

۹۲۳/۱۵۴
۷۹۶۲
۱۸۸۸

سازمان کتابخانه ها، موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی

اداره مخطوطات

نام کتاب مآثر الامرا
مؤلف نواب محمد الدوله شاه نواز خان
موضوع تاریخ
زبان فارسی
سال چاپ ۱۸۸۸
محل چاپ کلکته
کاتب

طول ۲۲ عرض ۱۴/۵ شماره صفحه ها ۲۸۴ + ۱۴ + ۱۶۱
شماره عمومی ۲۷۲۶۲ کتابخانه / بخش
وقفی / خریداری تاریخ ۸۳
☐ مصور ☐ درسی ☐ گراوری ☐ افست
ملاحظات

داماد میراث کاغذی

یکم - بی - زمان

موسسه محمد آقا دکانی

کتابخانه رود دروازه

داماد امیر الشکایتہ

یکم - بی - زمان

۲۳۲۰ حیدر آباد کالونی

کلکتہ روم ڈگری ایمنڈ

۲۶۸/۵

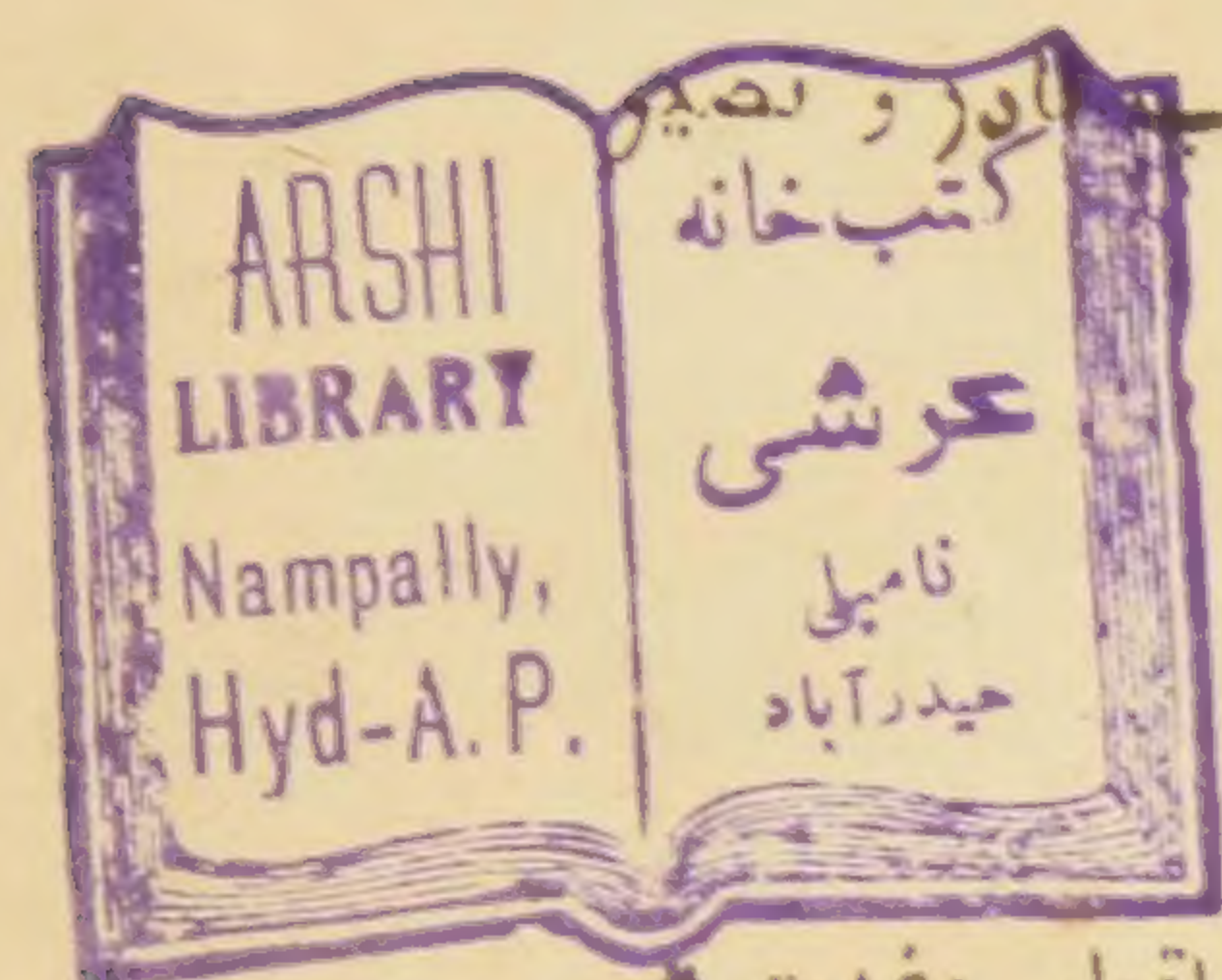

اولی جناب آقای دکتر ...
سازمان ...

بسم الله الرحمن الرحيم

۲۵۱

فهرست نامهای مردمان و قبائل و اقوام و مواضع و قلعهجات
و آبها و غیره (که در اولین جلد مآثر الامرا اندراج یافته اند)
بترتیب حروف هجاء - مرقب بر دو منظر - اولین برای مردمان -
و دومین برای مواضع و غیره * شعر *

حسبى آله العالمین فانه * مولی حمید ...

* منظر اول در اسامی مردمان و قبائل و اقوام و غیره *

۲۸۶	آصف الدوله ..	* حرف الف *
۴۳	آصف الدوله امیر الممالک	آتش خان جان بیگ
۲۵۴	پور نظام الملک آصف جاه
۳۶۸ - ۴۴	آتش خان حبشی
۱۸۸	آصف الدوله جملة الملک
۳۶۰	اسد خان محمد ابراهیم	آدینه بیگ خان ..
(شف محمد ابراهیم)		آزاد ولی شیخ عبدالرحمن درویش
۴۴ - ۲۶۲ - ۲۹۱ - ۲۹۲		(شف شیخ عبدالرحمن)
۳۱۰ - ۳۱۳ - ۳۱۴ - ۳۱۵		۶۰۰

۸۱۵ - ۴۵۹ - ۳۲۰	۹۱
آصف الدوله صوبه دار لاہور	آصف خان ميرزا قوام الدين	
۳۰۰	خوہر بيگ (شف ميرزا	
آصف جاہ ۱۹۸ - ۲۰۵ - ۳۵۷ -	قوام الدين ۴۲ ۹۳ - ۱۰۷ -	
۷۹۸ - ۸۱۶ - ۸۳۳ - ۸۳۵	۱۰۹ - ۱۱۰ - ۱۱۱ - ۲۰۴ -	
آصف جاہي (يا) آصف خان	.. ۶۶۲ - ۷۰۲ - ۷۳۷	
ميرزا ابوالحسن مشہور بہ	آصف خان يمين الدوله (شف	
آصف جاہي (شف ميرزا	يمين الدوله) ۴۸۶ -	
ابوالحسن ۴۳ - ۱۴۹ -	.. ۷۴۲ - ۷۷۵	
۱۵۱ - ۱۵۳ - ۱۵۴ - ۱۵۶ -	آغر خان پير محمد ۴۴ - ۲۵۰ -	
۱۸۰ - ۲۰۸ - ۶۳۷ - ۶۲۸ -	۲۵۱ - ۲۷۴ - ۳۷۶ - ۳۸۱ -	
۶۶۷ - ۷۱۴ - ۷۳۷ - ۷۳۸ - ۶۰۴	
.. ۷۴۲ - ۷۸۲	آغر خان ثاني پسر آغر خان	
آصف خان خواجہ عبد المجيد	پير محمد .. ۲۷۷	
ہروي (شف خواجہ	آقا بيگ پسر قلندر سلطان چولہ	
عبد المجيد) ۴۳ - ۷۷ - ۴۹۵	
۸۰ - ۸۲ - ۸۳ -	آقا رشيدا .. ۴۸۶	
آصف خان خواجہ عياث الدين	آقا محمد طاهر رملی (شف	
علي قزويني (شف خواجہ	محمد طاهر) ۱۲۸	
غياث الدين) ۴۲ - ۹۰ -	آقا ملاي دوات دار قزويني	

۱۰۷ - ۹۰ - ۱۰۷	(يا) آقا ملا	ابراهيم عادل شاہ ۱۲۳ - ۱۲۴ -
آی خانم دختر عباد اللہ سلطان	۱۶۳ - ۲۰۱ - ۵۸۰
زوجہ عبد المؤمن خان - و	ابراهيم قلي .. ۱۰۷	
ايشم خان قزاق و پير محمد	ابره (قوم) .. ۸۲۵	
خان و باقي محمد خان و	ابشر پاشای حلب ۲۴۱ - ۲۴۲	
ولي محمد خان و امام قلي	ابوالبركات خان امام جنگ	
خان ۴۳۸ - ۴۴۰ - ۴۴۱ ۳۶۵	
ابراهيم حسين ميرزا ۵۱۱ -	ابوالبقا پسر احمد بيگ خان	
۵۵۲ - ۵۵۷ - ۶۴۸ - ۶۴۹ -	کابلي .. ۱۲۷	
ابراهيم خان ۱۰۵ - ۱۹۵ -	ابوالحسن ۴۵۸ - ۸۰۸	
۲۱۹ - ۲۹۹ - ۵۵۵ - ۶۲۷	ابوالحسن حيدر آبادی ۳۲۰ -	
ابراهيم خان آق سقال ۷۶ ۸۰۷	
ابراهيم خان اوزبک ۴۲ - ۷۵ -	ابوالحسن قطب شاہ ۵۳۷	
.. ۲۹۵ - ۲۹۸ - ۳۸۶	ابوالحسن والی تلنگ يا تلنگانہ	
ابراهيم خان پسر علي مردان	۳۰۴ - ۳۰۵ - ۵۳۶ - ۷۸۹	
خان .. ۴۴	ابوالخير خان بہادر امام جنگ	
ابراهيم خان فتح جنگ خلف ۴۴ - ۳۶۳	
اعتماد الدوله ميرزا غياث	ابوالخير خان پسر امير خان	
۴۳ - ۱۳۵ - ۱۳۶ - ۱۳۷ -	سندهي .. ۳۱۰	
۱۸۳ - ۱۹۴ - ۶۶۴ - ۷۵۸	ابوالفتح .. ۶۳۸	

۶۴۷	انگه خیل (طائفه)	ابوالفتح برادرزاده خانخانان
۳۳۴	اچیت سنگه، راتپور	۴۷۱
	اچلا و راگه و پسران جادو زو	۴۷۷
۵۲۱	ابوالفتح پسر منعم خان
۲۹۱	اچم نایر	۴۲
۵۷۴	اچھڑپ اسوم سناسی	۸۱۱ - ۱۲۰ ..
	احتشام خان (شف - اخلاص	ابوالفضل ..
- ۲۲۲ - ۲۲۰ - ۴۳	خان (خان	ابوالقاسم حاکم گوالیار ۲۷۲
۸۱۷	۲۷۳
۸۱۷	احتشام خان ثانی	ابوالمعالي ..
	احسن الدوله بهادر شروزه جنگ	ابوالمنصور خان بهادر صفدر
۷۸۳	جنگ میروزا مقیم ۴۴
	احسن خان سلطان حسن عرف	۳۶۵ - ۴۶۶ ..
۳۰۱ - ۴۴	میر ملک	ابو طالب پسر آصف خان
۱۷۰	احشام عالی ..	۱۵۳
	احمد بیگ خان برادرزاده	ابونور خان پسر شایسته خان
	ابراهیم خان فتح جنگ	۲۹۲ - ۴۴ ..
- ۱۳۸ - ۱۳۶ - ۱۰۹ - ۴۳	ابہنگ خان حبشی ۶۹۹
۲۰۳ - ۱۹۵ - ۱۹۴ - ۱۲۹	ادرب یا آدرب (نام فیل
	احمد بیگ خان کابی ۴۲	سلطان خسرو (۵۷۱ - ۵۷۲
		انگه خان یا انگه خان ۶۳۷ - ۳۷۹

۴۸۳ - ۱۸۶ - ۱۲۶	..	(شف احتشام خان) ۴۳ -
۱۸۰ ..	احمد چک ..	۸۱۷ - ۲۲۲ - ۲۲۰ ...
۵۸۲ - ۱۸۷ - ۱۸۶	احمد خان	ادهم خان ۶۸ - ۶۹ - ۷۰ - ۷۱
۳۶۷ - ۳۶۶	احمد خان بنگش	۷۳ - ۳۷۷ - ۳۹۵ - ۶۳۷
۱۸۵ - ۳۳	احمد خان نیازی	ادهم خان کوکه ۴۲ - ۶۷ - ۳۸۹ -
۲۲۲	احمد خوبشکی	۳۹۴ - ۳۹۰
	احمد شاه پادشاه (یا) احمد	ارادت خان ۲۰۳ - ۷۳۷
۲۶۲ - ۲۶۱ - ۱۹	شاه ..	ارادت خان ساروجی ۱۴۹
۲۶۹ - ۲۶۸ - ۲۶۶	..	ارادت خان صوبه دار اورده
۳۶۰ - ۳۵۹	احمد شاه درانی	۲۴۸
۶۷۹	اختیار الملک گجراتی	ارادت خان میر اسحق ۴۳ -
	اخلاص خان اخلاص کیش (یا)	۲۰۳
- ۴۴ - ۴۳	اخلاص خان	ارادت خان میر محمد باقر
۶۰۷ - ۳۵۰ - ۲۲۲ - ۱۹۸	..	مخاطب به اعظم خان (شف
۴۳	اخلاص خان حسین بیگ	اعظم خان (۴۳ - ۱۷۴ -
۱۵۱	۷۴۲ - ۱۷۷ - ۱۷۶ ..
۴۳	اخلاص خان شیخ گدیوه	ارجمند بانو بیگم موسوم به ممتاز
۱۹۸	محل دختر زاده میرزا
	اخلاص خان شیخ فتحپوری	غیاث الدین آصف خان
	مخاطب به احتشام خان	۱۵۱ - ۱۰

اردس (طائفه)	۴۳۲ ..	۲۹۲ - ۲۹۱ - ۲۹۲
ارزاني هندو	۶۴۹ ..	۳۱۳ - ۳۱۴ - ۳۱۵ - ۳۲۰
ارسطو	۳۶ ..	۸۱۵ - ۴۵۹ ..
ارسلان خان ارسلان قلبي	۴۴	اسد خان معموري ۴۳ - ۱۴۰
..	۲۷۷ ..	اسد علي خان جولاق ۳۵۴
ارشاد خان پسر امين الدوله	۳۵۸	اسفنديار . ۱۱۵ - ۱۱۹
امين الدين خان بهادر	۳۵۸	اسفنديار پسر آله يار خان ۱۸۴
ارشاد خان مير ابوالعلا	۴۴ -	اسفنديار پسر تولک خان ۴۷۷
..	۲۸۴ - ۲۹۰	اسفنديار خان .. ۵۶۸
ارغونيه (طائفه)	۱۴۰ ..	اسفنديار خان حاکم ارکنج ۷۶۷
ارکات (قوم)	۲۰ ..	اسکندر خان ارزبک .. ۸۴
ارلات (قوم)	۵۰۶ ..	اسلام خان ۱۱۶ - ۱۸۴ - ۲۱۱
اسدالدين احمد پسر پادشاه	۴۵۲	۲۱۶ - ۲۱۸ - ۲۱۹ - ۲۲۰
قلبي خان	۴۵۲	۲۲۳ - ۲۴۴ - ۴۸۹ - ۷۲۴
اسدالله حيدر جنگ	۳۵	اسلام خان (رمي) ۴۳ - ۲۴۱
اسدالله خان	۲۸۷ ..	اسلام خان شيخ علاءالدين
اسد خان	۲۰۳ ..	چشتي فاروقي يا اسلام خان
اسد خان مخاطب به	..	چشتي (شف علاءالدين)
آصف الدوله جمله الملک	..	۴۲ - ۱۱۸ - ۱۸۲
(شف آصف الدوله)	۴۴ -	اسلام خان مشهدي ۴۳ - ۱۶۲ -

..	۲۷۲ - ۱۶۴ - ۱۶۳	..	۸۲۰ - ۶۴۴
اسلام خان ميروغيا الدين حسين	۲۷۹ ..	اشرف خان پسر اسلام خان	۱۶۶
بدخشي	۲۱۷ - ۴۳	مشهدي	۲۰۶ - ۴۳
اسماعيل	۱۷۰ ..	اشرف خان خواجه برخوردار	..
اسماعيل اثنائي	۱۷۰	۲۷۲ - ۴۴
اسماعيل برادر زاده محمد عادل	۵۸۰ - ۵۷۹	اشرف خان ميرزا محمد اشرف	۵۸۱ ..
شاه بيجاپوري	۵۸۱	۶۴ - ۴۲
..	۵۸۱ ..	اشرف خان مير منشي	۶۳۷ - ۴۶۹ - ۸۵ - ۷۳ - ۶۶
اسماعيل بيگ دولدي	۶۴ - ۴۲	اصالت خان ۱۷۱ - ۲۲۱ - ۲۲۴	۲۵۴ - ۳۰۵ - ۴۲۰ - ۴۲۱
اسماعيل پسر پوهان شاه	۱۲۱	..	۷۸۲ - ۷۷۷ - ۴۴۲ - ۴۲۲
اسماعيل خان	۷۷ ..	اصالت خان پسر خانجهان	۷۳۲ ..
اسماعيل خان بهادر يني	۳۷۰ - ۴۴	لودي	۷۳۲ ..
اسماعيل خان مکها	۲۹۱ - ۴۴	اصالت خان مير بخشى	۴۴۱ -
اسماعيل خرس	۶۵	۷۷۵ - ۲۵۲
اسماعيل قلبي خان	۶۴۸	اصالت خان ميرزا محمد	۴۳ -
اسماعيل قاي خان ترکمان	۱۰۹	..	۲۲۲ ..
اسماعيل قاي خان ذوالقدر	۴۲	اصالت خان مير عبدالهادي	۱۶۷۰ - ۴۳
..	۱۰۶ - ۱۰۵
اسماعيل نظام شاه	۱۲۳ - ۱۲۲
اشرف خان	۲۷۴ - ۲۰۷ - ۷۴

اعتبار خان خواجه سرا ۱۴۳	اعتماد الدوله محمد امين خان
۹۳ ۱۳۴ ..	چين بهادر (يا) اعتماد
اعتبار خان خواجه عذير ۴۲	الدوله محمد امين خان
اعتبار خان ناظر .. ۶۵	بهادر ۴۴ - ۲۳۴ - ۳۴۶ -
اعتبار راز .. ۱۷۷ ۳۵۸
اعتقاد خان ۲۳۳ - ۳۳۰ -	اعتماد الدوله ميرزا غياث بيگ
۳۴۶ - ۳۴۲ ..	طهراني پدر نور جهان بيگم
اعتقاد خان محمد مراد	۱۲۷ - ۱۲۹ - ۱۳۰ - ۱۳۱ -
فرخ شاهي ۴۴ ۲۳۹ ۱۵۱
اعتقاد خان ميرزا بهمن يار	اعتماد الملک .. ۹۵
۲۳۲ - ۴۳	اعتماد خان ۲۲۸ - ۲۲۹ - ۶۹۵ -
اعتقاد خان ميرزا شاپور (يا)	اعتماد خان خواجه ادراک ۱۳۷
شاه پور ۴۳ - ۱۸۰	اعتماد خان خواجه سرا بهول
اعتماد الدوله ۱۳۶ - ۱۸۰ - ۶۹۰ -	ملک نام (شف پ) ۴۲
۷۳۷ ۸۸
اعتماد الدوله جهانگيري ۵۷۳ -	اعتماد خان شيخ عبدالقوي
۵۷۴ ۲۲۵ - ۱۳
اعتماد الدوله قمر الدين خان	اعتماد خان گجراتي ۴۲ - ۹۳ -
بهادر ۴۴ - ۳۵۰ - ۳۵۸ -	۹۴ - ۹۵ - ۹۷ - ۹۸ - ۹۹ -
۳۶۱ - ۳۶۶ - ۵۴۰ - ۸۲۲	۱۰۰ - ۵۶۲ - ۶۶۱ - ۶۶۵ -

اعظم خان ۱۶۱ - ۱۷۸ - ۷۵۹ -	افتخار خان ۲۰۱ - ۲۰۲ -
۷۸۶	۲۰۳ - ۲۵۳ - ۴۴۷ - ۷۸۱
اعظم خان جهانگيري ۲۰۳	افتخار خان ترکمان ۱۸۲
اعظم خان سارجي سوبه دار دکن	افتخار خان خواجه ابوالبقا
(يا) اعظم خان ناظم دکن ۲۰۰ - ۴۳ -
۷۵۰ - ۷۲۶ - ۵۱۹ - ۴۱۶	افتخار خان سلطان حسين
اعظم خان کوه معرف به ۲۵۲ - ۴۳ -
فدائي خان مظفر حسين	افراسياب خان ۲۴۴ - ۲۴۶ -
(يا) خان کوه (يا) اعظم	افريدي (افغانان) ۱۰۹ - ۷۳۶ -
خان کوه (شف فدائي	افضل بيگ .. ۶۳۶
خان (۴۳ - ۱۰۱ - ۱۰۲ -	افضل خان .. ۱۱۷ - ۶۵ -
۲۸۱ - ۲۵۱ - ۲۴۷ ..	افضل خان خواجه سلطان (يا)
اعظم خان مير بخشي ۱۵۴	خواجه سلطان علي (شف
اعظم خان مير محمد باقر عرف	خواجه سلطان علي) ۴۲ -
ارادت خان (شف ارادت ۴۶۹ - ۶۵ -
خان (۴۳ - ۱۷۴ - ۱۷۶ -	افضل خان ديوان اعلى ۷۱۶
۷۴۲ - ۱۷۷	افضل خان شيخ عبدالرحمن
اعظم شاه ۳۱۵ - ۳۴۷ - ۳۵۱ ۱۱۶ - ۱۱۵ - ۴۲ -
افغانه .. ۲۳ - ۶۰۴ - ۸۲۴	افضل خان صدر الصدر ۳۱۰
افغانه ابدالي .. ۹۲۳	افضل خان علامي ملا شکرالله

شیرازی (یا) افضل خان	الله قلی خان اوزبک (یا)
شکر الله ۴۳ - ۱۴۵ - ۱۴۶	آله قلی خان اوزبک ۴۳ -
.. ۱۴۸ - ۱۵۰ ۱۸۹ - ۱۹۰
افضل علي خان .. ۶۰۶	الله وردی خان ۴۳
افغانان (طائفه) ۸۸ - ۸۶	الله وردی خان پسر الله وردی
افغان بلغاک .. ۲۷۹	خان .. ۴۳
افغان پنی .. ۱۲۵	الله یار خان پسر افتخار خان ۴۳
اقصى القضاة قاضي عبدالوهاب	الله یار خان توزک ۴۳ - ۲۱۶
.. .. ۴۳ - ۲۳۵	المان (یا) المانان (قوم)
اکبر (یا) اکبر ابتر (یا)	۱۸۰ - ۱۹۹ - ۴۲۱ - ۴۴۲
اکبر باغی ۴۵۰ - ۶۴۱	.. ۷۴۰ - ۷۷۰ - ۷۷۱
.. .. ۷۸۸ - ۸۰۶	النگ قوش .. ۱۸۹ - ۱۹۰
اکبر آبادی محل .. ۴۹۲	الوس بلوچ .. ۱۰۵
اکبرا بادشاه (شف جلال الدین	آله وردی خان ۱۵۵ - ۱۸۲ -
محمد اکبر بادشاه) ۴۵ - ۴۹۹	۱۸۳ - ۲۰۷ - ۲۰۸ - ۲۱۰ -
اکرام خان سید حسن ۴۳ - ۲۱۵	۲۱۱ - ۲۱۲ - ۲۱۳ - ۲۱۴
اکرام خان هوشنگ .. ۱۲۰	۲۱۵ - ۲۲۹ - ۲۹۳ - ۵۹۳ -
الغ خان حبشی .. ۸۷ - ۴۲ ۷۴۵
الف خان امان بیگ ۴۳ - ۹۵	آله وردی خان عالمگیر شاهي
.. .. ۱۹۱ - ۱۹۲ ۲۳۰ - ۲۷۸

الیم سلطان .. ۴۳۲	احمد .. ۴۳ - ۸۱۱
امام ثامن ضامن علي (یا) ثامن	امیر سنگهه .. ۲۰۰
و ضامن موسی رضا ۲۲۲	امیر ابراهیم خان .. ۲۲۰
امام قلی خان ۱۹۰ - ۴۳۲ -	امیر ابوالقاسم نمکین .. ۳۰۳
۴۳۸ ۴۴۰ ۴۴۳ - ۵۱۹ -	امیر الامرا سید حسین علي
.. .. ۷۶۷ - ۷۶۸	خان (یا) حسین علي
امام قلی خان والی توران ۵۸۸	خان (شف حسین علي
امام قلی سلطان ۴۳۶ - ۴۳۷	خان امیر الامرا (۱۲ - ۴۴ -
امان الله .. ۲۳۱ - ۷۴۴	۳۱۸ - ۳۲۱ - ۳۲۴ - ۳۲۵ -
امان الله خان نبیر الله وردی	۳۲۶ - ۳۲۷ - ۳۳۰ - ۳۳۳ -
خان .. ۴۴ - ۲۹۳	۳۳۴ - ۳۳۶ - ۳۴۸ - ۳۴۹ -
.. .. ۲۹۴ - ۵۰۶	۳۵۲ - ۳۵۴ - ۳۵۸ - ۴۶۲ -
امانت خان ۱۴ - ۱۵ - ۲۶۱ -	۴۶۳ - ۴۶۴ - ۸۲۰ - ۸۲۱
.. ۲۶۴ - ۲۶۶ - ۳۱۱	امیر الامرا شایسته خان (شف
امانت خان خوافی ۲۸۷ -	شایسته خان امیر الامرا)
.. .. ۲۹۰	۵۵ - ۱۹۷ - ۲۴۸ - ۵۳۶
امانت خان میر حسن (یا)	امیر الامرا شریف خان (شف
امانت خان ثانی ۴۴ -	شریف خان امیر الامرا)
.. .. ۲۸۷	۵۴ - ۱۳۴ - ۷۰۲ - ۷۱۸
امانت خان میرک معین الدین	امیر الامرا علي مردان خان

۲۸۵ - ۲۸۶ - ۳۰۳ - ۴۴۵	(شف علي مردان خان)
۴۹۷ - ۶۰۸	امير الامرا (۱۸۲ - ۵۶)
۳۷۲	۲۸۴ - ۲۹۵ - ۴۳۱ - ۴۴۱
امير خسرو شاه ..	۷۷۷ - ۷۷۰ ..
امير فتح الله شيرازي ۴۲ -	امير الامرا غازي الدين خان
۱۰۳ - ۱۰۰	بهادر فيروز جنگ (شف -
امين احمد رازي (يا) امين	غازي الدين خان بهادر
رازي .. ۴ - ۶۶۷	فيروز جنگ (۵۷ - ۴۴ -
امين اء - ز الدين استرآبادي	۳۶۹ - ۳۶۱
۱۲۲	امير تيمور (شف صاحبقران)
امين الدوله امين الدين خان	۹ - ۷۷ - ۴۰۷ ..
بهادر سندهلي - ۴۴ - ۳۵۷	۷۰۳ - ۷۰۴ - ۷۳۲ ..
امين الدين خان پسر امين	امير حبيب الله خان ۴۷۲
الدوله امين الدين خان	امير خان سندهي مير
بهادر .. ۳۵۸	عبدالكريم ۳۰ - ۴۴ - ۳۰۳
امين خان .. ۷۹۷	امير خان مير ابوالبقا ۴۳ -
امين خان دکني ۴۴ - ۳۵۲	۱۷۲
امين خان غوري .. ۶۸۳	امير خان مير ميران (يا)
انتظام الدوله خان خانان پسر	امير خان ۴۴ - ۲۷۷ -
قمر الدين خان ۳۶۱ - ۳۶۷	۲۷۹ - ۲۸۱ - ۲۸۳ - ۲۸۴
۳۶۸	

انور الدين خان قعله دار	(يا) ایرج خان ۴۳ - ۲۶۸ -
کرناتک .. ۳۶۴	۲۶۹ - ۲۷۰ - ۵۹۷ - ۷۸۳
انور الدين خان شهامت جنگ	۷۸۸
گوداموئي .. ۲۰	ايسونمت رار (يا) ايسونمت
انور خان پسر وزير خان ۳۰۶	رای .. ۵۲۶ - ۵۲۲
انوري .. ۵۹۰	ايشم خان قزاق .. ۴۳۸
انوشه خان والی اورکنج ۳۴۷	ايل قرقلو (قوم) .. ۸۲۳
انيراي سنگدان .. ۵۸۳	ايمانچي (يا) ايمانچي ۷۴۱
ارداجي رام ۴۳ - ۱۴۲ -	ايميل خان .. ۲۸۱ - ۲۸۳
.. .. ۱۴۳ - ۱۴۴	ايميل خان قرين ۷۲۸ - ۷۲۹
اردا چوهان .. ۵۰۷	
ادرک زئي (افغانان) ۱۰۹	
اوزبک (يا) اوزبکيه (قوم)	
۴۲۱ - ۴۳۳ - ۴۳۴ - ۴۳۹ -	
۴۴۰ - ۴۴۱ - ۴۴۲ - ۴۲۶ -	
۷۷۰ - ۷۷۱ - ۷۷۶ - ۷۸۰	
اوزبک خان نذر بهادر ۴۳ - ۱۹۵	
اهتمام خان کوتوال ۴۳ - ۱۶۰	
.. .. ۴۵۸	
ايرج خان پسر قزلباش خان	

* حرف باء *	
بابا خان قاقشال ۴۴ - ۲۲۸	
۲۲۹ - ۳۸۶ - ۳۹۱ - ۳۹۲	
بابا دوست بخشي .. ۶۱۵	
بابا زنبور .. ۶۹۴	
بابا عذاييت الله يزدي ۴۲۹	
بابا فيروز .. ۵۸۲	
بابا قشقه برادر کوكي ۳۹۴	
بابا قورچين .. ۴۷۷	
بابر پادشاه - (شف - فردوس	

مکانی (۶۴ - ۶۵ - ۳۷۲ -	باقی خان حیات بیگ ۴۵ -
۳۰۹ - ۳۷۹ - ۶۶۰ - ۶۶۸ - ۴۵۸
.. .. ۶۷۹	باقی محمد خان کوکه (۱۲)
بابو نایک سردار مرهتہ ۳۲۴	باقی خان ۴۵ - ۳۹۴ -
باجی راز ۵۴۶ - ۸۲۲	۴۰۰ - ۴۲۸ - ۴۳۰ - ۴۳۲ -
بادشاہزادہ بہادر شاہ ۳۱۰	۴۳۵ - ۴۳۶ - ۴۳۸ - ۴۶۰ -
بادشاہزادہ سلطان خرم ۶۹۳	باقی یوز اتالیق بہرام خان ۷۶۷
بادشاہزادہ محمد اکبر ۳۱۲	باگہ پسر رانا .. ۵۱۶
بادشاہزادہ محمد کام بخش	بالا بی راز مرهتہ ۲۹ - ۳۰۹ -
.. .. ۴۵۷	بالجو قلیچ شمشیر خان (یا)
بادشاہزادہ محمد معظم ۳۱۱	بالجو قلیچ ۴۵ - ۴۰۴ -
.. .. ۸۳۰	بال سندور میروزا کوکہ ۶۲۸
باز بہادر ۳۸۷ - ۳۹۰ - ۳۹۱	بایزید .. ۳۸۸ - ۳۸۹ -
باز بہادر بایزید ۴۴ - ۶۹ - ۷۰ ۳۹۰ - ۶۴۰ -
بافر خان نجم ثانی ۱۶۹ - ۴۵ -	بایزید خان .. ۶۰۰ -
۱۸۰ - ۴۰۸ - ۴۰۹ - ۴۱۱	بتک زئی (یا) بتک (یا)
باقی خان پسر باقی خان ۴۲۸	بتک (قوم) ۶۰۱ - ۶۰۲ -
باقی خان چیلہ قلم - اق	بختان بیگ روز بہانی ۲۵۵
شاہجہانی ۴۵ - ۴۲۷ -	بختیار خان خواجہ سرا ۴
.. .. ۵۹۰ - ۶۰۵	بختیار خان زمیندار شکار دور

.. .. ۸۲۷	بسالت خان میروزا سلطان نظر
بخشی الملک اسد خان ۲۴۴ ۴۵ - ۳۵۱ - ۴۶۱
بخشی الملک اشرف خان ۴۵۵	بسنت رای (ہیوہو بقال خود را
بدن سنگہ .. ۵۴۶ - ۵۴۷	باین نام خوانندہ بود) ۴۶۹
بدیچند پسر راجہ جیچند ۶۴۷	بجواس راز .. ۲۹
بدیع سلطان ۷۷۰ - ۷۷۱ - ۷۷۲	بشوقن .. ۱۱۵
براہمہ (قوم) .. ۶۴۸	بکرماجیت پسر جہاں سنگہ
برج علی .. ۶۲۵	بندیلہ ۷۲۶ - ۷۲۸ - ۷۵۳
برق انداز خان میر آتش ۵۹۲	بکرماجیت جگراج .. ۵۲۶
برہان الدین قلندر ۱۹۴	بلوچ (قوم) .. ۴۱۰
برہان الملک سعادت خان	بلوکات (قوم) .. ۴۲۰
موبعدار ادرہ ۴۵ - ۴۶۳ -	بندرابن دیوان .. ۴۵۸
.. .. ۸۲۲	بندیلہ (قوم) .. ۵۲۶
برہان خادم سلطان محمد - ود	بہادر ۲۳۰ - ۳۹۳ - ۶۲۶
گجراتی .. ۹۴	بہادر الملک .. ۴۵ - ۳۹۸
برہان نظام شاہ .. ۱۲۳	بہادر برادر زادہ خانچہان ۱۶۱
بزرگ امین خان ۴۵ - ۴۵۲ -	بہادر پسر سعید بدخشی ۴۵
.. .. ۴۵۳	بہادر پور ابراہیم .. ۷۰۲
بسالت خان میروزا حفیظ اللہ	بہادر پور زادہ برہان نظام شاہ
.. .. ۵۲۹ ۶۹۹

بهادر جي	۵۲۲	بهادر خان كوكه	۲۱۷ - ۲۳۱ -
بهادر خان	۳۸۶ - ۸۳ - ۸۲	۷۸۱ - ۷۸۵
۳۹۷ - ۴۱۸ - ۴۱۹ - ۴۲۱	بهادر خان لودي	۷۲۷	..
۴۲۲ - ۴۲۳ - ۴۴۷ - ۴۲۵	بهادر خان مرزبان خاندیس	۶۸۵	
۴۲۷ - ۴۲۸ - ۴۲۹ - ۴۳۹	بهادر شاه ملقب به خلد منزل		
۸۰۰	(شف خلد منزل)	۹ -	
بهادر خان اوزبک ابو النبی	۲۰۵ - ۲۵۴ - ۲۵۵ - ۲۵۶		
.. ..	۲۸۵ - ۲۸۶ - ۲۹۵ - ۲۹۹		
بهادر خان رافي بيگ مخاطب	۳۰۰ - ۳۰۹ - ۳۱۴ - ۳۱۵		
به غيرت خان	۳۳۹ - ۳۴۸ - ۳۵۱ - ۳۵۲		
.. ..	۴۵۳ - ۴۵۷ - ۴۶۰ - ۴۶۱		
بهادر خان بدخشي	۵۰۳ - ۵۳۴ - ۵۳۸ - ۵۴۲		
بهادر خان پسر سليمان كوراني	۵۴۳ - ۵۸۷ - ۶۰۳ - ۶۱۰		
.. ..	۸۱۵ - ۸۱۶ - ۸۱۷ - ۸۱۹		
بهادر خان ورهله	۱۷۱ - ۴۵	بهار سنگه بنديله (يا) بهار	
۱۷۶ - ۱۷۷ - ۲۲۱ - ۴۱۵	سنگه	۱۸۶	..
۴۱۶ - ۴۴۲ - ۷۲۷ - ۷۴۶	بهاء الدين	۷۸۱	..
بهادر خان شيباني	۴۴ - ۸۵	به دوريه (قوم)	۶۸
.. ..	۳۸۴ - ۸۶	بهرام پسر جهانگير قاي خان	
بهادر خان فوجدار كرنول	۳۶۴	۵۲۵

بهرام سلطان (ولد نذر محمد)	فرشي	۷۲۵	...
خان (۴۵ - ۴۳۱ - ۴۴۱)	بهييل (قوم)	۸۰۵	...
.. ۴۴۳ - ۴۴۴ - ۷۶۷	بهيم اراين زميندار چوراكده		
بهره مند خان عزيزالدين	...	۵۲۷	...
پيردخشي ۴۵ - ۲۸۶	بيان خان شيخ فاروقي	۴۵ -	
۳۰۸ - ۴۵۴ - ۴۵۷ - ۴۵۹	...	۴۶۲	...
بهرجي زميندار بكلاه ۴۵ -	به بدل خان سعيداي گيلاني		
۳۹۰ - ۴۱۱ - ۴۱۲ - ۴۱۳	۴۵ - ۴۰۵ - ۴۰۶ - ۴۰۷		
...	بي بي فاطمه اردر بيگي	۴۱۴	...
به گومت سنگه	جنت اشيايي	۴۲۰	...
بهارول	بيدروي	۴۲۲	...
بهارول بهادروري	بيچه چيو راند ميرزا عزيز	۲۴۵	...
بهارول خان ۳۷۱ - ۷۲۷ - ۷۲۸	كوكه	۴۸۵	...
.. ..	بيدري (قوم)	۵۸۷	...
بهارول خان ميانه ۷۲۶ - ۷۵۴	بيراكي (قوم)	۷۹۵	...
بهو بيگم (يا بيگم)	بيرام خان خانخانان (شف		
ماماي صالحه	خانخانان پيرام خان)	۴۴ -	
بهو چيل نايكوازي ۲۰۸ - ۲۱۰	۴۷ - ۴۸ - ۷۴ - ۷۸ - ۱۰۱ -		
بهو چراغ حارس قلعه اوسه ۷۵۴	۱۰۵ - ۳۷۱ - ۳۷۲ - ۳۷۳ -		
بهو كن خان (يا) بهو كن خان	۳۷۴ - ۳۷۵ - ۳۷۹ - ۳۸۰ -		

بیگار خان ولد سعید خان ۵۲۵	۳۸۱ - ۳۸۲ - ۳۸۵ - ۴۷۰
بیگ محمد خان قلعه دار	۴۷۱ - ۴۷۲ - ۴۸۰ - ۵۴۸
ادونی ... ۱۹۳	۵۴۹ - ۵۵۰ - ۵۵۱ - ۵۵۲
• حرف پ •	
پایرا ... ۲۵۷ - ۲۵۶ - ۲۵۵	۶۲۵ - ۶۲۶ - ۶۳۷ - ۶۴۵
پادشاه (نام اسپ شاهجهان	۶۴۶ - ۶۹۳ - ۷۱۲
پادشاه (... ۵۷۸	۱۰۶ ...
پادشاه زاده دارا شکوه ۱۹۹ -	۸۰ - ۸۱ ...
۲۰۰ - ۲۲۱ - ۲۶۸ - ۷۷۲	۱۰۶ ...
پادشاه زاده عظیم الشان ۲۸۷	۳۰۰ ...
پادشاه زاده ... ۱۷۰۶	۴۳۵
۲۵۱ - ۳۱۳ - ۵۲۹ - ۷۹۷	...
پادشاه زاده ... ۴۱۳	...
پادشاه ... ۱۹۹ - ۲۰۲ - ۲۲۰ - ۲۵۹	۷۶۷ ...
۷۴۷ ...	۸۳۳ ...
پادشاه زاده ... ۲۲۱	۱۹۳ - ۴۵ ...
پادشاه زاده مراد بخش ۲۲۱	۵۰۵
۵۹۷ ...	۳۴۱ ...
پادشاه زاده رابعه شاهجهان	۵۰۴

۵۸۳ - ۱۴۲ - ۱۳۵	...
پادشاه قای خان قور خان ۴۰	...
۳۴۷ - ۴۴۹ - ۴۵۱ - ۴۵۲	...
پادشاه خان مغل ۴۵ - ۴۹۳	...
پادشاه محمد سلطان ۳۹۵	...
...	...
بیگ زار ... ۴۲۲	...
پادشاه خان (یا) ۴۲۲	...
(یا) پادشاه خان ماقب	...
پادشاه پادشاه ... ۸۰۷	...
پادشاه رمیدار پلاوان (یا)	...
پلاوان ... ۱۸۹ - ۱۸۱	...
پادشاه راجه راجه ... ۴۲۸ - ۴۰	...
...	...
پادشاه سرهنگ مرزبان سرهنگ نگر	...
...	...
پادشاه خان پیرا (یا) پیرام (یا)	...
پیرا ... ۴۲۴ - ۲۵۶ - ۴۵۰	...
...	...
پادشاه خان خراسانی ۴۵ - ۴۷۱	...
پادشاه خان سلطان

• حرف تا •

تاتار بیگ ... ۱۹۷	...
تاتار خان خراسانی ۴۵ - ۴۷۱	...
تاتار سلطان

جانا بیگم دختر خاندان میرزا	جانی خان ۴۳۳ - ۴۳۶ - ۴۴۰
عبدالرحیم	جاوید خان بهادر خواجه سرا ۷۰۲
جان نثار خان ۴۶ - ۱۳۷ - ۵۲۸	... ۳۱۲ - ۳۱۶
...	جباری بیگ ... ۱۵۱
جان نثار خان خواجه ابوالمکارم	جای (یا) ...
...	... ۱۸۹
جان نثار خان کمال الدین	جبهه‌ار سنگه بهادر (یا)
...	بوندیاه (یا) جبهه‌ار
جان سپدار خان ... ۵۱۸	بذریله (یا) جبهه‌ار سنگه
جان سپدار خان پسر مختار خان	۱۱۴ - ۱۹۸ - ۲۲۱ - ۴۱۶
...	۴۱۹ - ۴۲۷ - ۵۲۷ - ۵۹۰
...	۷۲۳ - ۷۲۶ - ۷۲۸ - ۷۳۵
جان سپدار خان آرکان خواجه‌الکبر	... ۷۵۳ - ۷۵۹ - ۷۶۲
بیگ ۴۶ - ۵۱۶ - ۵۱۸	جبهه‌ار خان ... ۹۵
جان سپدار خان خواجه بابا ۴۶	حسولت ۲۱۷ - ۷۸۸
...	... ۷۹۹
جان سپدار خان میر بهادر دل	جعفر بیگ (یا) جعفر (یا)
...	جعفری ۲۳۱ - ۵۰۸
...	... ۸۲۴
جانش بهادر ۴۶ - ۵۱۱	جعفر خان ... ۷۷۷ - ۲۶۲
جانرجی بهونماه پسر رکه‌و	
بهونسله ۴۰ - ۳۷۰	

جعفر خان تار ۴۶ - ۵۰۷	جک مال برادر خرزد راجه
جعفر خان عمده‌الملك ۴۶ -	بهارهمل ۴۶ - ۵۱۰
...	جگذاهه پسر راجه بهارهمل
جعفر خان ناظم بنگاله ۱۹۱ -	... ۴۶ - ۵۱۴
...	جلال الدین ... ۶۴۰
جعفر میرزا مخاطب به آصف	جلال الدین (رشانی) (یا) جلاله
خان ۹۳ - ۱۱۱ - ۲۰۴	(رشانی) (یا) روستانی
...	... ۱۰۶ - ۱۰۹
جگتا (یا) چکتا زمیندار موه	جلال الدین محمد ماکبر بادشاه
...	... ۱۶۹
جگمت پناه ... ۳۵۵	... ۱۶۹
جک جیون پسر اراداجی رام	(شف عرش اشیانی ۷ -
مخاطب به اراداجی رام	۸ - ۹ - ۵۶ - ۶۷ - ۶۸
...	۶۹ - ۷۰ - ۷۱ - ۷۲ - ۷۳
جک جیون جراح ۱۴۴	۸۳ - ۸۷ - ۸۹ - ۹۰
...	۹۱ - ۹۲ - ۹۳ - ۹۴
...	۱۰۱ - ۱۰۳ - ۱۰۵ - ۱۱۰
جگدیو رای ۵۲۲ - ۵۲۳	۱۱۸ - ۱۲۱ - ۱۲۳ - ۱۲۹
جگراج پسر جبهه‌ار سنگه ۷۲۸	۱۳۲ - ۱۵۹ - ۱۶۹ - ۱۹۱
جگراج عرف بکرماجیت ۴۶	۲۲۵ - ۲۷۵ - ۲۷۹ - ۲۷۹
...	۳۸۵ - ۳۸۶ - ۳۹۱ - ۳۹۳

۳۹۶ - ۳۹۸ - ۴۰۱ - ۴۰۷	۶۹۴ - ۶۹۵ - ۷۰۱ - ۷۰۲
۴۰۹ - ۴۱۲ - ۴۲۵ - ۴۳۳	۷۰۵ - ۷۱۰ - ۷۳۳ - ۷۳۷
۴۵۵ - ۴۶۸ - ۴۷۱ - ۴۷۷	جلال الدين محمد ۶۷۳
۴۷۸ - ۴۸۲ - ۴۸۴ - ۵۰۸	جلال خان قورچي ۴۶ - ۵۰۹
۵۰۹ - ۵۱۰ - ۵۱۱ - ۵۱۲ ۵۱۰
۵۱۴ - ۵۲۴ - ۵۳۷ - ۵۴۹	جلال کاکړ ... ۴۶ - ۵۳۰
۵۵۰ - ۵۵۱ - ۵۵۲ - ۵۵۶	جمال الدين خان مخاطب
۵۵۷ - ۵۵۸ - ۵۵۹ - ۵۶۲	بصغدر خان ... ۸۰۶
۵۶۴ - ۵۶۵ - ۵۶۸ - ۵۷۰	جمال الدين مسعود ۶۱۷
۵۸۷ - ۵۸۸ - ۶۱۳ - ۶۱۴	جمال خان حبشي غلام بيزرام
۶۱۶ - ۶۱۸ - ۶۱۹ - ۶۲۰	خان ۱۲۱ - ۱۲۲ - ۱۲۳
۶۲۱ - ۶۲۲ - ۶۲۳ - ۶۲۵ ۱۲۴ - ۳۷۹
۶۲۶ - ۶۲۷ - ۶۲۸ - ۶۲۹	جمال خان عمزاد حسين خان
۶۳۱ - ۶۳۳ - ۶۳۷ - ۶۳۸	مديواتي .. ۶۹۳
۶۳۹ - ۶۴۱ - ۶۴۵ - ۶۴۶	جمشيد خواجه ۶۵۲
۶۵۱ - ۶۵۴ - ۶۵۶ - ۶۵۷	جملة الملك اسد خان امير الامراء
۶۵۹ - ۶۶۰ - ۶۶۱ - ۶۶۲	۳۰۸ - ۳۱۶ - ۳۱۸ - ۳۱۹
۶۶۴ - ۶۶۶ - ۶۶۱ - ۶۷۵	... ۴۵۵ - ۴۵۶ - ۸۱۴
۶۷۷ - ۶۷۸ - ۶۸۰ - ۶۸۳	جملة الملك سعد الله خان ۱۹۹
۶۸۴ - ۶۸۵ - ۶۸۷ - ۶۹۱	... ۴۲۳ - ۷۷۳

۴۸۳ ... جميل بيگ	۱۱۷ - ۱۱۸ - ۱۲۹ - ۱۳۰
جنت اشياني (يعني)	۱۳۱ - ۱۳۲ - ۱۳۴ - ۱۴۶
نصير الدين محمد همايون	۱۴۸ - ۱۵۱ - ۱۵۳ - ۱۵۴
(بادشاه) (شف همايون)	۱۵۵ - ۱۵۸ - ۱۶۲ - ۱۶۷
(بادشاه) .. ۹	۱۷۲ - ۱۷۴ - ۱۸۲ - ۱۸۵
۶۴ - ۶۵ - ۶۶ - ۷۳ - ۷۵	۱۸۸ - ۱۹۰ - ۱۹۸ - ۲۰۶
۷۸ - ۸۴ - ۲۴۳ - ۲۷۲	۲۰۷ - ۲۰۸ - ۲۲۰ - ۲۵۹
۳۷۳ - ۳۷۴ - ۳۷۵ - ۳۸۲	۴۰۲ - ۴۰۳ - ۴۰۴ - ۴۰۵
۳۹۶ - ۴۶۶ - ۴۶۸ - ۴۶۹	۴۰۷ - ۴۰۹ - ۴۱۰ - ۴۱۱
۴۷۶ - ۴۷۹ - ۴۸۱ - ۵۰۷	۴۸۱ - ۴۸۴ - ۴۸۵ - ۴۹۶
۵۵۰ - ۵۵۴ - ۵۵۵ - ۵۵۶	۵۱۶ - ۵۲۵ - ۵۲۷ - ۵۲۸
۵۶۷ - ۶۱۳ - ۶۱۵ - ۶۱۶	۵۳۰ - ۵۶۱ - ۵۶۷ - ۵۷۱
۶۱۷ - ۶۱۸ - ۶۱۹ - ۶۲۲	۵۷۳ - ۵۷۵ - ۵۷۷ - ۵۸۳
۶۲۴ - ۶۲۲ - ۶۳۵ - ۶۳۶	۵۸۸ - ۵۹۳ - ۶۶۷ - ۶۷۲
۶۵۵ - ۶۶۰ - ۶۶۱ - ۶۶۸	۶۸۸ - ۶۹۰ - ۶۹۱ - ۶۹۳
.. ۶۹۳ - ۷۰۹ - ۸۰۱	۷۰۴ - ۷۰۶ - ۷۰۸ - ۷۱۱
جنت مكاني (يعني نور الدين)	۷۱۳ - ۷۱۷ - ۷۲۱ - ۷۲۲
محمد جهانگير بادشاه (۷۲۳ - ۷۳۴ - ۷۳۵ - ۷۳۶
(شف - جهانگير بادشاه)	۷۳۷ - ۷۴۰ - ۷۴۲ - ۷۴۸
۴ - ۹ - ۹۳ - ۱۱۱ - ۱۱۶	۷۴۹ - ۷۴۹ - ۷۷۴ - ۷۷۵

۴۴۷	..	جنو یا خبو
۴۴۴	۲۵۹ - ۴۰۲ - ۴۰۳ - ۴۰۴	جنید کرزانی عم دارون
۶۵۱	۴۰۵ - ۴۰۷ - ۴۰۹ - ۴۱۰	..
۵۴۱	۴۱۱ - ۴۸۱ - ۴۸۳ - ۴۸۵	جواهر خان ناظر
۵۹۵	۴۹۶ - ۵۱۶ - ۵۲۵ - ۵۲۷	..
۵۴۸	۵۲۸ - ۵۳۰ - ۵۶۱ - ۵۶۷	جواهر سنگه
۱۰	۵۷۱ - ۵۷۳ - ۵۷۵ - ۵۷۷	جهان آرا بیگم
۳۱۴	۵۸۳ - ۵۸۸ - ۶۶۳ - ۶۶۷	جهاندار شاه
۳۴۲ - ۳۳۹ - ۳۲۳ - ۳۲۰	۶۷۲ - ۶۸۸ - ۶۹۰ - ۶۹۱	..
۳۵۲ - ۳۵۷ - ۳۶۱ - ۳۶۱	۶۹۳ - ۷۰۴ - ۷۰۶ - ۷۰۸	..
۸۳۱ - ۸۲۰ - ۸۱۸	۷۱۱ - ۷۱۳ - ۷۱۷ - ۷۲۱	..
جهانگیر بادشاه (ملقب به جنت	۷۲۲ - ۷۲۳ - ۷۳۴ - ۷۳۵	..
مکانی) (شف جنت	۷۳۶ - ۷۳۷ - ۷۴۰ - ۷۴۲	..
مکانی) (۴ - ۹۳۹ - ۱۱۱	۷۴۸ - ۷۴۹ - ۷۴۹ - ۷۷۴	..
۱۱۶ - ۱۱۷ - ۱۱۸ - ۱۲۹	۷۷۵	..
۱۳۰ - ۱۳۱ - ۱۳۲ - ۱۳۴	۵۱۷	جهانگیر بیگ
۱۴۶ - ۱۴۸ - ۱۵۱ - ۱۵۳	..	جهانگیر قلی خان
۱۵۴ - ۱۵۵ - ۱۵۸ - ۱۶۲	۵۱۹ - ۵۲۴ - ۵۲۵ - ۶۸۸	..
۱۶۷ - ۱۷۲ - ۱۷۴ - ۱۸۲	..	جهانگیر - قلی خان پسر کلان
۱۸۵ - ۱۸۸ - ۱۹۰ - ۱۹۸	..	خان اعظم میرزا عزیز کوک

۶۹۳ - ۶۸۷
جهانگیر قلی خان شمس الدین	..	چغتای (یا) چغتایی (قوم)
مشهور به میرزا شمس
۵۲۴ - ۴۶	..	چغتای برلاس
جهانگیر قلی خان لاله بیگ	..	چنیت بندیده
کابل	..	چنیت سنگه
۵۱۲ - ۱۱۸	..	چندر سین پسر خرد رای
چندله رام ناگر یا چندله رام	..	مالدیو
۸۳۱ - ۳۲۲	..	چندر سین (اجه ماردار
جی ایا سندهیه
جیجی انکه مادر خان اعظم	..	چنگیز خان
میرزا عزیز کوک
جی سنگه	..	چوزامن جات
..
چاند بی بی سلطان همشیرا	..	چیته (یا) چیته
برهان نظام شاه و زوجة	..	چیته خان خواجه سرا
علی عادل شاه بیچاره وری	..	چین قلی خان
..
چتر بهوج چوهان
چتر بهوج کاتب سرکار اسلام خان

* حرف ح *

هاجم خان والی ارکند

دارالملک خوارزم	۴۳۲	حبشی	۵۷۹ - ۴۷ ..
حاجی حور - رور خانم زوجة	۱۸۰	حبیب چک	..
ابراهیم خان فتح جنگ	۱۹	حوزالله خان	..
و خاله نور جهان بیگم	۱۳۹	حسام الدین خان	می - رزا
حاجی خان غلام شیر شاه	۴۶۸	حسام الدین حسن	۴۷ -
حاجی شفیع خان	۲۸۸	..	۵۸۷ - ۵۸۶ - ۵۸۴
حاجی عبد الشکور	۳۹ - ۳۸	حسن پادشاه (نا قوئیلاو	۳۷۱
حاجی محمد	۳۹۵	حسن بیگ	۵۶۸ - ۵۶۷ - ۵۶۶
حاجی محمد خان سیستانی	۴۶ - ۸۳ - ۵۴۸	حسن بیگ	پسر بیگم ۴۰۰
..	۵۴۹ - ۵۵۰ - ۶۱۴ - ۶۱۳	شیخ عمری	.. ۴۶ -
حاجی محمد خان قدسی	۴۰۷	..	۵۶۵ - ۴۸۳ - ۴۲۴
حاجی محمد خان کوکی	۳۹۴	حسن بیگ صف شکن خان	..
حاجی یوسف خان	۵۵۷ - ۴۶	..	۳۲۳
حارث بن کلاره	۵۷۷	حسن خان پتانی (یا) پنی	..
حافظ خان	۴۰۶	..	۶۲۶
حافظ نصرالله	۷۱۲	حسن خان پسر خانجهان لودی	..
حاکم بیگ داماد اعتماد الدوله	۷۲۹
..	۵۷۴ - ۵۷۳ - ۴۷	حسن خان خزانچی	۳۹۱
عبدش خان سیدی مفتاح	..	حسن خان کهتره	۴۶

حسن مباح (یا) مباح (یا)	۶۶۸	حسین پادشاه ولد علی پادشاه	۲۴۱
مالح	۲۴۲
حسن عرب (یا) حسن علی	۶۹۷ - ۱۰۹	حسین پسر خانجهان لودی	۷۲
عرب	۶۷۸ - ۲۳۱	حسین خان تکرده	۵۵۲ - ۵۵۱
حسن علی خان	..	حسین خان خوشکبی پسر کلان	..
..	۵۹۸ - ۵۹۳	سلطان احمد اعظم شاهي	۴۷ - ۶۰۲ - ۶۰۱ - ۶۰۰
حسن علی خان بهادر عالمگیر	۶۰۵ - ۶۰۴ - ۶۰۳
شاهی ملقب بمبورزا باگهه	۶۹۳	حسین خان میواتی	..
دومین خلف آله وردی	..	حسین شاملو حاکم هرات	۴۸۱
خان	۲۷۱ - ۵۴۱ - ۵۹۳ - ۵۹۶	حسین علی خان امیر الامرا	..
..	۵۹۹ - ۵۹۷	(شف امیر الامرا سید - د	..
حسین	۶۰۱	حسین علی خان	۱۳ -
حسین بیگ خان اوزبک	۴۷	..	۳۲۴ - ۳۲۱ - ۳۱۸
حسین بیگ خان زبک	۳۲۵ - ۳۲۶ - ۳۲۷ - ۳۲۰
خواهرزاده و خویش علی	۳۲۳ - ۳۲۴ - ۳۲۶ - ۳۴۸
مردان خان	۵۹۱	..	۳۴۹ - ۳۵۲ - ۳۵۸ - ۴۶۲
حسینی بیگ علی مردان خان	۴۶۳ - ۴۶۴ - ۸۲۰ - ۸۲۱
(یا) حسینی بیگ	..	حسین علی خان ناظم دکن	..
خانسانان	۸۰۷	..	۵۰۹

حسین قلی	۲۷۴ ..	گیلانی ۴۷ - ۵۶۵ - ۵۸۷
حسین قلی بیگ	۳۷۸ -	حکیم خوشحال .. ۵۶۵
.. ..	۶۴۶ ..	حکیم دارون تقرب خان ۴۹۱ -
حسین قلی خان مخاطب به	۴۹۳ - ۴۹۲
خانجهان ۱۰۵ - ۳۸۱ -	۴۱۲	حکیم رکذای کاشی
.. ۴۴۷ - ۴۴۸ - ۴۴۹		حکیم صدرا ملقب به مسیح الزمان
حسین منور خان .. ۷۹۷	۴۷ - ۵۷۷ - ۵۸۹	..
حسین نظام شاه .. ۱۲۳	۵۷۳ ..	حکیم عبدالوهاب
حسینی و برهانی نیاور	حکیم عای گیلانی ۴۷ - ۱۰۲ -	
اشرف خان .. ۷۵	۵۷۰ - ۵۶۹ - ۵۶۸	..
حقیقت خان .. ۴۷	حکیم عذایت الله .. ۴۹۰	
اسحق بیگ یزدی ۵۹۰ -	حکیم عین الملک شیرازی ۴۶ -	
.. .. ۵۹۱ ۵۶۹ - ۵۶۲	
حفظ الله خان .. ۹۰۵	حکیم فتح الله .. ۵۶۲	
حفیظ الدین خان .. ۳۴۳	حکیم فخرالدین شیرازی ۵۷۷	
حکیم الملک میر محمد مهدی	حکیم معصن خان مخاطب به	
.. .. ۵۹۹ - ۴۷	تقرب خان .. ۳۰۲	
حکیم ابوالفتح گیلانی ۱۰۱ -	حکیم مهیج الدین ابوالفتح	
.. ۵۴۳ - ۵۶۱ - ۵۵۸	.. ۵۶۵ - ۵۵۷ - ۴۶	
حکیم هانق پسر حکیم همام	حکیم نورالدین قراری لخلص	

.. .. ۵۶۰ - ۵۵۸	حیدر قاسم کوه بر .. ۶۳۸
حکیم همام (اصل نامش حکیم	حیدر قلی خان .. ۳۳۲ -
همایون بوده) ۴۶ - ۵۵۸ -	۸۲۰ - ۳۵۴ - ۳۳۴
.. ۵۶۴ - ۵۶۳ - ۵۶۱	حیدر محمد خان آخته بیگی
حمیدالدین خان ۵۰۰ -	۶۷۱ - ۵۵۴ - ۴۶
.. .. ۶۱۰ - ۶۰۶	حیدر محمد خان ۵۵۵ -
.. .. ۵۵۶
حمیدالدین خان بهادر عالمگیر
شاهی ۴۷ - ۲۹۴ - ۳۰۹ -
.. .. ۳۱۹ - ۳۱۴	خانی خان .. ۲۲۸
حمید خان حبشی ۷۲۱ - ۳۹۸ -	خاقان زمان .. ۸۳۲
حمیده بانو بیگم صبیح سیف	خالیدی خان .. ۳۹۲
خان ۱۰ - ۲۷۷ - ۲۷۸ -	خان احمد والی ایوان ۵۵۸
.. .. ۷۷۵	خان اعظم موبه دار مالوه ۱۱۱ -
حیات خان داروغه آبدار خانه ۶۶۲
.. .. ۵۸۳ - ۴۷	خان اعظم میرزا عزیز کولکاش
حیات خان .. ۴۸۲ - ۴۵۸	(یا) خان اعظم میرزا عزیز
حیدر جنگ ۲۶ - ۲۵ -	کوک (یا) خان اعظم کوک
۳۰ - ۳۱ - ۳۲ - ۳۴ - ۴۰ -	۴۷ - ۱۴۰ - ۵۲۴ - ۵۷۶ -
.. .. ۶۲۳	۴۷۰ - ۴۷۵ - ۴۸۶ - ۴۸۷ -
حیدر علی خان بهادر ۶۱۱	۴۸۸ - ۴۸۹ - ۴۹۳ - ۷۰۵ -

* حرف خا *

۷۲۱ - ۷۱۹	خانجهان لويي ۳ - ۴۸ - ۹۳
خانجهان بارهه سيد مظفر خان	۱۱۱ - ۱۴۱ - ۱۴۳ - ۱۶۱
ابوالمظفر ۴۸ - ۷۳۰	۱۴۳ - ۱۷۵ - ۱۷۸ - ۱۸۸
۷۵۸	۴۰۹ - ۴۱۶ - ۴۲۹ - ۵۱۸
خانجهان بهادر کوكلتاش مير	۵۱۹ - ۵۲۱ - ۵۲۶ - ۵۲۸
ملك حسين علي مراد	۶۸۶ - ۷۰۲ - ۷۰۳ - ۷۱۴
مخاطب به ظفر جنگ	۷۱۵ - ۷۱۶ - ۷۱۷ - ۷۱۸
۱۵ - ۴۸ - ۸۷ - ۲۴۷	۷۱۹ - ۷۲۰ - ۷۲۱ - ۷۲۲
۳۰۴ - ۳۰۵ - ۳۱۲ - ۴۵۳	۷۲۳ - ۷۲۶ - ۷۲۹ - ۷۳۰
۵۴۰ - ۵۴۲ - ۵۹۵ - ۷۹۸	۷۳۶ - ۷۳۸ - ۷۴۲ - ۷۵۰
۸۰۱ - ۸۰۲ - ۸۱۱ - ۸۱۸	۷۵۹ .. ۷۶۰ - ۷۷۲
خانجهان تورکمان ۸۹	خانخانان بيروم خان (شف
۱۰۸ - ۴۳۱ - ۴۵۰ - ۴۵۱	بيروم خان خانخانان)
۴۵۲ - ۴۵۳ - ۷۶۱ - ۸۰۳	۴۴ - ۷۴ - ۷۶ - ۷۸
۸۰۴ - ۸۰۵ - ۸۰۶ - ۸۰۷	۱۰۱ - ۱۰۵ - ۲۷۱ - ۳۷۲
۸۰۸ - ۸۰۹ - ۸۱۰ - ۸۱۲	۳۷۳ - ۳۷۴ - ۳۷۵ - ۳۷۹
۸۱۳	۳۸۰ - ۳۸۱ - ۳۸۲ - ۳۸۵
خان جهان حسين قاي بيگ	۴۷۰ - ۴۷۱ - ۴۷۲ - ۴۸۰
خواهر زاده بيروم خان	۵۴۸ - ۵۴۹ - ۵۵۰ - ۵۵۱
خانخانان ۴۷ - ۴۵	۵۵۲ - ۶۱۷ - ۶۱۸ - ۶۱۹

۴۲۴ - ۴۲۵ - ۴۳۲ - ۴۳۷	۴۰ - ۱۴۳ - ۱۹۶ - ۲۰۰
۴۴۵ - ۴۴۶ - ۴۹۳ - ۷۱۲	۷۵۹ - ۷۵۸
خانخانان سيمه سالار ۱۰۲	خانخانان ميرزا عبدالرحيم
۱۱۱ - ۱۲۴ - ۱۴۵ - ۲۷۵	(شف - ميرزا عبدالرحيم
۲۷۶ - ۴۳۲ - ۴۳۴ - ۴۳۹	خانخانان) ۴۷ - ۱۹۳
۴۴۰ - ۴۴۱ - ۴۴۲ - ۴۴۳	۳۹۶ - ۳۹۹ - ۴۹۱ - ۴۹۳
۴۴۴ - ۴۴۵ - ۴۴۶ - ۴۵۱	۴۹۴ - ۴۹۷ - ۴۹۸ - ۴۹۹
۴۵۴ - ۴۶۱ - ۴۶۲ - ۸۳۰	۷۰۰ - ۷۰۱ - ۷۰۷ - ۷۰۸
خانخانان منعم بيگ ۴۷	۷۰۹ - ۷۱۰
۴۳۵	خاندوران ۱۶۱ - ۲۰۸
خانخانان منعم خان (شف	۲۱۱ - ۲۲۲ - ۵۸۰ - ۷۵۳
منعم خان خانخانان) ۶۲	۷۵۴ - ۷۵۵ - ۷۶۲ - ۷۷۱
۴۵ - ۶۷ - ۷۱ - ۷۴ - ۷۶	۷۸۴ - ۷۸۵ - ۸۰۱ - ۸۱۸
۸۶ - ۸۹ - ۲۰۵ - ۳۰۹	۸۲۲
۳۱۵ - ۳۹۵ - ۵۵۱ - ۵۵۴	خاندوران اميرالامرا خواجه عامر
۵۵۶ - ۵۵۷ - ۶۱۷ - ۶۲۶	۴۸ - ۳۱۰ - ۸۱۹
۶۲۷ - ۶۳۶ - ۶۳۷ - ۶۴۹	خاندوران سيد محمود پسر ميدانه
۶۵۳ - ۶۷۱ - ۶۹۵ - ۸۳۰	خاندوران نصرت جنگ
خانخانان مهابت خان (شف	۴۸ - ۷۸۲
مهابت خان خانخانان)	خاندوران نصرت جنگ ۴۸

۷۸۲ - ۷۴۹ - ۲۶۰ - ۱۶۴	۸۲ - ۸۳ - ۲۰۴ - ۲۷۰
خان زمان بهادر میرزا امان الله	۴۲۵ - ۴۲۶ - ۴۲۷ - ۴۲۸
۴۸ - ۷۴۳ - ۷۴۰ - ۸۳۲	۴۲۹ - ۴۳۹ - ۴۵۳ - ۷۴۲
خان زمان شیبانی ۸۱ - ۵۰۸	۷۴۳ - ۷۴۴ - ۷۴۵ - ۷۴۶
۵۵۳ - ۶۳۱	۷۴۷ - ۷۵۳ - ۷۸۸ - ۷۸۹
خان زمان شیخ نظام	۷۹۰ - ۷۹۲ - ۸۰۴ - ۸۲۹
حیدر آبادی ۴۸ - ۳۵۲	۸۳۰
۷۸۴ - ۶۰۶	خان عالم ۱۶۷ - ۳۵۲
خان زمان مونداد بالاکهات	۳۵۳ - ۴۹۶ - ۴۳۴ - ۷۱۹
۴۳۰	۷۳۴ - ۷۹۷ - ۸۱۷
خان زمان علی قلی خان پسر	خان عالم اخلاص خان پسر ارشد
حیدر سلطان اوزبک شیبانی	خان زمان شیخ نظام ۴۸
(یا) خان زمان علی قلی	۸۱۶
متخلص به سلطان ۴۷	خان عالم ثانی ۸۱۷
۲۸۴ - ۴۲۲ - ۶۳۰	خان عالم چله بیگ کوکه پسر
خان زمان فتح جنگ ۷۹۷	همدم کوکه کوکلتاش
خان زمان میر خلیل پسر دوم	میرزا کامران - متخلص به
اعظم خان جهانگیر	همدمی ۴۷ - ۴۳۲
۷۸۵ - ۴۸	۴۳۳ - ۴۳۵
خان زمان میواتی ۴۸	خان عالم میرزا بر خوردار ۴۸

۷۳۶ - ۷۳۲	۴۸ - ۱۵۶ - ۷۱۳ - ۷۱۴
خان فیروز جنگ ۷۹۴	۷۱۵
خان قلی اوزبک برادر کلان	خدیده بیگم زن حاکم بیگ
قلی - ج خان شاهجهانی	و همشیره نورجهان بیگم
۱۴۸	۲۸۷ - ۴۱۰ - ۵۷۴
خاندزاد خان خان زمان پسر	خسرو بی اوزبک قرقچی ۴۷
مهابت خان ۱۹۰	۶۷۳ - ۶۷۴
۲۳۳ - ۶۰۷ - ۷۴۰ - ۷۴۱	خسرو سلطان پسر نذر محمد
خداینده خان پسر شایسته خان	خان والی بلخ ۴۸
۱ - پیر الامرا ۴۸ - ۸۱۴	۴۳۱ - ۴۴۱ - ۷۶۷ - ۷۶۸
۸۱۵	۷۷۰ - ۷۷۱
خداوند خان دکنی از امرای	خضر خواجه خان ۴۷
نظام شاهیه احمد نگر ۴۷	۶۴ - ۸۵ - ۵۴۹ - ۶۱۳
۶۴۰ - ۶۵۹	۶۱۴
خدایار خان تتهی مرزبان	خالد مکان (یعنی محیی الدین
سندھه مشهور بلوچی	اورنگ زیب بهادر عالمگیر
۴۸ - ۸۲۵ - ۸۲۶ - ۸۲۷	بادشاه غازی - شف -
۸۲۸ - ۸۲۹	محیی الدین محمد
خدمت پرست خان ۷۲۴	اورنگ زیب (۸ - ۹ - ۱۷۳)
خدمت پرست خان رضا بهادر	۲۰۶ - ۲۱۵ - ۲۱۶ - ۲۱۷

۲۰۵ - ۲۰۴ - ۲۰۵ - ۲۰۶	۲۲۲ - ۲۳۲ - ۲۳۴ - ۲۳۷
۲۸۵ - ۲۸۶ - ۲۹۵ - ۲۹۹	۲۳۸ - ۲۴۰ - ۲۴۵ - ۲۵۵
۳۰۰ - ۳۰۹ - ۳۱۴ - ۳۱۵	۲۶۶ - ۲۷۴ - ۲۷۷ - ۲۷۸
۳۳۹ - ۳۴۸ - ۳۵۱ - ۳۵۳	۲۸۰ - ۲۸۴ - ۲۸۷ - ۲۹۰
۴۵۲ - ۴۵۷ - ۴۶۰ - ۴۶۱	۲۹۱ - ۲۹۲ - ۲۹۵ - ۲۹۷
۵۰۳ - ۵۰۸ - ۵۳۹ - ۵۴۳	۳۰۶ - ۳۱۴ - ۳۲۲ - ۳۴۵
۵۸۷ - ۶۰۳ - ۶۱۰ - ۸۱۵	۳۵۰ - ۳۵۱ - ۳۵۴ - ۳۵۸
۸۱۷ - ۸۱۹	۳۶۳ - ۴۰۸ - ۴۱۴ - ۴۴۵
خلیل الله خان برادر خرد	۴۵۷ - ۴۵۹ - ۴۹۳ - ۴۹۵
امالت خان	۴۹۶ - ۴۹۸ - ۵۰۲ - ۵۰۳
۲۱۶ - ۲۴۸ - ۲۷۸ - ۲۹۸	۵۲۹ - ۵۳۱ - ۵۳۸ - ۵۴۱
۵۳۲ - ۷۷۳ - ۷۷۵ - ۷۷۶	۵۸۵ - ۵۹۱ - ۵۹۵ - ۵۹۸
۷۷۷ - ۷۷۸ - ۷۷۹ - ۷۸۰	۶۰۵ - ۷۷۵ - ۷۸۱ - ۷۹۰
۷۸۱ - ۷۸۲ - ۷۰۰ - ۸۰۷	۷۹۲ - ۷۹۶ - ۷۹۷ - ۸۱۰
خلیل قلی .. ۱۰۷	۸۱۳ - ۸۱۴ - ۸۱۵ - ۸۱۶
خنجیر خان ۲۴۹ - ۵۱۸	۸۱۹ - ۸۲۴ - ۸۲۵ ...
خواجهگي خواجه ۱۲۸	خلد منزل (يعني) قطب الدين
خواجهگي فتح الله پسر حاجي	محمد معظم شاه عالم
حبیب الله کاشي ۴۷ -	مخاطب به بهادر شاه
.. .. ۶۶۹	خشف - بهادر شاه) ۹ -

۴۸ - ۷۴۸ -	جان نام	خواجهگي محمد حسين کهن
۷۷۳	برادر قاسم خان مير بحر
۴۷	خواجه جهان کابلي جهانگيري	۴۷ - ۶۷۱
۴۷	خواجه قلی خان بهادر قلعه دار
.. ..	خواجه جهان هردي خواجه	دهار و فرجدار ماندور
.. ..	امين الدين محمود مشهور	۴۸ - ۳۶۳
۴۷ - ۶۲۷ - ۶۳۰ - ۶۳۱	به امينا مخاطب بخانجهان	خواجه ابوالحسن قربتي الملقب
۳۷۵	خواجه حسن عطار	به رکن السلطنة ۴۸ -
۳۷۵	خواجه حسين	۴۲۹ - ۶۸۷ - ۷۰۳ - ۷۱۴
۸۱۸	خواجه حسين خان	۷۲۴ - ۷۳۷ - ۷۵۱ - ۷۵۹
۷۴۹	خواجه حصاري نقشبندي	خواجه ابوالقاسم .. ۷۹۲
۵۰۴	خواجه حميد خان	خواجه ابوهاشم خواجه ۷۵۸
۳۰۵	خواجه حیات خان	خواجه پادشاه قلی ۶۱۶
۵۰۳	خواجه خان	خواجه جلالدين محمد - ود
۵۴۹	خواجه خضر خان	خراساني بجوق (يا)
.. ..	خواجه دوست محمد مخاطب	شمس الدين محمد خان
۴۷ -	به خواجه جهان کابلي	۴۷ - ۶۱۴
۶۷۲	خواجه جمال الدين محمود
.. ۱۰۰
..	خواجه جهان خواني خواجه

خواجه رحمت الله خان ۸۳۲	خواجه صادق بدخشي ۲۷۷
خواجه سعد الله خان ۸۳۳	خواجه طاهر محمد مخاطب به
خواجه سلطان علي (شف -	قاتار خان خراساني ۴۷۱
افضل خان خواجه سلطان)	خواجه عاشوري (يا) خواجه
... ۴۶۹ - ۶۵ - ۳۲	عاشور ... ۸۲۳
خواجه سلطان محمد رشيد	خواجه عبدالله خان ۸۳۳
... ۶۱۸	خواجه عبدالخالق ۶۶۷
خواجه سليمان ... ۴۸۳	خواجه عبدالرحمن ۲۴۰
خواجه شاپور ... ۱۲۸	خواجه عبدالرحيم خان ۴۸ -
خواجه منصور شيرازي ۴۷ -	... ۲۸۹ - ۵۰۵ - ۷۹۲
... ۶۵۳ - ۶۵۶ - ۶۹۵	خواجه عبدالله خان ۴۸ -
خواجه شريف خان ۵۰۴	... ۳۶۱ - ۸۳۲
خواجه شمس الدين خواني	خواجه عبدالله نقشبندي ۶۵۰
(يا) خاني (يا) خواجه	خواجه عبد المجيد هروري
شمس الدين محمد خواني	مخاطب به آصف خان
پسر خواجه علاء الدين ۴۷ -	(شف - آصف خان) ۴۲
۲۵۹ - ۵۵۹ - ۶۶۴ - ۶۶۵	۷۷ - ۷۸ - ۷۹ - ۸۰ - ۸۲ -
خواجه صابر مخاطب به	... ۸۳ - ۶۴۶
خان دوران نصرت جنگ	خواجه عبدالهادي ۴۸ - ۷۷۲
... ۷۴۹	خواجه علاء الدين محمد ۵۸ -

خواجه عذير .. ۱۶۵ - ۶۵	... ۶۱۸ - ۶۲۰ - ۶۲۲
خواجه غياث الدين ۶۶۸	خواجه معين الدين سنجوري
خواجه غياث الدين علي قزويني	... ۶۰۲
مخاطب به آصف خان	خواجه مكارم جان نثار خان ۴۵۱
(شف - آصف خان)	خواجه مودود چشتي ۶۰۲
... ۹۲ - ۹۱ - ۹۰ - ۴۲	... ۶۶۸
خواجه قدرت الله خان ۸۳۵	خواجه مومن ... ۶۶۷
خواجه قاندر بلخي ۲۵	خواجه ميرزا احمد ۱۲۸
خواجه قلي خان بهادر پسر	خواجه ميرک ... ۴۴۱
نذربي ... ۸۳۴	خواجه ميرک اصفهاني مخاطب
خواجه مجد الدين ۶۶۸	به چنگيز خان ... ۶۵۹
خواجه محسن خاندوران ۸۳۱	خواجه نصيب ... ۴۴۱
خواجه محمد باسط پسر خواجه	خواجه نظام الدين احمد پسر
محمد جعفر ... ۸۱۹	خواجه مقیم هروري ۴۷ -
خواجه محمد پارسا ۲۳۹	... ۶۶۰ - ۶۶۱
خواجه محمد جعفر ۸۱۹	خواجه نعمت الله خان ۸۳۳
خواجه محمد شريف هجري	خواجه ريسي ديوان سلطان
... ۱۲۷	بروز ... ۱۸۲ - ۹۳
خواجه معظم برادر اعياني	خواص خان بختيار خان دکني
مریم مکاني ۴۷ -	... ۷۷۴ - ۷۷۵

خواص خان مدار عليه سلطنت	دارا شکوه ۱۵ - ۱۲۰ -
بيجا پور .. ۱۵۷	۱۵۸ - ۱۹۲ - ۲۰۴ - ۲۱۵ -
خوافي خان صاحب تاريخ	۲۱۶ - ۲۱۷ - ۲۱۸ - ۲۲۲ -
لب لباب ۴ - ۲۶۴ - ۴۵۱	۲۲۶ - ۲۲۷ - ۲۳۰ - ۲۳۴ -
خوشه ان بيگ کاشغري ۴۸ -	۲۴۸ - ۲۵۲ - ۲۶۹ - ۲۷۰ -
.. .. ۷۷۳	۲۹۵ - ۲۹۶ - ۳۴۵ - ۳۵۳ -
خويشگيان (قوم) ۶۰۱ -	۳۹۴ - ۴۹۵ - ۵۳۲ - ۵۳۳ -
.. .. ۶۰۲	۵۳۵ - ۵۸۶ - ۵۹۲ - ۵۹۴ -
خيرالله .. ۵۹۹	۷۷۹ - ۷۸۰ - ۷۸۱ - ۷۸۴ -
خيريت خان حبشي ۷۵۴	۷۸۵ - ۷۹۱ - ۷۹۹ - ۸۰۰ -
خيريت خان عم زنده خان	دانشمند خان ميهر بخشی
.. .. ۱۵۷	۳۴۴ - ۴۸
	داود ۶۳۴ - ۶۴۱ - ۶۴۲ -
	.. ۶۴۳ - ۶۵۱ - ۶۵۲
داراب خان ۵۳۹ - ۴۵۷	داود افغان .. ۶۴۹
۷۰۶ - ۷۰۸ - ۷۱۱ - ۷۱۲	داود خان .. ۳۲۲ - ۳۲۷ -
داراب خان بني مختار (يا) ۳۲۸ - ۳۵۴
داراب خان بن مختار خان	داود خان پتني (يا) پتني
.. .. ۴۹ - ۴۹۸	.. ۳۰۲ - ۴۶۲ - ۸۰۲
داراب خان ميرزا داراب ۴۸	داود پوترة (قوم) ۸۲۷ -

* حرف دال *

.. .. ۷۲۹ ۵۳۰ - ۲۵۷
داود خان قرشي ۴۸ - ۷۸۸	دلور پسر بهادر خان ۴۲۴
داود خان کرزاني (يا) داود	دلور خان جماعه دار ۲۵۶
کرزاني ۵۵۱ - ۶۳۳ -	دلور خان کاکر .. ۴۸
.. .. ۶۵۰	دلپت اچينييه ۷۳۲ - ۷۳۳
داود خان و بهادر خان	دلپت بيکانيري .. ۵۱۶
و سليمان خان .. ۴۹	دلير جنگ .. ۶۰۴
دار بخش پسر خسرو ۱۵۴	دلير خان دوزي (يا) داود زني
دلاجي ۵۲۲ ۴۹
درويش محمد .. ۵۸۰	دلير خان عبدالروف ميانه
دريا خان .. ۱۳۸ - ۱۴۶ -	۴۹ - ۲۷۰ - ۲۹۸ - ۳۱۲ -
.. .. ۷۲۸ - ۴۱۷ ۵۲۲ - ۴۴۶
دريا خان داود زني ۴۱۵	دلير خان هراول .. ۲۷۵
دريا خان روهله ۴۸ - ۵۲۶ -	دنت جي .. ۵۲۱
.. ۷۲۲ - ۷۲۷ - ۷۷۲	دودا ثيان (قوم) ۴۱۰
دريا خان عنايت .. ۴۸	دوست علي خان ۸۳۳
دستم خان .. ۴۸	دولت خان خواص خان ۴۸ -
دلور خان برنج (يا) بريچ ۴۲۷ - ۷۱۵
.. .. ۴۲۴	دولت خان لودي شاهو خيز
دلور خان بهادر ۴۹ -	۴۸ - ۶۹۵ - ۷۰۰ - ۷۰۱

۷۵۶	دیسپا زندگی (قوم)	۷۱۵
	دیسپا کھه (یا) دیسپا کھی (قوم)	۴۹۸	..	دورفندی زار
۷۵۶ - ۱۴۵ - ۱۴۴	..	۴۳۷	..	دہ بیدی
۴۸	دیندار خان بخاری			دھیراج راجہ جیسنگھ سوائی
۸۲۶	.. دین محمد			(شف - راجہ دھی-راج)
	دین محمد خان مشہور بہ یتیم			جیسنگھ سوائی (یا) راجہ
	سلطان بن جانی سلطان			جیسنگھ سوائی (۴۹ -
۴۳۲	بن یار محمد خان			۳۲۶ - ۳۲۷ - ۳۲۱ - ۳۴۳ -
۴۳۴ - ۴۳۵ - ۴۳۴				۵۴۵ - ۵۴۴
۷۷۹ دیو			دیانت خان ۱۶۹ - ۱۲۹ -
۵۱۰	.. دیویداس			۲۰۵
				دیانت خان حکیم جمالا ۴۸
				دیانت خان دشت بیاضی (یا)
				دست بیاضی ۴۸ - ۵۲۸
				دیانت خان قاسم بیگ ۴۸
				دیانت خان منجم ۳۱۱
				دیانت خان میر عبدالقادر ۴۹
				دیانت خان میر علی نقی
				۴۹
				دیپ داس .. ۳۵۰

* حرف ذال *

۵۲۸ - ۴۸	دست بیاضی
۴۸	دیانت خان قاسم بیگ
۳۱۱	دیانت خان منجم
۴۹	دیانت خان میر عبدالقادر
۴۹	دیانت خان میر علی نقی
۳۵۰	دیپ داس
۳۴۰ - ۳۱۸ - ۳۱۶ - ۳۱۵	خان بهادر ۴۹ - ۲۹۱ - ۳۱۳
۳۴۰	ذوالفقار الدوله قایم جنگ
۸۳۴	ذوالفقار الدوله میرزا نجف خان بهادر ملقب به نصرت جنگ (یا) ذوالفقار

۴۷۷ - ۴۷۸	۴۷۹ - ۴۸۰	۴۸۱ - ۴۸۲	۴۸۳ - ۴۸۴	۴۸۵ - ۴۸۶	۴۸۷ - ۴۸۸	۴۸۹ - ۴۹۰	۴۹۱ - ۴۹۲	۴۹۳ - ۴۹۴	۴۹۵ - ۴۹۶	۴۹۷ - ۴۹۸	۴۹۹ - ۵۰۰	۵۰۱ - ۵۰۲	۵۰۳ - ۵۰۴	۵۰۵ - ۵۰۶	۵۰۷ - ۵۰۸	۵۰۹ - ۵۱۰	۵۱۱ - ۵۱۲	۵۱۳ - ۵۱۴	۵۱۵ - ۵۱۶	۵۱۷ - ۵۱۸	۵۱۹ - ۵۲۰	۵۲۱ - ۵۲۲	۵۲۳ - ۵۲۴	۵۲۵ - ۵۲۶	۵۲۷ - ۵۲۸	۵۲۹ - ۵۳۰	۵۳۱ - ۵۳۲	۵۳۳ - ۵۳۴	۵۳۵ - ۵۳۶	۵۳۷ - ۵۳۸	۵۳۹ - ۵۴۰	۵۴۱ - ۵۴۲	۵۴۳ - ۵۴۴	۵۴۵ - ۵۴۶	۵۴۷ - ۵۴۸	۵۴۹ - ۵۵۰	۵۵۱ - ۵۵۲	۵۵۳ - ۵۵۴	۵۵۵ - ۵۵۶	۵۵۷ - ۵۵۸	۵۵۹ - ۵۶۰	۵۶۱ - ۵۶۲	۵۶۳ - ۵۶۴	۵۶۵ - ۵۶۶	۵۶۷ - ۵۶۸	۵۶۹ - ۵۷۰	۵۷۱ - ۵۷۲	۵۷۳ - ۵۷۴	۵۷۵ - ۵۷۶	۵۷۷ - ۵۷۸	۵۷۹ - ۵۸۰	۵۸۱ - ۵۸۲	۵۸۳ - ۵۸۴	۵۸۵ - ۵۸۶	۵۸۷ - ۵۸۸	۵۸۹ - ۵۹۰	۵۹۱ - ۵۹۲	۵۹۳ - ۵۹۴	۵۹۵ - ۵۹۶	۵۹۷ - ۵۹۸	۵۹۹ - ۶۰۰	۶۰۱ - ۶۰۲	۶۰۳ - ۶۰۴	۶۰۵ - ۶۰۶	۶۰۷ - ۶۰۸	۶۰۹ - ۶۱۰	۶۱۱ - ۶۱۲	۶۱۳ - ۶۱۴	۶۱۵ - ۶۱۶	۶۱۷ - ۶۱۸	۶۱۹ - ۶۲۰	۶۲۱ - ۶۲۲	۶۲۳ - ۶۲۴	۶۲۵ - ۶۲۶	۶۲۷ - ۶۲۸	۶۲۹ - ۶۳۰	۶۳۱ - ۶۳۲	۶۳۳ - ۶۳۴	۶۳۵ - ۶۳۶	۶۳۷ - ۶۳۸	۶۳۹ - ۶۴۰	۶۴۱ - ۶۴۲	۶۴۳ - ۶۴۴	۶۴۵ - ۶۴۶	۶۴۷ - ۶۴۸	۶۴۹ - ۶۵۰	۶۵۱ - ۶۵۲	۶۵۳ - ۶۵۴	۶۵۵ - ۶۵۶	۶۵۷ - ۶۵۸	۶۵۹ - ۶۶۰	۶۶۱ - ۶۶۲	۶۶۳ - ۶۶۴	۶۶۵ - ۶۶۶	۶۶۷ - ۶۶۸	۶۶۹ - ۶۷۰	۶۷۱ - ۶۷۲	۶۷۳ - ۶۷۴	۶۷۵ - ۶۷۶	۶۷۷ - ۶۷۸	۶۷۹ - ۶۸۰	۶۸۱ - ۶۸۲	۶۸۳ - ۶۸۴	۶۸۵ - ۶۸۶	۶۸۷ - ۶۸۸	۶۸۹ - ۶۹۰	۶۹۱ - ۶۹۲	۶۹۳ - ۶۹۴	۶۹۵ - ۶۹۶	۶۹۷ - ۶۹۸	۶۹۹ - ۷۰۰	۷۰۱ - ۷۰۲	۷۰۳ - ۷۰۴	۷۰۵ - ۷۰۶	۷۰۷ - ۷۰۸	۷۰۹ - ۷۱۰	۷۱۱ - ۷۱۲	۷۱۳ - ۷۱۴	۷۱۵ - ۷۱۶	۷۱۷ - ۷۱۸	۷۱۹ - ۷۲۰	۷۲۱ - ۷۲۲	۷۲۳ - ۷۲۴	۷۲۵ - ۷۲۶	۷۲۷ - ۷۲۸	۷۲۹ - ۷۳۰	۷۳۱ - ۷۳۲	۷۳۳ - ۷۳۴	۷۳۵ - ۷۳۶	۷۳۷ - ۷۳۸	۷۳۹ - ۷۴۰	۷۴۱ - ۷۴۲	۷۴۳ - ۷۴۴	۷۴۵ - ۷۴۶	۷۴۷ - ۷۴۸	۷۴۹ - ۷۵۰	۷۵۱ - ۷۵۲	۷۵۳ - ۷۵۴	۷۵۵ - ۷۵۶	۷۵۷ - ۷۵۸	۷۵۹ - ۷۶۰	۷۶۱ - ۷۶۲	۷۶۳ - ۷۶۴	۷۶۵ - ۷۶۶	۷۶۷ - ۷۶۸	۷۶۹ - ۷۷۰	۷۷۱ - ۷۷۲	۷۷۳ - ۷۷۴	۷۷۵ - ۷۷۶	۷۷۷ - ۷۷۸	۷۷۹ - ۷۸۰	۷۸۱ - ۷۸۲	۷۸۳ - ۷۸۴	۷۸۵ - ۷۸۶	۷۸۷ - ۷۸۸	۷۸۹ - ۷۹۰	۷۹۱ - ۷۹۲	۷۹۳ - ۷۹۴	۷۹۵ - ۷۹۶	۷۹۷ - ۷۹۸	۷۹۹ - ۸۰۰	۸۰۱ - ۸۰۲	۸۰۳ - ۸۰۴	۸۰۵ - ۸۰۶	۸۰۷ - ۸۰۸	۸۰۹ - ۸۱۰	۸۱۱ - ۸۱۲	۸۱۳ - ۸۱۴	۸۱۵ - ۸۱۶	۸۱۷ - ۸۱۸	۸۱۹ - ۸۲۰	۸۲۱ - ۸۲۲	۸۲۳ - ۸۲۴	۸۲۵ - ۸۲۶	۸۲۷ - ۸۲۸	۸۲۹ - ۸۳۰	۸۳۱ - ۸۳۲	۸۳۳ - ۸۳۴	۸۳۵ - ۸۳۶	۸۳۷ - ۸۳۸	۸۳۹ - ۸۴۰	۸۴۱ - ۸۴۲	۸۴۳ - ۸۴۴	۸۴۵ - ۸۴۶	۸۴۷ - ۸۴۸	۸۴۹ - ۸۵۰	۸۵۱ - ۸۵۲	۸۵۳ - ۸۵۴	۸۵۵ - ۸۵۶	۸۵۷ - ۸۵۸	۸۵۹ - ۸۶۰	۸۶۱ - ۸۶۲	۸۶۳ - ۸۶۴	۸۶۵ - ۸۶۶	۸۶۷ - ۸۶۸	۸۶۹ - ۸۷۰	۸۷۱ - ۸۷۲	۸۷۳ - ۸۷۴	۸۷۵ - ۸۷۶	۸۷۷ - ۸۷۸	۸۷۹ - ۸۸۰	۸۸۱ - ۸۸۲	۸۸۳ - ۸۸۴	۸۸
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	----

* حرف را *

راجہ بہار سنگھ بندیہ ۵۰	راجپوتیہ (یا) راجپوتان (قوم)
۷۲۷	۴۴۸ - ۴۶۲ - ۶۴۸ - ۷۸۸
راجہ بہار ہمل (یا) بہارامل	۸۰۳
۴۹ - ۵۱۰ - ۵۱۱ - ۵۱۴	راج سنگھ .. ۴۴۷ - ۴۴۸
۴۹ راجہ بہکونت داس	۷۰۲ راجومنا
۳۹۵ - ۱۰۵	۵۱ راجہ اندرمن دھدیرا
۷۰۷ راجہ بہیم	۵۱ راجہ اندرودہ کور
راجہ بیتہل داس (یا)	راجہ انمچند (یا) ایمچند (یا)

بتهل داس و (۱)	راجہ چیسنگھہ ۳۱۴ - ۵۹۴ -
بتهل داس ۲۲۱ - ۵۰	... ۷۵۴ - ۸۰۰ -
... ۷۲۴ - ۷۱۴ - ۴۳۱	راجہ جی رام بدگوهر ۵۰
راجہ بیر بر ۴۸۲ - ۹۴ ...	راجہ چندرسین ... ۵۱
راجہ بیر بہادر ... ۵۱	راجہ دھیراج جی سنگھہ سوانی
راجہ تودرمل ۱۰۱ - ۸۷ -	(یا) راجہ چیسنگھہ سوانی
۴۴۲ - ۴۴۳ - ۶۵۰ - ۶۵۲ -	(شف - دھیر - راج - راجہ
۶۵۳ - ۶۵۵ - ۶۵۶ - ۶۵۷	چیسنگھہ سوانی) ۴۹
راجہ تودرمل شاہ جہانی ۵۱	۳۲۶ - ۳۲۷ - ۳۳۱ - ۳۴۳ -
راجہ تودرمل کھتری لاہوری	... ۵۴۴ - ۵۴۵ -
... ۵۱۳ - ۵۱ - ۴۹	راجہ دیپی سنگھہ بندیلا ۵۱
راجہ ججہار سنگھہ بندیلا	راجہ راج (رپ) ... ۵۱
... ۵۲۶ - ۴۱۹ - ۵۰	راجہ راج سنگھہ کچھواہہ ۵۰
راجہ جسونت ... ۲۱۸ -	راجہ رام ... ۵۴۲
... ۷۸۴ - ۵۹۵ ...	راجہ رام چندر بکھیلہ ۴۹
راجہ جگمگ سنگھہ ولد	راجہ رامچند جی جیچند ۴۴۷
راجہ باسو ۷۶۴ - ۴۲۵ - ۵۰ -	راجہ رام چندر ۷۹ - ۲۹
راجہ جھیللا رام ناگر ۵۱	راجہ رام داس کچھواہہ ۵۰ -
راجہ جی چند راتھور ۴۱۲ - ۴۸۹
... ۶۴۸ - ۶۴۷ ...	راجہ رام داس نرنوری ۵۰

راجہ رام سنگھہ کچھواہہ ۵۱	راجہ سورجمل پسر راجہ باسو
راجہ رایسال درباری ۵۰ ۵۰
راجہ راجی سنگھہ سیوندیہ ۵۱	راجہ سیورام کور ... ۵۰
راجہ رتن چند ۳۳۱ -	راجہ علی خان فاروقی (یا)
... .. ۳۳۲	راجہ علی خان ۱۰۱ -
راجہ رگھوناتھ داس ۳۶۴ -	۱۰۲ - ۱۲۳ - ۳۹۷ - ۶۹۹
... .. ۳۶۹	راجہ علی خان مرزبان خاندیس
راجہ رگھوناتھ ... ۵۱ ۶۸۷ - ۶۹۸
راجہ روز افزون ... ۵۰	راجہ کشن سنگھہ بہدوریہ ۵۰
راجہ سامو بہرنامہ ۵۱ -	راجہ گج سنگھہ پسر راجہ
۳۲۷ - ۳۲۸ - ۳۲۹ - ۳۳۰ -	سورج سنگھہ ۵۰ - ۵۱۶ -
۴۹۹ - ۵۲۳ - ۷۹۶ - ۷۹۷ ۷۵۰ -
راجہ سبھان سنگھہ بندیلا (یا)	راجہ گوپال سنگھہ کور ۵۱
سبھان سنگھہ ... ۵۱	راجہ مالگوساڈین زمیندار
راجہ سلیمانجی بٹالکر (یا)	ولایت کوچ ... ۶۵۲
نبالگر) ۵۱	راجہ مان سنگھہ پسر راجہ
راجہ سنگرام مرزبان کھر کپور	بھگونت داس کچھواہہ
(یا) کھور کپور ۵۱۳ -	۵۰ - ۱۱۱ - ۱۱۸ - ۴۷۸ -
... .. ۶۹۵	۶۵۲ - ۶۸۵ - ۶۸۶ - ۷۰۲ -
راجہ سورج سنگھہ راتھور ۵۰ ۷۱۶ - ۷۱۸ -

۳۷۲	..	راجہ مندر سین	رانا اردی سنگھ	۸۳ - ۳۹۱
...	...	راجہ محکم سنگھ کتھری	...	۶۴۶
...	رانا بھونسلا (یا) رانا	۱۰۹ -
...	...	راجہ مدھکر بندیلہ	۱۱۰ - ۱۲۴ - ۵۹۶ - ۵۹۸	
...	...	راجہ منورپ	...	۴۵۲ - ۸۰۳ - ۸۱۶
...	...	راجہ مہاسنگھ و جگت سنگھ	رانا پرتاب زمیندار	...
...	۳۹۵ - ۵۱۱ - ۵۱۵
...	...	راجہ حامد شاہ مانکپوری	رانا سکرا پور رانا ادی سنگھ	...
...	۵۰
...	...	راگرو	رانا کرن پسر رانا امرا	۵۰
...	...	رام جات :	رانی درگازتی	۷۹ - ۳۸۸
...	...	رام چند بکھیلہ راجہ بھتہ	راد امر سنگھ پسر کلان	۵۰۹
...	...	رام چند چوہان	راجہ گج سنگھ	۵۰
...	...	رام چند مرہٹہ	راد بالاجی (یا) بالاجی راد	۲۳
...	...	رام داس پسر جیمیل	راد بھار سنگھ ہادا	۵۱
...	...	رام راجہ	راد دلپت بوندیلہ (یا) بندیلہ	...
...	...	رام سنگھ	(یا) راد لیمپ	۵۱ - ۳۱۳
...	...	رام سنگھ ولد کرنسی راتھور	راد رتن ہادا پسر راد بھوج	...
...	۵۰ - ۱۴۱ - ۳۹۹ - ۷۵۰
...	...	رام سنگھ ہادا	راد ستر سال ہادا نیرہ راد رتن	...

...	رای مکند کاتھہ	۵۰
...	رای ناگر گج—رانی بيش—کار	...
...	افضل خان علامی شکر اللہ	۵۱
...	۱۵۰
...	رای باگھنی زن اوداجی رام	۲۵۲
...	۱۴۴
...	رای بھوج پسر رای سرجن	...
...	ہادا	۴۹
...	رای پتر داس	۱۱۰
...	رای پرشاد حاکم امرکوت	۴۶۷
...	رای درک داس	۶۹۰
...	رای درگا سیسودیہ	۴۹
...	رای رای سنگھ بھورتھہ	۴۹
...	رای سرجن ہادا	۴۹
...	رای کلیان مل	۳۷۸
...	رای گور دھن سورج دھج دیوان	...
...	اعتماد الدولہ	۵۰ - ۶۹۱
...	رای لوتکون کچھواہ	۴۹
...	رای مالدیو راجہ جودھپور	...
...	۳۷۸ - ۶۴۶

۴۴۵	رستم خان فیروز جنگ	۹۴	رضی الملک
۵۱	رستم خان مقرب خان	۵۱	رعایت خان ظہیر الدولہ
	رستم خان ولد خسرو سلطان	۲۱۶	رعد انداز خان
۴۴۳	...	۳۴۲	رفیع الدرجات
	رستم دن خان بنی مختار	۳۷۰	رکن الدولہ
	صوبہ دار حیدر آباد - ۵۱		رکن الدولہ اعتقاد خان بہادر
۲۵۵ - ۲۵۶ - ۳۰۲ - ۳۰۳		۳۴۱ - ۳۴۰	فروغ شاہی
...	...		رکن الدولہ سید لشکر خان
۵۳۷	...	۳۶۹	...
	رستم ہند معین الملک مخاطب		رکن الدین
	بہ میر منو ... ۳۶۰	۴۰۴	...
	رشید افسر عقیدت خان بخشی		رکن الدین سید لشکر خان بہادر
۱۴۳	دکن	۵۱	نصیر جنگ
۱۸۵	رشید خان	۲۲	رگہو بہوسلہ
۵۱	رشید خان الہام اللہ	۳۷۰	رگہو جی بہوسلہ
۵۰	رشید خان انصاری	۷۴۳ - ۷۴۶	زندولہ خان
۶۵۳	رضا قلی		زندولہ خان بیجاپوری - ۱۷۷
	رضوی خان سید علی بخاری	۷۶۳	...
...	...	۱۵۷	زندولہ خان حبشی
۲۷۳ - ۵۱	...	۴۱۸	زندولہ خان عادلخانہ
	رضی الدین خان شیخ	۷۵۰	زندولہ خان عادلشاہی
۵۹۷	رضی الدین		

۵۱	زندولہ خان غازی
	(ن ہتن) (فیل عرش) (شہالی)	۵۷۲ - ۵۷۱	...
...	...	۵۱	رب سنگھ رائہور
	ربہی برادر زادہ راجہ بہارہمل		زاهد خان بہارہمل
...	...	۴۹	...
	(روپ مٹی) (یا) (روپ مٹی)		زبردست خان
۳۸۹ - ۳۹۰ - ۳۹۱	...		زبردست خان پسر ابراہیم خان
	روح اللہ خان	۳۰۸ - ۳۱۳	...
۷۸۱ - ۵۰۰ - ۴۵۶	...		زکریا خان بہادر وزیر جنگ ۴۹
	روح اللہ خان اول پسر درم		زہرہ آقا دختر فاطمہ بی بی
۲۲۵ - ۵۱	خلیل اللہ خان	۶۲۰	...
۸۱۴ - ۲۸۷	روح اللہ خان ثانی	۵۹۹	زب النساء بیگم
	روح اللہ خان خانسامان	۷۹۰	زبن آبادی
۳۵۱	...		زینت النساء بیگم - ۳۰۱
	روح اللہ خان خانہ زاد خان	۳۱۴ - ۳۱۵	...
۵۱	...		زین خان
۵۱	روشن الدولہ رستم جنگ		زین خان کوکہ - ۵۲ - ۱۰۹
۵۴۷	روہلہ (قوم)		۴۸۱ - ۴۸۲ - ۵۱۱ - ۵۵۹
۷۶۳	روحان شولا پوری		...

• حرف زا •

* حرف سین *		
اعزاز الدوله خانجهان بهادر
...	۲۹۹ - ۳۲۳	...
سپهر شکوه	...	۸۰۰
ستر سال بنديله	...	۵۳
ستبي خانم صدر النساء	...	۱۶۰
سبحان خان	...	۳۸۷
سراج الدوله انورالدين خان
بهادر ظفر جنگ	۵۳ - ۲۱۴	...
سراج الدين علي خان آرزو	...	۵
سرافراز خان بلوئي (يا) بلوئي
...	...	۵۳
سرافراز خان پسر لشکر خان
...	۵۲ - ۸۲۹	...
سر بلند خان خواجه رحمت الله
...	...	۵۳ - ۳۴۰
سردار خان چيله	...	۵۳
سردار خان خواجه يادگار	...	۵۲ -
...	...	۳۲۸ - ۴۵۹
سردار خان شاهجهاني	...	۵۲ -
...	...	۷۷۴

* حرف سین *

سادات خان ذوالفقار جنگ
...	...	۵۳ - ۶۰۴
ساهر بهونسله (يا) ساهوجي
بهونسله	...	۱۸۷ - ۱۹۱ -
...	...	۲۰۸ - ۳۲۸ - ۴۳۰ - ۵۲۳ -
...	...	۷۳۹ - ۷۴۲ - ۷۴۳ - ۷۴۶ :
سبحان سنگهه و پرمديو پسران
سورجمل سيودييه	...	۵۲
سبحان قلي (يا) سبحان قلي
سلطان پسر نذر محمد
خان	...	۷۶۸ - ۴۴۱
سبحان قلي	...	۱۹۰ - ۴۴۲ -
...	...	۶۷۸
سبحان سنگهه سيودييه	...	۵۳
سپهدار خان	...	۲۹۹ - ۷۲۱ -
...	...	۸۱۱
سپهدار خان محمد صالح	...	۵۲
سپهدار خان مختاطب به

سردار خان کوتوال نبيدر
باتي خان چيله قله-اق
شاهجهاني	...	۶۰۵ - ۴۵۸
سرفراز خان چغتاي	...	۵۲
سرفراز خان سيد لطيف	...	۵۳
سرمد	...	۲۲۷
سرمست خان	...	۳۷۰
سربا راز (يا) سربا راز زميندار
نرمل	...	۲۲
سعادت الله خان تعلق دار
کرناتک حيدرآباد	...	۵۳ -
...	...	۸۳۳ - ۸۳۲ - ۶۷۰
سعادت خان برهان الملک
ناظم اکبر آباد	...	۵۴۵
سعادت خان پور ظفر خان	...	۵۳
سعادت خان نيشاپوري	...	۳۳۴
سعادت يار کوکه	...	۱۱۵
سعد الله خان بهادر مظفر جنگ
وزير اعظم فردوس آشياني
(شف - علامي سعد الله

خان	...	۱۳ - ۵۲ -
...	...	۱۶۵ - ۳۴۲ - ۷۷۱ -
...	...	۷۸۲ - ۷۷۶
سعد الله خان پسر علي محمد
خان روهله	...	۱۹ - ۳۶۶ -
سعد الله خان هدايت الله
...	...	۵۳ - ۴۹۴
سعيدايي سرمد	...	۲۲۶ - ۲۲۷
سعيد بدخشي	...	۳۹۳
سعيد خان بهادر ظفر جنگ
پسر احمد بيگ خان کابلي
ناظم کابل	...	۵۲ - ۱۲۶ -
...	...	۱۲۷ - ۱۹۱ - ۲۸۰ - ۵۳۰ -
...	...	۵۳۲ - ۵۹۱
سعيد خان چغتائي	...	۴۰۱
...	...	۴۰۴ - ۴۲۳
سکندر بيگ منشي راقم تاريخ
عالم آراي عباسي	...	۷۳۵
سکندر بيگ منشي	...	۴
سکندر خان	...	۵۶۴ - ۶۱۵ - ۶۲۶

سکندر خان ارزبک ۷۶ - ۷۷ -	۲۰۷ - ۳۹۹ - ۴۰۰ - ۷۰۶ -
...	...
سکندر خان پسر عبد الله خان	سلطان جلال الدين منگيري ۴۷۹
...	سلطان جهاندار شاه ۸۱۷
سکندر دوتاني ۷۲۲ - ۷۲۶ -	سلطان حسن خان جلاير (يا)
...	سلطان حسين خان جلاير
سکندر شاه سور (يا) سکندر	...
خان سور (يا) سکندر سور	سلطان حسين افتخار خان پور ۳۷۹ - ۲۵۳ - ۷۷
۶۸ - ۷۵ - ۸۵ - ۳۷۵ -	امالت خان ... ۱۷۲
...	سلطان حسين خان يکهاي وال
سکندر والي بيجاپور ۵۲۶	...
صلاح خان ...	سلطان حسين مغوی ۸۲۳
سلاطين آل مظفر ... ۶۶۷	سلطان حسين مشهور به مير
سلطان ابراهيم پسر سلطان	ملنگ (يا) سلطان حسن
رفيع الشان ... ۴۶۴	...
سلطان ابراهيم اودي ۶۲۳	...
سلطان احمد شاه باني احمد آباد	سلطان حسين ميرزا ۶۶۸ - ۷۱۰ -
...	سلطان خان ... ۳۷۰
۹۴ - ۲۴۱ - ۳۶۶ -	سلطان خرم ۵۷۲ - ۶۶۶ - ۷۰۳ -
سلطان بایه نغر ... ۱۴۹	سلطان خسرو پسر کلان شاهزاده سليم
سلطان پرويز ... ۱۱۱ - ۱۴۱ -	۹۳ - ۱۱۰ - ۱۱۶ - ۱۲۹ -

سلطان سليمان شکوه (يا)	۵۶۱ - ۵۶۶ - ۵۷۲ - ۵۷۶ -
سلیمان شکوه پسر کلان	...
دارا شکوه ۲۴۸ - ۲۷۳ -	سلطان خواجه نقشبندی ۵۲
...	سلطان دارا شکوه ... ۷۹۲
سلطان دانيال ... ۷۰۱	...
سلطان دار بخش مشهور به	سلطان دانيال ... ۷۰۱
سلطان بلاقي پسر سلطان خسرو	...
سلطان شهريار پسر سلطان خسرو	...
...	...
...	...
سلطان شجاع .. ۷۷۵	...
سلطان رفيع الدرجات ۳۴۹	...
سلطان زين العابدين ۱۷۸	...
سلطان سکندر سور (يا) سکندر	...
شاه سور (يا) سکندر خان	...
سور (شف - سکندر شاه)	...
سلطان علي .. ۴۷۹	...
سلطان علي افضل خان ۷۴	...
سلطان فيروز شاه پادشاه دهلي	...
...	...
سلطان سليم (يا) سليم شاه	...
(شف - سليم شاه) ۶۸ -	...
...	...
سلطان گرشاسپ ۷۱۴	...
سلطان محمد ۲۱۷ - ۲۴۸ -	...

۷۸۵ - ۵۰۸	۵۵۸ (۵۵۹ - ۵۶۲ - ۵۶۴)
سلطان محمد اکبر - ملقب	۵۶۵ - ۵۶۸ - ۵۷۰ - ۵۸۷
بہ عرش آشیانی (شف)	۵۸۸ - ۶۱۳ - ۶۱۴ - ۶۱۶
عرش آشیانی (۷ - ۸)	۶۱۸ - ۶۱۹ - ۶۲۰ - ۶۲۱
۵۶ - ۶۹ - ۶۸ - ۶۷	۶۲۲ - ۶۲۳ - ۶۲۵ - ۶۲۶
۷۰ - ۷۱ - ۷۲ - ۷۳ - ۸۴	۶۲۷ - ۶۲۸ - ۶۲۹ - ۶۳۱
۸۷ - ۸۸ - ۸۹ - ۹۰ - ۹۱	۶۳۳ - ۶۳۷ - ۶۳۸ - ۶۳۹
۹۲ - ۹۵ - ۹۶ - ۱۰۱	۶۴۱ - ۶۴۵ - ۶۴۶ - ۶۵۱
۱۰۴ - ۱۱۱ - ۱۱۵ - ۱۱۸	۶۵۴ - ۶۵۶ - ۶۵۷ - ۶۵۹
۱۲۱ - ۱۲۳ - ۱۲۹ - ۱۳۵	۶۶۰ - ۶۶۱ - ۶۶۲ - ۶۶۴
۲۵۹ - ۲۷۹ - ۲۹۲ - ۳۴۵	۶۶۹ - ۶۷۱ - ۶۷۵ - ۶۷۷
۳۷۵ - ۳۷۶ - ۳۷۹ - ۳۸۵	۶۷۸ - ۶۸۰ - ۶۸۳ - ۶۸۴
۳۸۶ - ۳۹۱ - ۳۹۳ - ۳۹۶	۶۸۵ - ۶۸۷ - ۶۹۱ - ۶۹۴
۳۹۸ - ۴۰۱ - ۴۰۷ - ۴۰۹	۶۹۵ - ۷۰۱ - ۷۰۲ - ۷۰۵
۴۱۲ - ۴۲۵ - ۴۳۳ - ۴۵۵	۷۱۰ - ۷۳۳ - ۷۳۷
۴۶۸ - ۴۷۱ - ۴۷۷ - ۴۷۸	سلطان محمد اورنگ زیب بہادر
۴۸۲ - ۴۸۴ - ۵۰۸ - ۵۰۹	(شف - خلد مکان) ۸ -
۵۱۰ - ۵۱۱ - ۵۱۲ - ۵۱۴	۹ - ۱۷۳ - ۲۰۶ - ۲۱۵
۵۲۴ - ۵۳۷ - ۵۴۹ - ۵۵۰	۲۱۶ - ۲۱۷ - ۲۲۲ - ۲۳۲
۵۵۱ - ۵۵۲ - ۵۵۶ - ۵۵۷	۲۳۴ - ۲۳۷ - ۲۳۸ - ۲۴۰

۲۴۵ - ۲۵۵ - ۲۶۶ - ۲۷۴	ابوسعید .. ۳۷۵
۲۷۷ - ۲۷۸ - ۲۸۰ - ۲۸۴	سلطان محمود کلان ۱۲۵
۲۸۷ - ۲۹۰ - ۲۹۱ - ۲۹۲	سلطان محمود گجراتی ۸۷ -
۲۹۵ - ۲۹۷ - ۳۰۶ - ۳۱۴	.. ۹۳ - ۹۶ - ۳۷۳
۳۲۲ - ۳۴۵ - ۳۵۰ - ۳۵۱	سلطان محمود میرزا ۳۷۲ -
۳۵۴ - ۳۵۸ - ۳۶۳ - ۴۰۸ ۳۷۳
۴۱۴ - ۴۴۵ - ۴۵۷ - ۴۵۹	سلطان مراد بخش ۱۶۶ -
۴۶۳ - ۴۹۵ - ۴۹۶ - ۴۹۸	.. ۵۳۰ - ۷۱۳ - ۷۷۳
۵۰۲ - ۵۰۳ - ۵۲۹ - ۵۳۱	سلطان مظفر گجراتی ۴۷ -
۵۳۸ - ۵۴۱ - ۵۸۵ - ۵۹۱	۹۵ - ۹۶ - ۹۸ - ۹۹ - ۱۰۰
۵۹۵ - ۵۹۸ - ۶۰۵ - ۷۷۵	۴۷۸ - ۶۶۱ - ۶۸۲ - ۶۸۳
۷۸۱ - ۷۹۰ - ۷۹۲ - ۷۹۶ ۶۹۴
۷۹۷ - ۸۱۰ - ۸۱۳ - ۸۱۴	سلطان نصیر الدین .. ۵۶۶
۸۱۵ - ۸۱۶ - ۸۱۹ - ۸۲۴	سلیمان خان .. ۶۴۰
۸۲۵	سلیمان داؤد پسر لودی خان
سلطان محمد معظم ۲۰۲ ۶۴۰
سلطان محمد میرزا پسر کلان	سلیمان شکوہ پسر کلان داراشکوہ
شاہ طہماسب مغوی ۵۰۷	۲۴۸ - ۲۷۳ - ۴۴۴ - ۴۴۵
.. .. ۵۵۱	۴۴۷ - ۴۵۲ - ۴۵۳ - ۴۵۴
سلطان محمد—ون بن سلطان ۵۹۳ - ۵۹۴

۵۴۱	سنکي جاٹ ..	سليمان ک - ورائي حاکم بنگالہ
۷۱۱ - ۵۲۹	سودہ (قوم)	و بہار .. ۸۶ - ۶۳۹
۵۴۷ - ۳۶۷	سورجمل جاٹ	سليم شاه .. ۶۸ - ۸۸
۴۱۳	سوم ديوداماد بهرجي	۳۸۰ - ۳۸۷ - ۳۸۸ - ۴۶۹
۶۲۹	سومذاتھہ (فيلبان) ..	۶۳۹
	سہراب خان پسر آصف خان	سليم قاي .. ۱۰۷
۱۱۴	مرزا جعفر ..	سليمہ سلطان بيگم ۴۴ - ۳۷۵ -
- ۷۰۰	سہيل خان بيجاپوري	۶۸۶
۷۱۱	سمان جي خان قرغوجي ۵۲
۶۹۹	سہيل خان خواجہ سرا	سنبل (قبيلہ از قبائل افغان
۵۳	سيادت خان سيد ارغلان	فيازي) .. ۲۴۹
	سيادت خان مير زين الدين	سنڀہای بهونسلہ ۳۱۲ -
۵۳	علي ..	۶۰۶ - ۷۹۵ - ۷۹۶ - ۸۰۵ -
۲۳۸	سيد ابو سعيد ..	۸۱۶ - ۸۰۶
۱۲۴ - ۱۲۳	سيد ابو الفتح	سنڀہای سوائي ۷۸۹ - ۸۰۴
۷۷۵	سيد ابو محمد ..	سنڀا کھورپورہ ۲۹۱ - ۵۳۸ -
۵۲	سيد احمد خان بارہہ	۸۱۲
۷۲۹	سيد احمد قلعه دار کالنجور	سنڀر بيگ .. ۲۶۶
	سيد اختصاص خان بارہہ عرف	سنکراجي مہار .. ۳۲۹
۵۲	سيد ملايت خان ..	سنکرام هوسداک .. ۷۲

۵۴۴	قطب الملک	سيد اختصاص خان سيد فيروز
۵۲	.. سيد خان چغتآ	خان .. ۵۳
۳۷۰	سيد دلور علي خان	سيد آلہ داد .. ۱۲۳
۵۲	سيد دلير خان بارہہ	سيد امير خان خوافي ۵۳ -
۷۷	.. سيد دولت ۲۲۷
۵۲	.. سيد راجو بارہہ	سيد جلال صدر الصدور ۴۴۳
۵۳	سيد رستم خان دکنی	سيد جعفر بارہہ مخاطب
۲۱۶	.. سيد سالار خان	بہ شجاعت خان .. ۱۴۸
	سيد شجاعت خان بہار	سيد حامد خان بخاري ۵۲
۵۳	.. بہکري ۸۷
	سيد شير زمان پسر خانجہان	سيد حسن خان بارہہ موبہدار
۷۶۵	سيد مظفر بارہہ	لاهور (يا) سيد حسين خان
	سيد ملايت خان مخاطب بہ	بارہہ .. ۵۳ - ۶۰۴
۵۸۶	اختصاص خان	سيد حسن علي خان ناظم
۵۲	.. سيد عالم بارہہ	آلہ آباد .. ۳۲۳
۳۵۶	سيد عالم علي خان بہادر	سيد حسين علي خان ناظم
- ۳۳۵	سيد عبد اللہ خان	پتہ .. ۳۲۲ - ۳۲۳
۶۵۲ - ۶۵۱ - ۵۴۴ - ۳۴۲		سيد خانجہان بارہہ ۷۶۲ -
۵۳	سيد عبد اللہ خان بارہہ ۷۶۳ - ۷۶۶
	سيد عبد اللہ خان پسر	سيد خان جہان خاوي

میر خواننده .. ۵۲	سید محمد جونیجری مهدوی
سید عبداللہ خان قطب الملک .. ۸۲۵ - ۲۳۵
.. .. ۴۶۲	سید محمد گیسو دراز
سید عبدالوہاب خاندیسی ۴۱۳	(قدوة الواصلین) ۱۹۳
سید عزت خان عبد الرزاق ۸۹	سید محمد میر عدل
گیلانی .. ۵۳	سید محمود پسر نصرت جنگ
سید علی اکبر قاضی لاهور ۲۳۷	خاندوران .. ۷۵۸
سید غیرت خان ۸۲۱ - ۳۳۵	سید محمود خان بارہہ ۵۲ -
سید غیرت خان بارہہ ۴۶۴ ۶۳۷
سید قاسم بارہہ قلعه دار آلہ آباد	سید مرتضی خان ۷۵۲
.. .. ۷۸۵ - ۷۸۴	سید مظفر خان بارہہ ۵۳ -
سید قاسم و سید ہاشم ۵۲	۷۰۶ - ۷۱۴ - ۷۲۴ - ۷۲۸ -
سید لشکر خان بارہہ ۵۳ - ۷۶۱ - ۷۲۹
.. .. ۷۶۵	سید منصور خان بارہہ پسر خان
سید ماکھن پسر سید عبداللہ	جہان سید مظفر بارہہ
.. .. ۷۶۱ ۷۶۵ - ۵۲
سید مبارک خان بخاری ۹۴ -	سید منظور پسر خان جہان سید
.. .. ۳۲۳	مظفر بارہہ .. ۷۶۵
سید محمد پسر خاندوران	سید میرک اصفہانی جفری
نصرت جنگ ۷۸۲ - ۷۵۸ ۶۴۱

سید نجم الدین علی خان بارہہ	سیف اللہ صفوی ۲۱۴ - ۷۸۱
.. .. ۵۳	سیف خان سید علی اصغر
سید نیاز خان قلعه دار ۳۰۲	۵۲ - ۲۱۶ - ۲۵۳ - ۲۵۴
سید وجیہ الدین گجراتی ۲۳۶ ۲۷۸ - ۲۸۷
سید ہدایت اللہ صدر ۵۲	سیف خان فقیر اللہ ۵۳
سید مزور خان بارہہ ۵۲	سیف خان کوکہ .. ۵۲
سیدی حسن .. ۵۸۲	سیف خان مرزا صفی ۵۲ -
سیدی سالم .. ۱۷۷	۲۱۶ - ۲۵۳ - ۲۵۴ - ۲۷۸ -
سیدی مرجان قلعه دار بیدر ۲۰۱ ۲۸۷
سیدی مفتاح حبش خان	سیف علی بیگ پدر بگرام
.. .. ۷۵۴ - ۵۸۰ - ۵۷۹	خان .. ۳۷۲
سیدی یاقوت خان حبشی ۵۳	سیمجہ (یا) سمجہ (قوم) ۵۲۹
سیف الدولہ سید شریف خان	سیوا (یا) سیوا بھونسلہ (یا)
بہادر .. ۵۳	سیوا بھونسلہ ۲۷۶ -
سیف الدولہ عبدالصمد خان	۲۹۳ - ۳۱۴ - ۴۹۸ - ۵۲۳ -
بہادر دلیر جنگ ۵۳ - ۶۱۱	۶۰۷ - ۷۸۳ - ۸۰۱ - ۸۰۲
سیف الدولہ عمدة الملک ۲۵	
سیف الدین علی خان ۳۲۸ -	
.. .. ۵۳۹	
سیف اللہ خان میربکر ۵۳	

حرف شین *

شادمان پسر میرزا عزیز کوکہ
۴۸۴

شاه ملک خانم بنت سلطان	اشیانی - (شف - فردوس
محمد - میرزا بن	اشیانی) ۸ - ۹ -
جهانگیر میرزا پسر امیر	۱۱۳ - ۱۲۹ - ۱۳۳ - ۱۴۱ -
صاحب قران	۱۴۸ - ۱۴۹ - ۱۵۱ - ۱۵۴ -
شادی خان اوزبک	۱۵۶ - ۱۵۹ - ۱۶۷ - ۱۷۵ -
شاه ابوالمعالي	۱۸۸ - ۱۹۱ - ۱۹۲ - ۱۹۵ -
.. ..	۱۹۶ - ۲۰۶ - ۲۳۹ - ۲۴۷ -
شاه اسمعیل مغوی	۲۹۵ - ۳۹۹ - ۴۰۴ - ۴۰۵ -
.. ..	۴۲۲ - ۴۲۴ - ۴۴۳ - ۴۴۵ -
شاه بداغ خان	۴۶۱ - ۴۷۹ - ۴۹۰ - ۴۹۳ -
.. ..	۴۹۶ - ۵۱۹ - ۵۲۰ - ۵۲۵ -
شاه بیگ خان ارقون	۵۲۸ - ۵۳۰ - ۵۷۴ - ۵۷۹ -
شاه بیگ خان اوزبک	۵۸۸ - ۵۸۹ - ۵۹۰ - ۵۹۲ -
شاه بیگ خان حاکم قندهار	۶۴۹ - ۶۸۸ - ۷۲۱ - ۷۲۳ -
.. ..	۷۳۰ - ۷۳۶ - ۷۴۲ - ۷۴۸ -
شاه بیگ خان خاندوران	۷۵۰ - ۷۶۳ - ۷۶۳ - ۷۶۵ -
شاه بیگ خان صوبه دار قندهار	.. ۷۶۹ - ۷۹۲ - ۷۹۸ -
.. ۳۶۶ - ۳۶۷ -
شاهجهان بادشاه (ملقب به	شاهرخ میرزا .. ۶۶۸ -
صاحب قران ثانی و فردوس	شاهزاده اعزالدین .. ۸۳۱ -

شاهزاده بیدار بخت ناظم مالوه	شاهزاده سلطان محمد معظم
۲۹۹ - ۵۴۲ - ۷۹۷ - ۸۱۰ ۵۳۷
شاهزاده پرویز	شاهزاده سلطان مراد ۵۱۵ -
.. .. ۷۱۸ ۶۹۸ - ۶۸۲
شاهزاده خسرو ۲۲۱
شاهزاده دارا شکوه	شاهزاده سلیمان شکوه ۱۳۶ -
۲۱۱ - ۲۶۱ - ۲۷۳ - ۴۳۱ -	۱۴۵ - ۱۵۳ - ۳۹۹ - ۴۱۰ -
.. .. ۷۷۸ - ۷۹۵ - ۴۴۴	۴۱۶ - ۵۲۵ - ۵۲۷ - ۶۶۳ -
شاهزاده دانیال	۶۸۸ - ۷۰۵ - ۷۰۷ - ۷۱۳ -
.. .. ۷۳۷ - ۷۱۷ ۷۴۹ - ۷۴۰ - ۷۲۰
شاهزاده سلطان پرویز	شاهزاده شاه عالم بهادر ۲۸۴ -
.. .. ۷۵۸ - ۵۱۶ ۳۰۴
شاهزاده سلطان خرم مخاطب	شاهزاده شجاع .. ۴۴۵
بشاهجهان	شاهزاده شهریار پور خرد
.. .. ۷۵۸ - ۵۱۷ - ۲۵۹	جنت مکانی .. ۱۲۳
شاهزاده سلطان دانیال	شاهزاده عظیم الشان ۳۱۲ -
.. .. ۷۳۷ - ۷۱۷ - ۷۰۲ ۳۲۳ - ۳۲۲
شاهزاده سلطان سلیم	شاهزاده محمد اعظم (یا) اعظم
۴۸۱ - ۵۷۲ - ۶۷۰ - ۶۸۵ -	شاه ۲۴۳ - ۲۹۹ - ۴۹۷
.. .. ۷۲۳ - ۶۹۴ ۸۰۶ - ۵۹۶ - ۵۳۴

شاهزاده محمد اکبر ۴۵ - ۲۲۴ -	شاهزاده محمد معظم مخاطب
۲۵۴ - ۳۷۵ - ۴۴۸ - ۴۴۹ -	به شاه عالم ۲۵۳ - ۲۸۰ -
۴۵۲ - ۵۲۴ - ۶۱۶ - ۶۳۱ -	۴۵۸ - ۴۹۶ - ۸۰۱ - ۸۰۷ -
.. .. ۶۳۶ - ۸۰۵ -	شاهزاده مراد بخش ۱۷۴ -
شاهزاده محمد اردنگ زیب	۲۲۳ - ۲۹۵ - ۳۱۲ - ۴۲۰ -
بهادر ۱۵۶ - ۱۶۲ -	۴۴۱ - ۷۰۱ - ۷۶۵ - ۷۷۰ -
۱۹۶ - ۲۰۱ - ۲۲۴ - ۲۲۵ -	شاه سبدهان .. ۶۶۸ -
۲۵۲ - ۲۶۳ - ۲۶۹ - ۲۷۵ -	شاه شجاع ۱۱۴ - ۱۶۸ -
۴۱۳ - ۴۲۳ - ۴۳۰ - ۴۳۱ - ۷۸۲ -
۴۹۴ - ۵۳۵ - ۵۸۲ - ۷۵۲ -	شاه صفی .. ۲۱۱ - ۷۶۵ -
۷۵۵ - ۷۶۳ - ۷۷۶ - ۷۷۷ -	شاه طهماسب صفوی ۹۰ -
۷۸۲ - ۷۸۳ - ۷۸۷ - ۷۹۸ -	۱۰۷ - ۱۲۸ - ۳۹۶ - ۴۷۱ -
شاهزاده محمد حکیم ۶۳۶	.. ۵۰۷ - ۵۵۷ - ۵۷۷ -
شاهزاده محمد سلطان ۲۲۲	شاه عالم بهادر ۲۷۹ - ۲۸۰ -
شاهزاده محمد شجاع ۱۶۰ -	۲۹۹ - ۳۰۰ - ۳۱۲ - ۳۲۲ -
۱۷۸ - ۱۸۴ - ۱۸۵ - ۵۹۳ -	۳۲۳ - ۳۵۱ - ۴۴۸ - ۴۵۰ -
.. .. ۷۴۴ - ۷۶۱ -	.. ۵۴۳ - ۵۸۲ - ۷۸۸ -
شاهزاده محمد معزالدين	شاه عباس ثاني ۴ - ۲۱۱ -
۲۶۶ - ۷۸۹ - ۸۱۳ - ۸۲۵ -	۲۲۷ - ۴۲۵ - ۴۴۱ - ۴۹۰ -
.. .. ۸۲۷ - ۴۹۵ - ۷۰۲ -

شاه عباس ماضی صفوی (یا)	۶۲۴ - ۶۲۵ -
شاه عباس صفوی (یا)	شاهم خان جلایر ۵۴ - ۳۹۳ -
شاه عباس ماضی ۱۶۷ - ۶۴۳ -
۴۰۷ - ۴۳۳ - ۴۳۹ - ۴۹۰ -	شاهم علي .. ۶۶۲ -
۵۸۸ - ۶۶۸ - ۷۰۵ - ۷۱۹ -	شاه منصور .. ۶۵۷ -
.. .. ۷۳۳ -	شاه نواز خان بهادر میرزا ایرج
شاه عیسی سندهی ۷۱۱	۵۴ - ۴۹۰ - ۷۰۳ - ۷۰۴ -
شاه فخرالدین .. ۵۴ - ۷۷۴ - ۷۱۱ -
شاه فیض قادری .. ۸۳۰ -	شاه نواز خان صفوی ۵۴ -
شاه قلی چيله ۵۴۱ - ۵۹۵ - ۱۷۴ - ۲۲۳ - ۴۵۴ -
شاه قلی خان ۴۸۸ - ۵۳۰ -	شاه نور ۳۳ -
شاه قلی خان محرم ۵۴ - ۶۵۶ -	شاه ولي .. ۶۳۸ -
شاه قلی خان فارنجی ۵۳ -	شاهي خان .. ۶۲۳ -
شاه قلی خان وقاص حاجی	شایسته خان ۱۸۱ - ۱۸۷ -
.. .. ۵۴ -	۱۸۸ - ۱۸۹ - ۲۰۱ - ۲۰۸ -
شاه محمد .. ۲۹۵ -	۲۲۱ - ۲۳۲ - ۲۳۳ - ۳۳۱ -
شاه محمد خان قلاتی ۵۴ - ۷۸۶ - ۴۵۲ -
.. .. ۳۸۵ -	شایسته خان امیرالامرا (شف -
شاه محمد سیف الملوك ۴۷۱	امیرالامرا شایسته خان)
شاهم بیگ (ساریان پسر)	۵۵ - ۱۹۷ - ۲۴۸ - ۵۳۶ -

۵۱۱	شیخ ابوالفیض فیضی	۵۴ -
۴۷۳ - ۵۴	شهباز خان کذبو	۱۰۳ - ۶۹۷
۶۸۱ - ۴۷۴	شیخ احمد فتح پوری	۵۴
شهباز خان معروف به شیخ - رو	شیخ الاسلام خان	۲۳۷ - ۲۴۰
رواه	شیخ الشیوخ شیخ شهاب الدین	۵۴
شهباز خان میر توزک	۹۷ -	..	سهروردی	۹۰
۳۸۷ - ۳۹۱ - ۴۱۸ - ۴۷۳	شیخ بتک پسر خورشکی نبیره	..
شه بیگم دختر علی شکر بیگ	شیخ الاسلام شیخ	..
۳۷۵	مودود چشتی	۶۰۱ - ۶۰۲
شهادت خان خورشکی	۵۵	..	شیخ بهاء الدین	۳۶۳
شهریار	۱۷۵	..	شیخ بهلول	۵۴
شیخ ابراهیم پور شیخ موسی	۵۴	..	شیخ جمال بختیار	۵۴
شیخ ابوبکر قایمادی	۷۷	..	شیخ حسام بخاری	۱۱۶ -
شیخ ابوالفضل مبارک علامی	۱۱۷ - ۳۸۱
(شف - علامی شیخ	شیخ دانیال	۱۲۴
ابوالفضل صاحب اکبرنامه)	شیخ داؤد	۸۲۶
۴ - ۱۳ - ۵۴ - ۷۳ - ۱۰۰ -	شیخ دین محمد	۸۲۵
۱۱۵ - ۱۱۸ - ۵۶۹ - ۶۶۰ -	شیخ زین الملة و الدین خوانی	۶۶۸
۶۶۳ - ۶۶۴ - ۶۶۹ - ۶۹۲ -
۷۱۰	شیخ زین صدر نبیره شیخ	..

۶۶۸	زین الدین خوانی	..
۲۴۰	شیخ سراج الدین	..
۱۲۰	شیخ سلیم چشتی	..
۱۱۸	شیخ سلیم فتح پوری	..
۷۳۵	شیخ عبدالحمید لاهوری	..
۵۴	شیخ عبدالرحیم اکهنوی	..
۷۱۰	شیخ عبدالسلام اکهنوی	..
۵۵	شیخ عبدالعزیز خان	..
۴	شیخ عبدالقادر بداری	..
۶۹۱ - ۶۸۴ - ۳۹۴
۵۴	شیخ عبدالله خان	..
..	شیخ عبدالله واعظ ملتانی	..
۸۱۹
۵۴	شیخ عبدالنبی صدر	..
۲۳۵	شیخ علی متقی	..
..	شیخ غلام مصطفی کارطلب خان	..
..	والاشاهی بهادر شاهي	..
۸۲۹
۵۹۸	شیخ فاضل متبکر	..
..	شیخ فرید الدین شکر - رکنج	..

قدس سره (یا) شیخ فرید
شکر گنج ... ۳۶۳ - ۶۷۵
شیخ فرید بخشى ۶۷۰ -
.. .. ۶۸۵ - ۶۸۹
شیخ فرید بهکری ... ۴
شیخ فرید مرتضی خان بخاری
۵۴ - ۱۳۵ - ۱۳۶ - ۴۰۱
شیخ فضل الله بهران پوری
۷۳۲
شیخ فیضی (شف - شیخ
ابوالفیض فیضی) ۵۴ -
.. .. ۱۰۳ - ۶۹۷
شیخ کبیر شجاعت خان ۱۱۸
شیخ گدائی کذبو .. ۵۴
شیخ الاسلام شیخ مودود چشتی
.. .. ۶۰۱
شیخ محمد بخاری ۵۴
شیخ محمد برادر زاده داؤد
.. .. ۶۴۳
شیخ محمد طاهر بوهرة ۲۳۵

۶۷۶	شیخ محمد غزنوي	شیر خان سور	۳۹۴ - ۶۶۱ -
۵۴	۷۲۰
۲۶۰	شیخ معروف بهکري	شیر خان سيد شهاب بارهه	۵۴
۱۲۰	..	شیر خان فولادي	۹۶ - ۱۰۰ -
۲۹۸ - ۵۴	شیخ مير خوافي	شیر خان گجراتي	۳۹۰
..	شیخ نجيب الدين سهر دري	شیر خواجه	۵۰ - ۵۴ - ۱۱۵ -
۹۱	۱۱۶
۸۲۵	شیخ نصير	شیرزاد خان بهادر بادل	۷۳۶
۲۲۲ -	شیخ نظام حيدر آبادي	شیر شاه	۱۱۸ - ۳۸۷ - ۶۳۹
۴۵۸ - ۳۰۴	..	شیر علي نوکر ميرزا کامران	۶۴
۱۱۲	شیخ نظامی گنجه	شیر محمد ديوانه خدمتگار	
۸۲۷ - ۸۲۶	شیخ نور محمد	خواجه معظم	۴۷۹
۱۳۳ - ۱۲۹	شیر افکن خان	شیرويه خان	۵۴
۵۱۳	شیر افکن خان استجلو		
۵۴	
۴۳۲ - ۳۷۲	
۵۴	
۱۶۳ - ۱۲۰ - ۵۴	

* حرف صاد *

۲۸۵ - ۲۸۴	صاحبجي		
۲۸۶	
..	صاحب قران (يعني امير -		
..	تيمور) - (شف - امير		
۴۰۷ - ۷۷ - ۹	تيمور)		

۷۳۲ ۷۰۴ ۷۰۳	۷۹۸
صاحب قران ثاني (يا)	صادق خان	۶۹ - ۸۷ - ۱۰۶ -	
فردوس اشقياني (يعني	۳۹۳ - ۴۵۴ - ۵۱۲ -	۵۵۴	
شهاب الدين محمد شاهجهان	صادق خان ميربخشي	۵۵	
بادشاه) - (شف - شاهجهان	..	۲۷۱ - ۳۱۱ - ۵۳۱	
بادشاه)	صادق محمد خان هردي	۵۵	
۱۲۶ - ۱۳۳ - ۱۴۱ - ۱۴۸	صالح بيگ برادرزاده آصف		
۱۴۹ - ۱۵۱ - ۱۵۴ - ۱۵۶ -	خان جعفر	۳۹۹	
۱۵۹ - ۱۶۷ - ۱۷۵ - ۱۸۸ -	صالح بيگ فواجدار بردوان	۱۹۴	
۱۹۱ - ۱۹۲ - ۱۹۵ - ۱۹۶ -	صالح خان	۳۲۰	
۲۰۶ - ۲۳۶ - ۲۴۷ - ۲۹۵ -	صالح خان فدائي خان	۲۵۱	
۳۹۹ - ۴۰۴ - ۴۰۵ - ۴۲۲ -	صالحه بانو مخاطب به پادشاه		
۴۲۴ - ۴۴۳ - ۴۴۵ - ۴۶۱ -	محل مديقه قايم خان	۴۸۴	
۴۷۹ - ۴۹۰ - ۴۹۳ - ۴۹۶ -	مدر الصدور عابد خان	۲۴۴	
۵۱۹ - ۵۲۵ - ۵۲۸ - ۵۳۰ -	مدر النساء محل	۲۳۴ - ۳۳۴	
۵۷۴ - ۵۷۹ - ۵۸۸ - ۵۸۹ -	مدر خان	۷۲۸ - ۷۲۹	
۵۹۰ - ۵۹۲ - ۶۴۹ - ۶۸۸ -	مقدر جنگ	۳۵۹ - ۳۶۱ -	
۷۲۱ - ۷۲۳ - ۷۳۰ - ۷۳۶ -	..	۳۶۶ - ۳۶۷	
۷۴۲ - ۷۴۸ - ۷۵۰ - ۷۶۲ -	مقدر خان	۲۵۲	
۷۶۳ - ۷۶۵ - ۷۶۹ - ۷۹۲ -	مقدر خان آقاسي	۴۹۶	

مقدور خان خواجه قاسم	۵۵ -	مصمصام الدوله (يعزبي مير	۱۸ - ۲
.. ..	۷۷۲	عبدالرزاق)	۸۲۰
مقدور علي خان	۸۳۳	مصمصام الدوله خاندوران بهادر	۴۱
مف شکن خان	۵۹۴ ۲۴۹	منصور جنگ	..
مف شکن خان محمد طاهر	مصمصام جنگ	..

* حرف ضاد *

ضحاك باميان	.. ۳۰۴	ضياء الدوله پسر خواجه	۵۵
.. ..	۵۵	سعد الدين خان	۲۷۷
مف شکن خان مير صدر الدين	ضياء الدين خان	۱۷۳
.. ..	۵۵	ضياء الدين يوسف پور امير خان	۵۰۶
مفقي خان پسر اسلام خان	۱۶۶ - ۵۵	مير ابو البقا	..
ملايت جنگ	۷۸۳ - ۳۷۰	ضياء الله خان	..

* حرف طا *

طالب كلیم	۷۳۰ - ۲۱۰	طاهر خان طاهر شيخ	۵۵
.. ..	۷۳۹	طائفه مهدييه	۱۲۴ - ۱۲۳
ملايت خان چركس	۶۵۹	۵۵
ملايت خان روشن ضمير	۵۵
ملايت خان خواجه مير خوافي

طهماسب خان جلایر	۴۶۶	۷۶۳
طهمورث (يا طهمورس)	عادل شاه بيجاپوري	۱۰۱ -
و هو شنگ پسران سلطان	۱۴۰ - ۲۰۱ - ۴۱۸ - ۴۳۰	۷۶۲
دانيال	۷۱۴ - ۱۵۶	۴۰۴
طبيب خان جويباري	۵۵	عادل خان	۷۹۲ - ۵۶

* حرف ظا *

ظفر خان پسر خواجه ابو الحسن	.. ۷۳۸ - ۷۳۹	عادل خان عذابت الله	۵۹۱
تريتي	.. ۵۵	عادل خان خوافي ناظم	.. ۵۶
ظفر خان پسر زين خان كوكه	۵۵	شاهجهان [باد ۵۳۶ - ۸۳۰	.. ۵۶
ظفر خان خواجه احسن الله	۵۵	عادل مير عسكري	۵۳۹ - ۵۰۳
ظهیر الدين محمد بابر بادشاه	.. ۹ - ۶۴ - ۶۵ - ۳۷۲ - ۱۴۰۹	عالم علي خان	۲۳۲
(ملقب به فردوس مكاني)	۶۷۹ - ۶۶۸ - ۶۶۰	عالم علي خان برادر زاده و	.. ۴
(شف - فردوس مكاني)	.. ۶۶۴	متبذاي حسين علي خان	.. ۴
.. ۵۶۲	عالمگير بادشاه (ملقب به	.. ۴
عابد خان ديوان	.. ۵۶۲	خادمكان (شف - خادمكان)	.. ۴
عادل خان بيجاپوري	.. ۵۶۲ ۴

* حرف زين *

.. ..	۲۳۷ - ۲۳۸ - ۲۴۰ - ۲۴۵	۲۳۲ - ۲۳۴
.. ۲۰۶ - ۲۱۵ - ۲۱۶ - ۲۱۷ ۱۷۳
.. ۸ - ۹ - ۱۵ - ۲۶ - ۱۷۳ ۱۷۳

۲۵۵ - ۲۶۶ - ۲۷۴ - ۲۷۷	عبد الحكيم خان ميانه	۶۱۲
۲۷۸ - ۲۸۰ - ۲۸۴ - ۲۸۷	عبد الرحمن سلطان ولد	
۲۹۰ - ۲۹۱ - ۲۹۲ - ۲۹۵	نذر محمد خان ۵۶ - ۴۳۱	
۲۹۶ - ۲۹۷ - ۳۰۶ - ۳۱۴	۴۴۳
۳۲۲ - ۳۴۵ - ۳۵۰ - ۳۵۱	عبد الرحمن حيدر جنگ ۲۵	
۳۵۴ - ۳۵۸ - ۳۹۵ - ۳۹۶	۶۱۵
۴۹۸ - ۵۰۲ - ۵۰۳ - ۵۲۹	عبد الرحيم بيگ اوزبک ۵۶	
۵۳۱ - ۵۳۸ - ۵۴۱ - ۵۸۵	عبد الرحيم خان پسر اسلام خان	
۵۹۱ - ۵۹۵ - ۵۹۸ - ۶۰۰	مشرقي ۵۶ - ۱۶۶	
۶۰۵ - ۶۰۹ - ۶۷۵ - ۷۸۱	عبد الرحيم خواجه جويدياري	
۷۹۰ - ۷۹۲ - ۷۹۶ - ۷۹۷	۵۸۸
۸۱۰ - ۸۱۳ - ۸۱۴ - ۸۱۵	عبد الرحيم ديوان لاهور ۵۶۷	
۸۱۶ - ۸۱۹ - ۸۲۴ - ۸۲۵	۵۶۸
۸۳۴	عبد الرحيم مخاطب به	
۸۲۳ - ۲۳ عالمگير ثاني	تريعت خان ۴۸۴	
۴۳۸	عبد الرزاق .. ۴۱	
۴۳۶	عبد الرزاق پسر امير خان مير	
۲۵۴	ابوالبقا .. ۱۷۳	
۲۴۰	عبد الرزاق خان لاري ۵۶	
۲۶۲ ۲۹۲	

۵۶ - ۱۳۸ - ۱۹۵ - ۲۰۰	عبد الصمد خان ۳۶۱ - ۶۰۴	
۴۱۶ - ۴۱۹ - ۴۲۸ - ۵۲۵	عبد الصمد خان دلير جنگ	
۶۶۳ - ۷۲۸ - ۷۶۰ - ۷۶۱ ۳۵۸ - ۶۰۳	
۷۶۲	عبد العزيز خان ۷۶۸ - ۷۶۹	
۲۵۴ عبد الله خان خويشكي	عبد العزيز خان بهادر شيخ	
۲۸۳ - ۲۸۴	مقبول عالم .. ۵۶	
۷۱۸ عبد الله خان زخمي	عبد العزيز خان پسر خسرو سلطان	
۷۲۹ ۷۶۷	
۵۶ عبد الله خان سعيد خان	عبد العزيز خان والي بخارا	
۵۳۹ عبد الله خان سيد ميان ۱۷۱ - ۳۴۷	
عبد الله صاحب مدني قريشي	عبد القادر خان ۲۶۳ - ۲۷۲	
۶۱۱	عبد الله خان ۱۱۱ - ۴۰۰	
۷۸۳ عبد الله قطب شاه	۴۰۳ - ۴۰۴ - ۴۳۲ - ۴۳۵	
۵۶ عبد المطلب خان	۷۰۳ - ۷۴۹ - ۷۵۴ - ۸۲۸	
۴۸۲	عبد الله خان اوزبک والي توران	
۴۰۰ عبد المؤمن خان	۵۶ - ۱۰۹ - ۳۹۰ - ۴۰۹	
۴۳۵ - ۴۳۳ - ۴۳۲ ۵۶۴ - ۵۸۸ - ۶۹۱	
۵۴۱ عبد النبي خان	عبد الله خان بردهي (يا)	
عبد النبي پسر خان دران	بردهي مرزبان کلات ۸۲۷	
۷۵۸ نصرت جنگ	عبد الله خان بهادر فيروز جنگ	

عبد الغني خان فوجدار كويه	۷۱ - ۷۲ - ۷۳ - ۷۸ - ۸۲ -
... .. ۳۶۴ - ۵۹۵	۸۳ - ۸۴ - ۸۷ - ۸۸ - ۸۵ -
عبد البني خان ميانه ۲۷۲	۹۰ - ۹۱ - ۹۲ - ۹۵ - ۹۶ -
عبد الوهاب خان عذايتي (يا)	۱۰۱ - ۱۰۴ - ۱۱۱ - ۱۱۵ -
عذايتي تخلص .. ۱۴۰	۱۱۸ - ۱۲۱ - ۱۲۳ - ۱۲۹ -
عبد الهادي .. ۲۵۴	۲۳۵ - ۲۵۹ - ۲۷۹ - ۲۹۲ -
عزت (يا) عبرت .. ۷۹۳	۳۳۵ - ۳۷۵ - ۳۷۶ - ۳۷۹ -
عثمان افغان .. ۱۹۸	۳۸۵ - ۳۸۶ - ۳۹۱ - ۳۹۳ -
عثمان خان .. ۱۱۹ - ۱۱۸	۳۹۶ - ۳۹۸ - ۴۰۱ - ۴۰۷ -
عثمان خان لوهاني (يا)	۴۰۹ - ۴۱۲ - ۴۲۵ - ۴۳۳ -
لوهاني .. ۱۸۳	۴۵۵ - ۴۶۸ - ۴۷۱ - ۴۷۷ -
عدلي مخاطب به شير شاه	۴۷۸ - ۴۸۲ - ۴۸۴ - ۵۰۸ -
.. .. ۶۳۹ - ۶۲۵	۵۰۹ - ۵۱۰ - ۵۱۱ - ۵۱۲ -
عرب بهادر ۵۶ - ۵۶۲ - ۶۶۵	۵۱۴ - ۵۲۴ - ۵۲۷ - ۵۴۹ -
عرب خان .. ۴۷۳ ۷۸۷	۵۵۰ - ۵۵۱ - ۵۵۲ - ۵۵۶ -
عرب خان نور محمد ۵۶	۵۵۷ - ۵۵۸ - ۵۵۹ - ۵۶۲ -
عرش آشياني (شف)	۵۶۴ - ۵۶۵ - ۵۶۸ - ۵۷۰ -
جلال الدين محمد اكبر	۵۸۷ - ۵۸۸ - ۶۱۳ - ۶۱۴ -
بادشاه (۷ - ۸ - ۹)	۶۱۶ - ۶۱۸ - ۶۱۹ - ۶۲۰ -
۵۶ - ۶۷ - ۶۸ - ۶۹ - ۷۰ -	۶۲۱ - ۶۲۲ - ۶۲۳ - ۶۲۵ -

عسكر خان نجم ثاني ۵۶	۶۲۶ - ۶۲۷ - ۶۲۸ - ۶۲۹ -
عضد الدوله عوض خان بهادر	۶۳۱ - ۶۳۳ - ۶۳۷ - ۶۳۸ -
فسور جنگ ۳۷۰ - ۵۶	۶۳۹ - ۶۴۱ - ۶۴۵ - ۶۴۶ -
عطاء الله خان .. ۲۹۴	۶۵۱ - ۶۵۴ - ۶۵۶ - ۶۵۷ -
عظمت پسر خانجهان لودي	۶۵۹ - ۶۶۰ - ۶۶۱ - ۶۶۲ -
.. .. ۷۲۵	۶۶۴ - ۶۶۹ - ۶۷۱ - ۶۷۵ -
عظمت خان .. ۳۷۰	۶۷۷ - ۶۷۸ - ۶۸۰ - ۶۸۳ -
عقيدت خان ۲۲۵ - ۱۴۳	۶۸۴ - ۶۸۵ - ۶۸۷ - ۶۹۱ -
علاء الدين چشتي فاروقي	۶۹۴ - ۶۹۵ - ۷۰۱ - ۷۰۲ -
مخاطب به اسلام خان	۷۰۵ - ۷۱۰ - ۷۳۳ - ۷۳۷ -
(شف اسلام خان چشتي)	عزت خان خواجه بابا ۵۶
.. ۱۸۲ - ۱۱۸ - ۴۲	عزیز الله .. ۷۸۱
علاء الدين محمد .. ۳۷۵	عزیز الله خان پسر سيوم
علامه امير عضد الدوله شيرازي	۵۶ خليل الله خان
۵۵۹	عزیز الله خان پسر يوسف خان
علامي سعد الله خان (شف)	۵۶
سعد الله خان (۱۳ - ۵۲ -	عزیز خان بهادر .. ۴۲۴
۵۳ - ۱۶۵ - ۳۶۲ - ۷۷۱ -	عزیز خان پسر خانجهان لودي
۷۸۲ - ۷۷۶ ۷۲۶ - ۷۲۹
علامي شيخ ابو الفضل (شف)	عسكر خان حيدر آبادي ۸۱۴

۳۶۹ - ۳۵۹	شیخ ابو الفضل مبارک
۱۱۵ - ۵۶ ..	علی مردان بهادر
۳۰۰ - ..	علی مردان خان
۵۹۲ - ۵۹۱ - ۴۲۵ ..	علی مردان خان امیر الامرا
۷۱۰ - ۶۹۲ - ۶۶۹ ..	علی اقا ترکمان
۲۴۵ - ۲۴۴ ..	علی بیگ خان
۳۷۱ - ۱۸۲ - ۲۸۴ - ۲۹۵ - ۴۳۱ - ..	علی شکر بیگ بهارلو
۷۷۷ - ۷۷۰ - ۴۴۱ ..	علی شیر خان
۵۹	علی عادل شاه (یا) عادل شاه
۵۶۹	داریوش پادشاه
۸۳۱	علی عسکر خان
۵۵۷ - ۳۸۶ ..	علی قلی خان
۵۶ - ..	علی قلی خان اندرابی
۷۵ - ..	علی قلی خان خانزادان
۵۰۹ - ۸۶ - ۸۵ - ۸۴ - ۷۶ ..	علی محمد خان زوهاه

پسر امیر الامرا فیروز جنگ

۵۶	عماد الملک مبارز خان
۸۳۲	عماد الملک امیر خان میر
۳۶۵ - ۵۶ ..	استحق
۲۷۰ - ..	عماد الملک جعفر خان
۴۵۴	عماد الملک خان خاندان
۵۴۳	عماد الملک خلیل الله خان
۷۸	عماد الملک موسی موسی
۳۴۰ - ۳۲ ..	عماد الملک پسر قاسم خان ناظم
۱۸۳ - ۵۶ ..	بذگاله
۳۰۹ - ۵۶ - ..	عماد الملک خان
۶۰۹ - ۵۰۶ - ۳۱۹ ..	عماد الملک خان مخاطب به
۱۵۱	عماد الملک خان ثالث مخاطب

* حرف غین *

غازی الدین خان بهادر غالب
جنگ .. ۵۷
غازی الدین خان بهادر فیروز جنگ
(شف - امیر - الامرا)
غازی الدین خان بهادر
فیروز جنگ (۴۴ - ۵۷)
۳۶۹ - ۳۶۱
غازی الدین خان ثالث مخاطب

۳۶۲	به عمار الملک	غیرت خان خواجہ کامگار	۵۷
۶۱۵ - ۱۰۵	غازی خان	غیرت خان محمد ابراہیم	۵۷
۵۷	غازی خان بدخشی		
۷۸	غازی خان تھوری		
۵۵۵	غازی خان سور		
۵۷	غالب خان بیجاپوری		
	غضنفر خان پسر اللہ وردی خان		
۵۹۲ - ۵۷		
۲۱۲ - ۲۱۱	غلام رضا		
۸۲۹	غلام شاہ		
۸۲۳	غلزہ		
۵۵۶ - ۶۳۷	غنی خان		
۶۳۸		
	غنی خان پسر منعم بیگ		
۴۷۷ - ۴۷۶	خانخانان		
۶۴۵		
۲۱۹	غنی کشمیری		
۷۷	غیاث الدین		
۱۱۷ - ۱۱۶	غیاث بیگ		
۳۵۸ - ۲۱۰	غیریت خان	فتح اللہ خان بہادر	

* حرف فا *

۴۱۲	فاخر خان پسر باقر خان		
۵۷ -	فاخر خان نجم ثانی		
۲۳۴		
	فاضل بیگ برادر پادشاہ قلی		
۴۵۲	خان		
۵۹۵ - ۲۵۳	فاضل خان		
	فاضل خان آقا افضل امفہانی		
۱۴۱ - ۵۷		
۵۷	فاضل خان برہان الدین		
۷۸۰	فاضل خان خانصا مان		
۵۳۳	فاضل خان دیوان اعلیٰ		
۷۲۲	فاضل خان دیوان دکن		
	فاضل خان شیخ مخدوم صدر		
۵۷		
۲۳۴	فاطمہ بیگم		
	فتح اللہ خان بہادر		

۳۱۴ - ۵۷	عالمگیر شاہی	فدوی خان محمد صالح	۵۷
۴۹۹ - ۴۵۶	فرانسیس	۳۶۹
۵۷	فتح جنگ خان زہلہ	فرحت خان (خاصہ خیل)	۷۲
۵۷	فتح جنگ خان میانہ	فرحت خان مہتر سکاٹی	۵۷
	فتح خان پتھی (یا) پتھی پسر	فرخ سیر	۴۵۲ - ۳۵۴ - ۳۲۰
۶۲۷	سلیم شاہ		۵۳۹ - ۵۴۳ - ۶۰۳ - ۶۱۱
۵۸	فتح خان حبشی	فردوس آرامگاہ (یعنی محمد	
۷۴۲	فتح خان ولد ملک عذیر	شاہ بادشاہ)	۲۷۷ - ۱۰
	فتح سنگھ متبذای راجہ ساہو		۳۴۹ - ۳۵۲ - ۳۵۷ - ۳۵۸
۳۵۵		۳۶۱ - ۳۶۵ - ۳۶۶ - ۴۶۴
۷۸	فتح غلام عدلی		۴۶۵ - ۵۰۴ - ۵۰۵ - ۵۰۷
	فتح الدولہ پسر انتظام الدولہ		۵۴۰ - ۵۴۷ - ۸۲۱ - ۸۲۴
۳۶۱		۸۳۴
	فدائی خان مظفر حسین ملقب	فردوس آشیانی (یعنی	
	بہ اعظم خان کوکہ (شف	شہاب الدین محمد	
	اعظم خان)	شاہجہان بادشاہ - صاحب	
	قران ثانی - شف - شاہجہان	
۲۵۱ - ۲۴۷ - ۱۰۲	فدائی خان میرزا ہدایت اللہ	بادشاہ)	۱۱۳ - ۹ - ۸
۵۷ - ۲۴۹ - ۲۵۰ - ۲۵۱			۱۲۶ - ۱۳۳ - ۱۴۱ - ۱۴۸
۴۹۷		۱۴۹ - ۱۵۱ - ۱۵۴ - ۱۵۶

۱۵۹ - ۱۶۷ - ۱۷۵ - ۱۸۸ -	عمدة الملك ۵۳۱ - ۵۳۴
۱۹۱ - ۱۹۲ - ۱۹۵ - ۱۹۶ -	فرید برادر امین خان دکنی
۲۰۶ - ۲۳۶ - ۲۴۷ - ۲۹۵ - ۳۵۲
۳۹۹ - ۴۰۴ - ۴۰۵ - ۴۲۲ -	فرید صاحب .. ۷۹۷
۴۲۴ - ۴۴۳ - ۴۴۵ - ۴۶۱ -	فریدون خان .. ۶۵۷
۴۷۹ - ۴۹۰ - ۴۹۳ - ۴۹۶ -	فضائل خان میوهادی ۵۷
۵۱۹ - ۵۲۰ - ۵۲۵ - ۵۲۸ -	فضیل بیگ برادر منعم خان
۵۳۰ - ۵۷۴ - ۵۷۹ - ۵۸۸ - ۴۷۷
۵۸۹ - ۵۹۰ - ۵۹۲ - ۶۴۹ -	فضیل بیگ کور ۶۳۸
۶۸۸ - ۷۲۱ - ۷۲۳ - ۷۳۰ -	فقیر الله سیف خان ۴۹۰
۷۳۶ - ۷۴۲ - ۷۴۸ - ۷۵۰ -	فیروز خان جواجه سرا ۵۷
۷۶۲ - ۷۶۳ - ۷۶۵ - ۷۶۹ -	فیض الله خان .. ۲۴۶
۷۹۸ - ۷۹۲ -	فیضی (شف ابو الفیض فیضی)
فردوس مکانی (یعنی ظہیر الدین	.. ۵۶۰ - ۶۸۴ - ۶۹۲
محمد بابادشاه) (شف -	
بابر بادشاه) ۹ - ۶۴ -	
۴۵ - ۳۷۲ - ۴۰۹ - ۴۷۹ -	قادر داد خان بهادر انصاری ۵۸
۶۷۹ - ۶۶۸ - ۶۶۰ - ..	قاروغ (قوم) .. ۵۶۵
فرزانه بیگم مشهور به	قاسم ارسلان مشهدی ۳۸۱
بی بی جیوروجه جعفرخان	قاسم باره .. ۷۰۰

• حرف قاف •

۱۷۰ -	قاسم بیگ میر هزاره
۶۶۶ - ۶۰۷ -	قاسم خان ..
۲۲۴ -	قاسم خان جماعه دار
۲۵۶ -
۱۷۸ - ۵۸ -	قاسم خان جویفی و کیفیت
۵۸ -	هوگای بذدر
۵۸ -	قاسم خان کرمانی
۵۸ -	قاسم خان میر آتش
۵۸ -	قاسم خان میر بحر
۱۸۳ -	قاسم خان ناظم بنگاه
۱۷۲ - ۵۸ -	قاسم خان نمکین (یا) نمکین
۵۸ -	قاسم علی خان
۵۷ -	قاسم محمد خان فیضاپوری
۵۷ -
۴۷۹ -	قاسم برهان خوافی
۴۵۲ -	قاسم خوب الله ..
۳۲۲ -	قاسم شهاب الدین ملک العماء
۳۴۷ -	(قدس سره)
۳۷۲ -	قاسم عبدالله صدر
۲۳۶ -	قاسم عبد الوهاب
۲۴۰ - ۲۳۸ -
۱۰۹ - ۱۰۸ -	قاسم علی بخش بیگ
۵۸ -	قاسم محمد اسلام
۵۹۸ -	قاسم محمد حسین جویپوری
۳۹۱ - ۱۰۸ -	قاسم (طائفه)
۴۸۳ -	قاسم خان ..
۳۶۶ -	قاسم خان بنگش
۷۷۶ - ۵۸ -	قباد خان میر آخور
۵۸ -	قبطاق خان امان بیگ
۴۴۲ -	قتلق سلطان ..
۵۷ -	قتلق قدم خان ..
۶۸۱ - ۱۱۸ -	قتلوی لوهانی
۵۷ -	قرا بهادر خان ..
۶۴ -	قراچه خان ..
۳۷۱ -	قرا سکندر ..
۳۷۱ -	قرا قونیلو (قوم ترکمان)
۳۷۲ -

قرا يوسف .. ۳۷۱	پسر دوم نظر بهادر ۵۸
قریش سلطان کاشغری ۵۸	قطب الدین خان خویشگی عرف ۵۸
قزق خان ۱۷۳ - ۲۲۸ - ..	بایزید .. ۵۸
.. .. ۵۰۷ - ۵۰۸	قطب الدین خان کولکلتاش (یا) ۵۱۳ - ۱۳۰
قزاق خان ولد قاتار سلطان ۱۲۸	کوک .. ۵۱۳ - ۱۳۰
قزاق خان باقی بیگ اوزبک ۵۸	قطب الدین علی خان پندکوری (یا) پتکوری ۲۶۳
قزلباش (قوم) ۱۲۷ - ۲۴۲ - ۲۴۳ - ۳۸۵ - ۴۰۹ - ۴۲۶	قطب الدین محمد معظم شاه عالم مخاطب به بهادر شاه (شف - خلد منزل) ۱۰
۴۳۱ - ۴۳۳ - ۴۳۹ - ۴۸۲	قطب الدین خان شیخ خویں .. ۲۲۰ - ۱۹۸ - ۵۸
.. .. ۵۹۱ - ۶۵۰	قطب الدین روهله ۶۰۳
قزلباش خان افشار ۵۸ - ۲۶۸	قطب الملک سید عبدالله خان وزیر اعظم ۱۲ - ۵۸ - ۱۱۶ - ۳۲۱ - ۳۲۲
قطام الملک بهادر فتح چنگ ۳۴۰	۳۴۱ - ۳۴۸ - ۴۱۱ - ۶۰۴
قطب الدوله محمد انور خان بهادر .. ۵۸	قلعه دار خان چيله ۷۱۵
قطب الدین حیدر ۷۳۷	قلعه دار خان میرزا علی ۵۸
قطب الدین خان اتکه ۵۷	قلندر بیگ ۱۹۲ - ۲۲۸
.. .. ۶۶۹	
قطب الدین خان خویشگی	

قلندر خان ایلچی شاه درانی ۳۶۷	قوام الدین خان اصفهانی ۵۸ - ۲۹۸
.. .. ۳۶۷ ۲۹۸
قلندر سلطان چوله تفنگچی [قاسی] .. ۴۹۵	قوام الدین میرزا جعفر بیگ مخاطب به اصف خان ۴۲ - ۱۰۷ - ۱۰۹ - ۱۱۰
قلیچ خان ۹۲ - ۱۹۱ - ۴۲۴ - ۴۷۷ - ۶۶۶ - ۶۹۵	قیا خان .. ۵۵۷
.. ۷۵۷ - ۷۷۳ - ۷۷۶	قیا خان کنگ ۵۷ - ۴۷۸
قلیچ خان اندجانی ۵۸	فیصر .. ۲۴۲ - ۲۴۳
قلیچ خان تورانی .. ۵۸	
قلیچ خان جانی قریانی ۴۰۴	
قلیچ خان خواجه عابد پور عالم شیخ ۵۸ - ۳۴۶	کابلی بیگم .. ۲۲۵
قلیچ خان صوبه دار پنجاب ۴۳۵	کاتھی (یا) کاتھی ۶۹۵
قلیچ خان صوبه دار قندهار ۲۶۷ - ۱۶	کار طلب خان ۵۸ - ۲۶۹
.. .. ۵۲۹ ۷۸۳ - ۸۳۰
قلیچ خان ناظم ظفر آباد ۳۰۵	کاظم خان .. ۷۸۹
قمر الدین خان وزیر ۲۶۱	کاکر خان افغان .. ۷۸۹
قمر خان .. ۵۷	کاکر خان عرف جهان خان ۵۸ - ۸۰۴
قنبر دیوانه .. ۶۲۳	کاکر علی خان .. ۵۸
	کام بخش .. ۳۱۳

* حرف کاف قازی *

کامکار خان پسر دوم جعفر خان	۵۸ - ۴۵۹ - ۵۳۴
کمال الدین خان پسر دلیر خان	۴۵۰
کامل خان (خطاب میرزا خرم)	۲۸۹ کمال الدین علی خان
پسر میرزا عزیز کوکه	۵۸ کمال خان گنهر
کامیاب خان	۳۲۴ کنور ابهی سنگهه
کانهوجی سرکیا	۵۸ کنور جگت سنگهه
کب کلس	۷۹۶ - ۷۹۵ کنور مانسنگهه ۴۸۱ - ۵۱۱
کچهواکه (قوم)	۵۴۷ .. ۵۱۲ - ۵۱۵
کرجائی زن جادر زاد	۵۲۱ کنور راد (یا) کنیر راد ۲۰۹
کرم الله برادر شهباز خان کنور	کوئوال خان غلام گرجی درامت
.. ..	۷۱۵ خان
کریم قای خان بخش فی فرج	۴۶۰ دورامل ..
دلیر جنگ	۶۰۴ کورندور (کپتان) .. ۲۵
کشن سنگهه راتهور	۵۸ کولا جات .. ۵۴۱ ۵۹۵
کشور خان شیخ ابراهیم	۱۹۸ کوکلتاش خان خانجهان ۸۱۸
کفایت خان	۳۱۱ - ۲۹۰ ۸۳۱
کلا پسر رام رای	۵۱۰ کوکنا زمیندار دیوگدهه ۵۳۱
کلهوره (قوم)	۸۲۹ - ۸۲۵ کوکنا راجه دیوگدهه ۷۵۵
کمال الدین بن رکن الدین درهله	۸۰۵ کولی
.. ..	۵۳۰ - ۴۰۴ کهندو دیهاریه ۳۲۷

کهنکار	۵۱۱ گوبال سنگهه .. ۵۱۶
کیرت سنگهه (یا) کیرت سنگهه	گوجر خان کورانی ۴۳۴ - ۴۴۰
(یا) کیرل سنگهه (یا)	۴۴۲
گیري سنگهه .. ۵۹۴	گونندان (قوم) ۷۹ - ۷۵۵
کیسری سنگهه (یا) کیری سنگهه	کوهر آرا دختر فردوس اشیدانی
... .. ۴۳۱	۱۵۹
...	۵۸ کیری سنگهه ..

* حرف کاف فارسی *

* حرف لام *

کچیتی زمیندار صوبه بهار ۲۹۶	لچهمنان .. ۳۳ - ۳۴
کجهوتی (نام فیل قطب الملک)	لشکر خان ۲۷۳ - ۲۹۸ - ۳۱۱
موسوم به پادشاه پسند	لشکر خان ابو الحسن ۱۴۳
.. .. ۷۵۵ - ۷۵۴	لشکر خان اکبری .. ۵۸
کرانباز (نام فیل جغت مکانی)	لشکر خان جان نثار خان ۵۸
.. .. ۵۷۲ - ۵۷۱	لشکر خان مشهدی .. ۵۸
گردهر بهادر .. ۳۳۳	لشکر خان ناظم .. ۴۰۴
کرشاسپ برادر داور بخش ۱۵۶	لطف الله خان ۵۸ - ۲۹۲
کهران (قوم) .. ۶۸	لطف الله خان صادق ۵۸ -
گلبدن بیگم .. ۶۱۳ ۴۵۵ - ۴۵۰
گلبرگ بیگم .. ۳۷۵	لعل کنور .. ۸۱۸
کنج عالی خان عبدالله بیگ ۵۸	

لودي خان .. ۶۴۰ ۶۳۸
ماهه سنگه .. ۷۲۹	ماهه سنگه (يا) اتکه مادر ادهم
ماهه سنگه هادا ۶۰	خان کوکه ۶۷ - ۷۰
ماهه سنگه کچه واهه ۵۹	۷۳ - ۳۷۷ - ۳۸۵ - ۳۹۴
مالوجي دکني .. ۳۱۳	ماهه يار پسر الیه يار خان ۱۸۴
ماندها (يا) ماندها پسر	مبارز الملک سر بلند خان ۶۲
کانوجي سرکيا قوم مرهقه	مبارز خان روهله .. ۶۰
.. .. ۳۵۴	مبارز خان عدلي .. ۴۶۹
.. .. ۵۲۳ - ۵۲۲	مبارز خان عماد الملک ۶۲
مانک رای برادر مرزبان مکه	مبارز خان مير کل ۶۱ -
.. .. ۱۶۳	۲۰۵ - ۳۵۷ - ۵۲۳ - ۸۳۴
مانوجي و پرسوجي ۶۱	مبارز خان نيازي ۷۵۴
مارليه (قوم) .. ۲۹۴	مبارک خان لوحاني ۳۸۰
ماهه بانو همشيره ميرزا عزيز کوکه	مبارک خان نيازي ۶۱ - ۱۹۶
.. .. ۷۰۱ - ۶۹۴	متهور خان بهادر خويشگي
ماهه جوجک بيگم (يا) چوچک ۳۵۶ - ۶۲
والده ميرزا محمد - حکيم	مجاهد خان برادر فيروز جنگ
 ۴۵۰
	محمد الدوله عبد الاحد خان
 ۶۲

مجاور خان فاقشال ۵۹ -	محمد اسحق پسر تولايت خان
۸۱ - ۸۲ - ۳۹۱ - ۶۲۷ -	مير آتش ۵۰۳ - ۵۰۲
.. .. ۶۲۸	محمد اسلم خان .. ۶۲
محب علي خان پسر نظام الدين	محمد اصغر - ملقب به
علي .. ۴۷۴ - ۵۹	اشرف خان مير منشي
محب علي خان رهناسي ۵۹ ۷۳
محتشم خان .. ۴۴۹	محمد اعز الدين پسر جهاندار
محتشم خان شيخ قاسم ۶۰	شاه ۸۱۸
محتشم خان مير ابراهيم ۶۲	محمد اعظم شاه ۱۹۷ - ۲۹۵ -
محتشم خان مير خان ۶۲	۳۰۰ - ۳۰۱ - ۳۰۹ - ۳۲۲ -
محراب خان ۴۲۵ - ۴۲۶	۳۳۲ - ۳۵۲ - ۴۶۰ - ۴۶۱ -
محسن خان .. ۷۹۳	۵۰۲ - ۵۳۸ - ۵۴۳ - ۵۹۷ -
محمک سنگه ۳۳۸ - ۵۴۵ -	۵۹۹ - ۶۰۹ - ۶۱۰ - ۸۱۰ -
.. .. ۵۴۶	۸۱۲ - ۸۱۴ - ۸۱۵ - ۸۱۶ -
محلدار خان ۶۰	محمد اکبر - ربادشاه (شف -
محمد ابراهيم امف الدوله	جلال الدين محمد - اکبر
جماعه الملک اسد خان ۴۴ -	بادشاه (۸۱۲ - ۶۹۱ -
.. .. ۳۱۰	محمد اکرم .. ۲۴۰
محمد ابراهيم ملتفت خان	محمد امين خان ۲۷۶ - ۳۲۴ -
پور اصالت خان ۱۷۲ ۷۸۰ - ۲۳۹ -

محمد امين خان بهادر ۲۹۴ -	۱۷۳ - ۲۳۷ - ۲۴۰ - ۲۹۰ -
.. .. ۸۲۰ - ۴۶۴	۲۹۱ - ۲۹۲ - ۲۹۵ - ۲۹۷ -
محمد امين خان چين بهادر	۳۰۶ - ۳۱۴ - ۳۲۲ - ۳۴۵ -
.. .. ۵۴۳ - ۳۳۰	۳۵۰ - ۳۵۱ - ۳۵۴ - ۳۵۸ -
محمد امين خان خلاف محمد	۳۶۳ - ۴۰۸ - ۴۱۴ - ۴۴۵ -
معظم خان .. ۷۸۸	۴۵۷ - ۴۵۹ - ۴۹۳ - ۴۹۵ -
محمد امين خان صوبه دار کابل	۴۹۶ - ۴۹۸ - ۵۰۲ - ۵۰۳ -
.. .. ۲۵۰	۵۲۹ - ۵۳۱ - ۵۳۸ - ۵۴۱ -
محمد امين خان مير محمد	۵۸۵ - ۵۹۱ - ۵۹۵ - ۵۹۸ -
امين .. ۶۱	۵۹۹ - ۶۰۵ - ۷۸۱ - ۷۹۰ -
محمد امين خان مير بخشي	۷۹۲ - ۷۹۶ - ۷۹۷ - ۸۱۰ -
.. .. ۷۷۹ - ۲۷۸	۸۱۳ - ۸۱۴ - ۸۱۵ - ۸۱۶ -
محمد امين ديوانه ۶۹۴ ۸۱۹ - ۸۲۵ -
محمد امين مصطفى خان داماد	محمد باقي قلماق ۴۳۷
.. لا محمد لاري ۱۵۷	محمد بدیع سلطان ۶۱
محمد انور خان برهانپوري	محمد بقا مخاطب بهظفر خان
.. .. ۳۲۹ ۸۰۶
محمد اورنگ زيب بهادر	محمد بن ابي بكر الصديق
ملقب به خلد مکان (شف	رضي الله عنهما .. ۹۱
.. ۸ - ۹ (خلد مکان	محمد بيدار بخت ۸۱۶

محمد بيروم خان خانخانان	۷۱۷ - ۷۱۶ - ۶۳۹ -
(شف - خانخانان بيروم	محمد خان (خطاب بهول
خان) ۶۸ - ۶۷ - ۴۴ -	ملک اعتماد خان خواجه
۷۴ - ۷۸ - ۱۰۱ - ۱۰۵ -	سرا (شف - اعتماد خان
۲۷۱ - ۳۷۲ - ۳۷۳ - ۳۷۴ -	خواجه سرا بهول ملک
۳۷۵ - ۳۷۹ - ۳۸۰ - ۳۸۱ -	قام (۸۹ - ۸۸ - ۴۲
۳۸۲ - ۳۸۵ - ۴۷۰ - ۴۷۱ -	محمد خان بنگش ۳۶۶ - ۳۳۲ -
۴۷۲ - ۴۸۰ - ۵۴۸ - ۵۴۹ -	محمد خان شرف الدين آغلي
۵۵۰ - ۵۵۱ - ۵۵۲ - ۶۱۷ -	تکلو ۵۰۷
۶۱۸ - ۶۱۹ - ۶۲۴ - ۶۲۵ -	محمد خان مشهور ببتک ۶۰۱
۶۳۲ - ۶۳۷ - ۶۴۵ - ۶۴۶ -	محمد خان نيازي ۱۸۵ - ۶۰
.. .. ۷۱۲ - ۶۹۳	محمد زمان بخشي سلطان پرويز
محمد تقی خان بني مختار ۴۰۰
.. .. ۴۵۷	محمد زمان طهراني ۶۰
محمد تقی سليم ساز ۶۰	محمد سلطان ميرزا ۵۹ -
محمد جعفر .. ۲۰۴ ۷۸۴ - ۲۱۸
محمد جعفر تقرب خان ۴۶۳	محمد سعيد .. ۳۸۵
محمد حسين ۶۲ - ۳۵	محمد سمیع مخاطب بنصيري
محمد حسين ميرزا ۶۷۶ -	خان .. ۸۰۶
.. ۶۷۷ - ۶۷۸ - ۶۷۹	محمد شاه بادشاه ملقب به

فردوس آرامگاه (شف -	محمد صالح خان تر خان ۶۱
فردوس آرامگاه (۱۰ -	محمد صالح کذبور ... ۴
۱۸ - ۲۷۷ - ۳۲۲ - ۳۴۹ -	محمد طاهر ... ۴۱۳
۳۵۲ - ۳۵۷ - ۳۵۸ - ۳۶۱ -	محمد عادل شاه والی بیجاپور
۳۶۴ - ۳۶۵ - ۳۶۶ - ۵۰۴ -	... ۱۵۷ - ۵۷۹ - ۷۴۲
۵۰۵ - ۵۰۷ - ۵۴۰ - ۵۴۷ -	محمد عاقل ... ۴۵۲
۸۲۱ - ۸۲۳ - ۸۲۴ - ۸۳۴ -	محمد عظیم الشان (شف -
محمد شجاع (شف - شاهزاده	شاهزاده عظیم الشان (
محمد شجاع (۱۵۶ -	۳۰۰ - ۳۱۲ - ۳۲۲ - ۳۲۳ -
۱۶۰ - ۱۷۸ - ۱۸۴ - ۱۸۵ -	... ۵۰۳
۲۵۵ - ۲۷۵ - ۵۹۳ - ۷۴۴ -	محمد عظیم شاه ۴۵۹ - ۴۶۰
۷۶۱ ۵۳۸ - ۶۱۰
محمد شریف پسر اعتماد الدوله	محمد عالی خان ... ۲۰
... ۹۳	محمد علی خان پسر حکیم
محمد شریف پسر میرزا غیاث	داؤد تقرب خان ۴۹۳
بیگ ... ۱۲۹	محمد علی خان خانامان
محمد شفیع نبی - رة خواجه	... ۶۱ - ۲۶۶
ابوالحسن قربتی ۷۵۹	محمد عالی خان محمد علی
محمد شفیع وارد تخاص ۵	بیگ ... ۶۰
محمد شاه لونی ۷۱۴ - ۷۱۵	محمد غیاث خان بهادر

غیاث بیگ ... ۶۲	محمد کاظم خان ... ۶۲
محمد فرخ سیر یادشاه (شف -	محمد کاظم منشی ... ۴
فرخ سیر ... ۱۲	محمد کام بخش (شف -
۲۰۵ - ۲۵۴ - ۳۰۹ - ۳۱۷ -	سلطان کام بخش (۲۵۶ -
۳۲۱ - ۳۲۳ - ۳۴۰ - ۳۴۲ -	... ۲۹۱ - ۳۰۱ - ۳۴۸
۳۴۳ - ۳۴۵ - ۳۴۸ - ۳۴۹ -	محمد ماه ... ۸۱۸
۳۵۲ - ۳۵۴ - ۳۵۷ - ۳۵۸ -	محمد محسن ... ۸۰۲
۴۵۲ - ۴۶۲ - ۴۶۳ - ۵۳۹ -	محمد مراد بخش (شف -
۵۴۳ - ۶۰۳ - ۶۱۱ - ۸۱۸ -	شاهزاده مراد بخش (
۸۱۹ - ۸۲۰ - ۸۲۶ - ۸۳۱ -	۱۷۴ - ۱۹۸ - ۲۲۳ - ۲۹۵ -
محمد قاسم ... ۴	۳۱۲ - ۴۲۰ - ۴۴۱ - ۷۰۱ -
محمد قاسم خان بدخشی ۵۹	... ۷۶۵ - ۷۷۰
محمد قلی افشار ۱۰۹	محمد مراد خان ۳۰۱ - ۳۳۹ -
محمد قلی ترکمان ۶۰	... ۵۰۲
محمد قلی توبائی ۵۹	محمد مراد خان اوزبک ۲۸۹
محمد قلی خان برلاس ۵۹	محمد مراد خان پسر امیر بیگ
... ۸۶ - ۳۸۵ - ۶۴۲	... ۵۹
محمد قلی خان بهرسله ۶۱	محمد مراد خان پسر -
محمد قلی قطب الملک ۵۸۰	مرشد قلی خان ۶۲
محمد کاظم ... ۳۵۰	محمد مراد خان حاجب ۳۰۵

محمد مرتضی خان	۴۶۳	محمد و محمود نبایر عالم خان
محمد محمود پسر احمد بیگ	...	لودی ... ۷۲۵
خان کابلی ... ۱۲۷		محمد یار خان پسر میرزا
محمد معالی خان ... ۲۴۰		بهمن یار ... ۶۲ - ۲۳۴
محمد معز الدین (شف -		محمود خان پسر خانجهان
شاهزاده محمد معز الدین)		لودی ... ۷۲۹
۲۶۶ - ۴۵۹ - ۷۸۹ - ۸۱۳		محمود خان حارس قلعه کاذه
... ۸۲۷ - ۸۲۵	 ۷۴۲
محمد معصوم ... ۷۱۰		محمی الدین محمد اوزنگ زب
محمد معظم (یعنی شاه عالم		بهادر عالمگیر غازی ملقب
مخاطب به بهادر شاه)		به خلد مکان (شف -
(شف - خلد منزل) ۸۱۲		خلد مکان) ۹۰۸ -
محمد معظم (یا) محمد عظیم		۱۷۳ - ۲۰۶ - ۲۱۵ - ۲۱۶
... ۸۱۳		۲۱۷ - ۲۲۲ - ۲۳۲ - ۲۳۴
محمد مقیم ... ۵۹۹		۲۳۷ - ۲۳۸ - ۲۴۰ - ۲۴۵
محمد مومن خویش ایرج		۲۵۵ - ۲۶۶ - ۲۷۴ - ۲۷۷
خان ... ۵۹۸		۲۷۸ - ۲۸۰ - ۲۸۴ - ۲۸۷
محمد نیاز خان ... ۳۰۹		۲۹۰ - ۲۹۱ - ۲۹۲ - ۲۹۵
محمد وارث ... ۴		۲۹۷ - ۳۰۶ - ۳۱۴ - ۳۲۲
محمد والی ... ۱۹۷		۳۴۵ - ۳۵۰ - ۳۵۱ - ۳۵۴

مخلص الله خان افشار خان پسر	۳۵۸ - ۳۶۳ - ۴۰۸ - ۴۱۴	
احمد بیگ خان کابلی ۱۲۷	۴۴۵ - ۴۵۷ - ۴۵۹ - ۴۹۳	
مخلص خان ۲۰۷ - ۳۰۸ -	۴۹۵ - ۴۹۶ - ۴۹۸ - ۵۰۲	
... ۷۲۴ - ۵۰۰	۵۰۳ - ۵۰۹ - ۵۳۱ - ۵۳۸	
مخلص خان بخشی ۲۶۶	۵۴۱ - ۵۸۵ - ۵۹۱ - ۵۹۵	
مخلص خان برادر کلان الله وردی	۵۹۸ - ۵۹۹ - ۶۰۵ - ۷۸۱	
خان ... ۶۰	۷۹۰ - ۷۹۲ - ۷۹۶ - ۷۹۷	
مخلص خان عالمگیری ۶۱	۸۱۰ - ۸۱۳ - ۸۱۴ - ۸۱۵	
مخلص خان قاضی نظاما ۶۱	... ۸۱۶ - ۸۱۹ - ۸۲۵	
مراد بخش ۵۱ - ۱۶۲ - ۲۰۳	۲۴۵ - ۲۴۶	مختار بیگ
مرار (از کهور پوره ... ۸۳۳	۲۵۴ - ۲۹۳	مختار خان
مرتضی پاشا ۲۴۲ - ۲۴۳	... ۷۸۹	...
مرتضی خان انجو ۹۰ - ۱۷۲	۶۰ -	مختار خان سبزراری
مرتضی خان سید شاه محمد	... ۵۳۵	...
... ۶۱	۶۱	مختار خان شمس الدین
مرتضی خان سید مبارک خان	۶۲	مختار خان قمر الدین
... ۶۲		مخدوم الملک عبدالله و احوال
مرتضی خان سید نظام ۶۰	۵۹	شیخ حسن علائی
مرتضی قلی ... ۵۱۹		مخدوم خان برادر خرد
مرتضی نظام شاه سلطان حسن	۵۹	سعید خان چغتای

بن سلطان حسين سبزواري	مریم مكاني (يعني والده
۴۵۹ - ۱۲۱ ...	ماجده عرش آشياني ۱۰ -
مرحمت خان ۲۸۷ - ۳۶۳ -	۶۵ - ۱۱۰ - ۳۷۷ - ۶۲۱ -
۸۳۴ ...	۸۱۴ - ۶۶۶ ...
مرحمت خان بهادر غصنفر جنگ	مستعد خان محمد شافي (يا)
۶۲ ...	محمد شافي ۴ - ۳۵۱ -
مرحمت خان ولد صادق خان	مسعود حسين ... ۶۴۹
مرحوم ... ۷۷۱	مسعود ميرزا ... ۶۴۸
مرشد قلي خان ... ۲۱۰	مصاحب بيگ ... ۵۹
مرشد قلي خان تركمان و احوال	مصطفی بيگ تركمان ۶۰ -
مرشد قلي خان لكه استجاولو	مصطفی خان پسر علي خان
... ۵۴۰ - ۶۰ ...	خويش بايزيد خان ۶۰۴ -
مرشد قلي خان خراساني	مصطفی خان خواني ۶۱
و كيفيت دهار و دكن ۶۱	مصطفی خان كاشي و حكاييت
مرهقه (قوم) ۱۹۸ - ۲۷۶ -	آمدن محمد اعظم شاه نزد
۲۹۶ - ۳۲۹ - ۳۳۰ - ۳۵۵ -	خلد مكان ... ۶۱
۳۶۲ - ۳۶۴ - ۳۶۵ - ۳۶۹ -	مطلب خان سبزواري ۶۲ -
۴۹۸ - ۵۰۳ - ۵۲۲ - ۵۵۷ -	۸۱۵ ...
۶۱۲ - ۷۸۳ - ۸۰۶ - ۳۶۹ -	مظفر ... ۶۶۲
۸۳۴ ...	مظفر جنگ ۲۰ - ۲۴ - ۲۵ -

۳۶۴ - ۳۸ ۵۵۸
مظفر حسين ميرزا ۴۶۹ - ۶۷۰ -	مظفر شاه گجراتي ۳۹۶
مظفر خان ۳۹۲ - ۵۴۶ -	معتقد خان ۲۶۹ - ۷۵۱ -
۴۳۱ - ۴۶۵ - ۸۲۲ -	معتقد خان ميرزا بيگي ۶۰ -
مظفر خان بارهه ... ۷۱۳	معتقد الدوله بهادر سردار جنگ
مظفر خان تربتي ۵۹ -	۷۸۳ ...
۸۲ - ۱۰۱ - ۱۰۸ -	معتقد خان ۴۸۷ - ۷۹۳ -
مظفر خان ديوان ۶۵۳	معتقد خان بخشي ۴ - ۱۱۵ -
مظفر خان سپه سالار ۶۵۵	معتقد خان محمد شريف ۶۰ -
مظفر خان صاحب صوبه بنگاله	معتقد خان محمد صالح خواني
۳۹۲ ۶۱
مظفر خان صوبه دار بهار ۶۵۱	معزالدوله حامد خان بهادر
مظفر خان گجراتي ۴۹۵ -	صلايت جنگ ... ۶۲
۶۹۶ ...	معزالدوله حيدر قلي خان
مظفر خان مخاطب به همت	امفاني ... ۶۲
خان ... ۸۰۶	معزالدين ۳۱۶ - ۶۰۶ -
مظفر خان معموري ۱۴۰ -	معصوم بيگ صفوي ۵۰۸
۷۲۳ ...	معصوم خان ... ۶۸۱
مظفر خان مير عبد الرزاق ۶۰ -	معصوم خان فرنخودي ۵۹ -
مظفر خان ناظم بنگ و بهار ۶۵۶ - ۴۷۳ -

معصوم خان کابلي	۵۹ -	۵۹
۱۰۸ - ۲۹۲ - ۳۹۳ - ۴۷۳ -				مغل (یا) مغوليه (قوم) ۷۹۵ -
...	۴۷۴ - ۶۴۵ - ۶۸۱	۸۲۳
معصوم عامي (یا) معصوم				۶۱
خان عامي	۶۵۶	...		مغل خان پسر زين خان کوكه
معظم خان	۱۹۹ - ۲۴۹ -	۶۰
...	۲۷۵ - ۵۳۲	...		مفتخر خان ۲۳۴ - ۷۸۷
معظم خان خانخانان	۱۸۵			مغوض الله خان بهادر ۷۸۳
معظم خان شيخ بايزيد	۶۰			مقرب خان ۱۶۱ - ۱۷۷ -
معظم خان صفوي	۷۰۹	...		۱۷۸ - ۳۵۶ - ۵۵۶ - ۷۲۷ -
معظم خان مير جمله (شف -		۷۹۵
مير جمله معظم خان	۶۱ -			مقرب خان پسر امين خان ۶۲
...	۲۰۱ - ۲۱۸ - ۲۴۸			مقرب خان شيخ حسو ۶۰
معمر خان مير ابوالفضل		۹۰
۶۱ - ۲۵۴ - ۲۸۸ - ۴۴۹		مقيم خان ۴۸۳
معين الدين	۳۳۰	مكرم خان ۵۳۲ - ۵۹۰ -
معين الدين خان بهادر عرف		۷۷۷
ميان اچون پور شاه مکه				مكرم خان ملا مرشد وکيفيت
...	۵۰۵	بلده شاهجهان آباد ۶۰
معين الدين خان فرنخودي		مكرم خان ۲۱۲

مكرم خان صفوي	۱۹۵	ملا فاضل کابلي ۴۸۸
مكرم خان مير اسحق	۶۲	ملا محمد قنده ۶۰
مکند سنگه هادا	۶۱	ملا مير محمد خان شوراني
مکه (قوم)	۴۵۳	۵۹
ملا احمد نايته و تحقيق نوایم				ملا محمد عادل شاهي ۱۴۰
...	۶۱	ملا محمد لاري ۱۴۲ - ۵۱۸ -
ملا پير محمد شوراني (شف -				ملا محمد يزدي ۴۷۲
مولانا پير محمد شوراني				ملا مير علي ۶۸۹
۶۶ - ۳۷۸ - ۴۶۹ - ۵۴۹ -				ملا نظيري ۷۰۹
...	۶۲۴	ملتفت خان ۶۱ - ۲۰۳ -
ملا شکیبي	۶۹۸	۷۸۶ - ۷۸۱
ملا عبد الغفور ملک التجار				ملتفت خان بخشي ۴۵۸
بندر سورت	۳۳۸	ملتفت خان مير ابراهيم حسين
ملا عبد القوي	۲۲۶ - ۲۲۷	۶۱
ملا عبد الله سيالكوتي	۳۵۰	ملک بدن ۱۷۷
ملا عبد الله مخدوم الملک	۵۴۹			ملک پريد مرزبان بيدر ۵۶۹
ملا عبد المجيد لاهوري	۴			ملک ثاني مخاطب به وزير
ملا عرفی شيرازي	۵۶۰	خان ۶۵۶
ملا علاء الملک	۶۱	ملک جيون دهادر ۸۰۰
ملا علي	۲۴۱	ملک عذير حبشي ۱۱۱ -

۱۱۵ - ۱۱۶ - ۱۴۰ - ۱۴۳	منعم خان خانزادان بهادر شاهي	۵
۲۶۳ - ۳۹۸ - ۵۱۷ - ۵۱۸	۴۲ - ۴۵ - ۶۷ - ۷۱ - ۷۴	-
۷۰۴ - ۷۱۰ - ۷۱۸ - ۷۲۱	۷۴ - ۳۹۵ - ۳۱۵ - ۳۰۹	۸
۷۵۰	۵۵۴ - ۵۵۶ - ۵۵۷ - ۶۱۷	۶
ملک مسعود .. ۱۲۹	۶۲۶ - ۶۲۷ - ۶۳۶ - ۶۳۷	۸
ماو خان مخاطب به قادر شاه	۶۴۹ - ۶۵۳ - ۶۷۱ - ۶۹۵	۶
۳۸۷	۸۳۰	۷
ملهار رار مرهتہ .. ۵۴۸	مذور خان شيخ ميران ۶۲	۷
ملهار رار هولکر ۳۶۲ - ۳۶۷	۷۹۷ - ۳۵۳	-
۸۲۲	مؤتمن الدوله اسحق خان ۶۲	-
ممتاز الزماني ۵۹۰	مؤتمن الملک جعفر خان ۶۲	۱
ممتاز محل (یعنی ام محترمه)	موزون (تخلص خواجہ قلی	۱
خلد مکان) ۱۰ - ۱۵۹	خان بهادر ذوالفقار الدوله	۱
مناجي بهونسلہ ۷۸۳	قائم جنگ) شف -	۱
منصور خلاج .. ۶۵۷	خواجہ قلی خان بهادر)	۱
منصور خان ۲۵۵ - ۵۰۲	۸۳۵	-
منصور خان روز بهاني ۵۰۲ -	موسوي خان صدر .. ۶۰	-
۵۲۲	موسوي خان ميرزا معز فطرت	-
منعم خان ۳۸۶ - ۶۳۱	تخلص .. ۴۵۴	-
۸۳۰ - ۶۳۸ - ۶۳۹	موسوي خان مير معز ۶۱	-

۱۴۲ - ۱۵۳ - ۱۵۸ - ۱۸۶	۲۵	موسوي بوسوي
۲۰۶ - ۲۰۸ - ۲۵۰ - ۳۹۹	۳۸۰	موسوي خان فولادي
۴۳۰ - ۴۸۴ - ۶۶۷ - ۶۸۶	مولانا پير محمد شرواني	-
۶۸۸ - ۷۰۳ - ۷۰۶ - ۷۰۷	۶۶ - ۳۷۸ - ۴۶۹ - ۵۴۹	-
۷۰۸ - ۷۰۹ - ۷۱۰ - ۷۱۲	۶۲۴	-
۷۲۱ - ۷۲۲ - ۷۲۳ - ۷۳۷	مولانا جمال الدين شرواني	-
۷۴۱ - ۷۴۲ - ۷۴۴ - ۷۴۵	۱۰۰	-
۷۴۷ - ۷۵۲ - ۷۷۵ - ۸۰۱	مولانا عبدالرزاق کيلاني ۵۵۸	-
مہابيت خان حيدر بادي ۶۱	مولانا عبد الله مخدوم الملک	-
مہابيت خان خانزادان (شف	۶۲۷	-
خانزادان مہابيت خان) ۶۰ -	مولانا علي احمد .. ۶۸۵	-
۱۴۳ - ۱۹۶ - ۲۰۰ - ۷۵۸	مولانا قاسم کاهي مازراء النوري	-
۷۵۹	۱۰۸	-
مہابيت خان زمانہ بيگ ۷۴۰	مولانا محمد رضاي مشهدي	-
مہابيت خان سیدہ سالار ۱۶۹ -	رضائي تخلص .. ۵۷۰	-
۷۸۲	مولانا مير .. ۷۵	-
مہابيت خان لهراسپ ۶۱ -	مولانا نور الدين محمد خان	-
۲۳۷	۱۴۸۰	-
مہاراجہ اجيت سنگھ راتھور	مومن خان نعم ثاني ۴۵۸	-
ر کيفيت فوت سلطان	مہابيت خان ۱۱۴ - ۱۴۰	-

۶۸۳	محمد اکبر ۶۲ - ۳۴۰ -
۲۶۴	میدان شاه نور حمامی ۳۴۲
..	مہاراجہ جانوجی جسونت
۶۷۱	بذالکر ۶۲
۷۱۲	مہاراجہ جسونت سنگھ راتھور
۴	۶۱ - ۲۵۲ - ۲۱۵ - ۲۰۲ -
..	۴۴۷ - ۷۷۴ - ۷۷۵ - ۸۰۳
..	مہامائی ۶۴۸
..	مہتر خان انیس ۶۰
..	مہدویہ (طاغہ) ۲۳۵
..	مہدی قاسم خان ۵۹ - ۸۱ -
..	۵۵۱
..	مہر النساء دختر میرزا
..	غیاث بیگ ۱۲۹
..	مہر علی خان سلدوز ۵۹
..	مہیس داس راتھور ۶۰
..	میدان جوهہ پسر عبد الرحیم
..	تراپت خان ۴۸۴
..	میدان خان پسر دولت خان
..	خلف امین خان غوری
۶۲	کشہیر

۵۹	میر احمد خان ناظم برہان پور
۲۸۹	۲۹۰
۱۶	میر اللہی ہمدانی ۵۸۹
۲۵۸	میران حسین نظام شاہ پسر
..	سلطان حسن مرتضیٰ نظام
۲۵۹ - ۲۵۸ - ۱۶	۱۲۱
..	شاہ
..	میران صدر جہان مفتی ۶۰ -
۲۶۷ ۲۵۹ - ۲۵۸	۵۶۴
..	میران مبارک شاہ والی خاندیس
..	۳۹۰ - ۸۹ - ۸۸
..	میر بہاء الدین ۳۴۶
..	میر جلال صد الصدور ۷۷۱
..	میر جمال الدین انجو ۶۰
..	میر جملہ خاندانان عبد اللہ
..	نام ۶۲
..	میر جملہ معظم خان و احوال
..	سلطان شجاع و کیفیت
..	جنگ بہادر و آسام (شف -
..	معظم خان میر جملہ)
۳۰۳	۶۱ - ۲۰۱ - ۲۱۸ - ۲۴۸
..	میر سید احمد مخاطب بہ
..	طالع یار خان
..	میر حسین امین
..	میر حسین علی سیادت
..	خان ۱۸۴
..	میر سلطان حسین مخاطب بہ
..	میر سید احمد مخاطب بہ

امانت خان .. ۲۹۰	مشهدی .. ۱۶۷
میر سید جلال صدر ۶۰	میر عبدالرحمن وزارت خان ۱۶
میر سید عامی همدانی ۱۰۲	میر عبد الرزاق مخاطب به نواب
میر سید محمد .. ۴۷۹	مصام الدوله شاه نواز خان
میر سید محمد پور ۴۸۰	(که مصنف این کتابست)
غلام حسین .. ۲۹۱	(شف - مصام الدوله)
میر سید محمد جونپوری .. ۱۸ - ۱۴ - ۲	
.. ۱۲۴ - ۱۲۳ - ۱۲۰	میر عبدالسلام خان ۳۱ -
میر سید محمد قزوچی و حکایت .. ۴۱ - ۴۰ - ۳۴	
شیخ محمدی ۴۷۹ - ۶۱	میر عبدالسلام (یا) میر عبدالله
میر شاه ابوالعالی ۵۹	مخاطب به اختصاص خان
میر شریف آملی و تحقیق .. ۵۹	(شف - اسلام خان مشهدی)
مردم نقطوبه .. ۵۹	۱۶۲ - ۱۶۳ - ۱۶۴ - ۱۶۵ -
میر شمس .. ۶۱	.. ۲۷۲ - ۱۶۶
میر شمس الدین مختار خان .. ۵۳۵	میر عبدالغنی خان ۳۳
.. ۵۳۵	میر عبدالقادر .. ۷۸۳
میر عبدالجلیل بلگرامی ۴۹۹	میر عبدالقادر دیانت خان
میر عبدالحی خان ۳۱ -	.. ۲۶۷ - ۱۷ - ۱۵
.. ۴۱ - ۴۰ - ۳۴	میر عبد الکریم ۳۰۳ ۴۵۸
میر عبدالرحمن پور اسلام خان	میر عبد الکریم ملتفت خان ۱۷۴

میر عبداللطیف قزوینی ۳۸۴	میر فراغت .. ۶۲۰
میر عبدالله رضوی ۱۷۷	میر فضل الله بخاری ۶۰
میر عبدالمنان .. ۷۹۳	میر کمال الدین .. ۱۴
میر عبدالنبی خان ۳۱	میرک جیو .. ۲۶۱
میر عبدالهادی مخاطب به .. ۱۴	میرک حسین .. ۱۴
اصالت خان (شف اصالت	میرک حسین خوافی ۱۴ -
خان میر عبدالهادی) ۴۳ - ۲۶۰ - ۲۵۹
.. ۱۶۸ - ۱۶۹ - ۱۷۰	میرک شیخ هروی .. ۶۱
میر عسکری عاقل خان ۷۶۲	میرک عطاء الله .. ۲۵۹
میر علی اکبری موسوی ۵۹	میرک کمال ... ۲۵۹
میر علی شیر .. ۷۱۰	میرک محمد تقی .. ۱۷
میر عمان .. ۴۸۶	میرک معین الدین احمد ۲۶۰
میر غلام حسین پسر ارشد خان	میرک معین الدین (یا)
میر ابوالعلاء .. ۲۹۱	میرک معین خان مخاطب
میر غلام علی متخلص به آزاد	به امانت خان خوافی
.. ۳۹ - ۱۱ - ۱۰ - ۵ - ۳	۱۴ - ۱۷ - ۲۵۸ - ۲۶۰ -
میر غلام محمد مرده ۴۵۲	.. ۲۹۰ - ۲۸۹ - ۲۶۷
میر غیاث الدین ترخان ۱۲۶	میر کیسوی خراسانی ۵۹
میر غیاث الدین منصور شیرازی	میر مبارک الله .. ۲۰۴
.. ۱۰۰	میر محمد امین برهان الملک

سعدت خان	۴۴۳ -	مشهدی	۱۶۶ ..
.. ..	۴۴۵ - ۴۴۶	میر محمد فاضل	۳۵۸
میر محمد امین میر جملہ		میر محمد نعمان	۲۱۹
و کیفیت امفہان	۶۰	میر محمود منشی	۶۳۷
میر محمد پٹا (نام امیرالامرا		میر مرتضی	۶۹۹
غازی الدین خان بہادر		میر مرتضی سبزواری	۶۵۹ - ۵۹
فیروز جنگ) (شف -		میر مرتضی شریفی	۶۲۷
غازی الدین خان بہادر		میر مظفر	۷۵
فیروز جنگ) (۴۴ -		میر مظفر حسین	۷۹۸
۵۷ - ۳۶۱ - ۳۶۲ - ۳۶۹		میر معز الملک	۲۸۶ ..
میر محمد تقی فدویت خان		میر معز الملک اکبری	۵۹
.. ..	۲۹۰	میر معز الملک مشہدی	۸۵ -
میر محمد حسین خان	۱۷	۳۸۵
میر محمد خان	۵۵۶ ..	میر معصوم خان بہکری	۵۹ -
میر محمد خان مشہور بہ		۶۶۲
خان کلان	۵۵۶ - ۵۹	میر ملک حسین	۷۹۸
میر محمد رضا لاهوری	۸۰۴	میر منو پسر اعتماد الدولہ	
میر محمد علی پرهانپوری	۵ -	قمر الدین خان بہادر	۲۶۰
.. ..	۶۱۶	میر مومن	۲۷۱
میر محمد غیاث پور اسلام خان		میر میران یزدی	۱۶۷

میر نجم کیلانی	۴۰۸ ..	میرزا حسن مغوی	۱۷۹
میر نظام الدین عای حسام اللہ		میرزا احمد بیگ	۹۰ ..
خان	۵۸۷ ..	میرزا اسحق امیر خان	۲۸۷
میر نعمان	۲۲۰ ..	میرزا الغ بیگ ولد میرزا سلطان	
میر نعمان خان	۵۰۴ - ۷۹۳	۴۶۷
میر نور اللہ پسر میر اسد اللہ		میرزا امان نامہ خان	۵۹۳
فوجدار تہانیسر	۸۰۵	میرزا امر اللہ	۷۱۱ ..
میر رئیس غازی	۶۲ ..	میرزا امین (مولف ہفت اقلیم)	
میر ہدایت اللہ	۲۰۵	۱۲۸
میرزا ابراہیم مرحمت خان		میرزا نور الدین محمد	۳۹۵
.. ..	۲۸۷	میرزا نور پسر میرزا عزیز کوکہ	
میرزا ابوسعید	۶۱ - ۱۸۰	۶۹۳
میرزا ابو الحسن اصف خان		میرزا ایرج پسر خانخانان میرزا	
مشہور بہ اصف جاہی		عبدالرحیم	۲۷۱ - ۶۹۷
۱۴۹ - ۱۵۱ - ۱۵۲ - ۱۵۳		میرزا باقر ولد ملا میر علی	۶۸۹
۱۵۴ - ۱۵۶ - ۲۰۸ - ۶۶۷		میرزا بایسنغر پسر سلطان	
.. ..	۷۳۷ - ۷۳۸	دانیال	۱۵۵
میرزا ابوالقاسم پسر میرزا کامران		میرزا بدیع الزمان	۹۰ - ۱۰۷
.. ..	۴۶۸	۲۰۴
میرزا ابو المعالی	۶۱ ..	میرزا بدیع مشہدی	۲۲۲

میرزا بوخورداد	۷۳۵ - ۷۳۶
میرزا بهرام	۴۵۴ ..
میرزا بهرہ در پسر مصباح	۱۵۳ ..
خان	۱۵۳ ..
میرزا بیگ متخلص بہ سیہری	برادر زادہ خواجہ جہان
برادر زادہ خواجہ جہان	۴۳۲ ..
میرزا پرویز بیگ	۱۹۳ ..
میرزا جان	۳۶۱ ..
میرزا جان بیگ	۱۹۱ ..
میرزا جان بیگ وزیر الملک	۱۲۹ ..
میرزا جانی بیگ ارغون حاکم	تتہہ و احوال صوبہ تتہہ
تتہہ و احوال صوبہ تتہہ	۵۹ - ۶۹۷ - ۶۹۸ ..
میرزا جعفر	۲۲۹ ..
میرزا جعفر اصف خان	۱۲۶ -
میرزا جعفر	۱۷۴ ..
میرزا جعفر بخشی بیگی	متخلص بہ اصف خان
متخلص بہ اصف خان	۵۳۱ - ۱۴۳ - ۶۱ ..
میرزا جعفر	۹۳ - ۱۱۱ - ۲۰۴ - ۶۶۲ -
میرزا جعفر	۷۳۷ - ۷۰۲ ..
میرزا جعفر پسر میرزا	زین العابدین پسر اصف خان
میرزا جعفر (ہمنام و	ہمتخلص جد خود) ۱۱۳
میرزا جعفر عقیدت خان	۲۸۶
میرزا جہان شاہ	۲۷۱ ..
میرزا چین قلیچ	۶۰ ..
میرزا حسن صفوی	۶۰
میرزا حفیظ اللہ	۵۲۹ ..
میرزا حکیم	۴۸۱ - ۵۱۵ - ۶۵۷
میرزا حیدر پسر میرزا سلطان نظر	بسالک خان ..
بسالک خان	۴۶۲ ..
میرزا خان	۱۲۱ - ۶۹۵ - ۶۹۶
میرزا خان حاکم برار	۵۸۲
میرزا خان خاندان	۴۷۷
میرزا خان عبد الرحیم	۱۰۰
میرزا خان مذکور یا میرزا جان	۵۳۱ - ۱۴۳ - ۶۱ ..

میرزا خرم پسر	۶۹۳ - ۹۳ ..
میرزا خورشید نظر پسر خواجہ	۷۳۹
میرزا زادہ علی خان	۸۹
میرزا راجہ	۲۷۳ - ۴۴۶
میرزا راجہ بہار سنگھ	۶۰
میرزا راجہ جی سنگھ کچھواہہ	۶۱ - ۲۲۲ - ۴۴۵
میرزا رحمن دان	۷۱۱ ..
میرزا رستم صفوی	۱۷۸ - ۶۰
میرزا زین العابدین	۱۱۳
میرزا سادی پسر سیف خان	۱۱۳ ..
میرزا سلطان صفوی	۶۱
میرزا سلیمان والی بدخشان	۵۹ - ۳۸۳ - ۵۵۶ - ۶۴۹
میرزا شادمان پسر میرزا کوکہ	۶۹۳ ..
میرزا شاہ حسین حاکم تتہہ	۶۳۶ ..
میرزا شاہرخ	۶۰ - ۴۰۷ -
میرزا شاہنواز خان صدر الدین	۶۴۹ - ۶۹۸ - ۶۹۹
میرزا شرف الدین حسین	۶۲ ..
یزنگ پادشاہ	۵۹ - ۴۱۳ -
میرزا شرف الدین حسین	۵۱۰ - ۵۱۴
میرزا شرف الدین حسین	۶۴۶ ..
میرزا شکر اللہ پسر خان زمان	۷۴۸
میرزا شمس جہانگیر قلی	خان پسر میرزا عزیز کوکہ
خان پسر میرزا عزیز کوکہ	۴۸۵ ...
میرزا صابر پسر میرزا باقر	۴۱۲
میرزا صادق اردو بادی	۱۲۲
میرزا صفوی خان	۶۲
میرزا عابد خان	۶۶۲ ...

میرزا عارف ... ۶۷۳	...	۴۷۳
میرزا عاقبت محمود سزادر	میرزا اسکری ۶۴ - ۳۹۵ -	
خان ... ۵۸۶	۶۱۳ - ۶۱۵ - ۶۱۶ -	
میرزا عبدالرحیم دولدی ۷۳۲	...	۶۶۰
...	...	۵۹۳
میرزا عبدالرحیم خانخانان	میرزا علاءالدوله آقا ملا ۱۲۸	
(شف - خانخانان میرزا)	میرزا علی ... ۲۵۷	
عبد الرحیم (۴۷ - ۱۹۲ -	میرزا علی اصغر پسر میرزا جعفر	
۳۹۶ - ۳۹۹ - ۴۹۱ - ۴۹۳ -	آصف خان ... ۱۱۴	
۴۹۴ - ۴۹۷ - ۴۹۸ - ۴۹۹ -	میرزا علی بیگ اکبرشاهی ۶۰	
۷۰۰ - ۷۰۱ - ۷۰۷ - ۷۰۸ -	میرزا علی یوسف خانی ۳۵۵	
...	میرزا عیسی تر خان ۶۰	
...	میرزا غازی بیگ ۶۰ - ۴۰۱ -	
...	...	۴۸۲
میرزا عبدالسیحان فوجدار	میرزا غیاث الدین علی آصف	
آله آباد ... ۷۳۶	خان بخششی ۱۰۷ - ۵۸۴	
میرزا عبداللہ پسر میرزا	میرزا غیاث الدین محمد	
عزیز کوکھ مخاطب به سردار	معروف به غیاث بیگ	
خان ... ۶۹۳	طهرانی ... ۱۲۸	
میرزا عبداللہ مغل ... ۶۱۹	میرزا فریدون خان برلاس ۶۰	
...	...	
میرزا عزیز کوکھ ۲۳۵ - ۴۰۲ -	...	

معصوم

۱۰۸

...

معصوم

خان

معظم خا

...

معظم خار

معظم خار

معظم خار

معظم خار

میر ج

...

معمر خا

۶۱ -

معین الدین

معین الدین

میان ا

...

معین الدین

میرزا فقیر الله ۵۰۴ - ۵۰۵	میرزا محمد پسر افضل خان	
میرزا فولاد بیگ پسر خداداد	...	۱۴۸
برلاس و احوال ملا محمد	میرزا محمد پسر میر بدیع	
تقوی ... ۵۹	مشهدی ... ۷۷۴	
میرزا قلی ... ۵۵۶	میرزا محمد تقی نظیری ۱۲۲	
میرزا قوام الدین جعفر بیگ	میرزا محمد حکیم ۱۲۶ -	
مخاطب به آصف خان	۴۸۲ - ۵۱۱ - ۵۱۲ - ۶۲۷ -	
۴۲ - ۱۰۷ - ۱۰۹ - ۱۱۰	...	۶۶۵ - ۶۵۶ - ۶۳۸
میرزا کاظم ... ۳۲۰	میرزا محمد سعید ۲۷۲	
میرزا کامران ۶۴ - ۶۵ -	میر محمد شریف پسر اسلام	
۶۶ - ۳۷۴ - ۴۷۶ - ۵۵۵ -	خان مشهدی ۱۶۶	
۵۵۶ - ۵۵۷ - ۵۶۷ - ۶۱۸ -	میرزا محمد هاشم خلیفه سلطان	
...	...	۶۲
میرزا کوکھ ۶۸۲ - ۶۸۷	میرزا محمد یار ... ۴۶۱	
میرزا گدا ۵۰۴ - ۵۰۵	میر محمد ... ۲۲۴	
میرزا لشکری پسر مخلص خان	میرزا مظفر حسین صفوی ۵۹	
...	میرزا معالی قلعه دار گلبرگه	
...	...	۱۹۳
میرزا محمد افضل ۴۸۹	میرزا مقیم نقشبندی ۹۲	
میرزا محمد پدر حکیم	میرزا مکرم خان صفوی ۶۱	
مسیم الزمان ۴۹۰	...	

* حرف نون *

میرزا نجف خان بہادر	۵۴۸
میرزا منوچہر	۲۷۱
میرزا میرک (ضوی خان)	۵۹
میرزا نعمت اللہ	۵۸۶
میرزا نوذر (یا بوذر یا نوذر)	۷۷۶ - ۲۱
مقوی	۵۷۶
میرزا نورالدہر	...
میرزا نورالدین پسر میرزا	...
غیاث الدین (صف خان	۹۳ - ۹۲
...	...
میرزا نورالدین محمد	۳۷۵
میرزا والی	۶۰
میرزا ہندال	۳۹۵ - ۳۹۴
میرزا یار احمد اصفہانی	۴۰۸
میرزا یار عالی بیگ	۴۲
میرزا یوسف خان	۱۰۹ -
...	۵۱۵ - ۵۵۷ - ۶۲۷
میرزا یوسف خان (ضوی)	۵۹
...	۱۲۶ - ۵۰۹ - ۶۴۸
میوان (قوم)	۷۱۶
نادر شاہ	۵ - ۳۵۷ - ۳۶۰
...	۴۰۸ - ۴۶۵ - ۴۶۶ - ۵۰۳
...	۸۲۲ - ۸۲۳ - ۸۲۸ - ۸۲۹
ناصر جنگ	۳۶۱ - ۳۶۲
...	۳۶۴ - ۳۶۸
...	...
ناصر جنگ شہید	۸۳۲ - ۸۳۴
ناصر خان محمد امان	۶۳ -
...	...
نامدار خان	۶۳ - ۵۳۴
ناہر (قوم)	۴۱۰
...	...
نثار	۹۶
نثار محمد خان شیر جنگ	...
...	۴۶۵
نجات خان	۲۶۹ - ۳۰۵
نجات خان میرزا شجاع	۶۳
نجم الدین علی خان	۲۴۳
نجیب الدولہ شیخ علی خان	...
...	۶۳

نجیب الدولہ نجیب خان	...	۷۵۷
...
نصرت خان (یا) نصیر خان	۵۴۷ - ۶۳	...
(یا) نصیری خان	۲۶۹	...
نصیر الدولہ ملاقات جنگ	۶۳	...
نصیر الدین محمد - دھماپور	...	۷۶۷
نذر بیگ اوزبک خان	۱۹۶	...
نذر بیگ تغا ئی	۴۴۱	...
نذر قلی	۸۲۳	...
نذر محمد خان	۷۷۷ - ۷۶۹	...
نذر محمد خان والی باغ
مشہور بہ یلگتوش	۱۸۹ -	...
...	۲۶۰ - ۴۰۴ - ۴۳۱ - ۷۴۰	...
...	۷۴۱ - ۷۶۷	...
نذر محمد خان والی توران
...	۱۷۱ - ۴۲۱ - ۴۲۳ - ۴۳۸	...
...	۴۴۰ - ۴۴۱ - ۴۴۲ - ۴۴۳	...
نذر محمد سلطان	۴۳۶ - ۴۳۷	...
نورین داس رتھور	۹۲	...
نرمل	۲۲	...
نصارای فراسیس	۲۰ - ۲۴	...
نصرت جنگ خاندوران	۷۵۶	...

خان	۸۰۶ ..	۷۲۲ - ۷۲۶ - ۷۲۸ - ۷۴۲
نصیري خان	۷۳۹ - ۷۴۳	۷۴۷ - ۷۴۹ - ۷۶۰ ..
۷۵۲ - ۷۵۲ - ۷۸۲ - ۷۸۳		نظام قلماق چراغچی بزم میرزا
.. .. ۷۸۴ - ۸۱۱		حکیم .. ۵۱۲
نظام الدوله [صفجاء]	۶۳	نظر بهادر خورشیدی .. ۶۳
۳۶۲ - ۳۶۵ - ۳۶۹ - ۳۷۰		نعمت خان عالی .. ۴
نظام الدوله ناصر جنگ	۶۳	نعیم بیگ پور اخلاص خان
نظام الدین احمد	۶۶۴	حسین بیگ ۱۵۱
نظام الدین خان .. ۷۹۷		نقیب خان قزويني ۵۳۰
نظام الدین علي .. ۵۸۴		نقیب خان میر غیاث الدین ۶۳
نظام الملک [صف جاء] (شف -		ننهور (یا) ننهور .. ۹۵
[صف جاء] ۶۳ - ۲۹		نواب [صف جاء] ۱۲ - ۳
۲۸۷ - ۳۵۸ - ۳۶۱ - ۳۶۳		۱۷ - ۱۸ - ۲۱ - ۲۵ - ۲۶
۵۰۷ - ۵۲۳ - ۵۴۰ - ۵۸۲		۲۷ - ۳۰ - ۳۲ - ۴۱
.. ۷۵۰ - ۷۹۳ - ۸۳۴	 ۲۵۴ - ۸۳۲
نظام الملک دکني	۱۶۱	نواب [صفجاء ثاني] ۲۹
۱۸۸ - ۳۹۱ - ۳۹۷ - ۵۱۶	 ۳۱ - ۴۰
نظام الملک فتح جنگ بهادر		نواب امیر الممالک ملايت جنگ
نظام شاه	۲۰۹ - ۲۶۳	۳ - ۲۱ - ۲۲ - ۲۳ - ۲۴
۵۱۸ - ۵۱۹ - ۵۲۰ - ۷۰۲		۲۵ - ۲۶ - ۲۷ - ۲۹ - ۳۰

.. .. ۳۱ - ۳۴ - ۴۱		۳۹ ..
نواب بائي .. ۴۴۹		نواب یمین الدوله ۳۱ - ۳۳
نواب سالار جنگ بهادر ۳۷		نوازش خان .. ۲۴۶
نواب شجاع الملک بسالت جنگ		نوازش خان عبدالکافي ۶۳ -
.. .. ۲۷ - ۲۸ - ۳۴	 ۴۳ - ۴۰۱
نواب ملايت جنگ امیر الممالک		نور الحق .. ۴ - ۲۳۸
(شف - نواب امیر الممالک)		نور الدین پسر عم آصف خان
.. .. ۳ - ۲۱	 ۵۶۱ - ۵۶۲
نواب مصمم الدوله شاه نواز		نور الدین قلبي .. ۶۳
خان خوافي (مصذب		نور الدین محمد جهانگیر پادشاه
کتاب) ۱۱ - ۱۴ - ۱۶ -		ملقب به جنت مکانی
۱۷ - ۱۹ - ۲۰ - ۲۱ - ۲۲ -		(شف - جنت مکانی)
۲۳ - ۲۴ - ۲۵ - ۲۶ - ۲۷ -		۴ - ۹ - ۹۳ - ۱۱۱ - ۱۱۶ -
۲۹ - ۳۰ - ۳۱ - ۳۲ - ۳۳ -		۱۱۷ - ۱۱۸ - ۱۲۹ - ۱۳۰ -
.. ۳۵ - ۳۷ - ۳۸		۱۲۱ - ۱۳۲ - ۱۳۴ - ۱۴۶ -
نواب فتح جنگ .. ۳۵۶		۱۴۸ - ۱۵۱ - ۱۵۳ - ۱۵۴ -
نواب نظام الدوله ثاني ۲۹		۱۵۵ - ۱۵۸ - ۱۶۲ - ۱۶۷ -
نواب نظام الدوله شهيد		۱۷۲ - ۱۷۴ - ۱۸۲ - ۱۸۵ -
ناصر جنگ ۳ - ۱۲ -		۱۸۸ - ۱۹۰ - ۱۹۸ - ۲۰۶ -
۱۸ - ۱۹ - ۲۰ - ۲۴ - ۳۸		۲۰۷ - ۲۰۸ - ۲۲۰ - ۲۵۹ -

۷۳۷	۴۰۲ - ۴۰۳ - ۴۰۴ - ۴۰۵
۶۳	..	نور قليچ	۴۰۷ - ۴۰۹ - ۴۱۰ - ۴۱۱
		نور محفل (مهر النساء) دختر ميرزا	۴۸۱ - ۴۸۴ - ۴۸۵ - ۴۹۶
۱۳۰		غياث بيگ	۵۱۶ - ۵۲۵ - ۵۲۷ - ۵۵۸
۵۱۱		نوروز بيگ قاقشال	۵۳۰ - ۵۴۱ - ۵۴۷ - ۵۷۱
۴۷۹	..	نوروزي سفيدروني	۵۷۳ - ۵۷۵ - ۵۷۷ - ۵۸۳
		نول بائي مخاطب براني	۵۸۸ - ۶۹۳ - ۶۹۷ - ۶۷۲
۳۲۰	۶۸۸ - ۶۹۰ - ۶۹۱ - ۶۹۳
۳۶۶	..	نول راي کايته	۷۰۴ - ۷۰۶ - ۷۰۸ - ۷۱۱
		نيابت خان (يا) ديانت خان	۷۱۳ - ۷۱۷ - ۷۲۱ - ۷۲۲
۵۶۲	۷۲۳ - ۷۳۴ - ۷۳۵ - ۷۳۶
۶۳		نيابت خان عرب	۷۳۷ - ۷۴۰ - ۷۴۲ - ۷۴۸
		نيکو سير پسر بارشاه - زاده	۷۴۹ - ۷۶۹ - ۷۷۴ - ۷۷۵
۲۳۱	..	محمد اکبر	نور العيان ۱۹۳
			نور الله خان پسر اسد الله خان
			۳۳۵

* حروف واو *

۶۰۱	ميرزا غياث (۴۲ - ۱۳۰)
۶۰۲	۱۳۱ - ۱۴۶ - ۱۵۱ - ۱۴۰
۶۰۱		..	۵۷۴ - ۶۹۰ - ۷۰۶ - ۷۹۹

۴۳۵ - ۴۳۶ - ۴۳۷ - ۴۳۸	وجيه (يا) جاييه (يا) جاييه
۴۳۹ - ۴۴۰
ونکت رام زميندار درگنده برلاس	۱۰۹ ..
سرکار ايلکندل (يا) برلاس	وزارت خان متخلص بگرامي
۲۵۶	سرکار يلكندل
۱۴۴	ونکت رار
	وزير جميل
۳۸۷	وزير جميل بيگ
- ۱۶۰ - ۸۲ - ۸۱	وزير خان
۶۹۴

* حروف ها *

۲۸۷	..	هادي خان
۶۳	..	هادي داد خان
۲۰۱		هادي داد خان انصاري
۵۸۵
۶۳		هاشم خان پسر قاسم خان
۶۷۱
۶۴۰	..	هانسو پسر عماد
		هدايت الله پسر تربيت خان
۴۹۷ - ۴۸۲
۴۲۲	..	هزاره (قوم)
		هزير خان خلف الله وردی
۴۳۳ - ۴۳۲		ولي محمد خان
۶۳۸
۶۴۵		ولي بيگ ذو القدر
		ولي محمد خان

خان	۶۳	همت خان مير بخشى	۲۲۰ -
همایون پادشاه ملقب به	۲۷۴	۲۷۴
جنت آشیانی (شف	۶۳	همت خان مير عیسی	۶۳
جنت آشیانی)	۲۱۶ - ۶۳	هوشدار خان	۲۱۶ - ۶۳
۶۴ - ۶۵ - ۶۶ - ۷۳	۷۳	هوشنگ پسر سلطان دانیال	۷۳
۷۵ - ۷۸ - ۸۴ - ۲۴۳	۷۱۴	۷۱۴
۳۷۲ - ۳۷۳ - ۳۷۴ - ۳۷۵	هیره کزیز دائی دل آرام مرصعه	۳۷۲
۳۸۲ - ۳۹۹ - ۴۶۶ - ۴۶۸	۱۳۳	نور جهان بیگم	۱۳۳
۴۶۹ - ۴۷۹ - ۴۸۱	۷۳ - ۶۷ - ۶۶	هیمو بقال	۷۳ - ۶۷ - ۶۶
۵۰۷ - ۵۰۸ - ۵۰۹ - ۵۱۰	۸۴ - ۴۶۹ - ۴۶۸ - ۴۷۰	۸۴ - ۴۶۹ - ۴۶۸ - ۴۷۰
۵۵۴ - ۵۵۵ - ۵۵۶	۵۴۹ - ۵۴۶ - ۵۴۳ - ۵۴۰	۵۴۹ - ۵۴۶ - ۵۴۳ - ۵۴۰
۶۱۶ - ۶۱۷ - ۶۱۸ - ۶۱۹	۶۱۴ - ۶۱۳ - ۶۱۲ - ۶۱۱	۶۱۴ - ۶۱۳ - ۶۱۲ - ۶۱۱
۶۲۲ - ۶۲۳ - ۶۲۴ - ۶۲۵	۶۲۳	۶۲۳
۶۲۶ - ۶۲۷ - ۶۲۸ - ۶۲۹
۶۴۸ - ۶۴۹ - ۶۵۰ - ۶۵۱
همت خان	۸۰۷ - ۲۱۷	۸۰۷ - ۲۱۷
..	۸۱۱ - ۸۱۰	۸۱۱ - ۸۱۰
همت خان بهادر	۴۵۲	یادگار علی سلطان طالش (یا)	۴۵۲
..	۶۰۷ - ۴۵۳	طانش	۶۰۷ - ۴۵۳
همت خان سپهدار خان	۶۳	یادگار عمزاده میرزا یوسف خان	۶۳

* حرف یا *

رضوی	۶۷۰	یمین الدوله آصف جاهی	۵۸۴
یار بیگ	۳۷۲	یمین الدوله آصف خان	۳۷۲
یار علی بیگ	۳۵۰	خانخان سپه سالار (شف	۳۵۰
یار محمد	۸۲۶	آصف خان (۱۵۶ -	۸۲۶
یار محمد خان	۴۳۳ - ۴۳۲	۱۵۷ - ۱۷۴ - ۱۷۵ - ۱۹۵	۴۳۳ - ۴۳۲
..	۴۳۶	۲۷۸ - ۳۱۱ - ۴۲۹ - ۴۵۴	۴۳۶
یاقوت بن نوح عم	۲۷۴	۴۸۶ - ۵۳۱ - ۵۷۷ - ۷۲۴	۲۷۴
یاقوت خان حبشی	۷۴۳ - ۶۴	۷۴۳ - ۶۴
یاقوت خداروند خان	۷۵۰	یمین الدوله منصور جنگ	۱۷
یحیی پاشا	۲۴۳ - ۲۴۲	یوسف خان	۲۵۷ - ۲۵۵
یعقوب خان پسر ابراهیم خان	۲۵۰	یوسف خان (وز بهانی	۲۵۶
..	۳۰۰	یوسف خان کشمیری	۶۳
یعقوب خان بدخشی	۶۳	یوسف خان ولد حسین خان	۶۳
یکه قاز خان عبدالله بیگ	۶۴	تکریه	۶۳
یانگتوش خان بهادر	۶۴	یوسف زئی (قوم)	۱۰۶ -
..	۴۴۸ - ۴۳۷	۲۷۸ - ۴۸۱ - ۵۱۱ - ۵۵۹	۴۴۸ - ۴۳۷
یمین الدوله	۱۷۲ - ۱۶۸	یوسف محمد خان	۵۲۹ - ۴
..	۱۸۰ - ۲۰۸ - ۴۱۸ - ۷۱۳	یوسف محمد خان قاشکندی	۱۸۰ - ۲۰۸ - ۴۱۸ - ۷۱۳
..	۷۶۱ - ۷۴۵ - ۷۱۴	۷۶۱ - ۷۴۵ - ۷۱۴

یوسف محمدخان کوکلتاش ۶۳	یولم بیگ ..	۱۹۶
یولبارس خان (یا) یولبارش	یهود ..	۲۲۶
یولم بهادر اوزبک ۱۹۵	یدلاق کریمکی ..	۱۷۰

تمام شدن اسمای مردمان و قبایل و اقوام

و یتلوه اسماء الموضع

ملک

ملو

ملهار

ملهار

ممتاز

ممتاز

خ

مناجه

منصور

منصور

منصور

..

مدعم خ

..

منظر دوم در اسمای مواضع و قلعات

و آبها و کوهها و غیره

* حرف الف *

آب آموده ..	۴۳۶	آب لاهور ..	۱۵۴
آب بهمت ۱۵۳ - ۷۰۸ - ۷۳۷		آب مانجرا (یا) مانچرا ۱۱۶	
آب بیاه ..	۵۸۶ - ۵۶۶	آب موس ..	۴۱۴
آب بن بن ..	۱۱۷	آب مهذری ..	۴۶۶
آب قبتی ۱۶۰ - ۷۰۷ - ۷۵۷		آب نریده ..	۷۶۰ - ۷۵۳
آب جمدا ..	۵۴۵	آنرانیجان (یا) آنرانیج - ان	
آب جون ..	۱۵۰	..	۸۲۳ - ۷۳۳ - ۳۷۱
آب جوی یعنی دریای جونپور		آسیر ..	۳۹۷
.. ..	۱۷۹	آشام ..	۲۷۵ - ۱۶۳
آب جیخون ..	۴۳۷	آک محل ..	۶۵۰
آب چیتل ..	۷۱۴	آگوه ۶۸ - ۶۹ - ۷۰ - ۷۵	
آب سندهه ..	۳۷۳	۸۲ - ۸۳ - ۸۴ - ۸۹ - ۹۰	
آب غوربند ..	۴۷۷	۱۰۸ - ۱۵۲ - ۱۵۶ - ۱۵۸	
آب گنگ ۱۱۵ - ۱۱۶		۱۷۵ - ۲۰۴ - ۲۲۵ - ۲۳۷	
.. ..	۳۹۸ - ۳۸۶	۲۵۳ - ۲۹۳ - ۳۰۹ - ۳۱۵	

۳۳۱ - ۳۳۲ - ۳۷۶ - ۳۹۰	..	۸۰۰ - ۸۰۳ - ۸۲۲
۴۰۷ - ۴۲۸ - ۴۶۶ - ۴۶۹	اجودھن	۴۷۵ ..
۵۱۶ - ۵۲۸ - ۵۴۶ - ۵۴۹	اجیانہ	۷۷۲ ..
۵۶۲ - ۵۶۶ - ۶۱۰ - ۶۲۸	اجین	۷۵۱ - ۳۴۹ - ۲۳۵
۶۳۰ - ۶۳۲ - ۶۳۷ - ۶۴۱	اجینہ (یا) اجنہ	۷۹۸ - ۱۱۶
۶۴۹ - ۶۶۱ - ۶۶۶ - ۶۷۲	احمد آباد (یا) احمد آباد	
۶۷۳ - ۶۷۹ - ۶۹۴ - ۷۱۳	گجرات (شف - صوبہ)	
۷۱۴ - ۷۱۶ - ۷۲۴ - ۷۲۶	احمد آباد گجرات ()	۹۱ -
۷۳۸	۹۴ - ۹۵ - ۹۶ - ۹۷ - ۹۸	
آندیر	۹۹ - ۱۳۵ - ۱۵۶ - ۱۷۴	
ابراہیم آباد سودھری ۳۰۰	۱۷۹ - ۱۹۶ - ۲۳۷ - ۲۳۹	
اتارہ	۲۴۰ - ۲۹۹ - ۵۲۸ - ۶۶۰	
اتک	۶۶۱ - ۶۷۶ - ۶۷۷ - ۶۷۸	
اجمیر (شف - صوبہ اجمیر)	۶۸۲ - ۶۸۹ - ۶۹۴ - ۶۹۵	
۱۵۱ - ۲۱۶ - ۲۵۴ - ۲۶۰	۶۹۸ - ۷۱۳ - ۷۴۸	..
۲۶۳ - ۳۰۰ - ۳۳۵ - ۴۰۱	احمد شان	۵۶۲ ..
۴۰۲ - ۴۴۷ - ۴۵۵ - ۴۹۵	احمد نگر	۱۲۱ - ۱۲۳
۵۰۹ - ۵۱۴ - ۵۴۳ - ۵۹۵	۱۴۳ - ۱۹۲ - ۲۶۳ - ۲۶۸	
۵۹۶ - ۶۴۶ - ۶۶۹ - ۶۷۴	۲۶۹ - ۳۱۲ - ۴۵۳ - ۴۵۵	
۶۸۸ - ۷۴۵ - ۷۸۸ - ۸۹	۵۰۴ - ۵۱۸ - ۵۲۸ - ۶۰۹	

۶۱۰ - ۶۵۹ - ۶۹۸ - ۶۹۹	اعز آباد	۲۴۸ ..
۷۰۲ - ۷۰۴ - ۷۴۵ - ۷۴۶	اعظم نگر بنگاپور	۱۹۷ ..
۷۸۳ - ۷۸۸ - ۸۱۴	افغانستان	۵۵۵ ..
۱۹۳ - ۶۰۷	اکبر آباد (شف صوبہ اکبر آباد)	
۲۵۹	ادرنہ	۱۱۳ - ۱۳۵ - ۱۵۰ - ۱۶۰
۵۹۹	ادپور	۱۶۳ - ۱۸۲ - ۲۱۶ - ۲۱۹
۲۰ - ۲۴	اردستان	۲۳۲ - ۲۷۶ - ۲۹۶ - ۳۰۹
۳۰۲ - ۳۸	ارکات (یا) ارکات	۳۲۳ - ۳۳۳ - ۴۰۱ - ۴۰۷
۷۶۷	ارکٹ	۴۲۹ - ۴۳۰ - ۴۵۹ - ۴۶۰
۲۴۱	ارکنج	۴۶۳ - ۴۶۴ - ۴۹۲ - ۵۰۶
۴۲۹ - ۴۲۷ - ۴۲۰	استنبول	۵۱۱ - ۵۲۶ - ۵۳۸ - ۵۳۹
۲۷۳ - ۱۷۹	اسلام آباد	۵۴۰ - ۵۷۶ - ۵۸۸ - ۵۸۹
اسلام آباد متھرا	اسلام آباد	۵۹۵ - ۶۱۰ - ۷۳۶ - ۷۶۲
اسلام پوری مع روف بہ	اسلام پوری	۷۶۵ - ۷۸۰ - ۷۹۹ - ۸۱۰
۳۱۴ - ۴۹۸	اسلام آباد	۸۱۵ - ۸۱۸ - ۸۱۹ - ۸۳۱
۸۱۰ - ۶۰۷	اسلام پوری	اکبر نگر (یا) اکبر نگر بنگالہ
۲۹۲	اسلام گندھہ عرف راہپوری	۱۱۸ - ۱۳۷ - ۱۳۸ - ۲۰۰
۱۸۸	اشتی (یا) آشتی ہزار	۲۱۳ - ۲۱۴ - ۲۱۸ - ۶۶۴
۱۲۸ - ۴۳۸ - ۸۲۴	اصفہان	۵۸۷
۹۰	الذ (یا) للذ	الذ (یا) للذ
	اعتماد پور	الذ (یا) للذ

۱۲۴ - ۱۷۸ - ۲۲۲ - ۲۳۱	۳۵۶
۲۷۸ - ۲۹۹ - ۳۶۵ - ۳۶۷	انکر فیروز گدھے (یا) انکرو	
۳۶۸ - ۴۴۵ - ۴۴۷	(یا) انکیر ..	۱۹۳
۴۵۷ - ۴۵۳ - ۵۱۹ - ۵۲۵	انکي تڙکي دکن	۶۶۴
۵۴۷ - ۵۹۵ - ۶۲۸ - ۶۷۰	انندي ..	۲۹۲
۶۸۱ - ۷۰۸ - ۷۳۶ - ۷۶۱	انڊورن ..	۸۲۳
۷۸۵ - ۸۰۱ - ۸۱۰	اوچين	۵۷۴ - ۲۴۶ - ۲۴۵
۸۲۹	۶۹۸ - ۵۷۵
۸۲۹	اوچھه (يا) اوچھه	۱۱۶
۸۲۹	اوڊگير ..	۷۵۴ - ۵۸۷
۱۳۹	اودهه (شف - صوبه اودهه)	
۷۲۸	۷۵ - ۷۷ - ۸۵ - ۸۶	
۴۱۴	۱۸۲ - ۲۰۴ - ۲۴۸ - ۲۵۰	
۷۲۸	۳۰۰ - ۳۶۳ - ۳۶۵ - ۳۶۷	
۲۰۹	۳۶۸ - ۴۱۰ - ۴۶۵ - ۴۹۴	
۷۹۲	۴۹۷ - ۶۲۷ - ۸۱۴ - ۸۲۲	
۴۳۶ - ۴۲۱	اردیپور ۱۰۹ - ۴۰۲ - ۵۹۶	
۷۷۰ - ۱۷۰	۷۱۳ - ۶۸۸
۴۲۷	اوديسه (شف - صوبه اوديسه)	
انڊور (شف پرگنه اندور)	۸۶ - ۱۳۶ - ۱۳۷ - ۱۸۵	

۴۹۴ - ۴۹۷ - ۱۹۴ - ۳۲۳	ایران زمین	۴ - ۹۰
۴۱۰ - ۴۱۱	۱۰۷ - ۱۲۵ - ۱۶۷ - ۱۷۸
۶۴۴ - ۶۴۰ - ۶۴۲ - ۶۴۳	۱۸۹ - ۲۱۱ - ۲۱۲ - ۲۲۳
۶۵۴ - ۶۷۱ - ۶۸۱ - ۷۸۵	۲۲۷ - ۲۲۸ - ۲۳۵ - ۲۴۳
۳۴۷	ادر گنج	۲۸۲ - ۴۲۶ - ۴۳۷
۱۵ - ۱۷	اورنگ آباد	۴۶۵ - ۴۷۶ - ۴۹۰ - ۴۹۵
۱۸ - ۲۱ - ۲۶ - ۲۹ - ۳۰	۴۹۷ - ۵۰۷ - ۵۵۷ - ۵۹۱
۳۱ - ۴۰ - ۱۶۵ - ۱۶۷	۶۳۶ - ۷۴۰ - ۷۶۵ - ۸۰۶
۲۰۵ - ۲۰۶ - ۲۱۷ - ۲۴۰	۸۲۴ - ۸۲۵
۲۵۵ - ۲۶۳ - ۲۶۶ - ۳۰۴	ایرج ..	۲۷۹
۳۴۸ - ۳۵۱ - ۳۶۰ - ۳۶۲	ایکلوچ ..	۷۹۶ - ۶۰۶
۳۶۹ - ۴۶۳ - ۵۲۲ - ۵۲۳	ایلاچپور ۲۹ - ۱۴۰ - ۱۸۶	
۶۱۰ - ۷۸۹ - ۷۹۱ - ۸۰۶	۲۱۱ - ۲۴۷ - ۲۷۰ - ۶۸۲
۴۱۴	اورنگ گدھے ..	۷۱۹ - ۷۹۲
اورسا (یا) اوسه مضاف دکن	
۲۰۶ - ۱۹۶	
۸۷ - اورندچھه (یا) اورندچھه	۴۷
۴۲۸ - ۴۱۶	۷۶۳
۹۱ - ۱۰۷	ایدر ..	۶۹۷
ایران (یا) ایران دیار (یا)	۵۶۵

حرف با *

باسم .. ۱۴۵ - ۱۴۴	بحیره .. ۱۷۳
باغ اعز آباد .. ۵۳۳	بخارا ۱۹۰ - ۴۳۵ - ۴۳۷
باغ بیگم .. ۳۱	۴۳۸ - ۴۳۹ - ۴۳۰ - ۷۶۸
باغ زمین آباد .. ۱۶۰	بدان دیس .. ۷۰۲
باغ معادیت آباد ۷۳۴	بدخشان (یا) بدخشانان ۶۴ -
باغ فرمانباری (یا) باغ فرح ۶۵ - ۱۶۲ - ۱۷۰ - ۱۹۸	
نیازی .. ۲۱۷	۲۲۱ - ۲۸۰ - ۳۷۲ - ۴۲۰
باغ کامران .. ۵۶۷	۴۳۱ - ۴۳۶ - ۴۳۸ - ۴۴۰
باغ هوان .. ۴۴۲	۴۴۲ - ۵۸۸ - ۴۸۸ - ۶۱۸
باغ نور منزل ۵۳۲ - ۲۳۰	۶۴۹ - ۷۶۷ - ۷۶۹ - ۷۷۰
باقرا آباد ملتان .. ۴۱۰	۷۷۳ - ۷۷۴ - ۷۷۶ - ۸۱۹
بالا دور (یا) بالا دور برار ۵۸۶	بدن پور پی پی .. ۳۷۱
.. ۶۹۹ - ۷۰۵ - ۷۲۶	برار (شف صوبه برار) ۱۸ -
بالا گهاٹ (یا) بالا گهاٹ دکن ۱۹ - ۲۲ - ۲۹ - ۴۰ - ۲۱۱	
(یا) بالا گهاٹ کرناٹک ۲۴۰ - ۲۷۱ - ۲۹۰ - ۳۵۴	
۱۱۱ - ۱۴۲ - ۳۱۲ - ۵۱۷	۳۵۶ - ۳۷۰ - ۳۷۱ - ۵۲۲
۵۱۸ - ۵۱۹ - ۵۲۱ - ۷۰۳	۵۸۲ - ۵۸۶ - ۵۹۷ - ۶۸۲
۷۰۴ - ۷۰۵ - ۷۵۱ - ۷۵۳	۶۹۹ - ۷۰۴ - ۷۲۶ - ۷۴۵
بالکندہ ۳۵۶ ۳۵۵ - ۳۵۴	۷۵۳ - ۷۵۵ - ۷۶۲ - ۷۶۳
باندھو .. ۷۶۱	۷۸۸ - ۷۹۲ - ۸۲۴

برج شیر حاجی .. ۵۸۱	۷۸۸ - ۷۸۹ - ۷۹۲ - ۷۹۹
بردوان ۱۹۴ - ۳۹۹ - ۴۰۰	.. ۸۰۴ - ۸۰۵ - ۸۲۴
برودہ .. ۹۷	برهم پتر (دریا) .. ۴۷۴
برهان پور (شف صوبه برهان پور)	برهم پوری .. ۴۹۸
۱۲۴ - ۱۴۰ - ۱۴۱ - ۱۴۲	بست .. ۱۹۹ - ۴۲۶
۱۴۳ - ۱۴۷ - ۱۴۸ - ۱۵۱	بسمت صوبه بیدر (شف -
۱۵۷ - ۱۵۹ - ۱۶۵ - ۱۶۷	پرگندہ بسمت) ۸۱۷
۱۷۵ - ۱۸۰ - ۱۸۶ - ۱۹۷	بسمت پور .. ۵۵۴
۲۰۵ - ۲۱۵ - ۲۱۷ - ۲۲۳	بسمت گنده .. ۴۹۹
۲۲۴ - ۲۲۸ - ۲۴۰ - ۲۷۱	بصره ۲۴۱ - ۲۴۲ - ۲۴۳
۲۷۲ - ۲۷۶ - ۲۹۰ - ۳۲۶ ۴۹۰ - ۵۷۸
۳۶۲ - ۳۷۲ - ۳۹۰ - ۳۹۹	بغداد .. ۹۱ - ۲۴۲
۴۲۵ - ۴۶۲ - ۵۱۶ - ۵۱۷	بکلانہ (مضاف خاندیس)
۵۱۹ - ۵۲۰ - ۵۲۸ - ۵۳۹	۲۱۵ - ۳۹۰ - ۴۱۳ - ۴۳۸
۵۸۷ - ۶۶۹ - ۶۷۰ - ۶۸۷	بلچ .. ۴۲۲
۷۰۲ - ۷۰۳ - ۷۰۵ - ۷۰۶	بلغ ۲۵ - ۱۶۲ - ۱۶۹
۷۰۷ - ۷۱۸ - ۷۲۱ - ۷۲۲	۱۷۰ - ۱۷۱ - ۱۹۰ - ۱۹۹
۷۲۶ - ۷۲۹ - ۷۳۶ - ۷۳۸	۲۲۱ - ۲۵۲ - ۲۵۹ - ۲۶۰
۷۴۲ - ۷۴۴ - ۷۴۸ - ۷۵۰	۲۸۰ - ۳۷۲ - ۴۲۰ - ۴۳۱
۷۵۳ - ۷۵۷ - ۷۵۸ - ۷۸۷	۴۳۳ - ۴۳۶ - ۴۳۸ - ۴۴۰

۴۴۱ - ۴۴۲ - ۴۴۳ - ۴۴۴	بندر سورت (شف - سورت)
۴۹۱ - ۴۷۷ - ۴۸۷ - ۴۸۸	۱۴۵ - ۱۴۷ - ۱۶۶ - ۱۶۷
۴۸۹ - ۴۹۴ - ۵۸۸ - ۵۹۷	۲۱۱ - ۲۳۸ - ۲۴۰ - ۲۸۶
۷۴۰ - ۷۶۷ - ۷۶۸ - ۷۶۹	۳۲۸ - ۳۷۳ - ۴۱۲ - ۵۰۴
۷۷۰ - ۷۷۳ - ۷۷۶ - ۷۷۷	۸۲۱ - ۵۷۸
۸۲۵	بندر عباسي .. ۲۱۱
بلد برهانپور (شف - برهانپور)	بندر لاهري ۴۹۰ - ۵۷۸
۷۸۷	بندر هوکلي .. ۱۸۳
بلد گور .. ۷۴	بندھيا چل .. ۴۱۴
بلد لاهور .. ۶۱۴	بندیل کھنڈ ۴۲۰ - ۴۲۷
بل سالار (يا) بل سالار ۴۳۴	بنکا پور (يا) بيکا پور و (يا)
بلوچستان .. ۱۰۵	پتکا پور .. ۱۹۳
بذارس ۲۱۳ - ۲۷۷	بنگالہ يا بنگ (شف - صوبہ)
۳۸۶ - ۳۹۴ - ۴۰۰ - ۷۸۴	بنگالہ (۲۴ - ۷۴ - ۷۷
بندر بلال ۵۲۴ - ۶۸۴	۸۶ - ۸۷ - ۸۹ - ۱۰۵ - ۱۰۷
بندر بهلچري يا - بهلچري	۱۱۸ - ۱۱۹ - ۱۲۰ - ۱۳۶
يا - بهلچري (شف -	۱۳۷ - ۱۴۱ - ۱۴۲ - ۱۴۸
بهلچري (۲۰ - ۲۴	۱۵۳ - ۱۶۳ - ۱۷۸ - ۱۸۱
.. ۲۵ - ۳۴ - ۳۵ - ۳۶۸	۱۸۲ - ۱۸۳ - ۱۸۵ - ۱۹۴
بندر ديو .. ۶۸۴	۲۱۳ - ۲۲۲ - ۲۳۴ - ۲۵۱

۲۷۵ - ۲۹۰ - ۲۹۳ - ۲۹۹	بني نگر عرف آتوز قوال ۳۶۳
۳۰۰ - ۳۲۲ - ۳۲۳ - ۳۶۵	بودن مضاف ناندیر (شف
۳۹۱ - ۳۹۲ - ۳۹۴ - ۳۹۵	برگنہ بودن) ۳۵۴
۳۹۶ - ۴۰۴ - ۴۵۳ - ۴۶۰	بوریه (يا) پوریه ۲۴۸
۴۷۲ - ۴۷۳ - ۵۱۱ - ۵۱۳	بھاتوري ۱۴۰ - ۱۴۳ - ۵۱۸
۵۲۵ - ۵۵۱ - ۵۵۸ - ۵۶۱	بھاتي ۴۷۳ - ۴۷۴ - ۵۱۱
۵۶۳ - ۵۹۴ - ۶۳۳ - ۶۳۴	بھادر پور بذارس ۵۹۳
۶۴۰ - ۶۴۱ - ۶۴۲ - ۶۴۴	بھادر پورہ ۷۸۹ - ۸۰۴
۶۴۹ - ۶۵۰ - ۶۵۱ - ۶۵۲	بھادر گڈھہ ۶۰۶ - ۷۹۶
۶۵۵ - ۶۶۴ - ۶۶۵ - ۶۶۵	بھار (شف - صوبہ بھار) ۸۷ -
۶۷۰ - ۶۸۰ - ۶۸۶ - ۷۰۷	۱۱۰ - ۱۱۶ - ۱۱۸ - ۱۷۹
۷۱۶ - ۷۲۱ - ۷۴۱ - ۷۵۸	۱۸۱ - ۱۹۱ - ۲۱۳ - ۲۵۱
۸۱۰ - ۸۱۹ - ۸۲۱ ..	۲۷۹ - ۲۹۸ - ۳۹۲ - ۳۹۳
۱۲۷ - ۴۲۵ - ۵۶۶	۳۹۶ - ۴۰۰ - ۴۴۵ - ۴۵۳
۵۹۳	۴۵۴ - ۴۷۲ - ۴۷۳ - ۴۹۷
۲۵۴	۵۱۳ - ۵۶۷ - ۶۱۵ - ۶۳۳
بنگش .. ۱۲۷	۶۳۹ - ۶۴۰ - ۶۴۱ - ۶۴۲
بنگشات .. ۲۵۴	۶۴۴ - ۶۵۱ - ۶۵۵ - ۶۵۶
بنگ و بھار (شف - صوبہ بنگ	۶۶۴ - ۶۸۰ - ۶۸۵ - ۷۰۸
و بھار) ۴۷۸ - ۵۵۸	۷۱۳ - ۷۳۲ - ۷۳۶ - ۷۷۴
بني شاه درک .. ۲۹۲	
بني شاه گڈھہ ۵۰۲ - ۶۰۸	

۵۳۱	بهره	۷۷۵
بھیلے (یا) بھیلے (یا) بھیلے	۵۹۷	۱۸۹	..	بھاگلپور
۶۹۸	۲۷۰	بھاگلپور بہار	۶۵۰	..
بھاک (شف - پرگنہ بھاک)	۴۱۷	۱۷۷	۲۶	بھالکی
۸۳	بھانڈیر	۷۲۹	..
۵۵۵	بیانہ	بھبھا یا منسہسا مضافات شیراز
۲۸۶	بیمت اللہ	۲۴۲
۱۴۵	۱۴۳	۱۶	بیجاپور	۵۰۹
۱۹۳	۱۶۸	۱۶۳	۱۴۸	بھدار	۵۴۷	..
۲۳۹	۲۳۸	۲۳۲	۲۰۱	بھرام پورہ	۵۲۵	..
۲۷۴	۲۶۳	۲۵۴	۲۴۷	بھراچ	۸۱۴	۱۸۲
۳۱۲	۳۰۷	۳۰۲	۲۸۸	بھرونج (یا) بھرونجہ	۹۶	..
۵۰۷	۴۵۶	۴۵۲	۴۱۸	..	۶۹۸	۴۷۸
۵۶۸	۵۳۶	۵۲۹	۵۱۸	بھکر	۳۰۳	۱۰۵
۵۹۹	۵۹۸	۵۹۷	۵۹۶	۳۹۵	۵۲۹	۶۳۶
۷۵۶	۷۵۴	۷۴۲	۷۱۹	..	۸۲۹	۸۲۸
۸۰۲	۷۹۵	۷۹۲	۷۶۳	بھلوان	۷۶۴	..
۸۳۳	۸۱۰	۸۰۶	..	بھنہر	۱۵۴	..
۷۵۳	۷۱۲	۳۹۰	بیجاگڑھ	بھوپال مالوہ	۵۴۶	..
۲۶	بیدر - (شف صوبہ بیدر)	۸۲۲

۱۷۷	۱۷۸	۳۵۰	۳۶۵	پتھان (شف پرگنہ پتھان)	۴۸۳
۵۳۶	۵۶۹	۸۰۶	۸۱۴
بیر (یا) بیرگانوں (شف پرگنہ)	۱۷۵	۱۹۷	۴۰۶	بیر	۷۰۰	۴۸۹	۳۵۶
۴۱۸	۸۱۵	۷۲۶	۷۴۵
۷۶۲	۷۶۲
۲۱۰	۴۰۳	۱۹۵	۲۱۰	بیسوارہ	۶۶۱	۶۷۵	۶۷۶
۸۰۱	۷۴۵	۶۹۴	..
بیسول	۴۱۵	۱۱۶
بیساپور	۷۲۸	۲۵۹	۲۲۲	۲۱۳
بیکانیر	۳۷۸	۳۲۴	۳۴۰	۳۲۶	۳۲۳
* حرف پے *							
۲۶۸	۲۶۸	پاتھری	۴۳۴	۶۱۱	۸۳۱
۳۵۰	۳۵۰	پانباتی (یا) پانباتی	۲۵۰	۲۰۵	..
پاندیہ بیرگانوں (یا) بیرگانوں	۷۸۳	پرسور	۳۶۰
..	پرگنہ الور	۴۸۴
پانی پت	۵۳۳	۶۲۳	..	پرگنہ امیتی (یا) امیتی	۱۹۵
پانیان گھاٹ	۷۳۹	۷۵۳
پیلی	۱۳۷	۱۹۴	..	پرگنہ اندور	۳۵

پرگنه بسمت صوبه بيدر ۸۱۷	پرگنه وکلوز سرکار ناندیر ۵۸۲
پرگنه بودن مضاف ناندیر ۳۵۴	پرگنه هندیه ۵۹۳
پرگنه پولاس سرکار ایلکندل ۵۰۱	پرگنه ۵۰۱
(یا) پولاس سرکار یلکندل	پرگنه ۱۱۴ - ۱۶۸ - ۱۸۷ -
۲۵۶	۲۰۸ - ۵۰۷ - ۷۴۴ - ۷۵۲ -
پرگنه بهانیر ۳۲۸	۷۸۲ - ۷۶۱
پرگنه بیاک ۸۳	پرگنه ۲۵۴ - ۲۸۱ -
پرگنه بیدر ۷۲۶	۸۳۰ - ۴۸۱ - ۳۰۰
پرگنه پنهان ۴۸۳	پنجاب (شف - صوبه پنجاب)
پرگنه جایس ۱۳۹	۹۶ - ۷۸ - ۸۲ - ۹۰ -
پرگنه جلکانون صوبه برار ۸۳۵	۱۷۴ - ۲۰۵ - ۲۹۷ - ۳۷۵ -
پرگنه چندراز ۲۲۱	۳۷۸ - ۴۸۲ - ۵۸۴ - ۵۱۵ -
پرگنه سامانه ۴۷۹	۵۳۳ - ۵۴۹ - ۶۰۳ -
پرگنه سرور ۹۳۷	۶۱۱ - ۶۱۳ - ۶۱۴ - ۶۲۳ -
پرگنه سکرور ۶۲۸ - ۲۱۱	۶۲۸ - ۶۴۶ - ۶۴۷ - ۶۴۸ -
پرگنه شان آباد ۵۹۵	۶۴۹ - ۶۵۰ - ۶۵۶ - ۶۶۶ -
پرگنه شجاعت پور ۷۵۵	۶۶۷ - ۷۲۸ - ۷۷۴ - ۷۸۱ -
پرگنه کلپاک ۲۵۶	۸۱۰
پرگنه کوراک ۱۲۴	پرگنه ۵۴۰
پرگنه نکرچند ۱۶۰	پرگنه ماندل ۱۲۴

پونار خاندیس ۴۱۴	تبریز ۳۹۶ - ۴۳۹
پون گده ۵۰۱	تپلی ۴۱۴
په وچه ری (یا) په - ولچری ۷۳۷	تربت ۷۳۷
(یا) په وچه ری ۲۰ - ۲۴ -	ترچن - ایلی (یا) ترچنایلی
۳۴ - ۳۵ - ۳۶۸ ..	۲۰۵
* حرف تا *	
قاجور ۴۷۳	ترکستان ۲۸۳ - ۴۴۲
قارا گده ۱۶۹	ترمک ۷۳۸
قاریگده ۲۵۷	ترنگل - واری (شف - قلعه)
قاشکند ۷۶۷	ترنگل واری (ترنگل واری) ۷۴۷
قالب اناساگر ۴۵۵ - ۴۴۸	ترهت ۳۹۳ - ۴۹۷ - ۷۷۴
قالب زکری ۲۹۲	تغلق آباد ۴۶۹
قالب سبیزده ۷۲۹	تکزئی (یا) نکرئی مضاف
قالب کانگریه ۷۱۳	اردیسه ۲۲۴
قالب کلان ۷۹۱	قل کوکن ۳۴۷
قال کانون ۷۶۰	تلنگانه (یا) تلنگ ۱۱۵ -
قایباد ۷۷	۱۳۶ - ۱۴۸ - ۲۰۱ - ۲۵۵ -
قبت ۱۸۰	۳۹۸ - ۴۱۰ - ۵۸۵ - ۵۸۷ -
قبتی (آب) ۷۵۷	۷۰۷ - ۷۴۵ - ۷۵۰ - ۷۶۳ -
۳۷۹	۷۹۴
قلواره ۳۷۹	۳۷۹

تنگ شیر (یا) تنگ شیر ۴۲۲	
قوران (یا) قوران دیار ۱۰۹ -	۱۷۰ - ۱۷۱ - ۱۸۹ - ۴۰۰ -
تازده ۱۸۵ - ۲۱۳ - ۲۶۸ -	۴۰۹ - ۴۳۳ - ۴۳۶ - ۴۳۹ -
۳۹۲ - ۴۷۳ - ۵۱۱ - ۶۴۲ -	۴۴۴ - ۴۸۶ - ۵۰۳ - ۵۶۵ -
تتهه (یا) تتهه (شف - صوبه)	۵۸۸ - ۵۸۹ - ۶۷۳ - ۷۶۸ -
تتهه (یا) تتهه ۱۳۹ - ۱۴۰ -	۷۶۹ - ۸۲۳ - ۸۳۲ - ۸۲۴ -
۱۷۲ - ۱۷۳ - ۲۲۶ - ۳۰۳ -	تورکل (یا) نورکل ۲۸۸
۳۹۵ - ۴۸۳ - ۵۱۲ - ۵۳۲ -	تورنا حصار ۲۹۳
۶۵۴ - - ۶۹۷ - ۸۲۸ -	توره ۴۹۵
	توق ۴۳۴
	تهاره (یا) تهاره (یا) تهاره ۷۷۴
	تهانه انندی ۳۵۷
	تهانه چانی ۷۷۹
	تهانه کوتهمیر ۲۴
	تهانه گندمک ۲۵۱
	تهانه میسوری ۴۹۸
	تهانیسر ۸۰۵ - ۷۱۹
	تیراه ۱۰۷ - ۱۰۹

- ۱۲۵ - ۸۶ - ۸۲	جونیور	جایس مضاف لکھنؤ (شف
- ۳۸۶ - ۲۵۴ ۲۱۲ - ۱۷۹		پرگنہ جایس) ۱۹۵ - ۱۳۹
- ۴۹۷ ۴۷۲ - ۴۲۵ - ۳۹۵		جگتا ۲۲۰
- ۶۲۶ - ۶۲۵ ۵۹۳ - ۵۲۵		جگدلک ۲۷۶ ..
- ۶۳۵ - ۶۳۹ - ۶۳۲ - ۶۳۱		جگدیس پور ۳۹۶ ..
۶۹۷ - ۶۶۲ - ۶۵۳ ..		جلال آباد ۳۵۰ - ۲۵۱ - ۶۳۹
- چوہ گڑھ (یا) جونا گڑھ -		جلگانون صوبہ ہزار ۸۳۵
- (یا) چوہ گڑھ مضاف		جمو ۱۲۷ - ۲۵۰ - ۲۶۸
- صوبہ گجرات ۴۰۳		۵۳۰
- ۶۹۵ - ۶۹۳ - ۶۸۲ - ۵۲۵		جنت آباد عرف گور ۵۵۷
۴۲۸ ..	جہانسی	جنیر (یا) جنیر دکن (یا)
جہانگیرنگر مع - روف بڈھاکہ		قلعہ جنیر (شف قلعہ
۲۱۹ - ۱۸۵ - ۱۶۴ ..		جنیر) ۲۰۸ - ۱۲۲
۴۴۸ ..	جیتارن	۶۲۷ - ۷۱۳ - ۷۲۱ - ۷۴۵
۴۸۷ ..	جیت پور	۷۶۹ - ۷۴۸ - ۷۴۶ ..
۴۳۸ ..	جیکون	جودھ پور ۳۷۸ - ۳۴۰ - ۴۴۷
* حرف چے *		۸۰۳ - ۵۹۵
۱۶۴ ..	چانگام	جواہر ۴۱۵ ..
۲۰۵ ..	چاکنہ (یا) چاکتہ	جون ۲۴۴ - ۶۲۰ - ۷۷۸
		۸۳۱

چاندا (يا) چاندرا	۴۱۹	چتر دوار	۴۱۰
.. ..	۲۷۲ - ۲۷۰	چتره	۴۲۷
چاندي	۴۴۶	چيتل درک	۶۱۲
چتکوبه (يا) چتکوبه (يا)		چيتور (يا) چيت پور	۵۵۱ -
چتکوبه	۴۱۷ - ۱۷۷	۸۰۳ - ۶۴۶
چکلاتهانه	۷۴۳	چيناپتن	۳۵
چکله اثاره	۸۳۱	* حرف حا *	
چکوئي (يا) چکوئي	۸۰۱		
چمار کونده از محالات احمدنگر		حاجي پور	۵۵۳ - ۶۳۱ -
.. ..	۷۴۶	حجاز	۶۳۴ - ۶۴۱ - ۶۸۰ - ۶۸۱ -
چناب	۴۴۹	۹۷ - ۷۴ - ۶۷ -
چنابور	۴۱۴	۱۰۵ - ۱۲۵ - ۲۳۸ - ۳۷۳ -
چندن و مندن	۵۵۶	۲۷۷ - ۳۸۰ - ۳۸۴ - ۵۲۴ -
چندرار (شف پرگنه چندرار)		۵۵۰ - ۵۷۷ - ۶۱۹ - ۶۳۱ -
.. ..	۲۲۱	۶۳۲ - ۶۴۹ - ۶۸۳ -
چنگيز هتي	۱۵۴	حرمين شريفين	۲۲۰ - ۲۳۵ -
چوپره	۸۰۵	حسن ابدال	۲۶۲ - ۴۴۹ -
چورا گدهه مضاف موبه مالوه		۵۵۹ - ۵۶۰ -
.. ..	۷۶۲ - ۵۲۷ - ۲۰۱ - ۸۰	حصار ايرج	۴۱۶
چوسا (يا) چوسا	۶۶۱ - ۶۳۹	حصار بئر	۵۱۸

حصار يهون	۶۴۸	خاندیس (۶۹ - ۸۸ -
حصار تورنا	۳۰۶	—	۱۰۱ - ۲۱۵ - ۳۲۷ - ۳۶۲ -
حصار چاندر	۲۰۹	۳۶۳ - ۳۶۴ - ۳۶۹ - ۳۹۰ -
حصار دهرپ	۲۰۹	۴۱۲ - ۴۱۳ - ۴۶۲ - ۵۲۲ -
حصار شادمان	۳۷۲	۵۳۱ - ۶۴۹ - ۶۷۰ - ۶۸۵ -
حصار کاجنه (يا) کاجنه	۲۰۹	۶۹۸ - ۷۰۰ - ۷۰۲ - ۷۰۴ -
حصن راجدهر	۲۰۹	۷۴۲ - ۷۴۵ - ۷۵۱ - ۷۵۲ -
حصن کلیان	۷۹۹ ۷۶۳ - ۷۸۸ -
حلب	۲۴۱ ۷۹۲ -
حيدر آباد (شف - موبه)	 ۴۷۴ -
حيدر آباد (۲۳ - ۲۵ -	 ۲۸۹ - ۳۱۲ -
.. .. ۲۶ - ۳۰ - ۳۲ - ۳۴ - ۴۰ -	 ۳۲۷ - ۳۳۰ - ۳۳۳ - ۳۵۷ -
.. .. ۴۱ - ۱۶۷ - ۲۳۸ - ۲۵۴ -	 ۲۶۴ - ۳۶۹ - ۴۱۵ - ۵۳۹ -
.. .. ۲۵۵ - ۲۵۶ - ۲۶۳ - ۳۰۲ -	 ۴۰۹ - ۸۰۳ -
.. .. ۳۰۴ - ۳۰۵ - ۳۶۸ - ۳۶۹ -		خدا آباد	۸۲۷ - ۸۲۹ -
.. .. ۴۵۸ - ۴۶۳ - ۵۰۷ - ۵۳۶ -		خراسان	۱۲۸ - ۱۸۹ - ۲۵۸ -
.. .. ۶۶۴ - ۷۹۵ - ۷۹۷ - ۸۰۲ -	 ۴۲۱ - ۴۳۳ - ۴۳۴ - ۴۷۱ -
.. .. ۸۰۸ - ۸۳۲ - ۸۳۴ -	 ۴۹۶ - ۵۰۸ - ۵۸۸ - ۶۶۷ -
* حرف خا *	 ۷۳۷ - ۷۴۰ - ۸۲۳ -
		خاندیس (شف - موبه) ۸۰۰ -

۴۷۴ ..	خضر پور	دار السلطنة لاهور	۲۳۳ -
۶۰۹	خلد مکان موسوم بخلد آباد	۷۷۲ - ۲۶۳
۱۷۰ ..	خذجان	دار الملک دھلي	۱۶۹ ..
۳۱۳ ..	خفجي	درہنگہ	۴۹۷ ..
۴۷۷ ..	خواجہ اداش	دردازہ مالوري	۴۲۳ ..
۴۷۷ ..	خواجہ سياران	درگ کز و شادمان	۱۷۱
۱۴ - ۶۶۷ - ۶۶۸	خواف	دریا گنج	۳۶۶ ..
۸۲۵	دریای بہت	۴۸۴ - ۴۸۸ -
..	خوافي پورہ - یا خوافي پورہ	۷۴۱ ..
۶۶۷ - ۲۶۳ ..	لاهور	دریا بہيمر	۵۰۲ ..
۲۷۶ ..	خیبر	دریای تبتی	۷۲۹ ..
۸۵ - ۳۶۳ ..	خیر آباد	دریای جمنا	۵۷۵ ..
		دریای جون	۳۷۶ - ۴۰۰ -
		۴۹۷ - ۵۳۳
۲۳۳ -	دار الخلافۃ آگرہ	دریای چذاب	۵۶۷ ..
۲۳۷ - ۲۳۸ - ۲۴۰ -		دریای چنیل (یا) چیتل	
۶۳۹ - ۶۴۷ - ۷۷۸ -		۷۲۴ - ۷۵۹
۷۷۹ - ۷۸۱ - ۷۸۶ - ۷۹۹ -		دریای سندھ	۴۳۲ - ۶۶۵ -
۸۰۰ - ۸۰۳ - ۸۲۲ - ۸۳۲ -		۶۹۷ - ۸۰۰
۱۴۹	دار الخلافۃ شاہجہان آباد	دریای سون	۶۲۶ ..

* حرف دال *

۳۱۲ - ۲۸۸ -	دریای کشنا	۱۹۸ - ۱۹۹ - ۲۰۱ - ۲۰۲ -
۶۱۲ - ۴۹۹	۲۰۶ - ۲۱۱ - ۲۲۱ - ۲۲۲ -
۶۳۴ ..	دریای گندک	۲۲۳ - ۲۲۴ - ۲۲۵ - ۲۲۶ -
۱۳۸ -	دریای گنگ (یا) گنگا	۲۳۲ - ۲۳۳ - ۲۳۷ - ۲۴۵ -
۳۹۶ - ۴۰۰ - ۴۴۶ - ۴۵۳ -		۲۵۳ - ۲۵۴ - ۲۵۵ - ۲۶۰ -
۶۳۴ - ۶۲۶ - ۴۷۴	۲۶۱ - ۲۶۳ - ۲۶۸ - ۲۶۹ -
۳۹۸ ..	دریای مانجرا	۲۷۰ - ۲۷۲ - ۲۷۶ - ۲۸۷ -
۳۹۰ - ۲۰ -	دریای نرودہ	۲۹۵ - ۳۱۲ - ۳۱۵ - ۳۲۶ -
۷۶۲ - ۷۵۸	۳۳۰ - ۳۳۳ - ۳۴۱ - ۳۴۸ -
۱۰۹ - ۱۰۷	دشت سواد	۳۵۱ - ۳۵۶ - ۳۵۸ - ۳۶۱ -
	دک پیرامہ مضاف صوبہ مالوہ	۳۶۴ - ۳۶۹ - ۳۹۸ - ۴۱۲ -
۲۰۵	۴۳۰ - ۴۶۲ - ۴۶۳ - ۴۷۸ -
۸ -	دکن (شف صوبہ دکن)	۴۸۷ - ۵۰۲ - ۵۰۳ - ۵۱۲ -
۲۰ - ۱۸ - ۱۷ - ۱۶ - ۱۵ -		۴۱۶ - ۵۱۷ - ۵۲۰ - ۵۲۲ -
۴۷ - ۱۰۱ - ۱۰۲ - ۱۱۱ -		۵۲۸ - ۵۴۳ - ۵۶۲ - ۵۶۵ -
۱۱۵ - ۱۲۰ - ۱۲۳ - ۱۴۰ -		۵۸۱ - ۵۸۴ - ۵۸۵ - ۵۸۶ -
۱۴۱ - ۱۴۲ - ۱۴۳ - ۱۴۴ -		۵۹۹ - ۶۵۴ - ۶۵۹ - ۶۶۰ -
۱۴۵ - ۱۴۶ - ۱۴۲ - ۱۶۴ -		۶۶۶ - ۶۸۱ - ۶۹۸ - ۷۰۱ -
۱۷۵ - ۱۸۶ - ۱۸۸ - ۱۸۹ -		۷۰۲ - ۷۰۳ - ۷۰۴ - ۷۱۰ -
۱۹۲ - ۱۹۴ - ۱۹۶ - ۷۹۱ -		۷۱۸ - ۷۱۹ - ۷۲۱ - ۷۲۲ -

دهار (مضاف صوبه مالوه)	۷۳۷ - ۷۴۲ - ۷۴۷ - ۷۴۹
.. .. ۳۴۳ - ۵۳۴	۷۵۱ - ۷۵۶ - ۷۵۸ - ۷۶۳
دهارور ۱۷۸ - ۱۹۸ - ۶۱۲	۷۶۹ - ۷۷۲ - ۷۷۳ - ۷۸۳
۷۲۷ - ۷۴۵ - ۷۴۲ - ۷۶۳	۷۸۶ - ۷۸۷ - ۷۸۸ - ۷۸۹
۷۸۷	۷۹۳ - ۷۹۴ - ۷۹۵ - ۷۹۸
تھاگہ ۱۳۷ - ۱۳۹ - ۱۹۵	۸۰۱ - ۸۰۲ - ۸۰۵ - ۸۰۹
دھامونی ۱۱۴ - ۲۴۶ - ۷۵۳	۸۱۱ - ۸۲۰ - ۸۲۲ - ۸۳۲
دھرب (یا) دھرب ۲۰۸	۸۳۴
۲۰۹	۵۹۲
دھرنگانوں .. ۷۲۸	دھو آبه پتھہ جالندھر ۲۰۵
دھنکوٹ (یا) و نکوٹ موسوم	دورکا ۶۸۳
بمعظم نگر .. ۲۴۹	دولت آباد ۲۷ - ۲۸ - ۱۲۱
دھلی (شف صوبه دھلی)	۱۷۶ - ۱۸۶ - ۱۸۷ - ۱۸۸
۱۸ - ۲۳ - ۴۵ - ۷۲ - ۷۳	۲۰۸ - ۲۱۰ - ۲۲۴ - ۳۲۳
۷۴ - ۷۸ - ۸۴ - ۱۵۸	۴۳۰ - ۵۱۷ - ۵۲۱ - ۵۲۳
۱۸۱ - ۲۱۰ - ۲۱۵ - ۲۲۶	۵۳۶ - ۶۰۹ - ۶۲۳ - ۷۱۸
۲۲۸ - ۲۴۱ - ۲۴۸ - ۲۷۸	۷۲۶ - ۷۲۷ - ۷۲۸ - ۷۳۲
۳۲۲ - ۳۲۶ - ۳۲۸ - ۳۴۶	۷۴۵ - ۷۴۷ - ۷۵۲ - ۷۶۲
۳۶۷ - ۳۷۷ - ۳۸۵ - ۴۰۳	دورن ۷۷۸ - ۷۷۹
۴۴۶ - ۴۵۷ - ۴۶۸ - ۴۶۹	دورنگر پور ۹۵ - ۲۸۸

راجپندري ۲۴ - ۲۶ - ۰	۴۷۱ - ۴۷۹ - ۵۱۱ - ۵۴۰
۳۴ - ۸۳۲ - ۸۳۳ ..	۵۴۹ - ۵۵۰ - ۵۵۲ - ۶۱۳
راج پيدله ۶۹۶ ..	۶۲۱ - ۶۲۳ - ۶۴۶ - ۶۷۴
راجگده ۶۰۷ ..	۶۹۳ - ۷۰۰ - ۷۰۸ - ۷۰۹
راجور ۱۵۴ ..	۷۲۳ - ۷۴۲ - ۷۵۱ - ۷۸۱
راجوري ۷۲۷ ..	دھانی کھنہ ۸۰۰ ..
رامپوري ۱۷۵ - ۵۱۲ ..	دھمتھري ۶۴۷ ..
رامدرہ ۵۳۷ ..	دھولپور ۴۲۹ - ۷۱۴ - ۷۲۴
راہگیر (مضاف بکلا نہ) ۴۱۳ ۷۵۹ - ۷۸۰
راوي (آب) ۶۶۲ ..	دھوندا ۴۹۰ ..
راہ تلنگانہ ۱۹۴ ..	ذيدال پور (يا) ديدال پور مالوہ
راہيري ۷۹۵ - ۸۰۵ ۸۹ - ۶۷۵
راي باغ ۱۵۷ - ۷۴۶ ..	دیتا ۵۹۰
راي سين ۶۸۱ - ۷۸۳ ..	دينور ۳۷۱
رباط بريان ۴۳۴ ..	دھوا پور .. ۳۰۶
رخنگ ۲۱۹ - ۴۵۳ ..	ديوگدھہ ۲۲۳ - ۲۷۰ - ۵۲۶
رسول پور ۵۹۸ ..	۵۳۱ - ۵۸۲ - ۷۵۵ - ۷۶۲
رنٹھپور (يا) رنٹھپور ۳۲۲ -	ديول گانون ۱۷۵ - ۵۲۳ - ۷۲۷
۶۴۷	
روم ۲۴۳ - ۷۳۵ - ۸۲۴ ..	

راجندري (يا) راجندري (يا)

* حرف را *

روهنکیره (يا) روهنکيره ۱۲۳ -	سالموته ۴۱۵
.. ۱۸۶ - ۷۴۳ - ۷۴۴	سالموتير موسوم به سلطان گنده
روهيل كهند .. ۴۲۰	(قلعه) .. ۴۱۵
رهتاس - ۱۹۸ - ۵۶۶ - ۵۶۷	سام چاريك .. ۷۷۳
.. ۱۳۸	سامانه (پرگنه) ۲۷۹
	سانور ۲۵
	ساره ۱۷۴
زابلستان ۱۰۶ - ۱۰۵ -	سبز بنگاه .. ۲۶۳
.. ۵۶۵	سببا (يا) سببا ۱۳۰
زمين دار .. ۶۴ - ۳۸۴	ستاره ۳۲۸
زين آباد ۶۱۸ - ۴۶۷ - ۷۵۷	ستلج .. ۷۹۹ - ۲۷۳
زين آباد باغ عالم آراي برهانپور	سجاولند .. ۶۴
معروف به آهو خانه	سدهوت .. ۶۱۲
.. ۷۹۰	سرا ۸۲۵
	سرا دهون .. ۷۶۳
* حرف سين *	سرائي كوت كهجوه ۶۵۷
سانگانون ۵۳۷ - ۶۵۲	سرچشمه منات كونكان (يا)
سارنگپور (يا) سارنگپور مالوه	كوليكان (يا) كواكان ۸۲۳
۶۰ - ۷۰ - ۲۳۵ - ۳۸۹ -	سرخ آب .. ۵۵۵
.. ۷۵۱ - ۳۸۹	سركار بكلايه .. ۳۶۴

سرکار بيجاگنده ۵۸۶	سرونج .. ۷۵۸ - ۷۲۸
سرکار بدير مضاف صوبه دكن	سرهري پور (يا) نرهري پور ۷۵ -
(يا) صوبه اورنگ آباد دكن ۷۶
.. .. ۱۷۳	سرهند ۳۵۹ - ۳۶۶ - ۳۷۵ -
سرکار چيتور .. ۸۳	.. ۴۰۴ - ۴۲۳ - ۸۳۰
سرکار حاجي پور .. ۳۹۳	سرهنه .. ۶۱۴
سرکار سنبل .. ۵۵۱	سري رنگ پتن ۳۵۳ - ۶۱۲
سرکار سورتقه .. ۴۰۳	سري گهاٲ .. ۱۶۴
سرکار كالبي .. ۴۱۶	سري نگر ۴۴۶ - ۴۴۷ - ۷۷۳ -
سرکار كره جهان آباد مضاف ۷۷۸ - ۷۷۹
آله آباد .. ۵۴۰	سعد نگر .. ۷۹۶
سرکار مانكپور .. ۷۸	سفيدون .. ۴۷۹
سرکار مانكو .. ۵۵۱	سكندر آباد دهلي ۳۷۷
سرکار نانديو .. ۵۸۲	سلطان پور .. ۴۱۴
سرکار نذر بار .. ۷۵۳	سلطان پور بلهري (يا) ملهري
سرکار هانديه .. ۷۵۳ ۲۷۷
سرکيچ (يا) سرکيچ ۶۶۱	سمرقند ۱۹۰ - ۴۳۵ - ۴۳۷ -
.. .. ۶۹۵	۴۴۰ - ۴۴۱ - ۶۷۹ - ۷۶۷
.. .. ۷۷۸	سمرگنده (يا) سموكر ۱۲۰ -
سردار .. ۳۸۵	۱۹۲ - ۲۱۵ - ۲۳۴ - ۲۷۳ -

۷۷۴ - ۵۹۲ - ۲۹۵	...
۴۷۴	سنار گانون ..
۴۱۴	سنبہا چل ..
۵۶۲ - ۳۷۲ - ۳۵۸	سنبہل
۷۴۲ - ۶۶۳ - ۶۲۴	..
۵۲۱ - ۳۰ - ۲۹	سند کھیر
۵۲۳	..
۴۹۷ - ۶۳۶ - ۳۷۳	سندھ
۷۱۱ - ۸۲۶ - ۸۲۵	..
۸۲۹ - ۸۲۸	..
۸۱۰	سمنی (یا) سینینی
۳۱۳	سنگر (یا) سنگھ
۷۹۵ - ۷۴۵ - ۲۲۱ - ۲۰۸	سنگمیر (یا) ضلع سنگمیر
۱۸۷	(یا) سنگمیر
۷۹۵ - ۷۴۵ - ۲۲۱ - ۲۰۸	..
۴۴۸	سوچت ..
-	سورت (یا) سورتھہ (شف -
- ۱۶ - ۱۵	بندر سورت)
- ۹۷ - ۹۶ - ۲۸ - ۲۴	..
- ۱۶۷ - ۱۶۶ - ۱۴۷ - ۱۴۵	..

۳۶۳	شکوہ آباد ...
- ۵۹۸ - ۵۹۶ - ۲۴۶	شولا پور
۸۱۰ - ۷۶۲	...
۲۷۸	شہباز گدھہ ...
۲۳	شہر سانور ...
- ۵۵۱ - ۳۹۲	شہر گور
۶۴۴	...
- ۲۴۳ - ۱۴۵ - ۱۰۱	شیراز
۶۶۸ - ۳۷۲	...
۷۷۳	شیر پور ...
* حرف شین *	
۳۶۳	شادی آباد ...
۶۹۹ - ۲۵۷	شاہ دور
- ۲۰۴ - ۲۰	شاہجہان آباد
- ۲۷۹ - ۲۴۴ - ۲۳۷ - ۲۱۲	...
- ۴۰۸ - ۳۵۹ - ۳۴۶ - ۳۱۵	...
- ۵۳۳ - ۵۳۲ - ۴۶۳ - ۴۵۷	...
- ۵۹۴ - ۵۴۸ - ۵۴۷ - ۵۳۴	...
- ۸۲۰ - ۷۷۹ - ۷۷۸ - ۷۷۲	...
۸۳۰	...
۸۳۰	شاہ دھورا ...
۳۰	شاہ گدھہ ...
۲۶۳	شاہ گنج ...
۴۲۱	شرغان ...
۸۲۷	شکار پور ...
۵۲۳	شکر کھیرہ ...
* حرف صاد *	
۶۵۳	صحت پور حوالی ڈانڈہ
۸۳۳	صحن بنیان ...
۷۲۰ - ۴۹۵	صفاہان
- ۳۰۰ - ۲۶۰	صوبہ اجمیر
۵۰۹	...
۹۱	صوبہ احمد آباد گجرات
- ۴۶۳ - ۴۰۱	صوبہ اکبر آباد
۸۱۰ - ۴۶۴	...

۸۱۴ - ۳۶۵	۳۶۷ - ۱۱۰	صوبۂ آلاہ آباد
۵۱۳ - ۲۵۹	صوبۂ پٹنہ		۵۹۵ - ۴۵۷ - ۴۴۴	۳۶۸
- ۲۰۵ - ۶۶	صوبۂ پنجاب		۷۸۴	...
- ۶۱۴ - ۶۰۳ - ۵۱۵ - ۴۸۲			- ۳۰۰ - ۱۸۲	صوبۂ اودھ
۸۱۰ - ۶۴۹	۴۶۵ - ۳۶۵	...
۵۳۲	...	صوبۂ ترقہ	- ۴۹۴ - ۱۸۵	صوبۂ اتر پردیش
۲۵۵	صوبۂ حیدر آباد		۴۹۷	...
- ۳۶۳ - ۳۶۲	صوبۂ خاندیس		۴۴۵	صوبۂ بدوڑ پور و نگر
۵۳۱ - ۳۶۴	- ۲۱۱ - ۲۹ - ۱۸	صوبۂ برار
۲۳۶	...	صوبۂ دکن	۳۷۱ - ۳۷۰	...
۱۸۱	...	صوبۂ دہلی	۸۳۴ - ۲۷۱	صوبۂ برہانپور
۷۷۶ - ۲۷۶ - ۲۶۱	صوبۂ کابل		- ۸۷	صوبۂ بنگالہ (یا - بنگ)
- ۱۴۰ - ۱۱	صوبۂ گجرات		- ۶۶۴ - ۵۱۱ - ۴۷۲	۸۹
- ۴۰۳ - ۱۷۸ - ۱۴۷			۶۶۵	...
۴۴۴	۴۷۸	صوبۂ بنگ و بہار
- ۲۱۵ - ۲۰۵	صوبۂ مالوہ		- ۲۵۱ - ۱۱۰ - ۸۷	صوبۂ بہار
- ۴۷۷ - ۳۶۳ - ۳۶۲ - ۳۴۸			- ۱۰۹۷	۳۶۳ - ۴۷۲ - ۳۹۶
- ۷۷۴ - ۷۵۳ - ۵۲۶ - ۴۷۸			- ۶۸۵ - ۶۶۴ - ۶۴۴	۶۴۰
- ۸۲۲ - ۸۱۶ - ۷۸۹ - ۷۸۳			۷۷۵ - ۷۷۴ - ۷۳۲ - ۷۱۳	
- ۲۶۱ - ۱۷۲	صوبۂ ملتان		- ۳۵۰ - ۲۶	صوبۂ پندر

۵۰ - ۸	..	غازی پور	۸۲۹ - ۶۸۵ - ۴۰۱	..
۴۹۴ - ۱۷۰ - ۱۲۶	..	غور بند	۲۶۳	صوبہ نیز (یا صوبہ نبیر)
<p align="center">حرف فا</p>			<p align="center">حرف طا</p>	
۶۹۶	..	فادوت	۷۸۸	..
۶۹۸ - ۳۷۲	..	فارس	۷۶۳ - ۱۸۶	..
۷۸۷	..	فتح آباد	۷۶۳ - ۱۸۶	ظفر نگر
۱۹۷	..	فتح آباد دھاردر	<p align="center">حرف عین</p>	
۱۳۵ - ۱۴۹ - ۱۰۱	..	فتح پور	۱۷۴ - ۱۶۷ - ۶۵ - ۶۴	عراق
۶۷۷ - ۶۵۹ - ۶۵۲ - ۱۵۲	۴۰۵ - ۳۹۵ - ۳۷۴ - ۳۷۲	..
۶۸۰	۴۳۹ - ۴۴۱ - ۴۶۷ - ۴۷۹	..
۱۱۹ - ۱۰۸	..	فتح پور سیکری	۶۱۳ - ۵۵۵ - ۵۵۴ - ۴۹۰	..
۵۸۷ - ۳۳۲ - ۳۳۱ - ۱۲۰	۶۳۱ - ۶۲۲ - ۶۱۸ - ۶۱۶	..
۷۲۱	۶۳۶	..
۴۶۳	..	فتح دروازہ در حیدر آباد	۳۷۱	..
۴۲۵ - ۱۲۵	..	فراہ	۵۸۲	..
۴۹۶ - ۳۶۶	..	فرخ آباد	۳۶۵ - ۳۲۲	..
۲۰۷	..	فرنک	۱۹۲	..
۸۲۹	..	فیروز پور میوات	۷۵۱ - ۱۸۶	..
				عراق عرب
				عربستان
				عظیم آباد پٹنہ
				عماد پور
				عذیر کوت

قصبة جوهني	۶۴
قصبة جهجه (يا) جهجه	۵۵۲
قصبة چشت	۶۰۲
قصبة چمياري	۶۱۴
قصبة خليل ساگر	۷۸۶
قصبة خوان	۲۴۵
قصبة دكدار جالذهر	۶۴۵
قصبة دهاراسين	۷۶۳
قصبة روهنگهيره (يا) روهنگهيره	۲۷۱
..	۶۵۹
قصبة ريواري	۴۶۸
قصبة سرونج (يا) سرونج	۷۷۲
قصبة سعيد آباد	۵۴۱
قصبة سنديله	۷۷
قصبة سهرند	۴۷۰
قصبة سيواس	۵۵۲
قصبة قصور	۶۰۰ - ۶۰۲
..	۶۱۴ - ۶۰۴
قصبة كره	۶۲۵
قصبة كلانور	۳۷۵
قصبة جرون	۳۷۳
فایق	۴۳۲
قرائیت (يا) قرائیت	۱۸۱
قرشي	۷۶۷ - ۴۴۰
قزین	۷۳۵ - ۷۳۳
قصبة آثاره	۶۳۱
قصبة اشتي	۷۰۰
قصبة اياچپور	۲۷۱
قصبة بارهه	۵۵۴
قصبة بالسانه (يا) بالسانه	۶۷۸
..	۲۸۸
قصبة بدري	۶۲۸
قصبة بريلي	۷۲۷
قصبة پير	۷۳۹
قصبة پانور	۵۸۲
قصبة پتھري	۳۵۶
قصبة پرماني (يا) پرماني	۶۱۹
قصبة تلنبه (يا) تلنبه	۳۷۳

قصبة كرك پور	۶۶۵
قصبة گدھي	۶۶۱ - ۹۹
قصبة لكھنور	۳۷۲
قصبة متھرا	۲۹۷
قصبة نكودر درآبه ينجاب	۸۱۱
..	۲۰۹
قطب آباد كلكله (يا) كلكله	۲۸۸
..	۷۹
قطب پور اورنگ آباد	۲
قلعة اسير	۸۹ - ۱۲۰ - ۶۸۵
..	۷۰۶ - ۶۸۷
قلعة آگره	۱۵۲ - ۴۶۱
..	۷۲۱ - ۴۹۳
قلعة اٹک	۱۵۳ - ۶۶۷
قلعة احمد نگر	۱۲۱ - ۱۸۷
..	۷۰۱ - ۷۰۴ - ۷۲۱
قلعة اختيار الدين	۵۰۸
قلعة ارک خجسته بغيان	۱۴۹
..	۲۸۹ - ۳۴۲ - ۳۴۳
قلعة اکبر آباد	۳۳۱ - ۴۲۸
قلعة الہ آباد	۲۴۹
قلعة اورنگير	۵۷۹ - ۵۸۵
..	۷۵۴
قلعة اوسه (يا) اوسا	۱۶۱
..	۷۵۴
قلعة اھونٹ	۲۰۹
قلعة باندهو	۷۹
قلعة بريلي	۵۶۳
قلعة بست	۴۳۱
قلعة بھکر	۱۷۳
قلعة ديانه	۵۴۹
قلعة بيدر	۲۰۱ - ۲۶۹
..	۷۸۳ - ۷۹۹
قلعة پٹنہ	۶۴۰
قلعة پوناہ	۷۹۵
قلعة پرينده	۱۷۸ - ۳۰۲ - ۵۲۷
قلعة پوناہ	۲۹۸
قلعة تاريکنده	۲۵۶
قلعة توردگ	۶۴۷

۷۵۱ - ۷۴۶ - ۷۴۳ - ۵۲۷	۸۳۳ ...	قلعه ترچناپالي
۷۵۴ ...	۷۴۷ ...	قلعه ترنگماراري
۱۹۸ - ۱۷۸	۱۶۱ ...	قلعه تلنگي
۵۰۲ - ۲۹۳	۴۴۵ ...	قلعه تھون
قلعه رام سيج (يا) (ام سيج	۱۰۸ ..	قلعه تانده
۱۸۷ ..	۲۲۱ - ۱۶۳	قلعه چنير
۷۹۳ ..	۷۶۳ - ۷۴۷ - ۷۴۶	...
۷۸۴ ..	۶۴۶ ...	قلعه چوندھور
قلعه رنتھپور (يا) رنتھپور	۷۴۷ ...	قلعه چوندھون
۲۰۹	۲۰۹	قلعه چوله (يا) چوله
۷۱۳ - ۳۶۵	۴۳۸ ...	قلعه چارجر
۸۰۵ - ۸۰۴	۱۹۷	قلعه چاکنه (يا) چاکنه
۴۹۹ ..	۴۹۸ - ۲۰۸	قلعه چاندر
قرية سكرادل موسوم بفتحپور	۳۸۶ - ۳۶۵	قلعه چنده
۶۲۸ ..	۵۰۸
۵۰۹ ..	۷۸ ...	قلعه چنار
۶۷۶ ..	۱۹۹ - ۸۳	قلعه چتور
قلعه سيھوان (يا) سيھوان	۲۹۱ ...	قلعه خذجي
۶۹۷ - ۶۳۶ ..	۳۷ - ۲۶	قلعه دولت آباد
۶۲۷ ..	۴۰ - ۴۱ - ۴۳ - ۴۳۰	...

۱۶۲ ..	۷۷۶ ..	قلعه غور
۴۵۲ ..	۷۷۶ ..	قلعه غوري
۴۰ - ۳۲	۶۲۵ ..	قلعه فيروز آباد
۸۰۷ - ۳۱۲ ..	۵۱۲ - ۶۴	قلعه تذهار
۴۲۱ - ۷۵۹	۵۲۸ - ۶۱۳ - ۷۰۵ - ۷۱۹	...
۶۹۳ - ۶۸۸ ..	۷۷۲
۴۹۴ ..	۷۰	قلعه کاکردن (يا) کاکردن
۶۷۰ ..	۵۵۱
۸۱ ..	۷۴۲ - ۶۷۰	قلعه کالنه
۶۱۵ - ۵۵۱	۱۳۰ ..	قلعه کانگره
۱۴۲ ..	۶۴۳ ..	قلعه کتک
۷۴۶	قلعه کتک بذارس موسوم باٲک
۴۸۲ - ۲۲۱ - ۱۶۹	۶۶۵ ..	بذارس
۷۶۴ ..	۳۱۹	قلعه کندانه (يا) کھندانه
۴۱۴ - ۴۰۳	...	قلعه کندانه موسوم به بخشند
۵۱۰ - ۸۳	۵۰۲ ..	بخش
۴۲۰ ..	۶۴۷ ..	قلعه کوتله
۴۵۶ ..	۷۷۶ ..	قلعه کھموند
۶۴۷ ..	۳۴۷	قلعه کھيلنه (يا) کھيلنا
۸۰۲ - ۱۹۳	۷۹۵ - ۵۰۲ - ۴۵۶	...

۶۱۵ - ۶۱۶ - ۶۲۲ - ۶۳۶	قلعه نذبال عرف غازی پور
۷۱۹ - ۷۲۰ - ۷۴۰ - ۷۵۰	۳۱۲
۷۷۳ - ۷۷۸ - ۷۸۲ - ۸۰۰	قلعه نور پور ..
۸۲۳ - ۸۲۶ - ۸۲۷ ..	قلعه راکنگیره ۳۱۲ ۳۴۸
۳۶۷ - ۳۷۲ - ۳۹۵	قلعه هوسل ..
۴۱۲ - ۴۱۸ - ۴۲۳ - ۵۵۷	قلعه هریس ..
۶۲۷ - ۷۰۳	قم ..
۴۳۲	قمر نگر عرف کونول ۲۵۵
	قندز یا قندوز ۳۷۲ - ۷۶۷
	۷۷۰
	قندهار ۶۴ - ۴۵ - ۱۲۹

* حرف کاف تازی *

۱۴ - ۶۴ - ۶۵ - ۶۶ - ۱۱۰	کابل (شف - موبه کابل)
۱۳۴ - ۱۳۶ - ۱۷۰ - ۱۷۱	
۱۹۰ - ۱۹۱ - ۲۱۱ - ۲۱۲	
۲۲۱ - ۲۲۷ - ۲۳۳ - ۲۴۷	
۲۵۰ - ۲۵۴ - ۲۵۹ - ۲۶۱	
۲۷۲ - ۲۷۹ - ۲۸۰ - ۲۸۳	
۲۸۴ - ۲۸۶ - ۲۹۰ - ۲۹۷	
۳۰۰ - ۳۷۴ - ۳۸۳ - ۳۹۵	
۴۰۴ - ۴۲۰ - ۴۲۲ - ۴۲۳	
۱۴۰ - ۱۴۶ - ۱۴۹ - ۱۸۹	
۱۹۱ - ۱۹۴ - ۱۹۹ - ۲۰۰	
۲۱۱ - ۲۶۱ - ۲۶۸ - ۲۷۳	
۲۸۰ - ۳۴۴ - ۳۷۴ - ۳۸۱	
۳۸۵ - ۳۹۵ - ۴۰۱ - ۴۱۰	
۴۲۳ - ۴۳۱ - ۴۴۵ - ۴۲۶	
۴۳۳ - ۴۳۴ - ۴۳۶ - ۴۴۴	
۴۶۷ - ۴۸۱ - ۴۸۲ - ۴۸۳	
۵۲۸ - ۵۴۹ - ۵۸۸ - ۵۹۱	

۴۳۱ - ۴۳۴ - ۴۴۳ - ۴۴۴	کانگره .. ۲۶۸
۴۴۵ - ۴۷۱ - ۴۷۶ - ۴۷۷	کانوادهن .. ۲۵۰
۴۸۳ - ۴۹۷ - ۵۱۵ - ۵۲۳	کتراپور .. ۴۷۴
۵۳۰ - ۵۵۵ - ۵۵۶ - ۵۵۹	کتل انبه گهات .. ۲۴۷
۵۶۲ - ۵۶۷ - ۵۸۹ - ۶۱۷	کتل جلگ .. ۲۵۱
۶۱۸ - ۶۲۲ - ۶۳۶ - ۶۳۷	کتل طول .. ۷۷۰ - ۴۲۰
۶۳۸ - ۶۴۵ - ۶۵۶ - ۶۵۷	کتل فرداپور .. ۸۰۴
۶۶۴ - ۶۷۱ - ۶۷۲ - ۷۰۹	کتل گذگ .. ۷۷۶
۷۳۶ - ۷۳۸ - ۷۴۰ - ۷۴۱	کتنگه .. ۷۹
۷۶۹ - ۷۷۱ - ۷۷۶ - ۷۷۸	کتک .. ۱۹۴ - ۱۳۷
۸۲۸	کچه .. ۶۸۳ - ۶۸۲
۱۰۷ - ۲۲۶ ..	کرده (یا) کرده ۲۱ - ۳۱۲
۶۱۳ ۳۱۳ - ۳۶۴ - ۶۱۴
۶۵۱	کرد ستان .. ۳۷۱
۱۰۷ - ۳۱۸ - ۴۲۳	کرر مانند گانون برار .. ۷۵۵
۵۲۶ - ۷۰۳ - ۷۲۸	کرومان .. ۶۷۹
۱۹۷ - ۴۵۷ - ۷۲۹	کرناتک .. ۵۳۸ - ۲۷۲
۴۱۴	کرناتک بیجاپور ۳۵۳ - ۸۱۴
۵۴۰	کرناتک حیدر آباد ۴۹۱ -
۲۷۶ ۴۴۴ - ۸۳۳

۸۰۶	..	کشفا	۸۲۲	کرنال (یا) کرمال
۳۷۱	..	کشن گنده مضاف موبه	۳۷۱	کرنج گانون
۳۱۲	..	اجمیر	۳۵۴ - ۳۰۲ - ۲۱	کرنول
۸۲۸ - ۸۲۷	..	کلات	۳۶۴	..
۵۹۹ - ۳۳۵	..	کلال بار دروازه	..	کرده (یا) کرده (یا) کردیه
۷۳۵ - ۳۵۰	..	کلانور	۱۹۴	..
۲۵۷	..	کلپاک	..	کرهلمیر (یا) کوپهلمیر (یا)
۲۸۹	..	کلکله	۲۵۹	کوهنسلمیر
۱۷۰	..	کلپار	۴۴۵ - ۸۲	کره
..	..	کلیان مضاف موبه بیدر ۱۹۲ -	۶۳۱ - ۶۲۷ - ۸۲	کره مانکپور
۷۸۳	۱۰۹ - ۱۰۲ - ۱۴	کشمیر
۶۱۲	..	کلیکوت	۱۴۸ - ۱۳۰ - ۱۲۶ - ۱۱۰	..
۵۵۴	..	کمایون (یا) کماون	۱۷۹ - ۱۷۵ - ۱۵۸ - ۱۵۴	..
۷۷۹	۲۳۷ - ۲۲۰ - ۲۱۹ - ۱۸۰	..
۲۴۱	..	کنبایت (قصبه)	۲۷۳ - ۲۵۴ - ۲۴۸ - ۲۴۷	..
۶۱۲	..	کنجی کوت	۲۹۹ - ۲۹۸ - ۲۹۷ - ۲۹۲	..
۴۰۲	..	کو پنهلمیر (یا) کوپهلمیر	۵۱۵ - ۴۸۹ - ۴۰۷ - ۳۳۴	..
۷۵۴	..	کوت گیر	۵۷۵ - ۵۶۵ - ۵۳۳ - ۵۲۷	..
۲۶۱	..	کوئل میوک جیو	۶۷۰ - ۶۵۴ - ۵۹۲ - ۵۷۸	..
۴۷۴	..	کوچ	۷۵۶ - ۷۳۹ - ۷۳۵ - ۶۷۱	..

۸۰۵	..	کوهستان بکلانه	کوچ هاجو (یا) کوچ هاجو
۲۷۸	..	کوهستان جمو	۱۸۴ - ۱۶۴
۱۰۶	..	کوهستان سواد و پچور	کور پال (یا) کوپر پال (یا)
..	..	کوه سوالک (یا) کوهستان	کور پال
۷۴ - ۶۸	..	سوالک	۱۲۴
۳۷۹ - ۵۴۹ - ۵۵۰ - ۶۱۴	کوکاک (برگنده)
۶۱۵	کوکن
۲۷۸	..	کوه کره مار (یا) کوه بار	۱۹۷ - ۳۲۹ - ۵۲۵
۳۶۷	..	کوه کمایون	۷۴۶
۳۶۷	..	کوه مداریه	..
۳۹۸	..	کوه مهادیو	کوکزار
۶۸۱	..	کهاٹی گنگ	۴۳۵
۴۵۶	..	کهندانون	کوکنده
۵۹۴	..	کھچوه (یا) کھچوه	۶۵۲
۸۰۰	کول
۵۱۳	..	کهرکپور (یا) کهرکپور	۳۶۶
۸۳۴	..	کهرکون موبه خاندیس	کولابور
۷۴۴ - ۷۴۳ - ۷۲۱	..	کهرکی	۷۹۵
۸۶۸ - ۱۸۹	..	کهمرد (یا) کهمرد	کولار
۶۷۷ - ۴۷۷	..	کهندایمت	۷۴۶
..	کول جلابی
..	کوه برنی
..	کوه بندر
..	کوه تن
..	کوهستان (یا) کوه) سري نگر
..
..	کوه سلطان پور
..	کوه سلیمان

۷۱۳ - ۷۱۰ - ۶۹۸ - ۶۹۶	۱۶۲	کهیرله مضاف برار
۷۲۳ - ۷۲۲ - ۷۲۱ - ۷۱۸	۴۱۰	کهیره پاره
۸۰۱ - ۸۰۰ - ۷۴۸ - ۷۳۴	۷۷۹ - ۷۷۸	کهیلاکهر
۸۲۰	۳۱۴	کهیلان
۳۸۸ - ۸۱ - ۸۰ - ۷۹	۷۵۵	کیلچر (یا) کیلاچهر
۶۸۱ - ۵۵۲ - ۴۱۹		
۳۹۴		
گدهه کتنکه		
گدهه میکنیمر (یا) مکنیمر		
۵۵۴		
گدهی		
گدهی بنگاله		
گدهی دهندیری		
گدهی سرم		
گدهی سن سینی		
گدهی هرسل		
گذر اکبریور		
گذر چوسا		
گذر کلیف		
گرچستان		
کلیبرکه		

* حرف کاف فارسی *

کجرات (شف - صوبه کجرات)

۹۱ - ۹۲ - ۹۶ - ۹۷

۹۸ - ۱۰۰ - ۱۰۲ - ۱۰۶

۱۱۰ - ۱۲۵ - ۱۴۰ - ۱۴۶

۱۴۷ - ۱۷۴ - ۱۷۸ - ۲۴۱

۲۹۵ - ۳۶۰ - ۳۷۲ - ۳۷۳

۳۷۸ - ۳۹۰ - ۳۹۱ - ۴۰۳

۴۱۱ - ۴۱۲ - ۴۱۳ - ۴۴۴

۴۶۶ - ۴۸۵ - ۴۹۵ - ۵۱۰

۵۲۴ - ۵۲۸ - ۵۵۶ - ۵۵۷

۶۱۹ - ۶۴۹ - ۶۶۱ - ۶۶۲

۶۶۳ - ۶۷۷ - ۶۷۹ - ۶۸۲

۶۸۷ - ۶۸۹ - ۶۹۴ - ۶۹۵

۳۰۲	گهات راجوری	۷۲۷
۸۰۵ - ۳۶۴ - ۱۸۷	گهات کرناٹک	۶۱۲
۵۳۷ - ۵۳۶ - ۳۰۵	گهرا گهات	۳۹۱ - ۴۷۳
۵۸۲ - ۵۸۵ - ۷۵۴ - ۷۷۴	۳۹۶ - ۶۴۴
۷۹۴
گندمک (گندهک)	۵۵۵	..	لات فیروز شاه	۳۲۰
گنگ (یا - آب گنگ)	۱۷۵	..	لانچی	۴۱۹ - ۷۲۶
۱۷۷ - ۲۱۸ - ۲۷۵ - ۵۰۸	لادکانه (یا) لار کانه	۸۲۸
۵۴۷ - ۶۲۵ - ۶۲۷ - ۶۲۸	لاهور	۱۴ - ۱۸ - ۶۸ - ۷۰
۶۴۱ - ۶۹۰ - ۷۲۷ - ۷۷۸	۸۵ - ۱۱۰ - ۱۳۴ - ۱۴۲
گنگداس پور (یا) گنگ راس	۶۴۱	۱۴۸ - ۱۴۹ - ۱۵۰ - ۱۵۵
گوالیار (یا) گوالیر	۱۳۴	۱۵۶ - ۱۵۸ - ۱۷۵ - ۲۴۳
۲۳۰ - ۲۵۲ - ۲۹۳ - ۳۰۹	۲۳۷ - ۲۴۸ - ۲۵۰ - ۲۵۱
۳۱۴ - ۳۷۲ - ۵۳۸ - ۶۱۰	۲۶۵ - ۲۸۰ - ۲۸۶ - ۲۹۲
۶۴۷ - ۷۵۷ - ۷۶۳ - ۷۶۵	۲۹۸ - ۲۹۹ - ۳۰۰ - ۳۲۲
۷۸۴	۳۵۰ - ۳۵۹ - ۳۶۰ - ۳۶۶
کورکهور	۸۶ - ۱۱۶ - ۲۱۱	۳۶۷ - ۴۰۳ - ۴۲۹ - ۴۳۰
..	۲۴۸ - ۲۵۰	۴۳۵ - ۴۴۵ - ۴۵۷ - ۴۸۵
گوندراڻه	۷۹ - ۷۲۶ - ۷۵۵	۵۴۹ - ۵۵۱ - ۵۶۲ - ۵۶۷

* حرف لام *

لات فیروز شاه

لانچی

لادکانه (یا) لار کانه

لاهور

۵۶۸ - ۵۷۳ - ۵۷۸ - ۵۸۸	
۴۰۱ - ۴۰۳ - ۴۰۴ - ۴۱۱	
۴۲۷ - ۴۴۲ - ۴۴۴ - ۴۰۸	ماجنه (یا) ماجنه (حصار)
۷۰۹ - ۷۱۳ - ۷۲۲ - ۷۴۲ ۲۰۹
۷۵۴ - ۷۶۳ - ۷۶۴ - ۷۶۵	ماچھیوارہ ۷۱۴ - ۳۷۳ - ۳۸۰
۷۷۷ - ۷۸۱ - ۷۹۹ - ۸۰۰	مازر چاق .. ۴۲۴
۸۳۰ - ۸۱۰	مازندران .. ۷۳۴
۲۴۲	مالدیو .. ۳۷۳
لکھنؤ ۷۶ - ۸۶ - ۱۹۵	مالوہ (شف - صوبہ مالوہ)
۲۰۰ - ۲۰۳ - ۲۱۰ - ۲۴۸	۱۶ - ۴۹ - ۷۰ - ۷۴ - ۹۲
۴۳۲ - ۴۴۴ - ۴۴۶ ..	۹۶ - ۱۳۵ - ۱۴۶ - ۱۴۷
لکھنوتی (سرکار) .. ۳۹۲	۱۵۲ - ۱۶۶ - ۲۰۱ - ۲۰۲
لکھی جنکل ۱۴۱ - ۵۲۸	۲۰۵ - ۲۰۸ - ۲۱۵ - ۲۲۳
۷۷۴ - ۶۰۳	۲۳۶ - ۲۴۵ - ۲۵۲ - ۲۷۰
لکھی دروازہ .. ۶۹۷	۲۹۳ - ۳۲۶ - ۳۳۰ - ۳۳۹
لنکرکوت .. ۲۷۸	۳۴۸ - ۳۵۹ - ۳۶۳ - ۳۷۲
لوہہ کاتی .. ۹۸	۳۸۵ - ۳۸۸ - ۳۸۹ - ۳۹۰
لودھیانہ (یا) لودھانہ ۶۳۷	۳۹۵ - ۴۷۷ - ۴۷۸ - ۵۱۵
وہ گدھہ .. ۵۴۳	۵۲۶ - ۵۳۰ - ۵۳۱ - ۵۳۳
	۵۵۱ - ۶۰۹ - ۶۶۲ - ۶۶۶

* حرف میم *

۶۸۲ - ۶۹۵ - ۶۹۶ - ۷۰۳	۵۷۱ - ۵۷۵ - ۵۹۴ - ۵۹۸
۷۲۳ - ۷۲۸ - ۷۴۲ - ۷۴۵	مچھی کانون (یا) مچھی
۷۵۱ - ۷۵۳ - ۷۵۴ - ۷۵۶	کانون (یا) منجھی کانون
۷۶۰ - ۷۶۱ - ۷۷۲ - ۷۷۴ ۱۷۵
۷۸۳ - ۷۸۹ - ۸۱۴ - ۸۱۶	مچھی بندر .. ۲۵ - ۴۱
۸۲۲	مچھی بھون .. ۷۶۴
مالی گدھہ .. ۳۹۷	محلہ سنوارہ بلدیہ برہان پور
ماندل .. ۸۴۴ ۴۶۲
ماندو ۸۸ - ۸۹ - ۱۴۷	محلہ فاضل پورہ بلدیہ اورنگ آباد
۱۶۴ - ۲۲۴ - ۲۴۷ - ۳۶۳ ۴۶۳
۴۸۷ - ۷۰۴ - ۷۰۶ - ۷۲۲	محمد نگر گلکنڈہ .. ۵۳۶
۸۳۴ - ۷۲۳	محبی آباد .. ۵۰۲
مانکپور ۸۲ - ۱۲۴ - ۶۲۸	محبی آباد پونا .. ۳۱۹
مانکروت .. ۶۷ - ۳۸۵	مخاص پور .. ۵۹۲
ماوراء النہر ۱۹۰ - ۴۰۵	مدینہ منورہ .. ۲۴۱
۴۳۲ - ۴۳۵ - ۴۴۲ - ۵۸۸	مراد آباد ۲۲۴ - ۲۳۱
۶۲۴ - ۷۶۷ - ۷۶۹	۲۴۶ - ۳۴۰ - ۳۴۸ - ۴۴۶
ماہور .. ۱۴۲ - ۱۴۴	مرتضیٰ آباد مرچ ۱۳۹
متھرا ۱۵۲ - ۲۱۰ - ۲۳۰ ۲۹۲ - ۴۹۸
۲۳۲ - ۵۴۰ - ۵۴۱ - ۵۶۶	مرتضیٰ نگر .. ۷۹۷

مرچ	۷۴۶ - ۱۵۷	..	ملکھیر (یا) ملکھیر ع - رف
مرد	۴۳۳	..	مظفر نگر ۱۹۴ - ۱۹۳
مروان گدھ	۴۵۶	..	منجھلی گانون ۷۲۷
مستقر الخلافہ اکبر آباد	- ۲۰۴		منصور گدھ (شف قلعه منصور
۲۱۴ - ۲۱۸ - ۲۲۱ - ۲۲۴		..	گدھ) ۴۱۰
..	۷۸۷ - ۷۷۹	..	منزل ضحاک ۷۷۷
مشهد مقدس	- ۳۸۱ - ۷۳	..	منزل تورہ ۳۳۴
۴۰۰ - ۴۷۸ - ۴۸۴ - ۸۲۳		..	مذسور مالوہ ۲۰۵ - ۲۲۴
..	۸۲۴	..	۷۷۴ - ۲۴۶
مکہ معظمہ	۱۴۷ - ۲۸۶ - ۶۳۹	..	مؤ ۱۶۹ - ۴۲۰
ملتان (شف - صوبہ ملتان)		..	مورنگ ۲۳۰
۱۴ - ۱۶ - ۱۳۹ - ۱۷۲		..	موضع شاہ پور عملہ پرگنہ تری
۱۹۵ - ۲۱۴ - ۲۴۸ - ۲۶۱		..	گدھ (یا) نری گدھ سرکار
۲۶۳ - ۳۸۵ - ۴۰۱ - ۴۱۰		..	بھونگیر (یا) بھونگیر ۲۵۶
۴۲۰ - ۶۴۹ - ۶۹۷ - ۷۱۹		..	موضع سورہ ۵۴۱
۷۲۰ - ۷۸۱ - ۸۰۰ - ۸۱۷		..	مہابن ۵۴۰
۷۲۵ - ۸۲۶ - ۸۲۸ - ۸۳۲		..	مہاکوت ۷۵۲
ملکاپور ہزار	۲۴۰	..	مہکر صوبہ ہزار ۱۴۲ - ۵۲۱
ملک میسوریہ	۶۱۲	..	۷۱۱ - ۵۲۳
ملکوسہ (یا) ملکوتہ	۲۱۸	..	مہندری (آب) ۶۷۶

میوات	۷۷۷	..	ناندیر ۱۱۶ - ۳۵۳ - ۳۵۴
میانکال	۴۳۵	..	۴۱۵ - ۳۵۶
میر پور (یا) راہر پور (یا)		..	نحاس آگرہ ۷۱۵
رامیر پور سرکار خیر آباد		..	ندر بار (یا - نذر بار) ۴۱۴
اردھہ	۳۶۳	..	۶۸۲
میرتھہ	- ۳۲۶ - ۳۲۵ - ۳۲۴	..	ندینہ ۴۴۶
..	۶۲۳ - ۵۱۰	..	نریدہ ۲۵۲ - ۲۶۹ - ۲۷۰
میسور	۲۳	..	۷۰۶ - ۳۹۹
میسوری	۴۹۹	..	نرمل ۳۵۵ - ۲۲
میوات	- ۴۶۸ - ۴۲۵ - ۳۷۷	..	نصیر آباد دھارور (یا) دھارور
۶۴۶ - ۶۹۳ - ۷۱۶ - ۷۴۰		..	۵۳۱ - ۱۹۳
میوار	۵۱۵	..	نگر چند (برگنہ) ۱۶۰
* حرف نرن *			
نار نرل	۷۸۶ - ۶۷۴ - ۴۶۸	..	نور محل متعلق صوبہ پنجاب
ناسک	- ۴۷۰ - ۴۱۴ - ۱۸۷	..	۲۰۵
..	۷۳۸	..	نوشہرہ ۲۱۹ - ۱۵۴
ناکپور	۷۵۵ - ۳۷۰	..	نہروالہ ۳۸۰ - ۲۳۶
ناگور	- ۵۱۶ - ۴۷۲ - ۳۷۸	..	نیلاب ۲۴۸
..	۶۴۶ - ۵۵۰	..	نیلنکہ (یا) ٹیلنکہ ۷۹۹

* حرف واو *		* حرف ها *	
۲۹۵ - ۳۰۲ - ۳۰۴	واکنگیره	۷۴۴ ..	هاندیه
۵۰۲ - ۴۲۴	۶۸	هنگانته متهمگانته
۲۵۶ ..	ورنکل	۴۱۵ ..	هنگانته
۲۵۶ ..	دکلور (پرگنه) سرکار ناندیو	۳۰۳ - ۲۵۸ - ۷۷	هرات
۵۸۳	۴۷۹ - ۴۷۱ - ۴۳۴	..
۲۲۵ ..	ولایت	۴۸۱ - ۵۰۷ - ۵۰۵	..
۴۵۹ ..	ولایت برار	۷۳۳ - ۶۷۹ - ۶۶۸	..
۲۳۲ ..	ولایت بنگاله	۴۴۶ - ۳۷۳ - ۲۴۸	هردوار
۶۵۲ ..	ولایت بهائی	۷۷۹
۶۴۶ ..	ولایت بهار	۳۷۱ ..	همدان
۵۶۶ - ۵۶۵	ولایت بکھلی	هندوستان (یا - هندی) ۱۴ -	..
۷۸ ..	ولایت نپه	۱۵ - ۱۸ - ۶۵ - ۷۸ - ۹۱	..
۶۵۶ ..	ولایت شرقیه	۱۰۴ - ۱۲۷ - ۱۲۸ - ۱۳۳	..
۷۸۳	ولایت عادلشاهیه	۱۴۶ - ۱۶۷ - ۱۴۹ - ۱۶۸	..
۸۰۰ ..	ولایت کچه	۱۷۰ - ۱۷۴ - ۱۹۵ - ۱۹۶	..
۶۵۲ ..	ولایت کوچ	۲۰۷ - ۲۲۲ - ۲۲۳ - ۲۳۶	..
۷۷۶ ..	ولایت کهرن	۲۴۲ - ۲۴۳ - ۲۴۴ - ۲۴۵	..
		۲۵۳ - ۲۵۹ - ۲۶۹ - ۲۸۶	..

۲۹۵ - ۳۲۹ - ۳۳۴ - ۳۴۴	۶۷۹ - ۶۹۳ - ۷۲۴ - ۷۳۰
۳۴۷ - ۳۴۸ - ۳۵۷ - ۳۵۸	۷۳۵ - ۷۳۶ - ۷۴۲ - ۷۵۶
۳۸۵ - ۴۰۰ - ۴۰۸ - ۴۰۹	۷۷۱ - ۷۷۳ - ۷۹۲ - ۸۱۸
۴۲۲ - ۴۳۳ - ۴۴۴ - ۴۵۹	۸۱۹ - ۸۲۲ - ۸۲۴ - ۸۲۸
۴۶۱ - ۴۶۵ - ۴۶۷ - ۴۷۷	۸۲۹ - ۸۳۲ - ۸۳۴ ..
۴۸۳ - ۴۸۴ - ۴۸۶ - ۴۸۷	هذرون بیانه ۳۲۲ - ۴۶۳
۴۸۹ - ۴۹۲ - ۴۹۵ - ۵۰۳	هندیه (پرگنه) .. ۵۶۳
۵۱۳ - ۵۴۹ - ۵۶۷ - ۵۶۸	هوشنگ آباد .. ۵۳۱
۵۷۵ - ۵۷۷ - ۵۸۸ - ۶۰۵	
۶۱۰ - ۶۱۳ - ۶۱۷ - ۶۱۹	
۶۲۳ - ۶۳۱ - ۶۳۶ - ۶۳۸	
۶۳۹ - ۶۴۵ - ۶۴۶ - ۶۵۴	یزن .. ۱۲۸
۶۵۶ - ۶۶۰ - ۶۶۳ - ۶۷۴	بلغرب صوبه بیدر ۳۶۵

* حرف یا *

تمام شد

فهرست اغلاط چند که در عین انطباع مرزده			
صفحه	سطر	غلط	صحیح
۹۶	۱۷	هشاد	هشتاد
۹۷	۱۹	دیر باز	دیر باز
۱۰۰	۵	پن	پن
۱۰۱	۸	زمانے	زمانے
۱۰۵	۱۱	سال سیم	سال سی ام
۱۰۶	۱	لابہ گذاری	لابہ گزاری
ایضا	۴	بجور	بجو
ایضا	۶	تذک	تذک
۱۰۹	۱	ارن پور	ارن پور
۱۱۱	۳	بالاکھات	بالاکھات
۱۱۴	۱۱	بسیار	بسیار
ایضا	۱۷	رنده	رنده
۱۱۵	۴	ببالاي	ببالاي
۱۱۷	۱۰	وخيم العاقبة	وخيم العاقبة
۱۲۱	۱۶	انفاق	انفاق
۱۲۶	۵	گذارانیده	گذارانیده
۱۲۹	۱۲	مزار	مزار

(غلطنامه جلد اول)	(۲)	(متأثر الامرا)
۵۵۵	غلط	مصحح
۱۳۵	۱۳	موبه دار
۱۳۷	۸	جولانگاه نگاهی
۱۴۱	۱۴	بعضا ظات
ایضا	۱۶	خوشدل
۱۴۲	۱۲	برای
۱۴۳	۳	ملا محمدا لاری
۱۵۲	۴	ایام
۱۶۲	۶	سال نوزدهم
۱۷۱	۱۱	المدان
۱۸۸	۲۰	دور
۳۲۴	۱	دوسودار
۳۳۱	۱۰	بمقابل
۳۹۱	۱۴	سایر
۴۳۲	۹	جانی خلن
۴۴۱	۱	ناچار
۴۴۸	۱۳	راچه و تیه
۴۸۶	۱۰	بعدم سرا فرستان
۵۱۴	۱۸	متواتره
۵۵۴	۹	بدگوهر

(غلطنامه جلد اول)	(۳)	(متأثر الامرا)
سحیح	غلط	مصحح
شرف ملازمت	شرف ملات	۵۶۶
ذی الحجه	ذی الحجه	۱۲
معتقدانه درخودی	معتقدانه درخودی	۹
حاجیپور	حاجیپور	۱۷
انگاشتم	انگاشتم	۲
در خورد	در خورد	۱۳
هزیمت	هزیمت	۱۹
وا باید گذاشت	وا باید گذاشت	۴
ایران	ایران	۱۳
۶۱۲	۱۱۲	نمبر صفحه
۶۱۳	۱۱۳	ایضا

فهرست

نامهای مردمان و قبائل و اقوام و مواضع و قلعهجات و
آنها (که در اولین جلد - مآثر الامراء اندراج یافته اند)
بترتیب حروف هجا

از طرف

ایشیاتک سوسائتمتی بنگاله

حسب تألیف و تصحیح

مولوی مرزا اشرف علی صاحب

پروفیسر عربی و فارسی

درسیدنہی کالج

در مطبع اردو کائیڈ پریس

واقع نمبر ۱۴ غلام سبکان لین

زیور طبع پوشید

کلکتہ

سنہ ۱۸۹۴ ع

فهرست مضامین کتاب مآثر الامرا جاد اول

مفحات	اذکار
۱	حمد و نعت
۵	تمهید که مولف مغفور این نسخه یعنی میر عبد الرزاق الحسینی الخورزمی ادرنگ آبادی هنگام شروع بقید قلم آورده
۱۰	خطبه و تمهید که میر غلام علی آزاد بر سر اجزای فراهم آمده ابتداء نوشته
۱۳	احوال نواب مصمم الدوله شاه نواز خان خوفی شهید ادرنگ آبادی رحمه الله
۴۱	دیباجة میر عبد الرزاق بحواله مغفده (۵) ..
۴۲	مقدمه در فهرست کتاب
۴۲	حرف الالف هشتاد و پنج (۸۵) ترجمه ..
۴۴	حرف الباء بیست و نه (۲۹) ترجمه ..
۴۵	حرف التاء شانزده (۱۶) ترجمه ..
۴۶	حرف الثاء دو (۲) ترجمه
۴۶	حرف الجیم هفده (۱۷) ترجمه ..

اذکار	صفحات		
حرف الخاء چهل و چهار (۴۴) ترجمه	۴۷	..	
حرف الدال بیست و یک (۲۱) ترجمه	۴۸	..	
حرف الذال شش (۶) ترجمه	۴۹	..	
حرف الراء هشتاد (۸۰) ترجمه	۴۹	..	
حرف الزاء چهار (۴) ترجمه	۵۲	..	
حرف السين پنجاه و پنج (۵۵) ترجمه	۵۲	..	
حرف الشین پنجاه و چهار (۵۴) ترجمه	۵۳	..	
حرف الصاد نه (۹) ترجمه	۵۵	..	
حرف الضاد یک (۱) ترجمه	۵۵	..	
حرف الطاء دو (۲) ترجمه	۵۵	..	
حرف الظاء دو (۲) ترجمه	۵۵	..	
حرف العين سی (۳۰) ترجمه	۵۶	..	
حرف الغین هفت (۷) ترجمه	۵۷	..	
حرف الفاء پانزده (۱۵) ترجمه	۵۷	..	
حرف القاف بیست و نه (۲۹) ترجمه	۵۷	...	
حرف الکاف نه (۹) ترجمه	۵۸	..	
حرف اللام پنج (۵) ترجمه	۵۸	..	
حرف المیم یکصد و پنجاه و دو (۱۵۲) ترجمه	۵۹	..	
حرف الذون پانزده (۱۵) ترجمه	۶۳	..	

اذکار	صفحات		
حرف الواو پنج (۵) ترجمه	۶۳	...	
حرف الهاء شش (۶) ترجمه	۶۳	...	
حرف الیاء هشت (۸) ترجمه	۶۳	...	
• باب الالف •			
اسمعیل بیگ دولدی	۶۴	...	
اعتبار خان ناظر	۶۵	...	
افضل خان	۶۵	...	
ادهم خان کوکه	۶۷	...	
اشرف خان میر منشی	۷۳	..	
ابراهیم خان اوزبک	۷۵	...	
آصف خان خواجه عبدالمجید هروی	۷۷	..	
اسکندر خان اوزبک	۸۴	...	
الغ خان حبشی	۸۷	...	
اعتماد خان خواجه سرا	۸۸	...	
آصف خان خواجه غیاث الدین علی قزوینی	۹۰	...	
اعتماد خان گجراتی	۹۳	...	
امیر فتح الله شیوازی	۱۰۰	...	
اسمعیل قلی خان ذوالقدر	۱۰۵	...	
آصف خان میرزا قوام الدین جعفر بیگ	۱۰۷	...	

اذکار	صفحات
افضل خان شيخ عبدالرحمن	۱۱۵
اسلام خان چشتی فاروقی	۱۱۸
ابوالفتح خان دکنی	۱۲۰
احمد بیگ خان کابلی	۱۲۶
اعتماد الدوله میرزا غیاث بیگ طهرانی	۱۲۷
اعتبار خان خواجه سرا	۱۳۴
ابراهیم خان فتح جنگ	۱۳۵
اسد خان معموری	۱۴۰
ارداجی رام	۱۴۲
افضل خان علامی ملا شکرالله شیرازی	۱۴۵
اخلاص خان حسین بیگ	۱۵۱
آصف خان مشهور به آصف جاہی	۱۵۱
اہتمام خان	۱۶۰
اسلام خان مشہدی	۱۶۲
امالت خان میر عبدالہادی	۱۶۷
امیر خان میر ابوالبقا	۱۷۲
اعظم خان میر محمد باقر عرف ارادت خان	۱۷۴
اعتقاد خان میرزا شادور	۱۸۰
آلہ یار خان	۱۸۲

اذکار	صفحات
احمد خان نیازي	۱۸۵
آتش خان حبشی	۱۸۸
آلہ قلی خان اوزبک	۱۸۹
الف خان امان بیگ	۱۹۱
احمد بیگ خان	۱۹۴
اوزبک خان نذر بہادر	۱۹۵
اخلاص خان شیخ الہدیہ	۱۹۸
افتخار خان خواجه ابوالبقا	۲۰۰
ارادت خان میر اسحق	۲۰۳
اشرف خان خواجه برخوردار	۲۰۶
آلہ وردی خان	۲۰۷
اکرام خان سید حسین	۲۱۵
اللہ یار خان میر تورک	۲۱۶
اسلام خان میر ضیاء الدین حسینی بدخشی	۲۱۷
احتشام خان اخلاص خان شیخ فرید فتح پوری	۲۲۰
امالت خان میرزا محمد	۲۲۲
اعتماد خان شیخ عبد القوی	۲۲۵
آلہ وردی خان عالمگیر شاہی	۲۲۹
اعتقاد خان میرزا بہمن یار	۲۳۲

مفردات	اذکار
۲۴۱	اسلام خان (رضی)
۲۴۷	اعظم خان کوکھ
۲۵۲	افتخار خان سلطان حسین
۲۵۵	آتش خان جان بیگ
۲۵۸	امانت خان میرک معین الدین احمد
۲۶۸	ایرج خان
۲۷۲	اشرف خان میر محمد اشرف
۲۷۴	آغر خان پیر محمد نام
۲۷۷	ارسلان خان
۲۷۷	امیر خان میر میران
۲۸۷	امانت خان ثانی
۲۹۰	ارشاد خان میر ابوالعلا
۲۹۱	اسمعیل خان مکھا
۲۹۲	ابونصر خان پسر شایسته خان
۲۹۳	امان الله خان
۲۹۵	ابراهیم خان
۳۰۱	احسن خان سلطان حسن
۳۰۳	امیر خان سندهی
۳۱۰	آصف الدوله جمله الملک اسد خان

مفردات	اذکار
۳۲۱	امیر الامراء سید حسین علی خان
۳۳۹	اعتقاد خان فرخ شاہی
۳۴۶	اعتماد الدوله محمد امین خان چین بہادر
۳۵۰	اخلاص خان اخلاص کیش
۳۵۲	عین خان دکنی
۳۵۷	امین الدوله امین الدین خان بہادر سنبھالی
۳۵۸	اعتماد الدوله قمر الدین خان بہادر
۳۶۱	امیر الامراء غازی الدین خان بہادر فیروز جنگ
۳۶۳	ابوالخیر خان بہادر امام جنگ
۳۶۵	ابوالمنصور خان بہادر صفدر جنگ
۳۶۸	آصف الدوله امیر الممالک
۳۷۰	اسمعیل خان بہادر ہنہی
* باب الجاء *	
۳۷۱	بیرام خان خانخانان
۳۸۴	بہادر خان شیبانی
۳۷۷	باز بہادر
۳۹۱	بابا خان قاقشاں
۳۹۳	بہادر
۳۹۴	باقی محمد خان

انکار	صفحہ
بابندہ خان مغل	۳۹۴
پیشرو خان	۳۹۶
بہادر الملک	۳۹۸
بیروم بیگ ترکمان	۳۹۹
بہادر خان اوزبک	۴۰۰
بیکلر خان	۴۰۱
بالجو تلیم شمشیر خان	۴۰۴
بے بدل خان سعیدی کیلانی	۴۰۵
ہاجر خان نجم ثانی	۴۰۸
بہرجی زمیندار بکلانہ	۴۱۲
بہادر خان رودلہ	۴۱۵
پردل خان	۴۲۴
باقی خان چیلہ قلماق	۴۲۷
پرتھویراج راتھور	۴۲۹
بہرام سلطان	۴۳۱
بہادر خان باقی بیگ	۴۴۴
بادشاہ فلی خان	۴۴۷
بزرگ امید خان	۴۵۳
بہرہ مند خان	۴۵۴

انکار	صفحہ
باقی خان حیات بیگ	۴۵۸
بسالت خان میرزا سلطان نظر	۴۶۱
بیان خان	۴۶۲
برہان الملک سعادت خان	۴۶۳
* باب التاء *				
تردی بیگ خان ترکستانی	۴۶۶
تازار خان خراسانی	۴۷۱
ترسون محمد خان	۴۷۱
تولک خان قوچین	۴۷۵
تردی خان	۴۷۸
ترخان مولانا نورالدین	۴۷۸
تختہ بیگ سردار خان	۴۸۱
تاش بیگ تاج خان	۴۸۲
تربیت خان عبد الرحیم	۴۸۳
تہور خان میرزا محمود	۴۸۴
تربیت خان فخرالدین احمد بخشی	۴۸۶
تقرب خان حکیم دارود	۴۹۰
تربیت خان برلاس	۴۹۳
تربیت خان میر آتش	۴۹۸

اذکار صفحات

۵۰۳	ترکتاز خان
۵۰۴	تیغ بیگ خان میرزا گل

• باب الشاء •

۵۰۵	ثانی خان هردی
۵۰۶	ثناء الله خان و امان الله خان

• باب الجیم •

۵۰۷	جعفر خان تکلر
۵۰۹	جلال خان قورچی
۵۱۰	جکمال
۵۱۱	جانش بهادر
۵۱۲	جهانگیر قلی خان لاله بیگ
۵۱۴	جگناهمه
۵۱۶	جان سپار خان ترکمان
۵۲۰	جادو زار کانتیه
۵۲۴	جهانگیر قلی خان شمس الدین
۵۲۶	جگراج عرف بکرماجیت
۵۲۷	جان نثار خان کمال الدین همین
۵۳۰	جان سپار خان خواجه بابا

اذکار صفحات

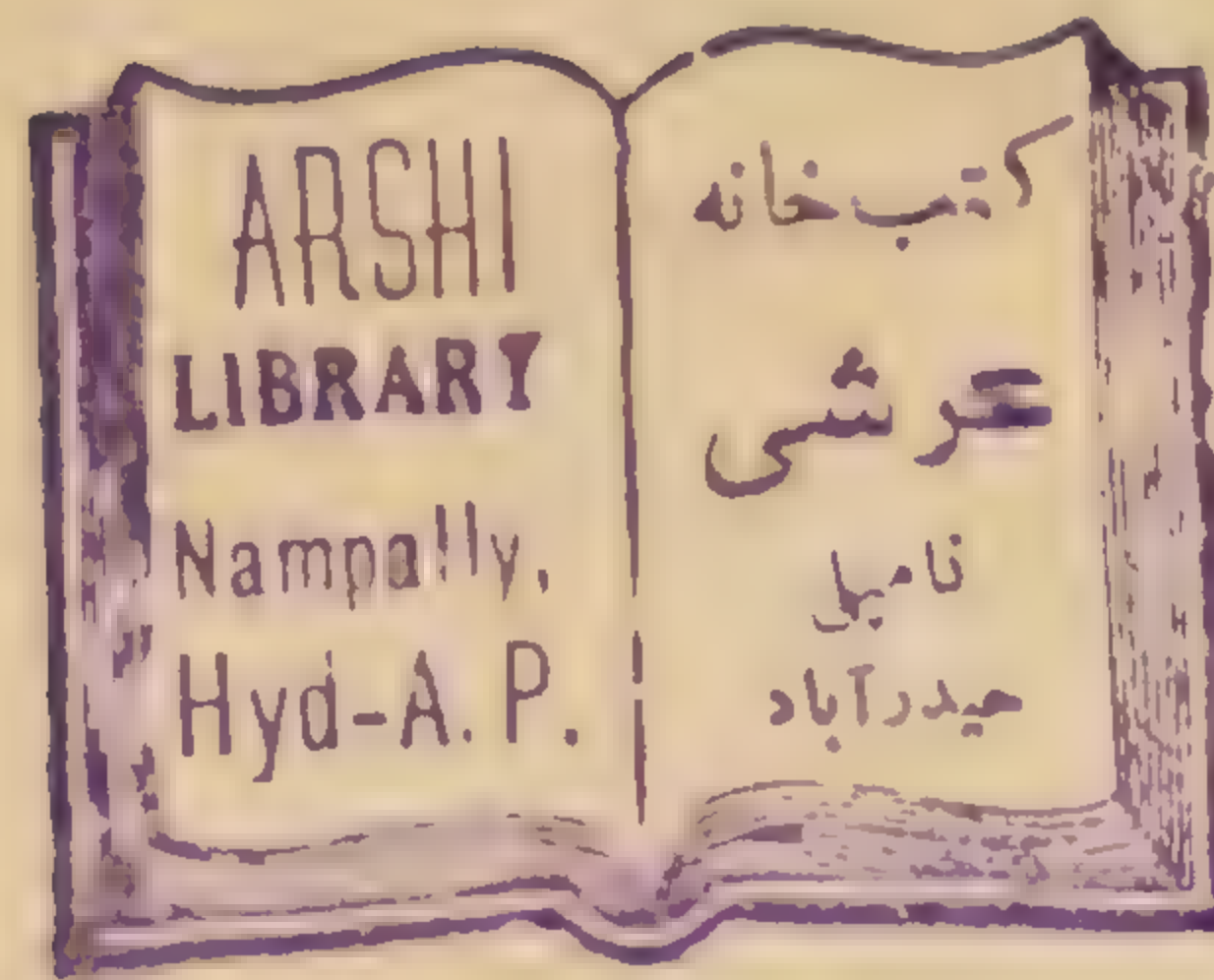
۵۳۰	جلال کاکر
۵۳۱	جعفر خان عمدة الملک
۵۳۵	جان سپار خان میر بهادر دل
۵۳۷	جان نثار خان خواجه ابوالمکارم
۵۴۰	چوزامن جات

• باب الحاء •

۵۴۸	حاجی محمد خان سیستانی
۵۵۱	حسین خان تکریم
۵۵۴	حیدر محمد خان آخته بیگی
۵۵۷	حاجی یوسف خان
۵۵۸	حکیم مسیح الدین ابوالفتح
۵۶۲	حکیم عین الملک شیرازی
۵۶۳	حکیم همام
۵۶۵	حسن بیگ خان بدخشی شیخ عمری
۵۶۸	حکیم علی گیلانی
۵۷۳	حاکم بیگ
۵۷۷	حکیم مدرزا
۵۷۹	حبش خان
۵۸۳	حیات خان

مفحات	اذکار
۵۸۴	حسام الدین خان
۵۸۷	حکیم حانق ...
۵۹۰	حقیقت خان
۵۹۱	حسین بیگ خان زیگ
۵۹۳	حسن علی خان بهادر ...
۵۹۹	حکیم الملک میر محمد مهدی
۶۰۰	حسین خان خوشگي ...
۶۰۵	حمید الدین خان بهادر عالمگیر شاہی
۶۱۱	حیدر علی خان بهادر ...
* باب الخاء *	
۶۱۳	خضر خواخہ خان
۶۱۵	خواخہ جلال الدین محمود خراسانی بجزوق
۶۱۸	خواجہ معظم
۶۲۲	خان زمان علی قلی
۶۳۰	خواجہ جهان مروی
۶۳۲	خان عالم چلمہ بیگ
۶۳۵	خانخانان منعم بیگ
۶۴۵	خان جهان حسین قلی بیگ
۶۵۳	خواجہ شاہ منصور شیرازی

مفحات	اذکار
۶۵۹	خداوند خان دکنی
۶۶۰	خواجہ نظام الدین احمد
۶۶۴	خواجہ شمس الدین خوافی
۶۶۹	خواجگی فتح اللہ
۶۷۱	خواجگی محمد حسین
۶۷۲	خواجہ جهان کبابی
۶۷۳	خسر بے
۶۷۵	خان اعظم میرزا عزیز کوکہ
۶۹۳	خانخانان میرزا عبد الرحیم
۷۱۳	خدمت پرست خان رضا بہادر
۷۱۶	خانچہان لودی
۷۲۲	خان اعظم میرزا برخوردار
۷۳۷	خواجہ ابو الحسن تونتی ملقب بہ رکن السلطنۃ
۷۴۰	خان زمان بہادر میرزا امان اللہ
۷۴۸	خواجہ جهان خوافی خواجہ جان نام
۷۴۹	خان دوزان نصرت جنگ خواجہ صابر نام
۷۵۸	خان جهان بارہہ
۷۷۲	خواجہ عبد الہادی
۷۷۳	خوشحال بیگ کاشغری

جلد اول از مآثر الامرا

تالیف

نواب مصمم الدولہ شاہ نواز خان

بتصمیم

در درج دانشوری - درج ہنر پروری - سخن سنج معنی شناس
فکھ رس والا قیاس - دور بین عالی خیال - بلند بیدش بے مثال - خلاق
بدائع معانی - سیاق فوسان سخن رانی - زیب افزای دبستان دانش آموزی
چون پیرای بوسنتان فضائل اندوزی - مورد رحمت خدای کریم

مولوی عبد الرحیم

مدرس مدرستہ عالیہ کلکتہ

از طرف ایشیاتک سوسائٹی بنگالہ

در مطبع آردو گائیڈ

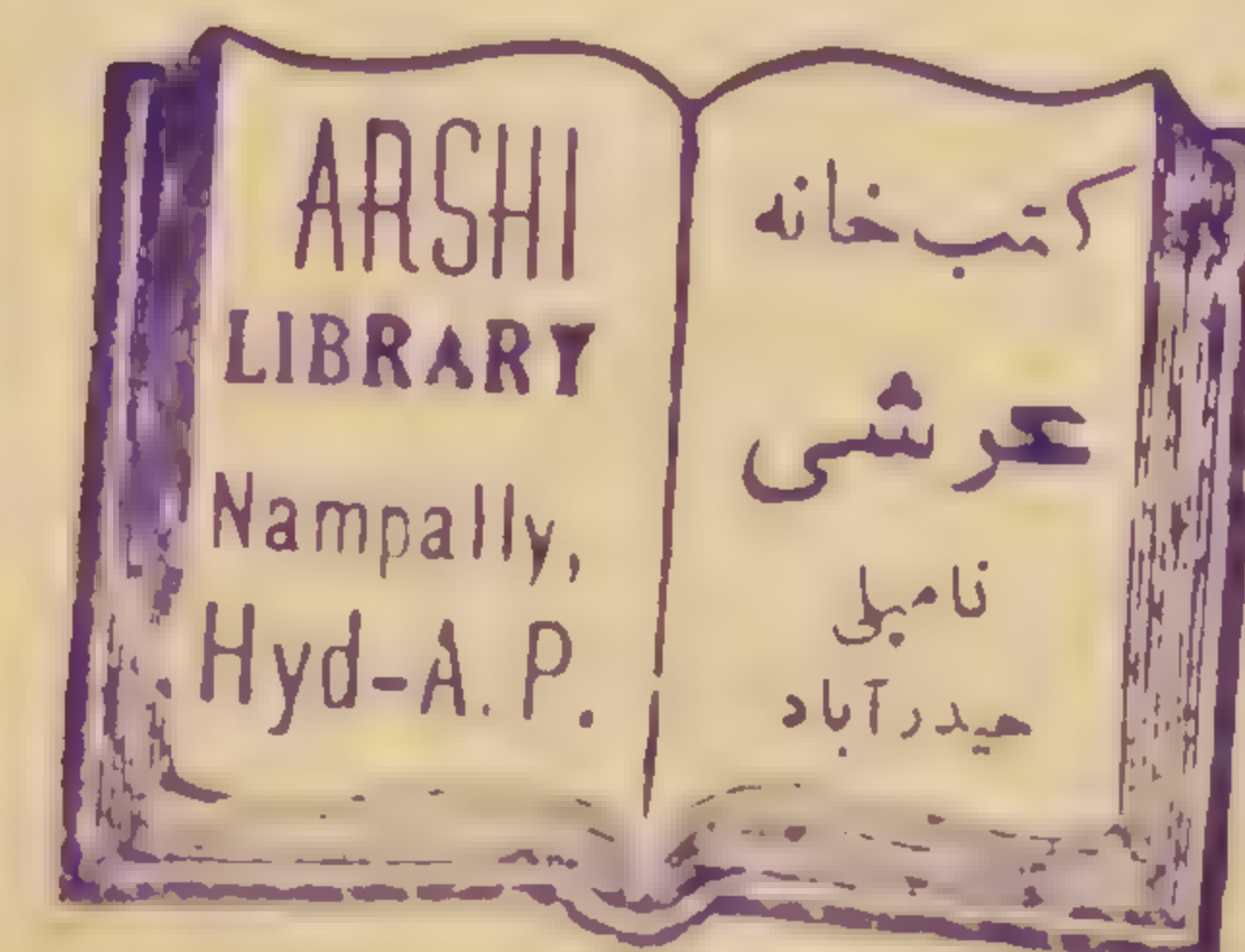
واقع

کلکتہ

در سنہ ۱۸۸۸ع از طبع بجامہ نو برآمد

(جلد اول مآثر الامرا) (۱۴) (فہرست)

مفہمات	انکار		
۷۷۴	خواص خان بختیار خان دکھنی
۷۷۵	خلیل اللہ خان
۷۸۲	خان دوزان سید محمود
۷۸۵	خان زمان میر خلیل
۷۹۲	خواجہ عبد الرحیم خان
۷۹۴	خان زمان شیخ نظام حیدر آبادی
۷۹۸	خان جہان بہادر ظفر جنگ کرکٹاش میر ملک حسین
۸۱۴	خدایندہ خان
۸۱۶	خان عالم اخلاص خان
۸۱۷	خان جہان بہادر کوکلتاش ظفر جنگ علی مراد
۸۱۹	خاندوران امیر الامرا خواجہ عامر
۸۲۵	خدا یار خان
۸۲۹	خان زمان میواتی
۸۳۲	خواجہ عبد اللہ خان
۸۳۴	خواجہ قای خان بہادر

* بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ *

ستایش بیکران و نیایش بے اندازه مالک الملک را سزد
که آثار پادشاهان نامدار و مآثر امرای کامگار نمونه ایست
از قدرت شامله و ارادت کامله او - فرمان فرمائی که احکام
بالغه اش دل و دست جهانیان را فرا گرفته - هیچ ذره را
بے اقدار جلیل المقدار او حرکتی میسر نیست - و بے حکم
متحکم او هیچ متحرکی را سکوئی مقدور نه - انتظام بخشه که
بساط بسیط را بوجود سلاطین عالی تبار زیب و زینت داده مهد
امن و امان ساخت - و نوینان بلغد مقدار را با تخت نشینان
نسبت جوارح با دل بخشیده واسطه انجام امور عامه برپا
گردانیده - نافذ الحکم که بیک لفظ کن عالم عالم مصدوعات را
از ممکن عدم بعرضه وجود آورد - بالغ الحکمتی که در خلقت
اشیا جهان جهان لطائف (که صاحب طبعان از دریافت آن بعجز

گرایدن (ردیعت نهاد * لراقمه * نظم *

خدایا بحکم تو اندر جهان * زمین ساکن است و روان آسمان
بزرگی ده جن و آدم نوئی * همه شه شهنشاه عالم نوئی
و درود نامحدود بر قافله سالار که پس از بعثت اتباع احکام
آلهی نموده قلمت متابعان و کثرت مخالفان را بنظر در نیارود
و بر گمراهان ضلالت منش غوایت بنیان تاخمت و تاراج برده
شکستهای متواتره داده جزای اعمال در گذار آنها نهاد - تا آنکه
دین متینش روی عالم را فرا گرفت - و باطراف و اکناف
رسیده رواج و روانی یافت * لراقمه * نظم *

محمد شه ملک دنیا و دین * که تیغش برانداخت بنیاد کین
بخیل رسل جمله تاج سراسمت * که ختم سرب چون نبوت بروست
و بر آل خیر مآل و اصحاب نیک نصاب او باد - که رکن رکین
ایوان حکم رانی و دره از معموره همه دانی او یند *

اما بعد بر تماشائیان این بازیچه عبرت و ناظران این تماشاگاه
اعتبار مخفی نماند - که والد مغفور راقم این سطور میر
عبد الرزاق (که مخاطب به مصمم الدوله گردیده) در ایام (که
بقطب پوره ارنگ آباد حالت انزوا داشت) چون در فن سیر
خیله آگاهی بهم رسانیده (حتی که احوال سلاطین تیموریه هندوستان
و امرای عهد آنها سرزبانش بود) و در نسب دانی قسمی
مهارتش رسیده (که اکثره نام و احوال نیاگان خود ازو

تحقیق میکردند) برای صرف وقت مشغله اندیشیده بقالیف
این نسخه (که مشتمل است بر احوال امرای عهد پادشاهان
مزیور) توجه می گماشت - چنانچه احوال بسیاری از آنها مسوده
نموده و جمعی از تصویب به تبییض برده بود - پس ازان (که
نواب آصف جاه بر سر عنایت آمده بحضور طلبداشته بکار
سرکار خود مامور گردانید - و بیشتر نواب نظام الدوله شهید دیوانی
سرکار خود سپرده صاحب اختیار ساخت) اتمام آن نسخه در
پردہ التوا ماند - (در زیر محرر این کلمات ظاهر نمود که نسخه
خوبی تمهید یافته - اگر اتمام می پذیرفت - آن بزرگ بر زبان
آورد که تو تمام خواهی کرد - بیشتر آن مبرور بوکالت نواب
ملابیت جنگ امتیاز اندوخته آخر سرور هر آن کار کرد - و خانه
بتاراج آمد - آن اجزا بغارت مردم رفت - بعد از چند سال
قدری اجزا بدست آمد - میر غلام علی آزاد سلمه الله (که با
آن مغفور دوستی بسیار داشت) آن اجزا را فراهم آورده خطبه
و تمهید نوشته احوال آن مرحوم ضمیمه ساخت - و پس ازان
جزوه چند دیگر هم بهم رسید - چون راقم را فرموده آن بزرگ
بخاطر می خلید همواره بخیاں آن سرگرمی داشت - تا آنکه
در سال (۱۱۸۲) هزار و یکصد و هشتاد و دو هجری شروع نموده
احوال نتمه مردم از کتب تاریخ فراهم آورده انضمام داد
و تمهید (که والد مرحوم در ابتدا خود نوشته - و محرر بر بیافیه

نقل گرفته بود) و خطبه و تمهیدے (که میر آزاد نوشته) با چهار ترجمه (که آن هم مرقوم قلم میر آزاد است) نیز ثبت نمود *

کتبی (که در وقت تالیف بنظر محرر این سطور بود) بدین تفصیل است - اکبرنامه شیخ ابوالفضل مبارک - طبقات اکبري تالیف خواجه نظام الدین احمد - منتخب التواریخ تالیف شیخ عبد القادر بدایني - گلشن ابراهیمی مشهور بتاریخ فرشته تالیف محمد قاسم - عالم آرا تالیف سکندر بیگ منشی شاه عباس دارای ایران - هفت اتلیم تالیف امین احمد رازی - زبدة التواریخ تالیف نورالحق - اقبال نامه تالیف معتمد خان بخشي - جهانگیر نامه که جذبت مکانی احوال درازده ساله خود نوشته - ذخیره الخوانین تالیف شیخ فرید بهکری - مجمع الافغانی که کس برای خانجهان لودی نوشته - پادشاه نامه تالیف ملا عبد الحمید لاهوری و محمد وارث - عمل صالح تالیف محمد صالح کذبو - وقائع قندهار - عالمگیر نامه تالیف محمد کاظم منشی - مرآت العالم تالیف بختاور خان خواجه سرا - تاریخ آشام - خلاصة التواریخ که در عهد عالمگیر پادشاه هندوئی نوشته تاریخ دلکشا مشتمل بر بعضی سوانح عهد عالمگیری که هندوئی نوشته مآثر عالمگیری تالیف مستعد خان محمد شافی - بهادر شاه نامه تالیف نعمت خان عالی - لب لباب تالیف خوافیخان تاریخ محمد شاهي - فتوحیه تالیف یوسف محمد خان - تذکره

مجمع النفائس تالیف سراج الدین علی خان آرزو - مرآت واردات تالیف محمد شفیع وارد تخاص - جهان کشا تاریخ نادر شاه تذکره سرو آزاد و خزانه عامره هر دو مولف میر غلام علی آزاد مرآت الصفا تالیف میر محمد علی برهانپوری - تاریخ بنگاله *

امید از مطالعه کنندگان این کتاب آنست که اگر هر چه یا خطائی بنظر آید در اصلاح کوشند - و بنظر عیب پوش بوشند *

مخفی نماند که مغفور مبرور جامع این نگارین نامه بنای تقدیم و تاخیر احوال اشخاص که مذکور اند بر سال فوت قرار داده چون سال فوت بعضی معلوم نشده بنابراین تا سال که احوال آنها نگارش یافته همان سال را بجای سال فوت اعتبار نموده شد *

لله المنة این نامه طرب افزا در سال (۱۱۹۴) یکهزار و یکصد

و نود و چهار هجری باتمام رسید - و تاریخ اتمام او چنین صورت گرفت *

قلم حدیقه آراست از بهار سخن * یسند اهل خرد عیش گاه هردانا سواد کلک بهار آفرین راقم آن * شکست ناز ارم رشک جنه الماوی

دبیر عقل رقم کرد سال اتمامش * زه ادیب مصاحب مآثر الامرا ۱۱۹۴

تمهیدے که مولف مغفور این نسخه

هنگام شروع بقید قلم آورده

از مبادی سن رشد و تمیز با وصف صرف اوقات بمندارات

درسیه شوق بتصفیح سیر و تاریخ بود - هرگاه فرصتی دست میداد
برخی بسرگذشت سلاطین سابقه عبرتی فرا میگرفت - و لخته از احوال
نوئیان بلند مرتبه ^(۲) تذیبه میشد - گاهی کلام حکما و اصحاب ثقیل ^(۳)
بصیرتی می افزود - و وقتی موزون سخنان شعرا اهتزاز می آورد
تا آنکه در عشره ثالثه ^(۴) سنین ندامت قرین (که ازان بعمر تغیر رود)
زمانه بکشاکش ملازم پزشکی افکند - و اوقات به تحصیل معاش
صرف گردید - پس ازان ترقه و تنعم باشغال دیگر انداخت
معاس صفحه نماند - و آشنائی کتاب از میان رفت - مگر گاه گاهی
اندیشه تصوید اندوختها پیرامون خاطر میگردید - تا ارمغانی
بنورسان عالم شهود سرانجام یابد - اما زمانه بزبان حال می سرانید *

* نظم *

* دماغ برفلک و دل بپای مهر بتان *

* چگونه حرف زدم دل کجا دماغ کجا *

ناگاه از نیرنگی تقدیر و بوالعجبی (وزگار در سنه ۱۱۵۵) یک هزار
و یکصد و پنجاه و پنج عزلی و انزلی روی داد - که بظاهر آبستن
هزاران تشویش و خلش توهم میشد - لیکن دل رهین فراوان
آسودگی و آسایش بود - این فرصت غیر متصور و فراغ
نامتوق را مغتنم پنداشت - و همان دیرین آرزو سرپای دل گرفت

(۲) هر [بعضی نسخه] تذیبه (۳) نسخه [۱] نفی - یا اصحاب

نهی باشد •

و کهنه تمنا بتازگی گل کرد - اما ملاحظه تجدید ترتیب مانع
تخیر گردید - چه هر آینه و (دش) (که بخيال میگذشت)
پیشینیان بدان اسلوب دفترها پرداخته اند - و سایر فرق را از
صاحب کمالان معنوی و والا دستگهان صوری رأساً و ضمناً و امالاً
و تبعاً هم بعنوان بسط و اطناب و هم برسم ایجاز و اختصار
استیعاب و استیفا نموده - و دل بدان نسق نمی گرانید - و از
قبیل اعلام معلوم می شمرند - که بغتة بخاطر فرو ریختند که اگر
از آغاز نخستین سال جلوس عرش آشیانی (که نصرت اکبر ازان
مذهبی ست) تا زمان حال امرای والا شان و نوئیان بلند مکان
(که در نوبت دولت خود برخی به نیروی اقبال و حسن نیت
خیر مآل مصدر امور فحیمه و مظهر کارهای عظیمه گشته گوی
نیکنامی بستوده انجامی برده اند - و جوق بباد بروت شوکت
و دستگاه و نخوت مال و جاه بخود سری و گردن کشی و بال
و نکال اندوخته) به تنسيق حروف تهجی نگارش پذیرند و در
ضمن احوال مقالات غریبه و حکایات عجیبه و تدابیر صایبه و
کاروانیهای شگرف و فوج کشیهای سترگ و بهادری نمایان
و مردانگی شایسته گذارش یابد و تقویاً کالیات سوانح در حد
سالک سلاطین ستوده شیم تیموریه هندوستان شکر الله سعیدیم
با بسیاری کهنه خانوادها فکر پذیرد هر آینه بتازه نگارش صفحه
تالیف نقشه نو می بندد - و این نامه را از مولفات دیگران امتیاز

بهم می‌رسد - لهذا دل نوی گزین را بدین ترتیب غریب آئین
 داعیه تصمیم یافت - و چهره مقصود بشگرف وجه روی نمود *
 اگرچه درین وقت کتابه موسوم بذخیره الخواتین تصنیف^(۲)
 شیخ معروف بهکری متضمن احوال امرا بنظر رسید و اکثر
 مطالب آن ضمیمه این نسخه گردید لیکن چون بنای آن بر اخبار
 سمعی مخالف تحقیق اهل این فن بود و ماخذ این نسخه کتب
 معتبره ثقات است رجحان بدیهی و مزین ظاهر بران متحقق
 و ثابت گشت - و چون در عهد عرش آشیانی (که منتهای
 مناصب امارت پنجهزاری گردی بود - مگر در آخر دولت آن پادشاه
 والا جاه در سه کس بمنصب هفت هزاره پایه عزت برافراختند)
 نوکری پادشاهی قدر عظیم و منصبها اعتباری سترگ داشته
 بسیاری در قلیل منصب صاحب جمعیت و دستگاه بوده اند
 بذابری تا پانصدی آنوقت مذکور ساخت - و نا عهد فردوس آشیانی
 و اواسط زمان خلد مکان (که کثرت مناصب و مراتب بمیان
 آمد) تا سه هزاره و صاحب طبیل و علم بقید تحریر آورد
 و بعد ازان بنابر یساق پر مشاق دکن و افزایش نوکران و کم حاصلی^(۳)
 ملک آن حلاوتها نمود - و رفته رفته این دایره وسیعتر گردید
 چنانچه درین زمانه بی خیر و برکت (که بها هفت هزاره بهفت

(۲) نسخه [ج] الخواتین (۳) در [بعضی نسخه] پر مساق *

و هشت روزگار خسارت زده ننگ و نام اند - و در هر ناحیه و جانب
 بسیاری شش هزاره و پنج هزاره سیلی خور شش و پنج
 چرخ بد سرانجام بهفت و پنج انگشت نمود - و بیشتر اسلاف^(۲)
 (که بزاریه نشینی خمول فرسوده اند) به طفیلی داستان اخلاف
 گرامی رتبه بنام آوری جاوید زندگی اندوختند - و بسیاری اینها
 و احفاد (که از بی شدی بمناصب عالیه ترقی نکرده) در ذیل فیالگان
 بلند مرتبه بغرغ بیان چهره احوال افروخته - و جوته بدآبر کمال
 از کمالات صوریه حسبه بلا تقید منصب معتبر بنگارش آمد
 و این نسخه جامعه کثیر الآثار بمآثر الامرا مسمی گردید *

چون درین دودمان سلاطین تیموریه برای هر یک از آباء
 سامیه و امهات صافیه لقبی تعیین می یابد (چنانچه صاحبقران مراد
 از امیر تیمور است - و فردوس مکانی اشاره بظہیر الدین محمد
 بابر پادشاه - و جنت آشیانی عبارت از نصیر الدین محمد همایون
 و عرش آشیانی لقب عظیم جلال الدین محمد اکبر است
 و جنت مکانی ایما به نور الدین محمد جهانگیر - و فردوس آشیانی
 و اعلی حضرت هر دو خطاب شهاب الدین محمد صاحبقران ثانی
 شاه جهان است - و خلد مکان مراد از نفس نامی محی الدین محمد
 اردنگ زیب عالمگیر غازی است - و خلد منزل قطب الدین

(۲) در [بعضی نسخه] فرسوده اند *

محمد معظم شاه عالم مخاطب بهادر شاه اسمت - و والده ماجده
 مرش آشیانی حمیده بانو بیگم ملقبه به مریم مکانی - و ام محترمه
 خلد مکان ارجمند بانو بیگم مخاطب به ممتاز محل - و همشیره کلان
 ایشان جهان آرا بیگم مدعو به بیگم صاحبه اند (بنابرین درین کتاب
 هر جا ضرورت داعی بود بنابر اختصار بالقاب اکتفا رفت - و بنام
 دیگر پادشاهان تصریح بکار آمد - مگر بعضی جا محمد شاه پادشاه را
 بلقب فردوس آرامگاه یاد نموده شد *

خطبه و تمهیدے که میر غلام علی آزاد ادامه

الله بر سر اجزای فراهم آمده ابتداء نوشتند

چون نسخه مزبور راج یافته فی الجمله نام شهرت تحصیل
 نموده و نیز خطبه مذکوره مشتمل بر احوال مولف مرحوم بود
 راقم سطور آنرا ضمیمه کتاب گردانید *

حمد شاهنشاه که اورنگ نشینان سلطنت را رتبه والای
 جهانبانی کرامت نمود - و مسند طرازان امارت را منصب
 پیش دستی این گروه والاشکوه مرحمت فرمود - و صلوة و سلام
 بر جهان پناه که نظم و نسق کار اسمت بچه رونق پرداخت - و عالم
 جن و بشر را بمهر خدا داد نبوت مسخر ساخت - و آل
 فرخنده خصال که شامزادهای والاخبار اند - و اصحاب تقدس انتصاب
 که در زای عالی مقدار اند *

اما بعد این کتابی ست ممتاز و کارنامه ایست بے انبار
 تصنیف مورد تأییدات یزدانی جامع کمالات انسانی امیر
 بے نظیر نواب مصمم الدوله شاه نواز خان علیه الرحمة و الرضوان
 که بخاتم سحر طراز بتحریر این نسخه پرداخت - و مدت پنج سال
 باحیای جمعی ابنای جنس خود صرف ساخت - ماهران فن اخبار
 و محققان وقائع روزگار می شناسند که مصنف علیه الرحمة چه قدر
 خون از رگ اندیشه چکانیده - و مراتب تحقیق مطالب و تصحیح
 مقاصد بکجا رسانیده - اما اوراقی که بتسوید در آمد قریب دوازده سال
 در طاق نسیان ماند - و این طاروس دعا در کنج قفس بال و پرست
 بیفشاند (۲) - فرصت دست ندان که مسوده از سواد به بیاض بر آید
 و شب یلدا بصبح عالم افروز گراید - تا آنکه مصنف علیه الرحمة را
 جرعه شهادت چشانند - و نتایج طبع والا را بگرد یتیمی
 نشانند - خانه مصنف بتاراج در آمد - و کتب خانه یکقلم شیراز
 جمعیت گسیخت - فقیر غلام عالی متخلص بآزاد حمیدی واسطی
 بلگرامی (که با مصنف علیه الرحمة دوستی لایهات داشت)
 بر فقدان این کارنامه بے نظیر دستهای افسوس برهم مالید - و مدتی
 ریشه سراغ در شش جهت دوانید - هیچ گل نکرد که این نسخه
 کجا رفت - و بدست که افتاد - بعد یک سال کامل از شهادت

مصنف علیه الرحمة سر رشته تفحص بجائی رسید - و یوسف گم گشته
چهره پیدائی را نمود - طرفه شگفتگی بهم رسید - و عجب انشراح
دست داد - فی الفور آستین بترتیب و تبییض این مسوده بر شکست
و اوراق پریشان را شیرازه جمعیت بر بست - و هرگاه این نسخه مجزا
از کتب خانه مصنف علیه الرحمة هجرت نموده جای دیگر افتاد
از بے احتیاطی اجزاء نسخه یکجا نماند - و حکم اوراق خزان
بهم رساند - بعد محکم تمام اوراق پراکنده فراهم رسید - لیکن
ترجمه قطب الملک عبدالله خان وزیر اعظم محمد فرخ سیر پادشاه
(که مصنف علیه الرحمة بقلم داده بود) بمعرض تلاف در آمد
و ترجمه امیر الامرا سید حسین علی خان برادر قطب الملک
از ادل ناقص بدست افتاد - و ترجمه نواب آصف جاه و خلف او
نواب نظام الدوله شهید مصنف علیه الرحمة خود بتحریر
در نیارد - و تنگ چشمی روزگار فرصت نداد - جلالت شان این
هر چهار امیر آفتاب نظیر ظاهر - و اثبات تراجم اینها درین نامه
والا قدر از جمله ضروریات - اتفاقا فقیر تراجم اربعه را در تالیف
خود سرو آزاد لباس رقم پوشانیده - ترجمه قطب الملک و نواب
آصف جاه و نواب نظام الدوله شهید از سرو آزاد درینجا نقل
افتاد - و ترجمه امیر الامرا سید حسین علی خان هر قدر که

(۲) نسخه [۱] بعینها از سرو آزاد *

بدست آمد بحال داشته آغاز آن از سرو آزاد انضمام پذیرفت
و بعضی تراجم دیگر ضروری درین اجزا نیست - مثل ترجمه شیخ
ابوالفضل صاحب اکبر نامه که عمدگی او حاجت شرح ندارد
و مصنف علیه الرحمة در انشا تتبع شان او میکند - و ترجمه
سعد الله خان وزیر اعظم فردوس آشیانی - و مصنف علیه الرحمة
در بعضی مواضع حواله مطلبی بزبان قلم میدهد - و محل حواله
ناپیدا است - ازینجا مستفاد میشود که نامه طراز علیه الرحمة
(۲) تراجم عمدگان را در سلک تحریر کشیده - لیکن تذبذب حادثه
بغارت برد - و نیز قلم مصنف علیه الرحمة بعضی تراجم را
نا تمام گذاشت - هرچه شد شد - و هرچه ماند ماند - اکنون
کما دماغ که این تراجم را فراهم آر - و بالعاق پردازد - و دیباجه
کتاب مصنف علیه الرحمة خود املا نمود - مگر تحریر حمد
و صلوة باقی مانده بود - فقیر فقرات حمد و صلوة نوشته مصدر
ساخت - و درین مقام اول ترجمه مصنف علیه الرحمة ثبت
میشود - بعد ازان شروع در تحریر اصل کتاب میروند - بعونه
سبحانه تعالی *

(۲) نسخه [اب] عمده را (۳) نسخه [ب] فقیر در مکان حمد و

صلوات آیه قرآنی را تبرکا تاج عنوان ساخت *

نواب مصمص الدوله شاه نواز خان شهید

خوافي اورنگ آبادي رحمه الله تعالى

نام اصلی او میر عبد الرزاق است - و اصلش از اعیان سادات
خواب - جد اعلای او میر کمال الدین در عهد اکبر پادشاه
از خواب سر به بند کشید - و در سلک عمده نوکران پادشاهی
در آمد - پسرش میرک حسین در زمان جهانگیری نوکری
درگاه سلطانی بامتياز داشت - پسرش میرک معین الدین
مخاطب به امانت خان در عهد شاه جهانی بمنصب عمده
فرق امتیاز برافراخت - و در عهد عالمگیری بدیوانی لاهور^(۲)
و ملتان و کابل و کشمیر بنوبت سرفرازی یافت - و هنگام
(که صوبه داری ملتان بشاهزاده شاه عالم نامزد شد) نیابت
صوبه داری بامانت خان ضمیمه دیوانی قرار یافت - و او
باتقاضای خطاب خود در کمال امانت و دیانت بسر می برد *

وقتی در ایام دیوانی حکم سلطانی بذاام او صدور یافت - که
فلان شخص را روانه درگاه باید ساخت - امانت خان آن شخص را
طلبیده تکلیف رفتن درگاه سلطانی کرد - آن شخص گفت اگر شما
کفیل آبروی من میشوید میروم - امانت خان جواب داد
که من بر شخصه که با پدر و برادران سلوک چنین و چنان

(۲) نسخه [چ] اعتبار *

کرده باشد (یعنی عالمگیر پادشاه) اعتماد ندارم - چگونه کفیل
میتوانم شد - منتهیان این خبر را به پادشاه رسانیدند - پادشاه
در غضب آمد - و از منصب و جایگیری^(۲) و دیوانی خالصه
عزل کرد - امانت خان ایام معدود بیکار ماند - آخر پادشاه را
نقش خاطر شد که این شخص از خدا ترسید - و ملاحظه من
نکرد - همین وصف دلا مربی شد - پادشاه او را باز فواخت
و بمنصب و جایگیری و دیوانی خالصه پیوایه امتیاز بخشید
و نوعی شخصیت او ذهن نشین شد - که در جمیع مهمات قول
و فعل او را اعتماد کلی بهم رسید - ایامی (که پادشاه در هذ
بود - و صوبه داری دکن بخانجهان بهادر کوکلتاش عنایت فرمود)
دیوانی دکن و بخشی گری و وقائع نگاری به امانت خان
مرحمت شد - او دیوانی را باستقلال تمام کرد - خان جهان
بهادر اکثر بخانه او می آمد - و او را نظامت اورنگ آباد هم
شده بود *

از جمله پسران او چهار کس اعتبار بهم رسانیدند - اول
میر عبد القادر دیانت خان - دوم میر حسین امانت خان
که یکی بدیوانی تن و دیگری بدیوانی خالصه سرفرازی یافت
و نیز امانت خان را حکومت بندرسورت مقرر شد - و بعد

(۲) نسخه [ابج] جایگیری و خدمت عزل کرد *

فوت او حکومت آنجا بدیانت خان عنایت شد - و این دیانت
خان پیش از حکومت سورت بدیوانی دکن مامور شده بود
و بعد حکومت سورت در باره بدیوانی دکن سر عزت برافراخت
سیوم میر عبدالرحمن وزارت خان - متخلص بگرامی - او بدیوانی
مالوه و دیوانی بیجاپور سر بلندی یافت - شعر برجسته میگفت
و دیوانه فراهم آورده - ازوست *

* تا قافله سالار جنون فال سفر زد *

* دیوانه ما دامن صحرا بکمر زد *

* دیگر *

* فصل گل آمد و من توبه بیجا کردم *

* چه ستم برقذح و جور بمینا کردم *

* با رفیقان زخودرفته سفر دست ندان *

* سیر صحرای جنون حیف که تنها کردم *

چهارم کاظم خان که بدیوانی ملتان سرفرازی یافت - میر
حسن علی پسر کاظم خان مذکور پدر نواب مصمصام الدوله
شاه نواز خان است - و نسب نواب مصمصام الدوله از جانب مادر
بمیر حسین امانت خان که بالا مذکور شد میرسد - میر
حسن علی والد نواب مصمصام الدوله در عمر بیست سالگی فوت کرد
و فرصت نشو و نما نیافت *

(۲) نسخه [ب] حسین علی *

متخفی نماند که ارلان میرک معین الدین امانت خان مذکور
بعد کثرت رسید - و محاله عظیمی ازین قبیله در بلده ادرنگ آباد
آبادی پذیرفت - و دیوانی دکن و اکثر خدمات عمده این
ممالک باین دودمان تعلق گرفت - و عالمی از فیض این خاندان
بهره اندوخت - دیوانی دکن بعد میر عبدالقادر دیانت خان
به خلف او علی نقی خان مقرر شد - و بخطاب پدر یعنی
دیانت خان مخاطب گردید - و بعد وفات او این منصب والا
بمیرک محمد تقی پسر او تفویض شد - و خطاب وزارت خان
یافت - و بعد از انتقال او برادرش میر محمد حسین خان
تقرر گرفت - میر محمد حسین خان در عهد نواب آصف جاه
و بعد آن در کمال اعتبار بسر می برد - و آخرها بخطاب یمین الدوله
منصور جنک سرفرازی یافت - و او و نواب مصمصام الدوله
در یکرز بمرتبه شهادت فایز شدند *

اکنون باحوال نواب مصمصام الدوله زبان قلم را رطب می سازم
مذاق این امیر بے نظیر زیاده از آنست که زبان قلم تقریر
تواند کرد - یا وسعت قریاس احاطه تواند نمود - حقا که چشم
روزگار امیر باین جامعیت کمالات ندیده - و سپهر کهن سال
صاحب دولتی باین حیثیت در میزان نظر ننشچیده - از عذفوان
نشوونما آثار رشد از ناصیه او پیدا بود - و انوار استقبال از جبین
حال جلوه مینمود - ولادت او بیست و نهم رمضان سنه (۱۱۱۱)

اخذی عشر و مائة و الف در دار السلطنت لاهور واقع شد
چون اقرباء او اکثر در اورنگ آباد بودند باین علاقه در ریعان شباب
از لاهور باورنگ آباد آمد - در آوازل بمنصبی از پیشگاه نواب
آصف جاه (طاب ثراه) سرفرازی یافت - و بعد چندی بدیوانی
پادشاهی صوبه برار مامور شد - و مدتی برین عهده قیام نمود
و بر وجه احسن سرانجام داد - نوعیکه نواب آصف جاه نوبتی
فرمود - کار میر عبد الرزاق خان نمک دارد - چون محمد شاه والی
دهای در سنه (۱۱۵۰) خمسین و مائة و الف نواب آصف جاه را
بمحضر خود طلبید و نواب آصف جاه خلف الصدق خود نواب
نظام الدوله ناصر جنگ را به نیابت خود در دکن گذاشته عازم
دارالخلافه شد محبت نواب مصمص الدوله با نواب نظام الدوله
گیرا افتاد - نواب نظام الدوله او را بدیوانی سرکار خود و دیوانی
پادشاهی هر دو سرفراز فرمود - و او هر دو خدمت عمده را
باستقلال تمام سرانجام داد - و دیانت و امانت را بسرحد
کمال رسانید *

چون نواب آصف جاه از هند بدکن لوای معارفت برافراخت
مغویان نواب نظام الدوله را بر سر مخالفت والد بزرگوار آوردند
رای نواب مصمص الدوله برین نبود - بلکه تحریر بر موافقت
مینمود - چون جم غفیر از مغویان هر طرف بودند گفتند نواب
مصمص الدوله پیش نرفت - روزی که با پدر و پسر جنگ واقع

شد نواب مصمص الدوله بر فیل ردیف نواب نظام الدوله بود
چون فوج نواب نظام الدوله شکست خورد و مردم آصف جاهی^(۲)
فیل او را حلقه کردند حرز الله خان دبیر سعد الله خان وزیر
(که با نواب مصمص الدوله آشنائی داشت) با او گفت - که
نظام الدوله بخانه پدر میروند - شما کجا میروید - شرط رفاقت^(۳)
تا وقتی که باید بجا آورید - اکنون ازین مهلکه کناره باید کرد
مشار الیه از فیل فرو برد آمد به یکسو شد - و مدتی معاتب نواب
آصف جاه ماند - و انزوائی اختیار نمود - درین ایام بتحریر و تسوید
مآثر الاسرا اشتغال ورزید - و مدت پنجم سال اوقات برین مذوال
گذرانید - آخر نواب آصف جاه در پایان عهد خود مطابق سنه
(۱۱۶۰) ستین و مائة و الف او را از عتاب برآورد - و بدستور
سابق بدیوانی برار مامور ساخت - و عنقریب نواب آصف جاه
در گذشت - و نواب نظام الدوله بر مسند پدر به نشست - و نواب
مصمص الدوله را از برار طلبیده بدیوانی سرکار خود بدستور
سابق سرفراز ساخت - و او با استقلال تمام عهده دیوانی را
(که کار وزارت شش صوبه دکن است) سرانجام داد - و چون نواب
نظام الدوله حسب الطلب احمد شاه فرمانروای هندوستان قصد

(۲) نسخه [۱] مردم آصف جاه (۳) نسخه [ج] نواب نظام الدوله (۴)

در [بعضی نسخه] انزوا اختیار نمود *

شاه جهان آباد کرد نواب مصمصام الدوله را بدکن گذاشت - و وقت
وداع انگشتری خود را بار عذابت کرد - و فرمود این مهر
سایماني سمت - لیکن نواب نظام الدوله تا دریای نوبده^(۲) رفته
بر طبق حکم ملطاني بدکن عطف عنان نمود - و چون رایات
نواب نظام الدوله در ملک ارکات خرامید و بر مظفر جنگ
ظفر یافت نواب مصمصام الدوله هر چند بنواب نظام الدوله
عرض کرد که اقامت این^(۳) آکا مصلحت نیست محمد علي
خان پسر انورالدین خان شہامت جنگ گویاموئي را با اتفاق
فرنگیان انگریز درین ملک باید گذاشت که اینها برای تنذیه
نصاری فراسیس پهلجهری^(۴) کفایت میکنند نواب نظام الدوله
کوش نکرد - و بعضی کوتاه اندیشان (که بغیر اغراض نفسانی
خود اقامت آن ملک میخواستند - و برای منفعت جزوی چشم
از انتظام کلی پوشیدند) مزاج نواب نظام الدوله را بر سر اقامت
آن ملک آوردند - تا آنکه گذشت آنچه گذشت *

بعد شهادت نواب نظام الدوله ریاست بمظفر جنگ رسید

(۲) نسخه [اب ج] نوبدا - بالف (۳) در [نسخها] آکا بها می نویسد
اما در کتب لغت آکا بالف آمده (۴) نسخه [ج] نصاری فراسیس کفایت
میکند (۵) در [بعضی نسخه] پهلجهری - و در [بعضی] پهلجهری - و در
[بعضی] پهلجهری - و در [بعضی ج] پهلجهری *

و ازان ملک عطف عنان فرمود - و قریب شهر کرپه^(۲) رسیده بقتل
رسید - و مصمصام ریاست بتمکن نواب صلابت جنگ امیر الممالک
خلف الصدق نواب آصف جاه زینت پذیرفت - و الویه فیروززی
از نواحی کرپه بر سر شهر کرنول رسید - نواب مصمصام الدوله
تا اینجا همراه لشکر بود - در کرنول از لشکر جدا شده بر جناح
استعجال خود را بار رنگ آباد رسانید - فقیر محرر ترجمه
نیز با اتفاق وقت با نواب مصمصام الدوله از لشکر بار رنگ آباد آمد^(۳)
نواب مصمصام الدوله بشهر رسیده چند خانه نشینی اختیار کرد
و نهم رجب سنه (۱۱۶۵) خمس و ستین و مائة و الف
تصد حضور نواب امیر الممالک بحیدر آباد کرد - و بعد وصول
حضور بصوبه داری حیدر آباد امتیاز یافت - و بعد چندی
از صوبه داری معزول شده بار رنگ آباد آمد - و گوشه انزوا
برگزید - تا آنکه نواب امیر الممالک بار رنگ آباد تشریف آورد
و چهاردهم صفر سنه (۱۱۶۷) سبع و ستین و مائة و الف نواب
مصمصام الدوله را بعطای خلعت و کالت مطلق خود و از اصل
و اضافه بمنصب هفت هزار هفت هزار سوار و خطاب مصمصام الدوله
بر نواخت - و او مدت چهار سال بمنصب و کالت مطلق پرداخت
و بحسن رای و تدبیر مهمات جزوی و کلی را طرفه رونق داد

(۲) یا کرپه باشد (۳) در [چند نسخه] با اتفاق نواب *

بارصف بے اسدابی . طلسمے بر بسمت - کہ عقل عقلا را حیران
 ساخت - چه وقت (کہ وکالت بار مقرر شد) سرکار نواب امیرالممالک
 عجب حالت داشت - کہ از بے زری نوبت بغر و خمت اثاث البیت
 رسیده بود - نواب مصمص الدوله نوعی حسن کردن نمود کہ آب رفته
 بجوی آمد - و نسق بر ہم خورده باز انتظام پذیرفت - سرکشان
 حلقه اطاعت در گوش و کچ مزاجان غاشیہ راستی بردوش کشیدند
 و امن عجبے در ممالک بہم رسید - و رعایا و برایا در ظلال عدالت
 و انصاف طرفہ آسودگی یافتند - و در عرصہ چہار سال مدت
 وکالت خود جمع و خرج مالک را برابر کرد - می گفت سال آیندہ
 انشاء اللہ تعالی جمع بر خرج می افزاید *

بالجملہ بعد تقرر وکالت عنقریب ریات نواب امیرالممالک را
 در اهتزاز آورد - و بارادہ نذیبہ رگھو بهوسلہ جانب برار متوجہ شد
 و رگھورا مالش دادہ پنج لک روپیہ پیشکش برگرفت - و از برار
 رو بطرف نرمل کرد - سریا راو زمیندار نرمل از عہد نواب^(۲)
 آصف جاہ پای تمرن افشردہ مکرر فوج سرکار را غارت کردہ بود
 نواب مصمص الدولہ بحکمت عملی اورا مقید ساخت - و ملک
 او را بضبط سرکار عالی در آورد - و در سال اول از وکالت
 این دو کار عمدہ بر کرسی نشاند - و ایام برشغال در حیدرآباد

(۲) در [بعضی نسخہ] سریا راو *

گذرانید - و در سال دوم از وکالت سنہ (۱۱۶۸) ثمان و ستین
 و مائۃ و الف نواب امیرالممالک را بملک میسور برد - و از راجہ
 میسور پنجاہ لک روپیہ پیشکش برگرفت - و اوائل موسم برشغال
 بحیدرآباد معارفت نمود - درین ایام سلطان دہلی عالم گیر ثانی
 برای نواب مصمص الدولہ ماہی و مراتب فرستاد - شخصہ
 این مصرعہ تاریخ یافت *

* ع *

۱۱۶۸

* از شاہ ہند آمد ماہی و ہم مراتب *

در سال سیوم از وکالت سنہ (۱۱۶۹) تسع و ستین و مائۃ و الف
 کمک راو بالاجیہ کرد - بیانش اینکہ راو بالاجی شہر سانور را^(۲)
 محاصرہ کرد - افاغندہ سانور حصار شہر را مستحکم نمودہ
 پای جلالت افشردند - و بارہا از حصار برآمدہ مردم مورچال را
 زدند - راو بالاجی عاجز آمد - و استمداد از نواب مصمص الدولہ
 کرد - سپہان اللہ مثل راو بالاجی (کہ ممالک دکن و ہند را
 بتصرف در آوردہ - و پادشاہ دہلی و ارکان سلطنت را متزلزل^(۳)
 ساختہ) رجوع بنواب مصمص الدولہ آورد - و دست بدامن
 استعانت زد - نواب مصمص الدولہ نواب امیرالممالک را بکمک
 راو بالاجی برد - و لشکر را بسانور رسانید - و مورچال قایم کرد
 و آتش کاری توپخانہ بجائے رسانید کہ افاغندہ رنگ باختند

(۲) نسخہ [ب] شانور (۳) نسخہ [ب] و سلطنت اورا *

و در مصالحه زدند - بعد ازین نواب مصمص الدوله در فکر
بر انداختن نصاری افتاد *

مخفی نماند که چون نواب نظام الدوله ناصر جنگ برای
دفع مظفر جنگ بملک ارکات رفت مظفر جنگ باعانت نصاری
فراسیس ساکن پهلجهری مصاف داده شکست یافت - نصاری
به پهلجهری خزیدند - و مظفر جنگ دستگیر شد - باز نصاری باتفاق
افغانه راه غدر پیمودند - و نواب نظام الدوله را شهید ساختند
و مظفر جنگ را بسر داری برداشتند - (نوعی) که راقم ترجمه در سر آزاد
مفصل بقلم آورده) اینکه پیش ازین نصاری در بزار مخصوص بودند
و با از حد خود بیرون نمیگذاشتند - بعد شهادت نواب نظام الدوله
(۲) چیره شدند - و لذت ملک گیری دریافتند - بعضی ملک ارکات را
فراسیس بتصرف در آورد - و بعضی آن لکا را نصاری انگریز فرا گرفت
و نیز انگریز بر بنگاله مسلط شد - و قلعه بندر سورت را گرفت
و هلم جرا ابتدای بذای تسلط نصاری اینست *

القصة بعد شهادت نواب نظام الدوله مظفر جنگ نصاری
فراسیس را نوکر گرفت - و رفیق خود ساخت - و بعد قتل او
نصاری بصیغه نوکری در رکاب نواب امیر الممالک شدند
و سیکاکل و راج بندری و دیگر مواضع را در جایگیر خود گرفتند

(۲) در [اکثر نسخه] خیره (۳) نسخه [ج] ابتدای تسلط نصاری •

و طرفه اقتدار بهم رسانیدند - که حکم حکم ایشان شد
موسی بوسی سردار نصاری بخطاب سیف الدوله عمده الملک
نوری اندوخت - و حیدر جنگ صاحب اختیار سرکار عمده الملک
گردید - جنس و فصل حیدر جنگ اینکه نام اصلی او
عبدالرحمن است - پدرش خواجه قاندر بلخی - در عهد نواب
آصف جاه از بلخ آمده اعتبار پیدا کرد - و فوجدار مچھلی بنذر
شد - و محاسبه سرکار بر نموده او برآمد - و او در مچھلی بنذر
با بعضی نصاری آشنا شده بود - باین علاقه به بنذر پهلجهری رفت
و در پناه نصاری نشست - حیدر جنگ در آن وقت خرد سال بود
و کورندور نام کپتان یغنی حاکم پهلجهری او را بسیار دوست
میداشت - و چون مظفر جنگ رئیس شد کورندور جمعی نصاری را
بسر داری موسی بوسی همراه مظفر جنگ کرد - و عبدالرحمن را
(بنا بر اینکه جهت جامع بین المسامین و النصاری است) همراه
موسی بوسی داد - و چون عبدالرحمن جوهر قابل بود ترقی عظیمی
کرد - و حل و عقد سرکار قرنگی بدست آورد - و باسد الله
حیدر جنگ مخاطب شد *

الحاصل نواب مصمص الدوله بعد انفصال معاملت افغانه سانور
خواست که نصاری را از میان بردارد - نواب امیر الممالک باشاره
نواب مصمص الدوله نصاری را از نوکری بر طرف کرد - نصاری
از لشکر جدا شده راه حیدر آباد گرفتند - و شهر حیدر آباد را

در اختیار خود کرده متحصّن شدند - نواب امیر الممالک متعاقب^(۲)
رسیده شهر را محاصره کرد - قریب دو ماه محاصره ماند - و جنگها
باهم واقع شد - آخر بنا بر نفاق اعیان بصلح انجامید - و عمدة الملک
و حیدر جنگ آمده ملاقات نمودند - و چون در ایام محاصره
انتظام جایگیریات نصاری برهم خورده بود عمدة الملک و حیدر جنگ
رخصت گرفته بطرف راج بندری و سیکانول محاللات جایگیر خود^(۳)
رخت بر بستند - نواب مصمّم الدوله برشکال در حیدر آباد بسربرد
و در سال چهارم از وکالت سنه (۱۱۷۰) سبعین و مائة و الف
از حیدر آباد برآمد - رام چندر مرهتّه از عهد نواب آصف جاه
بها لکی و غیره محاللات توابع صوبه بیدر جایگیریات لکوک در تصرف
داشت - و از بے سلیقهگی و بے حیثیتی بتقدیم لوازم نوکری
نمی رسید - نواب مصمّم الدوله خواست که جایگیریات را از
انتزاع نماید - رام چندر باستعداد اسباب جنگ پرداخت - و حرکت
مذبوحی کرده حلقه اطاعت در گوش کشید - و جایگیریات او سوای
بها لکی بضبط سرکار عالی درآمد - نواب مصمّم الدوله اوائل برشکال
با نواب امیر الممالک دارنگ آباد آمد - و درین ایام فوجی را فرستاده
قلعه دولت آباد را محاصره کرد - و از سادات بخاری (که از
عهد عالمگیر پادشاه قلعه داری را متوارث بودند) قلعه را گرفت

(۲) در [اکثر نسخه] بتعاقب رسیده (۳) در [بعضی جا] میکانل •

بعد ازین فلک شعبده باز ورق گردانی آغاز کرد - و در شکست
نواب مصمّم الدوله کمر کین بر بست - و آن همه عقل و هوش
که داشت از باز گرفت *

مجملا شرح واقعه ایذکه - زر مشاهره سپاه بسیار بر ذمه سرکار
بود - مغویان سپاه را برغلانیدند - سپاه هنگامه تقاضا برپا نمودند
نواب مصمّم الدوله اگر قصد میکرد بسرانجام دو لک روپیه
این فتنه فرو می نشست - چون وقت زوال دولت رسیده بود
اعتنا نکرد - بتاریخ ششم ذی القعدة سنه (۱۱۷۰) سبعین
و مائة و الف مردم سپاه نواب شجاع الملک بسالت جنگ خلف
نواب آصف جاه را از خانه برآورده پیش نواب امیر الممالک
بردند - و خلعت وکالت مطلق از عزل نواب مصمّم الدوله
دهانیدند - طرفه بلوای عام شد - و ارباش و بازاریان شهر
غلو کرده خواستند که بر خانه نواب مصمّم الدوله ریزند
اما اسبابی بظهور آمد که تا شام بلوای در توقف افتاد - شب
اهل بلوای متفرق شدند - نواب مصمّم الدوله اندیشید که فردا
اگر یورش نمایند با آقا مقابل شده نمی توان جنگید - بهتر آنکه
کناره باید کرد - نیم شب احوال و ائقال ضروری بر اخیال بار نمود
و خانه را با امتعه لکوک و اقسام نفائس و تفسوقات وا گذاشت
و با جمیع اهل بیعت ذکور و اناث قصد قلعه دولتآباد کرد - از رفقاء او
قریب پانصد کس سوار و پیاده حق رفاقت بجا آوردند - مشعلها

درشن کرده مصالح از خانه برآمد - و در بظفر دروازه حصار شهر پناه آورد - محافظان ظفر دروازه قاب اقامت نیارنده در بفرار نهادند قفل دروازه شکسته از دروازه شهر پناه برآمد - و قریب بصبح هشتم ذی القعدة سنه (۱۱۷۰) سبعین و مائة و الف بدولت آباد رسید بعد رفتن او بقلعه اثاث البیت او قدری بتاراج غارتگران رفت و اکثر بضبط سرکار عالی در آمد - بعد چند روز فوجی از سرکار تعیین شد و قلعه دولت آباد را محاصره کرد - و جنگها در میان آمد *

نواب مصمص الدوله بشمائل رضیه و خصائل مرضیه متکلی بود اما گاه باشد که حق تعالی نظر کردهای خود را از نظر خلق می اندازد و برای رفیع مراتب اخروی در دارالامتنان دنیا ببلای مبتلا می سازد مصداق این معنی در نواب مذکور مشاهده افتاد - که با آن فضائل و شمائل جمیع خلایق امیر و فقیر و درباری و بازارای از برگشتن و جز بگیری و بکش حرفی بر زبان نمی آوردند - اگر کسی بر جان و وفا قایم بوده دوستی او را بحال داشت کجا یارا که دم زند یا سلسله تلاشی جنباند - فقیر تنها خود را بر آشوب قیامت زدم و نظر از مخالفت تمام عالم برداشتم - و با نواب شجاع الملک ملاقاتها نموده بذای مصالحت گذاشتم - و برای تمهید قواعد اصلاح و تشدید مبانی آشتی مکرر بقلعه رفتم - و بچه سحر پردازی

(۲) نسخه [ب] زبانها *

و افسون کاری محاصره قلعه را بر خیزانیدم - و هنوز شروط مصالحه با تمام نرسیده بود که نواب نظام الدوله ثانی ناظم صوبه برار از ایلچپور باورنگ آباد تشریف آورد - و نواب امیرالممالک او را بمنصب والای ولی عهدی خود مخصوص ساخت - و بنظام الملک آصف جاه مخاطب گردانید - نواب آصف جاه ثانی راقم ترجمه را طلبیده باستمالت نواب مصمص الدوله مامور ساخت - و طومار مطالب او را موافق استدعا دستخط فرموده حواله فقیر نمود طومار را گرفته بقلعه رفتم - و او را سرگرم اراده حضور ساختم - نواب آصف جاه سرداران عمده را باستقبال فرستاد - نواب مصمص الدوله غره ربیع الاول سنه (۱۱۷۱) احدی و سبعین و مائة و الف از قلعه برآمده در ظاهر قلعه با سرداران استقبال ملاقات نمود - و همان روز ملازمت نواب آصف جاه ثانی و نواب امیرالممالک حاصل کرد و مورد انواع مزاحم گردید *

درین ایام بالاجی راو باراده مخالفت قریب اورنگ آباد رسید و بسواس راو پسر خود را مقدمه الجیش کرد - و راجه رام چندر (که از موطن خود بعزم حضور نواب امیرالممالک بسندکھیر سی کروهی اورنگ آباد رسیده بود) مرهقه او را درانجا محاصره نمود - و قافیه او را تذک ساخت - نواب آصف جاه از اورنگ آباد بسندکھیر نهضت فرمود - و رام چندر را از ورطه

(۲) نسخه [ب] بسندکھیر *

هلاکت را رها کنید - و در عرض راه محاربات عظیمه بوقوع آمد
 نواب آصف جاه داد شجاعت و جگر داری داد - و جمع کثیر^(۲)
 اعادی را بشمشیر آتشبار سپید مجمر ساخت - نواب مصمص الدوله
 درین نهضت ملتزم رکاب بود - درین اثنا خبر آمد که عمده الملک
 موسی بوسی و حیدر جنگ از کار جایگیریات خود فراغ حاصل
 کرده قصد حضور نواب امیر الممالک دارند - و بحیدر آباد
 رسیدند - و حیدر جنگ نواب مصمص الدوله را متواتر خطوط^(۳)
 نوشت - و آن قدر مراتب اخلاص بمعرض اظهار درآورد که
 مشار الیه را بر اخلاص او اعتماد کلی بهم رسید - و از مکر و بیم
 غفلت تام روی داد - و لشکر فیروزی از سنده پیر معارفت نموده
 در حوالی شاه گنده رسیده بود که حیدر جنگ بحضور رسید
 و لشکر بهیئت مجموعی بارزنگ آباد آمد - و سواد شمالی
 شهر مخیم شد *

نواب مصمص الدوله زمام اختیار خود را بکلی بدست
 حیدر جنگ سپرد - و او براه چاباوسیه در آمد - و دامی از مکر
 و فریب بر چید - هر چند آشنایانی که بر خداع او آگاه شدند
 بصراحت و کذابت بنواب مصمص الدوله خبر کردند باور ننمود
 و تکیه بر اخلاص دشمن نموده خیر خواهی آشنایان را در میزان

(۲) نسخه [ج] جمع اعادی را (۳) نسخه [ج] خط نوشت *

اعتبار نساجید - تا آنکه بتاریخ بیست و ششم (جیب سنه ۱۱۷۱)
 احدی و سبعین و مائة و الف نواب امیر الممالک بسیر باغ بیگم
 واقع اوزنگ آباد تشریف برد - و حیدر جنگ ماده خداع
 آنجا مهیا ساخت - نواب مصمص الدوله و نواب یمین الدوله
 که بالا مذکور شد حسب الطلب در باغ بیگم رفتند - هر دو را
 نظر بند کردند - و بلشکر برده هر کدام را در خیمه علیحده
 جای دادند - و میر عبدالحی خان و میر عبدالسلام خان و میر
 عبد الذبی خان پسران نواب مصمص الدوله را نیز طلبیده با پدر
 در یک خیمه مقید ساختند - و دور خیمه محافظان نصاری^(۲)
 نشستند - و خانه نواب مصمص الدوله را دو باره آنچه جمع شده بود
 بغارت بردند - و مستورات سادات را از خانه اخراج نمودند
 و اقربای نواب مصمص الدوله را و متوسلانی که فی الجمله استطاعتی
 داشتند آنها را در قید شدید کشیدند - و زرها گرفتند - و ستمی
 بر سادات گذشت که واقعه کربلا بتازگی صورت گرفت *

الحاصل این حرکات بر حیدر جنگ مبارک نیامد - نواب
 آصف جاه ثانی درین فکر افتاد که نقش هستی او را از صفحه روزگار
 بشوید - وجهش اینکه حیدر جنگ با نواب مصمص الدوله نقض
 عهد کرد - و اطمینان ازو برخاست - وجه دیگر اینکه حیدر جنگ

(۲) نسخه [ج] و در خیمه *

اول نواب آصف جاه را بے پروا بال ساخت - بعد ازان بقید نواب
مصمص الدوله پرداخت - بیداش اینکه نواب آصف جاه فوج سنگینه
از برادر در رکاب آورد - و رتق و فتق مهمات ملکی و مالی در قبضه
اقتدار خود کرد - حیدر جنگ دید که با وصف نواب آصف جاه
نقش تسلط من درست نمی تواند نشست - در شکست نواب
آصف جاه افتاد - و بانواع حيله سازي فوج را از نواب جدا ساخت
و زرسپاه هشت لک رویه از نزد خود تسایم نمود - و نواب را
تنها ساخت - بعد ازان نواب مصمص الدوله را مقید کرد - و خاطر
خود را از هر دو طرف جمع نمود - و خواست که نواب آصف جاه را
ببهبانه صوبه داری حیدر آباد بحیدر آباد فرستد - و در قلعه
گلکندة نگاه دارد - و میدان را برای جولان خود خالی سازد
و ندانست که تقدیر بر تدبیر می خزد *

سیوم رمضان قریب باستوا سنه (۱۱۷۱) احدی و سبعین

و مائة و الف حیدر جنگ در خیمه نواب آصف جاه آمد
نواب آصف جاه پیشتر با مشیران خود مخفی قتل حیدر جنگ
قرار داده بود - حضار محفل خاص حیدر جنگ را گرفته ذبح کردند
و نواب آصف جاه بر اسبه سوار شده از لشکر تنها برآمد - و این همه
توبخانه فرنگ در مقام حیرت معطل ماند - و جرأت نمود
که کارنامه رستم و افراسیاب را منسوخ ساخت - از مذبح شدن
حیدر جنگ عمده الملک موسی بوسی و دیگر اعیان لشکر

هوش باختند - و درین دستخیز واقعه طلبان نواب مصمص الدوله
و یمین الدوله و میر عبدالغنی خان پسر خرد نواب مصمص الدوله را
شریعت شهادت چشاندند - طرفه اینکه حیدر جنگ (که در
حقیقت قاتل این سادات است) چهار گهزی پیشتر از سادات
بقتل رسید - و قتل او را نواب مصمص الدوله بگوش خود شنید
و گفت که حالا سلامت ما هم بنظر نمی آید - و باستقلال تمام
مستقبل قبله نشست - تا آنکه لجه مان نام هندو از رفقاء نصاری
آمد - و شهین ساخت - پدر و پسر را در مقابر آباء (که جانب
جنوبی شهر قریب بدرگاه شاه نور قدس سره است) زیر خاک
سپردند - و یمین الدوله را در قبرستان آبای او (که پائین گنبد
شاه نور قدس سره است) دفن ساختند - (اقم ترجمه تاریخ شهادت
۱۱۷۱)

هر سه سید آیه کریمه (وجوه یومئذ مسفره) یافت - و نیز تاریخ
شهادت نواب مصمص الدوله درین قطعه نظم کرد * * نظم *

رفت مصمص الدوله ز جهان * سیوم ماه شریف رمضان
۱۱۷۱

سال این واقعه آن سید خود * گفت ما کشته عبدالرحمن

و نیز این رباعی مستزاد در تاریخ نظم ساخت * * رباعی *

* مصمص الدوله آن امیدروالا - دانش آگاه *

(۴)

* ناحق شده کشته در کمین گاه دغا - و مظلوما *

(۲) نسخه [ب] مالمی ما (۳) نسخه [ج] لجه مان (۴) نسخه [ب]

این غم جاگاه *

* آزاد بعرض میرساند تاریخ - یاران شتوید *

۱۱۷۱

* کردند شهید ناکسان سید را - انا لله *

متخفی نماند که میر عبدالحی خان و میر عبدالمسلم خان (روز شهادت والد خود محفوظ ماندند - سببش اینکه میر عبدالحی خان را بتقریب یک روز پیشتر از پدر جدا ساختند - و میر عبدالمسلم خان را بعرضه بیماری از خیمه در عمارت فرستادند - از آنجا که حیات هر دو برادر مقدر بود حافظ مطلق (تعالی شانه) در دل اعدا انداخت که هر دو پسر را از پدر جدا نمودند - در سلامت میر عبدالحی خان و میر عبدالمسلم خان نکته بخاطر (اقم ترجمه القا شد که الاسماء تنزل من السماء - اسم حی و سلام کار خود کرد - و هر کدام مسامی خود را محفوظ داشت *).

القصة بعد کشته شدن حیدر جنگ نواب امیر الممالک و نواب شجاع الممالک و عمده المملک موسی بوسی و ذوالفقار جنگ برادر حیدر جنگ (که بعد قتل او قائم مقام شد) قصد حیدر آباد کردند - و بعد وصول حیدر آباد ذوالفقار جنگ بطرف راج بندری و سیکاکل محلات جایگیر خود رفت - و عمده المملک راه پهلجهری گرفت - با ذوالفقار جنگ و زمیندار سیکاکل جنگ در میان آمد ذوالفقار جنگ شکست فاحش خورد - و سپاه تمام بغارت در آمد و کارخانجات جواهر خانه و توشه خانه و اخیال و توپخانه بدست زمیندار افتاد - و با معذرت جان به سلامت بود - و لجهه منان

قاتل نواب مصمص الدوله بقتل رسید - و همچنین محمد حسین (۲)

جماعه دار فرقه کاردیان (که با جماعه خود بر نواب مصمص الدوله و اقربا و رفقاء او متعین بود - و انواع بدسلوکیها بعمل آورد) خود با جماعه کشته شد - و عمده المملک موسی بوسی (که بطرف پهلجهری رفت) (۳) چیذا پتن بندر انگریز را محاصره کرد و مکرر آتش کارزار اشتعال گرفت - آخر انگریز غالب آمد و عمده المملک با کمال خستگی به پهلجهری گریخت - و در چند ماه انتقام خون سادات گل کرد - بلکه انتقامی (که از ذات حیدر جنگ شد) نواب مصمص الدوله بگوش خود شنیده رفت *

نواب مصمص الدوله جامع الکمالات بود - و با جمیع علوم آشنا مسائل هر فن در خزانه حافظه حاضر داشت - و در شعر فهمی دم یکتائی میزد - و مصطلحات زبان فارسی خوب می دانست میرزایان ولایت (که با او بر میخوردند) در مصطلحات دانی تعجب میکردند - میگفت من در دو چیز دعوی دارم - یکی عدالت که بدقائق معاملات چنانکه باید را می رسم - و حق را از باطل جدا می سازم - دوم شعر فهمی - (دری) با راقم ترجمه گفت که این مطلع فیضی مشهور است *

* بیت *

(۲) نسخه [ب] جمعدار (۳) در [بعضی نسخه] چیذا پتن *

* مرا برآه محبت دو مشکل افتاد است *

* که خون گرفته ام و یار قاتل افتاد است *

مطابق معنی ظاهر یک مشکل خون گرفته شدن عاشق است
و مشکل دوم قاتل افتادن یار - پس نجات متعذر - و بخاطر من
معنی دیگر رسیده - یک مشکل اینکه عاشق خون گرفته است
مبادا سوای معشوق دیگری او را کشد - مشکل دوم اینکه یار قاتل
افتاده است - مبادا سوای عاشق دیگری را کشد - هر دو امر بر عاشق
ناگوار است - منشی بے بدل بود - و انشاء او در خطوط نویسی
طور خاصه دارد - حیف که منشآت او جمع نشد - اگر تدوین
می یافت چشم ناظران را کحل الجواهر میکشید - در تاریخ دانی
یکتای عصر می زیست - خصوص احوال امرا و سلاطین تیموریه هند
که نسابه این گروه بود - برهانش همین کتاب متأثر الامراست
که قدر آنرا صاحب این فن می شناسد - کتب خانه عظیمه از کتب
عربی و فارسی فراهم آورد - و اکثر این کتب را بدست خود
مقابله و تصحیح نمود - درین هنگامه کتب خانه برهم خورد
ارصاف حمیده او زیاده ازان است که زبان تقریر ادا نماید - مثل
علو مزاج و متانت رای که ارسطو را شاگرد او توان گفت - و وقار
و تمکین و کوچک دلی و غمخواری خلأق و عدالت و حیای چشم
و وفا و وفا و صدق و راستی - با صفت دروغ سخت ناخوشی
داشت - و دروغ گورا املا در نظر اعتبار نمی آورد و زری

که او را حاصل می شد همان وقت ده یکی برای مستحقان
بر می آورد - و خزانه ده یکی علیحده میشد - و بر ارباب
استحقاق صرف می یافت - امیر امارت زیب بود - و وقت
که بر مهند می نشست بے تکلف شان امارت را زیب میداد
و شکوه ریاست در جبین او بچه رونق جلوه مینمود - در هفته
دو روز برای عدالت مقرر داشت - جمعه و سه شنبه - و مدعی
و مدعی علیه را در حضور خود طلبیده بنفس نفیس متوجه
تذقیع میشد - مراتب نظم و نسق ملک همه سر دهمت داشت
در روز و شب اصلا خلوتی برای مشورت ملکی نبود - و هیچ
مشیر نداشت - دانایان عصر بر علو نظر و وفور عقل او
آئینه حیرت بودند - نماز صبح خوانده متوجه مهمات میشد
وقت استوا قیلوله میکرد - و نماز ظهر خوانده باز در مهمات
می آورد - و تا نیم شب بلکه بیشتر بکارهای مالی و ملکی
می پرداخت - و اصناف مردم ارباب مطالب سوال و جواب
خود را خود بالمواجهه می کردند - و واسطه دخل نداشت
در دیوان بجزورت می نشست - و در خلوت بکوچک دلی
و انبساط تمام اختلاط میکرد *

نواب سالار جنگ بهادر نقل کرد که نواب مصمم الدوله
بعد آمدن از قلعه دولت آباد با من گفت که چنین معلوم
شده بود که این اسباب ظاهری (که نزد من جمع شده) هیچ

باقی نماند - گفتیم چه طور معلوم شد - گفت چنین بمن آگاهی دادند - و نیز نواب مذکور نقل کرد که (روزه) که وکالت را ازو گرفتند - و هنگامی عجبی برپا شد (من و جمعی کثیر در خانه نواب مصمص الدوله شب بیتوته کردیم - مردم را از فکر خواب نبرد - بگاه تر) که با نواب مصمص الدوله برخوردیم) گفت امشب بحضور خواب رفتم - و نیز نقل کرد که نواب مصمص الدوله با من گفت که پیش از رفتن قلعه موجودات فراشخانه گرفته شد - دو صد و کسری زیاده قالین و شطرنجی برآمد و روزه (که بقاعه رفتم) هیچ فرش نبود - در آن حالت اصلاً تغییری بخاطر راه نیافت - راقم ترجمه گوید وقتی (که نواب نظام الدوله بملک ازکات تشریف برد - و بر مظفر جنگ ظفر یافت) عمال آن ملک حضور طلب شدند - و بعلاقه دیوانی بر در نواب مصمص الدوله خیمه نصب کرده آنها را جای دادند - روزه از خیمه نواب مصمص الدوله برآمدم - شخصی دویده آمد - و گفت که حاجی عبدالشکور عامل معزول میگوید - که من در اختیار سزاولانم - از جا جذبیدن نمیتوانم - شما تا اینجا تصدیق کشید - فقیر با عامل مذکور آشنا نبودم - لیکن نرفتن دور از شیوه مروت دیدم - رفتم - او از محاسبه و تقید سزاولان

شکایت کرد - همان ساعت نزد نواب مصمص الدوله برگشتم و گفتم حاجی عبدالشکور نام عاملی در زمرة عمال بر در حاضر است او را (روبرو باید طلبید - نواب گفت ضابطه نیست که عامل محاسبه دار (روبرو بیاید - گفت نمیگویم که محاسبه او معاف شود همین قدر میخواهم که یک مرتبه روبرو شود - نواب در مقام انکار بود - و من در مقام اصرار - آخر نواب او را روبرو طلبید و حالت او را مشاهده کرد - و شفقت بسیار نمود - گفت فردا بر در خانه نواب نظام الدوله حاضر باید شد - و چوبدار را تاکید کرد که هر وقتی که فلانی حاضر شود مرا خبر باید کرد - فردا حاجی عبدالشکور بر درخانه حاضر شد - و چوبدار خبر رساند نواب مصمص الدوله بنواب نظام الدوله عرض کرد - که حاجی عبدالشکور نام عاملی در زمرة عمال محاسبه دار طلب حضور شده میر غلام عالی بمن گفت که او را یک مرتبه روبرو باید طلبید گفتم عامل محاسبه دار روبرو نمی آید - هرچند انکار بمبالغه کردم میر مرا نگذاشت - ناچار روبرو طلبیدم - حالا من هم بحضرت همین عرض دارم که یک مرتبه آن شخص روبروی حضرت بیاید - نواب نظام الدوله حکم فرمود که حاضر شود همین که از در در آمد و نظر نواب نظام الدوله بر هیئت او

افتاد چه می بیند - پیر نود ساله منحنی - پیراهنی در بر
و دستار سبزه بر سر - و عصا و تسبیح در دست - صورت ولایت
و محل ترحم - نواب نظام الدوله او را نزدیک خود طلبید^(۲)
و نشاند - و خوفها پرسید - و بر فرد محاسبه او دستخط
معاف کرد - و یومیه معین نمود - و سواری از سرکار خود
عزایت نموده رخصت فرمود - مذاکره (که از نواب مصمص الدوله
رنگ بست بیان شده) نه از صاحب و پرتو از آفتاب است
حق تعالی آن مرحوم را برحمت خاص نوازد - و صدر بهشت
برین را بجلوس او مزین سازد *

پوشیده نماید که بعد از شهادت نواب مصمص الدوله چون^(۳)
لشکر بحیدر آباد رفت میر عبدالحی خان را همراه برده در
قلعه گلکنده نگاه داشتند - و میر عبدالمسلم خان بنابر بیماری
در اورنگ آباد ماند - او را بقاعه دولت آباد فرستادند - و نواب
آصف جاه ثانی بعد قتل حیدر جنگ شبدیز عزم جانب برار
جولان داد - و فوج و سامان حرب فراهم آورده کمر به تنبیه
جانوجی پسر رگه و به و نسله بر بست - و با وصف قلمت جمعیت
این طرف و کثرت غنیمت لوائی فیروزی برافراخت - و بعد ازان

(۲) نسخه [ج] تسبیح (۳) نسخه [ب] نزه یک طلبید (۴) نسخه [ج]
بعد شهادت نواب *

روی توجه بحیدر آباد آوردن - نواب امیر الممالک (که برای نظم
و نسق ملکی جانب مجهلی بذور خرامیده بود) عطف عذر
نمود - و در سواد حیدر آباد ملاقات هر دو برادر واقع شد
نواب آصف جاه بدستور سابق بر مسند ولایت عهدی نشست^(۲)
و تمام مهمات مالی و ملکی بقضه اقتدار خود در آورد^(۳)
و پانزدهم ذی قعدة سنه (۱۱۷۲) اثنین و سبعین و مائة و الف
میر عبدالحی خان را از قلعه برآورده از سرنو احیا فرمود
سابق خطاب میر عبدالحی خان شمس الدوله دلار جنگ بود^(۴)
بعد برآمدن از قلعه بخطاب پدر (یعنی مصمص الدوله
مصمص جنگ) و منصب شش هزار سوار مورد عذایات
گردید - و میر عبدالمسلم خان هم حسب الحکم از قلعه دولت آباد
برآمد - و با اهل بیت خود برخورد - سلمهما الله تعالی *

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى - اما بعد عرض
میدارد فقیر عبد الرزاق الحسینی الخوارزمی الاورنگ آبادی
که از میادین سن رشد و تمیز الخ - انتهای کلامه *

(۲) نسخه [ب] بر مسند والای ولی عهدی نشست (۳) نسخه [ج] مهمات
(۴) نسخه [ب] خان بهادر (۵) یعنی تا آخر آنکه پیشتر در صفحه
[۵] گذشت *

مقدمه در فهرست کتاب

باید دانست که برخی ترجمه‌های رقم‌زده کلک بانی این نسخه بذابر راه یافتن افراط و تفریط بمسودها ناقص بود - حتی المقدور باتمام و اصلاح آن کوشیده بعد اختتام آن فهرس اسامی مردم مذکور الاحوال را جزو کتاب ساخته بعد اسماء ملحقه قاف الحاق بشنگرف رسم نمود - که فارق باشد میان گفتگوی آن بزرگ ومن هیچمدان - و این مجموعه جلیل القدر بنقوش هفت صد و سی ترجمه زیب و زینت گرفت - چنانچه تفصیل ذیل آئینه‌دار این مبدع است *

۸۵

حرف الالف - هشاد و پنج ترجمه

اسمعيل بيگ دولدي (ق) - اعتبار خان خواجه عذبر (ق)
افضل خان خواجه سلطان - ادهم خان كوكه - اشرف خان
مير منشي - ابراهيم خان اوزبك (ق) - آصف خان عبدالمجيد
اسكندر خان اوزبك - الغ خان حبشي (ق) - اعتماد خان
خواجه سرا - آصف خان خواجه غياث الدين علي - اعتماد خان
گجراتي - امير فتح الله شيرازي - و كيفيت وضع تاريخ الهي
اسماعيل قاي خان ذوالقدر - آصف خان ميرزا قوام الدين جعفر بيگ
افضل خان شيخ عبد الرحمن - اسلام خان چشتي فاروقي
ابوالفتح خان دكني - و بيان مذهب مهدويه - احمد بيگ خان
كابل - اعتماد الدوله ميرزا غياث بيگ طهراني - و احوال نورجهان

بيگم - اعتبار خان خواجه سرا (ق) - ابراهيم خان فتح جنگ
اسد خان معموري - اردا جي رام - افضل خان شكر الله
اخلاص خان حسين بيگ (ق) - آصف خان ابو الحسن مشهور
بآصف جاهي - و احوال ممتاز محل - اهتمام خان (ق) - اسلام
خان مشهدي - اصالت خان عبد الهادي - امير خان ابو البقا
اعظم خان مير محمد باقر - اعتقاد خان شاه پور - الله يار خان
يسر افتخار خان - احمد خان نيازي - آتش خان حبشي (ق)
الله قلي خان اوزبك - الف خان امان بيگ - احمد بيگ خان
برادرزاده ابراهيم خان - اوزبك خان نذر بهادر - اخلاص خان
شيخ الهديه (ق) - افتخار خان خواجه ابو البقا - ارادت خان
مير اسحق - اشرف خان خواجه برخوردار (ق) - الله وردي
خان - اكرام خان سيد حسن (ق) - الله يار خان مير
نوزك (ق) - اسلام خان ميرضياء الدين حسين - احتشام خان
اخلاص خان (ق) - اصالت خان ميرزا محمد - اعتماد خان شيخ
عبد القوي - الله وردي خان يسر الله وردي خان - اعتقاد خان
ميرزا بهمن يار - اقصى القضاة قاضي عبد الوهاب - و احوال
قاضي شيخ الاسلام - اسلام خان دومي - اعظم خان كوكه - افتخار
خان سلطان حسين - آتش خان جان بيگ (ق) - امانت خان
ميرك معين الدين احمد - ايرج خان ولد قزلباش خان - اشرف

(۲) خان ميرزا محمد اشرف - آغر خان پير محمد (ق) - ارسلان
 خان ارسلان قلي (ق) - امير خان مير ميران - و احوال
 صاحب جي مبيعه علي مردان خان - امانت خان مير حسين - ارشد
 خان مير ابو العلا (ق) - اسماعيل خان مکها (ق) - ابو نصر خان
 پسر شايسته خان (ق) - امان الله خان نبيره الله دردي خان
 ابراهيم خان پسر علي مردان خان - احسن خان سلطان حسن (ق)
 امير خان عبد الكريم - آصف الدوله جمله الملك اسد خان
 امير الامرا حسين علي خان - اعتقاد خان محمد مراد فرخ شاهي
 و كيفيت گرفتارمي محمد فرخ سير پادشاه - اعتماد الدوله محمد
 امين خان بهادر (ق) - اخلاص خان اخلاص كيش (ق) - امين
 خان دكزي - امين الدوله امين الدين خان بهادر سنبهلي (ق)
 اعتماد الدوله قهرالدين خان بهادر (ق) - امير الامرا غازي الدين
 خان بهادر فيروز جنگ (ق) - ابوالخير خان بهادر امام جنگ (ق)
 ابو المنصور خان بهادر صفدر جنگ (ق) - آصف الدوله
 امير الممالك (ق) - اسماعيل خان بهادر پني (ق) *

حرف الباء - بيست و نه ترجمه

بيرام خان خانخانان - و احوال سلیمه سلطان بيگم - بهادر
 خان شيباني - باز بهادر بايزيد - بابا خان قاقشال - بهادر

(۲) در [بعضه نسخه] مير محمد اشرف (۳) در [بعضه نسخه] امين خان

چيني بهادر (۴) در [بعضه نسخه] سنبهلي (۵) يا پني باشد *

پسر سعيد بدخشي (ق) - باقي محمد خان كوكه (ق)
 پاينده خان مغل (ق) - پيشرو خان مهتر سعادت (ق)
 بهادر الملك (ق) - بېرم بيگ تركمان - بهادر خان اوزبك (ق)
 بيگلر خان - بالچو قليمچ (ق) - بے بدل خان سعيداي گيلاني
 و كيفيت تخت طاروسي - باقر خان نجم ثاني - بهوجي زميندار
 بکلانه - و احوال آن الکا - بهادر خان دهلہ - پردل خان بيروم خان
 باقي خان چيله قلماق - پرتحي راج (تهور) (ق) - بهرام سلطان ولد
 نذر محمد خان - و احوال خانان توران - و كيفيت استردان بلخ
 بهادر خان باقي بيگ - پادشاه قلي خان تهور خان - و كيفيت
 ابتداي بغي سلطان محمد اكبر - بزرگ اميد خان (ق) - بهره مند
 خان مير بخشي - باقي خان حيات بيگ - و كيفيت نظر بند
 نمودن سلطان محمد معظم - بسالت خان ميرزا سلطان نظر (ق)
 بيان خان شيخ فاروقي (ق) - برهان الملك سعادت خان (ق) *

حرف الغاء - شانزده ترجمه

تردي بيگ خان تركستاني - قاتار خان خراساني (ق)
 ترسون محمد خان - تولک خان توچين (ق) - تردي خان (ق)
 ترخان مولانا نورالدين - تخته بيگ سردار خان (ق) - تاش بيگ
 تاج خان (ق) - تربيت خان عبدالرحيم (ق) - تهور خان ميرزا
 محمود - تربيت خان فخر الدين احمد - تقرب خان حكيم داود

(۲) در [بعضه نسخه] بالچو قليمچ (۳) در [بعضه نسخه] اعظم *

تربیت خان شفیع الله - تربیت خان میر آتش - و کیفیت تسخیر
قلعه ستاره - ترکناز خان (ق) - تیغ بیگ خان میرزا کل (ق) *

حرف الذاء - دو ترجمه^۲

ثانی خان هرودي - ثناء الله خان امان الله خان (ق) *

حرف الجیم - هفده ترجمه^{۱۷}

جعفر خان تگلو - جلال خان قورچی (ق) - جگ مال برادر
خرد راجه بهارهمل (ق) - جانش بهادر (ق) - جهانگیر قلی خان
لاله بیگ - جگنا تهه پسر راجه بهارهمل (ق) - جان سپار خان
ترکمان - جادو رای کایتیه - جهانگیر قلی خان شمس الدین
جگراج عرف بکرماجیت (ق) - جان نثار خان قدیمی - جان سپار
خان خواجه بابا (ق) - جلال کاکر (ق) - جعفر خان عمده الملک
جان سپار خان پسر مختار خان - جان نثار خان خواجه
ابوالمکارم (ق) - چورا من جات^(۲) *

حرف الحاء - بیست و دو ترجمه^{۲۲}

حاجی محمد خان سیستانی - حسن خان کهتریه^(۳) - حیدر
محمد خان آخته بیگی (ق) - حاجی یوسف خان (ق)
حکیم مسیح الدین ابوالفتح - حکیم عین الملک شیرازی (ق)
حکیم همام - حسن بیگ خان بدخشی شیخ عمری - و کیفیت

(۲) یا چورا من جات باشد (۳) در [بعضی نسخه] تکریه *

بغی خسرو - حکیم علی گیلانی - و حقیقت جنگ فیلان
در حضور عرش آشیانی - و کیفیت حوض که حکیم مزبور ساخته
حاکم بیگ داماد اعتماد الدوله - و احوال اچهد روپ سذاسی
حکیم مدرا مسیح الزمان - حبش خان سیدی مفتاح - و احوال
بعضی عادل شاهیه - حیات خان داروغه آبدار خانه (ق) - حسام الدین
خان - حکیم حاذق گیلانی - حقیقت خان اسحق بیگ (ق) - حسین
بیگ خان اوزبک - حسن علی خان بهادر عالمگیرشاهی - و احوال
رضی الدین خان - حکیم الماک میر مهدی - و بیان عروض
استسقای محمد اعظم شاه (ق) - حسین خان خویشگی - و احوال
شاه بیگ - حمید الدین خان بهادر عالم گیرشاهی (ق) *

حرف الخاء - چهل و چهار ترجمه^{۴۴}

خضر خواجه خان - و احوال سکندر سور - خواجه جلال الدین
محمود - خواجه معظم برادر مریم مکانی - خان زمان علی قلی
خواجه جهان هرودي - خان عالم چلمه بیگ - خانخانان منعم بیگ
خان جهان حسین قلی بیگ - خواجه شاه منصور شیرازی
خداوند خان دکنی - خواجه نظام الدین احمد - خواجه
شمس الدین خوافی - و تحقیق خواف - خواجه فتح الله (ق)
خواجگی محمد حسین (ق) - خواجه جهان کابلی جهانگیری
خسرو بی اوزبک - خان اعظم کوکه - و کیفیت فوت سلطان مظفر
گجراتی - و ارتداد اکبر پادشاه - خانخانان عبد الرحیم - و احوال

میان فهیم - خدمت پرست خان رضا بهادر - خان جهان لودی
 خان عالم برخوردار - خواجه ابوالحسن تربتی - خان زمان امان الله
 خواجه جهان خوانی (ق) - خان دوران نصرت جنگ - خان جهان
 باره (ق) - خسرو سلطان ولد نذر محمد خان - خواجه
 عبد الهادی (ق) - خوشحال بیگ کاشغری (ق) - خواص
 خان بختیار خان (ق) - خلیل الله خان برادر خرد اصالت
 خان - خان دوران سید محمود - خانزمان میر خلیل - و کیفیت
 عشق سلطان اورنگ زیب با زین آبادی - خواجه عبد الرحیم
 خان (ق) - خانزمان شیخ نظام - خانجهان بهادر کوکلتاش میر ملک
 حسین - خدا بنده خان پسر شایسته خان - خان عالم اخلاص خان (ق)
 خانجهان بهادر کوکلتاش خان علی مراد (ق) - خاندوران امیر الامرا
 خواجه عامر - و احوال نادر شاه (ق) - خدا یار خان تهنی (ق)
 خان زمان میواتی - خواجه عبد الله خان (ق) - خواجه قلی خان
 بهادر (ق) *

حرف الدال - بیست و یک ترجمه

دریا خان عزایت - دستم خان (ق) - دولت خان لودی
 دیانت خان قاسم بیگ (ق) - دلار خان کاکر - داراب خان
 میرزا داراب - دربار خان روهله - دیانت خان دست بیاضی
 دیندار خان بخاری (ق) - دولت خان خواص خان - دانشمند
 خان - دارود خان قریشی - دیانت خان حکیم جمالا (ق) - داراب

(۲) مخنار خان - دلیر خان دوزی (۳) - دلیر خان عبد الرؤف
 میانه (ق) - دیانت خان میر عبدالقادر - دارود خان و بهادر خان
 و سایمان خان (ق) - دلار خان بهادر (ق) - دیانت خان میر
 علی نقی - دهیراج راجه جی سنگه سوانی (ق) *

حرف الذال - شش ترجمه

ذوالقدر خان ترکمان (ق) - ذوالفقار خان قرمانلو - ذوالفقار
 خان محمد بیگ - ذوالفقار خان نصرت جنگ - ذکر یا خان بهادر
 هزبر جنگ (ق) - ذوالفقار الدوله میرزا نجف خان بهادر *

حرف الراء - هشتاد ترجمه

(۵) رؤسی برادر زاده راجه بهار عمل (ق) - راجه بهار عمل - رای
 سرجن هادا (ق) - رای لونگرن کچهوا (ق) - راجه بیربر
 راجه تودرممل کهتری لاهوری - و ضوابط مستحدثه او - راجه
 بهگونت داس - راجه مددکر بندیاه (ق) - راجه رام چند
 بکهیل (ق) - رام چند چوهان (ق) - راجه بکرماجیت پتر داس (ق)
 رای بهوج پسر رای سرجن هادا (ق) - رای درکا سیودی (ق)
 رای (ای سنگه بهورتهیه - و کیفیت قلعه دیوگده (ق) - راجه

(۲) در [اکثر نسخه] بنی مخنار (۳) در [بعضی نسخه] داورقی - اما
 گمان برم که دارود زنی باشد (۴) امالی صحیح زکریا ست بزای معجمه
 عجب که مولف این نام را در ذال آورده (۵) نسخه [۱] بهارامل (۶)
 در [بعضی نسخه] سیودی (۷) نسخه [۱] آیوگده *

رامداس کچهواہ - راجہ باسو (ق) - راجہ مان سنگھ پسر
 راجہ بھگونٹ داس کچهواہ - ر کیفیت آلکای اڈیسہ - راجہ
 راج سنگھ کچهواہ (ق) - راجہ رایسال درباری - رانا سکرا پسر
 رانا اودی سنگھ (ق) - راجہ مہا سنگھ و جگت سنگھ (ق)
 راجہ سورجمل پسر راجہ باسو - راجہ سورج سنگھ راتھور (ق)
 راجہ بکرماجیت رای رایان - ر کیفیت قلعة کانگرہ - رای
 گوردھن سورج دھج - راجہ بر سنگھ دیو بندیلا (ق) - رستم
 خان شغالی - رانا کرن پسر رانا امرا (ق) - راورتن هادا پسر
 راور بھوج (ق) - راور سور بھورتھیہ (ق) - راجہ بھارتھہ بندیلا (ق)
 راجہ ججھار سنگھ بندیلا (ق) - راجہ روز افزون (ق)
 رحمت خان میر فیض اللہ (ق) - راجہ انوب سنگھ
 بدگوچر - راجہ گج سنگھ پسر راجہ سورج سنگھ (ق) - راجہ
 رامداس نروری (ق) - راجہ کشن سنگھ بھدوریہ (ق) - راور
 امر سنگھ پسر کلان راجہ گج سنگھ (ق) - رای مکند کایٹھہ (۴)
 راجہ جگت سنگھ پسر راجہ باسو (ق) - راجہ جیورام بدگوچر (ق)
 رشید خان انصاری - ر کیفیت جلالہ و نیاکانش - راجہ
 بیتھل داس کور (ق) - راجہ بہار سنگھ بندیلا (ق) - راور
 ستر سال هادا نیپورہ راورتن (ق) - راجہ سیورام کور (ق) - راجہ

(۲) در [بعضی نسخہ] شمالی (۳) در [بعضی نسخہ] بوندیلا (۴)

در [بعضی نسخہ] کایت - یا کاتب باشد *

اندرمن دھندھیرہ (ق) - رام سنگھ ولد کرمسی راتھور (ق)
 روپ سنگھ راتھور (ق) - رستم خان مقرب خان (ق) - راجہ
 انورده کور (ق) - راجہ راجروپ (ق) - راجہ رگھوناتھہ (ق)
 رحمت خان حکیم ضیاء الدین - و احوال فوت دارا شکوہ
 و مراد بخش (ق) - راجہ تودرممل شاہجہانی (ق) - راور کرن
 بھورتھیہ (ق) - راجہ سحان سنگھ بندیلا (ق) - راجہ دیپی سنگھ
 بندیلا (ق) - راجہ رای سنگھ سیودیہ (ق) - راجہ رام سنگھ
 کچهواہ (ق) - رشید خان الہام اللہ (ق) - راور بہار سنگھ
 هادا (ق) - رضوی خان سید علی (ق) - رندوالہ خان غازی (ق)
 روح اللہ خان اول پسر دوم خلیل اللہ خان - روح اللہ خان
 خانہ زان خان (ق) - راور دلپت بندیلا - ر کیفیت کلاہ پوشان
 فرنگ (ق) - رام سنگھ هادا (ق) - رستم دل خان - راجہ جھیلہ رام
 ناگر (ق) - راجہ محکم سنگھ کھتری (ق) - رعایت خان ظہیر
 الدولہ (ق) - روشن الدولہ رستم جنگ (ق) - راجہ چندر سین
 (ق) - راجہ سلیمانجی بٹالکر - راجہ گوپال سنگھ کور (ق)
 راجہ ساهوجی بھونسلا (ق) - رکن الدولہ سید لشکر خان بہادر
 نصیر جنگ - راجہ بیر بہادر (ق) *

(۲) یا سحان سنگھ باشد (۳) در [بعضی نسخہ] راور دلپ (۴) یا

بٹالکر باشد (۵) در [چند جا] بھوملاہ نوشتہ *

حرف الزاء - چهار ترجمه

زین خان کوکه - زاهد خان پسر صادق خان (ق) - زاهد خان
کوکه (ق) - زبردست خان (ق) *

۵۵

حرف السین - پنجاه و پنج ترجمه

سیف خان کوکه - سید محمود خان باره (ق) - سید
احمد خان باره (ق) - سلطان خواجه نقشبندی - و کیفیت
مشیر عرش آشیانی - سید حامد خان بخاری (ق) - سید
عبد الله خان پسر میر خواننده (ق) - سمانچی خان قرغوجی (ق)
سید راجو باره (ق) - سعید خان چغتای - سید قاسم و سید هاشم
باره (ق) - سیف خان سید علی امیر (ق) - سردار خان خواجه
یادگار (ق) - سید دلیر خان باره - و کیفیت فیل سفید (ق)
سید هزیر خان باره (ق) - سیف خان میرزا صفی - سرافراز
خان چغتای (ق) - سید شجاعت خان باره - سپهدار خان محمد
صالح (ق) - سعید خان بهادر ظفر جنگ - سردار خان شاه جهانی
سرافراز خان پسر لشکر خان (ق) - علامی سعد الله خان - و کیفیت
دولتخانه خاص - و حقیقت قرار داد داشتن تابندگان (ق) - سید
منصور خان باره - سبجان سنگه و پرمیدیو پسران سورجمل
سیودی (ق) - سید عالم باره (ق) - سید هدایت الله صدر (ق)
سید اختصاص خان باره عرف سید صلابت خان (ق) - سید

(۲) نسخه [۱] ظفر جنگ چغتای *

شجاعت خان بهادر بهکری (ق) - سعادت خان پور ظفر خان (ق)
سیادت خان میرزین الدین علی (ق) - سید مظفر خان باره و سید
لشکر خان باره - سبیل سنگه سیودی (ق) - سرافراز خان بلولی
سید اختصاص خان سید فیروز خان (ق) - سید عزت خان
عبدالرزاق گیلانی (ق) - سید امیر خان خوافی (ق) - سربلند خان
خواجه رحمت الله (ق) - سیف خان فقیر الله - سیف الله خان
میر بحر - سید عبدالله خان باره (ق) - سردار خان چیله
و کیفیت نظر بند شدن سلطان محمد معظم - سیادت خان سید
اوغلان (ق) - سیدی یاقوت خان حبشی (ق) - سرافراز خان سید
لطیف (ق) - سید حسین خان باره (ق) - سید رستم خان
دکنی (ق) - سعد الله خان هدایت الله (ق) - سید نجم الدین
علی خان باره (ق) - ستر سال بندیله (ق) - سعادت الله خان (ق)
سیف الدوله عبدالصمد خان بهادر دلیر جنگ (ق) - سیف الدوله
سید شریف خان بهادر (ق) - سعد الله خان بهادر مظفر جنگ (ق)
سادات خان ذوالفقار جنگ (ق) - سراج الدوله انور الدین خان
بهادر ظفر جنگ (ق) *

۵۴

حرف الشین - پنجاه و چهار ترجمه

شمس الدین محمد خان - شاه قلی خان نازنجی (ق) - شاه

(۲) در [بعضی نسخه] سبیل سنگه (۳) در [اکثر نسخه] بلولی

(۴) یا عرب خان باشد *

بداع خان (ق) - شیخ گدائی کذبو - شیخ محمد بخاری (ق)
 شاه محمد خان ولایتی - شیخ احمد فتح پوری - شاه فخر الدین (ق)
 شجاعت خان عرف مقیم خان عرب - شیخ عبدالذبی صدر
 شیخ عبد الرحیم لکهنوی - شیخ جمال بختیار (ق) - شهاب الدین
 احمد خان - شیخ ابراهیم پور شیخ موسی (ق) - شیرویه
 خان (ق) - شیخ عبدالله خان - و مجملے از احوال شیخ محمد
 غوث و شیخ بہاول - شیخ ابوالفیض فیضی - شہباز خان کذبو
 شریف خان اتک (ق) - شاہم خان جلایر - شاه قلی خان محرم
 شیخ ابوالفضل مبارک - شیر افغن خان علی قلی بیگ - شریف
 خان امیرالامرا - شجاعت خان شیخ کبیر - شمشیر خان ارسلان بے
 اوزبک (ق) - شیخ فرید مرتضیٰ خان بخاری - شجاعت خان
 سلام اللہ عرب (ق) - شاه بیگ خان ارغون - شاه نواز خان بہادر میرزا
 ایرج - شیر خواجہ (ق) - شہباز خان معروف بشیر و رھلہ (ق)
 شیر خان تونور - شیر خان تربتی - شاه قلی خان وقاص حاجی (ق)
 شادی خان اوزبک (ق) - شجاعت خان شادی بیگ (ق)
 شاه بیگ خان اوزبک (ق) - شیر خان سید شہاب بارہہ (ق)
 شیخ میر خوافی (ق) - شاه نواز خان صفوی - شمس الدین خان
 پسر کلان نظر بہادر (ق) - شمشیر خان حیات تربتی (ق) - شجاعت
 خان وعد انداز بیگ خان (ق) - شہامت خان سید قاسم بارہہ

شمشیر خان تربتی - شیخ عبد العزیز خان (ق) - شریف الملک
 حیدر آبادی - شایستہ خان امیرالامرا - شجاعت خان محمد بیگ
 ترکمان (ق) - شجاعت خان بہادر محمد شاه نام (ق) - شہداد
 خان خویشگی - شجاع الدولہ - و احوال احمد شاه درانی (ق)
 شجاع الملک امیرالامرا (ق) *

حرف الصاد - $\frac{۹}{۱}$ نہ ترجمہ

صادق محمد خان ہروی - صادق خان میر بخشہ - صلابت خان
 روشن ضمیر (ق) - صفدر خان خواجہ قاسم (ق) - صف شکن
 خان میرزا لشکری (ق) - صف شکن خان محمد طاہر (ق)
 صفی خان پسر دوم اسلام خان مشہدی - صلابت خان خواجہ
 میر خوافی - صف شکن خان میر صدر الدین (ق) *

حرف الضاد - $\frac{۱}{۱}$ یک ترجمہ

ضیاء الدولہ پسر خواجہ سعد الدین خان (ق) *

حرف الطاء - $\frac{۲}{۱}$ دو ترجمہ

طیب خواجہ جوبباری - طاہر خان طاہر شیخ (ق) *

حرف الظاء - $\frac{۲}{۱}$ دو ترجمہ

ظفر خان پسر زین خان کوکہ (ق) - ظفر خان خواجہ
 احسن اللہ (ق) *

حرف العین - سی ترجمه

علي قاي خان اندرابي (ق) - عبدالله خان اوزبك - عبدالمطلب
 خان (ق) - عرب بهادر - علي مردان بهادر (ق) - عزت خان
 خواجه بابا (ق) - عوض خان قاتشال (ق) - عبد الله خان
 فيروز جنگ - عزيز الله خان پسر يوسف خان (ق) - عاقل خان
 عنايت الله - و احوال سني خانم (ق) - عبدالرحيم بيگ اوزبك (ق)
 عرب خان نور محمد (ق) - علي مردان خان امير الامرا
 و كيفيت هنگامه اوزبكان در بلخ - عبدالله خان سعيد خان (ق)
 عسكر خان نجم ثاني (ق) - عبدالرحمن سلطان (ق) - عبدالرحيم
 خان پنجمين پور اسلام خان مشهدي (ق) - عنايت خان خواني
 عبد الرزاق خان لاري (ق) - عاقل مير عسکري (ق) - عزيز الله
 خان پسر سيوم خليل الله خان (ق) - علي مردان خان
 حيدر آبادي (ق) - عيسى خان مبين^(۲) - عنايت الله خان (ق)
 عضد الدوله عوض خان بهادر قسور جنگ (ق) - عبد العزيز خان
 بهادر شيخ مقبول عالم (ق) - عمدة الملك امير خان مير
 اسحق (ق) - علي محمد خان روهله (ق) - علي دردي خان
 ميرزا بندي (ق) - عماد الملك غازي الدين خان پسر امير الامرا
 فيروز جنگ (ق) *

(۲) در [بعضی نسخه] متين - و در (بعضی جا) متين *

حرف الغین - هفت ترجمه

غازي خان بدخشي - و كيفيت اختراع سجده پيش عرش آشياني
 غيرت خان خواجه کامگار - غالب خان بيجاپوري (ق) - عضد
 خان پسر الله دردي خان - غيرت خان محمد ابراهيم (ق)
 غازي الدين خان بهادر فيروز جنگ - غازي الدين خان بهادر
 غالب جنگ (ق) *

حرف الفاء - پانزده ترجمه

فرحت خان مهتر سکاڻي (ق) - فتح خان حبشي - و احوال
 ملک عنبر - فدائي خان ميروظريف - فدائي خان ميرزا هدايت الله
 فاضل خان آقا افضل امفهانبي - فيروز خان خواجه سرا (ق)
 فتح جنگ خان روهله - فاخر خان نجم ثاني (ق) - فيض الله خان
 پسر زاهد خان کوهه - فتح جنگ خان ميانه - فاضل خان شيخ
 مخدوم صدر (ق) - فدوي خان محمد صالح و مفدر خان محمد
 جمال الدين (ق) - فاضل خان برهان الدين - فضائل خان مير
 هادي - فتح الله خان بهادر عالمگير شاهي *

حرف القاف - بيست و نه ترجمه

قرا بهادر خان (ق) - قاسم محمد خان نيشاپوري (ق) - قتل قدم
 خان (ق) - قمر خان (ق) - قبا خان کندک - قطب الدين خان اتکه

(۲) در [چند نسخه] فاضل *

قاسم علي خان (ق) - قريش سلطان كاشغري - قاسم خان مير بحر
 قطيب الدين خان شيخ خوين - قليج خان اندجاني - قاسم خان تمكين^(۲)
 قاسم خان جويني - ر كيفيت هوگاي بندر - قباچاق خان امان بيگ
 قزلباش خان افشار (ق) - قزاق خان باقي بيگ ارزبك - قاضي
 محمد اسلم - قليج خان توراني - قاسم خان مير آتش - قباد خان
 مير آخور - قطب الدين خان خويشكي پسر دوم نظر بهادر
 قوام الدين خان امفاني - قلعه دار خان ميرزا علي - قليج خان
 خواجه عابد پور عالم شيخ (ق) - قاسم خان كرماني - قطب الدين
 خان خويشكي عرف بايزيد - قطب الملك سيد عبد الله خان
 قادر داد خان بهادر انصاري (ق) - قطب الدوله محمد انور
 خان بهادر *

حرف الكاف - كه ترجمه

كمال خان گكه - كاكړ علي خان (ق) - كنوز جغت سنگه
 كشن سنگه رانهور - كاكړ خان عرف جهان خان (ق) - كار طلب
 خان (ق) - گنج علي خان عبد الله بيگ (ق) - گيري سنگه
 كامگار خان پسر دوم جعفر خان (ق) *

حرف اللام - لنيج ترجمه

لشكر خان اكبري - لشكر خان مشهدي - لشكر خان جان نثار
 خان - لطف الله خان - لطف الله خان صادق (ق) *

(۲) در [بعض نسخه] زمكين *

حرف الميم - يكصد و پنجاه و دو ترجمه

مصاحب بيگ - ملا مير محمد خان شيرواني - مير شاه
 ابو المعالي - محمد سلطان ميرزا - مهدي قاسم خان - محمد
 قاسم خان بدخشي - محمد قايي توبائي (ق) - محمد قايي
 خان برلاس - مجنون خان قاقشال - مير محمد خان مشهور
 به خان كلان - معين الدين خان فرنخودي (ق) - مهر علي خان
 سلدوز (ق) - ميرزا ميرك رضوي خان (ق) - محمد مراد خان
 پسر امير بيگ (ق) - مظفر خان تربتي - مير معز الملك
 اكبري - مير علي اكبري موسوي - ميرزا شرف الدين حسين
 محب علي خان پسر مير نظام الدين علي - معصوم خان فرنخودي^(۲)
 مير گيسوي خراساني - مخدوم الملك عبد الله - و احوال شيخ
 حسن علائي - مير زاده علي خان (ق) - ميرزا فولاد بيگ پسر
 خدا داد برلاس - و محمل از احوال ملا محمد توي - ميرزا
 سايمان - محب علي خان رهناسي - مير ابو تراب گجراتي - مير
 شريف آملی - و تحقيق مردم نقطويه - مير مرتضي سبزواري
 معصوم خان كاپلي - ميرزا مظفر حسين صفوي - ميرزا جاني
 بيگ ارغون - و احوال صوبه نته - ميرزا يوسف خان رضوي
 ماندهو سنگه كچهوايه (ق) - مير حسام الدين - مخصوص
 خان برادر خرد سعيد خان چغتاي (ق) - مير معصوم خان

(۲) در [چند نسخه] لفظ ملي نيست *

بهگري - ميرزا شاهرخ - مير خليل الله يزدي - و احوال شاه
 نعمت الله ولي - محمد قاي تركمان (ق) - مهتر خان انيس (ق)
 ميرزا غازي بيگ - ميران صدر جهان - ميرزا جين قليچ
 ميرزا فریدون خان برلاس (ق) - محشم خان شيخ قاسم (ق)
 ميرزا علي بيگ اكبر شاهي - مير جمال الدين انجو - ميرزا
 راجه بهار سنگهه (ق) - مير فضل الله بخاري - معظم خان
 شيخ بايزيد (ق) - محمد تقی سيم ساز - ملا محمد نتهه
 محمد خان نيازي - مظفر خان مير عبد الرزاق - مقرب خان
 شيخ حسو - مرتضى خان انجو - مصطفى بيگ تركمان (ق)
 مهابت خان خانانان - مختار خان سبزواري - مير محمد
 امين مير جملة - و كيفيت افغان - محمداار خان - مرشد قلي
 خان تركمان - و احوال مرشد قلي خان الله استجلو - مخلص خان
 برادر كلان الله وردی خان - معتمد خان محمد شريف - ميرزا
 وستم صفوي - موسوي خان صدر (ق) - مبارز خان زرهله - مهيس
 داس رانهور (ق) - مير سيد جلال صدر - و احوال ملا محمد
 صوفي مازندراني - محمد زمان طهراني (ق) - مدهو سنگهه
 هادا (ق) - ميرزا والي - مكرمت خان ملا مرشد - و كيفيت بلده
 شاه جهان آباد - ميرزا حسن صفوي - مرتضى خان سيد نظام
 معتقد خان ميرزا بيگي - ميرزا عيسى قز خان - محمد علي
 خان محمد علي بيگ - مغل خان پسر زين خان كوكه - مير

شمس (ق) - مرشد قلي خان خراساني - و كيفيت دهان و دكن
 ملتفت خان - معمر خان مير ابوالفضل - مكدن سنگهه هادا (ق)
 معتمد خان محمد صالح خواني (ق) - مبارك خان نيازي
 ميرزا ابوسعيد - مصطفى خان خواني - ميرك شيخ هروي
 مانوجي و پرسو جي - ملا علاء الملك - مير جملة معظم خان^(۴)
 و احوال سلطان شجاع - و كيفيت جنگ بهادر و آسام - ميرزا نودر
 ميرزا ابوالمعالي - محمد صالح خان قز خان - ملا احمد نايته
 و تحقيق نوايت - مخلص خان قاضي نظاما (ق) - ميرزا راجه
 جي سنگهه كچهوايه (ق) - محمد قلي خان بهوسله - ميرزا سلطان
 صفوي - ميرزا مكرم خان صفوي - ميرزا خان مژوچهر - مهابت
 خان لهراسپ - مبارز خان مير كل - مرتضى خان سيد شاه
 محمد (ق) - مهاراجه جسونت سنگهه رانهور - مير سيد محمد
 قزجي - و حكايت شيخ محمدي - ملتفت خان مير ابراهيم حسين
 محمد امين خان مير محمد امين - مختار خان شمس الدين
 مغل خان بلخي - محمد علي خان خانسامان - مهابت خان
 حيدرآبادي - موسوي خان مير معز - محمد بدیع سلطان (ق)^(۳)
 مصطفى خان كاشي - و حكايت آمدن محمد اعظم شاه نزد
 خلد مكان (ق) - مخلص خان عالمگيري - مرتضى خان سيد

(۲) در [بعضی نسخه] مير محمد سعيد مير جملة معظم خان (۳) در

[بعضی نسخه] ميرزا معز

مبارک خان (ق) - محتشم خان میر ابراهیم - مطلب خان سبزواری
 میرزا صفوی خان (ق) - مذکور خان شیخ میران (ق) - مختار خان
 قمرالدین - میرزا یار علی بیگ (ق) - میر احمد خان اول - محمد
 اسام خان (ق) - مذموم خان خانانان بهادر شاهي - میرزا محمد
 هاشم خلیفه سلطان - محمد مراد خان پسر مرشد قلی خان
 محمد حسین (ق) - میرزا شاه نواز خان صدر الدین - مکرم
 خان میر اسحق - میر ویس غازی (ق) - محمد یار خان
 پسر میرزا بهمن یار - میر جملة خانخانان عباد الله نام (ق)
 مرحمت خان بهادر غضنفر جنگ (ق) - محمد کاظم خان - و احوال
 مولف تا رویداد انزوا - مبارز خان عماد الملک - معز الدوله
 حیدر قلی خان اصفهانی (ق) - موتمن الملک جعفر خان (ق)
 مهاراجه اجیت سنگمه راتهور - و کیفیت فوت سلطان محمد
 اکبر (ق) - میر احمد خان ثانی - و کیفیت هنگامه محبوب خان
 در کشمیر - معز الدوله حامد خان بهادر ملاط جنگ (ق) - محمد
 غیاث خان بهادر غیاث بیگ (ق) - محمد خان بنگش (ق)
 موتمن الدوله اسحق خان (ق) - متهور خان خویشگی - محتشم
 خان میر خان - مقرب خان پسر امین خان (ق) - مبارز الملک
 هر بلند خان - مهاراجه جانوجی جسونت بنالکر (ق)
 مجد الدوله عبدالاحد خان (ق) *

(۲) در [بعضی نسخه] عبد الصمد خان •

حرف النون - پانزده ترجمه

نیابت خان عرب (ق) - نور قلیچ (ق) - نقیب خان میر
 غیاث الدین - نورالدین قلی (ق) - نظر بهادر خویشگی - نجابت
 خان میرزا شجاع - نوازش خان عبدالکافی - نامدار خان (ق)
 ناصر خان محمد امان (ق) - نصیر الدوله ملاط جنگ (ق)
 نظام الملک آصف جاه - نظام الدوله ناصر جنگ - نجیب الدوله
 شیخ علی خان بهادر (ق) - نجیب الدوله نجیب خان (ق)
 نظام الملک نظام الدوله آصف جاه *

حرف الواو - پنج ترجمه

وزیر جمیل (ق) - وزیر خان هروری - وزیر خان مقیم نام (ق)
 وزیر خان حکیم علیم الدین - وزیر خان محمد طاهر *

حرف الیاء - شش ترجمه

هاشم خان پسر قاسم خان (ق) - هادی دان خان (ق)
 هوشدار خان - هزبر خان خلف آله وردی خان (ق) - همت خان
 میر عیسی - همت خان سپهدار خان *

حرف الیاء - هشت ترجمه

یوسف محمد خان کولتاش (ق) - یوسف خان کشمیری (ق)
 یوسف خان ولد حسین خان تکریم (ق) - یعقوب خان بدخشی (ق)

(۲) در [چند جا] نذر بهادر بخال معجمه نوشته •

یاقوت خان حبشی - یوسف محمد خان تاشکندی - یکه تاز خان
عبدالله بیگ - یلنگتوش خان بهادر (ق) *

حرف الالف - اسمعیل بیگ دولتی

از امرای فردوس مکانی سم - در دلاوری و کنکاش مسلم
و تمک بود - چون همایون پادشاه از ملک عراق مراجعت نمود
و بمحاصره قلعه قندهار پرداخت و کار بر محصوران دشوار گردید
و امرا از میرزا عسکری جدائی گزیده هر یک از قلعه پایان آمده
خود را نزد پادشاه مزبور رسانیدند مشارالیه نیز شرف زمین بوسی
دریافت - و پس از فتح قندهار حکومت زمین داور بمشارالیه
مقرر شد - و در ایام محاصره کابل او بهمراهی خضر خواجه خان
بر سر شیرعلی نوکر میرزا کامران [که بر طبق گفته میرزا از کابل
بنابر غارت قافله ولایت (که بچاپکاران رسیده بود) رفته بعد غارت
بنابر انسداد طرق (که مردم پادشاهی نموده بودند) نتوانست
بکابل رسید - لهذا بجانب غزنین شتافت] تعیین گردید - و در کتل
سجاولند بشیرعلی مذکور رسیده بجنگ در پیوست - و مردم
پادشاهی ظفر مند گردیده با فراران غنائم بحضور جنت آشیانی
رسیده مشمول عنایت گردیدند - و چون قراچه خان (که تقدیم
خدمات شایان نموده مطرح عنایت بیغایت شده بود) بدر
تنگ حوصلگی زده جمعی کثیر را از راه برده بجانب بدخشان نزد
میرزا کامران روان شد مومی الیه هم از فریب خوردن های او بود

ازین جهت در حضور پادشاه باسمعیل خرس ملقب گشته - و پس
از آنکه پادشاه خود متوجه ملک بدخشان گردید روز جنگ
با میرزا کامران مشارالیه دستگیر شد - و بشفاعت منعم خان
جان بخشی یافته سپرد او شد - و در یورش هندوستان همراه رکاب
خسروانی بود - و پس از فتح دهلی بهمراهی شاه ابوالعالی
بجانب لاهور نامزد شد - تدمه احوالش بملاحظه نیامده *

* اعتبار خان ناظر *

خواجه عنبر نام خواجه سرای مقرب فردوس مکانی بود - در سال
(که همایون پادشاه عزیمت عراق مصمم نموده از متصل قندهار
روانه شد) او را با جمعی دیگر بنابر آردن هودج مریم مکانی
(خصمت فرمود - او رفته خدمت پسندیده بجای آردن - و در سده
(۹۵۲) نهصد و پنجاه و دو هجری او در کابل بحضور رسیده ادراک
سعادت ملازمت نمود - پادشاه او را در خدمت شاه زاده محمد
اکبر تعیین فرمود - و پس از انتقال جنت آشیانی اکبر پادشاه
او را روانه کابل فرمود - که محمل مریم مکانی والده پادشاه را
بحضور آورد - چنانچه در سال دوم جلوس او در رکاب مریم مکانی
بشرف ملازمت امتیاز اندوخت - و بعد چندی بحکومت دهلی
عام افتخار افراخته در آنجا درگذشت *

* افضل خان *

خواجه سلطان علی نام - ابتدا در سرکار جنت آشیانی باشراف

خزانه اختصاص داشت - از رشادت و کاردانی مشمول الطاف
(۲)
همایونی گشته در سنه (۹۵۶) نهصد و پنجاه و ششم صاحب دیوان
خرج گردید - یعنی به مساعدت طالع ارجمند بمشرفی بیوتات امتیاز
یافت - و چون در سنه (۹۵۷) نهصد و پنجاه و هفت هجری میرزا
کامران برادر خرد جنت آشیانی در مخالفت برادر بزرگوار (که
زیاده بر پدر اشفاق و الطاف مرعی میداشت) بر دارالملک کابل
استیلا یافت با متصدیان و ملازمان پادشاهی در مقام گرفت و گیر
در آمده خواجه را نیز مقید ساخت - و بزجر و تعدی نقد و جنس
بر گرفت - و چون نهضت هندوستان پیش نهاد عزم پادشاهانه
گردید خواجه بوالا منصب میر بخشیکری علم ترفع می افراشت
چون واقعه ناگزیر جنت آشیانی بمیان آمد تردی بیگ خان
(که ادعای امیرالامرائی داشت) باتفاق خواجه بانظام مهمات
دهای پرداخت - از آنکه در جنگ هیموی مشهور خواجه بهمراهی
سردار انتظام بخش فوج قول بود در هنگامی (که آن بقال فتنه ساز
خود بر قول تاخمت آورد) خواجه را پای ثبات از جا رفته باتفاق
اشرف خان میر منشی و مولانا پیر محمد شروانی (که برای
شکست هنگامه سپه سالاری تردی بیگ خان قابو می جست)
مسلك فرار اختیار نمود - چون امرا انهزام خورده با هزاران
خجالت و شرمساری بموکب اکبری (که از صوبه پنجاب

(۲) در [اکثر نسخه] در سال نهصد *

بمقصود مبارزه هیمو بسپهرند رسیده بود) پیوستند بیرام خان
تردی بیگ خان را فرصت نداده از هم گذرانید - و خواجه را
با میر منشی (که گمان نفاق و زرداری میداشت) نظر بند
نمود - و پس ازان خواجه با میر منشی فرار نموده سفر حجاز
اختیار کرد - و در سال پنجم اکبری بشرف آستان بوس استمعان
یافتند - و مورد افضال عرش آشیانی شده بهایه والای امارت
و منصب سه هزاره مرتقی گردید - مآل کار او و تاریخ فوتش
بغور شیرازه بند این پریشان اوراق نرسیده *

* ادهم خان کوکه *

پسر خرد ماهم آنکه است - که بغزوفی عقل و درستی
اخلاص نسبت قوی بعرش آشیانی داشت - از زمان آسایش
گهواره تا آرایش تخت بدوام ملازمت و وفور اعتبار و کثرت
محرّمیت و اعتماد ممتاز بود - در برهم زدگی دولت بیرام خان
شریک غالب گشته تمشیت مهمان ملکی و مالی از پیش خود
گرفت - و با آنکه مدغم خان وکیل السلطنت هم شد باستقلال
تمام بکارها می پرداخت - ادهم خان از امرا پنج هزاره ست
ابتدا بمحاصره مانکوت در رکاب پادشاهی به بهادری
(۳) و راد مردی بلندنامی اندوخته - آن قلعه ایست در کوهستان

(۲) نام سابقش موهذ است - در زمان اکبر شاه بسپهرند زبان زده روزگار

گشت (۳) نسخه [ب] دلوری - و راد مردی بمعنی دلوری است *

سوالک بر قلعه کوه فلک فرسا متضمن بر چهار قلعه - بر فراز
کوهچها بطرز غریب ساخته اند - که تمامی آن یک حصن
بنظر می آید - سلیم شاه وقتی (که از مهم گهران برگشت)
اساس آن گذاشت - تا برای لشکر پنجاب مامنه باشد - می خواست
لاهور را ویران کرده آنجا آباد سازد - چه آن شهره سمت
بزرگ - مسکن اقسام تجار و اصناف مردم - باندک توجه
لشکر عظیم و یراق فوجها مهیا توان کرد - چون سر راه فوج مغل
واقع شده بود مبادا در آنجا رسیده استعداد فراوان بهم رساند
و کار از علاج بگذرد - درین اندیشه اجلاس در رسید - در سال
دوم سکندر سور در آنجا متحصن گشته آخر بزمینهار گرائید - و قلعه
تسلیم نمود - سال سیوم بپرام خان (که همیشه از ادهم خان
متوهم می بود) محال هتکانده نزدیکی آگره مسکن طایفه
به دریه (که نمرود و سرکشی آنها با سلاطین روزگار شهره
آفاق بود) بجایگزینش مقرر کرد - تا بدین وسیله هم متمردان
آن نواحی سزا یابند - و هم او در حضور نباشد - و بیک
خیال دو کار شگرف صورت گیرد - با چندی از امرا رخصت دان
ادهم خان بکوشش نمایان آن ضلع را عملی ساخته ارباب عصیان را
بر انداخت - و بعد از آوارگی بپرام خان و اختتام کارش
عرش آشیانی آخر سال پنجم مبادی سنه (۹۶۸) نهصد و شصت

(۲) نسخه [ج] هتکانده (۳) نسخه [ا ب] آفاق است *

و هشت هجری اورا با پیر محمد خان شروانی و امراء دیگر
بتسخیر ولایت مالوه (که بیداد گری و مدهوشی باز بهادر
مکرر بعرض (سیده بود) تعیین نمودند - چون بنواحی سارنگ پور
(که مستقر او بود) پیوست باز بهادر از مستی و بیهوشی
(که شب و روز درین کار بود) اندک بخود آمده در مقام
بیکار نشست - پیوسته از طرفین دلاوران (زم آزموده بر آمده
لوازم نبود بجای می آوردند - تا روزی چپقلشی عظیم بمیان
آمد - باز بهادر شکست خورده بجانب خاندیس فرار نمود
ادهم خان بصرعت شتابان خود را بسارنگپور رسانیده تمام اموال
و اسباب او را با پاتران و کفیزان (که نغمه حسن و حسن نغمه
ایشان در آفاق امتیاز و اشتها داشت) متصرف شد - و ازین
کامیابی و حصول خزائن و دفائن و امتعه نفیسه (که اندوخته
سالها بود) کلاه نخوت او کج شد - و نشسته غرورش افزود
هر چند پیر محمد خان نصیحت کرد سودمند نیفتاد - مملکت
مالوه بامرا تقسیم کرده چند زنجیر فیل از جمله غنائم همراه
صادق خان ارسال حضور نمود - و خود بعیش و عشرت مشغول
گشت - بخاطر عرش آشیانی گران (سید - اصلاح او اهم دانسته
در شازده روز از آگره ایلغار فرمود - و بیست و هفتم شعبان
(۲) نسخه [ج] انتشار و اشتها داشت (۳) در فارسی نشسته می نویسند - اما

این لفظ که عربی است در اصل نشسته است *

سال ششم وقتی (که ادهم خان بعزیمت تسخیر قلعه گاکرون
دو گروهی سارنگپور برآمده میرفت) ناگاه موکب اقبال پیدا
شد - بدریافت شرف زمین بوس میبای گشت - عرش آشیانی
یکسر بخانه اش رفته فرود آمدند - گویند ادهم خان خیال
فاسد در سر داشت - و بهانه می جست - (۲) روز دوم ماهم
انگه با مردم محل رسید - و پسر را از گران خواب غفلت
هوشیار ساخته آداب پیشکش و ضیافت بتقدیم رسانید - و آنچه
از باز بهادر بدست آورده بود از صامت و ناطق با همه پائوران
بنظر اشرف گذرانید - عرش آشیانی برخی را بار مرحمت نموده
بعد وقفه چهار روز علم معارفت با گره افراشتند *

گویند چون عرش آشیانی لوی معارفت بر افراختند در
مذول اول ادهم خان از سفاهت و بیخردی ماهم انگه مادر خود را
(که صاحب اختیار محل بود) بران داشت که در مغذیه
حمینه از پائوران باز بهادر مخفی بدو حواله نماید - که بنا بر
در ادبی کسی بحال آنها نخواهد پرداخت - اتفاقاً همان ساعت
بهادشاه خبر رسید - حکم مقام فرموده مردم را بتفحص
برگماشت - ادهم خان مضطر گشته هر دو را بصحرا سر داد
چون متفحصان گرفته آوردند ماهم انگه آن بیگناهان را بقتل
رسانید - و عرش آشیانی اغماض فرمودند - لیکن همین سال باقتضای

(۲) نسخه [ب] دهم - اما صحیح دوم است *

مصلحت ملکی حکومت مالوه به پیر محمد خان باستقلال مقرر شد
و ادهم خان حسب اطلب بحضور رسید *

چون شمس الدین محمد خان انگه بقرب و اعتبار لوی تفرق
و برتری افراخته در جمیع امور خلافت دخل تمام داشت این مدعوش
جوانی و سیه مست دولت همواره برو حسد برده - منعم خان
خانخانان (که گرفتار همین بیماری بود) همواره بکهنه عیاری
آن مغرور تهور و مغلوب خشم را بقتله و غدر تحریک می نمود
تا آنکه درازدهم رمضان سال هفتم در دولتخانه پادشاهی
انگه خان و منعم خان با امرای دیگر مشغول مهمات سلطنت
بودند - ادهم خان بے اعتدالانه با جمعی از خود بے اعتدال تر
رسید - همه بتعظیم برخاستند - انگه خان نیم قیام نمود - آن
بے محابا دست بخنجر کرده متوجه انگه خان شد - و اشاره
بهمراهان کرد - بزخمهای جانگزا کار آن آقسقال دولت تمام کردند
و پس از آن ادهم خان بے باکانه شمشیر در دست گرفته
متوجه محل سرا شده بر ایوان مرتفع (که بر دور محل خاصه
بود) برآمد - غوغا بلند گشت - عرش آشیانی از خواب بیدار
شده از دیوار قصر سر بر آورده استکشاف احوال نمودند
و بخشم و غضب شمشیر گرفته برآمدند - همین که ادهم خان
بنظر آمد فرمودند که ای بچه لاده انگه مرا چرا کشتی
آن گستاخ پیش دریده دستهای عرش آشیانی گرفت - و گفت

پادشاه غور فرمایند - اندک تلاش واقع شده - پادشاه دست
از جنگ او کشیده مشتت بقوت بر روی او زدند - که معلق^(۲)
بزمین افتاد - بفروخت خان خاصه خیل و بسنکرام هوسناک
(که ایستاده بودند) فرمودند - که چه تماشا میکنید - این^(۳)
دیوانه را ببندید - آنها فرمان پذیر گشته بر بستند - حکم شد که
از بالای صفا سرنگون اندازند - دو مرتبه انداختند - تا گردن
آن خود سر شکست - و باین طرز آن سفاک هتاک^(۴) مطابق
سنه (۹۶۹) نهصد و شصت نه هجری بقصاص مکافات رسید
۹۷۰
حسب الارشاد هر دو نعش را روانه دهلی ساختند - (دو خون شد)
تاریخ^(۵) است - گویند ماهم انکه (که درین وقت بر بستر بیماری
افتاده بود) شنید که ادهم خان چنین بے اعتدالی نموده
پادشاه مقید کردند - مهر مادری برداشته او را بملازمت آورد
شاید پسر را راهاند - پادشاه ماهم انکه را دیده فرمودند
که ادهم انکه ما را کشت - ما هم او را کشتیم - آن عاقله روزگار
گفت خوب کردند - اما نمی دانست که بسیاست رسیده - چون
بییقین پیوست حفظ آداب حضور نموده بظاهر جزع و فزع

(۲) نسخه [ب] معلق زنان افتاد (۳) در [بعضی نسخه] دیوانه سر را

(۴) نسخه [ج] هتاک بقصاص مکافات رسید (۵) چون این واقعه

در سنه (۹۶۹) بود تاریخ [دو خون شد] که عددش ۹۷۰ است غلط

خواهد بود زیرا که تاریخ گویان فرق یک یا دو عدد جایز داشته اند •

نگرد - لیکن رنگ از رو رفت - و دل بهزاران زخم مجروح
گشت - پادشاه نظر بر قدم خدمت او بتسلی خاطرش پرداخته
رخصت خانه فرمودند - آمده بسوگواری نشست - و مرفه که
داشت (و بتزاید آورد) - و بعد ازین واقعه بچهل روز بدار بقا
شتافت - عرش آشیانی مشایعت نعش او نموده رفته کردند
و باعزاز و احترام روانه دهلی ساخته عمارت عالی حسب الحکم
بر مزار ماهم انکه و ادهم خان اساس یافت *

* اشرف خان میر منشی *

محمد اصغر نام - از سادات حسینی مشهد مقدس است
و صاحب طبقات اکبری او را از سادات عرب شاهی شمرده
یکتامل که بنابر عموم و خصوص تدابیر درین کلام نباشد - اما آنچه
علامی شیخ ابو الفضل او را سبزواری نوشته لامحاله از تحریفات
نسخه نویسان است - در فن انشا و دقائق سخن ید طولی داشت
و سرموئے از دقت یابی و موشگافی فرو نمی گذاشت - و در
خطاطی و خوش نویسی بهفت قلم آستان - خصوص در تعلیق
و نسخ تعلیق سرآمد روزگار و یگانه دهر بود - علم جفر را با عمل
و زبده - در ملازمان جنم آشیانی انسلاک یافته بمزید قرب و عزت
درجه اعتبار پیغموده بخطاب میر منشی امتیاز یافت - و پس
از فتح هندوستان بخدمت میر عرضی و میر مالی اختصاص
گرفت - و در قضیه تردی بیگ خان (که با هیمو بقال در سواد

دهلي اتفاق افتاد و اکثر دل بای داده راه گریز سپردند (۲)
 او (که در امر جنگ مشیر و همداستان بود) نیز در فراز زنده
 متهم بظن و بد دلی گردید - (دوژ) که بیروم خان تودیی بیگ
 خان را بقتل آورد) اشرف خان را با سلطان علی افضل خان
 بعلمت گریز پائی مقید ساخت - و پس ازان سفر حجاز اختیار
 نموده سال پنجم اکبری سنه (۹۹۸) نهصد و شصت و هشت
 هجری هنگامی (که عرش آشیانی از مچهیواز باختر نام
 بیروم خان متوجه کوه سواک بود) شرف آستانبوس دریافت
 ازان بعد همواره مشمول عواطف پادشاهی بوده بافزایش منصب
 سر برافراخت - سال ششم هنگام معاودت زیات پادشاهی از مالوه
 بخطاب اشرف خانی مشرف گردید - و در یساق بنگاله بهمراهی
 خانخاقان منعم خان دستوری یافت - در سنه (۹۷۳) نهصد
 و هفتاد و سیوم در بلده گور (که بنابر سمیت هوا ربای
 عام شیوع یافته اکثر نوئیان عمده رهگرای قذا گشتند) رخت
 هستی بر بست - بدو هزاروی منصب رسیده - و با کمالات
 دیگر موزون طبع بود - گاه گاهی اشعار صاف متین انشا میکرد
 ازو ست *

* نظم *

* یارب تو مرا بآتش قهر مسوز *

* در خانه دل چراغ ایمان افروز *

(۲) در [اکثر نسخه] نیز بدر زده •

* این خلعت بزدگی که شد پاره ز جرم *

* از راه کرم برشتند عفو بدوز *

و در تاریخ آبشخور (که مولانا میر در دار الخلافه آگره
 بنام کرده) گفته *

* نظم *

* در راه خدا کرده بنا ملا میر *

* چاه ز برای نفع مسکین و فقیر *

* گر تشنه لب بپرسد از سال بنا *

* گردی آب ز بقعه خیر بگیر *

پس میر مظفر نیز در عهد اکبری بمنصب مناسب پایه افزای
 روزگار خود گشته در سال سی و هشتم بحکومت ولایت آورده
 می پرداخت - حسینی و برهانی بنابر اشرف خان در دور
 اعلی حضرت بمنصب قلیل سوافرازی داشتند *

* ابراهیم خان ازبک *

از امرای جنت آشیانی ست - در سال فتح هندوستان او را
 همراه شاه ابوالمعالي بلاهور تعیین کردند - که اگر سکندر سرور
 از کوهستان برآمده دست اندازی در ممالک پادشاهی نماید
 تدارک آن باحسب وجوه بظهور رسد - پس ازان خان مزبور
 سرورپور مضاف جونیگیر یافته همواره با علی قلی خان
 (۳)

(۲) نسخه [ج] گردید (۳) در [بعضی نسخه] سرورپور - و در [بعضی]

به سرورپور مضاف جونیگیر یافته •

خان زمان بحفظ آن خود می پرداخت - تا آنکه بعد عرش آشیانی
آثار بغی خان زمان و سکندر خان اربک بر روی روز افتاد - و اشرف
خان میر منشی فرمانی مشتمل بر موعظت پیش سکندر خان
برد - سکندر خان بگرمی بر خورده گفت که ابراهیم خان آق سقال
یعنی ریش سفید و قرب جوار است - او را رفته می بینم - و با اتفاق
وی متوجه بازارگاه خسروانی میشوم - بدین اراده بسرهزور رفت
و ازان جا هر دو با اتفاق نزد خان زمان رفتند - و قرار دادند
که خان مذکور همراه سکندر خان به سمت لکنو رفته آتش
خلاف افروزند - چنانچه خان مذکور بدان سمت شتافته مصدر
هنگامه آرائی شد *

چون منعم خان خانخانان با علی قلی خان زمان ملاقات کرده
قرار بندگی ازو به تجدید گرفت و از حضور خواجه جهان
(که مدار علیه مهمات سلطنت بود) رسید خانخانان خواست
که با اتفاق او بخیمه خان زمان رود - و خان مزبور را بگرو در لشکر
خود طلبید - و قرار برین یافت که خان زمان والده خود و خان
مزبور را با پیشکش لایق روانه حضور نماید - لهذا خانخانان
و خواجه جهان رو ببارگاه سلطانی نهادند - و خان مزبور را
تیغ و کفن در گردن انداخته بنظر والا رسانیدند - و پس از قبول
این معنی و عفو جرائم خان زمان تیغ و کفن را از گردن او
غردن آوردند - و چون بار دیگر خان زمان و سکندر خان سال دوازدهم

اکبری سلسله جنابان بغی و عدوان گشتند خان مذکور با اتفاق
سکندر خان بجانب اوده شتافت - و چون سکندر خان راه
بنگاه گرفت خان مزبور بواسطت خانخانان بعفو جرائم مشمول^(۲)
عواطف گشته داخل متعینان خانخانان گردید - تاریخ فوتش
بنظر نیامده - پسرش اسمعیل خان است که علی قلی خان زمان
قصبه سنذیل در جایگیر او داده بود - چون سال سیوم اکبری قصبه
مزبور بجایگیر سلطان حسین خان جلایر از حضور مقرر شد او در
عمل دادن ایستادگی بمیان آورد - پس ازانکه بزور گرفت فوج
از خان زمان آورد - و جنگ کرده شکست یافت *

* آصف خان خواجه عبدالحمید هروی *

از فرزندان شیخ ابوبکر قایمادی ست - که از صاحب کمالان^(۳)
وقت بود - امیر تیمور چون در سنه (۷۸۲) هفت صد و هشتاد
و دو بتسخیر هرات (که در تصرف ملک غیاث الدین بود)
رو آورد بتایید رسید کسی نزد شیخ فرستاد - که چرا به تیمور
ملاقات نمی کنی - گفت مرا با او چه کار - امیر خود رفت
و بشیخ گفت - چرا ملک را نصیحت نکردی - جواب داد
نصیحت کردم نشنید - خدای تعالی شما را برو گماشت - اکنون
شما را نصیحت میکنم بعدل - اگر نشنویید دیگر مرا بر شما
(۲) نسخه [۱] بعفو تفصیلات مشمول (۳) نسخه [ب] ایادی - و در
[بعضی نسخه] قایمادی *

گفتار - امیر میگفت مرا در سلطنت بهر کس از درویشان ^{محبوب} شد هر کدام را از خود در دل و هم دیدم - مگر شیخ که من خود را در حجاب می یافتم *

خواجه عبد المجید در سالک ملازمان جنت آشیانی انتظام گرفته بحسن رشادت و کاردانی در وقت نهضت هندوستان بدیوانی سرکار همایونی سر برافراخت - و چون کهن روزگار بجلوس عرش آشیانی رونق جوانی از سر گرفت خواجه بوفور کارطابی از دیوانی بسرداری رسیده جامع سیف و قلم گردید و در آن هنگام (که عرش آشیانی بتقریب هنگامه بیرام خان لوی عزیمت پنجاب برافراشت) خواجه بخطاب آصف خان سرافراز گشته بحکومت دهلی مباحات اندوخت - و بتدریج صاحب طبل و علم شده بمنصب سه هزاری امتیاز یافت - و چون فتو نام غلام عدلی (که قلعه چنار را متصرف بود) اظهار تسلیم آن نمود حسب الامر پادشاهی آصف خان باتفاق شیخ محمد غوث رفته آن قلعه را بصلح بر گرفت - تیولدار می سرکار کتره مانکپور بخان مزبور تفویض یافت - در آن ایام غازی خان ^(۲) تئوری (که از امرای عمده افغان بود) مدتی در خدمت عرش آشیانی گذرانیده بدر فرار زده با برخی بولایت ^(۳) پنه (که ملکه ست

(۲) در [بعضی نسخه] نفور - و در [بعضی] سور (۳) در [بعضی نسخه]

بهته - و در [بعضی نسخهای اکبرنامه] پنه آمده *

بسر خود) پناه برده در مقام فتنه انگیزی در آمد - آصف خان در سال هفتم به راجه رام چندر والی آنجا پیغام برگذارن - که در سلک خراج گزاران ممالک محروسه در شده مخالفان را بسپارد راجه ^(۲) از سر مایگی نخوت و غرور باتفاق آن مخاذیل آماده پیکار گردید - آصف خان چیره دستیها نموده پناه برده را بقتل رساند - و راجه هزیمت یافته بقلعه باندهو (که مستحکم ترین قلاع آن ولایت است) متحصن گشت - آخر بوسیله قبول بندگی درگاه و باستشفاع راجهائی (که مقرب بساط سلطنت بودند) حکم عدم مزاحمت باحوال راجه بآصف خان رسید خان مذکور دست ازان باز داشت - لیکن ازین فتح قوت و مکنت تمام بهم رسانیده داعیه تسخیر گدھے پیش گرفت چه جنوبی ولایت پنه ملکه ست وسیع مشهور بگوندلوانه - صد و پنجاه کوره غول - و هشتاد کوره عرض - گویند در باستانی زمان هشتاد هزار قریه آبادان داشته - سکنه آن گوند - که قومه ست فرور - و اهل هند زبونس شمرند - پیشتر چندین راجها بسر می بردند - درینوقت ریاست آنجا برانی درگوتی نام زنی رسیده - که بوفور شجاعت و حسن تدبیر و بسیاری داد و دهش تمام ملک را یک قلمه ساخته - و گدھے بلده عظیم آن ملک است و کتذکه نام موضعی که بانضمام آن شهرت دارد *

(۲) نسخه [ب] سرکشی *

آصف خان از جواسیس استکشاف مداخل و مخارج آن ملک کرده در سال نهم با ده هزار سوار عزیمت آن دیار نمود (انی) (که در انوقت جمعیت فراهم نداشت) با معدودی آماده جنگ شد - و گفت منکه سالها ریاست آن ملک کرده باشم در حوصله فطرت من گریختن کی گنجد - مردن بذا موس خوشتر از زیستن بعار است - آعیان آنولایت سماجت از کار بردند که قرار داد جنگ مستحسن - اما سر رشته تدبیر از دست دادن نه آئین شجاعت است - چندی بجاهای محکم بسر باید بود تا تفرقه لشکر بجمعیت گراید - بنابراین چندی باین وضع گذرانید - چون آصف خان گدده را متصرف شده دنبال نمی گذاشت رانی سران لشکر را طلبیده گفت که خاطر من خواهان جنگ است - هر که خواسته باشد برود - جنگ من شق ثالث ندارد - یا مردن است یا فتح - بمکاریه رو آوردن چون بیرساره پسرش زخمها برداشتم گفت از معرکه او را برآورده بمامن رسانند - و چون خود زخمی گشت بمعتبری گفت که مغلوب جنگ شده ام - مبادا مغلوب نام و نفک شوم حق نمک بجا آر - و بخنجر کار مرا اتمام کن - او جرأت نکرد ناچار جمدهر برآورده کار خود ساخت - آصف خان بتسخیر چورا گدده (که قاعه ایست دارالملک آنجا - و بکثرت خزائن

(۲) نسخه [ب] فراست •

و دفائن بر اکثر ممالک مزیمت داشت - و بیرساره مستحکم ساخته بود) (ری توجه آورد - و پس از آریزش چون بیرساره مردانه فرو رفت قلعه مفتوح گردید - و بعد ازین فتح (که سرآمد فتوحات آصف خان بود) صاحب جواهر و خزائن بیقیاس شده نخوت و غرور را بخود راه داد - و بیرساره (ری پیش گرفت - از هزار فیل غنیمت دو صد فیل به حضور فرستاد - اما سال دهم (که خان زمان شیبانی باتفاق امرای اوزبکیه شرقی علم بغی برافراشته مجنون خان قاتشال را در قلعه مانکپور محصور ساخت) آصف خان با پنجم هزار سوار بمک رسید - و چون عرش آشیانی باطفاى فایره آن فساد بدان ناحیه پیوست او شرف ملازمت دریافته نفائس غذائیم گدده پیشکش نموده مجلای سپاه بنظر درآورد - و بتازگی مشمول عواطف گشته بتعاقب فیه باغیه نامزد شد - لیکن متصدیان سلطنت (که چاشنه خور رشوتهای او شده بودند) درینوقت از راه طمع و حسد ذخیره اندوزی و خیانت و زنی او برمز و ایما میگفتند سخن سازان دو دریه یک را هزار ساخته بآصف خان مبرسانیدند و او دل بای میداد - تا بیستم صفر (۹۷۳) نهصد و هفتاد و سه حفظ مرتبه خود نکرده بتوهم راهی گریخت - و در سال یازده (که مهدی قاسم خان بحکومت گدده تعیین شد) آصف خان بهزاران حسرت دل ازان ملک برداشته با وزیر خان برادر خود حسب الطامع

(۲) در [اکثر نسخه] ملازمت دریافته (۳) نسخه [ب] خرابی •

خانزمان در جوانپور بدو ملحق گشت - در صحبت اول تاجپور و نخوت او دیده از آمدن پشیمان گردید - و چون معلوم کرد که خانزمان چشم بهال او دوخته بجدائی فرصت جو گردید - درین اثنا خان زمان او را همراه برادر خود بهادر خان بر سرافغانان فرستاده وزیر خان را نزد خود نگاهداشت - بذکرین هر دو برادر موعود قرار قرار داده براه مانکپور هر یک گریخت - بهادر خان بتعاقب شتافته در آریخت - مردم آصف خان بهزیمت پراکنده شده خود دستگیر گشت - که ناگاه وزیر خان بسر وقت بهادر خان رسیده از سرگذشت آگاهی یافت - چون مردم بهادر خان بتاراج اشتغال داشتند وزیر خان خود را راست کرد - ناچار بهادر خان فرار گزید - و اشاره کرد که آصف خان را (که بالای فیل مقید بود) از هم بگذرانند یک دو شمشیر حواله کردند - سرانگشت دست جدا شده بر هر بینی زخمی رسید - که وزیر خان آمده خلاص ساخت - و هر دو برادر در سنه (۹۷۳) نهصد و هفتاد و سه بکوه آمدند - آصف خان وزیر خان را نزد مظفر خان تربتی باگروه فرستاد - تا بوسیله او عفو جرائم شود - مظفر خان (که بموجب طلب در سنه (۹۷۴) نهصد و هفتاد و چهار روانه پنجاب بود) وزیر خان را همراه برده در شکارگاه بملازمت عرش آشیانی رسانید - استشفاح تقصیرات نمود - حکم شد که آصف خان باتفاق معجون خان در کوه مانکپور بمحافظت سرحد قیام نماید - و در همین سال

(که عرش آشیانی بر سر خانزمان و بهادر خان ایلغار فرموده آنها را علف تیغ بیدریغ ساخت) درین جنگ آصف خان مراتب جانشانی بکمال فدویت بتقدیم رسانید - و در سنه (۹۷۵) نهصد و هفتاد و پنج برگنه بیاک از تغیر حاجی محمد خان سیستانی بجاگیرش مقرر شد - که سرانجام خود نموده در مهم رانا اردیسنگه منقلای لشکر فیروزی باشد - چون در اواسط ربیع الاول سنه مذکور عرش آشیانی از آگره بمالش رانا نهضت نمود رانا قلعه چیتور را بجیمیل نامی (که سابق در قلعه میرته بود) سپرده خود بزرایای کوهستان متواری گشت - آصف خان در محاصره آن قلعه استوار (که بر فراز کوهی ست - و ارتفاعش قریب بیست کوه - و آن کوه میان دشت مسطحی ست که بلندی و پستی مطلقاً ندارد - و از پایان دورش شش کوه - و جائیکه دیوار است سه کوه - و سواى حوضهای بزرگ و سنگین که از آب باران پر میشوند چشمه آب بالا نیز هست) مصدر خدمات شایسته و مورد کارهای دست بسته گردید - پس ازان (که بعد از چهار ماه و هفت روز محاصره بیست و پنج شعبان سنه مزبور سال دوازدهم اکبری قلعه مفتوح شد) تمام سرکار چیتور بجاگیر آصف خان مقرر گشت *

* اسکندر خان اوزبک *

از سلاطین زادهای آن قوم است - در خدمت جنیت آشیانی
مصدر کارهای شایسته گشته ابتدای عزیمت هندوستان بخطاب
خانی امتیاز یافت - و پس از فتح به حکومت آگره اختصاص گرفت
و در هنگامه هیمو آنرا گذاشته در دهلی بتقدیم بیگ خان پیوست
و بهمراهی او بسرداری جرانغار رو به پیکار آورد - چون دلیران
هر دو سو دل از جان برداشته باهم آویختند هراول و جرانغار
پادشاهی شرایط مردانگی بتقدیم رسانیده هراول و جرانغار غنیم را
از پیش برداشته بتعاقب شتافت - و غنائم فرادان بدست افتاده
سه هزار کس از مخالف بخاک نیستی فرو رفت - درین هنگام
(که فتح چنین کرده در پی گریختنها شتاب داشتند) هیمو برتردی
بیگ خان تاخته بفرار آورد - بهادران (که از تعاقب بر میگشتند)
حیرت زده براه ترودی بیگ خان میشتافتند - بالجملة اسکندر خان
ناچار از معرکه عذاب گشته در سهرند بملازمت عرش آشیانی
رسید - و در فوج متغلا با عالی قایی خانزمان بجنگ هیمو تعیین
گشت - و پس از فیروزی بتعاقب هزیمت یافتگان و حراست
دارالملک دهلی از دست برد ارباشان دستوری یافت - او
مسارعت نموده خیل از نفوس شریرة و اشخاص معطله را از زندان
زندگانی خلاص ساخت - و غنائم موفوره اندوخت - و در جلدوی

تدوینات پسندیده بخطاب خان عالم عام افتخار افراشت *

چون خضر خواجه خان حاکم پنجاب از پیش ردی سکندر خان
سور (که مدعی ملک بود) برگشته در لاهور باستحکام برج و باره
همت گماشت و او تحصیل آفولایت را مفت وقت دانسته سرگرم
اجتماع مردم گردید عرش آشیانی عجالة الوقت سکندر خان را
سیالکوٹ و آنحدود در جاگیر داده برجناح استعجال روانه فرمود
که اعتضاد خضر خواجه خان باشد - و پس از آن بتیولداری او ده
کامیاب گردید - چون آرام و آسایش شوره مزاجان واقع طلب
در فساد انگیزی و فتنه پورهی میباشد ده سال اسباب طغیان
سرانجام داده راه سدان وا گذاشت - اشرف خان میرمنشی از بارگاه
سلطنت تعیین شد که مستمال تفقدات ساخته بحضور بیارد - او
چندین بلیت و لعل گذرانیده نزد خان زمان شتافت - و باتفاق
یکدیگر رایت بغی برافراخته هریک بذاحیه دستمایه آشوب
گشتند - چنانچه اسکندر خان با بهادر خان شیبانی یکتائی گزیده
در نواحی خیرآباد با میر معزالملک مشهدی (که از جانب پادشاه
بمالش آن طایفه ناسپاس تعیین شده بود) عرصه کارزار برآراست
هر چند آخرها بهادر خان چیره دستی یافت اما اسکندر خان
اول جنگ شکست خورده آواره دشت هزیمت گردید - و در سال
دوازدهم (که خانزمان و بهادر خان بار دیگر محرک ساسله بغی
و فساد گشتند) اسکندر خان را (که نیز در او ده دم نخوت میزد)

محمد قلی خان برلاسی با فوج گران بر سرش تعیین گشته در آورده
محصور نمود - مدتی از طرفین جنگ قایم بود - چون خبر کشته شدن
خانزمان و بهادر خان رسید اسکندر خان شکیب بای داده از در
مکر و تزویر در آمد - و آشتی پیش گرفت - و چندی بدین حیل
بسر برده با اهل و عیال بکشتی چند (که برای همین روز
آماده می داشت) نشسته از دریا گذشت - و پیغام نمود که من
بر همان عهدم - عنقریب می رسم - چون زیانش با دل موافق نبود
امرا از دریا عبور کرده سر در دنبالش گذاشتند - او خود را
بقصبة گور که پور (که در انوقت در تصرف افغانان بود) رسانیده
نزد سلیمان کرانی حاکم بنگاله شتافت - و همراه پسرش بتسخیر
آدیسه رفت - چون برگردید افغانان بودندش در میان خویش مناسب
ندیده با وی در کمین غدر شدند - خان مذکور آگهی یافته
بخانخانان (که در جونیور بود) ملتجی شد - سپه سالار استمراج
پادشاهی نموده بهزاران امید طلب داشت - اسکندر خان ایلغار کرده
بخانخانان پیوست - خان سپه سالار سال هفدهم سنه (۹۷۹)
نهمصد و هفتاد و نه هجری همراه خود بملازمین پادشاهی آورده
بذریعه شفاعت آن عمدة الملک صفح جرائم او شده به قبولداری
سرکار لکهنو مورد التفات گردید - و وقت رخصت بعنایت چارقب
و کمر و شمشیر مرصع و اسب با زین طلا سرافرازی یافته با خانخانان
تعیین گشت - و چون بلکهنو رسید بعد چندی مزاج عنصری او

از اعتدال طبعی بیرون رفته بر بستر بیماری افتاد - تا دهم جمادی الاول
سنه (۹۸۰) نه صد و هشتاد و نوار و پود هشتی او گسیخت
از امرای سه هزار بود *

* الفخ خان حبشی *

از غلامان سلطان محمود گجراتی ست - در سلطنت او اعتبار
یافته بمرتبه سردازی رسید - عرش آشیانی در سال هفدهم جلوس
(که متوجه احمد آباد بود) خان مذکور با جمعیت خود باتفاق
سید حامد بخاری پیش از امرای دیگر آمده استلام سده
سلطنت نمود - و سال هیزدهم به قبول مناسب سرافراز گردید
و سال بیست و دوم به همراهی صادق خان به تنبیه راجه مددگر
بندیله زمیندار اوندچه تعیین گشته در روز نبرد آثار جلالت
بظهور آورده چپقلشهای مردانه کرد - و سال بیست و چهارم
[چون راجه تودرمل و غیره برای دفع فتنة عرب (که آخرها
به نیابت خان مخاطب گشته - و دران سال در مضافات صوبه بهار
گرد فساد انگیز شده) مرخص شده] او نیز باتفاق صادق خان بکمک
راجه مذکور مقرر شد - و در گوناگون ترددات شریک خان مزبور
بود - در جنگی (که چیتنگ باغی کشته شد) سرداری جرانغار نعلق باو
داشت - و مدتها تعینات صوبه بنگاله بود تا آنکه در گذشت
پسرانش بجاکیرات سرافراز گردیده درانجا بسر می بردند *

(۲) در [بعضی نسخه] چین - و در [بعضی نسخهای اکبرنامه] خبیطه *

* اعتماد خان خواجه سرا *

پهل ملک نام - در ایام حکومت سلیم شاه بجوهر (شده) که داشت بخطاب محمد خان ممتاز گشت - چون دولت افغانان پرافتاد از در سلک ملازمان اکبری منسلک گردیده خدمات شایسته بتقدیم رسانید - و بنابر آنکه متصدیان اشغال سلطنت از خیانت ورزی و بد نیتی یا از بیوفی و ناپرواوی در معمری خانه خود کوشش نموده گنجها برای خود سامان می دادند و در تحصیل خزانه پادشاهی تا بتکثیر و افزونی آن چه رسد اهمال می ورزیدند عرش آشیانی در سال هفتم بعد سنوح قتل شمس الدین خان آنکه خود بدین کار توجه گماشت - محمد خان بمقتضای کاردانی مکنون ضمیر پادشاهی دریافته در باب تحصیل خزانه و تعمیر آن مقدمات معقوله ذهن نشین ساخت - و از پیشگاه خلافت بخطاب اعتماد خان و منصب هزاری اختصاص یافته جمیع خالصات بدر مفوض گردید - در اندک فرصتی بحسن تردد و لطف کفایت او قسمی که مرکوز خاطر عرش آشیانی بود کارخانه عظیم البنیان خزانه بوجه شایسته انتظام گرفت و در سال نهم هنگامی (که ماند و پیرتو نزل ریات پادشاهی فروغ آگین شد) میران مبارک شاه والی خاندیس بارسال پیشکش مصحوب ایلچیان کاروان اظهار بندگی و قدومیت نموده درخواست که صبیغه رضیه خود را بحرم سرای سلطانی در آورد

بهذیرائی ملتمس او اعتماد خان (که معتقد نیک اندیش بود) مامور گردید - چون نزدیک بقلعه آسیر رسید میران مبارک شاه باکرام و احترام بدرون قلعه برده آن عقیقه را با جمعی از اعیان ولایت خود و سرانجام گزیده روانه ساخت - اعتماد خان وقتی (که عرش آشیانی از ماند و مراجعت باگروه فرموده) در نخستین منزل شرف آستانبوس دریافت - پس ازان مدتی بهمراهی خانخانان منعم و خانجهان ترکمان تعیین بنگاله بونه بصدد مردانگی و شگرف پرستاری نفس نیکو خدمتی می افزود چون بحضور رسید از آنجا (که بعدالمت پژوهی و کار شناسی اتصاف داشت) در سال بیست و یکم سنه (۹۸۴) نهصد و هشتاد و چهار از انتقال مید محمد میر عدل بحکومت بهکر از حدود دیبالپور مالوه دستوری یافت - و از کار طلبی لشکر بصوب سیهوان برده چیره دستی نمود - و بمصالحات باز گشت *

چون کامیابی و مقصود آرائی بیشتر را سر رشته خرد از دست برد [خاصه این طایفه را (که در حقیقت بدهنچاری و هرزه درائی مغمور اند) چه آزمون کاران دانشور چنان برگذارند که جز آدمی هرجاندار را که خصی کنند ازان سرکشی فرو نشیند و مردم زان را برافزاید] ادرا غرور افزوده از زیردستان اعتباری نگرفته پیوند دلها در نظر نیارند - و با سکینه و مخادیم آنجا

(۲) در [بعضی نسخه] نقش •

بد سلوکی پیش گرفت - و با این خوی نكوهیده با توكر در داد
و ستد گفتگوی بی آزره می کرد - و حیلۀ افروزی را تدبیر اندوژی
نام نهاده حق نگذازد - در سال بیست و سیوم سنه (۹۸۶)
نهمصد و هشتاد و شش (که عرش آشیانی بمملکت پنجاب
انتهاض فرمود) او خواست سپاه خود را بجهت داغ اسپان
روانۀ حضور نماید - از خرد غنودگی پیشین و امها (که بر وزگاران
داده بود) سرانجام اندیشید - هر چند تهیدستی خود را نمودند
دل نهاد حق گذاری نشد - صبح مقصود علی نام نوکر - (که
یک چشم بود) با برخه بد گوهوان فرومایه آن خواب آلود غفلت را
از هم گذرانید - برخه برافه او عرض احوال خود می نمود
بر هم شده گفت که بر چشم کورتو باید شاشید - او بی توقف
جمدهر بشکمش زد - که نفس نکشید - اعتماد پور شش کوهی (۲)
آگره آباد کرده اوست - قلاب کلافه و عمارت ساخته مقبره هم
برای خود اساس گذاشته بود - همانجا مدفون گردید *

• آصف خان خواجه فیات الدین علی قزوینی •

پسر آقا هلائی درات دار - مشهور است که در عهد شاه طهماسب
مغوی از باریابان مجلس شاهی بود - و دیگر پسرانش میرزا
بدیع الزمان و میرزا احمد بیگ بوزارت بلاد عظیمه ایران اختصاص
داشتند - گویند از اولاد شیخ الشیوخ شیخ شهاب الدین

(۲) نسخه [ب] اعتماد خان پور (۳) نسخه [ب] و پسرانش •

مشهور دینی است - که از کمال اشتهار و نهایت کمال محتاج بیان
و توصیف نیست - او در نسب به محمد بن ابی بکر الصدیق
میرسد - و در تصوف انتساب بعم خویش شیخ نجیب الدین
مشهور دینی دارد - جامع علوم ظاهر و باطن و شیخ الشیوخ
بغداد بود - و صاحب تصانیف رایقه - مثل عوارف المعارف
در سنه (۹۳۳) ششصد و سی و سه یا دو برحمت حق پیوست
خواجه غیاث الدین علی بطلاقت لسان و کسب کمال اتصاف
داشت - و خالی از جلالت و پردلی نبود - چون بهندوستان
وارد گردید برهنمونى بخت سعید مشمول عذابت عرش آشیانی
گشته به بخشیکری امتیاز یافت - و چون در سنه (۹۸۱)
نهمصد و هشتاد و یک در ایلغار نه روزه گجرات و معاربه
با شورش افزایان آنجا (که میرزا کوکه را در احمد آباد محاصره
داشتند) خدمات مستحسنه بتقدیم رسانیده بود بخطاب
آصف خان سر افتخار برافراخت - و هنگام معادلت الویة
ظفر طراز پادشاهی بدارالخلافة او را بجهت تمشیت مهمات
بخشیکری آن صوبه (که باستصواب میرزا کوکه در رفاه و اصلاح
سپاه کوشد) مامور ساخت - و در سال بیست و یکم بصوب
ایدر (که مضاف صوبه احمد آباد گجرات است) با جمعی
از امرا تعیین شد - که آن سرزمین را از خس و خاشاک

(۲) در [بعضی نسخه] لایقه •

سوکشان گردن قرار پاک سازد - زمیندار آنجا نراین داس را تهور
از غرور افزائی و تباه اندیشی با برخه از تهور گزینان از تنگنای
کوهستان برآمده عرصه مبارزت آراست - چهلشهای سخت
از طرفین جوهر زدای همت و مردانگی گردید - فوج هراول
پادشاهی را پای ثبات از جا رفت - میرزا مقیم نقشبندی (که
مقدمه الحیش بود) دران گومی آویزش شربت گوارای واپسین
در کشید - نزدیک شد که چشم زخم عظیم رسد - آصف خان
با سرداران برانغار و جرانغار پای جلالت افشوده بکارزار
در آمد - مخالف باندازه توانائی گرد پیکار انگیزخته غبار آلود
هزیمت گشت - و در آخر سال بیست و سیوم عرش آشیانی
اورا از مزیت اعتبار و وفور اعتمادش بجانب مالوه و گجرات
رخصت فرمود - که سپاه مالوه را باستصواب شهاب الدین احمد
خان ناظم آنجا بداغ رسانیده بگجرات شتابد - و بصوابدین^(۲)
قلیچ خان حاکم آن دیار رونق افزای جنود پادشاهی گشته
از چگونگی سپاه چراغ شناسائی افروزد - آصف خان کاربند
حکم پادشاهی شده بلوازم امر مرجوعه و مراسم خدمت ماموره
از روی راستی و درستگی می پرداخت - تا در سنه (۹۸۹)
نهمصد و هشتاد و نه در گجرات ابلق ایام خود را بداغ اجل
رسانید - از پسرانش یکی میرزا نورالدین است - که چون

(۲) نسخه [۱] و بصوب دیگر قلیچ خان *

سلطان خسرو گرفتار گردید و جنت مکانی روزی چند حواله
آصف خان میرزا جعفر فرمود نورالدین (که پسر عم آصف خان
میشد) تنها پیش خسرو رفته صحبت میداشت - و قرار
داده بود که هرگاه قابو بدست افتد از قید برآورده کامروا گرداند
پس ازان (که خسرو حواله اعتبار خان خواجه سرا شد)
نورالدین هندوئی را (که نزد خسرو میوفت) همراه گردانیده
هر کرا از فدائیان خسرو در می آورد بآن هندو نوشته میداد
تا در پنج شش ماه قریب چهار صد کس هم عهد و پیمان گشته
خواستند که در اندای راه قصد جنت مکانی نمایند - اتفاقاً یکی
از رفقا بتقریب کیبیده خواجه ویسی دیوان شاه زاده سلطان^(۲)
خرم را ازین ماجرا آگاهی داد - او فوراً بشاهزاده اظهار نموده
بجنت مکانی رسانید - همان زمان باحضار آن خون گرفته حکم شد
نورالدین و محمد شریف پسر اعتماد الدوله را با چند
دیگر بر دار کشیدند - و طومار اسم نویسی آنها را (که
از پیش هندوی اعتبار خان برآمده) بالتماس خان جهان
لودی ناخوانده در آتش انداختند - و الا کس بسیاره
میرساندند *

* اعتماد خان گجراتی *

از غلامان هندی سلطان محمود والی گجرات بود - چون

(۲) نسخه [اب] کیبیده - و هر دو صحیح است *

سلطان را اعتماد تمام بدو بهم رسید در حرم خود محرم ساخته
 آرایش زنان بار حواله نمود - اعتماد خان بجهت ملاحظه
 و احتیاط کافور خورده اسقاط زجولیت از خود کرد - از انجا
 (که بعقل معاش و متانت وضع و صلاح ظاهری اتصاف داشت)
 بتدریج بپایه امارت برآمد - چون در سنه (۹۶۱) نهصد
 و شصت و یک سلطان بعد انقضای هیزده ساله سلطنت بغدر
 برهان نام خادم کشته شد و آن بد گوهر بهمانه طلب سلطانی
 دوازده امیر را نامه زندگی در پیچید اعتماد خان از پیش بینی
 نرفته بامدادان یکجهت آن را فراهم آورده به پیکار برآمد - و آن
 شایان نیستی را از هم گذرانید - چون سلطان فرزند نداشت
 اعتماد خان برای تسکین نایره فتنه و فساد رضی الملک نام
 خرد سال را از اولاد سلطان احمد بانی احمد آباد بر سر ریو
 خلافت اجلاس داده بسلطان احمد شاه مخاطب گردانید
 و زمام مهمات دارائی بقبضه اقتدار خود در آورده جز نام
 پادشاهی برو نگذاشت - سلطان پس از پنج سال از احمد آباد
 برآمده بعید مبارک بخاری (که از اعظم امرا بود) پیوست
 و بعد از جنگ از اعتماد خان شکست خورده آواره دشت
 سرگردانی گشت - و باز چون نزد اعتماد خان آمد او همان
 سلوک پیش گرفت - سلطان از نابخردی همواره با همدان خود^(۲)

مشورت قتل او میکرد - اعتماد خان آگهی یافته پیش دستی نموده
 از میان برداشت - و در سنه (۹۶۹) نهصد و شصت و نه
 طفلی نهم نام^(۲) را (که از آن طبقه نبود) بحضور امرا آورده قرآن
 برداشت - که این پسر صلبی سلطان محمود است - مادرش
 آبستن بود - سلطان بمن سپرد - که اسقاط حمل نمایم - لیکن
 پنج ماه سپری گشته بود - بدان قیام ندمدم - ناچار امرا تصدیق
 نموده بسلطان مظفر ملقب ساخته بسلطنت برداشتند - و وزارت
 بر نهج سابق باعتماد خان باز گردید - اما مملکت را امرا میان
 خود تقسیم کرده هر یک مستقل گشت - و با هم در افتاده
 غالب و مغلوب یکدیگر بودند *

چون اعتماد خان سلطان را باختیار خود نگاه میداشت
 چنگیز خان پسر اعتماد الملک غلام ترک دم استقلال زده
 با اعتماد خان بر سر این (که اگر سلطان مظفر فی الواقع پسر
 سلطان محمود است چرا او را مطلق العنان نمی سازی) بتغایر
 برخاست - و آخر باعانت مرزبان باغیه (که از عرش آشیانی گویخته
 بار پیوسته بودند) بر سر اعتماد خان لشکر کشید - او بے استعمال
 سیف و سنان سلطان را گذاشته بدرونگره شور شتافت - پس از چند
 الف خان و چهارخان (که از امرای حبشیه بودند) سلطان را
 آورده باعتماد خان سپردند - و خود جدا شده با احمد آباد بچنگیز

خان پیوستند - و از جهت متوهم گشته بقتلش پرداختند
اعتماد خان ازین ماجرا آگاهی یافته سلطان را همراه گرفته
با احمد آباد آمد - چون امرا با یکدیگر کمر مذاکره جست
بستند میرزایان باغیه بشنیدن اختلال آندیار از مالوه برگشته
(۲) بهرونج و سورت را متصرف شدند - سلطان هم (که انتظار فرصت
میکشست) روزی از احمد آباد برآمده نزد شیر خان فولادی
(که طرف راجه داشت) شتافت - اعتماد خان بشیر خان
نوشت - که نذر پسر سلطان محمود نیست - من میرزایان را
طلبیده پادشاهی بر میدارم - امراء (که با شیر خان متفق
بودند) گفتند - که حضور ما اعتماد خان مصحف برداشته
الحال این سخن از روی عداوت میگوید - شیر خان بر سر
احمد آباد فوج کشید - اعتماد خان متحصن گشته بمیرزایان
التجاء آورد - و هنگام شورش گرم شد - چون نزاع و جدال بطول
انجامید اعتماد خان دید که کاره پیش رفت نمی شود - و اصلاح
آن ولایت برهم خورده از اندازه طاقت او بیرون است - بعرض آشیانی
ملنجی گشته ترغیب تسخیر گجرات نمود - پادشاه در سال
هفدهم سنه (۹۸۰) نهم و هشاد چون به پتن گجرات رسید
سنگ تفرقه در جمعیت شیر خان افتاده - و میرزایان نیز
به بهرونج شتافتند - و سلطان مظفر (که از شیر خان جدا شده

(۲) در [نسخهای معتدله اکبرنامه] بروج آمده .

دران نواحی سراسیمه میگشت) دستگیر مردم پادشاهی گردید
اعتماد خان با دیگر امرای گجرات دل در دولتخواهی بسته وجوه
دراهم و رؤس منابر را بزام اکبری مزین ساخته با امیران
و سرداران آندیار باستقبال برآمده ملازمت حاصل نمود
چون چهاردهم (حج این سال بلند) احمد آباد بقدم پادشاهی
رونق گرفت برده و چانپانیر و سورت به تیول اعتماد خان
و دیگر امرا قرار یافت - آنها استیصال میرزایان بر ذمه کاروانی
خود گرفتند - چون پادشاه بسیر دریای شور متوجه گردید امرای
گجرات (که بعد سرانجام اسباب در شهر توقف نمودند) چون
مدتی خلیع العذار بسر برده بودند دانستند که دیگر محال است
که بدستور سابق تسلط بهم رسد - در فکر گریز افتادند - اختیار الماک
گجراتی از همه سبقست چسسته فرار گزید - ناگزیر دولتخواهان پادشاهی
اعتماد خان را با دیگران بحضور آوردند - او را از نظر انداخته
چند حواله شهباز خان شد - و در سال بیستم بتازگی مشمول
عواطف فرموده ریاست دربار معالی مغوض بدو گشت - که آنچه
از نقیر و قطمیر فیصل یابد (خصوص معامله جواهر و مرمع آلات)
بدیده وری او قرار گیرد - و در سال بیست و دوم چون بقافله سالاری
میر ابوتراب گجراتی مردم روانه حجاز شدند اعتماد خان (که
از دیرباز آرزوی طواف اماکن شریفه داشت) نیز رخصت

(۲) در [بعضی نسخه] نهاده .

رفت - و پس از مراجعت پسر گجرات با نطاع یافت - و در سال بیست و هشتم از تغیر شهاب الدین احمد خان بایالت گجرات سر بلند گشته یا جمعی از متصداران روشناس عمده دستوری یافت - هر چند بعضی مقربان دولتخواه عرض کردند [آنروز] که او نیرو بکمال داشت - و دوستداران یگرو فراوان (چاره خود سران گجرات فیارست نمود - امروز) که عنصوری پیکر در کاهش و همراهان یکدل ناپدید (فرستادن او بدین خدمت چگونه سزاوار باشد) در نگرفت *

چون اعتماد خان با احمد آباد در آمد شهاب الدین احمد خان عزیمت حضور نمود - ملازمان حق ناشناس او (که سابق هم بزر پرستاری در کمپن جاگزائی بوده بمدارای ناهنجار خس پوش میشد) ازو جدا گشته بیسیچ آنکه جاگیر از دست رفت - تا بدار الخلاقه رسیده نشود و خرجها بمیان نیاید و داغ صورت نگیرد بلب نانے رسیدن دشوار - همان بهتر که سلطان مظفر را (که در پناه لویه کائی روزگار میگذرانید) بسری برگرفته هر بشورش برداریم - هر چند کار آگهان با اعتماد خان برگذارند که شهاب الدین احمد خان دست از دلالتا برگرفته بدرگاه میروند و امرای کمکی هنوز نرسیده - آن سزادار که او را ازین سفر بازداشته

(۲) نسخه [ب] لویه کائی - و در [بعضی نسخه اکبرنامه] لویه کاهی و در [بعضی] لویه کاهی *

اقطاع را روزی چند بار باید گذاشت - یا لختی خریزه بر کشاده چاره شورش آنها نمود - یا هنوز که هنگام ناسپاسان فراهم نیامده بیچستی و چالاکی کار آنها بانجام باید رسانید هیچ کدام نپذیرفته گفت - فتنه را نوکران او بزیاد کرده اند - او خواهد نشاند - یا جواب خواهد گفت - چون سلطان مظفر با آشوب گرایان پیوست و آتش فتنه شعله ور گشت ناگزیر اعتماد خان بدرگردانیدن شهاب الدین احمد خان (که تا قصبه کدهی بیست کروهی احمد آباد راه سپرده بود) شتافت - اگرچه خیر اندیشان گفتند (که درین شورش که غنیمت بدو ازده کرده رسیده شهر را بدزداختن کار آسان را بر خود دشوار کردن است) سودمند نیامد *

سلطان مظفر شهر را خالی بپنداشته جلو ریز آمده متصرف گشت - و جمعیتی فراهم آورده آماده پیکار گردید و بمجرد تقارب هنوز کارزار دست نداده بود که بیشتر از همراهان شهاب الدین احمد خان جوش حقیقتی زده راه بیوقوفایی سپردند - و سخت سراسیمگی رو آورد - اعتماد خان و شهاب الدین احمد خان به پتن شتافته متحصن گشتند و خواستند که ازین ملک برکناره شوند - ناگاه پاره کمکی سپاه و برخ مردم از غنیم جدا شده در رسیدند - اعتماد خان از پیشین حال پند گرفته زرها داده سرگرم خدمت گردانید

و خود با شهاب الدین احمد خان به بنگاهداری ایستاده مردم را
بسرکردگی شیر خان پسر خود بکارزار شیر خان فولادی فرستاده
چیره دست آمد - درین اثنا میرزا خان عبد الرحیم (که با فوج
شایسته بمالش سلطان مظفر و سرتابان گجرات تعیین شده بود)
در پیوست - و اعتماد خان را در پثن گذاشته با شهاب الدین
احمد خان روانه مقصود گردید - اعتماد خان مدتی در حکومت
آنجا گذرانیده در سنه (۹۹۵) نهصد و نود و پنج در گذشت
و هزار و پانصدی منصب داشت - اگرچه صاحب طبقات اکبری
او را چهار هزار نوشته - شیخ ابوالفضل گوید هراس و فریب
و نادرستی با قدری آراستگی و سادگی و قورقنی معجون ساخته
گجراتی نام کرده اند . و ازان میان اعتماد خان را سرآمد آن گروه
گردانیده اند *

* امیر فتح الله شیرازی *

در حکمت نظری و عملی یکتای روزگار بود - اگرچه در دانش گاه
خواجه جمال الدین محمود و مولانا جمال الدین شروانی و مولانا
کرد و میرغیاث الدین منصور شیرازی فرادان شناسائی اندوخت
لیکن پایه دانش از آنها بلند تر گشت - ^(۲) علامی ابوالفضل چنان
سراید که اگر کهن نامه های دانش مفقود شوند او اساس نو بر نهید
و بران رفتها آرزو نبود *

(۲) نسخه [ج] گذاشت *

* هم علم را بقوت عقلش سر قدر *

* هم عقل را بشوکت علمش علوشان *

عادل شاه بیجاپوری هزاران خواهش از شیراز بدکن طلبید
و وکیل مطلق خود ساخت - پس ازانکه در کارش سپری شد سال
بیست و هشتم سنه (۹۹۱) نهصد و نود و یک بفرمان طلب
عرش آشیانی بفتح پور رسید - خاندانان و حکیم ابوالفتح پذیرا
شده بهلازمت آوردند - و باصداق نوازش پادشاهی اختصاص
یافته در کمتر زمانی بدوامت مصاحبت و پایه قرب و منزلت
برآمد - و بدخومت صدارت امتیاز گرفت - دختر مظفر خان
قربتی بازواجش در آوردند - گویند بسه هزاری منصب رسید
و در جشن سر آغاز سال سیم بامین الملکی بلند رتبه گردید - حکم
شد که راجه قودرمل مهمات ملکی و مالی بصوابدید میر (و برادر
کند - و کهن معاملها) که از زمان مظفر خان تشخیص نیافته)
بانجام رساند - میر فصلی چند (که متضمن کفایت سرکار و رفاه
رعایا بود) بر گذارد - پذیرفته شد - و در همین سال بخطاب
عضد الدوله ناموری اندوخته برهمونی (اجی علی خان مرزبان
خاندیس دستوری یافت - ازانجا بذاکمی برگردیده بخان اعظم
(که بتاخت ولایت دکن و مالش سران آندیار تعیین شده بود)
پیوست - چون او با شهاب الدین احمد خان و دیگر کمکیان

(۲) در [بعضی نسخه] راجه علی خان *

بد سلوکی پیش گرفت آن مهم نسخه درست نیافت - میر
فرادان آزار یافته سال سی و یکم اندوهناک نزد خانخانان
بگجرات شتافت *

گویند میر بمرانجام مهم دکن رخصت یافته بود - چون میان
اعظم خان کوکه و شهاب الدین احمد خان نقش صحبت درست
نقشست راجی علی خان از مشاهده نفاق امرا لشکر دکن را
بخود متفق ساخته بمقابله برخاست - هر چند میر خواست
اورا براه آرد صورت نیست - ناچار بگجرات نزد خانخانان آمد
که او را بکمک برد - بذا بر وجه آن هم دست نداد - از آنجا
نصیحه‌سای آستان خلافت گشت - سال سی و چهارم سنه (۹۹۷)
نصد و نود و هفت هجری وقت معاودت پادشاه از کشمیر بعارضه
در شهر ماند - حکیم عالی را در تشخیص و تجویز لغزش رفت
صاحب بدادنی گوید چون خود حکیم بود بمنع حکیم مصری
ممنوع نشده چاره تب محرق بهرینه نمود - و زندگی بسپرد
در خانقاه میر سید علی همدانی گذاشته بودند - بحکم پادشاهی
برداشتند بر فراز کوه سلیمان که داکشا جائی ست نگاه داشتند
قرشته بود تاریخ یافته اند - هارش آشیانی بفوت میر بسیار
متأسف و اندوه گین شده بر زبان مبارک گذرانیدند - که میر
رکیل و حکیم و طبیب و مخم ما بود - انداز سوگواری ما

(۲) نسخه [ب] بر زبان گزافید *

که تواند شتافت - اگر بدست فرنگ افتاده و همگی خزان
در برابر خواستی بازروی این سودا فرادان سود کرده - و آن
گرامی گوهر را بس ازان انداخته *

* شهنشاہ جهان را در وفاتش دیده پر نم شد *
* سکندر اشک حسرت ریخت کافلاطون ز عالم شد *
شیخ فیضی در مرثیه او قصیده غرا گفته - این چند بیت
از آنجا ست *

* هرگز نموده اند و نمیروند اهل دل *
* حرفی ست نام مرگ برین قوم ترجمان *
* بر قد روح پیرهنی بیش نیست تن *
* گیرد چو کهنه گشت سپهر کهن سقان *
* بارے ست بر حیات و غبارے ست بر فضا *
* پوشیدن لباس کهن بر توانگران *
* لیکن کریم کیست درین قحط سال جود *
* کو جامه کهنه نشده بخشد بذاتوان *

در طبقات آورده که امیر فتح الله (با آنکه در جمیع علوم
عقلی و نقلی در ایران و هند بل در ربع مسکون ترین خود
نداشت) از نیرنجات و طلسمات ماهر بود - آشیانی ساخته که خود
حرکت میکرد - و آرد میشد - و آئینه درست کرد که از دور

(۲) نسخه [ج] گوهر گرامی را *

و نزدیک اشکال غریبه مرئی میگشت - و آنکه بیک چرخ
 دوازده بندوق پر میشد نیز از اختراع اوست - صاحب بدادنی
 نوشته که میر دنیا دوستی بمرتبه داشت که با این بزرگرتبگی
 دست از معلمی صبیان نمیکشید - بخانه امرا رفته بپسران
 ایشان (سمی علوم می آموخت - و حرمت علم نگاه نمیداشت
 در جلو پادشاه تفنگ بر دوش و کیسه بر کمر پیاده میدوید
 و در فزون پهلوانی رستمی میکرد - و مشهور است که میر
 با این علم و فضل در حق پادشاه میگفت - که اگر در خدمت
 این کثرت آرای وحدت گزین نمی رسیدم راهی بایزد شناسی نمی بردم
 میر در سنه (۹۹۲) نهصد و نود و دو هلالی هجری تاریخ الهی
 وضع کرد - از دیرباز عرش آشیانی را اذیشه آن بود که در آباد بوم
 هندوستان تازه سال و مهر بکار آید - که تاریخ هجری با کهنگی
 از ناکامی آگهی می بخشد - و آغاز آن روز شصت اعدا و کلفت
 احباست - لیکن از انبوهی دانشوران رسمی که روایی تاریخ را
 ناگزیری دین پذیرند پیدائی نمی گرفت - میر و امثال او
 (که بآئین الهی گردیدند) این تاریخ را اساس بر نهاده فرامین
 بممالک محروسه جهت اجرای آن قلمی گشت - بنای آن بر
 زیج جدید گرگانی گذاشته جلوس اکبر را سر آغاز بر گرفتند

(۲) نسخه [ج] بر میشدند •

و سال و ماه شمسی حقیقی شد - و کیسه از میان بر افتاد
 و نام ماه و روز فارسی بحال خود ماند *

* اسمعیل قلی خان ذوالقدر *

برادر خرد حسین قلی خان خانجهان از امرای انبري ست
 در جنگ جالندهر چون بیرام خان شکست خورده برگشت مرد
 پادشاهی بتعاقب پرداخته اسمعیل قلی خان را زنده بدست
 آوردند - و پس از آنکه برادرش نوازش یافت او نیز بعاطفت
 پادشاهی اختصاص گرفته بهمرامی برادر مصدر کارها میشد
 و چون خانجهان در صوبه داری بنگاله رخت هستی بر پشت او
 با اموال و اسباب برادر بحضور رسیده مورد الطاف گردید - و در
 سال سیم بمالیش الوس بلوچ (که راه سرتابی سپرده مراسم
 اطاعت و پرستاری بجا نمی آوردند) مامور شد - چون ببلوچستان
 در آمد لخته بومیان تهر پیدش گرفته زود زینباری گشتند - و سران
 آن طایفه غازی خان و وجیه و ابراهیم خان دولت ملازمت
 دریافتند - از پیشگاه خلافت آن آباد ملک بآنها باز گردید
 و در سال سی و یکم (که راجه بهگونمت داس را بعزت چگون
 از حکومت زاباستان بر گردانیدند) اسمعیل قلی خان بجایش
 قرار یافت - اما او از گرم بازاری خام آرزوها بمیان آورده از نظر
 افتاد - حکم شد که بر کشتی نشانده از راه بهکر روانه حجاز

(۲) نسخه [۱] و جهیه - و نسخه [ج] و جهیه •

نمایند - ناچار بتضرع و لابه گذاری (و آورد) - اگرچه پذیرفته شد
لیکن از آنجا باز داشته بمالش یوسف زنی تعین گشت - ناکاه
از نیرنگی فلکی اقسام بیماریها بعلمت فساد هوا در کوهستان
سواد و بحور پدید آمد - سرداران آن الوس خود بخود پیش
خان آمده بعجز گرائیدند - چون زین خان حاکم زابلستان کار
بر جلالت^(۲) (روشانی) بمرتبه تذک گرفت که او از تیراه بدین
کوهستان درآمد زین خان بتلافی پیشین خجالت (که در هنگامه
بیر بر تهاون نموده بود) بکوهستان در شد - و صادق خان از حضور
دستوری یافت که در دشت سواد جا گیرد - تا جلالت بهر طرف
که رو گذارد گرفتار گردد - و اسمعیل قلی خان که تهاونه دار
آن دشت بود از آمدن صادق خان تباہ سکالی پیش گرفت
و گذرگاه را خالی گذاشته روانه درگاه شد - ناکاه جلالت راه یافته
بدرزد - ازین جهت اسمعیل قلی خان چند معاتب گردید
و در سال سی و سیوم بایالت گجرات سرفرازی یافت - و چون
شاهزاده سلطان مراد در سال سی و ششم بدائرانی مالوه دستوری
گرفت اسمعیل قلی خان بپایه وکالت شاهزاده بلند نامی
اندوخت - اما بامور اتالیقی نیازست نیک پرداخت - سال
سی و هشتم صادق خان بجایش رفته او طلب حضور شد - و سال
(۲) در [نسخه ۱ اکثر جا] روشانی آمده - و نسخه [۱] رومنائی - و اغلب به
رومنائی باشد .

سی و نهم بکالپی که در قبولش بود دستوری یافت - تا آبادی
جاگیر در کوشد - و در سال چهل و دوم سنه (۱۰۰۵) هزار و پنجم
هجری بمنصب چهار هزاره بلذ رتبه گردید - گویند بسیار
عیش دوست بود - و در مآکل و ملبوس و فرش و ظروف تکلف
تمام بکار می برد - هزار و دویست زن داشت - چون بدربار
میرفت مهر بر ازار بزد آنها میکرد - آخر همه ستوه آمدند
و اتفاق کرده مسموم نمودند - پسرانش ابراهیم قلی و سلیم قلی
و خلیل قلی در عهد اکبری مناصب مذاسب داشتند *

* آصف خان میرزا قوام الدین جعفر بیگ *

پسر میرزا بدیع الزمان ولد آقا ملای دوات دار قزوینی
مشهور است - میرزا بدیع الزمان هم در زمان دارای ایران شاه
طهماسب صفوی وزیر کاشان بوده - و میرزا جعفر بیگ نیز همراه
جد و پدر باریاب مجلس شاه میشد - در سال بیست و دوم اکبری
سنه (۹۸۵) نهمصد و هشتاد و پنج در ربیعان شهاب تازه از عراق
وارد هند گشته همراه عم خود میرزا غیاث الدین علی آصف خان
بخشی (که از مهم ایدر و پرداخته بحضور آمده) ملازمت
پادشاهی دریافت - عرش آشیانی بمنصب دویستی داخلی
آصف خان سرافراز فرمود - او بکم منصبی راضی نشده ترک
مُجری و آمد و رفت دربار نمود - این استغذا بر خاطر پادشاه
گوان آمده بحال تباہ به بنگاله (که در آنوقت آب و هوای

معموم داشت - و گناهکاری را که میفرستادند اغلب زنده
بر نمیگشت (تعیین کرد *

گویند مولانا قاسم کاهی ماوراءالنهری (که از کهنه شاعران بود
و بکمال آزادی میزیست) در آگره بر خورده مستفسر احوال گشت
چون معلوم کرد گفت تو نغزک جوانی - به بنگاله مرو - میرزا
گفت چه کنم - توکل بر خدا کرده میروم - خوش طبعانه گفت
زینهار توکل برو مکن - که همان خداست که مثل امام حسین را
در کربلا برده شهید ساخت - اتفاقاً میرزا چون به بنگاله پیوست
خان جهان ترکمان صوبه دار آنجا بیمار بود - در گذشت - و مظفر
خان تربتی بجایش منصوب گردید - چندی نگذشته که بغی
قاقشالان و شورش معصوم خان کابلی گرد نایمزی دران ناحیه
برانگیخت - و بجائے کشید که مظفر خان در قلعه نائده در آمده
محصور گشت - میرزا همراه بود - چون او را گرفته کشتند اکثری
وفقاً بطلب زر گرفتار شدند - میرزا ببدله گوئی و نکته سرائی
ازان بازخواست رهائی یافته در فتح پور سیکری بسجود
قدسی آستان سلطنت جبین سعادت افروخت - ازانجا (که
بخواری و ناکامی بر آورده بودند - و او برهنمونئ اقبال باز
خود را بفتراک دولت بست) بر خاطر پادشاهی پسندیده آمد
در اندک زمانی بمنصب دوهزاری و خطاب آصف خان بر نواخته
از تغییر قاضی علی بخشی بیگی بمیر بخشی گری علم اعتبار

افراخت - و بمالش رانا زمیندار اوذیپور تعیین شد - از مراتب
تاخت و تاراج و قتل و اسیر دقیقه فرو نگذاشت - و در سال سی و دوم
(که اسمعیل قلی خان ترکمان بذابر خالی گذاشتن دره که جلال الدین
روشنای ازان بدر رفت - معاتب گردید) آصف خان بجای او
بتخانه داری دشت سواد تعیین گشت - و در سال سی و هفتم
سنه (۱۰۰۰) هزار هجری (چون جلالت روشنایی که نزد عبد الله
خان اوزبک والی توران رفته بود ناکام برگشته در تذکراهی قیراه
آغاز فساد نمود - و افغانان افریدی و اورک زئی پیمان را
گسسته بدو گرویدند) آصف خان از پیش گاه خلافت باستیصال او
نامزد گشته در سنه (۱۰۰۱) هزار و یکم باتفاق زین خان کوکه
تذبیه واقعی بجلاله نموده اهل و عیال او را با وحدت علی (که
برادرش می گفتند) و دیگر خویشان و یکجہتان او قریب چهار صد
کس دستگیر ساخته بحضور آورد - و در سال سی و نهم (چون
کشمیر از میرزا یوسف خان تغیر کرده باحمد بیگ خان و محمد
قلی افشار و حسن عرب و غیره اریماق بدخشی تذخواه شد)
آصف خان دستوری یافت - که آنولایت را بتازه جاگیر داران
در خور بخش نموده زعفران و شکاری جانور بخالصه بازدارد
او جمع را بدستور قاضی علی سی و یک لک خروار و هریک
بیست و چهار دام قرار داده بشایستگی تقسیم اقطاع نموده

در سه روز از کشمیر بلاهور رسید - و در سال چهل و دوم
چون مملکت کشمیر بسبب جاگیرداران متفرقه (و بویزانی آردن
آصف خان بحکومت آندیار اختصاص گرفت - و در سال چهل
و چهارم آغاز (۱۰۰۸) هزار و هشت هجری از تغیر رای پترداس
بدیوانی کل سر برافراخته دو سال باستقلال تمام سرانجام داد
و چون در سنه (۱۰۱۳) هزار و سیزده شاهزاده سلطان سلیم خیال
بغی از سر و کرده بتقریب تعزیم مریم مکانی بملازمت پدر
بزرگوار (سید و درازده روز در غسل خانه نظر بند مانده مشمول
عواطف و اشفاق گشت قرار یافت که صوبه گجرات در تیول
خود گرفته صوبه آله آباد و بهار را (که بے حکم متصرف است)
و گذارد - چنانچه صوبه داری بهار بزم آصف خان مقرر شد
و بمنصب سه هزاره امتیاز یافته بتعلقه مرخص گردید - و چون
سرپر خلافت بجلوس جهانگیری رونق گرفت طلب حضور گشته
باتالیقی شاهزاده سلطان پرویز تحصیل افتخار نموده به تنبیه
رانا (که مهم سر دست آنوقت بود) تعیین شد - اما بذابر شورش
سلطان خسرو از راه برگردانیده در سال دوم (۱۰۱۵) هزار و پانزده
هجری هنگام انتهای الویه جهانگیری بکابل از تغیر شریف خان
امیر الامرا (که به بیماری معی در لاهور ماند) بحکومت والای
وکالت و منصب پنج هزاره و عنایمت قلمدان مرصع بلند مرتبه
(۲) در [بعض نسخه] مترداس *

گشت - و (چون دنیا داران دکن خصوص ملک عذیر خبشی بعد
فوت عرش آشیانی از کم فرصتی و قابو جوئی قدم جسارت
و جرأت پیش گذاشته بسیاری از محالات بالا گهات را از تصرف
اولیای دولت بر آورده - و خانخانان از هنگام سازی و شورش طلبی
در آغاز کار باطفای نایره نپرداخته را گذاشت - تا آتش فتنه
بالا گرفت - و پس از آنکه خود متعهد تمشیت مهم دکن گردید
استدعای کمک نمود) جنت مکانی سلطان پرویز را باتالیقی آصف
خان میرزا جعفر تعیین فرموده اعظم امرا مثل راجه مانسنگه
و خانجهان لودی و امیرالامرا و خان اعظم و عبد الله خان (که هر یک
بافراجه تسخیر ملکی را بسند بود) از پی یکدیگر رخصت دکن
یافتند - اما از بے رشدی شاهزاده و افراط شراب و ارتکاب مغیرات
کاره صورت نبست - بلکه بعلمت نفاق امرا هر مرتبه که لشکر
ببالا گهات بردند بزبونی و (سوائی بر گشت - و با آن همه سر
و سرداری بسبب اختلاف آرا از آصف خان تدبیر پیش رفت
نشد - تا در سال هفتم (۱۰۲۱) هزار و بیست و یک هجری
در همان جا باجل طبعی در گذشت - صد حیف ز آصف خان
تاریخ است - از یکتایان روزگار بود - در همه فن صاحب
یک فن - و در هر هنر تمام - فهم تذن و فطرت بلند او شهره
آفاق - خود میگفت هرچه من بدیده نفهم بیمعنی خواهد بود
گویند بیک نگاه تمام سطر را میخواند - در فراست و کاردانی

و اجرای مهمان ملکی و مالی ید بیضا داشت - و بظاهر و باطن
آراسته - شعر و انشای او کمال متانت دارد - با اعتقاد جمعی بعد
از شیخ نظامی گنجیه مثنوی خسرو و شیرین به ازو کسی نگفته
در عشرت آرائی خسرو و شیرین گوید *

* هوس مطلق عذاب شد شوق خود کام *

* سر دست صنم بگرفت با جام *

* چنین بے نقل دادن باده تا کی *

* بده بوسه که هم نقل است و هم می *

* فتادش تن ز تاب شرم در تب *

* ز نام بوسه زد تپخاله اش لب *

* ملک بگرفت و شوقش کرده سرمست *

* ز دستش جام و بوسیدش لب و دست *

• صنم هر دم ز آب دیده آن شب *

* ز نقش بوسه شسته دامن لب *

* نظم *

این چند بیت نیز ازو است *

هر کس که شب نشست با تو * بس یار بزور^(۲) ما نشیند

تا با چو تو نتوان نشستن * دل پهلوی ما چرا نشیند

از حق مگذر نمی توان دید * با دلبر اگر خدا نشیند

جعفر ره کوی یار دانست * مشکل که دگر ز پا نشیند

(۲) نسخه [ج] بروز ما *

* دیگر *

* شد حال غیر ظاهر بروی ز یک تغافل *

* در بوالهوس شناسی باشد محک تغافل *

گویند شوق به گل و گلزار و باغ و چمن بسیار داشت

نخل و نهال بدست خود می نشانند - اکثر روز بیل در دست

کار میکرد - و زنان هم بسیار جمع کرده بود - در بیماری واپسین

یکصد سیهایی را از محل برآورد - از اناث و ذکور اولاد بسیار

گذاشت - اما هیچ کس از پسرانش پیش آمده نکرد - میرزا

زین العابدین بمنصب هزار و پانصدی هزار و پانصد سوار رسیده

در سال دوم شاه جهانی از سرمایه زندگی تهری دست شد - پسرش

میرزا جعفر که همنام و هم تخلص جد خون بود شعر را خوب

میگفت - در هر موسم بفراهم آوردن جانوران شغف داشت - میان

او و زاهد خان کوکه و میرزا ساقی پسر سیف خان اختلاط تمام بود^(۲)

اعلی حضرت اینها را سه یار می نامید - آخر ترک منصب

نموده باکبرآباد سکونت گرفت - فردوس آشیانی بسالیانه موظف

فرمود - و در عهد عالمگیری باضافه سرافرازی یافت - در سنه

(۱۰۹۴) هزار و نود و چهار پیمانه حیالتش لبریز گردید

ازو است *

* نمی دهند بهر بوالهوس ریاست عشق *

(۲) در [نسخهای اکبرنامه] شافی نوشته *

* کس که باب سردار گشت سردار است *

* دیگر *

* درین که کوهکن از ذوق داد جان چه سخن *

* همین که تیشه بسر دیروز سخن باقی ست *

* هزار بلبل شوریده خاک شد جعفر *

* هنوز رسم خود آرائی چمن باقی ست *

دیگر از پسران آصف خان سهراب خان نیز در عهد اعلیٰ حضرت بمنصب هزار و پانصدی هزار سوار فایز گشته بمنزل خاموشان جاگزید - و دیگر میرزا علی اصغر است - که در همه برادران عیاش و نامقید بود - زبان باختیار نداشت - حرف بی صوفه و بی محل بسیار میزد - در یساق پریغده میان پادشاهزاده شاه شجاع و مهابت خان سیئه سالار سنگ اقدارها نمود - پس ازان در مهم جبهار بذبیله تعیین گشت - چون قلعه دار دهامونی در تاریکی شب بدر وقت مردم لشکر بقلعه در شده دست تطاول بغارت اموال کشادند - فاتحار خاندوران به ممانعت تازاجیان بقلعه درآمد - شخصی از سمت جنوبی فریاد زد که در یکی از برجها جمعی از مقهوران ظاهر میشوند - علی اصغر گفت که من رفته دستگیر میکنم - هر چند خاندوران متع نمود که شب است - درین قسم هجوم عام (که دوست و دشمن تمیز نمیشود) رفتن خوب نیست مذبوح نگشه بدانجانب شتافت - چون بالای دیوار قلعه بر آمد

(۴)

ناله گل مشعلی (که غارتگران روشن کرده بیژوهش مال میگشتند)

بانبار باروت (که در ته برج بود) افتاده آتش گرفت - تمام

آن برج با هشتاد گز دیوار در جانب آن که ده گز عرض داشت

پدید - علی اصغر با برخی از همراهان و جمعی از غارتگران که بالای

دیوار بودند بهوا رفته متلاشی شد - صبیح معتمد خان بخشی

در خانه داشت - چون دست تصرف بآن عقیقه فرسانیده بود

بعد ازین واقعه بحکم پادشاهی خاندوران بعقد خود در آرد *

* افضل خان شیخ عبدالرحمن *

پسر علامی قهاسی شیخ ابوالفضل است - در خدمت پدر

قربین یافته - در سال سی و پنجم عرش آشیانی برادر زاد

سعادت یار کوکه را بدو پیوند بیوگانی دادند - چون پسر ازو

مستول شد پادشاه به بشوقن مهمی فرمود - که نام برادر اسفندیار

بود از پهلوانان عجم - در هنگامی (که شیخ ابوالفضل بهیبه سالاری

دکن مامور گردید) تیر روی ترکش شیخ او بود - هرگاه کاری

رو میداد و هر جا ضرور میشد شیخ عبد الرحمن را میدوانید - و او

به نیروی پردلی و آگهی سرانجام گزیده میداد - در سال چهل

و ششم (که ملک عزیز حبشی علی مردان بهادر حاکم تلنگانه را

در آریزه دستگیر ساخته آن ولایت را متصرف شد) شیخ او را

با فوج جرار از ساحل گنگ بدان سو روانه نمود - و شیر خواجه را

(۴) نسخه [ب] بفروغش مال می کشیدند *

که در پتهری بود برافتش سرگرم ساخت - شیخ عبدالرحمن با اتفاق
 شیرخواجه از نزدیکی ناندیر عبور گنگ نموده قریب باب مانچرا^(۲)
 با ملک مذبر در آویخته لوی فتح و نصرت برافراخت - الحق
 شیخ عبدالرحمن با شجاعت و کار دانی در ست اندیش روزگار شیخ
 بود - با آن همه ذخیره خاطر (که جنم مکانی را از جانب پدرش
 بود) در ایام فرمان رانی ایشان بزور خدمت و حسن پرستاری
 بل بمحض یاور پی طالع و بخت مندی خود را مورد التفات پادشاهی
 گردانیده ب خطاب افضل خان و منصب دو هزاره سرفرازی یافت
 و در سال سیوم باضافه منصب و صاحب صوبگی بهار و پناه از تغیر
 اسلام خان بلند رتبه گشت - چون گورکھپور که شصت گروهی
 پناه است بتازگی از پیش گاه خلافت و جهان بینی بجایگزین او
 مرحمت شد افضل خان شیخ حسام بنارسی و غیاث بیگ را (که
 بخشی و دیوان آن صوبه بودند) با جمعی از منصب داران
 دران بلده گذاشته خون بگورکھپور نهضت نمود - اتفاقاً قطب
 نام مجهول از مردم اوچه^(۳) در زی دریشی بولایت اجینه^(۴) که
 در نواحی پناه واقع است رسیده خود را سلطان خسرو را نموده
 بانواع مواعید مفسدان واقعه طلب آنجا را بفریفت - و با خود
 متفق ساخت - و در کمتر فرصتی جمعی فراهم آورده بجناح استعجال

(۲) در [بعضی نسخه] مانچرا (۳) در [اکثر نسخه] اوچه (۴) در

[بعضی نسخه] اجینه - یا اجینه باشد و

به پناه شتافته یکسر بقلعه درآمد - شیخ بنارسی از آسیمه سری
 بناسد حکام قلعه نیارست برداخت - با غیاث بیگ از راه دریچه
 خود را بگشتی رسانیده راه فرار سپرد - مقتدان اموال افضل خان
 و خزانه پادشاهی را متصرف گشته صلابی داد و دهش در داده
 بجمعیت مردم پرداختند افضل خان بمجرد استماع این خبر
 بمالش او گرم و گیرا رو آورد - آن جعلی قلعه را مستحکم ساخته
 خون با فوج در کنار آب پن پن عرصه نبرد آراست - و باندک
 زن و خوردی سر رشته جمعیت او از هم گسیخت - و دیگر بار
 خود را بقلعه رسانید - افضل خان پاشنه کوب بقلعه درآمد - آن
 وخیم العاقبت دست و پای زده چند کس را ضایع ساخت
 و دستگیر گشته بیاسا رسید - چون این ماجرا بعرض جنم مکانی
 رسید فرمان شد که بخشی و دیوان را با منصبداران (که در
 حراست شهر مساهله نموده اند) از همانجا سر و ریش تراشیده
 معجز پوشانیده و آژونه بر خر نشانده روانه درگاه سازند - و در
 شهرها و قصبها سر راه تشهیر نمایند - تا موجب عبرت سایر
 نامردان کوه اندیش گردد - و در همان ایام افضل خان را نیز
 عارضه طاری شده بود - طلب حضور گردید - و پس از ادراک
 ملازمت مدتی گرفتار الم دمل بوده سال هشتم از دار فنا

بملک بقا پیوست *

(۴) نسخه [ب] شیخ حسام بنارسی

* اسلام خان چشتی فاروقی *

شیخ علاء الدین نام داشت - از نبأثر شیخ سلیم فتح پوری سر
 بوفور اخلاق مرضیه و فزونی صفات پسندیده سرآمد اقارب و عشائر
 خود بود - و بیمن نسبت کوکلتاشی جنت مکانی به منصب
 پادشاهی و مزید عزت و اعتبار اختصاص داشت - و همشیره
 علامی فهامی شیخ ابوالفضل بار منسوب بود - چون سریر خلافت
 بجالوس جهانگیری زیئت پذیرفت بخطاب اسلام خانی و منصب
 پنج هزاره بلند رتبی یافته بصوبه دارمی بهار چهره مراد افروخت
 و در سال سیوم از انتقال جهانگیر قلی خان لاله بیگ بصاحب صوبگی
 مملکت وسیع بنگاله سروراز گردید - چون آن ولایت از زمان
 شیر شاه در تصرف امرای افغان در آمده بود در عهد عرش آشنایی
 عساکر گران و جنود سنگین بسوی نوپندان عظام تعیین یافت
 و مدتها تلاش و ترداد عظیم و قطره و پویه سترگ بکار رفت
 تا آن فیه مسلطه مستاصل گشتند - بقیه ازان قوم در سرخدها
 مانده - ازان میان عثمان خان پسر قتلوی اوهانی نامی به بزرگی
 برآورده مکرر با افواج پادشاهی مبارزتها نمود - خصوص در ایام
 حکومت راجه مانسنگه که هر چند مساعی نمایان بتقدیم رسانیده
 خار بن فساد او برکنده نگشت - چون نوبت باسلام خان رسید فوج
 بسردازی شیخ کبیر شجاع خان (که قرابت قریبه با خان مذکور
 داشت) با امرای کمکی از اکبرنگر ترتیب داده بر سر او تعیین نمود

و به نیروی پردلی و شهامت آن شجاع متهور پس از جنگی (که
 ماحی کارنامه رستم و اسفندیار تواند شد - چنانچه مفصل در احوال
 خان مذکور رقمزده کلاک خبر سنج گشته) عثمان خان بعدم سرا
 شتافته برادرش زینهاری گردید - در جلدوی این نیکو خدمتی
 در سال هفتم بمنصب شش هزاره عام امتیاز افراخت - و سال
 هشتم سنه (۱۰۲۲) یک هزار و بیست و دو هجری ایام زندگیش
 بهر آمد - نعلش اوزا به فتح پور سیکری که مولد و مدفون
 فیالگان اوست نقل نمودند - احوال او از نوادر حالات است - صلاح
 و اتقای او بمرتبه بود که غالباً در مدت العمر بمسکر و مذهبی
 ارتکاب ننموده - و با وصف آن جمیع طوائف رقاصیه تمام صوبه^(۲)
 بنگاله را (از لوی و هورکنی و کنچنی و قرومنی) بهشتاد هزار
 روپیة در ماه نوکر کرده سالی نه لک و شصت هزار روپیة بآنها
 میسرسانید - و مردم خوانهای زیور و اقسام اقمشه بخششی گرفته
 می استادند - افعام میکرد - و تورک اسارت را بجائے رسانیده بود که
 چهره که درشن خاص و عام و غسلخانه که لازمه سلاطین است بعمل^(۳)
 می آورد - و فیلان را بجنگ می انداخت - و در لباس تکلف نمیکرد
 زیر دستار ثاقبه می گذاشت - و زیر جامه پیراهن می پوشید
 و از طعام تصرفی یک هزار لنگری بتکلف میکشیدند - لیکن اول

(۲) نسخه [ب ج] رقاصه تمام (۳) نسخه [ب] چهره که درشن خیمه
 خاص و عام و غسلخانه *

پیش او نان جوار و باجری و ساگ و خشک برنج سانهی
می آوردند - همت و سخاوت او ناسخ داستان جود خاتم و معن گشته
یکهزار و دویست و فیل بمنصبدار و نوکر خود در صوبه داری بنگاله
بخشید - و یک قلم بیست هزار کس از سوار و پیاده از قوم
شیخ زاده نگاه داشت - پسرش اکرام خان هوشنگ نام همشیره زاده
شیخ ابوالفضل میشد - مدتی تعینات دکن بود - در آخر عهد
جهانگیری بقلعه داری آسیر مامور شد - دختر شیر خان تونور در خانه
داشت - بار نساخت - برادرانش همشیره خود را از خانه او بردند
با وصف انتساب چنین خاندان ظالم طبیعت بود - در اواسط
عهد اعلی حضرت بنابر وجهی از جاگیر و منصب دویست و هزاری
هزار سوار افتاده نقدی مقرر شد - در فتح پور انزوا گرفته بتولیت
مزار شیخ سلیم چشتی قیام می نمود - در سال بیست و چهارم
درگذشت - برادر علایی او شیخ معظم بتولیت روضه مذکوره سرافرازی
یافت - و در سال بیست و ششم بفوجداری فتح پور و از اصل
و اضافه بمنصب هزار و هشتصد سوار امتیاز گرفت - و در جنگ
سموگده (که با دارا شکوه در فوج التمش بود) در عین گرمی
کارزار مردانه نقد هستی بر افشاند *

* ابوالفتح خان دکنی *

از اولاد میر سید محمد جونپوری ست - بسبب مصافحت

(۲) نسخه [۱] هشت هزار (۳) در [اکثر نسخه] سهوکر •

جمال خان حبشی بمراتب سترگ دنیوی متصاعد گردیده در شجاعت
و سخاوت علم اشتهار افراخت - گویند چون در عهد مرتضی
نظام شاه سلطان حسن بن سلطان حسین سبزواری که احمد نگر را
بود بخطاب میرزا خان مخاطب گشته بمنصب پیشوائی آن دودمان
بلند رتبه گردید از بد سهرشتی و تبه رائی - میران حسین پسرش را
از دولتآباد برآورد با احمد نگر سرپر آرا ساخت - و مرتضی
نظام شاه را بتعذیب تمام روانه عدم نموده زیاده بر سابق عام
استقلال و اقتدار افراشت - پس از چند مغنای مزاج طرفین را
از یکدیگر منحرف ساختند - چون حسین نظام شاه از کوتاه فکری
و ناتجربگی کلمات تهدید آمیز اکثر بر زبان راند میرزا خان
علاج واقعه را پیش از وقوع کار بند گشته او را در قلعه مقید ساخت
و اسمعیل پسر برهان شاه را (که او در آن وقت از دست برادر
خود مرتضی نظام شاه گریخته ملازم عرش آشیانی بود) تخت نشین
آن مملکت نمود - و روز جلوس سایر امرای مغل را بقلعه
طاییده بمبارکباد اشتغال داشت - که ناگاه جمال خان حبشی که
منصبدار صده بود با دیگر دکنی و حبشی اتفاق کرده بر دروازه
قلعه احمد نگر هجوم آورد - که از چند روز حسین نظام شاه را
ندیده ایم - او را بمنائید - میرزا خان از غایت نخوت و استکبار

(۲) نسخه [۱] علم استقلال در اقتدار افراشت (۳) نسخه [ج]

منصبدار بود •

در جواب بجنگ و جدل پرداخت - چون کاره پیش گرفت
(۲) ناچار میرزا خان سر حسین نظام شاه را بر سر نیزه کرده بالای برج
نصب نمود - و فریاد زدند که ایست سر کس که برای او نزاع دارید
پادشاه ما اسمعیل نظام شاه است - برخه بمشاهده این حال
خواستند برگردند - جمال خان گفت که الحال ازین مرد انتقام کشیده
عنان پادشاه را بدست خود باید آورد - و الا مال و ناموس ما
در معرض تلف است - بمعنی او بلوای عام گشته بدروازه قلعه
آتش زدند - میرزا خان ناچار بجانب جنیر گریخت - و آنها
داخل قلعه گشته غریب کشتی غریب نمودند - میرزا محمد تقی
(۳) نظیری و میرزا صادق اردو بادی و امین اعزالدین استو بادی را
(۴) (۵) (۶)
(که هر یک بمنصب پیشوائی و امیری رسیده) در آن عصر بکمالات
(سمی در اقلیم سبعة نظیر خود نداشت) با بسیاری از ضعیف
و شریف مغل از نوکر و سوداگر ته تیغ کشیدند - و میرزا
خان را نیز از جنیر گرفته آورده اعضایش را از هم جدا کرده
سر بازار آویختند *

جمال خان (که مهدوی مذهب بود) زمام مهمات پادشاهی
اسمعیل شاه بقبضه اقتدار خود آورده او را (که کوچک سال

(۲) در [بعضی نسخه] سر حسین را (۳) در [بعضی نسخه] نظیری (۴)
نسخه [ج] اردو بادی (۵) نسخه [ب] عزالدین (۶) در [بعضی نسخه]
و امیرانی رسیده •

بود) نیز بمذهب خود خوانده خطبه ائذا مشریه را بر انداخت
و بتزویات طایفه مهدویه همت گماشته قریب ده هزار سوار
مهدوی جمع ساخت - در آن هنگام این قوم از هر جانب باحمد نگر
نزد آوردند - سید آلهادان (که از اخوان میر سید محمد جوانپوری است
که دعوی مهدویت نموده) با پسر خود سید ابوالفتح وارد دکن
گردید - چون سید آلهادان بزهد و ریاضت و تقاوت و پرهیزگاری
شهرت داشت جمال خان بدو اخلاص بهم رسانیده دختر خود را
به پسرش سید ابوالفتح نسبت نمود - آن سید زاده یک مرتبه
بدولت عظیم رسیده صاحب اسباب و دستگاه گشت - چون
پرهان شاه از هرچ و مرج دکن و فرمانروائی پسر واقف گردید
از عرش آشیانی رخصت گرفته بولایت سورتی در آمد - و بامداد
راجا علی خان فاروقی و ابراهیم عادل شاه در حوالی زوهنگهیزه
با جمال خان جنگ نموده لوای چیرگی برافراخت - از قضا
جمال خان بزخم تفنگ کشته گشت - و اسمعیل نظام شاه دستگیر
گردید * * غ * بگو مروج مذهب سر جمال گرفت *

بطریق تعمیه تاریخ آن واقعه است *

پرهان نظام شاه از سر نو مذهب امامیه را راج داده بقتل
مهدویه و غارت اموال ایشان حکم عام فرمود - در اندک زمانی
نام و نشان آنها نماند - سید ابوالفتح با برادر زن خود (که پسر
جمال خان باشد) گرفتار گشته مدتها در حبس گذرانید - پس از

استادان از زندان گریخته فوج متفرق جمال خان را جمع نموده
ملک از بیجاپور بتصرف آورد - ابراهیم عادل شاه علی آقا
توکمان را بر سرش تعیین کرد - اتفاقاً علی آقا کشته شد - سید
ابوالفتح قبیلان و اسپان او را بدست آورده صاحب سرانجام گشت
ناچار عادل شاه بتفویض منصب عمده و تذخواه برگشته کوکاک
مستمال نموده پس از چندی در مقام غدر شد - سید باقتضای
وقت والده و زن خود را بر اسپان سوار کرده جریده ببهرائپور
ایاغار نمود - خانخانان مقدم او را گرامی داشته منصب
پنج هزاری تجویز فرموده صاحب طبیل و نقاره گردانید - و پس ازان
به قیولدار می مانکپور و صوبه دار می آله آباد مامور گشته دران دیار نامه
بشجاعت و مردانگی برآورد - و در سال هشتم جهانگیری بهمرامی
شاهزاده سلطان خرم بهم رانا تعیین گشته بسنه (۱۰۲۳) هزار
و بیست و سیوم هجری در تھانہ کوتھلمیر بیمار گشته در
پورماندل درگذشت *

میر سید محمد جونپوری سر چشمه مہدیہ است - اویسی
بود - از فراوان روحانیہ فیض برگرفته بر صوری و معنوی علم
چیره دست آمد - برخه مرید و خلیفہ شیخ دانیال دانند - که
خلیفہ راجی حامد شاه مانکپوری ست - حنفی مذهب بود
در اواخر (۹۶۰) نصد و شصت هجری از شوریدگی حال
و غلبہ وقت دعوی مہدویت کرد - بسیاری بدو گرویدند

و بعضا خوارق برگذارند - گویند چون بافاذه آمد ازان دعوی برگشت
اما جمعی (که زمان صحو ادراک ننمودند) بر همان اعتقاد ماندند
جو قی بر انکه مران از (انا مہدی) مہدی ہادی ست
تہ مہدی موعود بلسان شرع - و بعضی گویند کہ در واقعہ بسید نمودند
کہ ہائقی میگفت (انت مہدی) لہذا دانست کہ من مہدی
موعودم - و مدتی برین بودہ از جونپور بکجرات شتافت - سلطان
محمود کلان والی آنجا بہ نیایش برخاست - از تلک چشمی
زمانیان بہند نیارست بود - یازش ایران زمین نمود - کہ ازان
راہ بکجاز رود - در اتنا می سفر بر روی کشف شد کہ این شخص
ابتلا بودہ - بمردانی کہ ہمراہ بودند گفت حق تعالی خطرہ
مہدویت از دل من محو کرد - اگر بسلامت برگردم ہمہ را
از انچه خواندہ ام بر گردانم - چون بغراہ رسید در گذشت
و همان جا آسود - جہان ضلالت کیش بیشتر از افغان پنی
و لختہ از قوم دیگر ادرا مہدی موعود دانستہ آن مذهب مخترع را
لازم گرفته اند - مولف این اجزا را با یکی از مقتدای این طایفہ
اتفاق صحبت افتاد - ظاہر شد کہ سوای مسئلہ ما نحن فیہ
قواعد و اصول چند از احادیث استنباط کردہ معتقد خود
ساختہ اند - کہ مخالف اصول و فروع مذاہب اربعہ است *

* احمد بیگ خان کابلی *

پهغنائی ست - و اباً عن جدّ خانه زاد دردمان تیموریه
 فیاکانش درین سلسله برتبه امارت رسیده - جدش میر غیاث الدین
 ترخان از امرای صاحب قرانی بود - مشارالیه مدتها در کابل
 بمراقبت میرزا محمد حکیم گذرانیده - و داخل یکهای میرزا
 بود - چه جوانان یکه تاز میدان شجاعت و بهادری (که بقرب
 و اعتبار میرزا اختصاص داشتند) بدان نام مشهور بودند - پس
 از فوت میرزا محمد حکیم بآستان بوسی اکبری استمعاد یافته
 بمنصب هفت صدي کامیاب عزت و دولت گشت - و در سنه
 (۱۰۰۲) هزار و دو هجری (که کشمیر از تغیر میرزا یوسف خان
 قوی بجاگیر داران متفرقه تنخواه شد) سر حلقه آنها او بود
 پستور چون همشیره میرزا جعفر آصف خان بعقد ازدواج خود
 در آرد ثروت و مکنت دیگر بهم رساند - و اعتبار و افزونتر
 پیدا کرد - و در عهد جهانگیری درجه پیمای اوج امارت شده
 به منصب سه هزار و خطاب خانی علم اشتهار برافراشت
 و بحکومت کشمیر چهره ناموری برافروخت - و در سال سیزدهم
 معزول شده بحضور رسید - و پس از چندی دور خیانتش
 سپری گردید - چون مودائت پرور بود و بفضل و کمال بهر مود
 هفتصد سوار چیده با خود داشت - پسرانش همه سپاهی
 و دلدار - سرآمد آنها سعید خان بهادر ظفر جنگ است که

بمقتضای مراتب منصب رسیده فخر دوده خود گردید - و اخیانی
 نام فیالان خویش نمود - برخی اوضاع و اشیا را بنام او تا حال
 در هندوستان نسبت میدهند - زبان زد خاص و عام است
 احوالش جدا بشرح و بسط ثبت گردیده - و پسر کلانش
 محمد مسعود نامی در جنگ افغانه تیرا بکار آمده - دیگر
 پسرش مخلص الله خان افتخار خان است - که در مبادی جلوس
 شاه جهانی باضافه پانصدی دو صد و پنجاه سوار به منصب
 دو هزار و سوار و بخطاب مذکور مفتخر گردید - و در سال
 دوم باضافه هزار سوار و فوجدارى جمو سر برافراخت - و پستور
 اضافه پانصدی یافته در سال چهارم بشهرستان نیستی شتافت
 و پسر دیگرش ابوالقاسم است - که با برادر کلان خود سعید خان
 بهادر می بود - در سال پنجم تهمانه دارى پایان جنگش یافته
 در سال پانزدهم چون قلعه قندهار بتصرف پادشاهی در آمده
 در جایزه جنگی که با تزلزلش در میان آمد سعید خان بخطاب
 بهادر ظفر جنگ و او باصل و اضافه بمنصب هزار و پانصدی
 هزار سوار و خطاب افتخار خان سرافرازی یافت *

* اعتماد الدوله میرزا غیاث بیگ طهرانی *

(۳)
 پسر خواجه محمد شریف هجری تخلص است - که در مبادی

(۲) نسخه [ج] پسر دیگرش (۳) نسخه [ب] پسر خود محمد

شریف هجری تخلص است *

حال بوزارت تاتار سلطان ولد محمد خان شرف الدین اوغلی تکللو که بیگلر بیگی خراسان بود اختصاص داشته - از مشاهده کاردانی و رشادتش محمد خان وزارت خود را با جمیع مهم برای رزین او تفویض نمود - و پس از فوتش قزاق خان پسرش خواجه را صاحب اختیار خود ساخت - چون روزگارش سپری گشت پرتو التفات شاه طهماسب صفوی بر احوال او تافته بوزارت هفت ساله یزد امتیاز یافت - چون آنرا یائنین شایسته سرانجام داد بوزارت اصفهان مامور شده در سنه (۹۸۴) نهمصد و هشتاد و چهار در گذشت * یکم زملاذ وزرا * تاریخ است - برادرانش خواجه میرزا احمد و خواجه میرزا امین مولف هفت اقلیم است - کلانتری (۲) ری با تصدی خالصه داشت - طبعش موزون بود - شاه از کمال عاطفت می فرمود * * بیت *

میرزا احمد طهرانی ما * ثالث خسرو و خاقانی ما

و دومین نیز صاحب سخن است - پسرش خواجه شاپور که در شاعری مسام و مشهور است - و خواجه را دو پسر بود - آقا محمد طاهر و صلی تخلص - و میرزا غیاث الدین محمد معروف بغیاث بیگ - که با صبیحه میرزا علاء الدوله آقا ملا منسوب بود بعد فوت پدر غیاث بیگ از ناسازی روزگار با دو پسر و یک دختر بطریق فرار روانه هند شد - در راه اسباب بغارت رفته احوال

(۲) در [بعضی نسخه] خالصات *

بمرتبه انجامید که همگی در استر سوار بودند - که بنوبت سوار میشدند - چون بقندهار رسید صبیحه دیگر مهرالذها نام متولد گشت ملک مسعود تاجر قافله باشی که بعرض آشپزخانه و شفا بود از حال او مطلع شده بسلوک پسندیده پیش آمد - چون بفتح دور رسید (۲) معرفی نموده به ملازمت پادشاهی کامیاب گردانید - او بحسن خدمت و وفور رشادت بمنصب سه صدی رسیده سال چهارم بدیوانی کابل نامزد شد - و پس ازان بتدریج به منصب هزاره و دیوانی بیوات اختصاص یافت *

و چون سلطنت بچنت مکانی رسید در سر آغاز جلوس میرزا را بخطاب اعتماد الدوله سرافراز ساخته با میرزا جان بیگ وزیر الملک شریک دیوانی سرکار والا گردانیدند - و در سنه (۱۰۱۶) هزار و شازده هجری محمد شریف پسرش از تباخ خردی با جمعی متفق شده خواست سلطان خسرو را از قید برآورد که زود گرد شکافته شد - و راز مخفی برملا افتاد - چنت مکانی او را با دیگران بیاسا رسانید - میرزا در خانه دیانت خان محبوس گشته بجریمه دو لک روپیه رهائی یافت - چون دخترش مهرالذها زوجه شیرافکن خان بعد کشته شدن او حسب الحکم بحضور رسید از انجا (که از سابق منظور نظر محبت پادشاهی بود چنانچه در احوال شیرافکن خان ثبت افتاد) خواستگاری بمیان آمد

(۲) در [بعضی نسخه] معرفتی نموده *

او بدعوی خون شوهر ایستادگی نمود - جنت مکانی بذابر آنکه
 قطب الدین خان کوکلتاش بدست شوهرش کشته شده معاتب
 فرموده سلیمه بیگم والدۀ سببی خود بخشیده - (روزه چند
 بناکاهی گذرانید - در جشن نوروز سال ششم سنه (۱۰۲۰) هزار
 و بیست هجری بتازگی نظر فریب گشته کهنه خواهش نوبی گرفت
 و دیرین آرزو تازگی پذیرفت - بهزاران سوار و سوار بازواج در آمد
 اولاً نور محل و ثانیاً نور جهان بیگم خطاب یافت - و بتقریب
 این نسبت خاص اعتماد الدوله بوکالت کل و منصب شش هزار
 سه هزار سوار و علم و نقاره بلند پایه گردید - و سال دهم بعنایت
 مخصوص محض (که در حضور نقاره بنوازند) از سایر امرا امتیاز
 گرفت - و در سال شانزدهم سنه (۱۰۳۱) یک هزار و سی و یک (که
 مرتبه دوم گاهشت کشمیر نصب العین عزیمت پادشاهی شد)
 چون حدود سیبیا مهبط رایات گردید پادشاه جریده بسیر قلعه
 کانگره متوجه گشت - (روز دیگر بذابر آنکه احوال اعتماد الدوله تنگی
 شده آثار یاس از چهره احوالش ظاهر گردید نور جهان بیگم
 شروع باضطراب کرد - ناچار عطف عنان باردو نموده بعبادت
 تشریف بخانه اعتماد الدوله ارزانی داشت - وقت سكرات بود
 گاهی از هوش میرفت - و گاهی افاقه میشد - بیگم بجانب پادشاه
 اشاره نموده بدور گفت - که میشناسید - او در چنین وقت این بیت
 (۳)

(۲) یا سیبیا باشد (۳) نسخه [۱] در چنان وقت

* نظم *

انوری خواند *

* آنکه نابینای مادر زاد اگر حاضر شود *

* در جبین عالم آرایش به بیند مهتری *

پس از دو سه ساعت برحمت حق پیوست - بچهل و یک کس
 یفرزدان و خویشان او خلعت ماقمی عذایت شد *

اعتماد الدوله اگرچه شعر نمی گفت اما تتبع شعر متقدمین
 بسیار کرده - در انشا ید طولی داشت - و شکسته را متین و آبدار
 می نوشت - و خوش محاوره رنگین صحبت شگفته رو بود - جهانگیر
 پادشاه میگفت که صحبت او به از هزار مفرح یا قوتی ست
 و با نویسنده گی و معامله فهمی نیک اندیش کار روا بود
 و خوش سلوک پسندیده معاش و بسیار عاقبت بین سلیم النفس
 با دشمن هم عداوت نمیکرد - و اصلاً غضب نداشت - بزد و زنجیر
 و تازیانه و دشنام در خانه اش نبود - اگر همه واجب القتل
 بودی همین که بدو ملتجی شدی یا هفته مجرائی او گشته
 رهایی یافته بمطلب خود رسیدی - و با این همه آسایش طلب
 نبود - همه روزش در جزری و نوشتن میگذشت - در دیوانی او
 محاسبه اعمال پادشاهی که از مدتها ملتوی بود انفصال یافت *

نور جهان بیگم با حسن صوری خوبیهای معنوی بسیار داشته
 برسانی طبع و درستی سلیقه و شعور تند و فکر بجای یگانه روزگار

(۲) نسخه [۱] مبین •

بود - پادشاه میگفت تا او بخانه من نیامد زینت خانه و معذی
 کدخدائی نفهمیده بودم - اکثر زیور و لباس و اسباب تزئین و تقطیع^(۲)
 که معمول هند است اختراعی و ابداعی او ست - مثل دو دامنی^(۳)
 جهت پیشواز و پنجتولیه جهت اوزهنی و بادله و کفاری و عطر
 و گلاب که بعطر جهانگیری موسوم است و فرش چاندنی همه
 وضع او ست - و بمرتبه پادشاه را شیفته و مطیع خود ساخته بود
 که جز نام از پادشاهی بجهانگیر نماند - مکرر میگفت که من^(۴)
 سلطنت را بنور جهان پیشکش کردم - جز یک سیر شراب و نیم
 سیر گوشت دیگر هیچ چیز نمیخواهم - و فی الواقع بغیر از خطبه
 آنچه لوازم فرمان رانی بود بیگم بعمل می آورد - حتی در چهاروکه
 نشسته مجرای امرا میگرفت - و سکه بنام او زدند * * نظم *

* بحکم شاه جهانگیر یافت صد زیور *

* بنام نور جهان پادشاه بیگم زر *

و طغرای مناشیر باین عبارت رقم می یافت - حکم علیه عالییه
 مهد علیا نور جهان بیگم پادشاه - و بقدر سی هزاری منصب
 محالات تناخواه شد - گویند قبول این سلسله آنچه حساب کردند
 نصف ممالک محروسه پادشاهی بود - جمیع خویشان و منسوبان
 این دردمان حتی غلامان و خواجه سرایان منصب خانی و ترخانی

(۲) نسخه [ج] لباس تزئین (۳) در [بعضی نسخه] دو دامن (۴) نسخه

[۱] از پادشاه •

یافتند - هیره کنیز دائمی دل آرام مرضعه بیگم بجای حاجی کوکه
 صدر انات شد * * بیت *

* کنند خویش و تبار از تو ناز و میزید *

* بحسن یک تن اگر صد قبيله ناز کند *

و بیگم در انعام و بخشش نیز افراط داشت - گویند روزه که
 بحکم میرفت سه هزار روپیه خرج مقرری بود - و در محل
 پادشاهی از دوازده ساله تا چهل ساله کنیز بسیار جمع شده بود
 باحدی و چيله عقد کرده داد - اما هرچند نسوان صاحب ملکات
 رضیه باشند در اصل سرشت بنقصان عقل مفسور اند - با این
 همه خوبیا آخر خمیر مایه شورش و آشوب هندوستان گشت
 چه دختره که از شیرافکن خان داشت بشاهزاده شهریار پور
 خرد جنم مکانی داده در فکر ارتفاع دولت او افتاد - و مزاج
 جهانگیری را از چنین خلف رشید وارث مملکت (که بخطاب شاه
 بلند اقبال شاه جهان ملقب بود) منحرف نموده کار بجائی رسانید
 که بفوج کشی و قتال و جدال انجامید - و عالمی بچار موجه فنا
 فرو رفت - چون تقدیر برآن رفته بود (که سریر خلافت بجلوس
 صاحب قرآن ثانی زینت یابد) هیچ فایده بر سعیهای بیحاصلش
 مترتب نگشت - پس از جلوس اعلی حضرت بسالیان دو لک روپیه
 موظف ساختند - گویند بعد از جنم مکانی جز لباس سفید نپوشید
 و در مجلس شادی با اختیار خود نشست - سال نوزدهم سنه

(۱۰۵۵) هزار و پنجاه و پنج در سن هفتاد و دو سالگی در لاهور
و در یعت حیات سپرد - و در مقبره (که در حوالی روضه جنت مکانی
خود بنا نموده بود) مدفون گردید - بیگم طبع موزون نیز داشته
مخفی تخلص میکرد - از رسمت *

* دل بصورت اندام نا شده سیرت معلوم *

* بلند عیش و هفتاد و دو ملت معلوم *

* زاهدان هول قیامت ممکن در دل ما *

* هول هجران گذرانندیم قیامت معلوم *

* اعتبار خان خواجه سرا *

از معتمدان جنت مکانی بود - و از صغر سن پادشاه
بپرستاری اختصاص داشت - چون خسرو بعد فرار گرفتار گردیده
بحضور آمد و هنگام نهضت پادشاهی از لاهور بکابل شریف خان
امیرالامرا (که خسرو سپرد او بود) بنابر بیماری در لاهور ماند خسرو
حواله مومی الیه شد - نامبرده ابتدا بمنصب در خور سرفروزی
یافته سال دوم حویلی گوالیار به تذخواره او مقرر گشت - و سال
پنجم به منصب چهار هزار پادشاهی هزار سوار کامیابی اندوخت - و سال
هشتم از اصل و اضافه پیاپی پنجهزاری دو هزار سوار لوی شاد کامی
برافراشت - و سال دهم باضافه هزار سوار بر فراز بلندرتبگی برآمد
و سال هفدهم به منصب پنج هزار پادشاهی هزار سوار فایز شد
چون بسیار پیر گشته بود بتفویض صوبه داری مستقر الخلافه

و حراست قلعه و خزائن آنجا سرافندار بآسمان رسانید - و سال
هیزدهم (که پادشاهزاده شاه جهان از ماندو کوچیده عزیمت
ملازمت پدر نمود - و فیما بین آتش افروزی جمع شعله فتنه زبان
بر کشید) پادشاهزاده بفتح پور رسیده توقف داشت - و پس از
رسیدن افواج پادشاهی طرح داده بیک سو مایل گردید - پس از آنکه
موکب خسروی بذواحق اکبرآباد رسید از چون در حراست آنجا
شرائط نیکو زندگی بتقدیم رسانیده بود از اصل و اضافه بمنصب
شش هزار پنج هزار سوار و عطای خلعت و شمشیر مرصع و اسب
و فیل درجه اعتلا پیمود - و وقت موعود پا بعدم سرا کشید *

* ابراهیم خان فتح جنگ *

خلف اعتماد الدوله میرزا غیاث است - ابتدا از پیشگاه
جنت مکانی ببخشیکری و واقعه نوبسی احمدآباد گجرات مامور شد
در آن هنگام شیخ فرید مرتضی خان صوبه دار آنجا چهار بخشی را (که
میخواستند بضابطه کار کنند) دخل نداده بود - میرزا ابراهیم از
کار شناسی و زمانه سازی اصلا نام تعلقه نگرفته هر روز بمحرمی
میرفت - پس از یک ماه شیخ گفت که چرا بکار مرجوعه قیام
نمی نمائی - میرزا گفت مرا با کار غرض نیست - همین لطف نواب
میخواهم - شیخ بروکیل حضور بر نوشت که هرچه او باعتماد الدوله
نوشته باشد بے کم و کاست برنگارد - چون میرزا غیر از خوبیهای
شیخ هیچ بقلم نمی آورد وکیل به بیان واقع مطلع ساخت

موتضی خان بآرامیده وضعی و سنجیده روزگاری میرزا استحضار
نموده مهمات منصبداران بار را گذاشته حویلی و فیل و نقد از خود
رعایت کرد - و پس از دوسه روز بمهمانی در خانه میرزا رفته
جمع اسباب تزک از فرش و ظروف طلا و نقره و دیگر لوازم
(که از سرکار خود فرستاده بود) هبه نمود - و در آخر مجلس
دستی بنام منصبداران گجرات نوشت - که ضیافت بخشی نمایند
پنجاه هزار روپیه در تحت اسم خود و پنجاه هزار روپیه بنام
دیگر اهل مناصب و لک روپیه بزمینداران تفریق فرموده
(۲)
بمقتصدیان خود گفت - که بالفعل از خزانه من این مبلغ بمیرزا
برسانید - و شما بمردود تحصیل کرده داخل خزانه کنید - و مکرر
بمجلس نوشته در عرض یک سال بمنصب هزاری برآورد - چون
سلسله اعتمادالدوله پیش آمد کرد میرزا بمجلس رسید در سال
نهم به منصب هزار و پانصدی سه صد سوار و ب خطاب خانی
سرفراز گشته بمخدمت بخشیکری حضور اختصاص یافت - و
بتدریج به منصب والای پنج هزاری و خطاب ابراهیم خان
فتح جذک لوی فوق برافراشته بصاحب صوبگی بنگاله و اودیسسه
دستوری یافت *

چون در سال نوزدهم که شاهزاده شاه جهان از راه تانگانه عازم
بنگاله شد احمد بیگ خان برادرزاده او (که بخیابان اودیسسه

(۲) نسخه [۱] بر زمینداران *

(۲)
می پرداخت (بر سر زمیندار کورده رفته از سفوح این امر
غریب به پهلای (که حاکم نشین آن صوبه است) رسیده بده
(۳)
و بار خود برداشته بکاک (که دوازده کوره است) شتافت - و چون
استعداد مقاومت در خود ندید راه بنگاله پیش گرفت - شاهزاده
باودیسسه در آمده بابراهیم خان مصحوب جان نثار خان و اعتماد
خان خواجه ادراک پیغام فرستاد - که چون از نیرنگی تقدیر گذر
موکب منصوره بدین دیار افتاده اگرچه وسعت این ملک در نظر
همت جولانگاه نگاه پیش نیست اما چون این سرزمین سر راه
واقع شده سوسری نمی توان گذشت و گذاشت - اگر اراده رفتن
حضور داشته باشد تعرض بدو و تصرف بمال و ناموس او نیست
و اگر توقف را اصلح داند بهرجا که درین ملک اقامت گزیند بدو
مسلم است - ابراهیم خان (که از صیت نهضت زایات شاهی از
دهاکه باکبرنگر آمده بود) در جواب معروض داشت - که فرموده
حضرت ترجمان احکام الهی است - و جان و مال بندها بمحضرت
تعلق دارد - اما آئین نمک شناسی و حقوق تربیت پادشاهی
سد راه من شده - نه بملازمت میتوان رسید - و نه قرار فزار بخود
داده روی خجالت بامثال و اقران توانم نمود - و چون پادشاه
این دیار به پیر غلام سپرده اند برای زندگی مستعار مجهول الکمیت

(۲) در [بعضی نسخه] کورده - و در [بعضی] کرده (۳) نسخه [۱]

این صوبه است *

که معلوم است چه مانده - نمی توان در کار رای نعمت تهران
 درزید - زنجار سرخود را پانصد از سم ستوران موکب اقبال ساخته
 - بمقتوهم بعد از قتل من این ملک به بندهای درگاه ارزانی باد
 چون مردم از متفرق بودند و حصار اکبرنگر وسعتی عظیم داشت
 ابراهیم خان بمقبره پسر خود [که یک کوهی قلعه بر کنار دریای
 کنگ (که سابق پایان آن جریان داشته - و از مدتی بفصل مذکور
 افتاده) در کمال استحکام و رزانت اساس گذاشته] تحصن جست
 تا از جانب دریا کمک نوازه و آذوقه نیز تواند رسید *

شاهزاده از قول و فعلش (که حرف قتل بر زبان زانده
 و بیای خویش بمقبره در آمده) شگون فتح فرا گرفته دران بلده
 پرتو نزول افکند بهادران را به محاصره آن محوطه برگماشت
 پس از آنکه از درون و بیرون نیران قتال التهاب گرفت عبدالله خان
 فیروز جنگ و دریا خان (رهله) بنابر آنکه آنطرف آب زه و زان
 اکثر همراهان ابراهیم خان بودند از دریا گذشتند - ابراهیم خان
 سراسیمه گشته با احمد بیگ خان (که در همان ایام بار پیوسته بود)
 از حصار برآمده عرصه کارزار آراست - جنگی عظیم بمیان آمد
 احمد بیگ خان مردانه استاد زخمها برداشت - ابراهیم خان
 از مشاهده این حال قاب نیارده جلو انداخت - درین تاختن
 سرشته انتظام از هم گسیخت - بیشتر همراهان دست بکار
 نا بوده راه گریز سپردند - ابراهیم خان با معدودی بای همت

(۲)
 افشرد - هر چند مردم خواستند که ازان مهلکه بر آرند راضی نشد
 و گفت که وقت من مقتضی این کار نیست - چه بد ازین که جان
 در کار آقا سپری شود - هنوز سخنی تمام نشده بود ده از جواب
 هجوم آورده بزخمهای جان ستان کارش تمام ساختند - چون عیال
 و اموال ابراهیم خان در دهاکه بود احمد بیگ خان خود را
 درانجا رسانید - شاهزاده نیز از راه دریا بدان سو راهی گشت
 ناگزیر مشارالیه ملازمت دریافت - و قریب چهل یک روز به نقد
 سوای دیگر اجناس از اقمشه و قیل و غمره نقد صدمت شاهزاده
 درآمد - احمد بیگ خان ازان هنگام مورد عنایت شاهي بود - در
 سال اول جلوس منصب عمده یافته حاکم قنده و سیوستان گردید
 و پس ازان بایالت ملتان امتیاز اندوخت - و باز بحضور رسیده
 برگشته جایس و امپیهی پورب بجاگیر او توار گرفت - همانجا
 باجل طبعی در گذشت - ابراهیم خان اولاد نداشت - اهلایه او
 حاجی حور پور خانم (که خاله نور جهان بیگم میشد) زندگی
 دراز یافته تا اواسط عهد عالمگیری در دار الخلافه شاه جهان آباد
 کول جلالی بطریق التمغا داشت - بجمعیست و رفاه گذرانیده
 در گذشت *

(۲) نسخه [۱] راضی نشد که وقت من (۳) نسخه [ب] امپیهی پوری

بجاگیر او .

* اسد خان معموری *

پسر عبد الوهاب خان غزائیتی تخلص ^(۲) برادر خود مظفر خان معموری ست - که در سخن طرازی و عبارت سنجی سلیقه درست داشت - و صاحب دیوان است - در عهد جهانگیری ابتدا بخشعی قندهار شد - پس ازان که سلطان داور بخش پسر خسرو باتالیقی خان اعظم کوکه صاحب صوبه گجرات گردید او را ببخشیکری آن ولایت برنواختند - همانجا ودیعت حیات سپرد اسد خان سپاهی دوست بود - چون همراه عم خود مظفر خان به قندهار شتافت جوانان خوب ارغویه نوکر کرده همراه گرفت و نامی بهمت و جوانمردی برآورد - و در پیشگاه سلطنت نیز ^(۴) پایه اعتبار خویش برتر افراخت - و چون سلطان پرویز باتالیقی مهابت خان بتعاقب شاهزاده ولیعهد رخصت یافت او هم در ساک کمکیان منتظم گشت - مهابت خان بعد از رسیدن برهان پور او را بحفاظت ایلیچ پور تعیین کرد - چون سایر امرا و متصداران دکن بکمک ملا محمد عادل شاهی معین شدند او نیز همراهی برگزید - ناگاه در جنگ بهاتوری (که مابین ملا محمد و ملک عنبر اتفاق افتاد) چشم زخمی عظیم بعادل شاه رسید و برخی امرا پادشاهی دستگیر شدند - و خان مزبور گرم و گیوا

(۲) نسخه [ج] غزائی تخلص (۳) نسخه [اب] شده پس ازان (۴) در

[بعضی نسخه] سرمایه اعتبار خویش .

ازان معرکه برآمده خود را به برهان پور رسانید - و چون شاهجهان از بنگاله معارفت نموده بمحاصره آن بلده پرداخت خان مذکور باتفاق او رتن تحصن جمعه در نگهداشت شهر مساعی جمیله بتقدیم رسانید - و کارهای دست بسته نمود - شاهزاده ناچار بے نیل مقصود برخاست - و او از پیشگاه خلافت و جهانبانی ببخشیکری دکن سر بلند گردید *

گویند خانجهان لودی (که بعد فوت سلطان پرویز بایالت دکن مستقل گشت) بفاضل خان آقا افضل که دیوان دکن بود از روی تعظیم بر میخواست - و برای او قیام نمی نمود - بسیار اظهار ملالت کرده - و گفته که برای مغلی بر میخیزد - و برای من سید بر نمیخیزد - در سبادی جلوس اعلی حضرت از خدمت معزول گشته بحضور شتافت - و چهارده زنجیر فیل پیشکش گذرانید و چون در ایام محاصره برهان پور مردم او در مواجهه مردم شاهی زبان بدشنام و فحش کشوده بودند سخت متوهم و خوفناک بودند - ازانجا که صاحبقران ثانی دریای کرم و معدن عفو بود بالطاف پادشاهانه خوشدل و خرسند ساخت - و در سال دوم ^(۲) بخدومت فوجداری لکهی جنگل باضافه پانصدی ذات بمنصب دو هزار و پانصدی دو هزار و پانصد سوار معزز و مغر گردانید

(۲) نسخه [ج] بمنصب دو هزار و پانصدی هزار و پانصد سوار .

و در سال چهارم سنه (۱۰۴۱) هزار و چهل و یکم هجری در لاهور
بساط هستی در نور دید *

• اوداجی رام *

از بهمن دکن است - بهوشیاری و فطانت صاحب نام و نشان
گشته زمینداری ماهر تا مهر بدست آورد - و به نیروی بخت
بیدار و رشادت و کار طلبی نزد ملک عذیر اعتبار بهم رسانیده
صاحب حشم و جاه گردید - و در عهد جنیت مکانی در سلک
ملازمان پادشاهی انصلاک یافته بمنصب چهار هزاره ذات و سوار
پایه برتر افراخته در کمیان دکن امتیاز یافت - چون خالی
از زور و مکر نبود نزد همه صوبه داران دکن نقش او بوقار و بزرگی
نشسته - هرگاه عساکر منصوره ببالاگهات دکن بر می آمد بنابر
شداسائی آن سرزمین صوابدید کارها برای او مفوض میشد - و او
از نیک طینتی در کارسازی خلق کوشیده وسیله کامیابی عالم
میگشت - سال هفدهم جهانگیری پادشاه زاد و ولیعهد شاه جهان
عزیمت بنگاله و جبهه همت ساخته از برهانپور بمهور رسید - امرای
دکنیه را که چشم داشت رفاقت از آنها نبود رخصت فروده
احمال و ائقال زیاده را با فیلان حواله اوداجی رام نموده در قلعه
ماهور گذاشت - و چون مشارالیه در تقدیم خدمات پادشاهی هم
مساعی جمیله بکار می برد مهابت خان زیاده تر از همه عزت
و اعتبارش افزود *

چون سال نوزدهم امرای پادشاهی را بکمک عادل شاهیه
با ملک عذیر در موضع بهاتوری پنج گروهی احمد نگر اتفاق جدک
افتاد و از کشته شدن ملا محمدلاری سردار لشکر بیجاپور سر رشته
انتظام آنها گسیخت جادو رای و اوداجی رام دست بکار برده
راه هزیمت سپردند - و بشومی اینها شکست عظیم بر فوج پادشاهی
افتاد - لشکر خان ابوالحسن و میرزا خان منوچهر و عقیدت^(۲)
خان بخشعی دکن با رشیدا پسرش و چهل و دو مناصدار اسیر
سر پنجه تقدیر گشته گرفتار قید ملک عذیر آمدند - بدنامی
این چشم زخم با آنکه جادو رای کانتیه عمده تر بود عاید
حال اوداجی رام گشته بسوء تدبیر و گریز پائی زبان زد مردم
گردید - و متاع اعتبارش کساد یافته گرمی بازارش بآن رونق نماند
و چون سال سیوم ساحت برهانپور از پرتو قدوم اعلی حضرت
ضیا پذیرفت و افواج گیتی کشا باستیصال خان جهان لودی تعیین
یافت اوداجی رام را بعطای چهل هزار روپیه و اضافه هزاره
هزار سوار بمنصب پنج هزاره پنج هزار سوار برونواخته آب رفته
بجوی آمالاش باز آمد - و در سال ششم سنه (۱۰۴۲) هزار
و چهل و دو هجری بهمراهی خانخانان مهابت خان در ایام
محامره قلعه دولت آباد دیرین مرفی که داشت اشتداد نموده
دخت هستی بر بست *

(۲) در [بعضی نسخه] میرزا جان منوچهر •

اوداجي رام با آنکه بحیاه کاری و تزییر شهرت گرفته بود لیکن
نام بهمت و سخاوت برآورده - در فیض رسانی خلایق تقصیر
نمیکرد - و ازین رو سرآمد امرای دکنیه بود - باوجود ضعف بنیه
در پیرانه سالی بعشق و شاهد بازی حریص بود - زین داشت
مشهور برای باگهني - که پس از امور زمینداری را بآئین شایسته
سرانجام میداد - چون مردم کار آمدنی نوکر داشت بعد فوتش
سه سالار باقتضای وقت (که مردم او متفرق نگردند) جگ جیون
پسرش را با وجود مغرور سن سه هزاره ذات دو هزار سوار منصب
تجویز نموده مخاطب باوداجي رام ساخت - و او چون بسن (شد)
و تمیز رسید از نظم و نثر فارسی و حسن خط بهره تمام برگرفت
و اوضاع اهل دکن را ترک داده بزرگ امرای هند معاش
برساخت - و بعزت و وقار بسر برده مهور در جاگیر داشت
پس از هر که بجانشینی آن سلسله نشسته خود را اوداجي رام
می نامید - از غرائب اتفاق همه آنها لاولد بودند - ^(۲) کار بمتنبی
افتاد - بلکه جگ جیون را نیز متنبی می شمارند - و چون بعد او
نوبت بونکت رار رسید آن حالت و منصب و آن دولت
و جمعیت نماند - برسوم دیسمه ای اوقات میگذرانید - پس از
دو متنبایش مدهو رار و شنکر رار قلیل منصب یافته محالات
زمینداری سرکار مهور و باسم بینهما تقسیم یافت - و رفته رفته

۲ نسخه [ج] کار به تبني افتاد *

از پیر شدن آنها و تسلط حکام دخل دیسمه ای هم منقطع گشته
اگر احیاناً در مکانی گماشته دخیل باشد باز گشت بآنها ندارد
درین ایام نخستین از منصب و جاگیر افتاده در گذشت - و دومین
فی الجملة در برگذ باسم دخل دارد - و سومي میگیرد *

* افضل خان ملاهي ملا شکرالله شیرازی *

در دارالعلم شیراز پس از دانش اندوزي مدتی بدرس
و افتاده علوم رسمي اشتغال داشت - چون از راه دریا به بندر
سورت رسیده وارد خطه برهان پور شد خانخانان (که مقتنطیس
دالها بود) صید احسان خون نموده نگاهداشت - و بمصاحبیت برگزید
بعد از آن بشاهزاده شاهجهان پیوسته میر عدل لشکر ایشان شد
و در مهم رانا منشی و مصاحب همراز بود - چون بصوابدید او
مصالحات با رانا قرار یافت بیش از پیش اعتبارش افزوده
بدیوانی سرکار پادشاه زاده امتیاز گرفت - و پس از انجام یافتن
آن یساق بالتماس شاهي از پیشگاه فرمان روائی بخطاب افضل خان
ناموزي اندوخت - و در مهم دکن از جانب شاهزاده با راجه
بکرماجیت بمرافقت وکلای عادل شاهیه به بیجاپور شتافته او را ^(۳)
بشاهراه عقیدت و فرمان برداری رهنمون گشته پندجاه زنجیر فیل
کوه شکوه و نفائس جنس و نقد و مرمع آلات برسم پیشکش آورده
از نظر گذرانید - و در سال هفدهم (که برگذ دهولپور شاهزاده

(۲) در [چند نسخه] تسلط احکام دخل (۳) نسخه [ج] عادل شاه *

بجاگیر خود در خواسته دریا خان را بهاسبانی آن تعیین نمود - و پیش
ازین استدعا آن پرگنه بهسلطان شهریار قندخواه گشته از طرف او
شریف الملک دخیل کار گردید - و فیما بین پیرخاش انجامیده
اتفاقا تغذی بچشم شریف الملک رسیده کور ساخت (زمانه را
خمیرمایه فتنه بدست افتاد - مزاج نور جهان بیگم (که جانب
شهریار را داشت) بآشوب گرائید - جذت مکانی هم (که زمام اختیار خود
بقبضه اقتدار بیگم سپرده بود) باغرای او از پسر و لایعهد دل دگرگون
فرمود - و شاهزاده (که بجهت مهم فتنه‌ها از دکن طلب حضور
شده بود) موقوف گشته آن یورش برشهریار باذالیقی میرزا رستم
صفوی قرار گرفت - و بشاهزاده حکم شد که عوض جاگیر قدیم از صوبه
دکن و گجرات و مالوه بتصرف آورده هر جا ازین مکان خواسته باشد
محل اقامت نماید - و امرای کمکی برای یساق فتنه‌ها روانه کند
غرض آنکه اگر شاهزاده بتغیر جاگیر و جدائی مردم تن در دهد
بمرور فتور دیگر بجمعیت و سامان او راه خواهد یافت - و اگر
بشورش در آید و طریق سوء ادب پیش گیرد ناگزیر قادیب او را
وجه همت سازند - تا روزگار فتنه پرداز پیشتر چه نیرنگیها
بر روی کار آرد *

شاهزاده افضل خان را بحضور روانه نمود - که بپراهمین عقلی
خاطر نشین جذت مکانی نماید که این کدکاش محض خطاست

(۲) در [بعضی نسخه] باغرای او (۳) در [بعضی نسخه] طلب شده بود *

سهل انگاری چنین مهم سترگ غیر از بداندیشی دولت ثمره
ندارد - امور کلی بر رای زنان مفوض نداشته خود بنظر دروین
بسنجند - و حاشا که در ارادت این معتقد فتور واقع شده باشد
اگر بگفته بیگم جاگیر من تغیر می فرمایند باین وضع میان دشمنان
چگونه بسر برد - التماس آنست که جاگیر مالوه و گجرات نیز
تغیر شود - و بادر سورت که دروازه مکه است عنایت فرمایند
که رفته منزوی شوم - و همگی غرض شاهزاده آنکه شاید غبار
شورش که مرتفع گشته بآبیاری مدارا و ملائمت فرو نشیند - و پوره
آزرم و ادب از میان برداشته نشود - اما بدخواهان واقعه طلب
نوعی اسباب فساد را آماده نموده بودند که باملاح کوشی افضل
خان نتیجه مرتب گردد - اگرچه جذت مکانی متاثر شده به بیگم
فهماندند بیگم زیاده بر سابق بغداد و عداوت افزوده بے نیل
مقصود رخصت معاودت داد - چون شاهزاده را بیقین پیوست
(که هرچند مدارا بکار رود محمول بر زیونی داشته بر تحکم
خواهد افزود) ناچار پیش از اجتماع افواج پادشاهی باید شتافت
یحتمل که این حجاب از میان برگرفته آید - چون این قصه درین
ادراق هر جا بقدر اقتضای مقام تحریر یافته بتکوار نپرداخته
بمطلب می گراید - که پس از آنکه شاهزاده از مقابل پدر عطف
عنان نموده بماند و از انجا ببرهان پور طرح اقامت انداخت

(۴) نسخه [ب] قضیه *

افضل خان بذاير برخه مصالح مهمات بر فتن بيچار پور دستوري يافت
و چون شاهزاده از وصول عساکر حضور توقف برهان پور صلاح ندیده
براه قلنگانه عازم بنگاله گرديد اکثر ملازمان راه بيوفائي سپردند
ميرزا محمد پسر افضل خان نيز با اهل و عيال فرار نموده
جدائي گزید - شاهزاده سيد جعفر بارهه را که بشجاعت خان
مخاطب گشته با خان قلبي اوزبک برادر کلان قليج خان شاهجهاني
بدنبال فرستاد که تا مقدر بمواسا برگردانند - و الا سرش بيدارند
او بای حميت افشوده بکمانداري ايستاد - هرچند بسخن سرائي
و چرب زباني دلدهي نمودند موثر نشد - خان قلبي را از پا درآورد
و سيد جعفر را زخمي ساخت - و خود هم مردانه جان در باخت و چون
شاهزاده همواره در صدد تدارک مافات بوده استرضاي خاطر پدر
بزرگوار را جویا بود بعد از مراجعت بنگاله افضل خان را با پيشکش
شايسته در سنه (۱۰۳۵) هزار و سي و پنج سال بيستم جهانگيري
روانه حضور ساخت - جنم مکاني از نامهرباني افضل خان را هم
در حضور نگاهداشته بخدمت خانساماني مباحات بخشيد - و سال
بيست و دوم (که انتهای الويه پادشاهي بسير کشمير اتفاق افتاد)
افضل خان بذاير معويت راه با کار خانجات زايد در لاهور ماند
و هنگام مراجعت سانحه ناگزير روداد - شهریار در لاهور خود را
بسلطنت موسوم ساخته افضل خان را وکیل و مدار عاينه جمیع مهمات
گردانید - و چون او در باطن در اندواهی شاهجهان مضمور داشت

روزه (که شهریار افواج مرتب ساخته بسرداري سلطان بايسنغر
بمقابله آصف خان تعيين کرد - و خود هم سوار گشته از عقب
راعي شد) بر گذارد که رفتن خود شایان دولت و مناسب حال
نیست - توقف تا رسیدن خبر لشکر ضرور است - بمبالغه نگاهداشت
تا مردم بے سر و پا (که زرهای مفت گرفته فراهم شده بودند)
بدون سردار بے آنکه هنگام ستيز و آريز گرم شود پريشان گشتند
ناچار شهریار بقلعه ارک خزید - و چون در سنه (۱۰۳۷) هزار
و سي و هفت فردوس آشياني سرير آرای هندوستان گردید بيست
و ششم جمادی الآخر سر آغاز جلوس بوسيله فضائل صوري و معذوي
و ذريعه اخلاص خالص و عقیده راسخ و قدم خدمت و رفور
مزاجداني و کار شناسي (که بمزيد اعتبار و مزيت اعتماد امتياز
داشت) از دارالسلطنت لاهور رسیده دولت ملازمت اندرخت
و باضافه پانصدي پانصد سوار بمنصب چهار هزاري ذات و دو هزار
سوار سربلند گشته بخدمت مير ساماني بدستور سابق منصوب
گردید - و در سال دوم از تغير ارادت خان سارحي بخدمت
والا مرتبت ديوانی کل و اضافه هزاري هزار سوار پایه بلند تر
۱۰۳۸
افراخت * مصرع * * شد فلاتون وزير اسکندر * تاريخ است
و در سال ششم برای تکميل مسجد و شرف التماس قدم
۱۰۳۸
پادشاهي بمذزل خود (که مسمی و موزخ بمذزل افضل است) نمود

و از محل رکوب خلافت یزاهبی تا منزل خود (که بیست و پنج
جریب مسافت داشت) اقسام اقمشه یا انداز گسترد - و در سال
یازدهم بمنصب هفت هزاری سر افتخار بکیوان رسانید - و در سال
دوازدهم ^(۲) که سنش بهفتاد رسیده بود عارضه جسمانی طاری گشته
آثار ارتحال بروجنات احوالش لایح گردید - اعلیٰ حضرت بعیادت
بسر وقت او تشریف فرموده بذل تفقذات نمودند - دوازدهم رمضان
سنه (۱۰۴۸) هزار و چهل و هشت هجری در لاهور ازین سرای
پر ملال در گذشت - تاریخ فوتش یافته اند *
۱۰۴۸ ع *

* ز خوبی برد گوی نیک نامی *

فاضل مذهب الاخلاق بود - اعلیٰ حضرت مکرر می فرمود که در بیست
و هشت ساله ملازم پیشگی در حق هیچ کس از افضل خان
سخن بد نشنیده ام - در فصاحت حسان وقت بود - و در هیئت
و هندسه و حساب نیز مهارت داشت - آنچه گویند (با این همه
علم و دانش اصلا بکاغذ نمی رسید - و سیاق دان نبود) یحتمل که
بنا بر عالی جاهی و بے پروائی باشد - بلی تمام اختیار بر دیانت رای
ناگر گجراتی (که پیش کارش بود) گذاشته - همه جواب و سوال
او می کرد - چنانچه ^(۳) بیک از ظرفا بعد فوتش در مرثیه گفته که چون
فرشتها در قبر سوال نمودند خان گفت که از دیانت رای بپرسید که
جواب شما خواهد داد - مقبره او آنروی آب جرون واقع اکبر آباد است

(۲) در [بعضی نسخه] عمرش (۳) نسخه [ج] چنانکه *

فرزند ازو نمازد - برادر زاده خود عزایت الله خان مخاطب
بعادل خان را به پسری برداشته بود *

* اخلاص خان حسین بیگ *

از والا شاهیان فردوس آشیانی ست - پس از آنکه اعلیٰ حضرت
بر تخت پادشاهی نشست سال اول او به منصب دو هزار
هشت صد سوار و انعام شش هزار (وپیه نقد لوای کامرانی برافراشته
بدیوانی صوبه برهان پور مامور گردید - و سال سیوم باضافه دو صد
سوار کام دل برگرفت - و سال چهارم بفوجداری اجمیر سومایه
سرباندي اندوخت - و سال سیزدهم مطابق سنه (۱۰۴۹) هزار
و چهل و نه هجری سفر آخرت اختیار کرد - نعیم بیگ پور او
بمنصب پانصدی دو صد و بیست سوار مرتقی گشته سال پانزدهم
رو بعدم خانه نهاد *

(۲) * آصف خان مشهور بآصف جاهی *

میرزا ابوالحسن نام پسر اعتماد الدوله و برادر کلان نور جهان
بیگم است - پس ازان که بیگم بشرف ازدواج جذت مکانی اختصاص
گرفت میرزا بخطاب اعتقاد خانی و خانسامانی امتیاز یافت
و در سال هفتم جهانگیری سنه (۱۰۲۰) هزار و بیست هجری
صبیه او ارجمند بانو بیگم را (که به ممتاز محل موسوم است

(۴) نسخه [ا ب] آصف خان ابوالحسن مشهور بآصف جاهی *

و دخترزاده میرزا غیاث الدین آصف خان میشد) در عقد تزویج شاهزاده سلطان خرم مخاطب بشاهجهان در آوردند - و سال نهم بخطاب آصف خانی و اضافهای بی در پی بمنصب شش هزاری شش هزار سوار سر افتخار برافراخت - و در آن ایام که میان جنت مکانی و شاهزاده شاه جهان غبار کلفت و ملال برخاست بد اندیشان واقعه طلب آصف خان را بجانب داری شاهزاده متهم داشته مزاج بیگم را از چنین برادرے که رکن (کین خلافت بود منصرف ساختند *

* چون غرض آمد هنر پوشیده شد *

* مد حجاب از دل بسوی دیده شد *

و او را مصلح مطلب پنداشته بتقریب آوردن خزائن آگره از حضور بر آوردند - اما آصف خان بذابر وصول شاهزاده بفتح پور بر آوردن خزانه از قلعه مبارک آگره صلاح وقت ندانسته بحضور برگشت و هنوز بحوالی متعرا نه پیوسته بود که ارباب کنگاش بزم شاهي بمبالغه عرض کردند که درین هنگام مثل آصف خان سردارے را از دست نباید داد - چه فوت چنین قابو خلاف آئین حزم و هوشیاری ست - شاهزاده که (همگی همت والای او بتحصیل رضاجوئی پدر بزرگوار مصروف بود) عمدا مسامحه بکار برد - و پس از آنکه شاهزاده از مقابل پدر والا قدر عزان تاب گشته بمالوه

(۲) نسخه [۱ ب] که شاهزاده را که همگی *

شتافت سال هیزدهم آصف خان بصاحب صوبگی بنگاله رخصت یافت - اما در آن ایام که روانه شدن شاهزاده به بنگاله بتتقیق پیوست بتقریب نگرانی خاطر بیگم از جدائی برادرزاده از راه برگردانیدند چون در سال بیست و یکم سنه (۱۰۳۵) هزار و سی و پنج برکنار آب بهت از مساهله و مسامحه او مهابت خان استیلا یافته جنت مکانی را بدست آورد آصف خان (که سلسله جنیان این همه فساد بود) پس ازین حرکت بے برکت دید که سعی بجائے نمیرسد و رهائی از چنین دشمن قوی غیر متصور است - ناگزیر بقلعه انک که در تیولش بود شتافته متحصن گشت - مهابت خان بسرکردگی میرزا بهرور پسر خود جمعی را فرستاد که گرم و گیرا رفته محاصره نمودند - و بعد از آن خود شتافته بعهد و پیمان بر آورده با ابوطالب پسر و خلیل الله خویش او نزد خود نگاه میداشت و پس از آنکه از حضور اداره گشت در گذاشتن آصف خان قهارن می نمود - بعد از مبالغه از جانب پادشاهی خاطر خود بعهد و سوگند را پرداخته روانه درگاه ساخت - درین هنگام آصف خان بصاحب صوبگی بنگال بمصوب و اختیاص یافته منصب والای وکالت نیز ضمیمه مراحم گردید - و بعد آن بمنصب هفت هزاری هفت هزار سوار لوای ناموری افراشت - و در سنه (۱۰۳۷) هزار و سی و هفت هجری سال بیست و دوم جنت مکانی هنگام معارفت

(۲) نسخه [ج] در همان ایام *

از کشمیر چون از منزل راجور کوچ نمود در اثنای راه پیاله معدن
خواست - همین که بلب نهاد گوارا نیفتاد - و تا رسیدن منزل
حال بدین منوال بود - روز دوم بیست و هفتم صفر سفر آخرت
گزید - غریب شورش در اردو افتاد - آصف خان داور بخش پسر
خسرو را از قید برآورده بسلطنت موهوم برداشت - او باور نمیکرد
بایمان غلاظت ساي بخش خاطر او شده روانه منزل پیش گشت
بیگم (که خواهان سلطنت شهریار بود) میخواست آصف خان را
با اعظم خان میربخشی (که هر دو رکن رکن سلطنت و منحل
مدعی او بودند) مقید نماید - هر چند کسان بطلب برادر
فرستاد آصف خان عذر خواسته نزد او نرفت - بیگم نیز با نعل
جنت مکانی از عقب راهی شد - آصف خان بذاری نام هندو مشرف
فیل خانه را (که در تیزروی و هیک نگین شهرته داشت) از منزل
چنگیز هتی بخدمت شاهجهان کسید نمود - و چون وقت مقتضی
تحریر نبود این خبر را بتقریر او حواله کرده انگشتری مهر خود
بار سپرد - تا سحله باشد بر اعتماد - و آن شب در نوشهره بسر برده
روز دیگر از کوه برآمده در بهنهر نزل نمودند - و بتجهیز
و تکفین پرداخته نعل را پیشتر فرستادند - تا در باغی (که بیگم
آنطرف آب لاهور اساس نهاده بود) بخاک سپارند - چون مجزوم
و متیقن وضع و شریف بود (که این همه توطیه استقامت دولت
شاهجهان است - و داور بخش کوهنزد قربانی پیش نیست) همه

امرا و سایر بزرگان فرمان پذیر آصف خان بودند - و او (که از بیگم
مطمئن خاطر نبود) سر رشته احتیاط از دست نداده مردم را از
آمد و رفت نزد بیگم ممنوع ساخت - بلکه گویند بیگم را از محل
پادشاهی برآورده در منزل خود جا داد - چون بسه کروهی لاهور
رسید سلطان شهریار (که بعلمت داء الثعلب موی ریش و برت
ریخته و از تف آنشک آبه زده پیشتر بلاهور شتافته بود) خود را
باسم بی مسمای سلطنت موسوم ساخته در عرض یک هفته بصرف
هفتاد لک روپیه لشکر فراهم آورده بسرداری میرزا بایسنغر پسر
سلطان دانیال از آب گذرانید - و خود با دو سه هزار سوار در ظاهر
شهر لاهور ایستاده انتظار نیرنگی تقدیر داشت * * ع *

* منتظر تا فلک از پرده چه آرد بیرون *

بعد تلاقی فریقین در حمله اول انتظام فوجش از هم گسیخت - و دست
بکار نا برده هر کدام براه شتافت - شهریار ازین خبر موحش
بهبود خویش نسنجیده بقلعه در آمد - و خود را بپای خویش
بدام افکند - امرا بدرون ارک شتافته داور بخش را سریر آرا
ساختند - و شهریار را (که بحرم سرای جنت مکانی رفته در کنج
خزیده بود) فیروز خان خواجه سرا بیرون آورده به آله وردی خان
سپرد - او فوطه کمرش کشود هر دو دستش بآن بسته پیش
داور بخش حاضر ساخت - و پس از تقدیم کورنش و تسلیم
محبوس گشته بعد از دو روز مکحول گردید *

و چون این ماجرا از روی نوشته ساهوکاران معلوم شاهجهان شد خدمت پرست خان رضا بهادر را از احمد آباد گجرات پیدش آصف خان بلاهور فرستاد - و بخط خاص ترقیم یافت که درین وقت (که آسمان آشوب طلب و زمین فتنه خیز است) اگر داور بخش را با دیگر شاهزادگان آواره محرای عدم نمایند بصلاح قریب تر است آصف خان روز یکشنبه بیست و دوم شهر ربیع الآخر سنه مذکور داور بخش را دستگیر ساخته خطبه بنام شاهجهان خواند - و بیست و ششم جمادی الاول او را با گرشاسپ برادرش و سلطان شهریار را با طهمورث و هوشنگ پسران سلطان دانیال از زندان زندگانی برآورد - چون فردوس آشیانی بآگره رسیده سرور آرای هندوستان گشت آصف خان با شاهزاده دارا شکوه و محمد شجاع و محمد اورنگ زیب (که نبهت او می شدند) و سایر امرا از لاهور بآگره رسیده دوم رجب همین سال بزمین بوس خلافت استسعاد یافته بخطاب یمین الدوله آصف خان و در مخاطبات بلفظ عمو سرش بفلک برین رسید - و بپایه والای وکالت و تفویض مهر اورنگ و منصب هشت هزاره هشت هزار سوار دو اسبه سه اسبه (که تا آن وقت هیچ امیری بدان مرتبه نرسیده بود) بلند مرتبه گردید - و پس ازان (که یمین الدوله در مجلای فوج خود پنج هزار سوار خوش اسبه درست یراق از نظر گذرانید) منصب نه هزاره و جاگیر

سیر حاصل پنجاه لک روپیه وصولی مرحمت شد - و در آغاز سال پنجم از برهان پور جهت گوشمال محمد عادل شاه بیجاپوری بتزک تمام و فوج سنگین دستوری یافت - و چون حوالی بیجاپور مخیم عساکر نموده دست بزدن و بستن برکشاد محمد امین مصطفی خان داماد ملا محمد لاری و خیریت خان عم رندوله خان حبشی از قلعه برآمده به پیشکش چهل لک روپیه آشتی قرار داده بقلعه برگشتند خواص خان که مدار علیه سلطنت بیجاپور بود از ویرانی آن ملک و قلمت آذوقه و کمی کاه و هیمة در فوج پادشاهی آگهی یافته بدفعیه می پرداخت - گویند درین یساق نه فقط غله فقط بود - بلکه فقدان همه مایحتاج بجائی رسیده که جفت کفش بچهل روپیه می ارزید و فعل بندمی یک اسب بده روپیه میشد - ناچار یمین الدوله از گرد بیجاپور برخاسته بمصمت رای باغ و مریج که ملکه آباد بود سرے کشیده از تاخمت و تاراج دقیقه فرو نگذاشت - چون برشکال بر سر رسید مراجعت نمود *

گویند درین مهم روزی در مجلس خلوت آصف خان تقریر شد - اعظم خان گفت که الحال پادشاه محتاج ما و شما نیست آصف خان گفت غیر از ما و شما هم کار ملکی نخواهد شد - این حرف پادشاه رسید - گران آمد - فرمود که احسان او بر ذمه من ثابت است - لیکن آینده در امور خلافت بار تصدیع نباید داد

پس ازان صحبتها اگرچه کج دار و مریز بود لیکن بظاهر سر موئی
در رتبه و اعتبار نکاست - بلکه پس از فوت مهابت خان در سال
هشتم خطاب والای خانخانانی و سپه سالاری ضمیمه القابش
گردید - سال پانزدهم سنه (۱۰۵۱) هزار و پنجاه و یک در لاهور
بکوفت ممتد استمقا بعالم بقا خرامید - گویند با خوش خوری
اشتهای بسیار داشت - یک من شاه جهانی خوراک شبانه روزی
میشد - و چون بیماری بدیر کشید بیک پیاله نخود آب اکثفا
می نمود - (زه افسوس آصف خان) تاریخ است * در حوالی مقبره
جنت مکانی مدفون گشت - حسب الحکم عمارت و باغچه ترتیب
یافت - روزی که اعلی حضرت بعیادت او رفتند سوای حویلی
لاهور که به بیست لک روپیه مرتب شده و دیگر منازل و بساطین
دهای و آگره و کشمیر دو کرد و پنجاه لک روپیه از جواهر و نقد
و طلا و نقره و اجناس دیگر نوشته از نظر اعلی حضرت گذرانید
که همه ضبط سرکار شود - پادشاه بیست لک روپیه بسه پسر
و پنج دختر او و حویلی لاهور بدارا شکوه مرحمت نموده تته
ضبط فرمود *

آصف خان از هر عام بهره داشته - و معقولات را بیشتر ورزیده
لذا در القاب (که برای او در دفاتر پادشاهی می نوشتند)
این فقره داخل است (شعله افروز فطرت اشراقیان دانش آموز
طبیعت مشائیان) و او خوش نویس درست محاوره و سیاق دان

معامله فهم بود - محاسبه اعمال خالصه و امرای دیگر خود فیصل
می کرد - احتیاج برهنه نوی کسی نبود - اخراجات و مصارفی که در
سرکارش بود بعقل نمی گذشت - خصوص در ضیافت قدوم پادشاه
و شاهزادها و بیگمان که بقربت قریبه اکثر اتفاق میشد - سوای
پیشکش و نذورات (که مبلغ خطیر بود) چه تکلفها که در اطعمه
و اشربه بکار نمی رفت - و چه آرا و پیرا که بیرون و درون را
در نمی گرفت - و نوکر هم عمده و بیش قرار نگاه میداشت - و مثل
پدر بسیار ملایم و متواضع بود - پسران و خویشان آن نوین
منذیع الشان (که درین دولت والا اقتدار بمراتب سترگ امارت
فایز گشته اند) درین محائف هر یک بجای خود رقم پذیر شده
اما ممتاز محل (که صبیحه قدسیه او ست) در سن بیست سالگی
بشرف هم خوابگی فردوس آشیانی در آمده چهارده نوبت متکفل
بار حمل گشت - ازان جمله چهار پسر و سه دختر تا آخر ایام
سلطنت والد ماجد نصارت بخش چارچمن زندگی بودند - سال
چهارم جلوس سنه (۱۰۴۰) هزار و چهارم هجری در بلده برهان پور
آن عقیقه را (که عمرش از سی و نه سال در گذشته بود) بمجرد
تولد دختر ستوده سیر موسوم بگوهر آرا بیگم حال متغیر گشت
بطلب پادشاه اشاره نمود - اعلی حضرت بکمال اضطراب رسیده بملاقات
واپسین ذخیره مدت دوری اندوختند - هفدهم ذی قعدة بیگم

(۲) در [بعضی نسخه] لفظ که نیست *

در باغ زمین آباد آنروری آب تبی بامانت مدفون گردید * * ع *

* جای ممتاز محل جنت باد * تاریخ است *

گروید محبتی مغرور میان زوجین مکرمین بود - چنانچه
اعلی حضرت بمقارقت آن پورده نشین خلوتکده عدم مدتها ترک
ملبوس رنگین و استماع نغمه و استعمال عطریات فرموده ترتیب جشن
و اعیان موقوف نمود و تا در سال از جمیع مستلذات اجتناب
بعمل آمد - و متروکه آن مرحومه (که زیاده بر یک کور روپیه
بود) نصف به بیگم صاحب و نتمه بدیگر فرزندان تقسیم یافت
و پس ازین واقعه بیش ماه شاهزاده محمد شجاع و وزیر خان
و سنی خانم مدرالذسا نعلش آن مغفوره را باکبرآباد برده
جنوب رویه مشرف بر دریای جون (که تعلق بر اجه مانسنگه داشت
و ارتا بر اجه جیسنگه رسیده بود) دفن کرده روضه رفیع به کمال
طراحی و تقطیع (که نظیر آن در هندوستان نیست) بصرف پنجاه لک
روپیه در مدت دوازده سال صورت انجام گرفت - و سی موضع
از حویلی اکبرآباد و برگنه نگرچند (۲) به کامل یک لک روپیه از قرار
دوازده ماه و محصول داکین و سرای متعلقه آن مقبره که در لک
روپیه است وقف نمودند *

* اهتمام خان *

از والا شاهیان فردوس آشیانی ست - سال اول جلوس بمذنب

(۲) در [بعضی نسخه] مکرچند *

هزاری دو صد و پنجاه سوار مورد تفضل شد - سال سیوم [چون الکه
دکن معسکر پادشاهی گردید - و سه فوج بسرداری سه امیر جهت
مالش خان جهان لودی و تخریب ملک نظام الملک دکنی (که
او را پناه داده بود) تعیین یافت] او بهمراهی اعظم خان بداروغگی
قوپ خانه آن فوج اختصاص گرفت - و در محاربه (که اعظم خان
بر سر خان جهان لودی تاخت آورد - و بهادر برادر زاده خانجهان
بمدافعه پا قایم ساخت) در برآمدن بر قلعه کوه او باتفاق بهادر خان
رواهله از پیش قدمان بوده مصدر تردد نمایان گردید - و پس از آنکه
اعظم خان عزیمت استیصال مقرب خان و بهلول پیش نهاد همت
ساخته جانب جامکھیری راهی گشت او به تسخیر قلعه تلنگی
نامزد شده در گرفتن آن نیکو خدمتی بظهور آورد - سال چهارم
از اصل و اضافه بمنصب هزاری چهار صد سوار امتیاز یافته
به تھانه داری جالند مامور گشت - و سال پنجم باضافه دویست
سوار سربلندی پذیرفت - و سال ششم بمنصب دو هزار و
دویست سوار سرمایه امتیاز اندوخت - و سال نهم (که اعلی حضرت
نوبت دوم بدکن تشریف فرمود - و سه فوج بسرداری سه عمده
بگوشمال ساهو بهونسله و تخریب ملک عادل خانیه مرخص شد)
او باضافه سه صد سوار بهمراهی خان دوران دستوری پذیرفت
و در محاصره قاعه اوسا حصول مجرا نموده بعد تسخیر بتفویض

(۲) نسخه [۱] و داروغگی *

قلعه داری آنجا سر عزت بر افراخت - و سال دهم بعنایت نقاره گوس
شادمانی نواخت - و سال سیزدهم از آنجا عزل یافته حسب التماس
شاه زاده محمد ادرنگ زینب بهادر حاکم دکن به تهاذه داری که پورته
مضاف برار لوای امتیاز بر افراشت - و سال چهاردهم از دکن بحضور
شتافته بمرحمت خلعت و اسب و فیل به تهاذه داری غور بند
از تغیر همت خان طبل شاد کامی زد - و سال نهم وزم همراه شاهزاده
مراد بخش بتسخیر بلخ و بدخشان شتافته بعد افتتاح قلعه غور^(۲)
بحراست آن مخصوص گشت - و چون ظاهر شد که سلوک خوب
با مردم آنجا ندارد سال بیستم تغیر شده در همان سال مطابق
سنه (۱۰۵۱) هزار و پنجاه و شش هجری در گذشت *

• اسلام خان مشهدی *

میر عبد السلام مخاطب باختصاص خان است - از دیرین^(۳)
ملازمان ایام شاهزادگی فردوس آشیانی ست - در ابتدا سمت
منشی گری داشت - در سنه (۱۰۳۰) یک هزار و سی سال پانزدهم
جهانگیری (که الویه شاهی مرتبه ثانی باصلاح مهیات دکن باهتزاز
آمد) میر بوکالت دربار مامور شده به منصب درخور و خطاب
اختصاص خان سرافرازی یافت - در هنگامی (که مزاج جذت مکانی
از جانب شاهزاده منحرف شده او را از حضور بر آوردند)
بخدمت شاهی پیوسته در گردش فلکی از رکاب شاهی انفکاک

(۲) نسخه [۱] غوری (۳) نسخه [ج] میر عبد الله مخاطب •

نجست - و پس از آنکه قلعه جنیر مطرح اقامت شاهی گردید
(چون دران ایام ابراهیم عادل شاه رخت زندگانی ازین جهان فانی
بر بسته بود) بتعزیت و دلجوئی وای عهد او محمد عادل شاه
رخصت بیجاپور یافت - اختصاص خان مراسم تسلیه و آداب سفارت
چنانچه شاید بتقدیم رسانیده در سر آغاز جلوس اعلی حضرت
بر سرور فرمان درائی هندوستان با پیشکش گران و اقسام جواهر
پیش بها سعادت استلام عتبه خلافت اندوخته بمنصب چهار هزار
دو هزار سوار و خطاب اسلام خان و خدمت بخشی گری دوم و عرض
مکرر (که متصدی آن جز معتمد نشاید) سر بر افراخت - و چون
اعلی حضرت باستیصال خانجهان لودی لوای عزیمت بدیار جنوبی
بر افراشت او بحراست اکبر آباد (که مستقر الخلافه و دارالسلطنت
هند بوده) مامور شد - و چون شیر خان تونور ناظم گجرات سال چهارم
بساط هستی در نوردید اسلام خان به تفویض منصب پنج هزار
و مرزبانی آن دیار نامزد گردید - و در آخر سال ششم بوالا پایه^{۱۰۴۳}
میر بخشی گری تصاعد نمود - (بخشی ممالک) تاریخ است *
و سال هشتم از تغیر اعظم خان بنظم ممالک فسیحه الممالک بنگاله
دستوری یافت - و در آنجا ابواب فتوحات شگرف بر روی روزگار
کشوده گردید - مالش آشامیان بآئین گزین - و اسیر شدن دامان
مرزبان آشام - و تسخیر قلاع که یکروز در عرض دو پهر پانزده حصار^(۲)

(۲) نسخه [ج] قلاع آنها که یکروز •

مفتوح گشت - و گرفتن سري گهاٲ و ماندو - و تهانه نشين شدن
 تمام محال کوچ هاجو - و بدست افتادن پانصد سفينه آنها در سال
 يازدهم پيرايه وقوع گرفت - و مانك راى برادر مرزبان مگهه
 (كه باستقلال حكومت چانگام داشت) از استيلاى مردم (خنگ
 ملتجي باسلام خان گشته سال دوازدهم سنه (۱۰۴۸) هزار و چهل
 و هشت در جهانگيرنگر معروف بدهاكه بخان مذكور پيوست - و در
 سال سيزدهم اسلام خان حسب الطلب بحضور رسیده بوصول رتبه
 رفيعه وزارت ديوان اعلى چهره برتري افروخت - و چون خاندوران
 نصرت جنگ صاحب صوبه دكن گشته شد اسلام خان در روز جشن
 سال نوزدهم بمنصب شش هزارى ذات و سوار چهره كاميابى افروخته
 بمرزبانى آن ولايت اختصاص گرفت - و برادر و پسران و داماد
 او باضافه مناصب خوش داي اندوخته بهمهرايى تعيين گشتند *

گويند چون خبر فوت خاندوران رسيد اعلى حضرت باسلام خان
 فرمود كه كسى را براى صوبه دارى تجويز نمايند - او بخانه آمده
 با مشيران هوا خواه خود گفت - كه پادشاه چنين فرموده - بعد از
 كامل رافى آنچه بخاطر ميرسد نام خود بايد گرفت - گفتند اين
 چه راي صواب است - وزارت اعظم و قرب حضور باجه بحكومت
 دكن نميدهد - گفت مسام - اما آنچه بذهن درآمده پادشاه براى

(۲) در [اكثر نسخها] سنه (۱۴۸) چهل و هشت - اغلبكه رقم هزار را

بقصد اختصار ترك شده *

وزارت سعدالله خان كه بدر سر التفات است بهانه طلب شده - مباد
 بتقريبه عزل بميان آيد - پس درين صورت چه بهتر - همه باستحسان
 راي او گراييدند - همان روز آخر وقت بخلاف معمول و استعمار
 شمشير و سپر بسته بدربار حاضر شد - پادشاه استفسار فرمود
 عرض كرد - حكم شده بود كه كسى را بجهت دكن برگزيند - سواى
 غلام ديگرى بخاطر نرسيد - مستحسن افتاده فرمودند كه نيابت
 وزارت بكه بايد داد - گفت بهتر از سعدالله خان كسى نيست
 منظور شد - همين كه او رهگر اى تعلقه گرديد وزارت كل بالاصالت
 به سعدالله خان تفويض يافت - درست قياسى و راست انديشى
 اسلام خان بر همگان ظاهر گشت - و در سال بيستم از اصل و اضافه
 بعالي منصب هفت هزارى هفت هزار سوار امتياز يافت *

و چون از برهان پور به بلده اورنگ آباد انتهاض نمود عارضه
 جسماني طاري گشت - دانست كه سفر واپسين است - بصوابديد
 چتر بهوج كائب سركار خود و خواجه عذير متصدى جاگير دفاتر را
 سوخته اموال را پسران و برادران و ساير مردم محل خفيه
 قسمت کرده طومار بيست و پنج لك روپيه روانه حضور
 ساخت - چهاردهم شوال سال بيست و يكم سنه (۱۰۵۷) هزار
 و پنجاه و هفت پيمانه حياتش لبريز گرديد - حسب الوصيت
 در مود آن معموره مدفون گشت - و مقبره و باغى طرح انداخت
 تا امروز اگرچه كهنگى دريافته تر و تازگي دارد - خواجه عذير

بر سر قبر نشست - اعلیٰ حضرت ازین ماجرا آگهی یافته نظر بر
دیوین بندگی او اغماض نمود - و در خور هر کدام به پسرانش
رعایت اضافه و خدمت فرمود - و چتر بهوج بدیوانی مالوه
سرافراز گردید *

اسلام خان از علم معقول و منقول و انشا و خط بهره تمام داشت
و در مهمات پادشاهی حریص بود - نمی خواست که بدیگر ارباب کار
دخل دهد - و کارها را بدقت و سختی می کرد - اهل دکن (که
از خاندوران دلریش بودند) چشم مرهمی داشتند - حاصل نشد
اما در ملک آبادی همه گماشت - و ذخائر قلاع را بفایست فروخته
از سر نو مرتب کرد - اسب و فیل خوب در سرکارش جمع شده بود
با آنکه طاقت سواری اسب نداشت لیکن در تیمار و احتیاط
آن سعی بلیغ می کرد - شش پسر داشت - ازان جمله احوال
اشرف خان و صفی خان و عبدالرحیم خان جدا گانه ثبت شده
پسر سیومین او میر محمد شریف بعد فوتش به منصب هزاره
در صد سوار سرافرازی یافته - و سال بیست و دوم فردوس آشیانی
همراه سلطان محمد اورنگ زیب بهم تندهار شتافته - و سال
بیست و چهارم بداروغگی مرصع آلات نامور شد - پستور ببخشیکری
و واقعه نویسی دارالخلافه چهره عزت برافروخت - آخرها متصدی
بذدر سورت گردید - در ایام استیلاي مرض اعلیٰ حضرت (که سلطان
مراد بخش اراده سلطنت نمود) او را گرفته محبوس ساخت

چهارمین میر محمد غیاث بعد فوت پدر بمنصب پانصدی
صد سوار سر بلند گردیده سال بیست و هشتم فردوس آشیانی
بخشی گری و واقعه نویسی برهان پور و داروغگی کرکیراخانه آنجا
یافت - و در عهد عالم گیری مکرر متصدی بذدر سورت و بخشی
و واقعه نگار اورنگ آباد شده سال بیست و دوم بمسط حیات در نوردید
ششمین میر عبدالرحمن سال شانزدهم عالمگیری بحجابت حیدر آباد
دستوری پذیرفته چندے بخشی و وقائع نگار باد اورنگ آباد بود
مدتی بآخته بیکی گری و داروغگی عرض مکرر می پرداخت *

* اصالت خان میر عبدالهادی *

پسر میر میران یزدی ست - که با پدر خویش میر خلیل الله
در سال دوم جهانگیری از حادثه تالانی رخت ناکامی بدارالامن
هندوستان کشید - یعنی مزاج شاه عباس ماضی مغوی از میر
انحراف یافته بر سر عتاب و غضب شتافت - و سحر جمعیت
احوالش بشب دیخور تفرقه انجامید - ناچار پدای فرار بادیه
غربت پیمود - چون ازان مهله نیم جان سلامت بدر بردن
مفت خود میدانست پسرزاده عبدالهادی و خلیل الله را
بنابر مقرر سن و مضیق فرصت نتوانست همراه برداشت
هر دو در عراق ماندند - هنگامی که خان عالم بسفارت ایران دیار
اختصاص یافت جنت مکانی از کمال القفات و مهربانی باحوال
میر میران در نامه نامی اشاره بطالب پسرانش بر زبان خامه

گذارش فرمود - شاه عالی جاه از فرط مروت و مردمی آن هر دو
هجران دیده جفا کشیده را روانه هند ساخت - و پس از تلذیم
سده خلافت و جهانبانی بسرچشمه افضال جنت مکانی دامن احوال
آن در غم آمود (که غبار آلود حوادث بود) شست و شو یافت *

میر عبدالهادی در سال سیوم شاهجهانی بخطاب اصالت خان
مورد الطاف خسرو زمان گشته بحسن عقیدت و اخلاص و مزید
پرستاری و جانفشانی پایه اعتبار برافراخت - و در سال پنجم
بهمراهی یمین الدوله بمالش عادلشاهی و پی سپر ساختن مملکت
بیجاپور رخصت یافت - چون بحوالی بهالکي رسیده قبل نمودند
اهل آن مکان از کوتاه نظری روزانه بسر دادن توب و تغنک پرداخته
در تاریکی شب از طرفی که مورچال نداشت بدر رفتند - اصالت
خان (که از پیش قدمان این فوج بود) از جلالت و جسارت فراز
قلعه برآمده بالای چوبین تختی (که در زیر آن ادوات آتشبازی
گذاشته بودند) ایستاد - ناگاه آتشی بآن آلات در گرفت - و با آن
تخت او را بهوا برده بمکانی که انبار کاه بود افتاد - پاره از دست
و رویش بباروت سوخته - اما پیاسبانی لطف ایزدی از آسیب
هلاک محفوظ ماند - و در سال ششم از اصل و اضافه بمنصب
هزار و پانصدی ذات پانصد سوار و بخدمت بخشی گری فوج
متعینه شاه شجاع (که به یساق پرینده دستوری یافته) سر بلند
گردید - و در آن مهم در تقدیم خدمات پادشاهی بمرتبه کوشید

که مهابت خان سپه سالار با همه کج خلقی متوجه احوالش گشته
دستخط قبوض و بررات بنیابت خود بخان مذکور وا گذاشت
و چون ازان سفر بحضور رسید در سال هشتم از تغیر باقر خان
نجم ثانی به تفویض صوبه داری دارالملک دهلی بلند پایگی
یافته باضافه هزار و پانصدی ذات هزار و هفتصد سوار (که بواسطه
ضبط صوبه افزونی جمعیت ناگزیرست) بمنصب سه هزار و دوهزار
و پانصد سوار و غذایت علم و فیل و خلعت خاصه چهره کامیابی
برافراخت - و چون چکنا زمیندار مؤ (۲) از فاسپاسی سر خود سری
برافراشت از پیشگاه خلافت سه فوج سی هزار سوار ازان جمله یکی
بسر داری اصالت خان تعیین گردید - خان مذکور بمحاصره نور پور
پرداخته هر روز اسباب تضییق محصوران آماده تر میگردد ایند
چون قلعه مؤ (که قوی اعتضاد چکنا بود) بسعی بهادران منصور
مفتوح گردید متحصنان نور پور نیم شبی راه گریز پیموده آن مکان را
بآسانی وا گذاشتند - پستر اصالت خان باتفاق سران دیگر رو
به تسخیر تاراگده آرد - و آن مهم را بآئین شایسته بانجام رسانید
و در سال هیزدهم بخدمت جلیل القدر میر بخشی گری از انتقال
صلابت خان فایز گردید *

چون تسخیر بلغ پیش نهاد همت پادشاهی گشت بامیرالامرا
ناظم کابل اشاره رفت - که تا رسیدن عساکر قاهره از بدخشانات

(۲) در [بعضی نسخه] چکنا (۳) نسخه [ج] مور •

هرچه تواند بتصرف آرد - و امالت خان با برخی از منصبدار
و احدی در مبادی سنه (۱۰۵۶) هزار و پنجاه و پنج هجری
رخصت کابل یافت - که از چغتای و دیگر الوسات حوالی کابل
و تغور آن جوانان کار طلب فراهم آورده امیر الامرا تجویز منصب
نموده باقی را در سلک احدیان منسلک سازد - و از مذاهیج
قوزان دیار آگهی گرفته راهی که دشوار گذار نباشد اختیار نموده
به تصفیة طرائق آن پردازد - خان مزبور بعد فراغ از امور مرجوعه
و پس از تعیین عساکر حضور در سال نوزدهم بهمراهی امیر الامرا
از غوربند گذشته خواست عازم بدخشانان گردد - چون بکلمه رسید
ظاهر شد که راه بکمال معوبیت است - و آذوقه نایاب - بصوابدید
امیر الامرا امالت خان با ده هزار سوار کار طلب با هشت روزه
آذوقه بقصد تاخت خنجان و اندراب بر سبیل ایلغار از هند گذشته
بنواحی اندراب رسید - و مواشی بسیار با سایر اسباب و اموال
امالی آنجا غنیمت گرفته احشام علی دانشمندی و بیلاق کرمکی
با خواجه زاده اسمعیل اتائی و مودودی و قاسم بیک میر هزاره
اندراب را همراه برداشته بهمان سرعت عذاب مراجعت بر تافت
و چون همدرین سال شاه زاده مراد بخش با لشکر منصور بجانب
بلخ دستوری یافت خان مذکور بمسکودگی فوج طرح دست راست

(۲) نسخه [۱] بکلمه رسید (۳) نسخه [ج] جیحان (۴) در [بعضی

نسخه [بیلاق (۵) نسخه [ج] کونکی •

متعین گردید - و از کابل پیشتر باستعجال راهی شده در توسیع
مضائق راه کمال جد و جهد بکار برد - و پس از وصول عساکر
پادشاهی بلخ در آغاز سال بیستم باتفاق بهادر خان (وهله بتعاقب
نذر محمد خان والی توران شتافته بدستبرد نمایان آواره بادیة
فرار گردانیده باضافه هزاری بمنصب پنج هزاری بلند آوازه گشت
و چون شاهزاده دل نهاد توقف آن ولایت نگردیده علم معاودت
افراخت حکومت آنجا بهادر خان و امالت خان تفویض یافته
استیصال اهل تمرد و فساد به نخستین وا گذاشتند کار سپاه و خزانه
و احوال پردازی رعایا بدو مین باز گردید - و در آخر همین سال
بیستم سنه (۱۰۵۷) هزار و پنجاه و هفت خوشی لبچاک
با پنج هزار سوار المانان باشاره عبدالعزیز خان والی بخارا
از گذر کلیف گذشته اراده داشت که بصوب دره کز و شادمان (که
چراگاه دراب لشکر پادشاهی بود) آواره گردد - امالت خان مالش
آن مفید بمبالغه بعهده خود گرفته بگام سرعت روانه گشت
وقت بمخاض رسید که اینها پاره مواشی آن حدود رانده میبردند
رستمانه با مخالفان در آویخته بسیاری را بر خاک هلاک انداخت
و استخلاص مواشی نموده بتعاقب بقية السیف پرداخت - چون
شب پرده ظلام افکند در دره کز فرود آمد - و بجهت تجدید وضو
چلته را بر کند - بتصرف هوا گرفتار تب گشته بشهر برگردید
و بهمان کوفت بر بستر ناتوانی افتاده در عرض دو هفته بساط حیات

در نوردید - و چون هنوز چهل مرحله از منازل عمر طی نگردیده
بمسائله جذباتی بخت کارفرما از حقیقت وزری و وفا سرشتی مصدر
کارهای شگرف میشد پادشاه از فوتش قرین تأسف و تضرع شده
بر زبان گذرانید که اگر اجل فرصتش میداد امور عمده از تمشیت
می یافت - و مرتقی مدارج علما می گشت - اصالت خان در زمان
خویش بحسن سلوک و نیکو معاشی شهرت تمام داشت - و در
مروت و حیای چشم یکتای روزگار بود - حرف درشت بر زبانش
نرفته - و در شکست کسی نمیکوشید - و شجاعت با قدیر هم آغوش
داشت - پسرانش سلطان حسین افتخار خان و محمد ابراهیم
ملکوت خان و بهادرالدین اند - و بجای خود مذکور - آخرین چندان
ترقی نگردیده *

* امیر خان میر ابوالبقا *

رشید ترین پسران قاسم خان نمکین است - به کار شناسی
و معامله دانی سرآمد برادران بود - و با رجحندی و بخشناری ممتاز
اخوان - بحضور پدر در عرصه تلاش یا پیش گذاشته بمنصب پانصدی
رسید - و پس از فوت پدر بتدریج اوج پیمای مراتب عالییه گردید
در عهد جدت مکانی بمنصب دو هزار و پانصدی هزار و پانصد
سوار سرافرازی یافته بزیارت یمین الدوله بحکومت صوبه ملتان
تعیین گشت - و در سال دوم شاهجهانی چون مرتضی خان انجو
صوبه دار تهمه رخت هستی بر بست خان مزبور باضافه پانصدی ذات

پانصد سوار بمنصب سه هزار سوار سر برافراخته بنظم
آنصوبه مامور شد - و در سال نهم هنگام معاودت شاهزاده از دولتها
بدار الخلافه به تیولداری سرکار بیدر مضاف صوبه دکن تعیین شده چندی
در کمکیان آنولایت انتظام داشت - و در سال چهاردهم از تغیر قزاق
خان بضبط الکای سیوستان رخصت یافت - و در سال پانزدهم از تغیر
شاه خان بار دیگر بصاحب صوبگی تهمه اختصاص گرفت - و همانجا
در سال بیستم سنه (۱۰۵۷) هزار و پنجاه و هفت هجری پیمانه
حیانتش برآمد - و در گورخانه پدر موسوم بصفه صفا که بر کوه محاذی
جنوب رویه قلعه بهکر است مدفون گردید - زیاده بر صد سال عمر داشته
و املا در حواس و قوایش فتور واقع نشده - در زمان جهانگیری
بخطاب میرخان معروف بود - اعلی حضرت بافزایش الف بخطابش
یک لک روپیه ازو پیشکش گرفته بامیر خان نامی فرمود - او هم
مثل پدر اولاد بهیار داشت - پسر کلانش عبدالرزاق نهصدی
شاه جهانی ست - در سال بیست و ششم جلوس اعلی حضرت
در گذشته - دیگر فیاض الدین یوسف که در اواخر عهد فردوس آشیانی
بمنصب هزار سوار فایز گشته و پسر بخطاب ضیاء الدین
خان درجه اعزاز پیموده - نبیره اش میر ابوالوفا نامی که در آخرهای
زمان خلد مکان داروغگی جانماز خانه ضمیمه خدمات دیگر داشت
و بحدت فهم و درستی استعداد و شناس پادشاه قدر شناس بود

و دیگر پسرش که شاید از همه خرد تر خواهد بود میر عبدالکریم ملتفت خان است - که مقرب حضرت عالم گیر پادشاه بود - و بخطاب پدر مخاطب گشته - احوالش جدا بتحریر در می آید - صبیح خان مرحوم در خانه شاهزاده مراد بخش بود - اما این وصلت شگرف پس از فوت خان مزبور بعد مدتها واقع شد - چه شاهزاده مرقوم را از دختر شاه نواز خان صفوی فرزند نمیشد - اعلیٰ حضرت در سال سیم آن عقیقه را که شایستگی ازدواج شاهزاده داشت یک لک روپیه از جواهر و دیگر اشیا بطریق جهاز عنایت فرموده باحمدآباد فرستاد که در عقد نکاح شاهزاده که در آن وقت صاحب صوبه آن ولایت بود در آرند *

• اعظم خان میر محمد باقر عرف ارادت خان •

از نجیبی سادات ساوه است - که از بلاد قدیمه عراق است خشک شدن بحیره آنجا بمیلاد سعادت بنیاد جناب خاتم النبیین (صلی الله علیه و آله) بین الناس مشهور - میر ابتدا که وارد هند گردید از جانب آصفخان میرزا جعفر بفوجداری سیالکوٹ و کجرات و پنجاب شتافته پس ازان بدامادی خان مذکور شهرتی گرفته بروشناسی جنت مکانی امتیاز یافت - و بعد آن بوسیله یمین الدوله آصف خان ترقی کرده به منصب عمده و خدمت خانسامانی افتخار اندوخت - و چون درین کار دولت خواهی و جزر سعی بسیار بکار برد مشمول عواطف پادشاهانه گشته سال پانزدهم از خانسامانی

بصوبه دارمی کشمیر سر بر افراخت - و ازان جا بحضور رفته بمنصب والای میر بخشی گری بلند رتبه گردید - پس از ارتحال جنت مکانی در هنگامه شهریار با یمین الدوله همدستان و یکجهت بوده اوزم حسن عقیدت و مراسم نیکو بندگی بتقدیم رسانید - و پیش از یمین الدوله از لاهور بآگره آمده دولت ملازمت فردوس آشیانی دریافت - و باضافه پانصدی هزار سوار بمنصب پنجزاری ذات و سوار و مرحمت علم و نقاره و بدای میر بخشی گری سر بر افراخت و بعد ازان بر طبق التماس یمین الدوله پنجم رجب سر آغاز جلوس وزارت دیوان اعلیٰ بدو اختصاص گرفت - و در سال دوم بنظم صوبجات دکن مامور گشت *

و چون مبادی سال سیوم معموره برهان پور بفرقدوم اعلیٰ حضرت رونق و بها یافت ارادت خان شرف اندوز آستان بوس شده بخطاب اعظم خان علم مباحثات افراشت - و بسری سه فوج پنجاه هزار سوار بمالش خان جهان لودی و تسخیر مملکت نظام شاهیه دستوری یافت - خان مزبور برشکل را در دیول گانون گذرانیده چون موضع رام پوری ساحل گنگ مخیم گردید و ظاهر شد که هنوز خانجهان از نواحی بیرونی بر نیامده اردو در مجله گانون گذاشته شبگیر نمود و بغتة بر سر خانجهان رسید - او که راه فرار بسته دید و پای گریز شکسته ناگزیر آماده پیکار گشت - اما چون اکثر مردم عساکر پادشاهی

(۲) نسخه [ج] منجھلی گانو یا منجھلی گانو باشد •

بتاراج بنه و بارش پرداخته بودند افواج از ترک افتاد - خانجهان
 درین فرصت بر کوه برآمد - و پای همت افشوده تلاش و ترداد
 نموده آخر الامر راه فرار سپرد - اگرچه از چنگ چنین فوج سنگین
 بدر رفتنش دشوار می نمود با آنکه بهادر خان دهله و برخه راجپوتیه
 در جانفشانی تقصیر نکردند لیکن لشکر پادشاهی که زیاده بر سی کوه
 نور دیده بود و طاقت طاق گشته نتوانست دنبال گرفت - و پس از آنکه
 او در پناه دولت آباد خزین اعظم خان بمالش نظام شاهیه رو آورد - هنگامی
 که بسمه گروهی ده روز رسید خواست قصبه را تاخته تسخیر قلعه را
 (که بدشوار کشائی و فزونی اسباب قلعه داری در دکن مشهور - و بر فراز
 پشته واقع شده از دو جانب جرهای عمیق دشوار گذار دارد) بوقت
 دیگر واگذار - اهل قلعه بانداختن تیر و تفنگ اشتغال ورزیدند
 و مردم قصبه (که اسباب و اموال بخندق در آورده بودند) باستظهار
 آن بچنگ میکوشیدند - ناچار جمعی بخندق در شده دست نهب
 و اسر کشوده غنیمت بسیار برگرفتند - اعظم خان از فرط دلیری
 و دلوری شب پیاده بخندق در آمده بعد ملاحظه معلوم کرد که
 در یک جانب آن دریاچه ایست بگیج و سنگ برآورده - آنرا به بیل
 و کلند شکافته بقلعه در میتوان آمد - و سنگ انداز هم ندارد
 و طرز قلعه داری هم خوب نیست - دل بکشایش حصار بر نهان
 و بازو بجرأت و جسارت بر کشان - نگهبانان قلعه را از مشاهده
 کار طلبی و پیکار گزینی بهادران دست از کار و کار از دست رفت

بیست و سیوم جمادی الاخری سال چهارم سنه (۱۰۴۰) هزار
 و چهل یوزش نموده خان اعظم با سایر سران ازان دریاچه در آمد
 سیدی سالم قلعه دار و اهل و عیال اعتبار راز و شمس عم ملک بدن
 و جده مادری نظام شاه با همگی عمله و فعله اسیر گشتند - و اسباب
 بسیار بغارت رفت - و قلعه بفتح آباد مسمی گردیده حراست آن
 بمیر عبدالله رضوی مقرر شد - اعظم خان بمنصب شش هزار
 شش هزار سوار بلند رتبه گردید - و چون کار نظام شاه از نظام
 و رونق افتاد و مقرب خان (که سپه سالار او بود) باعظم خان
 ملتجی گشته در همین سال در سلک ملازمان پادشاهی انتظام
 گرفت خان مذکور به پیغام زندگه خان بیجاپوری (که بوسیله شما
 اگر عفو تقصیرات عادل شاه شود متکفل می شوم که دیگر او را از
 دایره اقیان بیدون نهد) بر کنار آب مانچرا رسیده فرود آمد
 اتفاقاً (روزه گریه از مخالفان هجوم کرده بهادر خان دهله و یوسف
 محمد خان تاشکندی را زخمی ساخته دستگیر کردند - و بسیاری
 از لشکر پادشاهی قتل و اسیر گردید - اعظم خان بطرف چنگوبه
 و بهالکی و بیدر رفت - که شاید تلافی جسارت آنها نماید - بنابر
 فقدان آذوقه و علیق برآمشته از گدگ گذشت - و چون بوضوح
 پیوست (که نظام شاهیه باران مصلحه با بیجاپوریان ببالاگهات

(۲) در [بعضی نسخه] روزه کمی مخالف هجوم کرده (۳) نسخه [ب]
 چنگوبه - و در [بعضی نسخه] چنگوبه .

برآمده بجانب قلعه پریزده شتافته اند (عذر عزیمت بدان سمت
 منعطف گردانید - و قلعه مذکور را گرد گرفت - چون بیست و هج
 آن گیاه نموده بود بے نیل مدعا برخاسته بدهارور در آمد - و در
 همین سال حسب الطلب بحضور رسید - اعلیٰ حضرت فرمود که
 درین یساق از تو دو کار شایسته یک آزاره ساختن خانجهان و دوم
 فتح قلعه دهارور بوقوع آمد - و دو خطا نیز واقع شد - چه بعد
 التجای مقرب خان ندایسته بسمت بیدر شتافت - و هرگاه تسخیر
 پرینده صورت پذیر نبود توقف چرا بایست کرد - خان مذکور بخطای
 خود اعتراف نمود - و چون تمشیت مهمات دکن ازو چنانچه باید
 نشد معزول گردید - و در سال پنجم از انتقال قاسم خان جوینی
 بصوبه داری بنگاله رخصت یافت - در آنجا جمعیت نیک فراهم آورد
 اکثر از مردم ایران بودند - سال هشتم بحکومت آله آباد نامزد گشت
 و در سال نهم بنظم صوبه گجرات تعیین شد - و چون منکوحه شاهزاده
 محمد شجاع دختر میرزا (ستم صفوی در گذشته بود در سال
 دوازدهم سنه (۱۰۴۹) هزار و چهل و نه هجری مدینه اعظم
 خان را برای شاهزاده خواستگاری کردند - سلطان زین العابدین
 از بطن او متولد شد *

اعظم خان در مملکت وسیع گجرات مدتها بضبط و ربط
 پرداخت - در سال چهاردهم از کار طلبی بر سرزمیندار جام (که

(۲) نسخه [ج] دهار در آمد *

بخلاف سایر بومیان سر باطاعت در نمی آورد (فوج کشیده
 بتوانگر که حاکم نشین آن ولایت است رسید - جام از مستی نخوت
 بهوش گرائیده بتقبل یکصد اسپ کچهی و سه لک محمودی
 برسم پیشکش و برانداختن دارالضرب آنجا که سکه محمودی میزد
 راه انقیاد و اطاعت پیموده اعظم خان را دید - او ازان خود سر
 را برداشته باحمدآباد معاودت نمود - و پس ازان به تیولداری
 اسلام آباد متعین مامور شده سرا و پوره در آنجا احداث نمود
 و بعد آن بحکومت بهار شتافت - در سال بیست و یکم بجهت
 صوبه داری کشمیر طلب رفت - او عرضی نمود که مرا تحمل
 سرمای آن دیار نیست - از تغیر میرزا حسن صفوی بداراست
 سرکار دارالخیر جونپور مباحی شد - و در سال بیست و دوم
 سنه (۱۰۵۹) هزار و پنجاه و نه بعد از طی هفتاد و شش مرحله
 از مراحل عمر در بلده مسطور از عالم فانی بجهان جاودانی
 انتقال نمود - تاریخ فوتش از کلمه (اعظم اولیا) مستفاد می گردد
 در باغی که پیش از انقضای سال حکومت بر گذار دریای جونپور
 اساس گذاشته و تاریخ بنای آنست *

۱۰۵۸

* بهشت نهم بر لب آب جوی *

مدفون گردید - پسرانش بمقاصد عمده ترقی کردند - احوال هر یک
 جداگانه تحریر یافت - گویند اعظم خان بصفات حسنه انصاف
 داشت - مگر در محاسبه اعمال تشدد می کرد - در سلطنت

تیموریه بامدار کارهای نمایان مزیت و رجحان گرفته از ابتدا تا انتها
بعزت و آبرو گذرانید - البته خالی از مفاهی نیت نخواهد بود
که تا امروز (که قریب صد سال گذشته) اخلاف و اعقاب او
در هر زمانی برفعت و اعتلا ناموری داشتند - چنانکه این صحیفه
از هر کدام باز گوید *

• اعتقاد خان میرزا شاپور •

یسر اعتماد الدوله و برادر آصف خان است - در لطافت مزاج
و نظافت وضع و مفاهی معاش و تکلف ملبوس و نفاست اطعمه
و مبالغه در الوان آن از یکتایان روزگار بود - گویند در آن وقت
بین الدوله و میرزا ابوسعید و باقر خان نجم ثانی بخوش طعمی
شهره آفاق بودند - اما از درین امر از هر سه بیش بوده - در سال
هفدهم جهانگیری بصاحب صوبگی کشمیر سر افتخار بر افراشت
و مدتها در حکومت آنجا گذرانید - و درین مدت برونج مکرر
و بان کنگیری از برهان پور برای او می بردند - در ایام صوبه داری او
حبیب چک و احمد چک (که سرهای بیمغر آن شوربشتان بدعوی
ریاست آن مملکت آکنده بود) فسادهای عظیم برانگیخته آخر کار
دخت ادبار به تبت کشیدند - اعتقاد خان (که بمنصب پنجهرزاری
ذات و سوار اختصاص داشت) در سال پنجم جلوس اعلیٰ حضرت
از کشمیر معزول شده در آغاز سال ششم باحراز سعادت ملازمت
مستعد گردیده نفاس و نوادر کشمیر از کاکیهای یرقاز (که

مشکین پرچم سلسله مویان را بیتابی رشکش چون موی آتش دیده
سرگرم پیچ و تاب دارد) و انواع شال از جامه وار و کمر بند
و گوش پیچ طرحدار خصوصا پشمینه از لوس و کرک که جانور است
وحشی ماکول اللحم (که در ولایت قرا تبت بهم رسد) و قالینهای
شال باف خوش قماش و خوش طرح (که گز به صد رویه مرتب
می شود - و قالینهای کرمان نسبت بآن حکم پلاس دارد) برسم
پیشکش از نظر انور گذرانید - و در همین سال هفدهم شعبان
خدمت صوبه دهلی از تغیر لشکر خان نامزد او گردید - و در سال
شازدهم از تغیر شایسته خان بصوبه داری بهار مامور شد - چون
زمیندار پلاون متعلقه آن صوبه بسبب کثرت توکم اشجار و تشابک
اغصان سر نخوت برافراشته تن باطاعت حکام در نمیداد اعتقاد
خان در سال هفدهم زبردست خان را با فوج آراسته کسایل کرد - او
بکمال دلیری و چستی از کتلهای دشوار گذار و جنگلهای خاردار
گذشته مفسدان سر راه را از تیغ بیدریغ گذرانید - پرتاب زمیندار
آنجا در مقام ایابی درآمده بوسیله خان مذکور بتقبل لک رویه
پیشکش هر ساله اعتقاد خان را در پناه دریافت - و از پیشگاه
خلافت بر وفق ملتسم اعتقاد خان بمنصب هزاری ذات و سوار
سر برافراخته پلاون را یک کرد در دام قرار داده جاکپوش تن گردید
و چون در سال بیستم شاهزاده محمد شجاع از بنگاله طلب
(۲) نسخه [ج] قرائت •

حضور گشت نظم آن ولایت (که در آبادی و فراخی و فزونی
محصول و کثرت مواد معیشت با اقلیم مساوی است) نیز
بعهد اعتقاد خان تفویض یافت - و چون باز دیگر صوبه بنگاله
بشاه شجاع نامزد گردید اعتقاد خان ازان دیار برآمده بآهنگ
احرام آستان سلطنت رهگرا گردید - هنوز بحضور نرسیده بود
که نظم صوبه اوده بار قرار گرفته فرمان بصدر پیوست که هر جا
رسیده باشد بعد از وصول بتعلقه شتابد - و در سال بیست و سیوم
سنه (۱۰۶۰) هزار و شصتم هجری اعتقاد خان از بهراج روانه
شده بمستقر الخلافه رسیده سپنجی سرای دنیا را پدرود نمود
گویند اول کسی (که در اکبر آباد طرح حویلیهای جدید افداخت)
سه کس بودند - خواجه جهان جهانگیری - و خواجه ویسی دیوان
سلطان پرریز - و اعتقاد خان - و از همه مطبوع تر و مصنوع تر حویلی
خان مذکور بود - چون پسند طبع دقت آفرین اعلی حضرت افتاد
خان مشارالیه پیشکش نمود - ازان رو که بهترین منازل آن شهر
بوده در سال شانزدهم بعای مردان خان امیر الامرا بطریق انعام
مرحمت شد *

* آله یار خان *

پدرش افتخار خان ترکمان که در عهد جنت مکانی از کمکیان
بنگاله بود - چون نظم آن مملکت باسلام خان چشتی تفویض یافت
او فوج را بسرکردگی شجاعت خان شیخ کبیر بر سر عثمان خان

(۲)
لوهانی (که در آن حدود سرخود سری و تمرد می افراخت)
کسیل نمود - سرداری برانغار نامزد افتخار خان بود - چون کارزار
ترازو گردید و هر فوجی مقابل خود گرم مجادله گشت عثمان خان
فیل مست جنگی را پیش انداخته بر هراول فوج پادشاهی
تاخت - و آن را زیر و زبر ساخته بکارزار افتخار خان پرداخت
خان مذکور پای همت افشوده دست و بازوی نبرد برکشاد
و پس ازان (که جمعی از نوکران و رفقای قدیمش بگونه جان نثاری
چهره (آدمودی بر افروختند) آن سرشار نشه جلالت مردانه جرعه
میات در کشید *

آله یار خان پس از جان فشانی پدر مورد نوازش جنت مکانی
گشته بمردود ایام پایه دولت و امارت برتر افراخت - در اواخر عهد
آن پادشاه عالی جاه و سرآغاز جلوس صاحبقرانی به منصب دو
هزار و پانصدی اختصاص داشت - و بدستور قدیم در کمکیان بنگاله
انتظام یافت - قاسم خان ناظم آن مملکت عنایت الله پسر خود را
با خان مذکور به تسخیر بندر هوگلی (که از مشاهیر بذا در بنگاله
است) رخصت نمود - در حقیقت سرداری و کار فرمائی مفوض
بخان مشارالیه بود - دران فتح مصدر خدمات شایسته گشته بتدابیر
صایبه و بهادریهای نمایان در سال پنجم درخت کفر و ضلال فرنگ

(۲) نسخه [۱] لوهانی (۳) نسخه [ب] درخت تسلط فرنگ
که دران موزو بوم *

(۲) (که در آن مرز و بوم رگ و ریشه فرو برده بود) برافکنده بجای
 ناقوس آواز تسبیح و تهلیل بلند گردانید - و در جلدوی آن باضافه
 سواران و منصب سرافراز گشت - و پس ازان خان مذکور در
 صوبه دارمی اسلام خان باتفاق برادرش میرزین الدین علی سیادت خان
 بولایت کوچ هاجو که شمالی بنگاله است لشکر کشیده در استیصال
 مخالفین آشامیان (که در اعانت مرزبان ولایت مذکور کوشیده محالات^(۳)
 سرحد پادشاهی را بجبر و قهر متصرف شده بودند) مسماعی جمیله
 بکار برده بسیار از آن تفسیده دلان بادیه ضلالت را از سرچشمه انتقام
 سیراب ساخته بدستبردهای قوی سرکشان آن ناحیه را عبرت پذیر
 و فرمان بردار گردانیده سالم و غانم معاودت نمود - و از پیش گاه
 خلافت بمنصب سه هزار و سه هزار سوار تارک افتخار برافراخت
 و در همان صوبه حیات مستعار بپایان آورده در سال بیست و سیوم
 آغاز سنه (۱۰۶۰) هزار و شصت رخت هستی برپست - صاحب
 اولاد و عشیره بود - پسرانش اسفندیار و ماه یار و ذوالفقار بجاکیر
 و قبول در خور و تعیناتی آن صوبه کام اندوز بوده در مین در سال
 بیست و دوم بحضور پدر و سیومین در سال بیست و ششم بعد
 از والد خود در گذشتند - و رحمن یار برادرش سال بیست و پنجم
 بالتماس شاهزاده محمد شجاع ناظم آن دیار از اصل و اضافه
 (۲) نسخه [۱ ج] بجای ناقوس تسبیح و تهلیل (۳) در [بعضی
 نسخه] آشامیان •

بمنصب هزار و پانصدی هزار سوار و بخدمت حراست جهانگیرنگر
 سرافراخت - پسر بخطاب رشید خان مخاطب گشته در سال
 بیست و نهم بنیابت شاهزاده محمد شجاع بحراست صوبه اودیسه
 مقرر شده بود - از رفتن آن دیار تقاعد نموده به نخستین کار
 می پرداخت - هنگامی (که شجاع از مقابل عالمگیر شاه روگردان شده
 ببنگاله رخت ادبار کشید - و بتعاقب معظم خان خانخانا بے ثبات
 گشته دست و پای بیحاصل میزد - و در سال دوم عالمگیری بجهت
 گذرانیدن برشکال در نازده طرح اقامت انداخت) چون شنید
 (که رشید خان در مقام سرکشی و خلاف است - و مجموع زمینداران
 آنحدود بموافقت او دم از مخالفت میزنند - و می خواهند با نوار
 پادشاهی بمعظم خان پیوند) لهذا مهین پسر خود زین الدین را
 با سید عالم باره تعیین نمود - تا او بعد از وصول بجهانگیرنگر
 تمهید کشتن رحمن یار کرده از روی غدر و مکیدت بفسانه و فسون
 روزی او را در بارعام طلبیده بمردم اشاره نمود - هر یک حربه
 انداخته از هم گذرانیدند *^(۲)

* احمد خان نیازی *

پسر محمد خان نیازی ست - بشجاعت و سخاوت اوصاف
 داشت - و بجمیع ملکات رضیه موصوف بود - در عهد جنت مکانی
 چون رحیم خان دکنی (که از امرای نظام شاهیه بود) با جنود
 (۲) در [بعضی نسخه] گذرانید •

قراردان بر سر ایالچور آمده آنرا جبراً و قهراً بدست آوردن با آنکه
فوج گران از جیوش پادشاهی دران حوالی نبود احمد خان در
آغاز شب از جلالت فطری و تهوور ذاتی با مردم قلیل مکرر
بآن متصرف و متغلب عرصه مصاف برآراسته بآویزش نمایان
و دستبردهای شایان او را از شهر برآورده علم نام آوری برافراشت
و از آن وقت پیوسته در یساق پر مشاق دکن به تقدیم خدمات
پادشاهی مساعی مشکور بکار برده در ایام محاصره دولت آباد
بهمراهی خانزمان بهادر باوردن خزانه و (سد غله) که از برهان پور
بکابل روهنگیره (رسیده بود) روانه گشت - خان زمان احمد خان را
(که فی الجمله کسل مزاج داشت) با بهار سنگهه بذریله در ظفرنگر
گذاشت - اتفاقاً هر دو سردار با معدودے نزدیک قصبه فرود آمده
سپاه خود را همراه خانزمان راهی ساختند - ناگاه یاقوت خان حبشی
(که بعد از شاهیه پیوسته بود) بهیئت مجموعی که بر سر خانزمان
میرفت آنها را با مردم قلیل در میدان خالی یافته بے محابا ریخته
بجنگ در پیوست - احمد خان با بهار سنگهه بذریله نوعی پای ثبات
افشرد که آن خیره سران را روی کار نمانده انگشت حیرت بدندان
گرفته پشت گردانیدند - روز فتح عنبرکوٹ نیز تودن نمایان از
احمد خان سرزد - و مردم کار آمدنی او بسیار بکار آمدند - چنانچه
مهابت خان میگفت که شریک غالب این فتح ارست - و در یساق

(۲) در [نسخهای اکبرنامه] روهنگیره (۳) نسخه [ج] بهار سنگهه *

پرونده روزی (که بر سر کوهی غنیم مهابتخان چیرگی نمود) احمد
خان تلاشهای بجای کرده مورد تحسین و آفرین گشت - و ازین رو
خان سپه سالار در احترام و اعزازش کوشیده سوای خان زاده
نام نمی گرفت *

چون سال نهم ساحت دولتآباد به پرتو ورود اطمینان حضرت منور
گردید خان مذکور باضافه پانصدی پانصد سوار بمنصب دو هزار
و پانصدی دو هزار سوار سر برافراخته بهمراهی شایسته خان
(که بتسخیر سنگمیر و ناسک دستوری یافته بود) معین گردید
او از کار طلبی باجارت سردار افتتاح قلعه رام سنج وجهه همت
ساخته آنرا به نیروی تدبیر و بازوی شهامت از دست مردم ساهو
برآورده بحوزه تصرف درآورد - و پس از آن بعنایت نقاره بلند پایگی
یافته ملتزم رکاب پادشاهی بود - پستتر بفوجداری گلشن آباد کام دل
اندوخت - چون نهال استعدادش نشو و نما یافته آن سرزمین بود
بهمعدانی سرور و انبساط عیان عزیمت بدان دیار قاف - و در سال
بیست و سیوم از اصل و اضافه بمنصب سه هزار و سیصد سوار
مباهی گشته بصیانت قلعه احمدنگر سرفراز گردید - و در سنه
(۱۰۶۱) هزار و شصت و یکم آغاز سال بیست و پنجم برحمت الهی
پیوست - ملکه شجاعت و سخاوت ارثی داشت - و دیگر اوضاع
و اطوارش هم در کمال استواری بود - در سرکارش هرگز برطرفی نمیشد

(۲) نسخه [ب] رام سنج *

جاگیره (که در وجه علوفه کمره تنخواه میکرد) گویا ملک او بود - اگر ده بیست اضافه هم می آورد دست متصدیان سرکارش بپای یافت آن نمی رسید - و باوجود اسباب دولت و بزرگی با همه کس سر تواضع فرود آورد - و بکمال خاکساری و خدا شناسی بسر برد - و از بسیاری عشائر و اولاد تمندار عمده بود - چون پدرش اشتی برار را وطن قرار داده مدفن خود ساخت مشار الیه در آبادی قصبه کوشیده طرح باغ انداخت - و بتاسیس مسجدی عالی و مقبره پدر پرداخت - مدتها باقامت اذان و صلوات زیارتگاه خلایق بود - درین ایام غیر از اجدات که نه از قطن نامی و نه از مسکن نشانه مانده *

* آتش خان حبشی *

از امرای حکام دکن ست - در عهد جنیت مکانی بدرگاه پادشاهی ملتجی شده بمنصب درخور سرافرازی یافته پس ازان (که سرور خلافت بجلوس فردوس آشیانی زیب و فر پذیرفته) او سال اول از اصل و اضافه به منصب در هزار سوار امتیاز انداخته سال سیوم (که دکن مورد فوج پادشاهی گشت) بانعام بیست و پنج هزار روپیه مفتخر گشته در افواج متعینه جهت گوشمال خانجهان لودی و تادیب نظام الملک دکنی بهمراهی شایسته خان مختص گشت - و پس ازان در کمکیان صوبه دکن انتظام یافت در محاصره دولت آباد همراه خانخانان مهابت خان و پستور

باتفاق خان زمان سرگرم مهمات سرکار پادشاهی بود - پستور بحضور (سیده سال سیزدهم بخاعت و آسپ و انعام ده هزار روپیه کام دل برگرفته بخدمت فوجداری بهاگل پور مضاف صوبه بهار بلندرتبگی حاصل ساخت - و سال پانزدهم (که شایسته خان ناظم آنجا بر سر یرتاب زمیندار پلاون لشکر کشید) او بسرکردگی برانغار معین گردید سال هفدهم بحضور (سیده یک زنجیر فیل بطریق پیشکش گذرانید و ظاهرا باز تعینات دکن گشته سال بیست و چهارم از دکن آمده یک فیل دیگر پیشکش نمود - و سال بیست و پنجم مطابق سده (۱۰۶۱) هزار و شصت و یک هجری بملک عدم شتافت *

* اله قلی خان اوزبک *

پسر الگ توش مشهور است - که از قزاقان و یکه تازان توران دیار بوده - اصلش از الوس المان - نامش جتی^(۳) - در جنگ سینه را قاخته ازان وقت در المنة عوام بالنگتوش اشتهار یافت - الگ در ترکی برهنه است - و توش سینه را گویند - نوکر نذر محمد حاکم بلخ بود - و کهمرد را با لواحق و توابع با هزارجات در قبول داشت - و چون نوکر علوفه خوار کم داشت ایمانچی و غارتگر بسیار فراهم آورده پائین قندهار و غزنین بتاخت و قاراج روزگار میگذرانید - و پیوسته بر سر خراسان میدوید - شاه ایران نتوانست

(۲) نسخه [۱] پلامون (۳) در [بعضی نسخه] جیتی (۴) در

[بعضی نسخهای اکبر نامه] کهورد - و اله اعلم *

شر او را از رعایای آن حدود کفایت کرد - رفته رفته بهمین قزاقی
نامی بسپه سالاری برآورد - و دست تصرف باطراف و جوانب
دراز کرده بجهت ضبط هزارجات (که بیورت آنها در حدود غزنین
واقع است - و از قدیم بحاکم غزنین مال گذاری می نمودند)
حصارے اساس گذاشته تهاغه خود قایم نمود - و بر سر آن میان او
و خانه زاد خان خانزمان بسر مهابت خان (که از جانب پدر
در کابل حکم رانی می کرد) در سال نوزدهم جهانگیری مبارکه
عظیم واقع شد - ارزبک و امان بسیار علف تیغ انتقام گردیدند
النگ توش چنگ رسا خورده راه هزیمت برگزید - و بعد از واقعه^(۲)
هایله جنت مکانی در سر آغاز جلوس اعلی حضرت نذر محمد
خان از فرصت طلبی بهوس تسخیر کابل گران لشکر کشید
النگ توش بقصد تلافی مافات در قتل و غارت سکان حوالی کابل
تقصیر نمود - و آخرها چون ایام دولت نذر محمد خان بسر آمد
و اقبالش رو بادبار آورد تیول النگ توش را بے سابقه تقصیر
تغیر نمود - و به سبب قلای بسر خود داد - و همچنین اکثر ارکان
و اعیان خود را رنجانید - و کشید بجائیکه کشید - آله قلی پیش
ازانکه نذر محمد خان امام قلی خان برادر کلان خود را خلع نموده
سمرقند و بخارا را ضمیمه بلخ نماید مشار الیه از پدر جدا شده
به مددکاری بخت باراد بندگان درگاه پادشاه از ماوراء النهر

(۲) نسخه [۱] سرچنگ رسا .

سال سیزدهم بکابل رسید - پادشاه دریا نوال از راه قدر شلماسی
پنجهزار روپیه بطریق انعام بر خزانه انگ تاختوا فرمود - و پنجهزار
روپیه سعید خان ناظم کابل (که برسم مساعدت از خزانه آنجا داده)
آن نیز بصیغه انعام محسوب گردید - و چون سال چهاردهم احراز
ملازمت نمود بمنصب هزاری سرفزاری یافت - چون غریب نوازی
و خاندان پوزری شیوه رضیه فردوس آشیانی بود او را باضافهای
پی در پی به منصب دو هزاری بلند پایه گردانید - و در سال
بیست و دوم بهمراهی رستم خان و قلیچ خان در نبرد قزلباشیه
قندهار مصدر ترددات نمایان گردیده بافزایش پانصدی سرمایه
عزت اندوخت - و چون در سال بیست و چهارم جعفر خان
بصاحب صوبگی بهار رخصت یافت خان مذکور بدان صوبه تعیین
گشت - و در سال بیست و ششم از آنجا بحضور آمده بافروزی
سواران از اصل و اضافه بمنصب دو هزار و پانصدی هزار و پانصد
سوار علم اعتبار افراخت *

* الفی خان امان بیگ *

اصلش چغتای برلاس است - آبا عن جد حاقه ملازمی ساسله
تیموریه در گوش بندگی داشته - علی شیر خان (که از معتمدان
و کار پردازان صاحب قرانی بود) از اجداد ارست - پدرش میرزا
جان بیگ (که بتبدل احوال اختلال بمبانی اوضاع سابقه او راه^(۲)

(۲) در [بعضی نسخه] که تبدل احوال و توسط اختلال *

یافت (در خدمت خانخانان میرزا عبدالرحیم ملازم گردیده بدرزگی
پایه افزای اعتبار و چهره آرای عمدگی گشت - چون بساط حیات
در نور دید امان بیک بمزور دهور احیای طریقه پیشین اسلاف نموده
در سلک نوکران صاحب قران ثانوی انتظام گرفت - و بقلاوژی بخت
بیدار و پای مردی رشادت اطوار بمنصب هزار و پانصدی هزار
و پانصد سوار و تفویض نگهبانی قلعه قندهار در مدارج دولت^(۲)
و معارج اقبال متصاعد شد - و مدتی مدید و زمانی ممتد دران
حصار متانت انحصار گذرانیده در سال بیست و ششم بخطاب
الف خان جبهه ناموری افروخت - و در آخر همین سال سنه (۱۰۶۳)
هزار و شصت و سیوم هجری رخت زندگی ازین سپنجی سرا
بر بست - پسران جوان شایسته داشت - ازان جمله قاندر بیک که
شش صدی شاهجهانی بود - بعد نخستین محاربه دارا شکوه (که
نزدیکی عماد پور متصل سموگدهه اکبرآباد اتفاق افتاده) از موارد
تفضل عالمگیری بخطاب خانی و قلعه داری کایان مضاف صوبه
بیدر سرفرازی یافته برخست دکن جمعیت اندوخت - در بارگاه
سلطنت این خانواده گویا باب قلعه داری قرار یافته بود - خان مذکور^(۳)
و پسرانش مدة العمر خود را در حفاظت حصون دکن گذرانیده
خان مذکور مدتها در کایان بسر برده پستتر بحراست احمد نگر

(۲) در [بعضی نسخه] قندهار دکن (۳) نسخه [ب] این خانواده باب

قلعه داری •

و در سال پانزدهم از تغیر مختار خان بفوجداری و قلعه داری
ظفر آباد بیدر تعیین گشت *

و چون قلعه قاندرک بتصرف اولیای سلطنت درآمد حکومت
آنجا بنام او تفویض یافت - و آخرها قلعه داری گلبرگه یافته
با صاحب سجاده روضه قدوة الواصلین سید محمد گیمو دراز
رحمة الله علیه بر سر اخت خود سریها پیچید - و کار بجنگ و جدال^(۴)
رسانید - پیش از فتح بیجاپور بیک سال در گذشت - از پسرانش
(که همه صاحب کار بودند) مثل میرزا پرویز بیک که قلعه دار ملکهیر
عرف مظفرنگر (که هشت گروهی گلبرگه است) بود - و نور العیان
(که خطاب جانباز خانی یافته و پستتر بنام جد و باز بخطاب پدر
مخاطب گشت) ابتدا قلعه دار مرتضی آباد مریچ شده آخر در^(۵)
دژیانی نصیرآباد دهارور متعلق بنگاپور سیری شده - اما نامور^(۶)
و عمده پرویز بیک بود - نخست خطاب جان باز خانی یافته
پس ازان به بیگلرخان مخاطب گردید - اکثر قلعه داریها داشت
چون انکرفیروز گدهه مفتوح گشت قلعه داری آنجا نامزد او شد
ساله نکشید که پیمانده زندگیش لبریز گردید - پسرانش بیک محمد
خان قلعه دار ادونی شده - و میرزا معالی قلعه دار گلبرگه - از آنجا

(۲) در [بعضی نسخه] تخت - یا بخت باشد (۳) در [بعضی نسخه] ملکهیر

(۴) نسخه [۱] دهاروار (۵) در [بعضی نسخه] بیجاپور - و در [بعضی

جا] پنگاپور (۶) نسخه [۱] انکر - و نسخه [ب] انکیر •

بمحکومت قندهار شتافته فوت کرد - پسرش برهان الدین قلندر است که از مدت‌ها قلعه دار می‌ملک‌هیر دارد - و الف هیچ ندارد - قلندر محض است - و بهمان چار دیوار ناپایدار که از سنگ زرد شکننده ساخته اند در ساخته *

* احمد بیگ خان *

برادر زاده ابراهیم خان فتح جنگ است - هنگامیکه صاحب صوبگی بنگاله بعم ار مقرر بود خان مذکور بمحکومت اودیسه می‌پرداخت در سال نوزدهم جهانگیری مشارالیه بر سر زمیندار کرده (که ایست سرکشی و سرتابی برافراشته بود) شتافت - ناگاه ب سابقه آگهی ورود موکب شاه جهانی از دکن براه تلنگانه دران دیار اتفاق افتاد - ناگزیر دست ازان مهم باز داشته بموضع پدایی (که حاکم نشین آن صوبه بود) شتافت - چون تاب مقاومت در خود نمی‌یافت اسباب و اشیای خود برداشته بکنگ (که از انجا دوازه کروه بجانب بنگاله است) رفته دران مکان هم که قابلیت تحصن نداشت نتوانست پای همت افشرد - ببردوان با صالح بیگ فوجدار آنجا پیوست - و ازانجا هم بدر زده بعم خویش ملحق گشت در روز جنگ (که ابراهیم خان را با امرای شاهی اتفاق افتاد) خان مذکور با هفتصد سوار طرح بود - چون آتش قتال اشتعال پذیرفت هراول ابراهیم خان همت بای داده جای خود گذاشت - زرد خورد بمشارالیه رسید - از مردانه تلاشها نموده زخمها برداشت - و پس

از آنکه ابراهیم خان دران معرکه کشته شد احمد بیگ خان از کارشناسی و هوشیاری با وصف جراحات مولم بپامردی مردانگی و دلیری گرم و گیرا بدهاکه که عیال و اموال ابراهیم خان درانجا بود خود را رسانید - اما موکب شاهی نیز از راه دریا پاشنه کوب در رسید - مشارالیه چاره بجز بندگی و فرمان پذیری نیافته بوسیله مقربان شاهزاده بملازمت استسعاد یافت - و پس از آنکه سریر فرمان رانی هندوستان بوجود کرامت آمود صاحب قران ثانی زبندگی یافت خان مذکور بمنصب دو هزاره ذات هزار و پانصد سوار سرافراز گردیده بفوجداری و قیوداری سیوستان کامیاب عزت شد - و پس ازان به نیابت یمین الدوله آصف خان بمحکومت ملتان سر عزت برافراخت - و بعد از عزل آن تعلقه چون بحضور رسید بجایگیرداری برگشته امینیه و جایس مضاف لکهنو اختصاص گرفت و در سال بیست و پنجم از تغیر مکرم خان صفوی بفوجداری بمسواره و اضافه پانصدی پانصد سوار امتیاز یافت - و در سال بیست و هشتم معزول شده بسبب برخی امور چندی بے منصب و جایگزین گشت و در سال سیم از پیشگاه الطاف خسروانی بدعالم منصب سابق چهره مباحثات برافروخت *

* اوزبک خان نذر بهادر *

برادر کلانش یوام بهادر اوزبک - هر دو در بدو حال بنوکرمی عبدالله

خان بهادر فیروز جنگ فراغدالی داشتند - بهنگام اقامت جلیز در جرگه ملازمان دولت توامان صاحبقران ثانی منخرط گشتند - و چون سریر کیوان نظیر هندوستان نگین دان آن یگانه گوهر خاتم جهانبنایی شد انوار نوازش پادشاهی بر وجقات احوال آن دو برادر تافت هر کدام بمنصب مناسب چهره روزگار خویش افروخت - در آن وقت که مهابت خان خانخانان از حضور لامع الذور بصاحب صوبگی دکن شرف دستوری یافت آنها نیز بهمراهی تعیین شدند - اعلیٰ حضرت بالمواجهه در باره پرداخت هر دو ارشاد فرموده بتذخواه تیول آباد پیش آمده در مراعات خاطر و پاس احترام باقصی الغایت میکوشید یولم بیگ باجل طبعی بساط زندگی در نوردید - قدر بیگ بخطاب اوزبک خان مورد عاطفت گشته سال چهاردهم حسب التماس شاهزاده محمد اوزنگ زیب بهادر ناظم دکن باضافه هزار سوار بمنصب دو هزار دو هزار سوار و قلعه دارمی اوسا از تغیر مبارک خان نیازی کامیاب گردید - و در سال بیست و دوم بعنایت نقاره بلند آرازه شد - پس از مدتها (که در قلعه دارمی مذکور گذرانیده بحضور شتافت) تعیین صوبه احمدآباد گجرات گشت و در سال سیم جلوس مطابق سنه (۱۰۶۶) هزار و شصت و شش هجری صبح زندگی او بشام ممات رسید - و بخواب عدم غنود مرد عشرت دوست عیش پرست بود - بتجرع راج ریکانی خوگر و بنغمه و سرود شیفته تر - غیر از آنکه سپاه را بقرار ضابطه نگه داشته

هرزه خرج و باد دست بود - از ما حاصل تیول تا آخر سال چیزه نمی گذاشت - همیشه میگفت اگر جز دو دست رخت پس از مرگ من برآید عاصی باشم - پسرش تاتار بیگ دران اوان [که پادشاهزاده محمد اوزنگ زیب بهادر رایت عزیمت بابتزاع سلطنت برافراشت و در مقامات فرمان باری برهان پور (که نیم گروهی شهر واقع است) اکثره را بعطای منصب و خطاب برنواخت] مشارالیه نیز بافروزی رتبه و خطاب پدر سرفرازی یافت - و در جمیع معارک هیجا ملتمز رکاب شاهی بود - چون حدیقه ملک و ملت از خار و خس بخالفان سلطنت پیرایش یافت بتعییناتی دکن اختصاص گرفته بهمراهی شایسته خان امیر الامرا ناظم آولایت در محاصره قلعه چاکنه^(۲) که در تصرف سیوای بهونسله بود کمر سعی بر میان عبودیت استوار بخت و چون در سال سیوم آن حصن حصین بصولت و اقبال پادشاهی تسخیر پذیرفت حراست آن بعهده خان مذکور مفوض شد - پس ازان بتعلقه کوکن که ممکن و ساوای مرهده است شتافت - و پیوسته با اشقیا زد و خورد داشته بجانفشانی سرخروئی یافت - برادرش محمد والی بخطاب ازئی مخاطب گشته روزی چند بخشعی فرج محمد اعظم شاه بوده پس ازان بقلعه دارمی فتح آباد دهادر و اعظم نگر بنکاپور سرفرازی یافت - و چون در گذشت پسرش ابوالعالی بخطاب پدر فایز گردیده چنده بفوجداری بیر و پستر

بمحافظة قلعة دهاردور می پرداخت - در مبادی وصول رایات
آصف جاه بولایت دکن احوالش بکمال پریشانی رسید - بی مهری
روزگار قدارک آن نذموده در گذشت - الحال کسی که این سلسله را
برپای دارد نمانده *

* اخلاص خان شیخ آلهدیہ *

پور کشور خان شیخ ابراهیم بن قطب الدین خان شیخ خویں است
که احوال او بقلم درآمده - شیخ ابراهیم سال اول جلوس جنت مکانی
بمنصب هزاری سه صد سوار و خطاب کشور خان امتیاز یافته سال
سیوم بقلعه دارمی رهناس سر عزت برافراخت - سال چهارم بحضور
آمده از اصل و اضافه بمنصب دوهزاری دو هزار سوار نوازش پذیرفته
بفوجدارمی اجینه نامزد شد - و سال هفتم در جنگ شجاعت خان
با عثمان افغان (که بجانب اودیسه علم نخوت می افراشت) دایران
جان در کار ولی نعمت در باخت - شیخ آلهدیہ بمنصب درخور
سرفرازی یافته سال هشتم جلوس فردوس آشیانی همراه پادشاهزاده
محمد اورنگ زیب بهادر بیشت گرمی افواج متعینه جهت تذبیه
چهار سنگه بندیل نامزد شد - سال هفدهم از اصل و اضافه بمنصب
هزار و پانصدی هزار سوار سرفرازی یافته بقلعه دارمی کالنجر مباحثات
اندوخت - و سال نوزدهم همراه پادشاهزاده محمد مراد بخش
بتسخیر بلخ و بدخشان مقرر شده از اصل و اضافه به منصب
دوهزاری هزار سوار و خطاب اخلاص خان نامزد گشت - و سال بیستم

حسب تجویز جملة الماک سعد الله خان (که پس از معاودت
شاهزاده مذکور به بزد و بسست بلخ شتافته بود) باضافه پانصد سوار
علم امتیاز برافراشت - و سال بیست و یکم معاودت کرده حسب الحکم
از پادشاهزاده محمد اورنگ زیب بهادر جدا شده احراز سعادت
ملازمت نمود - پست برعطای علم لوی شادکامی برافراخت - و سال
بیست و دوم از اصل و اضافه بمنصب دو هزار و پانصدی دو هزار
سوار محمود افران گشته در رکاب پادشاهزاده محمد اورنگ زیب
بهادر بصوب قندهار شتافت - و سال بیست و سیوم باضافه پانصدی
و سال بیست و پنجم بعنایت نقاره کوس بلند رتبی زد - و نوبت
دوم همراه پادشاهزاده مزبور بسمت مذکور کمر عزیمت بست
و سال بیست و ششم با پادشاهزاده دارا شکوه بهم مسطور همپائی
گزیده بعنایت خلعت و اسب با زین نقره از هم چشمان تفوق جست
و از آنجا همراه رستم خان به تسخیر بسمت گام جلالت برداشت
و سال بیست و هشتم همراه جملة الملکی بتخریب قلعه چیتور
معین شد - و سال سییم همراه معظم خان در کمکیان دکن قرار یافته
نزد پادشاهزاده محمد اورنگ زیب ناظم آنجا روانه گردید - و در
مکارتة عادل خانیه دست جرأت برکشاده خود زخم نیزه بر ران
برداشت - بعد از ظهور این تردد سال سی و یکم از اصل و اضافه
بمنصب سه هزار سوار درجه اعتلا پیمود - تدمه احوالش
بملاحظه نیامده *

* افتخار خان خواجه ابوالبقا *

برادر زاده عبدالله خان فیروز جنگ است - و همشیره زاده
 مهتابخان خانن - لکنؤ جاگیر داشته در سال هیزدهم شاهجهانی
 بخطاب افتخار خان و خدمت تزک و عصای مرصع از انتقال
 میر خان (که در خانه جنگی ملابت خان و امر سنگه کشته شد)
 سر بلند گردید - و یستر بفوجداری اکبرنگر رخصت یافته بمنصب
 هزار و پانصدی هزار و پانصد سوار سرافرازی یافت - و در سال
 بیست و ششم بهمراهی رستم خان دکنی در جنگ قزلباشیه قندهار^(۲)
 شجاعت و مردانگی خود بر همگنان روشن ساخت - هنگامی که فوج
 قزلباش بر میمنه رستم خان تاخت آورد اکثر یلان میمنه را تزلزل در
 بنای عزیمت راه یافت - مگر افتخار خان با سردارے چند که عذر
 حماسه از دست نداده تلاشهای مردانه نمود - و در جایزه حسن تردد
 از پیشگاه خلافت و جهانبدانی باضافه پانصدی ذات و پانصد سوار
 بمنصب دو هزار و دو هزار سوار و عطای علم سر بلند گشت - و چون
 فروغ شادت و کار طایی از ناصیه احوال آن خانه زاد لایق العزایت
 قابش میداد در سال بیست و پنجم در جشن وزن شمسی باضافه
 پانصدی و عزایت نقاره نوازش یافت - و چون سال بیست و هفتم
 بهمراهی مهین پادشاهزاده محمد دارا شکوه تعیین یساق قندهار گردید
 حسب التماس آن شاهزاده بافرونی پانصدی ذات مباحی گشت

(۲) نسخه [ب] قزلباش قندهار •

و در سال بیست و هشتم به تیولداری و فوجداری چوراکده مضاف
 صوبه مالوه تارک افتخار برافراشته باضافه هزار سوار بمنصب
 سه هزار و سه هزار سوار سرمایه اعتبار اندوخت - و چون در سال سیم
 شاهزاده محمد اورنگ زیب بهادر ناظم دکن بجهت تادیب و تنبیه
 سلطان عبدالله قطب شاه والی تلنگ مامور گشت و حسب منشور
 مطاعه شایسته خان صوبه دار مالوه با افتخار خان و سایر فوجداران
 و منصبداران تعینات آنصوبه از مالوه راهی شده بلشکر شاهزاده ملحق
 گردید افتخار خان بامر شاهي در مورچال جنوبی باتفاق هادی داد
 خان انصاری متعین شد - و پس از انجام آن مهم باقطاع خود دستوری
 یافت - و چون در آخر همین سال شاهزاده مذکور بتسخیر و تخریب
 ولایت عادل شاه والی بیجاپور معین شد حسب الحکم پادشاهی
 افتخار خان از تیول خود شتافته بفوج شاهي پیوست - پادشاهزاده
 در سال سی و یکم با عساکر گران طی منازل نموده چون بحوالی قلعه
 بیدر رسید سیدی مرجان قاعه دار (که از غلامان قدیم الخدمت ابراهیم
 عادل شاه بود - و از سی سال بحفاظت آن قلعه می پرداخت) با قریب
 هزار سوار و چهار هزار پیاده تفنگچی و باند و سامان و سرانجام
 فراوان باستحکام برج و باره همت گماشت - شاهزاده باتفاق معظم خان
 میرجمله در ده روز توپها را بگذار خندق رسانیده برج را بضرب توپ^(۲)
 خراب ساختند - اتفاقا روزی که از مورچال معظم خان یورش واقع شد

(۲) در [بعضی نسخه] برخه را •

قلعه دار عقب برج مذکور جرعه عظیم کذده و آنرا بیدارت و بان وحقه
آموده خود نزدیک بدان آماده مدافعه بود که ناگاه شراره برجسته
آتش بیدارت درگرفت. و خرمن وجود او باد و پسرش در هم سوخت
دلبران کوس فیروزی بلند آوازه ساخته داخل شهر گشتند. قلعه دار
گرفتار جنگ اجل بود. پسران خود را با کلید قلعه فرستاد. روز دوم
جان بسپرد. چنین حصن حصین (که سه خندق عمیق بعرض بیست
و پنج گز و ژرفای پانزده گز در سنگ دارد) بمحض اقبال شاهزاده در
عرض بیست و هفت روز بکمال آسانی مفتوح گردید. و دوازده لک
روپیه نقد و هشت لک روپیه را سرب و باروت و دیگر مواد قلعه داری
و دوسه و سی توپ بقید ضبط در آمد. پادشاهزاده سلطان محمد
معظم دومی خلف خود را با افتخار خان در قلعه مذکور گذاشته خود
بهمعذانی اقبال متوجه پیش شد. و هنوز این مهم خاطر خواه انصراف
نیافته بود که بحکم حضور شاهزاده با کمکیان بجا و مقام خود مراجعت
نمود. و در همان ایام مهاراجه جسونت به بند و بیست مالوه تعیین
گشته. مجموع تیولداران برافتمت او مامور گشتند. خان مذکور از
چستی و چالاکی پیش از همه براج پیوست. ناگاه فلک نیرونگ ساز
امر (که در مخیله هیچکس نپیکذشت) بمنصه شهود آورد
و در مبادی سال سی و دوم سنه (۱۰۹۸) هزار و شصت و هشت
هجری پادشاهزاده محمد اورنگ زیب بهادر با جیوش دکن بمزم
مستقر الخلافه بسر زمین مالوه درآمد. چون راجه سر راه بود و انتظار

همین روز می کشید آماده جنگ و پیکار گشت. افتخار خان
با جمعی از منصبداران در میسر او جا گرفت. و با فوج مراد بخش (که
در برانغار عالمگیری بود) در آویخته بمقابله و محاربه پرداخت
و بترکتاز جرأت دواسپه بجانب عدم تاخت. گویند با آنکه خواجهزاده
نقشبندی بود مذهب امامیه اختیار کرده. و دلائل و براهین
آن مذهب را بمرتبه یاد گرفته بود که دیگر را رد آن متعذر می نمود
پاره مساس بعلم هم داشت *

* ارادت خان میر اسحق *

سیومی پسر اعظم خان جهانگیری ست. در عهد فردوس آشیانی
پس از فوت پدر بمنصب نهصدی پانصد سوار امتیاز یافته بمیرتزی
روی عزت برافروخت. و در سال بیست و پنجم بخطاب ارادت
خان و منصب هزار و پانصدی هشت صد سوار سرافراز گشته
بداروغگی فیل خانه سر برافراخت. و در سال بیست و ششم از تغیر
تربیت خان بخدمت آخته بیگی مفتخر گردید. و در همین سال
بمنصب دو هزار و پانصدی خدمت بخشید دوم خلعت امتیاز
پوشید. و در سال بیست و هشتم باضافه هشت صد سوار و خدمت
فوجداری سرکار لکهنو و بیسواره از تغیر احمد بیگ خان مورد نوازش
گشت. و در سال بیست و نهم بحضور رسیده از تغیر اسد خان
بخدمت عرض وقایع صوبجات سرمایه اعزاز بدست آورد. و از اصل
واضافه بمنصب دو هزار و پانصدی سوار کام دل انداخت. در اواخر عهد

اعلیٰ حضرت بنابر وجه از منصب معزول گردیده چندی باذنرا
گذرانید - در همان ایام سرور فرماندهی بوجود زبیده نمود عالمگیری
زیب و زینت یافت - برادرانش ملتفت خان و خانزمان در رکاب
آن صاحب اقبال درجه پیمای اعتبار گشته اولین در نخستین جنگ
دارا شکوه نقد جان در باخته بود - بعد وصول (ایات) پادشاهی^(۲)
بمستقر الخلافه او مشمول عاطفت خسروانه گشته باضافه پانصدی پانصد
سوار بر منصب سابق چهره کامیابی برافروخت - و در همان ایام
انتهاض الویه ظفر طراز از آگره بجانب شاهجهان آباد بقصد تعاقب
دارا شکوه بصوبه داری اوده معین شده بمرحمت فقاره و بافزایش
پانصدی پانصد سوار دیگر بمنصب سه هزاری سه هزار سوار ازان جمله
هزار سوار دو اسبه سه اسبه والا رتبه گردید *

ازانجا (که کار شکنی خوی دیرینه فلک ناتوان بین است) گام
چند در ساحت کامرانی برخنگ مراد نوانده بود که سکندری
خورده از پا درآمد - یعنی بعد دو ماه و چند روز شهر ذی الحجه
سنه (۱۰۶۸) هزار و شصت و هشت هجری ازین سپنجی سرا
در گذشت - اول دختر میرزا بدیع الزمان پسر آقا ملا برادر آصفخان
جعفر در خانه داشت - ثانیاً بصبیۀ زاهد خان کوکه عقد بیوگانی
بمس - از بطن او پسر کلانش محمد جعفر است - (شده و روشناسی)
داشت - فوت کرد - و برادر دیگرش میر مبارک الله در سال سی

(۲) نسخه [۱] پادشاهی بنفیس *

و سیوم عالمگیری بفوجداری پاکنه^(۲) مامور شده پستتر بخطاب پدر
مباهی گشت - و در سال چهارم بخدمت فوجداری نواح اورنگ آباد
و از امل و اضافه به منصب هفتصدی هزار سوار سرفرازی یافته
بناموری علم شهرت برافراشت - و پس ازان بفوجداری مهندسور مالوه
تعیین شده در عهد خلد منزل با خانخاندان منعم خان صحبتش کوک
گردیده جایس و انیس او شد - فوجداری دو آبه پند جالندهر
نامزد او شده بود - مذاق بصوف دانش داشت - و در شعر بسیار^(۳)
نازک خیال بود - واضح تخلص میکرد - صاحب دیوان است * بیت *

* رشک فرمای دلم نیست بجز عیش حباب *

* یافت یک پیرهن هستی و آن هم کفن است *

در عهد محمد فرخ سیر در گذشت - پسرش میر هدایت الله (که
بخطاب هوشدار خانی و پستتر بارادت خانی ناموری اندوخت) در
عهد خلد منزل فوجدار نور محل متعلق صوبه پنجاب گردیده و مدتها
در فوجداری دک پیراهه مضاف صوبه مالوه گذرانیده سال ششم
محمد شاهي همراه آصف جاه بدکن آمده بعد جنگ مبارز خان از
تغیر دیانت خان مرحوم چندی بدیوانی دکن پرداخته چهارهزاری
منصب داشت - از دیر باز در اورنگ آباد بسر می برد - آخرها
قلعه داری گلبرگه نامزد او شده بود - در سفر ترجنایلی همراه آصفجاه^(۴)

(۲) نسخه (۱) جاکنه - و نسخه [ب] جاکنه (۳) نسخه [ب ج] مذاق

نصروف داشت (۴) نسخه [۱] ترجنایلی *

بود - و وقت معاودت قریب باورنگ آباد سنه (۱۱۵۷) یک هزار و یکصد و پنجاه و هفت بساط حیات در نور دید - فنون سپاهگري را بسیار ورزیده درین پیرانه سالی هم سلاح از خود جدا نمیکرد - و در شمشیر شناسی حرفهای بلند میزد - شعر را بے رتبه میگفت - و در جمع نسای حریص و کثیر الاولاد بود - پسران جوان بحضورش دخت زندگی ته کردند - در وقت تحریر پسر رشید او حافظ خان از انتقال پدر بقلعه داری کلبرگه می پردازد *

* اشرف خان خواجه برخوردار *

خویش مهابت خان از خواجه زادهای نقشبندی ست - گویند چون مهابت خان بے اطلاع جهانگیر پادشاه صبیحه خود را بخواجه مذکور منسوب ساخت پادشاه در غضب رفته خواجه مذکور را روبرو طلب فرمود - و بر طبق حکم چند کوزه خاردار بر خواجه زدند - چون مهابت خان رفته بشاهجهان پیوست خواجه نیز بهمهرايش آمده سرشته بزدگی بدست آورد - و سال اول جلوس فردوس آشنایی از اصل و اضافه بمنصب هزاري پانصد سوار ذخیره اندوز نشاط گردید - و سال هشتم از اصل و اضافه بمنصب هزار و پانصدی هشت صد سوار لوای عزت برافراشت - و سال بیست و سیوم باضافه هفتصد سوار تاییدانش با ذات مساوی شد - و سال بیست و هشتم بتفویض قاعه داری اوسا مضاف دکن از اصل و اضافه بمنصب درهزاری دو هزار سوار تکمیه بر چار بالش اعتبار زد - در اوائل عهد خادمان

بخطاب اشرف خان مخاطب شده سال دوم از قلعه داری مزبور معزول گردیده بحضور رسید - سال فوئش معلوم نیست *

* آله وردی خان *

عرق شجره نسبش از دودۀ آل سلجوق منشعب است - گویند بمسلطان سلجور سلجوقي منتهی میشود - مرد راست و درست و چست و چالاک بود - خبرهای بسیار از ایام شباب او نقل کنند - گویند بفرنگ افتاده - و بتهمت جاسوسی گرفت و گیر آمده - اتفاقاً روز عید بتقریب نيزه بازی ار را نزد حاکم آنجا حاضر کردند - درین فن کارنامها پرداخت - حاکم بتفقد احوالش شده به بیگمهي او را رسیده قرین عزت و احترام روانه هندوستان کرد - چندی در برهان پور بعیاری و طرازي گذرانیده چون برادر کلانش مخلص خان در خدمت سلطان پرویز قرب و منزلت داشت او نیز با سلطان مربوط گشته چهره کامیابی برافروخت - پستتر هر دو برادر ازان رو (که در فنون شکار مهارت تمام داشتند - وجنت مکانی را بدین امر شغف وتولع بسیار بود) مطرح انظار عاطفت خسروانه گشته - آله وردی خان بخطاب معتقد خانی و خدمت قرارل بیگی اختصاص گرفت - و نقش بزدگی او با جنت مکانی بعنوان مصاحبت و ندیمی نشسته همواره در سپر و شکار بدوام حضور معالی افتخار می اندوخت - و نور کلانی که مدار شکار فرغه بدانست

(۲) نسخه [ج] نسبش (۳) نسخه [ب ج] چیزهای بسیار (۴) نسخه

[۱] گردید (۵) در [بعضی نسخه] طرازي *

(۲) (که آن را بادر گویند) از تصرفات اوست - در سال بیست و یکم بصرف مبلغ بیست و چهار هزار روپیه از ریسمان ترتیب داده از نظر گذرانید - و نامی ست در کمال استواری - بار هشتاد شتر - طول ده هزار ذرعۀ پادشاهی - و ارتفاع شش - بسان سراپرده بستونهای سترگ برپا کنند - و انواع سباع و وحوش در آن گرد آورده صید نمایند و بعد شفقار شدن جنت مکانی در هنگامه شهریار مراتب دولتخواهی و استرضای خاطر یمین الدوله را کما یذبغی بجا آورده خود را شایان الطاف پادشاهی ساخت - چون همراه آصف جاهی بتقدیل سده خلافت استسعاد یافت بمنصب دو هزارگی ذات و سوار و خطاب آله و دی خان سرفراز گردید - چون با مهابت خان از صمیم قلب مربوط بود در محاصره پریزده بذل مجهود فوق مقدور نمود - اگر امرای دیگر همین قسم کار بند تقید می شدند فتح بآسانی صورت میگرفت - و در سال هشتم باغافه هزارگی ذات دو هزار سوار بمنصب چهار هزارگی ذات و سوار سر برافراخته بصوبه داری مالوه از تغیر خاندوران رخصت یافت - چون سال نهم حوالی قلعه دولتاباد دکن مضرب خیام پادشاهی گردید یرایغ جلال بنام آله و دی خان (که بهمراهی شایسته خان به تسخیر ضلع سنگمیر و جایز شتافته بود) بمردور پیوست - که بانفتاح حصون نظامالملکیه (که در سمت قلعه چاندور واقع است) و از آن جمله شش قلعه را مردم ساهو

(۲) نسخه [ب] یاد گویند (۳) نسخه [۱] دهرپ .

و در قلعه را بهوجبل ناپکواری و شش قلعه را دیگر فتنه پروهان متصرف اند - و باستظهار حصانت و استحکام آنها گرد فساد بر انگیزخته زبردستان پرگذاشت نواحی را ایذا میرسانند (پردازد - خان مذکور اولاً بپای حصار چاندور آمده آن معقل زمین را (که بر فراز کوه مرتفع واقع شده و بمتانت شهرت دارد) محاصره کرد - و بغراران جد و جهد مفتوح ساخت - سایر گردن کشان آن ولایت از دیدن نیرنگی تقدیر جان و مال خود را در معرض زوال یافته حلقه فرمان پذیری در گوش کشیدند - ابتدا کبهرار قلعه دار انجرائی زینهار خواسته آن دژ استوار را تسلیم نمود - خان مسطور برای استمالیت دیگر قلعه داران او را منصب دو هزارگی تجویز نموده پنجاه هزار روپیه نقد از خزانه داد - و بستر حصار کاجه و ماچنه را (که بقلعه داری دهرپ تعلق دارد) گرد گرفته بیورش دلیرانه ارکان ثبات محصوران متزلزل گردانیده بعد و پیدمان هر دو قلعه بدست آورد - و همچنین قلعه روله و جوله و اهونت و دیگر حصون متینۀ آن سرزمین (که همه بر فراز جبال واقع شده) بآسانی و زودی مسخر ساخت - مگر حصن راجدهر (که جمعی از خویشان نظام شاه در آنجا بودند - و در محافظت آن فرادان سعی و کوشش بجا می آوردند) در مدت دو ماه مفتوح نموده همت بکشایش حصار دهرپ (که بمزید استحکام و ارتفاع شهره

(۲) در [بعضی نسخه] کبهرار (۳) نسخه [۱] کاجه و ماچنه (۴) نسخه [ب] اوله و جوله . و نسخه [ج] اوله و جوله .

آندیار است - و در استواری پای کمی از دولتآباد نمی آرد) بست
چون بهوجبل یاسبان قلعه از دستبردهای متوالیه خان مشارالیه
هراسان شده بود بتجویز منصب سه هزار و یک (وپیه انعام آن حصار
دشوار کشا را (که تسخیر آن ب مددگاری اقبال میسر نیست) سپرد
در سلک بندها منسلک گردید - و درین سال بسیاری از معاقل
منیعه و موائل رفیعۀ این ولایت بعون همت کشور کشای پادشاهی
بر دست اولیای دولت قاهره کشایش یافت - چنانچه طالب کلیم^(۲)
این معنی را منظوم ساخت *

- * شاه بخت کشور اقبال گرفت *
- * تیغ ز عدو ملک و سر و مال گرفت *
- * چل قلعه بیک سال گرفت که یکیش *
- * شاهان نتوانند بچل سال گرفت *

بالجمله خان مزبور در سال دهم بغوجدارمی بیسواره و لکهنو رخصت
یافت - و در آغاز سال یازدهم (که مرشد قلی خان فوجدار متهم در
اثنای تاخت بر یکی از مواضع بزخم تفنگ درگذشت) آله وردی خان
به تیولداری آنجا سربرافراخته بانتقام کشی از سرکشان آن ناحیه
دستوری یافت - و در آخر سال دوازدهم بمنصب والای پنجهازاری
ذات و سوار باند آوازه گشته بصاحب صوبگی دارالملک دهلی از
تغیر غیرت خان امتیاز پذیرفت - چون سال پانزدهم بآرازه انتهای

(۲) نسخه [۱] اولیای قاهره •

شاه صفی پادشاه ایران باستخلاص ولایت قندهار شاهزاده دارا شکوه
با امرای رفیع مقدار و لشکر جرار بدانسو دستوری یافت و بموصل خدر
درگذشتن شاه (که در ماه صفر سنه ۱۰۵۲) هزار و پنجاه و دو هجری
باجل طبعی زندگی بسپرد) از کابل معاودت نمود آله وردی خان
نیز بهمراهی این لشکر مامور بود - چون بعضی اطوار و اوضاع خلاف
آئین اخلاص و نمک خوارگی از وی سرزد و از بیبک مزاجی زبان
که باختیار نداشت سربرای گردید بعزل جاگیر و سلب منصب مورد
عتاب و خطاب گشت - و چون نیکو بندگیهایش در پیشگاه خلافت
ثابت و متحقق بود برگزیده سنکر پور بجمع سی و چهار لک دام در
وجه معاش تغذوا شد - پستمر بوسیله نخستین پادشاهزاده بهحالی
منصب سابق مباحی گشته در سال هیزدهم به تیولداری ایابچپور
کامروائی یافت - و بعد از فوت خاندوران ناظم دکن در تمام صوبه برار
بحکم رانی پرداخت - چون اسلام خان بدکن آمد صحبتش باری
برار نشد - بر وفق ملتمس حکم بطالب حضور صدور یافته در سال
بیست و یکم بسعادت استلام سدۀ سفیه فایز گردیده گورکھپور جاگیر
یافت - و چون بعلمت قندهار میان شاه عباس ثانی و فردوس آشدانی
سرشته اتحاد و یگانگی انقطاع یافت و راه آمد و شد رسل انسداد
پذیرفت از قضا در سال بیست و ششم غلام رضا نامی با هفت راس
اسب عراقی از بندر عباسی بدندر سورت رسیده^(۲) رقمی از شاه ایران

(۲) نسخه [ج] از بندر سورت رسیده •

بنام مستحفظان طرق و شوارع آردن - که اسامی چند ملازم آله وردی خان
 میرانش می برد - کسی مزاحم نشود - و این ساندکه موهم آن شد که
 خان مذکور برخی از تنسوقات با مکتوبی مصحوب او فرستاده که
 چنین رقمی حاصل نمود - از آنجا که فرستادن هدیه و مکتوب به بیگانه
 و مخالف از آئین بندگی دور با گوناگون سیاست سزاوار بود - اما از
 کرم عام و فتوت فطری باز او را بتغیر مذهب و جاگیر قادیب نموده
 حکم شد - که بلا توقف از کابل برآرند - تا در شاهجهان آباد رفته
 بخانه خود اقامت گیرند - و بنام متصدی سورت فرمان رفت
 که اسپان و همگی مایعرف غلام رضا سرکار ضبط نموده او را مغلول
 و مسلسل بفرستند - تا بموافق کردار بسزا رسد - و پس از آمدنش
 پژوهش رفت - بوضوح پیوست که او خطی لباسی با برخی ارمغانی
 بقلل آقاسی والی ایران گذرانده رقمی حاصل نموده - لهذا در سال
 بیست و هشتم^(۵) حسب التماس شاهزاده کلان بتازگی مشمول عذایت
 پادشاهی گردیده بمنصب پنجهازاری و تیولداری سرکار چونپور از تغیر
 مکرم خان تارک افتخار برافراخت - اگرچه درین مدت دو سال
 و هشت ماه از دولت آستان بوس محروم در انزوا گذرانید اما از
 شمول کرم خسروانه هفتاد لک دام بطریق مدد خرج سالیانه داشت
 و در هر وزن سال هزار اشرفی می یافت - چنانچه تا هنگام کام اندوژی

(۲) نسخه [ا ب] برایش می برد (۳) در [بعضی نسخه] یا مکتوبی

(۴) نسخه [ج] بفرست (۵) نسخه [ب] و نهم *

ملازمت بعطای پنجهازار اشرفی سرافراز شده بود - در اواخر عهد
 سلطنت بصاحب موگی بهار فایز گردید *

چون ایام کوفت اعلی حضرت امتداد پذیرفت و انواع اختلال
 بر ملک و دولت راه یافت و شجاع دومی خلف خلافت در بنگاله
 مساک خودسری پیش گرفته بر سر پهنه لشکر کشید آله وردی خان
 که سد راهش نمی توانست شد به بنارس آمده توقف گزید - شجاع
 پاشنه کوب بدان حوالی پیوسته از در لابه و چاپلوسی در آمده
 چندان بتالیف کوشید و مواعید سراسر امید بکار برد که آن آقسقال
 آزمون کار از جا رفته مرافقت آن مدبر اختیار کرد - و در همه احیان
 رفاقت آن بادیه پیمای خمران و ناکامی نگذاشت - و پس از
 قوایی و قوایر آوارگیها اواسط رجب سنه (۱۰۷۰) هزار و هفتاد
 هجری شجاع خواست که از اکبرنگر رخت ادبار بگذارد کشت
 آله وردی خان از معامله فهمی و کارشناسی رقم خندان و نکال از ناصیه
 حال آن رمیده بخت خوانده دانست که بر تقدیر که بتکاپوی
 گریز از سطوت جیش عالم گیری آمان یابد لامحاله با دو و دام
 صحرای رخسار خواهد گردید - برهمه نونی خرد باراده پیوستن
 بجنود پادشاهی از همراهی او تقاعد ورزیده باکبرنگر مراجعت
 کرد - و چون بسیاری از مردم شجاع از بهبود حال و امید
 مالش دل برگرفته قصد جدائی داشتند با او همدستان گشتند
 و چون آله وردی خان جوقی از خود داشت منزل خویش را استحکام

دانه در مقام آن شد که اگر جمعی از آن جانب بر سر او آیند بمداغه
پیش آید - و اعلان مخالفت نماید *

شجاع بشنیدن این خبر تدبیر اندیشید - و خبرهای غیر واقع
که فروغ از صدق نداشت شهرت داده بسمت اکبرنگر برگشت - و مردم را
تعیین کرد که دور حویلی او را گرفته برای یورش متوسل اشاره باشند
و سراج الدین جابری دیوان خود را فرستاد که بطائف وعده و وعید
مستمال ساخته پیش او بیارد - چون از برگشتن شجاع بشهر
و اشتهار اکذیب باطله که ساخته او بود ارکان ثبات جمعی (که با
آله وردی خان گرویده بودند) بمستی گرائید خان مزبور ناچار بر
قول و عهد ناستوار دل نهاده با سیف الله پسر بهمه سراج الدین
روانه شد - درین حالت مردم شجاع هجوم آورده او را در میان
گرفتند - و برسم گنهگاران دستها بر پشت بسته بیرون اکبرنگر پیش
شجاع بردند - آن تبه رای او را بر فیل نشانده همراه بشهر آورده
دران مقام به تیغ انتقام با پسرش از هم گذرانید - و تمامی اموال
او را متصرف شد *

آله وردی خان پسران رشید داشت - هر یک بمذمب عمده رسید
چنانچه بجای خود رقم پذیر خامه گشته - اما با پدر نمی ساختند
مگر همین پسر کوچک میرزا سیف الله - حافظه اش بحدی بود
که هرچه از ابتدای طفلی بگوش او خورده سر زبان داشت - و شعر هم
میگفت - منظور نظر پدر بود - مزاج و هزل بر طبیعت آله وردی خان

غالب بود - بلکه بهرزه گوئی و فحاشی کشیده - حتی که این شیوه
نامرزیه در اولاد و عشائر او سرایت کرده تا حال (که از خاندانهای
عمده نام و نشانه نماند) این سلسله بواسطه این رویه ناستوده یادگار
روزگار است - با این همه آله وردی خان بے ریاضت و تقوی نبود
در محبت اهل بیت رسول (علیهم السلام) غلو داشت - نذیر حضرات
ایمه هر سال بر می آورد - و از ماحصل جایگیر عشره جدا کرده
خیرات میداد - در دوستی یکتای وقت بود - با آشنای یکروزه کار
صد ساله بجای می آورد - از اهل دفتر بے اعتما گزیده خود سر رشته
نگاه میداشت - و مداخل و مخارج هرروزه را بخط خود در طومار
می نوشت - و در ساحت دهایی سران و باغی احداث کرده - بنام او
زبان زد خلایق است *

* اکرام خان سید حسن *

از والا شاهیان خلد مکان است - مدتها بفوجداری بکلانه مضاف
خاندیش (که در ایام شاهزادگی بخلد مکان فردوس آشیانی بر سبیل
انجام داده بودند) می پرداخت - پس از آنکه خلد مکان بتقریب
عیادت پدر والا قدر از برهان پور عزیمت صوبه مالوه نمود از
حسب الحکم ملحق گردیده مورد نوازش سلطانی شد - و در جنگ
داراشکوه (که متصل سموگدهه رود) مصدر ترددات نمایان گردیده
حسن مجرا بظهور آورد - و سال اول جلوس بخطاب اکرام خان
مخاطب گشت - و در جنگ شجاع [چون مهاراجه جسونت سنگه

(که سرکردگی برانغار تعلق باو داشت) نرد دغا باخته شبانه راه وطن پیش گرفت. و بجای او اسلام خان تعیین یافت [نام برده باتفاق سیف خان در هراولیه مثل مذکور قرار یافته هنگام زد و خورد پای همت قایم ساخته تلاشهای مردانه بتقدیم رسانید. و در هنگامی که پادشاه داراد شکوه عازم اجمیر بود) او بتفویض قلعه داریه مستقر الخلافه از تغیر عمد انداز خان چهره عزت برافروخت و پستر از انجا معزول گردیده بفوجداری نواحی اکبرآباد از تغیر سید سالار خان قامت قابلیت آراست. سال پنجم مطابق سنه (۱۰۷۲) هزار و هفتاد و دو هجری دیده تماشائی را از گلزار هستی در پوشید *

* الله یار خان میر توزک *

از ایام شاهزادگی خلد مکان در زمرة ملازمان بود. و در جنگ مهاراجه جسونت سنگه شرف هم رکابی داشت. و در نبرد اول محمد دارا شکوه مصدر ترددات نمایان گردید. و سال اول جلوس بخطاب خانی نامور شده حسب الحکم خزانه از لشکر پادشاهی بملتان جهت اخراجات فوج (که سرکردگی خلیل الله خان بذابر تعاقب دارا شکوه رفته بود) برد. و پس از جنگ محمد شجاع بداروغگی ملازمان جلو و از اصل و اضافه بمنصب هزار و پانصدی هزار و پانصد سوار چهره افتخار برافروخت. سال پنجم از تغیر هوشدار خان بخدمت داروغگی غسل خانه و عطای علم سرمایه مباحات

افروخت. و سال ششم مطابق سنه (۱۰۷۳) هزار و هفتاد و سه هجری بعارضه بدنی بساط زندگی در پیچید *

* اسلام خان میر ضیاء الدین حسین بدخشی *

والا شاهی قدیمی خلد مکان است. عمرت در خدمت آن شاه قدر شناس بسر برده پیوسته مصدر خدمات عمده بود. در ایام شاهزادگی بدیوانی سرکار شاهی چهره اعتبار می افروخت. چون استیلای داراشکوه بذابر فرط عاطفت اعلی حضرت بحالش بجای انجامید (که از احکام سلطنت هرچه میخواست متمشی میساخت) شاهزاده فتح نصیب بظاهر عزم ملازمت پدر عالی قدر و بیاطن برداشتن برادر کلان مصمم نموده غره جمادی الاولی سنه (۱۰۶۸) هزار و شصت و هشت هجری سلطان محمد مهین خلف خود را با نجابت خان برسم منقلا از اورنگ آباد رخصت برهانپور فرمود میر مذکور (که تا آن وقت بخدمت دیوانی قیام داشت) نیز بمرافقت سلطان دستوری یافت. متعاقب شاهزاده خود هم سایه وصول ببلده مذکور انداخته بآهنگ مقصود باغ فرمانباری را (که نیم گروهی شهر است) مخیم اقبال گردانید. میر مذکور بخطاب همت خان ناموری اندوخت. و بعد محاربه جسونت بخطاب اسلام خان رایست اشتها افراشت. و در جنگ دارا شکوه هنگامی که رستم خان دکانی عرصه آورد بر بهادر خان کوکه تگ ساخت) او

(۲) نسخه [ب] باغ فرح نیازی را.

با پردلان برانغار از جانب یمین مخالف در آمده مردانه وار بجنگ و پیکار در آویخت - پس از ابتسام گل فتح باقتضای مصلحت تعاقب داراشکوه ناگزیر وقت افتاد - محمد سلطان باثالیقی اسلام خان بنظم امور مستقر الخلافه معین گردید - و خان مذکور از اصل و اضافه بمنصب چهار هزاره دو هزار سوار و انعام سی هزار روپیه مطرح انظار عاطفت گشته مرخص شد - و در جنگ شجاع بهرادرلی فوج برانغار مامور بود - چون راجه جسونت (که بسوی و سروری برانغار نخوت میفرورخت) از نفاق اندوزی و غدر اندیشی راه فرار سپرد خان مزبور بجای او سردار گشت - اتفاقاً در این گرمی پیکار فیای که او بران سوار بود بصدمه بان دم کرده افواج برهم خورد - و اکثر مردم را پای استقامت از جای رفت - درین اثنا پادشاه خود بکمک رسیده بقیه مردم را (که قدم استقلال افشوده روی همت از عرصه کارزار نتافته بودند) قوی دل ساخت - و پس از وزیدن نسائم ظفر اسلام خان بهمراهی سلطان محمد (که با معظم خان میرجماله و جمعی از امرا بتکامشی شجاع معین شده) دستوری یافت *

چون شجاع از چیرگی جنود منصوره با هزاران یاس و ناکامی دل از اقامت اکبرنگر برگرفته راه نمانده گرفت معظم خان اسلام خان را با ده هزار سوار در اکبرنگر گذاشته ضبط و حراست این روی گدگ بعهده او تفویض نمود - و چون پنجم شعبان از دوم سال جلوس عالم گیری شجاع از پاشنه کوبیدهای معظم خان بستوه آمده آواره

جهانگیرنگر گردید که رخت ادبار بسمت رخک کشد در همان ماه اسلام خان بغابر نقاض خاطر (که با سوار داشت) یا بسبب بد معاشی از تنگدل گشته بے مدد فرمان طلب عازم حضور گردید بغابرین چندی بعزل منصب معاتب گشته در سال سیوم بهکالی رتبه سابق دگر باره کامیاب درآمد شد - و در سال چهارم بصوبه داری کشمیر از تغیر ابراهیم خان رخصت یافت - و هنگامی (که موکب پادشاهی بملکشت آن همیشه بهار خرامش نمود) در مقام نوشهره (که پرگنده ایست وسیع بغایت معمور - و دوم منزل است از منازل کوهستان) خان مذکور بر طبق یرلیغ طلب سر آغاز سال ششم رسیده دولت زمین بوس دریافت - و باضافه هزار سوار بمنصب پنج هزاره سه هزار سوار مورد نوازش گردیده بصاحب صوبگی اکبر آباد رایت باذننامی افراخت - و پس از وصول بدان مصر جامع یک ماه سالم نگذشته بود که در میادی سنه (۱۰۷۴) هزار و هفتاد و چهار هجری بیک اجل در رسید - و مسافر ملک بقا گردید - غنی کشمیری ^{۱۰۷۴} ^(۲) ^(۳) ^{۱۰۵۸} ^(۴) ^(۵) ^(۶) ^(۷) ^(۸) ^(۹) ^(۱۰) ^(۱۱) ^(۱۲) ^(۱۳) ^(۱۴) ^(۱۵) ^(۱۶) ^(۱۷) ^(۱۸) ^(۱۹) ^(۲۰) ^(۲۱) ^(۲۲) ^(۲۳) ^(۲۴) ^(۲۵) ^(۲۶) ^(۲۷) ^(۲۸) ^(۲۹) ^(۳۰) ^(۳۱) ^(۳۲) ^(۳۳) ^(۳۴) ^(۳۵) ^(۳۶) ^(۳۷) ^(۳۸) ^(۳۹) ^(۴۰) ^(۴۱) ^(۴۲) ^(۴۳) ^(۴۴) ^(۴۵) ^(۴۶) ^(۴۷) ^(۴۸) ^(۴۹) ^(۵۰) ^(۵۱) ^(۵۲) ^(۵۳) ^(۵۴) ^(۵۵) ^(۵۶) ^(۵۷) ^(۵۸) ^(۵۹) ^(۶۰) ^(۶۱) ^(۶۲) ^(۶۳) ^(۶۴) ^(۶۵) ^(۶۶) ^(۶۷) ^(۶۸) ^(۶۹) ^(۷۰) ^(۷۱) ^(۷۲) ^(۷۳) ^(۷۴) ^(۷۵) ^(۷۶) ^(۷۷) ^(۷۸) ^(۷۹) ^(۸۰) ^(۸۱) ^(۸۲) ^(۸۳) ^(۸۴) ^(۸۵) ^(۸۶) ^(۸۷) ^(۸۸) ^(۸۹) ^(۹۰) ^(۹۱) ^(۹۲) ^(۹۳) ^(۹۴) ^(۹۵) ^(۹۶) ^(۹۷) ^(۹۸) ^(۹۹) ^(۱۰۰) ^(۱۰۱) ^(۱۰۲) ^(۱۰۳) ^(۱۰۴) ^(۱۰۵) ^(۱۰۶) ^(۱۰۷) ^(۱۰۸) ^(۱۰۹) ^(۱۱۰) ^(۱۱۱) ^(۱۱۲) ^(۱۱۳) ^(۱۱۴) ^(۱۱۵) ^(۱۱۶) ^(۱۱۷) ^(۱۱۸) ^(۱۱۹) ^(۱۲۰) ^(۱۲۱) ^(۱۲۲) ^(۱۲۳) ^(۱۲۴) ^(۱۲۵) ^(۱۲۶) ^(۱۲۷) ^(۱۲۸) ^(۱۲۹) ^(۱۳۰) ^(۱۳۱) ^(۱۳۲) ^(۱۳۳) ^(۱۳۴) ^(۱۳۵) ^(۱۳۶) ^(۱۳۷) ^(۱۳۸) ^(۱۳۹) ^(۱۴۰) ^(۱۴۱) ^(۱۴۲) ^(۱۴۳) ^(۱۴۴) ^(۱۴۵) ^(۱۴۶) ^(۱۴۷) ^(۱۴۸) ^(۱۴۹) ^(۱۵۰) ^(۱۵۱) ^(۱۵۲) ^(۱۵۳) ^(۱۵۴) ^(۱۵۵) ^(۱۵۶) ^(۱۵۷) ^(۱۵۸) ^(۱۵۹) ^(۱۶۰) ^(۱۶۱) ^(۱۶۲) ^(۱۶۳) ^(۱۶۴) ^(۱۶۵) ^(۱۶۶) ^(۱۶۷) ^(۱۶۸) ^(۱۶۹) ^(۱۷۰) ^(۱۷۱) ^(۱۷۲) ^(۱۷۳) ^(۱۷۴) ^(۱۷۵) ^(۱۷۶) ^(۱۷۷) ^(۱۷۸) ^(۱۷۹) ^(۱۸۰) ^(۱۸۱) ^(۱۸۲) ^(۱۸۳) ^(۱۸۴) ^(۱۸۵) ^(۱۸۶) ^(۱۸۷) ^(۱۸۸) ^(۱۸۹) ^(۱۹۰) ^(۱۹۱) ^(۱۹۲) ^(۱۹۳) ^(۱۹۴) ^(۱۹۵) ^(۱۹۶) ^(۱۹۷) ^(۱۹۸) ^(۱۹۹) ^(۲۰۰) ^(۲۰۱) ^(۲۰۲) ^(۲۰۳) ^(۲۰۴) ^(۲۰۵) ^(۲۰۶) ^(۲۰۷) ^(۲۰۸) ^(۲۰۹) ^(۲۱۰) ^(۲۱۱) ^(۲۱۲) ^(۲۱۳) ^(۲۱۴) ^(۲۱۵) ^(۲۱۶) ^(۲۱۷) ^(۲۱۸) ^(۲۱۹) ^(۲۲۰) ^(۲۲۱) ^(۲۲۲) ^(۲۲۳) ^(۲۲۴) ^(۲۲۵) ^(۲۲۶) ^(۲۲۷) ^(۲۲۸) ^(۲۲۹) ^(۲۳۰) ^(۲۳۱) ^(۲۳۲) ^(۲۳۳) ^(۲۳۴) ^(۲۳۵) ^(۲۳۶) ^(۲۳۷) ^(۲۳۸) ^(۲۳۹) ^(۲۴۰) ^(۲۴۱) ^(۲۴۲) ^(۲۴۳) ^(۲۴۴) ^(۲۴۵) ^(۲۴۶) ^(۲۴۷) ^(۲۴۸) ^(۲۴۹) ^(۲۵۰) ^(۲۵۱) ^(۲۵۲) ^(۲۵۳) ^(۲۵۴) ^(۲۵۵) ^(۲۵۶) ^(۲۵۷) ^(۲۵۸) ^(۲۵۹) ^(۲۶۰) ^(۲۶۱) ^(۲۶۲) ^(۲۶۳) ^(۲۶۴) ^(۲۶۵) ^(۲۶۶) ^(۲۶۷) ^(۲۶۸) ^(۲۶۹) ^(۲۷۰) ^(۲۷۱) ^(۲۷۲) ^(۲۷۳) ^(۲۷۴) ^(۲۷۵) ^(۲۷۶) ^(۲۷۷) ^(۲۷۸) ^(۲۷۹) ^(۲۸۰) ^(۲۸۱) ^(۲۸۲) ^(۲۸۳) ^(۲۸۴) ^(۲۸۵) ^(۲۸۶) ^(۲۸۷) ^(۲۸۸) ^(۲۸۹) ^(۲۹۰) ^(۲۹۱) ^(۲۹۲) ^(۲۹۳) ^(۲۹۴) ^(۲۹۵) ^(۲۹۶) ^(۲۹۷) ^(۲۹۸) ^(۲۹۹) ^(۳۰۰) ^(۳۰۱) ^(۳۰۲) ^(۳۰۳) ^(۳۰۴) ^(۳۰۵) ^(۳۰۶) ^(۳۰۷) ^(۳۰۸) ^(۳۰۹) ^(۳۱۰) ^(۳۱۱) ^(۳۱۲) ^(۳۱۳) ^(۳۱۴) ^(۳۱۵) ^(۳۱۶) ^(۳۱۷) ^(۳۱۸) ^(۳۱۹) ^(۳۲۰) ^(۳۲۱) ^(۳۲۲) ^(۳۲۳) ^(۳۲۴) ^(۳۲۵) ^(۳۲۶) ^(۳۲۷) ^(۳۲۸) ^(۳۲۹) ^(۳۳۰) ^(۳۳۱) ^(۳۳۲) ^(۳۳۳) ^(۳۳۴) ^(۳۳۵) ^(۳۳۶) ^(۳۳۷) ^(۳۳۸) ^(۳۳۹) ^(۳۴۰) ^(۳۴۱) ^(۳۴۲) ^(۳۴۳) ^(۳۴۴) ^(۳۴۵) ^(۳۴۶) ^(۳۴۷) ^(۳۴۸) ^(۳۴۹) ^(۳۵۰) ^(۳۵۱) ^(۳۵۲) ^(۳۵۳) ^(۳۵۴) ^(۳۵۵) ^(۳۵۶) ^(۳۵۷) ^(۳۵۸) ^(۳۵۹) ^(۳۶۰) ^(۳۶۱) ^(۳۶۲) ^(۳۶۳) ^(۳۶۴) ^(۳۶۵) ^(۳۶۶) ^(۳۶۷) ^(۳۶۸) ^(۳۶۹) ^(۳۷۰) ^(۳۷۱) ^(۳۷۲) ^(۳۷۳) ^(۳۷۴) ^(۳۷۵) ^(۳۷۶) ^(۳۷۷) ^(۳۷۸) ^(۳۷۹) ^(۳۸۰) ^(۳۸۱) ^(۳۸۲) ^(۳۸۳) ^(۳۸۴) ^(۳۸۵) ^(۳۸۶) ^(۳۸۷) ^(۳۸۸) ^(۳۸۹) ^(۳۹۰) ^(۳۹۱) ^(۳۹۲) ^(۳۹۳) ^(۳۹۴) ^(۳۹۵) ^(۳۹۶) ^(۳۹۷) ^(۳۹۸) ^(۳۹۹) ^(۴۰۰) ^(۴۰۱) ^(۴۰۲) ^(۴۰۳) ^(۴۰۴) ^(۴۰۵) ^(۴۰۶) ^(۴۰۷) ^(۴۰۸) ^(۴۰۹) ^(۴۱۰) ^(۴۱۱) ^(۴۱۲) ^(۴۱۳) ^(۴۱۴) ^(۴۱۵) ^(۴۱۶) ^(۴۱۷) ^(۴۱۸) ^(۴۱۹) ^(۴۲۰) ^(۴۲۱) ^(۴۲۲) ^(۴۲۳) ^(۴۲۴) ^(۴۲۵) ^(۴۲۶) ^(۴۲۷) ^(۴۲۸) ^(۴۲۹) ^(۴۳۰) ^(۴۳۱) ^(۴۳۲) ^(۴۳۳) ^(۴۳۴) ^(۴۳۵) ^(۴۳۶) ^(۴۳۷) ^(۴۳۸) ^(۴۳۹) ^(۴۴۰) ^(۴۴۱) ^(۴۴۲) ^(۴۴۳) ^(۴۴۴) ^(۴۴۵) ^(۴۴۶) ^(۴۴۷) ^(۴۴۸) ^(۴۴۹) ^(۴۵۰) ^(۴۵۱) ^(۴۵۲) ^(۴۵۳) ^(۴۵۴) ^(۴۵۵) ^(۴۵۶) ^(۴۵۷) ^(۴۵۸) ^(۴۵۹) ^(۴۶۰) ^(۴۶۱) ^(۴۶۲) ^(۴۶۳) ^(۴۶۴) ^(۴۶۵) ^(۴۶۶) ^(۴۶۷) ^(۴۶۸) ^(۴۶۹) ^(۴۷۰) ^(۴۷۱) ^(۴۷۲) ^(۴۷۳) ^(۴۷۴) ^(۴۷۵) ^(۴۷۶) ^(۴۷۷) ^(۴۷۸) ^(۴۷۹) ^(۴۸۰) ^(۴۸۱) ^(۴۸۲) ^(۴۸۳) ^(۴۸۴) ^(۴۸۵) ^(۴۸۶) ^(۴۸۷) ^(۴۸۸) ^(۴۸۹) ^(۴۹۰) ^(۴۹۱) ^(۴۹۲) ^(۴۹۳) ^(۴۹۴) ^(۴۹۵) ^(۴۹۶) ^(۴۹۷) ^(۴۹۸) ^(۴۹۹) ^(۵۰۰) ^(۵۰۱) ^(۵۰۲) ^(۵۰۳) ^(۵۰۴) ^(۵۰۵) ^(۵۰۶) ^(۵۰۷) ^(۵۰۸) ^(۵۰۹) ^(۵۱۰) ^(۵۱۱) ^(۵۱۲) ^(۵۱۳) ^(۵۱۴) ^(۵۱۵) ^(۵۱۶) ^(۵۱۷) ^(۵۱۸) ^(۵۱۹) ^(۵۲۰) ^(۵۲۱) ^(۵۲۲) ^(۵۲۳) ^(۵۲۴) ^(۵۲۵) ^(۵۲۶) ^(۵۲۷) ^(۵۲۸) ^(۵۲۹) ^(۵۳۰) ^(۵۳۱) ^(۵۳۲) ^(۵۳۳) ^(۵۳۴) ^(۵۳۵) ^(۵۳۶) ^(۵۳۷) ^(۵۳۸) ^(۵۳۹) ^(۵۴۰) ^(۵۴۱) ^(۵۴۲) ^(۵۴۳) ^(۵۴۴) ^(۵۴۵) ^(۵۴۶) ^(۵۴۷) ^(۵۴۸) ^(۵۴۹) ^(۵۵۰) ^(۵۵۱) ^(۵۵۲) ^(۵۵۳) ^(۵۵۴) ^(۵۵۵) ^(۵۵۶) ^(۵۵۷) ^(۵۵۸) ^(۵۵۹) ^(۵۶۰) ^(۵۶۱) ^(۵۶۲) ^(۵۶۳) ^(۵۶۴) ^(۵۶۵) ^(۵۶۶) ^(۵۶۷) ^(۵۶۸) ^(۵۶۹) ^(۵۷۰) ^(۵۷۱) ^(۵۷۲) ^(۵۷۳) ^(۵۷۴) ^(۵۷۵) ^(۵۷۶) ^(۵۷۷) ^(۵۷۸) ^(۵۷۹) ^(۵۸۰) ^(۵۸۱) ^(۵۸۲) ^(۵۸۳) ^(۵۸۴) ^(۵۸۵) ^(۵۸۶) ^(۵۸۷) ^(۵۸۸) ^(۵۸۹) ^(۵۹۰) ^(۵۹۱) ^(۵۹۲) ^(۵۹۳) ^(۵۹۴) ^(۵۹۵) ^(۵۹۶) ^(۵۹۷) ^(۵۹۸) ^(۵۹۹) ^(۶۰۰) ^(۶۰۱) ^(۶۰۲) ^(۶۰۳) ^(۶۰۴) ^(۶۰۵) ^(۶۰۶) ^(۶۰۷) ^(۶۰۸) ^(۶۰۹) ^(۶۱۰) ^(۶۱۱) ^(۶۱۲) ^(۶۱۳) ^(۶۱۴) ^(۶۱۵) ^(۶۱۶) ^(۶۱۷) ^(۶۱۸) ^(۶۱۹) ^(۶۲۰) ^(۶۲۱) ^(۶۲۲) ^(۶۲۳) ^(۶۲۴) ^(۶۲۵) ^(۶۲۶) ^(۶۲۷) ^(۶۲۸) ^(۶۲۹) ^(۶۳۰) ^(۶۳۱) ^(۶۳۲) ^(۶۳۳) ^(۶۳۴) ^(۶۳۵) ^(۶۳۶) ^(۶۳۷) ^(۶۳۸) ^(۶۳۹) ^(۶۴۰) ^(۶۴۱) ^(۶۴۲) ^(۶۴۳) ^(۶۴۴) ^(۶۴۵) ^(۶۴۶) ^(۶۴۷) ^(۶۴۸) ^(۶۴۹) ^(۶۵۰) ^(۶۵۱) ^(۶۵۲) ^(۶۵۳) ^(۶۵۴) ^(۶۵۵) ^(۶۵۶) ^(۶۵۷) ^(۶۵۸) ^(۶۵۹) ^(۶۶۰) ^(۶۶۱) ^(۶۶۲) ^(۶۶۳) ^(۶۶۴) ^(۶۶۵) ^(۶۶۶) ^(۶۶۷) ^(۶۶۸) ^(۶۶۹) ^(۶۷۰) ^(۶۷۱) ^(۶۷۲) ^(۶۷۳) ^(۶۷۴) ^(۶۷۵) ^(۶۷۶) ^(۶۷۷) ^(۶۷۸) ^(۶۷۹) ^(۶۸۰) ^(۶۸۱) ^(۶۸۲) ^(۶۸۳) ^(۶۸۴) ^(۶۸۵) ^(۶۸۶) ^(۶۸۷) ^(۶۸۸) ^(۶۸۹) ^(۶۹۰) ^(۶۹۱) ^(۶۹۲) ^(۶۹۳) ^(۶۹۴) ^(۶۹۵) ^(۶۹۶) ^(۶۹۷) ^(۶۹۸) ^(۶۹۹) ^(۷۰۰) ^(۷۰۱) ^(۷۰۲) ^(۷۰۳) ^(۷۰۴) ^(۷۰۵) ^(۷۰۶) ^(۷۰۷) ^(۷۰۸) ^(۷۰۹) ^(۷۱۰) ^(۷۱۱) ^(۷۱۲) ^(۷۱۳) ^(۷۱۴) ^(۷۱۵) ^(۷۱۶) ^(۷۱۷) ^(۷۱۸) ^(۷۱۹) ^(۷۲۰) ^(۷۲۱) ^(۷۲۲) ^(۷۲۳) ^(۷۲۴) ^(۷۲۵) ^(۷۲۶) ^(۷۲۷) ^(۷۲۸) ^(۷۲۹) ^(۷۳۰) ^(۷۳۱) ^(۷۳۲) ^(۷۳۳) ^(۷۳۴) ^(۷۳۵) ^(۷۳۶) ^(۷۳۷) ^(۷۳۸) ^(۷۳۹) ^(۷۴۰) ^(۷۴۱) ^(۷۴۲) ^(۷۴۳) ^(۷۴۴) ^(۷۴۵) ^(۷۴۶) ^(۷۴۷) ^(۷۴۸) ^(۷۴۹) ^(۷۵۰) ^(۷۵۱) ^(۷۵۲) ^(۷۵۳) ^(۷۵۴) ^(۷۵۵) ^(۷۵۶) ^(۷۵۷) ^(۷۵۸) ^(۷۵۹) ^(۷۶۰) ^(۷۶۱) ^(۷۶۲) ^(۷۶۳) ^(۷۶۴) ^(۷۶۵) ^(۷۶۶) ^(۷۶۷) ^(۷۶۸) ^(۷۶۹) ^(۷۷۰) ^(۷۷۱) ^(۷۷۲) ^(۷۷۳) ^(۷۷۴) ^(۷۷۵) ^(۷۷۶) ^(۷۷۷) ^(۷۷۸) ^(۷۷۹) ^(۷۸۰) ^(۷۸۱) ^(۷۸۲) ^(۷۸۳) ^(۷۸۴) ^(۷۸۵) ^(۷۸۶) ^(۷۸۷) ^(۷۸۸) ^(۷۸۹) ^(۷۹۰) ^(۷۹۱) ^(۷۹۲) ^(۷۹۳) ^(۷۹۴) ^(۷۹۵) ^(۷۹۶) ^(۷۹۷) ^(۷۹۸) ^(۷۹۹) ^(۸۰۰) ^(۸۰۱) ^(۸۰۲) ^(۸۰۳) ^(۸۰۴) ^(۸۰۵) ^(۸۰۶) ^(۸۰۷) ^(۸۰۸) ^(۸۰۹) ^(۸۱۰) ^(۸۱۱) ^(۸۱۲) ^(۸۱۳) ^(۸۱۴) ^(۸۱۵) ^(۸۱۶) ^(۸۱۷) ^(۸۱۸) ^(۸۱۹) ^(۸۲۰) ^(۸۲۱) ^(۸۲۲) ^(۸۲۳) ^(۸۲۴) ^(۸۲۵) ^(۸۲۶) ^(۸۲۷) ^(۸۲۸) ^(۸۲۹) ^(۸۳۰) ^(۸۳۱) ^(۸۳۲) ^(۸۳۳) ^(۸۳۴) ^(۸۳۵) ^(۸۳۶) ^(۸۳۷) ^(۸۳۸) ^(۸۳۹) ^(۸۴۰) ^(۸۴۱) ^(۸۴۲) ^(۸۴۳) ^(۸۴۴) ^(۸۴۵) ^(۸۴۶) ^(۸۴۷) ^(۸۴۸) ^(۸۴۹) ^(۸۵۰) ^(۸۵۱) ^(۸۵۲) ^(۸۵۳) ^(۸۵۴) ^(۸۵۵) ^(۸۵۶) ^(۸۵۷) ^(۸۵۸) ^(۸۵۹) ^(۸۶۰) ^(۸۶۱) ^(۸۶۲) ^(۸۶۳) ^(۸۶۴) ^(۸۶۵) ^(۸۶۶) ^(۸۶۷) ^(۸۶۸) ^(۸۶۹) ^(۸۷۰) ^(۸۷۱) ^(۸۷۲) ^(۸۷۳) ^(۸۷۴) ^(۸۷۵) ^(۸۷۶) ^(۸۷۷) ^(۸۷۸) ^(۸۷۹) ^(۸۸۰) ^(۸۸۱) ^(۸۸۲) ^(۸۸۳) ^(۸۸۴) ^(۸۸۵) ^(۸۸۶) ^(۸۸۷) ^(۸۸۸) ^(۸۸۹) ^(۸۹۰) ^(۸۹۱) ^(۸۹۲) ^(۸۹۳) ^(۸۹۴) ^(۸۹۵) ^(۸۹۶) ^(۸۹۷) ^(۸۹۸) ^(۸۹۹) ^(۹۰۰) ^(۹۰۱) ^(۹۰۲) ^(۹۰۳) ^(۹۰۴) ^(۹۰۵) ^(۹۰۶) ^(۹۰۷) ^(۹۰۸) ^(۹۰۹) ^(۹۱۰) ^(۹۱۱) ^(۹۱۲) ^(۹۱۳) ^(۹۱۴) ^(۹۱۵) ^(۹۱۶) ^(۹۱۷) ^(۹۱۸) ^(۹۱۹) ^(۹۲۰) ^(۹۲۱) ^(۹۲۲) ^(۹۲۳) ^(۹۲۴) ^(۹۲۵) ^(۹۲۶) ^(۹۲۷) ^(۹۲۸) ^(۹۲۹) ^(۹۳۰) ^(۹۳۱) ^(۹۳۲) ^(۹۳۳) ^(۹۳۴) ^(۹۳۵) ^(۹۳۶) ^(۹۳۷) ^(۹۳۸) ^(۹۳۹) ^(۹۴۰) ^(۹۴۱) ^(۹۴۲) ^(۹۴۳) ^(۹۴۴) ^(۹۴۵) ^(۹۴۶) ^(۹۴۷) ^(۹۴۸) ^(۹۴۹) ^(۹۵۰) ^(۹۵۱) ^(۹۵۲) ^(۹۵۳) ^(۹۵۴) ^(۹۵۵) ^(۹۵۶) ^(۹۵۷) ^(۹۵۸) ^(۹۵۹) ^(۹۶۰) ^(۹۶۱) ^(۹۶۲) ^(۹۶۳) ^(۹۶۴) ^(۹۶۵) ^(۹۶۶) ^(۹۶۷) ^(۹۶۸) ^(۹۶۹) ^(۹۷۰) ^(۹۷۱) ^(۹۷۲) ^(۹۷۳) ^(۹۷۴)

و مسجد عیدگاه کشمیر (که در غایت رفعت و متانت است) ساخته
ارست - خلف الصدقش همت خان میر بخشی سمت - و از بذاتش
یک با میر ابراهیم ولد میر نعمان مزبور عقد بیوگانی داشت - میر
مشار الیه بجهت رسانیدن اجناس شش لک و شصت هزار روپیه
(که عالمگیر پادشاه نذر حرمین شریفین نموده بود) در سال دوم مرخص
شده در آن حدود در سال چهارم باجل موعود رخت هستی بر بست
بالجمله اسلام خان خالی از کمال نبود - و اشعار آبدار از جویبار طبع
فکته بارش تراوش میکرد - این دو بیت از مشهور است * بیت *

* بیدو شام غم بروز ما شبیخون می زند *

* مردم چشم ز گریه غوطه در خون می زند *

* وسعت پیدا کن ای محورا که امشب در غمش *

* لشکر آه من از دل خیمه بیرون می زند *

* احتشام خان اخلاص خان شیخ فرید فتح پوری *

بسر دوم قطب الدین خان شیخ خوبن است - تا آخر عهد
جنت مکانی بمنصب هزاری چهار صد سوار رسیده سال اول جلوس
فردوس آشیانی باضافه پانصدی دو صد سوار چهاره عزت برافروخت
سال چهارم بافروزی دو صد سوار و سال پنجم از اصل و اضافه بمنصب
دو هزار و دویست سوار سر بلند گردید - و سال هشتم بمنصب
دو هزار و پانصدی هزار و پانصد سوار فایز گشته در رکاب پادشاهزاده
محمد اردنگ زیب بهادر پیشگرمی افواج متعینه جهت تادیب

(۴)
چهار سنگه بدیده معین شد - و سال نهم در حین (که دکن
مضرب خیم سلطان بود) بهمراهی شایسته خان جهت تسخیر قلعه
جنیر و سنگمذیر دستوری یافت - و بعد مسخر گردیدن سنگمذیر
بتنهانداری آنجا ماند - و سال یازدهم با اصالت خان جهت مالش
فساد پیشگان مضافات پرگنه چندوار رخصت پذیرفت - و سال پانزدهم
در تسخیر قلعه مو مصدر ترددات شده پستر همراه پادشاه زاده
دارا شکوه بکابل شتافت - و وقت رخصت بعطای علم رایت کامرانی
بر افراشت - و سال هیزدهم بنظم صوبه مستقر الخلافه نامزد گردیده
از اصل و اضافه بمنصب سه هزار و پانصد سوار لوی افتخار
بر افراشت - و سال نوزدهم بهمراهی پادشاهزاده مراد بخش بتسخیر
بلخ و بدخشان گام جلالت پیش نهاد - و چون پادشاهزاده از آنجا
برگشته آمد و بهادر خان روهله بعزیمت تذبیه المانان از بلخ روانه
شد او را بمحافظت حصن شهر گذاشت - و سال بیست و دوم
چون بعرض رسید (که او بذابر فزونی ارتکاب مغیرات از رفتن با راجه
بیتل داس که بکابل تعیین شده بود تعلل بکار برده) از منصب و جاگیر
بر طرف گشته داخل لشکر دعا گردید - و سال سی و یکم مشمول
عاطفت گشته بمنصب سه هزار و دوهزار سوار آب رفته بجو آرد
و با شاه زاده سلیمان شکوه (که بمقابله پادشاه زاده محمد شجاع

(۲) نسخه [ب] برزیده (۳) در [بعضی نسخه] بیتل داس و در [بعضی]

تعیین گردیده بود) که هر همت بر بیست - و بصوبه داری پاته و خطاب
 اخلاص خان سربلندی یافت - و در عهد اول جلوس خلد مکان در
 کومکین خاندوران (که بتسخیر آله آباد تعیین شده بود) قرار یافته
 از آنجا (که خطاب اخلاص خان باحمد خویشگی عذایت گردیده بود)
 او ب خطاب احتشام خان مخاطب گشت - و بعد جنگ و فرار شجاع
 از میدان و غا همراه شاهزاده محمد سلطان بیساق بنگاله پای همت
 برداشت - و در معارک آن صوبه قدم دولت خواهی افشوده اواخر سال
 ششم بحضور آمده دولت آستان بوس دریافت و سال هفتم همراه
 میرزا راجه جیسنگه بمهم دکن معین شد - و پس از مسخر گردیدن
 پونه بتهانه داری آنجا رحل اقامت انداخت - و سال هشتم مطابق
 سنه (۱۰۷۵) هزار و هفتاد و پنج هجری (خت هستی بسر منزل بقا
 کشید - پسرش شیخ نظام است - که پس از جنگ اول داراشکوه از
 پیشگاه خلد مکان بمنصب هزاری چهار صد سوار سرافرازی یافت *

• اصالت خان میرزا محمد •

پسر میرزا بدیع مشهدی ست - که از اعظم سادات آن بقعه
 مقدس است - و ابا عن جد بخد مت فیض موهبت تولیت روضه
 قدسیه امام ثامن ضامن علی بن موسی رضا (علیه و علی آباء السلام
 و التحیه) شرف اندوز و سعادت پذیر بود - میرزای مذکور
 در سال نوزدهم وارد هندوستان گشته احرار ملازمت اعلی حضرت

(۲) نسخه [ب] ثامن و ضامن •

نمود - و بمنصب مناسب سرافرازی یافته صبیح شاهنواز خان صفوی را
 بعقد ازدواج او در آوردند - و چون سال بیست و دوم شاه زاده
 مراد بخش بنظم دکن رخصت یافت شاه نواز خان صفوی (که بعد
 از فوت اسلام خان بصیانت آن ولایت تعیین شده بود) وکالت و اتالیقی
 شاهزاده یار قرار گرفت - ازین جهت میرزای مذکور باعتبار قرابت
 و خویشی با خان مشار الیه دستوری دکن یافت - و بالتماس شاهزاده
 از اصل و اضافه بمنصب دو هزار سوار سر برافراخت
 شاهنواز خان او را سر فوج دکن نموده بر سر مرزبان دیوگده فرستاد
 مشار الیه در مبادی حال توره و ضابطه سلاطین ایران بکار برده در رکوب
 و نزول و قیام و قعود غایت اهتمام مرعی میداشت - منصبداران
 پادشاهی (که بدعوی خواجه تاشی با عمدها سر همسری میخاریدند)
 یکدفعه از وی رمیدند - پس از آنکه براه و روش هذ آشنا شد در
 تلافی آن ایکاش کوشید - چون عقل درست و ادراک رسا داشت
 باندک ثاغت آن بومی را مغلوب رعب و هراس ساخته بر سر معامله
 آورد - متعاقب شاهنواز خان رسیده بصوابدید میرزا مهم دیوگده را
 فیصل داد - چون ببرهانپور معارفت نمود در تولد فرزند مجلس
 بزرگانه بر آراسته شاهزاده مراد بخش را با جمیع اعیان و ارکان
 بمنزل خود آورد - و زرها صرف نمود *

و چون در سال بیست و سیوم صوبه داری مالوه بشاهنواز خان
 مفوض گشت او را تعیین آن صوبه نموده بفوجداري و تیولداری

مهندسور بر نواختند - و در سال بیست و پنجم بفوجداری مازدو مامور گردید - و چون در سال سیّم شاهزاده محمد اورنگ زیب بتاخت و تاراج ولایت عادل شاهیه محکوم گشت میرزا نیز بر طبق امر اعلیٰ بتعیّنات شاهزاده شتافت - هنوز آن مهم بانصرام نرسیده بود که زمانه بتمهید و توطیۀ دیگر پرداخت - و انقلاب و آشوبی بهر ناحیۀ ممالک محروسه پدید آمد - مومنی‌ایه در دکن ماند - پس از آنکه شاهزاده محمد اورنگ زیب از بلدۀ برهانپور لوای توجّه بجانب مستقر الخلافه اکبر آباد برافراخت او را بخطاب اصالت خان بمنصب چهار هزاری دو هزار سوار و عطای توغ و نقاره بلند رتبه ساخت - و پس از اولین جلوس باضافه پانصد سوار کامیاب مباحات گشته بدکن مرخص گردید - و شاهزاده محمد اکبر را (که در سن رضاعت بود) با سایر پسران حرم دولت از دولتآباد بحضور آورده شرف استلام سدۀ خلافت دریافت - و در همین ایام بذابریه گشته عزلت برگزیده

(۲)

در سال سیوم بتازگی مورد عنایت خسروانه شده بمنصب پنجهزاری سه هزار سوار باذن پایه گردیده بفوجداری مرادآباد از تغیر قاسم خان سرافرازی یافت - و در سال هفتم باضافه هزار سوار ممتاز شد - پس از آن عارضه معیب بر مزاج او طاری گشته مدتی علیل و مریض بود - در سال نهم آخر سنه (۱۰۷۶) هزار و هفتاد و شش هجری روزگار حیاتش سپری شده بعالم بقا شتافت - برادر او میر محمود

(۲) نسخه [ج] خسروانی *

در سال چهاردهم عالم گیری تازه از ولایت رسیده بمنصب هزاری چهار صد سوار و خطاب عقیدت خان چهره آرای عزت گردید و کابلی بیگم صبیّه روح الله خان اول را بار پیوند بیوگانی دادند زود در گذشت *

* اعتماد خان شیخ عبد القوی *

بحلیۀ فضل و کمال موصوف و بتدین و تشرع معروف بود - و از دیرباز در خدمت شاهزاده محمد اورنگ زیب بهادر دوام حضور داشت - و از راست گفتاری و درست کرداری بمزید اعتماد و مزیت اعتبار عام اشتهار می افراشت - هنگام نهضت الویۀ عالمگیری از دکن بآگره بقصد انتزاع سلطنت از نهصدی بمنصب هزار و پانصدی سربلند گردیده در جمیع معارک ملتزم رکاب شاهی بود بعد از جلوس بمنصب عمده درجه پیمای اوج امارت گردید - و در سال چهارم بخطاب اعتماد خان ممتاز امثال و اقربان شد - چون بقدم خدمت و محرمیت اتصاف داشت و بسمت کار آگهی و معامله فهمی موسوم بود از سایر اعیان خلافت و نوئیان والا رتبت قرب و منزلتش افزون - گویند در خلوت بحضور پادشاه می نشست

(۳)

و اکثر در جناب خلافت حرف او مسهوع و عرض او مقبول بود اما برای هیچ کس کلمۀ الخیر نمیگفت - و باب فیاضی و فیض سانی مسدود میداشت - بذابریه قرب سلطانی و پندار اوستادی پادشاه

(۲) نسخه [ج] چهاردهم تازه (۳) نسخه [ج] حضرت *

اعتنا بشان مردم نمی‌کود - تعالی و تبختر زیاده می‌نمود - و از غایت
تفقه و تفسر نهایت تشدد و تعصب داشت *

سعیدای سرمد (که اصلش بقول یهود و بروایتی ارمزی ست
و بعد اسلام حکمیات را در خدمت میر ابو القاسم قندزی^(۳) گذرانیده
بعنوان تجارت از کاشان به تتهه وارد گشته مفتون هندو پسر شده
و هرچه داشت یغمائی ساخته ستر عورت هم بر بدن نداشت) چون
بدهلی آمد صحبت دارا شکوه (که بمجانین حسن اعتقاد داشت)
با وی در گرفت - پس از آنکه کار پردازان تقدیر^(۴) زمام امور جهانبانی
بقبضه اقتدار عالمگیری سپردند از آنجا (که نیت حق طویمت پادشاه
مذکور مصروف پاس ملت غرا و حفظ ظاهر احکام شریعت بیضا
بود) بملا عبد القوی حکم شد که او را طلبیده تکلیف لباس نماید
چون سرمد را آوردند ملا گفت چرا برهنه و عریان می‌باشی - گفت
شیطان قوی ست - و این رباعی خواند *

* خوش بالائی کرده چنین بستم مرا *

* چشمه بدر جام برده از دست مرا *

* او در بغل من است و من در طلبش *

* درن عجب برهنه کرده است مرا *

(۲) در [بعضی نسخه] تعین و تجبر (۳) نسخه [۱] قندرسکی - و نسخه

[ب] قندزکی (۴) نسخه [ب] زمام جهانبانی بقبضه (۵) در [بعضی

نسخه] دزه عجب (۶) نسخه [۱] گفته است *

ملا با اتفاق دیگر فقها تجویز قتلش نمود - و این رباعی او را که مستلزم
انکار معراج است دستاویز کرد *

* رباعی *

* آن کو سر حقیقتش یاور شد *

* خود پهن تر از سپهر پهنار شد *

* ملا گوید که بر شد احمد بفلك *

* سرمد گوید فلك با احمد در شد *

مس (۴) راست آنکه عمده سبب قتل او مصاحبت دارا شکوه بود - و الا
مثل او معذوب برهنه چندین هرزه گویان در هر کوچه و برزن
می‌گردند *

بالجملة ملا عبد القوی در احتساب امر معروف و نهی منکر
دست قوی داشت - در سال نهم سنه (۱۰۷۷) هزار و هفتاد و هفت
به تیغ جسارت یکی از مجاهیل ترکمان قاندر مغش کشته گردید
و این سانحه خالی از غرابت نیست - تفصیلاً آنکه چون تربیت
خان بایلچی گری نزد شاه عباس ثانی فرمانروای ایران دیار رفته بود
از باستجیدگی و کلفت وضعی خود آداب سفارت بآئین پسندیده
بجا نیاورده وحشت افزای آن شاه سودائی طبع آشفته دماغ
گردیده دیرین دوستیها را غبار آمای نقاض خاطر گردانید - و کار
از طرفین بغوج کشی انجامید - دران ایام سید امیر خان ناظم کابل
چند مغله ترکمان بی سر و پا را بمطافه جاسوسی گرفته بحضور فرستاد

(۴) در [چند نسخه] و راستی آنکه *

اعتماد خان بتحقیق حال آنها مامور گشت - خان مذکور یکی از آن چند کس را (که ترکمان سپاهی وضع بود) بے علاقه بند و زنجیر بخاروت طلبیده تفتیش احوال می نمود - درین وقت (که عرق جهالت آن جسارت کیش حرکت کرده) ناگهان از جای در آمده خود را بخادمی (که در بیرون اسلحه او داشت) رسانید - و شمشیر از دست او گرفته با تیغ آهیخته بچالاکی برگشت - و ضربتی کلری بخان مذکور رسانیده بهمان زخم قطع شده حیاتش نمود - نزدیکان او را نیز بتیغ انتقام از هم گذرانیدند - و خافی خان این حکایت بنوع دیگر در تاریخ خود آورده - اگرچه تحقیق خان مزبور (که فیما بین محرر و آن مرحوم رابطه تمام بود) در جذب مرآة العالم و عالمگیر نامه معلوم اما چون نوشته (که از زبان رفقای آن قلندر استماع افتاد - و غرابت بیشتر دارد) درین جا ثبت میگردند - که آن قلندر از پهلوانان عیار پیشه ایوان بود - که آن گروه بشوخی و سرگله زدن از امرا بزور زر بستانند - و بهوا می پرانند - ازین مرد هم مکرر در سورت و برهان پور کارها سرزده بود - چون گذر سیاحتش بساحت دهلی افتاد از امرای ایران رعایتها یافته قلندری چند فراهم آورد - و هر روز بباغی با رود و سرود میگذرانید - این مقدمه شهرت گرفته بوخی بکیمیا گری و جوق بدزدی و رهنی متهم کردند و آخر بعرض رسید که جاسوس شاه است - چون جرأت و دلیری او

معلوم همگنان بود کوتوال حسب الامر هنگامی که در خواب بود زنده بدست آورده مساسل بحضور پادشاهی برد - اعتماد خان بمژدهش حال مامور شد - بعد از استفسار هرچند گفت که من سیاح گداپیشه ام مفید نیفتاد - تهدید زبانی فرمود - آن اجل گرفته دید که رهایی نیست - گفت اگر امان دهید بگوش نواب آنچه هست میگویم چون نزدیک رسیده خم شد که چیزی بگوید با آنکه هر دو دست او بسته بودند بسرانگشتان نیمچه شمشیری (که بر مسند اعتماد خان گذاشته بودند) چنان بچستی و چالاکی گرفته با غلاف بر سرش زد که بکدر خیاره گردید - بهر تقدیر پادشاه بوقع قتال بسیار متأثر و متأسف گشته پرتو التفات بحال بازماندهای او افکند و پسران و خویشانش را باضافه منصب و دیگر مراحم و مواهب کامیاب فرمود *

* آله وردی خان *

عالمگیر شاهي مهین پسر آله وردی خان مشهور است - جعفر نام داشت - اگرچه مزاج این پدر و پسر و دیگر برادران همه بمزاج و مطایبه مجبول و بشوخی و بیباکی مغطور و همه از یک کرباس بودند (چنانچه تا امروز هر که ازین سلسله است بتقاید اسلاف از سر سخریت و مضحکه فرا نمی استند - و در هزل جد دارد) میرزا جعفر را با پدر از ابتدا موافقت نبود - دامن همت بکمر تلاش برزده

مجدداً قطره زن عرصه روزگار بود - بیاوری بخت و حسن سعی مورد
الطاف اعلیٰ حضرت گشته در سال بیست و یکم بمذنب هزاری
دو صد سوار سرفروزی یافت - و در سال بیست و سیوم بخدومت
قراول بیگی که ازئی اوست اعتبار اندوخت - و پستور اضافه مذنب
یافته بفوجداری جانبی مامور شد - و بعد از هزیمت دارا شکوه چون
باغ نور منزل بموکب عالم گیری نصارت یافت اول حکمی (که از ممکن
خاطر پادشاهی بمنصه نغان رسید) تعیین مشار الیه است بفوجداری
متنهر و نظم مهمات آن چکله و تادیب مفسدان آن سرزمین که باقطاع
دارا شکوه تعلق داشت - و از تفرق مردم او (که بنظم و نسق مهمان آن
قیام می نمودند) مختل و نامنظم شده تمرد سرشتان واقعه طلب
آنجا سر بفساد برداشته طریق بغی و عصیان پیموده بودند - او
بعطای ماده فیل و از اصل و اضافه بمذنب سه هزار سوار
یزان جماعه هزار سوار دو اسبه سه اسبه مباحات اندوخته رخصت
پذیرفت - و پستور بافروزی مذنب و خطاب آله وردی خان^(۳)
عالمگیر شاهی بلندنامی یافت - و در سال سیوم از فوجداری متنهر
تغیر شده بفوجداری گورکهور تعیین گشت - و در سال هفتم جبهه سای
آستان خلافت گشته چهارده زنجیر فیل (که از زمیندار مورنگ
گرفته بود) با نه زنجیر فیل پیشکش خود از نظر پادشاهی گذرانیده
مورد عاطفت گردید - و مدت ها در آن محل گذرانیده در سال نهم

(۲) نسخه [ج] جانبی (۳) نسخه [ج] یافت *

بافرویش مذنب و ارسال فرمان تفویض فوجداری مراد آباد کامیاب
مزد گردید - و در سال دهم از اصل و اضافه بمذنب چهار هزار
سه هزار سوار دو اسبه سه اسبه مورد عاطفت شد - و از تغیر
بهادر خان کوکه بنظم صوبه آله آباد شتافت - و در سال دوازدهم
سنه (۱۰۷۹) هزار و هفتاد و نه هجری همانجا بساط حیات
در پیچید - بشجاعت و همت شهره روزگار بود - و بحدود و سخاوت
دست بازند داشت - و خالی از کمال نبود - شعر میگفت - صاحب
دیوان است - ازو ست *

* کمتر ز قاشقه نتوان بود در طلب *

* صد تیشه میخورد که رساند لب بلب *

و با این خوبیا با پدر نمی ساخت - مشهور است که چون
آله وردی خان بنا بر جهت بغضب سلطانی در آمد و اعلیٰ حضرت
سر دیوان فرمودند که این را کشیده بدر آرند جعفر چست و چالاک
از دنگل برآمده از عقب گریبان پدر را گرفته کشید - و بدر ساخت^(۲)
پدر که همیشه شاکی بود زبان شکوه درازتر ساخت - جعفر باعتماد^(۳)
در آمد که هرگاه عدول از حکم پادشاهی ممکن نبود البته دیگر
باین امر اقدام می نمود - در آن وقت ما را جای رونمودن نمی ماند
و شاید حمیت و غیرت آن وقت کار را بکجا می رسانید - پسرش
امان الله است - چون در سال دوازدهم عم او حسن علی خان

(۲) نسخه [ج] کشیده بدر ساخت (۳) نسخه [ب] فراز تر •

بفوجدار می متهرا دستوری یافت اورا فوجدار نواحی اکبر آباد ساخته
باعانت خان مرزور مامور کردند - پس ازان خطاب خانی یافته
بهمراهی محمد اعظم شاه در جنگ مورچال بیجاپور سال بیست
ونهم مردانه شربت واپسین نوشید *

* اعتقاد خان میرزا بهمن یار *

پسر یمین الدوله خانخانان آصف خان است - آزاده مشرب
لا ابالی منش فراغت دوست عشرت گزین بود - ایام زندگانی را^(۲)
به بهمن آئین بسر برده اسباب ثروت و مکنت آنچه باید مهیا داشته
داد عیش میداد - با فوج و فوج کشی کاره نداشت - در کمال
آسودگی و بیغمی شب بر روز و روز به شب میرسانید - در میربخشگری
هرگاه میخواست بتمارض از رکاب پادشاهی تقاعد نموده در هر جا
بساط آرامش و تن آسانی می گسترد - و گاه بتقریب ملاقات برادر
خود شایسته خان سر به بدکن می کشید - و گاه بهمن بهانه
بولایت بنگاله می شنافت - اوضاع مختصره و کلمات متذوعه او بسیار
بر زبانها ست - نظر بر حقوق نیاگان عالیشان او و انتساب او بخاندان
خلافت (چه اعلی حضرت و چه خلد مکان) از برخی تکلیف نوکری
مرفوع القلم داشته در مراعات خاطرش میکوشیدند - و در سال دهم^(۳)
جلوس فردوس آشیانی به منصب پانصدی در بیست سوار عز و
افتخار اندوخت - و پس از فوت پدر عالیقدر باضافه مناسب

(۲) نسخه [ج] زندگی را (۳) نسخه [۱] عز افتخار اندوخت *

امتیاز یافته همواره محفوف عواطف خسروانه بود در سال نوزدهم^(۲)
از اصل و اضافه پیاپی دو هزار و دو صد سوار بر آمده در سال بیست
و دوم بمنصب سه هزار و سه صد سوار و خطاب خانه زاد خانی
چهار مباحثات افروخت - در سال بیست و پنجم از دکن (که بدیدن
برادر خود شایسته خان رفته بود) معاودت نموده سعادت اندوز
ملازمت پادشاهی گشت - از پیشگاه خلافت در آخر همین سال
بمنصب چهار هزار و پانصد سوار و خطاب مورثی اعتقاد خان (که
پدر و عم او باین نام ممتاز بودند) مطرح انظار نوازش گردیده
بتفویض میربخشی گری سرمایه اعتبار اندوخت - از آنجا (که
اکثر باظهار بیماری مراسم عهده مرجوعه را نمی توانست بتقدیم
رسانید) سال بیست و ششم هنگام معاودت الویه پادشاهی از کابل
بدار الخلافه چون ساحمت لاهور بعد نزول سعادت پذیر گردید^(۳)
التماس نمود که چندی در دار السلطنت اقامت گزیده بمعالجه
پردازد - از بنده پروری بشرف دستوری بر نواخته بتقرر سالیانه
شصت هزار روپیه خورسند ساختند - و پس از حصول صحت در سال
بیست و هفتم بدرگاه خسروی ناصیه سا گشت - از خانه زاد نوازی
ببحالی منصب و خدمت بآئین سابق سرافراز گردانیدند - و او
تا آخر سال سیم بدان خدمت والا رتبت بے دراعی طمع و اغراض

(۲) در [بعضی نسخه] محفوف و مشمول عواطف خسروانه بود (۳) نسخه

[ب ج] بفر نزول سعادت پذیر *

نعمانی در کمال استغنا و بے پروائی پرداخته ذخیرہ ستودہ نامی
اندوخت۔ و بعد از جنگ داراشکوہ در مقام سموگدہ کہ شکار گاہ ست
مشہور با حراز ملازمت عالمگیری کامیاب امتیاز گردیدہ در سال پنجم
باضافہ ہزاری بمنصب پنجہزاری ہزار سوار مطرح انظار عنایت
خسروانہ گشت۔ و در سال دہم بمرحمت علم اختصاص یافتہ
بدیدن برادر کلان (کہ دران ایام ناظم ینگالہ بود) از پیشگاہ سلطنت
مجاز گردید۔ و مدتی دران ولایت بعیش و کامرانی اوقات گذرانیدہ
دو سال پانزدہم سنہ (۱۰۸۲) ہزار و ہشتاد و دوم ہجری بمشور
عالم بالا شتافت۔ خدایش رحمت کند۔ عجب مرد راست
و درست بے ساختہ و بے پروا بود۔ حق پرستی و فقیر دوستی
بکمال داشت *

گویند روزی بدیدن مجذوبی کوچه گرد بے سرو پا شتافته بود
چون این حرکات مضافی سطوت امارت است پادشاه از روی تعرض
برسید که کسی آنجا از بندهای پادشاهی هم بود - عرض کرد که
یکه همین سیاه روی بود - و دیگر همه بندهای خدا بودند - پسرش
محمد یار خان نیز در خوبیها یکتای زمان بود - احوالش جدا
به تحویر آمده - و دختر او فاطمه بیگم زوجه مفتخر خان بن
فاخر خان نجم ثانی در آخرها پیش خلد مکان اعتباری داشت
و صدر الفسا بود *

• اقصى الفضات قاضي عبد الوهاب •

نبدیر شیخ محمد طاهر بوهرة است - که در پهن گجرات سکونت داشت - تعلیمی بفضل و کمالات یافته بحرمین شریفین شتافت و بشیخ عالی متقی (رحمه الله) پیوست - و مرید شد - و در (۲) و تقوی و فن حدیث یکانه روزگار گردید - چون بوطن اصلی معاودت نمود بدعتهائی (که اعتقاداً و عملاً در قوم خود شایع بود) برداشت و در شکست گروه مهدویه پیروان سید محمد جونپوری میکوشید و حسب وصیت شیخ خود مباد بجبهت طلبه علم راست میکرد و در وقت حل کردن آن تدریس می نمود - میگفت که یکی از دیگرے چرا مانع شود - مجمع البحار غریب المغت حدیث از تالیفات مشهور است - در سنه (۹۸۶) نهصد و هشتاد و شش میان اجین و سارنگپور مالوه جمع در اثنای راه بر رویخته کارش باتمام رسانیدند گویند عهد کرده بود که تا سیاهی تشیع و بدعتهای دیگر از دل قوم خویش شست و شو ندهد دستار بر سر نه بزدن - چون در (۹۸۰) نهصد و هشتاد و هشتاد عرش آشیانی داخل گجرات شده با شیخ ملاقات نمود دستار را بدست خود بر سرش پیچید - و گفت ایفای نذر شما بر ذمه من است - و میرزا عزیز کوکه را بحکومت آنجا نامزد ساخت شیخ بیادری میرزا اکثر رسوم آن قوم را برانداخت - پس از چندی (که ایالت آنجا بیکه از امرای ایوان باز گردید) آن جماعه باعانت او

(۲) نسخه [ب] و در زهد و تقوی (۳) نسخه [ج] و طعن اهل بی

بتازگی سرخلاف برداشتند - شیخ دستار از سر بکشان - و بعلم دار الخلافه آگوه کمر بست - و با وصف منع سید وجیه الدین گجراتی ممتنع نشد - و رسید آنچه رسید - نعلش او را از مالوه پنهرواله (که عبارت از پتن است) آورده بخوابگاه نیاگانش سپردند *

قاضي عبدالوهاب در علم فقه و اصول مهارت تمام داشت - و در عهد فردوس آشیانی مدتی بخدمت افتای پتن که مولد اوست می پرداخت - هنگامی (که شاهزاده محمد اورنگ زیب بهادر بانتظام مهمام صوبه دکن مامور گردید) قاضي بخدمت شتافته رعایت و احترام یافت - و از ابتدای جلوس آن شاه فتح نصیب بر سرپر فرمان روائی همدوستان بخدمت جلیل القدر قضای عسکر در کمال استقلال و غایت نفاذ حکم و نهایت اعتبار و اقتدار اشتغال داشت و این امر چنانچه از قاضی مذکور متمشی شد از پیشینیان کسی را باین استقلال نشد - چه مزاج پادشاهی آنهمه مصروف پاس امور دینیه بود که نظم و نسق مملکت بدین وسعت جز بحدود و سیاست شرعیه بکار نمی رفت - قضات بلاد و قضات با حکام و ولات ناز بزر می فروختند - قاضی حضور (که بزه و تدبیر خود را را نموده در تمشیت امور جزری و کلی لوای انا و لا غیری می افراشت) امرای عمده از حساب بزمیداشتند و از حسد چون کباب می سوختند

(۲) نسخه [ب] نماز بزر می فروختند - و در [بعضی نسخه] ناز بزر

می فروختند - اما صحیح ثار است که بمعنی قصاص و داد قذیل باشد *

و با این همه میگویند که قاضی در اخذ و جرید طوای داشت و زرهی خطیر اندوخته بود - مهارت خان لهراسپ (که به بیباکی و شوخی شهرت داشت) هنگامی (که بیساق دکن مرخص شد - و در حوالی دار الخلافه بدرخواست مساعدت روزی چند فروکش نمود) دران اثنا سراغ یافت که سه چهار لک روپیه را جنس کشمیر و آگوه خرید قاضی با مال تجار باحمد آباد میبرد - از قاضی دل پری داشت همه را کشیده طلبید - و بسپاه تذخواه نمود - پس از آنکه بعرض پادشاه رسید جواب داد که از روی اضطرار از سوداگران بطریق قرض گرفته ام - با منافع بآنها خواهم رسانید - قاضی سوای اغماض مصلحت ندید - و در سال هفدهم بسبب استیلاي مرض از حسن ابدال برفتن دار الخلافه مجاز گردید - و سید علی اکبر قاضی لاهور بزیارت او مامور گشت - و در سر آغاز سال نوزدهم هیزدهم رمضان سنه (۱۰۸۶) هزار و هشتاد و شش هجری در شاهجهانا باد داعی اجل را ابیک اجابت گفت - چهار پسر داشت - نخستین شیخ الاسلام که بقضائی دار الخلافه قیام داشت - بموجب طلب بحضور (سیده) از انتقال پدر بخدمت قضای عسکر معلی معزز گردید - او بخلاف پدر دیانت واقعی داشت - و ورع و صلاح او منسوب بریا نبود - از ترکه پدر (که لک شرفی و پنچ لک روپیه نقد و جواهر و جنس بسیار بود) دایم نگرفته بدیگر ورثه قسمت نمود - بکمال نیک نفسی زیست میکرد

(۲) نسخه [۱] دل پری داشت *

نظر بر فساد زمانه (که مزاجها بکذب و زور آشنا شده) انفصال قضایا
بر بینه و شواهد نمی نمود - و بیشتر ارخای عذر میکرد - تا مدعی
و مدعی علیه باهم بفهمند *

گویند در باب جواز مهم بیجاپور و حیدرآباد پادشاه ازو
استفسار مسئله فرمود - او خلاف مرضی جواب داد - و در سال^(۲)
بیست و هفتم بتوفیق فطری آلهی جذبه در بود - مستعفی خدمت
گشته از تعلقات دنیوی دامن افشاند - با وجود عذایات پادشاهی
و تحریض بر عدم ترک خدمت قضا عذر توجه از طرفی که رفته بود
نگرداند - و بتجویز او قضای اردو بسید ابوسعید خویش قاضی
عبدالوهاب که در دارالخلافه بود تفویض یافت - و در سال بیست
و هشتم بسفر حجاز مرخص گشت - و پس از عاودت ببندر سورت
خلد مکان باءزاز طلب داشته عنایت زیاده بحال او مبذول نمود
چنانچه مکرر عطر بدست مبارک بر جامه اش مالید - و تکلیف قضا
و مدارت بمیان آمد - ابا نموده التماس کرد که چند رخصت
وطن شود - که زیارت مقابر بزرگان و ملاقات عیال و اطفال دریافته
خود را برکاب رساند - پس ازان از جذاب آلهی مسئلت می نمود
که باز آلوده عمل پادشاهی نشود - اتفاقا در سال چهل و دوم فرمان
شوق عنوان مصحوب نورالحق برادرش صادر گردید - بازاده آنکه بعد
آمدن بحضور اگر شغل مدارت اختیار نماید بار مفوض کردن

(۲) در [بعضی نسخه] در سال هفتم •

مشار الیه ناچار باکراه با دل ناخواه (که همواره از جذاب خداوند
حقیقی مستدعی بود که آلوده عمل پادشاهی نشود - و زود بمقصد
اعلی پیوندد) از احمدآباد بار سفر بر بخت - در همان ایام مرض
اشتداد گرفت - و در سنه (۱۱۰۹) یک هزار و یکصد و نهم هجری طرفی
(که جاذبه اش گویان گیر بود) شتافت - پادشاه نیز نظر بر تقدس
ذات او افسوس فرموده کلمه حق بر زبان راندند - که خوشا حال او که
بعد از حج خود را ملوث بامور دنیا نساخت - درین سلطنت دومی سالت
تیموریه در دیانت و خدا پرستی مثل او قاضی نگذشته - پیوسته^(۲)
در حالت قضا هم مستعفی بود - پادشاه نمی گذاشت تا به تقریب
مهم بیجاپور (که جنگ مسلمین است) خود را کشید *

این امر جلیل القدر را دین بدینا فروشان سخت آسان گرفته اند
زرها برشوت خرج می کنند - تا بابطال حقوق مردم صدچندان
ستانند - نکاحانه و مهرانه را حلال تر از شیر مادر میدانند - از قضات
ارثی قضبات چه توان گفت - که من علم نصیب اعداست - و دفتر
دیسپاندریه و گفته زمینداران کتاب و شرع آنهاست - هرگاه درشان قضات
با علم و عمل حدیثی وارد شده (که از سه قاضی یکی بهشتی ست)
و خواجه محمد پارسا (قدس سره) در فصل الخطاب گوید آن قاضی
بهشتی هم مگر قاضی بهشت باشد اندازه گهری و ضلالت این قوم
که کمتر از جهال اند که تواند گرفت - آن مرحوم را هم چهار یسر بود

(۲) نسخه [ج] و در حالت قضا •

ازان جمله شیخ سراج الدین که دیوان برار بود - و زره‌های پادشاهی
بصرف آورده آخر کار خرقه درویشی پوشید - و در اورنگ آباد در
خدمت خواجه عبدالرحمن (که از مدت‌ها خیرباد منصب و روزگار
گفته بدر توکل زده صاحب وجد و حال بود) مرید گشت - و پس از
واقعۀ ناگزیر خلد مکان همراه شیخ خود بدار الخلافه شتافته بوقت
منعوت درگذشت - پسر دیگر محمد اکرم که مدت‌ها مدارت احمد آباد
داشت - و شیخ الاسلام خان خطاب یافته آخرها نابینا گشته در بندر
سورت منزوی بود - در عهد خسرو زمان رخت هستی ته‌کرد - از پسران
قاضی عبدالوهاب نورالحق و عبدالحق - که با یکدیگر در شکل و وضع
بسیار مشابه و مانا بودند - روزی پادشاه هم اشتباه نمود که کدام
یک است - اولین باحتساب لشکر مامور بود - و دومین بداروغگیهای
حضور می پرداخت - پسر عبدالحق محمد معالی خان که خوگر
شراب و شیفته راگ بود - و خود نیز بے حجابانه میخواند - و بشکار
شوق کمال داشت - درین عهد مدت‌ها بفوجداری ملکپور برار (که
هیزده گروهی برهانپور است) قیام داشته هیزده سال پیش ازین
کما بیش درگذشت *

(۲)

باید دانست که بوهرة بزبان هندی بمعنی تاجر است - چون اکثر
این قوم بتجارت اوقات میگذرانند باین اسم موسوم شده اند - گویند
قبل ازین بچهار صد و پنجاه سال تخمینا بارشاد یکی از صلحای فضلا

(۲) نسخه [۱] هندوی •

(که ملاعی نام داشت - و قبرش در قصبه کذبایت است) جمع
از اهل گجرات (که دران وقت عموماً بت پرست بودند) بدین اسلام
در آمدند - و چون آن شخص مذهب امامیه داشت بهمان طریق
گرویدند - و پس ازان [که سلطان احمد (که از امرای معتبر سلطان
فیروز شاه پادشاه دهلی بود) بران دیار تصرف یافت - و اسلام شایع
گردید] بتعلیم علمای وقت (که همه اهل سنت و جماعت بودند)
برخی ازان جماعت باین آئین در آمدند - و چون بین فریقین نزاع
و جدال از قدیم الایام معمول و مستمر است غبار مخالفت میان یکدیگر
برخاست - آنها که بر تشیع مانده اند همواره یکی از صلحای فضلا
از قوم خود دارند - که در مسائل شرعیه بار رجوع می نمایند - و خمس
مال را بسادات مدینه منوره می فرستند - و زکوة را بآن رئیس فاضل
میدهند - که بفقرای قوم خود قسمت می نماید *

• اسلام خان رومی •

حسین پاشا ولد علی پاشاست - و پاشا بعرف آن ولایت عبارت
از امیر است - بحکومت بصره می پرداخت - و در ظاهر اطاعت
سلطان روم می نمود - محمد عم او بتقریب از وی رنجیده باستنبول
رفت - بداعیه آنکه برادر زاده را معزول گردانیده خود منصوب شود
چون مطلبش دران جا صورت پذیر نگشت پیش ابشر پاشای حلب
(که عزل و نصب حکام برخی بلاد متعلقه روم باختیار او بود) رفته

(۲) نسخه [ج] بفقرای قوم قسمت می نماید •

بد ساوکی و ناشایستگی اطوار برادرزاده ظاهر ساخت - و استدعای
 اقطاع نمود - که محصول آن را صرف حوائج ضروری نماید - ابشر
 بحسین پاشا نوشت - که محل از لواحق بصره بوی باز گذارد
 بعد از آنکه ببصره آمد حسین پاشا بر طبق نوشته ابشر کار بند شد
 و محمد را بد لجنوی نزد خود نگاهداشت - چون محمد با اتفاق برادر
 خود پا از اندازه بیرون گذاشته بے اعتدالی آغاز نهاد حسین پاشا
 هر دو را بزدنموده روانه هندوستان نمود - ایشان بطائف الحیل برکنار
 لحسا از جهاز برآمده ببغداد پیش مرتضی پاشا رفتند - و محمد
 از روی تدبیر و تلبیس اتفاق حسین پاشا با قزلباش و وفور خزانه او
 را نموده ظاهر ساخت - که اگر شما با جمعیت خویش آمده او را
 برآرید و حکومت بصره بمن متعلق شود همین خزانه مزبور بشما
 عاید خواهد شد *

مرتضی پاشا این قصه بقیصر نگاشته دستوری گرفت - که
 از بغداد ببصره رفته حسین پاشا را برآورد - و بصره را بمحمد
 سپارد - و چون این عزیمت از قوت بفعل آرد نزدیک بصره رسید
 حسین پاشا نیز پسر خود یحیی را با فوج به نبرد او فرستاد - یحیی
 چون دانست (که با او جمعیت بسیار است - و تاب مقاومت
 ندارد) راه مطاوعت سپرده بار پیوست - و حسین پاشا از شنیدن
 این خبر آسوده سر شده عیال و اموال خود را به بهبه (۲) که از مضافات
 (۳)

(۲) نسخه [ب] سرانجامه شده (۳) نسخه [ب] منتهی

شیراز است برده بقزلباش ملتجی گردید - مرتضی پاشا به بصره
 آمده هر چند تجسس و تفحص نمود خزانه که محمد نشان داده بود
 نیافت - ازین رهگذر او را با برادر و گروه دیگر از هم گذرانید - پس
 از چند اعراب جزائر از بے هنجاری و بد سلوکی مرتضی پاشا
 ستوه آمده هنگامه آرای قتال گشتند - مرتضی پاشا شکست یافته
 ببغداد شتافت - و جمعی کثیر را از مردم او بتیغ از هم گذرانیدند
 و این مزده را بحسین پاشا رسانیده او را ببصره طلبیدند - او مال
 و عیال خود به بهبه گذاشته به بصره آمد - و کار حکومت از سر
 گرفت - و ده درازده سال دیگر بایالت و حکمرانی آن آنگا پرداخت
 و همواره با سلاطین عظیم الشان هندوستان طریقه ارسال عرائض و هدایا
 مسلوک میداشت - چنانچه در آخر سال سیوم عالم گیری نامه
 اخلاص طراز مشتمل بر تهنیت جلوس با اسپان عراقی نژاد برسم
 پیشکش فرستاد *

بالحمله چون فرمان ردای ملک روم بذابر بواعث نزاع و خلاف
 که از سرزن یحیی پاشا را بجایش تعیین فرمود مشارالیه نتوانست
 دران مرز و بوم اقامت ورزید - و روی رفتن نزد قیصر هم نداشت
 ناکام با اهل و عیال و معدودی از ملازمان جلای وطن اختیار کرده
 روی عزیمت بایران دیار نهاد - پس از وصول دران سرزمین بوی
 عنایت نشنید - و گل التفات نچید - برهمونی اقبال تصمیم عزم

(۲) نسخه [ا] بهبه (۳) نسخه [ج] ممالک روم

هندوستان نموده رهگرا گشت - و این اراده دولت آماده او در پیشگاه خلافت درجه استحضار پذیرفته خلعت با پالکی و ماده فیل حواله گرز بردار شد - که در راه بآن غربت گزین دیار امانی و آمال رسانیده امید وار جلائل مراحم نماید - چون دوازدهم سال پانزدهم صفر سنه (۱۰۸۰) هزار و هشتاد هجری بحوالی دار الخلافه شاهجهان آباد رسید بخشی الملک اسد خان و صدرالصدور عابد خان قاناقچیه دروازه شهر پناه پذیرا شدند - دانشمند خان میزبخشی پیشوا آمد - و در بارگاه خلافت آداب موافق ضابطه بجا آورده باجازه بوسه دادن تخت و مماس دست پادشاهی بر پشت او سرش از آسمان در گذشت - یک قطعه لعل قیمت بیست هزار روپیه و ده سر اسپ پیشکش گذرانید - و بنوازش یک لک روپیه نقد و دیگر انواع عطایا سرافرازی یافته بمنصب پنجزاری پنج هزار سوار و خطاب اسلام خان بلند نامی اندوخت - و حویلی رستم خان دکنی (که منزله سمت عالی بر لب آب جون) با فرش و دیگر لوازم و یک منزل کشتی (برای آنکه سفینه سوار از راه دریا بمجرای پادشاه می آمده باشد) مرحمت گردید - و افراسیاب پسر کلانش بمنصب در هزاری هزار سوار و خطاب خانی و دیگر پسر او عالی بیگ خطاب خانی و هزار و پانصدی ممتاز گشتند - و پس ازان باضافه هزاری هزار سوار و تنخواه ده ماهه نقد و معافی خوراک دراب چهره

(۲) نسخه [ج] ده ماهه و معافی *

مراد افروخت - و پستر بتغویض صوبه دارمی مالوه اختصاص یافت * ازانجا (که شجاعت و فراست از جبین حالش پیدا و کاردانی و ریاست از جبهه روزگارش هویدا بود) بالطف پادشاهی مرتقی والایه امارت هندوستان شد - مرکوز خاطر خلد مکان آنکه اهل و عیال خود طلبیده دل نهاد توطن این مرز و بوم گردد - او بنابر وجه در طلب قبائل و پسر سیوهین خود مختار بیگ تعلل می نمود و بلیت و لعل میگذرانید - ازین جهت از منصب برطرف شده و از دولت حضور مهجور گردیده در اوجین رحل اقامت انداخت در آخر سال پانزدهم بالتماس عمده الملک خان جهان بهادر ناظم دکن ببحالی منصب و خدمت فایز گشته بسرداری فوج هراول همت بخش ارباب و غا گشت - و مکررا با عساکر عادلشاهی و نبیره بهلول بیجاپوری صف آرائیها اتفاق افتاد - در نوزدهم سال پانزدهم ربیع الآخر سنه (۱۰۸۷) هزار و هشتاد و هفت هجری در عین قرار بودن جنگ با غنیم جائی که خان مذکور بود قضا را وقت تقسیم آتش در باروت افتاده فیل رم خورده راست در فوج غنیم رفت - مخالفان هجوم آورده گرد گرفتند - و ریسمان عماری بریدند - و چون بر زمین افتاد او را با پسرش علی بیگ خان بته تیغ در آوردند * * بیت *

* اجل راه سر کرد و افتاد پیش *

* کشان سوی دام فنا صید خویش *

(۲) در [بعضی نسخه] گشته خان مذکور بسرداری *

ادرا زندگی مهلت نداد - و الا کارکردگی و خدمت طلبی با پردای
و در سمت اندیشی جمع داشته مصدر کارهای نمایان میشد - بزرگی
(۲)
و عمدگی بار میزیبید - طبع موزون هم داشت - ازوست * رباعی *

* یکچند که سیر بینوائی کردیم *

* بر درگاه کبریا گدائی کردیم *

* بردیم برسم هدیه لخته ز جگر *

* تا با سگ دوست آشنائی کردیم *

و بعد فوتش افراسیاب خان از اصل و اضافه بمنصب دو هزار
و پانصدی هزار و پانصد سوار و مختار بیگ (که با متعلقان پدر
در سال هیزدهم باوچین رسیده غایبانه بمنصب هفتصدی صد سوار
سرافراز شده بود) بمنصب هزار و چار صد سوار سر برافراختند
و اموال خان متوفی سه لک روپیة و بیست هزار اشرفی (که در
ارچین و شولا پور ضبط شده بود) پسرانش معاف گشته حکم شد
که مطالبه پدر را جواب کنند - و پس از آن افراسیاب خان بفوجداری
دهامونی مامور شده در سال بیست و چهارم بفوجداری مراد آباد
از انتقال فیض الله خان کامیاب مراد گشت - و در همین سال مختار
بیگ بخطاب نوازش خان مورد نوازش خسروانی گشته در سال سیم
بفوجداری و قلعه داری مهندسور رایت افتخار افراشت - و در سال
سی و هفتم بحراسه چکله مراد آباد مامور شد - و پس از آن

(۲) نسخه [ج] داشت رباعی *

بفوجداری ماند و از آن بعد بحکومت ایلاچپور متعین گردید - و در
سال چهل و هشتم بصوبه داری کشمیر درجه اعتبار پیمود *

(۲)
* اعظم خان کوکه *

معروف بفدائی خان کوکه مظفر حسین نام برادر کلان خانجهان
بهادر کوکلتاش است - در عهد اعلی حضرت بدوام خدمات حضور
بمزید رشادت و اعتبار ناصیه احوال افروخت - ابتدا بداروغگی
عدالت فایز شده و پستمر بمرافقت سفیر بیجاپور بایصال برخی
عطایای صاحبقران ثانی بعاقل شاه والی آنجا مامور گشت - و در
سال بیست و دوم بخدمت تونک سر برافراخت - و در سال
بیست و سیوم بخشی گری احدیان یافت - و در سال بیست و چهارم
از اصل و اضافه بمنصب هزار و چار صد سوار و بخشی گری
منصبداران کابل و داروغگی توپخانه آنجا مفتخر گردید - و در سال
بیست و ششم شرف اندرز حضور گشته بتفویض میر تونکی بر خود
بالید - و پس از آن داروغگی فیول خاصه و پستمر داروغگی افیال حلقه
نیز بدو مفوض شد - و در سال بیست و نهم بیافتن داروغگی
گرز برداران تحصیل مباحات نمود - و از تغیر تربیت خان میر تونکی
باز ضمیمه کارها گردید - و از راه نوازش و خانه زاد پردی باضافه
پانصدی دو صد سوار برنواخته در آغاز سال سیم بخطاب فدائی
خان مورد عواطف خسروانه گشت - و بعد از آن (که مهمان فرمانروائی

بقبضه اقتدار عالمگیری در آمد (بوسیله نسبت کوکلتاشی مشمول الطاف پادشاهانه شده هنگامی (که در تعاقب دارا شکوه باغ اعز آباد سواد دارا خلافت دهلوی از فر نزول جهانبانی نصارت تازه یافت) او را بعطای نقاره باند آوازه فرموده به همراهی امیرالامرا شایسته خان بکفایت مهم سلیمان شکوه (که از لکهنو بجناح استعجال طی منازل نموده اراده لحوق پددر داشت) مرخص گردید - خان مذکور پیش از امیرالامرا بجانب بوریه شتافته آگهی یافت - که سلیمان شکوه میخواند - که باعانت پرتوی سنگه مرزبان سری نگر از گذر هردار گذشته سر بلاهور کشد - مشارالیه در یک شبانه روز هشتاد گروه ایلغار کرده به هردار رسید - آن سرگردان تیه حیرانی از وصول خان جلالت آئین مجال عبور نیافته ناچار بکوهستان سری نگر در آمد فدائی خان معاودت نموده ناصیه سالی آستان خلافت گردید - و رخصت یافت که بخلیل الله خان (که در تعاقب دارا شکوه تعیین شده) پیوسته ضمیمه جنود اقبال باشد - و در همین ایام (که الویه عالمگیری بعزیمت ملتان بقصبه قصور پرتو نزول افکنده بود) حسب الطلب بحضور آمده از انتقال ارادت خان صوبه دارا رده بفوجداری آنجا و گور که پور دستوری یافت - و بعد از جنگ شجاع و فرار او برفاقت معظم خان میر جمله مامور گردید - که ملتزم رکاب سلطان محمد بوده در تعاقب آن گریز پا پردازد - پس ازان (که سلطان محمد

(۲) نسخه [ب] پوریه *

در عین تکامشی و گرمی هنگام جنگ و جدال که با عم داشت از میر اهتمامی معظم خان ستوده آمده بشجاع پیوست - و دستر قوم ادبار و بیدولتی از سیمای احوالش برخوانده قویین ندامت و تنبیه بمعسکر پادشاهی (جمع القهقری نمود) معظم خان حسب الحکم فدائی خان را با توجیه بحر است و خبر داری آن شاهزاده نا صواب اندیش روانه حضور ساخت - و در سال چهارم از تغیر صف شکن خان بخندمنت میر آتشی خلعت سرافرازی پوشید *

چون آغاز سال ششم خطه دلهیز کشمیر مهبط مرکب عالمگیری گشت قوم سنبل (که قبيله ایست از قبایل افغان نیازی که آن طرف دریای نیلاب ممکن دارند) در سواف ایام برخی از آنها در موضع (۲) دهکوت موسوم بمعظم نگر (که این روی آب است) اقامت گزیده مصدر شر و فساد میشدند - فوجداران و حکام بموجب حکم آنها را ازین طرف بآن روی آب دریا کوچانیده بودند - درین والا آن طایفه بمقتضای جهالت معسک تمرد پیموده از آب نیلاب عبور نموده تهبانه پادشاهی را متصرف شدند - خان مذکور (که با توپخانه منصور در کنار دریای چناب بود) بر طبق یرلیغ والا باستیصال آن گروه پرداخته عرصه آن ناحیه را از خار وجود آنها پیرایش داد - و بدو بست آن سرزمین نموده بخنجر خان (که بفوجداری آنجا معین شده بود) سپرده معاودت نمود - و در همین سال وقت مراجعت پادشاهی

(۴) نسخه [ب] ونکوت (۳) نسخه [ب] بآن روی دریا *

از لاهور بدار الخلافه چون عرصه شکارگاه کانوادهن مضروب خيام
 پادشاهي گشت فدائي خان بمالش مفسدان توابع پناه جالندهر (که
 از راه ناعاقبت بيني سرفساد برداشته بودند) معين گردیده کاربند
 حکم گشت - سال هفتم بمنصب چهارهزاري در هزار و پانصد سوار
 هر برافراخت - و در سال دهم بفوجداري گورکهور باضافه هزار و
 پانصد سوار بمنصب چهارهزاري چهار هزار سوار بلندرتبكي يافت
 و بمستر صوبه دارمي اودهه نيز ضميمه گرديد - و در سال سيزدهم
 بحضور رسیده بصاحب صوبگي لاهور اعلام سرافرازي برافراخت
 چون در منزل غريب خانه شکست غريب باحوال محمد امين خان
 صوبه دار کابل راه يافت او از لاهور بمشار شتافته بضبط آن نواحي
 پرداخت - و بمستر بيساق جمو متوجه شد - و چون در همين ايام سال
 هفدهم سواد حسن ابدال معسکر پادشاهي گرديد فدائي خان از
 تغيير مهابت خان بنظم کابل درجه پيمای اوج بلند نامي گشته با فوج
 شايان و سامان فراوان مرخص گرديد - و بهراولي آغرخان بمالش
 افغانان بدسگال کوشیده براه بازارک و سه چوبه جنگ کان از پشاور
 بجلال آباد رسيد - و از انجا بکابل رفت - و وقت برگشتن افغانان
 زياده از مورد ملخ فراهم آمده سد راه گرديدند - کارزار سخت
 واقع شد - فوج هراول از توزک افتاده اکثر توپخانه و بهير بتاراج
 رفت - نزديک بود که چشم زخم عظيم بار هم رسد - مردانه پای

(۲) در [اکثر نسخه] کانرو آهن *

تجداد افشوده قول را محفوظ نگاه داشت - و باز آغرخان را از تهانه
 گندمک طلبیده هراول ساخت - و بار ديگر بر سر کتل چاک که دره
 دشوار گذار است نبردے معيب اتفاق افتاد - سواي تير و تفنگ
 آنقدر سنگ فیل ربا از تلهای کوه مي غلطانيدند که عرصه بر لشکر
 پادشاهي تنگ گرديد - بمحض تائيد ايزدي چندان تلاشهای دليرانه
 بکار رفت که آخر کار افغانان روگردان شده متفرق گشتند - فدائي
 خان بهمعنائی فتح و نصرت بجلال آباد رسیده در احداث محکمها
 و تعيين تمانجات پرداخت - و در دفع آن طايفه شورش انگيز از
 مراتب تاخت و تاراج و تخريب مساکن و موطن چندانکه ممکن بود
 مساعی جميله بفعل آورد - و در پيشگاه خلافت نیکو خدمتیهای او
 مقرون تحسین و آفرين گشته بخطاب اعظم خان کوکه فرق مباحثات
 بذره اعلى سون - و در سال بيستم بحضور آمده از تغير اميرالامرا
 بنظم عمده صوبه بنگاله اختصاص يافت - و در سال بيست و يکم
 چون حکومت آن مملکت بپادشاهزاده محمد اعظم شاه مغرض گشت
 صوبه بهار از تغير دکلاي شاهزاده مذکور نامزدش گرديد - خان
 مشار اليه رهگرای عزيمت تعلقه بود که نهم ربیع الآخر سنه (۱۰۸۹)
 هزار و هشتاد و نهم هجري باخرت سرا شتافت - حويلی خان مذکور
 واقع لاهور از مکانهای عمده آن بلده است - مدتها اقامتگاه صوبه داران
 آنجا بود - پسر کلانش صالح خان (که خطاب فدائي خان يافته)

(۲) نسخه [ب] ربیع الثاني •

احوالش بجای خود روم پذیرفته - درمی پسر مقدر خان داماد
خانجهان بهادر بود - در سال سی و سیوم عالم گیری در فوجداری
گوالیار برگزیده تاخته به تیر بندوق در گذشت *

• افتخار خان سلطان حسین •

بهر گران امالت خان میر بخشی است - چون پدرش سال بیستم
شاهجهانی در بلغ جهان گذران را پدرود نمود پادشاه قدر شناس نظر
بر نیکی خدمتیهای آن بنده کار طلب تلاش متد بهمرانش را منظور
نظر تربیت فرموده در سال بیست و یکم سلطان حسین بداروغگی
قورخانه سرافرازی یافت - و در سال بیست و دوم بداروغگی داغ
از تغیر رحمت خان سر عزت برافراخت - و در سال بیست و چهارم
بفوجداری میان در آب سرمایه اعتبار اندوخت - و در سال سی
و یکم باضافه سواران از اصل و اضافه بمنصب هزارگی پانصد سوار
کامیاب درآمد گردید - و بهمرایه مهاراجه جسونت (که بهصلاح اندوختی
دارا شکوه حقیقه بمقابل شاهزاده محمد اردنگ زیب بهادر تعیین
شده) رخصت مالیه یافت - در همان ایام آن شاهزاده نصرت نصیب
بههمدانی اقبال از دریای نریده گذشته بدان صوبه درآمد - راجه
صد راه گشته مستعد کارزار گردید - پس ازان (که سران نامی (اجپوت
علف تیغ عالم گیری شدند - و مهاراجه هوش باخته راه فرار گرفت)
جمع از کمکیان بموکب عالم گیری پیوسته بمیدان جان بدر بردند
(۲) نسخه [ج] در سال سیوم (۳) در [بعضی نسخه] بر کویله تاخته •

سلطان حسین (که با معتبران به پیش آهنگی هراول متعین بود)
خود را بگذار کشیده راه آگره سر نمود - و چون سریر فرمان رانی
هندوستان بجلوس عالم گیری تزیین پذیرفت ازانجا (که جوهر
ماهیت از خالی از فروغ آگاهی نبود) با انواع التفات پادشاهی مقتدر
گشته باضافه منصب و خطاب افتخار خان چهره مباهات افروخت
و بعد از جنگ شجاع از تغیر سیف خان بخدمت آخته بیگی
و از اصل و اضافه بمنصب دو هزارگی هزار سوار امتیاز گرفت - و در
سال ششم از تغیر فاضل خان (که بوالا پایه وزارت درآمد) بخدمت
میر سامانی خلعت افتخار پوشید - و چون خان مذکور پی بمزاج
پادشاهی برده بود مدتها کار را باستقلال تمام سرانجام داد *

در سال سیزدهم پادشاه رسانیدند که شاهزاده محمد معظم
ناظم دکن از بدهمنشینی و طبیعت پرستی بفریب خوشامد گویان
از جا رفته اراده خود رانی و خود آرائی دارد - لهذا او را متعبد
و محرم راز دانسته رخصت دکن یافت - و اندرز تلخ و شیرین
در خور وقت بزبان او حواله رفت - مومی الیه خود را جلد و چسبان
رسانیده امانت برگذازد - چون پادشاهزاده را مشرب اخلاص صافی بود
و اخبار ناراست لمعان مدق نداشت جز تسلیم و رضا طلبی جواب
سر نزد - و برایت ذمه اش بر پادشاه متحقق گشت - و غضب بلطف
تبدیل یافت - اما درین ضمن بمعاشرت بدگویان قابو جو بذابریه
عقاب متوجه حال افتخار خان گردید - و بعد رسیدنش بهحضور

با آن همه اعزاز و اعتباری که داشت مورد برطرفی منصب و خطاب شده گرز بردار تعیین شد - که او را از دریای اُتک در گذراند - و در سال چهاردهم بعفو تقصیر و بحالی منصب و خطاب مجددا مشمول التفات گشته بنظم صوبه کشمیر از تغییر سیف خان مامور گردید - و پستتر از کشمیر معزول شده در آن هنگام (که شورش افغانان کابل شده بود) او باقامت پشاور رخصت یافت - و در سال نوزدهم بفوجداری بنکشات نامزد گشت - و در سال بیست و یکم بحکومت اجمیر مرخص شد و پس از آن بهمراهی شاهزاده محمد اکبر دستوری یافت - و در سال بیست و سیوم بفوجداری جونپور سرافراز گردید - و در سال بیست و چهارم سنه (۱۰۹۲) هزار و نود و دو هجری همان جا بساط همی در نورید - پسراش عبدالله و عبدالهادی و عبدالباقی بحضور رسیده خلع ماتمی یافتند - و در عهد خلد منزل یکی از آنها بخطاب امالت خان مخاطب گشته بنیابت مختار خان بامور خانسامانی می پرداخت - درین عهد کمال افلاس و فلاکت سرزده بدکن آمد - قدر شناسیهای نواب آصفجاء بفریادش رسیده بدیوانی دکن منصوب گردید - و آخرها بحراست حیدرآباد متعین گشت و در آنجا پیمانۀ حیاتش لبریز گردید - و دیگرے بخویشی معذور خان شهرت داشت - خطاب تفاخر خان یافته در عهد محمد فرخ سیر قلعه دار و حارس بیجاپور شده مدتها در آن ویرانه بسر برد

(۲) در [اکثر نسخه] بکمال افلاس .

و درے از آسودگی و جمعیت بر احوال بر اختلالش نکشود - همانجا زندگی بسر برد *

* آتش خان جان بیگ *

بحر بخندان بیگ (در بهانی ست - که سال اول جلوس خلد مکان در جنگ محمد شجاع جان نثار گردید - نام برده در همین حیات پدر بدولت (روشناسی پادشاه فایز بود - سال بیست و یکم بخطاب آتش خان لوائی ناهوری افراشت - و سال بیست و پنجم از تغییر سلاح خان بخندمت میرتوزکی چهره امتیاز بر افروخت - برادرانش یکی منصور خان - که چندے بمیرآتش دکن مامور بود - پستتر حارس اردنگ آباد گردید - دومین یوسف خان - که در عهد خلد مکان بفوجداری قمرنگر عرف کرنول سرافرازی داشت - و در عصر خلد منزل بنظم صوبه حیدرآباد نامزد شد - و پاپرا مفسد را کشت - اعقاب اینها در دکن باقی *

مجمله از کیفیت پاپرا بزبان قلم میدهد - نام برده از اراذل اهل حرقة تلنگانه بود - در عهد خلد مکان (که رستم دل خان بنی مختار صوبه دار حیدرآباد بود) پاپرا مذکور خواهر خود را که مالدار بود کشته بدان دستمایه پادگان فراهم آورده بر کوه ملجای خود ساخت و دست رهزنی و دست اندازی بر مسافریں و رعایای آنطرف دراز کرد - فوجداران و زمینداران نواح در فکر گرفتن او شدند - او باستماع

این امر نزد ونگت رام زمیندار برگذنه بولاس^(۲) سرکار ایامکندل شدافته
 نوکر او گردید - و بعد چندی در آن جا شروع بقطاع الطریق نمود
 زمیندار مزبور بعد اثبات دزدی از او را معین ساخت - چون پسر
 زمیندار مذکور کسل مند شده بود در ضمن اسارا رهائی یافته در
 موضع شاه پور عماله برگذنه تری^(۳) کذده سرکار بهونگیر که جای قلب^(۴)
 واقع شده با سرور نامی مفسد پیشه دمساز گشت - و در آنجا گدازه
 ساخته علانیه بتاخت و تاراج می پرداخت - (ستم دل خان قاسم خان
 جماعه دار را فوجدار برگذنه کلپاک (که بمسافت قریب از شاه پور
 واقع گشته) مقرر نموده برای دستگیر ساختن پاپرا تاکید نمود - در
 جنگ قاسم خان کشته شد - و سرور با پدر دل خان نامی جماعه دار
 پیادگان همراهی خود در فتون سپاه گری بسفاهت پیش آمده جنگ
 یلغک نموده کشته گردید - پاپرا چیره شده به بنای قلعه تاریکند
 پرداخت - و تا ورنکل و بهونگیر میزدید - و ابواب بلا بر روی سنگه
 آن نواح می کشود *

خادم منزل بعد فتح بزم محمد کام بخش یوسف خان در زمینی را
 صوبه دار حیدرآباد ساخته برای گرفتن پاپرا تاکید بلیغ فرمود - خان
 مزبور دلاور خان جماعه دار را با فوجی شایان تعیین نمود - نام برده
 در وقتی (که آن شقی بمحاصره کلپاک سرگرم بود) بر سرش رسیده
 (۲) نسخه [ب] - بولاس سرکار ایامکندل (۳) نسخه [ب] تری کذده (۴)
 در [بعضی نسخه] بهونگیر *

بعد زن و خورد او را منہزم ساخت - و در کلپاک تهانه قایم نمود
 درین ضمن خسرو پور پاپرا [که با جمعی کثیر از مدتی در شاه پور
 محبوس و در شکنجه انواع عذاب بود - و غیر از زن او (که هر روز
 جنس خوردنی برای او می برد) هیچ کس ماذون نبود که پیش او
 بیرون] بدست زن خود چند عدد سوهان طلب داشته زنجیر پای
 خویش و چند محبوس دیگر بریده روزه (که آن شقارت آثار برای
 شکار ماهی بیرون شاه پور رفته بود) باتفاق دیگران بر آمده پیادهای
 نگهبان محبوس خانه و دروازه قلعه را کشته متسلط گردید - باستماع
 این خبر پاپرا مضطرب گردیده خود را نزدیک قلعه رسانید - و صدای
 توپ از بالای قلعه بلند شد - چون برادرانش بزمینداران کلپاک
 اشاره این معنی کرده بود بمحور رسیدن صدای توپ دلاور خان
 با فوج روانه گشت - پس از رسیدن متصل شاه پور آریزو ستیز غریب
 رودان - آخر پاپرا هزیمت یافته بتاریکند شدفت - چون این خبر
 بیوسف خان رسید ازل میرزا علی کار پور از خود را تعیین نمود
 و ثانیاً خود هم با فوج شایان رسیده تا نه ماه بمحاصره تاریکند
 پرداخت - پس ازان جهنده قول استناد نمود - هر که از قلعه
 بر می آمد انعام می یافت - پاپرا تغییر وضع نموده از قلعه مزبور
 بدر زد - و بدست همان برادر زن گرفتار گردید - چون پیش یوسف
 خان آوردند خان مزبور بزد بزد او را جدا ساخته سرار بحضور

(۲) در [اکثر نسخه] او بدست زن خورد *

پادشاه فرستاد *

* بیت *

* دهقان سال خورده چه خوش گفت با پسر *

* گای نور چشم من بجز از گشته ندری *

* امانت خان میرک معین الدین احمد *

خان آموزش نشان میرک معین الدین احمد امانت خان خوانی
 راستی منش درستی آئین - دیده در حقیقت بین - فقیر مشرب
 غنی مزاج - فرشته خوی قدس امتزاج - پسندیده شیم ستوده اخلاق
 صاحب صورت بلند وفاق - سعادت سیمای عالی فطرت - مافی ضمیر
 والا فکرت - موسس قواعد دیانت و امانت - مشید بذیان فتوت
 و سماحت - نیکو رای خیر اندیش - کم کینه و مهر بیش - اصل
 موطن اسلاف بزرگوار آن حمیده صفات پلده هرات دار السلطنت^(۲)
 خراسان دیار است - جد کلانش میر حسن نام از پدر گرامی پدر
 خویش میر حسین (که از اعیان آن شهر بود) کیف ما اتفاق (نجیده)
 بر سبیل قهاجر بقصبة خوانف (که آله ایست مختصر ازان مملکت
 و مردم آنجا از قدیم الایام بکیاست و فطانت شهره آفاق اند) سر
 کشید - خواجه علاء الدین محمد (که از اکابر و روسای آن مکان بود)
 نظر بر قدم شناسائی نیاگان باستمالک و دلجوئی پرداخته در خانه
 خود نگاهداشت - چون بوازق مجد و شرافت از نامیه حالش لعمه
 ظهور میداد مبیة خود را بحباله عقدش در آردن - ناگزیر مشار الیه

(۲) در [بعضی نسخه] که دار السلطنت *

همان جا رحمت اقامت انداخته صاحب اهل و عیال گردید - پس ازان
 (که خواجه شمس الدین محمد خوانی مشهور خلف رشید خواجه
 مذکور در ملازمت عرش آشیانی پایه افزای بزرگی و اعتبار گشت)
 میرک کمال ولد میر حسن معطور مع پسر خود میرک حسین
 نزد تغائی خود بهندوستان آمده روزگار برفاه و آسودگی میکند زانید
 درین جا نیز با یکی از بذات سادات همشهری خویش پیوند بیوگانی^(۲)
 نمود - میرک عطاء الله ازان عقیقه متولد شد - که در یساق بلخ بخششی
 پادشاهزاده محمد اورنگ زیب بود - و بمزید قرب و اعتبار امتیاز
 داشت - بذایر وجه از شاهزاده جدا شده در زمره ملازمان پادشاهی
 انسلک یافته بمنصب هفت صدی سرفراز گشته اولاً ببخششی گری
 احدیان متعینه کابل و بستر بدیوانی صوبه پنده تعیین یافت - همان
 جا در آخر عهد اعلی حضرت شمع حیانتش به تذبذب اجل خاموش
 گردید - اما میرک حسین در عهد جنت مکانی بمنصب سلطانی
 و التفات خاقانی چهره عزت افروخته بکار دانی و معامله فهمی
 سمت اشتها گرفت - در سال هشتم جهانگیری بهمرای شاه زاده
 سلطان خرم مخاطب بشاهجهان بر مهم رانا متعین شد - چون
 آدیپور مضرب خیام شاهی گردید و مکانهای معتبر رانا تها نه نشین
 گشت مشار الیه ببخششی گری و واقعه نویسی کوهلمیر مامور شد^(۳)

(۲) نسخه [ب] هم سری خویش (۳) نسخه [ب] کوهلمیر - و در
 [بعضی نسخه] کوهلمیر *

و پس ازان ببخشي گري دکن سرمايه اعتبار افروخت - و بعد
از جاوش صاحب قراني بتفويض ديواني دکن امتياز يافت - و ازان
وقت تا امروز (که زياده بر صد سال است) اين کار ارثي اين
خانواده شده - در سال هشتم بانعام ده هزار روپيه و عطای خلعت
و اسب مباھي گشته بعنوان سفارت با ارمناني یک لک و بيست
و پنج هزار روپيه نزد نذر محمد خان والي بلخ برفاقت پايده بے
سفير خان مذکور رخصت يافت - و در نامه پادشاهي القاب موصی اليه
بفقره سيد صحيح النسب و پسندیده حسب مصدر گرديد - و بعد
معاودت از توران ديار بذاير جهت معاتب گرديد - چون فوت نمود
ورثه در مطالبه سرکار مشغول الذمه ماندند - خاندوران نصرت جنگ
ديون آشنائي موصي داشته باءانت خویش براءت آنها حاصل کرد
خلف ارشد آن مرحوم ميرک معين الدين احمد مذکور در ريعان
شباب بود - بعد تحصيل علوم رسميه بنوکري پادشاهي فايز گشته
در سال (۱۰۵۰) هزار و پنجاهم هجري از پيش گاه خلافت
ببخشي گري و واقعه نويسي صوبه اجمير چهره رشد ميان همسران
برافروخت - و پس ازان اغلب که بتقريب کار بکن شتافت
چنانچه شيخ معروف بهکري در نسخه ذخيرة الخوانين (که در
سال (۱۰۶۰) هزار و شصتم بتکثير در آورده) مرقوم ساخته - ميرک
معين الدين پسر ميرک حسين خواني (که حقيقت پدر و پدر کلان
ايشان در بزرگي و تبيله داري از آفتاب بزرگ تر است) درين حوالی

بفهم و فراست و دانش و حسن خط بهره کامل دارد - و در ديار دکن
بعزت بمرومي برد - در سال بيست و هشتم شاهجهاني بهمراهي
شاهزاده دارا شکوه بيساق قندهار رفته بعد معاودت ازان مهم در
همين سال مطابق سنه (۱۰۶۴) هزار و شصت و چهار هجري از
پيشگاه فردوس آشياني بخدمت ديواني و بخشيگري و واقعه نويسي
صوبه ملتان نوازش يافت - و زمان ممتد دران ديار گذرانيد - وضع
و شريف و مغير و کبير آنجا نظر بر راستي و درستي و صلاح و تقوي
(که پيرايه حالش بود) حلقه ارادت در گوش کشيده مريدانه سلوک
میکردند - تا امروز ميرک جيو زبان زد اهل آن ديار است - دو گروهی
شهر باغ و حويله طرح کرده - که بکوئله ميرک جيو شهرت دارد
و در عهد عالمگيري بدیواني صوبه کابل اختصاص گرفته بخطاب
امانت خان مخاطب گرديد *

هرچند نزول اسما از مبدأ فياض بمناسبت مسمی ست
و مسمی را در مطابقت اسم جود بجا اما اين جا نتوان گفت که اسم
عين مسمی ست - بلکه اين را از هزاران شرف و بها ست - در عالم
ايجاد و تکوين هيچ صفت بامانت و ديانت نميرسد - بس عزيز
و کم ياب - هر جا گل کند بهار نمو برکات است - و سرمايه علو درجات
کيميای اقبال و سعادت است - و سرچشمه افزوني و زيادت - در
چار بازار روزگار سودها بدلالگی ديانت برده اند - و در حديقۀ
زندگاني ثمرات مقصود از شجر امانت چيده *

بالجملة در سال چهاردهم عالم گيري از اهل و اضافه بمنصب
 هزاري دود سوار و از تغير عذابت خان بدیوانی خالصه شریفه
 و عذابت درات بلور اعزاز اندوخت - و چون سال شانزدهم اسد
 خان (که پس از فوت جعفر خان بامور وزارت بر سبیل نیابت
 می پرداخت) دست از کارها کشید حسب الحکم خان مذکور
 و دیوان تن افراد دفتر خردها بدستخط و مهر خویش می رسانیدند
 از آنجا [که هم ارباب دیانت (که بے شوب ریا و غرض باشد) مصروف
 احقاق حق و بهبود ولی نعمت است] املا از لومنت لایم خوف^(۲)
 و ترس ندارد - در آن ایام بیگمات محل و خواجه سرایان معتبر (که
 پادشاه راه سخن داشته مغرور قرب و اعتبار بودند) بشوم طمع
 خود مجوز و مکلف کارهای بے ضابطه شده مکرر سفارش بیجا
 میکردند - چون اینجا سفارش وقع نداشت و هرچه متضمن کفایت
 سرکار و رفاه خاق الله می بود بے تحریک محرک بعمل می آمد قطعا
 تیغ شان نبرید - ناگزیر کمر بستیزه چست بسته چون ناخن کاوش
 آنها هیچ جا بند نشد بتقریر عبد الحکیم پیش دست پرداختند
 از آنجا (که بسبب سفارش پیوسته دل نگران و برای استعفا بهانه جو
 می بود بهمین تقریب در سال هیزدهم در مقامات حسن ابدال
 مستعفی گردید - هرچند پادشاه فرمود (که تقریر پیش دست موجب
 استعفا نمی گردد) قبول نمود - چون نقش دیانت و کاردانی بر لوحه^(۲)
 در [بعضی نسخه] خیف و ترس •

خاطر پادشاهی مرتسم بود فوراً خدمت حراست دار السلطنة لاهور
 و قلعه داری آنجا تفویض یافت - و هنگام رخصت دیوانی صوبه نیز^(۲)
 ضمیمه گشت - هرچند از قبول کار مالی ابا آرد پادشاه فرمود که
 پسر کلانش عبدالقادر سرانجام خواهد داد - در آنجا هم سوی حویلی
 خوانی پوره متصل چوک کلان حویلی و حمام طرح نموده که مشهور
 عالم است - در سال بیست و دوم هنگامی (که مواد اجیر مضرب
 خیام پادشاهی بود) بتفویض دیوانی صوبجات دکن خلعت امتیاز
 یافت - ازان بعد تا امروز این دیوانی اکثر درین دودمان مانده
 چون سال بیست و پنجم خجسته بنیاد اورنگ آباد بورود موکب
 پادشاهی فیض آمد گردید حویلی نظام شاه مشهور بسبز بنگله (که
 بالفعل حاکم نشین آن بلده است) محل سکونتش بود - بشاهزاده
 محمد اعظم شاه تعلق گرفت - خان مغفور خواست که گدھی هرسل را
 که در کروهی شهر است خرید نموده بطریق ملتان ببودباش خود
 بپاراید - پادشاه حویلی ملک عذیر را که متصل شاه گنج است تجویز
 فرمود - آن مرحوم باستعارت راضی نشده از سرکار والا ابتیاع نمود
 چنانچه آن هم بکونه اشتها گرفت •
 اوائل سال بیست و هفتم چون نهضت پادشاهی بجانب احمد نگر
 تصمیم یافت از آنجا (که پیش نهاد خاطر ممالک پیرای خلیفه زمان
 تسخیر بیجاپور و حیدر آباد بود) آن حق آگاه از جنگ مسلمین^(۲)
 در [بعضی نسخه] صوبه نبر •

احترار لازم شمرده فرد استعغای نوکری (که سر دست داشت)
 گذرانید - پادشاه قدر شناس متفلس گشته همراه نگرفت - و بحراست
 خجسته بنیاد گذاشت - پس از چند ماه سال (۱۰۹۵) هزار
 و نود و پنج هجری طایر روح پر فتوحش بسیر هوای حدیقه جنان
 پرواز نمود - جنوبی شهر (که متصل آن درگاه عرفان پناه شاه نور
 حمامی واقع شده) آسود * سید بهشتی شد * تاریخ این واقعه
 یافتند - حقیقه اطلاق این حرف مرگ بر امثال این بیدار دلان (که
 بتحصیل حسنات صوری و انذار مثنویات معنوی زندگی ابد دارند)
 از مرسومات است *

* هرگز نمرده اند و نمیرند اهل دل *

* حرفه ست نام مرگ برین قوم ترجمان *

حقایق آگاه میان شاه نور حمامی (که درویش صاحب کمال بود)
 اکثر میفرمود - که آنچه مردم از ما می طلبند این بابای پیر دارد
 و اشاره بآن شناسا دل می نمود *

خوافی خان صاحب تاریخ لب لباب (که مرد صادق القول
 انصاف پژوه است) آورده - که دیانت دار واقعی (که ترقی خویش
 ملحوظ نداشته رفاه خلق بیش از کفایت سرکار منظورش باشد
 و در حکومت او ضرر مالی و جانی باحدی نرسیده) بجز امانت
 خان کمتر شنیده و دیده شد - مکرر اعمال مطالبه دار و زمینداران

(۲) نسخه [۱ ب] بسرهوای *

ندار در محبوس خانه قریب بهلاکت رسیده برای سرکار غیر از
 مظلومه و بدنامی حاصل نبود - قلیله بقدر حال بوعده و قسط بهرکس
 مقرر نموده سردان - چنانچه در امور یکدفعه ازین وجوه نقصان
 دو لک روپیه از نوشته اخبار نویسان بعرض رسید - بر خاطر پادشاهی
 گران گذشت - چون بر کیفیت حال اطلاع شد استحضار فرمودند
 در دکن هم ده دوازده لک روپیه بابت بقایای سفوات بر ذمه
 رعایای سقیم الحال بود - که هر سال احدیان و منصبداران تعیین شده
 دایم وصول نا کرده خود مبلغ موقوفانه گرفته طومار ندارند می آوردند
 همین قسم مبلغ خطیر از پیشکش به بومیان ندار یک قلم معاف
 نمود - اتفاقاً روزی پادشاه تعریف دیانت او می کرد - عرض نمود
 که مثل من خاین دیگری نخواهد بود - هر سال مال دلی نعمت را
 بر باقی داران معاف می نمایم - پادشاه فرمود که میدانم شما خزانگه
 آخرت ما را معمور میکنید - انتهی کلامه *

فی الواقع در پیشگاه خلافت نقش نوکری آن بزرگوار با این
 منصب قلیل (که زیاده بر درویشی نبوده) بوضع غریب نشسته
 بسا امور که در دایره مردمی نمی گنجید اگرچه همه حکم پادشاهی
 بود از خدا ترسی و مهربانی دلی بعمل نمی آورد - و ازان جهت
 که خلاف مرضی آقا ست استعغای نوکری می نمود - پادشاه حق آگاه
 نظر بر بی غرضی و راست مزاجی او بتغافل میگذرانید *

(۲) نسخه [۱ ب] مروت •

از مخلص خان بخشی نقل کنند که میگفت امانت خان
طرفه جا در مزاج خلد مکان داشت - در آن هنگام (که بلده اورنگ آباد
بقدم پادشاهی زینت پذیرفت) شاهزاده معزالدين عرضي نمود که
کار خانجات ما بسبب قلمت مکان بیرون شهر افتاده درین برشکال
بوسیده می شود - حویلیهای سنجریک متوفی که حمامش مشهور
آن شهر است (که بتازگی داخل فزولای شده و هنوز ورثه اش برنیاوده)
برای نگهداشت اسباب مطلوب - پادشاه بنا بر تعلقه بآن مرحوم
پروانگی فرمود - ناشنیده انگاشت - باز عرضی شاهزاده از نظر گذشت
بمحمد علی خان خانسامان (که در قرب و اعتبار سهیم و شریک
داشت) حکم شد - که بامانت خان سزاولی نموده آن مکان را بکسان
شاهزاده حواله نماید - آن حق پرست باین هم اعتنا نمود - تا آنکه
روزی در سواری (که هر دو در جلو بودند) محمد علی خان عرض
کرد که برای حویلی مرشد زاده هر چند سزاولی نموده بجائے نرسید
پادشاه متوجه امانت خان شدند - خان مذکور بے محابا عرض کرد
که هرگاه درین برق و باران بشاه زاده جا بهم نمی رسد مردم سنجری
بیگ را کجا سرو سایه پیدا می شود - من بر خود می ترسم که کل
و کورے چند دارم - فردا این روز بر آنها است - معا فرد استعفاي
نوکری گذرانید - که این کار بدیگری مقرر شود - پادشاه سر فرود برده
هیچ نگفت *

(۲) در [اکثر نسخه] شده هنوز *

در اوضاع معیشت ضوابط اغنیا بکار نمی برد - و به تکلفات
دنیا داران اصلا آشنا نبود - و تعلی بفضیل و کمالات رسمیه نیز داشت
ترجمه شرعة الاسلام (که نسخه ایست جامع در آداب شریعت)
از مولفات او است - و در خط شکسته و نستعلیق صاحب تعلیم
و تصرف است - هفت پسر و هشت دختر داشت - از همه اعقاب
کثیر مانده - الا وزارت خان متخلص بگرامی (که پسر دوم اوست)
بحسنات شگرف سرآمد اوان بود - طبع موزون داشت - صاحب
دیوان است - این شعر از مشهور *

* تا قافله سالار جزون فال سفر زد *

* دیوانه ما دامن محورا بکمر زد *

یک پسر داشت موسوم بمیرک معین خان - پیش ازین چندی
ودیعت حیات سپرد - از فرزند نماند - احوال دیگر اخلاف آن
غفران پناه مثل میر عبد القادر دیانت خان و میر حسین امانت
خان ثانی و کاظم خان جد بیواسطه محرز این اوراق جداگانه بر
صفحه بیان ثبت گردیده - از حسن نیت آن بزرگوار است که درین
انقلاب آباد روزگار (که بیک سمت و کشاد مژه چه خاندانهای عظیم الشان
گرفتار دلت و خواری نگشته - و تا چشم زدن آنکه سر بفلک میسود
بخاک راه یکسان گردیده) فرزندان او بچهار واسطه تا حالت تحریر
(که (۱۱۵۹) هزار و یک صد و پنجاه و نهم هجری است) بعزت

(۲) در [بعضی نسخه] شرعیه *

و آبرو دیوانی دکن و دیگر خدمات عمده بے تفرقه حادثه روزگار (که کمتر بدیگران مشاهده میشود) دارند *

* ایرج خان *

خلف رشید قزلباش خان افشار است - در حیات پدر برشادت و کارطابی نامی برآورده مصدر بهادری و پردای گردید - و در خدمت داروغگی توپخانه دکن بکار دانی و بیغرضی شهرت تمام گرفت - چون پدرش در سال بیست و دوم شاهجهانی در قلعه داروغی احمدنگر درگذشت او را از اصل و اضافه بمنصب هزار و پانصدی هزار و پانصد سوار و خطاب خانی و محافظت قلعه مذکور سرافراز ساختند از همه فطری و کرم ذاتی مردم پدر را نگذاشت که متفرق شوند همه را از سپاه و شاگرد پیشه نگهداشت - و جوای نام گشت - و از سعادت مادی و نیک اندیشی قرض پدر را بر ذمه خود گرفته بهر پدرش خویش و تبار همهت مصروف نمود - در سال بیست و چهارم باضافه پانصدی بر نواخته از انتقال قزاق خان بتهانه داروغ پانهری مضاف صوبه دکن نوازش یافت - و پستر بحضور رسیده در سال بیست و پنجم بخدمت میرنوزکی چهره افتخار برافروخت - و چون پادشاهزاده دارا شکوه با لشکر گران بیساق قندهار مامور شد بخشیکری بخان مزبور تفویض یافته بهطای عام تارک مباحات افراخت و پس از معادلت ازان مهم بفرجدارگی جمو و کانگره و انعام پنجاه و هفت محل از کوهستان مزبور سر بلند گردید - و در سال سیم

چون شاهزاده محمد اورنگ زیب بهادر ناظم دکن بمالش علی عادل شاه و تاخت و تاراج ملک او مامور شد خان مزبور نیز بهمراهی میر جمله (که با لشکر جرار حضور کمکی شاهزاده قرار پذیرفته) رخصت یافت - و شاهزاده بعد از کشایش قلعه بیدر او را باتفاق نصرت خان و کارطلب خان بسمت احمدنگر (که مردم سیوا و مذاجی بهونسله سر بشورش برداشته بودند) کسبل نمود - بذابر حدوث عارضه بمزاج اعلی حضرت دارا شکوه از کمین جوئی و قابو طلبی (که همیشه در شکست برادران میکوشید) مهم بانجام نارسانیده آمرای کمکی را بسزاولی شدید طلب حضور نمود - ایرج خان (که با داراشکوه ربط تمام داشت - و خود را داراشکوهی میگرفت) باتفاق معتقد خان پسرکلان نجابت خان نقاره زنان راه هندوستان گرفت - گویند شاهزاده بوزیر خان نایب برهان پور نوشته بود که باستمالت هر دو پرداخته نگاهدارن - و الا فریب و غدر بکار برده آنها را دستگیر نماید - چون بظاهر باد مزبور پیوستند خان مذکور بتقریب ضیافت استدعای قدوم نمود - میخواستند که طریق اجابت پیمایند - آگهی شد که زیر کاسه نیم کاسه هست - همان وقت کوچ کرده برای افتادند - و از دریای نریده بدست قاصدان شاهزاده ایرج خان این بیت نوشته داد

ظاهرا بوزیر خان فرستاده باشد *

* بیت *

(۲) نسخه [ب] بمالش عادل شاه (۳) نسخه [ج] نصیر خان و در [بعضی

نسخه] نصیری خان •

* صد شکر که از فریده پایاب گذشتیم *

* صد گوز و نود ریش که از آب گذشتیم *

و چون بحضور رسید بفوجداری یکی از محلات شرقیه دستوری یافت
و در ایام جنگ باشاره دارا شکوه جمعیت زیاده نگاه داشته روانه
مستقرالخلافه شده بود - نتوانست خود را بروقت رسانید - و پس
از آن (که کوس کامیابی عالمگیری بلند آوازه شد - و داراشکوه بی سدر
دشمن فرار گردید) خان مذکور ناصیه خجالت بر زمین ضراعت
گذاشته باستشفاع عمده الملک جعفر خان بعفو جرائم مشمول مراحم
خسروانه گشت - و در همان ایام خان مشارالیه بصوبه داری مالوه
رخصت یافت - ایرج خان نیز در سلک کمکیان آنصوبه انسلاک گرفت
و در آغاز سال سیوم بفوجداری بهیلسمه مضاف صوبه مسطور سرمایه^(۲)
عزت اندوخت - پس از آن بفوجداری ایلیچپور اختصاص گرفت
و چون سال نهم دلیر خان بتحصیل پیشکش چاندا و دیوگدهه تعیین^(۳)
یافت خان مذکور نیز بمرافقت او مامور شد - و بتقدیم نیکوخدمتی
در آن مهم مورد عنایت پادشاهی گشته از اصل و اضافه بمنصب دوهزار
و پانصدی دو هزار سوار چهره دولت افروخت - پس از آن مدتی
بتعیذاتی دکن گذرانیده در سال نوزدهم بار دیگر بفوجداری ایلیچپور
از تغیر خانزمان متعین گشت - و در سال بیست و چهارم بنظم صوبه
(۲) نسخه [۱] بهسلیمه - و نسخه [ب] بهسلیمه (۳) نسخه [ج] چاندا
و دیوگدهه •

بوهان پور فرق اعتبار بلند نمود - و بعد از آن بصاحب صوبگی
پور سرمایه اعزاز اندوخت - بیست و سیوم رمضان آغاز سال
بیست و نهم سنه (۱۰۹۹) هزار و نود و ششم هجری بساط حیات
در نور دید - و در باغ خودش (که پیوسته بدیوار قصبه ایلیچپور است)
مدفون گشت - متصل آن سرائی و پورده احداث نموده - و مقابل قصبه
کنار رودخانه (که از میان می گذرد) طرح سکونت ریخته - تا حال
واماندعایش همان جا اقامت دارند - مشارالیه بسیار خوش وضع
و صاحب سلوک بود - و طعام خوب بوفور داشت - و چون اسباب
و دستگای زیاده بر امارت او بود همواره پویشان و قرضدار می بود
ابتدا صبیحه صادق خان میر بخشی در خانه داشت - و بدان سبب
گردن اعتبار بیش از دیگران بر می افراشت - از آن عقیقه اولاد نشده
در گذشت - خان مزبور را سه پسر بود - هیچ کدام ترقی نکرد - میر مومن
خویش او از همه رشیدتر بود - چندین بذیابت حسن علی خان بهادر
عالم گیر شاهی بصوبه داری ایلیچپور می پرداخت - کلان تر پسران او
میرزا عبدالرضا چون متکفل محاسبه ذمه پدر شد سرا و پوره را
بلا شرکت قابض گشت - لا ولد بود - زوجه اش مشهور بهو بیگم^(۴)
مامای مالعه - تا وصال اوقات خود را بشایستگی بسر برده - وجه
معاش همان محصول پوره بود - دیگر میسرزا منوچهر که در جوانی
در گذشت - ازو پسر ماند ادبش وضع - بهو بیگم مذکوره دختره
(۲) نسخه [ج] بیگم تا وصال *

از برادر خویش بفرزندی گرفته بازواج او در آردن - پیش ازین هفت سال کما بیش چون آن صالحه رخت هستی ته کرد همه چیز بطریق ارث بار باز گردید - و بعد دو سال او هم راه عدم پیمود و پسرانش متصرف اند - سیومین میرزا محمد سعید بیشتر در ملازم پیشگی گذرانیده راه و رسم داشت - بشعر و سخن آشنا و از همه جا با خبر بود - ازوست *

* نقشه که بر زر است ندانید سوسری *

* این گرد نامه ایست که حاضر کند پری *

خطاب پدر یافته چندی تحصیلدار چاندا بود - آخرها پیرشان شد و هیچ جا ناخنش بند نگردید - سرزده بسمت کرناک شتافت چندی همراه عبدالقادر خان پسر عبدالنبی خان میانه در بالاگهات کرناک گذرانید - بستر پایان گهات رفته درانجا پیمانه هستیش پر شد - اولاد نداشته - درین پیرانه سالی هم خالی از حسن صورت نبود - با راقم محبتی داشت - غفرالله له *

(۲)

* اشرف خان میر محمد اشرف *

پسر کلان اسلام خان مشهدی ست - بجامعیت کمالات نفسانیه موصوف - و باحتوای فضائل انسانیه معروف - هنگامی (که پدر عالی قدرش ناظم دکن بود) او از جانب والد بکراسمت بلده برهانپور می پرداخت - چون آن خان مغفرت نشان ودیعت حیات سپرد

(۲) نسخه [۱] میرزا محمد اشرف *

مشارالیه باضافه پانصدی دود سوار بمنصب هزار و پانصدی پانصد سوار مورد مرحمت پادشاهی گردید - و در سال بیست و ششم بداروغگی داغ سرافرازی یافت - و چون سال بیست و هفتم شاهزاده دارا شکوه با عساکر موفوره بیساق قندهار دستوری یافت میر مذکور باضافه پانصدی و خدمت دیوانی آن فوج سر برافراخته بخطاب اعتماد خانی چهره ناموری برافروخت - و پس ازان بداروغگی کتآب خانه سرکار والا پیرایه اعزاز یافت - و در انجام سال سی و یکم (که زمان قریب الاختتام فرمان روائی اعلی حضرت است) بخدمت دیوانی و بخشی گری فوج سلیمان شکوه (که باتالیقی میرزا راجه جیسنگه بر سر شجاع غفلت آئین تعیین شده بود) امتیاز یافت و پس از جدک سموگده و هزیمت دارا شکوه چون الویه ظفر طراز عالمگیری بجهان ستانی ارتفاع آسمانی گرفت خان مذکور از مرافقت سلیمان شکوه تخلف ورزیده از اسلام آباد متعرا بعز بمطابوس رسیده کامیاب افزایش منصب گردید - و در همین ایام چون موکب پادشاهی بعزم تعاقب دارا شکوه از دریای ستلج عبور نمود خان مشارالیه بصوبه دارمی کشمیر از تغیر لشکر خان دستوری یافت - و در سال چهارم بمناسبت اسم بخطاب اشرف خانی باذن نامی گرفت - و در سال دهم از تغیر رضوی خان بخاری بخدمت دیوانی سرکار بیگم صاحبه خلعت سرفرازی پوشید - و در سال سیزدهم بمنصب سه هزار

(۲) نسخه [ج] بفرموداری کشمیر *

و خدمت خانسامانی والا مرتبه گردید - مدتی بدان کار پرداخته
 در سال بیست و یکم بواقع خوانی مامور شد - و چون سال بیست
 و چهارم همت خان میربخشی در گذشت اشرف خان مسند آرای
 بخشیکری اول گردیده بدرجهت فهمی و ملایمت کارها بتقدیم رسانید
 و نهم ذی القعدة سال سییم سنه (۱۰۹۷) هزار و نود و هفت هجری
 (که پنجم روز از فتح بیجاپور گذشته بود) شمع زندگی آن شرافت نشان
 خاموش گشت - بصلاح و عبادت و پرهیزگاری و تفاوت آراستگی
 داشت - و از بسکه ذایقه اش چاشنی گیر نعمت تصوف بود
 مثنوی مولانا را انتخاب نموده بمطالعه آن التذان وافر می برد
 رتبه خطوط نسخ و شکسته و تعلیق و نستعلیق را بدرجه کمال رسانید
 اصغر و اکبر از شکسته نویسی او سر مشق درست قلمی می گرفتند
 پسر نداشت *

* آخر خان پیر محمد نام *

از امرای عهد خلد مکان است - نسب این قوم باغر نام (که از
 اولاد یافت بن نوح علیه السلام بود) مذهبی می شود - لهذا بدین
 لفظ ملقب گشته اند - اکثر این مردم بجهت جرأت و جلالت موصوف
 در هر جا عالم جانفشانی برافراشته نام بجگرداری برآورده اند
 وقت سلطنت فردرس آشیانی حسین قلی نامی (که ازین فریق با ثمن
 خود بنوکری پادشاهی امتیاز یافت) بمنصب هزار و پانصدی

(۲) در [بعضی نسخه] می و یکم *

هشتصد سوار و خطاب خانی رسیده سال بیست و پنجم فوت نمود
 نام برده سال اول جلوس عالمگیری بمرداری قبیل^(۲)ه قرار گرفته همراه
 شاهزاده محمد سلطان و معظم خان بدعاقب محمد شجاع جانب
 بنگاه تعیین گردید - و در معارک آنجا داد دلیوری و دلادری داده
 تودرات شایسته بظهور رسانید - گویند روزی لشکر پادشاهی را عبور
 از آب گدگ بایسته کرد - و آن طرف آب مذکور مردم محمد شجاع
 با سامان حرب فراهم شده مستعد ممانعت بودند - نام برده (که
 بقراولی لشکر پادشاهی مامور بود - و پیش پیش دایر خان هراول
 میرفت) اسپ را بآب زده همین که بالای آن گذار برآمده چپقلش
 عظیم (رداد فیل مستی (که پیش روی فوج خصم بود) آمده او را
 با اسپ بخرطوم برداشته دور انداخت - نام برده در همان گرمی
 بضرب شمشیر کار فیلان را ساخته بجای او نشست - درین ضمن دایر
 خان این ماجرا بچشم خود دیده از عقب رسید - و تحسین گویان
 برگردی گردید - نام برده گفت فیل برای آن خداوند گرفته ام
 بمن اسپ از اسپان کوتل مرحمت شود - دایر خان گفت فیل هم
 بشما مبارک - و دو اسپ خوب جهت وی فرستاد *

بالجملة موسی الیه سال سیوم بخطاب خانی سر برافراخته همراه
 خانخانان بمهم آشام شتافت - و کارهای دسنت بسته بتقدیم رسانید
 با آنکه خانخانان از توددهای او راضی بود اما چون منلان او شیوه

(۲) نسخه [ب] قرار یافته *

تعدی بر اهل دیهات بکار برده خلیل در ذوق می افکندند و سمانعت
پیش نمی رفت فی الجمله در حق او تغافل داشت - ازین جهت
خان مزبور آزاده گشته سال پنجم خواه نخواه دستک راه از خانخانان
گرفته روانه حضور گردید - اگرچه خانخانان این ماجرا پسر خود محمد
امین خان که میربخشی بود نوشت و او بعرض پادشاه رسانید و لهذا
آغرخان چند روز از ملازمت و مجرا معذوع و بتغیر منصب معاتب
ماند اما باز ببحالی منصب مورد نوازش گشته در کمپیان صوبه کابل
انتظام پذیرفت - و دران صوبه بتذبیه افغانه خیدر (که فساد پیشگان
مقرری اند) گام سعی فراخ تر زده دتیقه از زد و کشت و تخریب اماکن
و مساکن آنها فرو نگذاشت - سال سیزدهم طلب حضور گردیده بیساق
دکن (که سیوا بهونسله سر قوم برداشته بود) نامزد گشت - درانجا
نیز جوهر مردانگی بر روی روز افکنده مکرر بر سر افواج مرهته
تاخته هزیمت داد - پستر حسب الحکم به پیشگاه سلطنت شتافته
سال هفدهم باز بمهم افغانه کابل مرخص گردید - و این مرتبه نیز
به نیروی شجاعت چنانچه باید بتادیب آنها پرداخت - سال هیزدهم
بتنهاده داری جگدک قامت قابلیت آراست - سال بیست و چهارم
براه داری کابل و عطای نقاره کوس امتیاز بر نواخت - و سالها
در دارالملک بکارهای پادشاهی سرگرم ماند - سال سی و پنجم (که
پادشاه او را بدکن طلبداشته) پس از وصول بنواح اکبرآباد مردم جات
(که دران ایام شیوه سرکشی و قطاع الطریقی داشتند) بر سر قافله

ریخته چند ارباب عقب مانده را تاراج نموده مردم را باسیری
گرفتند - نام برده بدریافت این خبر بر گدھی آنها تاخته گرفتار
از چنگل آنها رها ساخت - و متهورانه بمحاصره گدھی دیگر پرداخت
درین ضمن گولی بندوق بار (سیده مطابق سنه (۱۱۰۲) یک هزار
و یکصد و دو هجری بدار آخرت پیوست - پسرش آغر خان
ثانی ست - که رفته رفته بخطاب پدر سر بلند گشته - در عهد
فردوس آرامگاه هم زنده بود - نامی به بلند رتبی بر آورده بوتم
موعود در گذشت *

* ارسلان خان *

پسر آلودی خان ازل است - ارسلان قلی نام داشت - سال پنجم
جاوس خلد مکان از تغیر خواجه صادق بدخشی بفوجداری بنارس
سرفرازی یافته سال هفتم از تغیر ضیاءالدین خان بفوجداری سیوستان
صوبه قندهار و از امل و اضافه بمنصب هزاری نهصد سوار ازان جمله
هشتصد سوار دو اسپه سه اسپه و خطاب ارسلان خان نامور گشت
(۲)
و سال دهم بفوجداری سلطان پور بلهری نامزد شده منصب دو هزار
هشتصد سوار دو اسپه سه اسپه قرار یافت - و سال چهارم باضافه
پانصدی درجه تصاعد پیمود - تتمه احوال او مسموع نشد *

* امیر خان میر میران *

پسر خلیل الله خان یزدی ست - والده مکرمه او حمیده بانو

یوگم صبیح سیف خان و صبیح زاده یمین الدوله آصف خان است
در سال بیست و نهم شاهجهانی باضافه پانصدی صد سوار بمنصب
هزار و پانصدی پانصد سوار چهارم امتیاز برافروخته بخدومت
میرتوزکی سرفرازی یافت - و در سال سی و یکم چون خلیل الله
خان بصوبه دارمی دهلی اختصاص گرفت ادرا بخطاب میرخان
برنواخته بهمراهی خان مذکور تعیین نمودند - و در عهد خلد مکان
بعد فوت پدر باضافه منصب فایز گشته بفوجداری کوهستان جمو
پایه اعتبار برافراخت - و در سال دهم بهمراهی محمد امین خان
میربخشی بمالشی فیه طاغیه یوسف زئی مامور گشته سردار ادرا
با جمع بذواحمی شهباز گدھے (که نزدیک لنگرکوت است) تعیین نمود
ار مواضع حوای آن را غارت نموده در فضای کوه کوه مار درآمده^(۲)
چند قریه دیگر را آتش زده بخاک برابر ساخت - و با مواشی بسیار
باشکر معادلت نمود - و در سال دوازدهم از تغیر حسن علی خان
بداروغگی منصبداران جلو جبهه اعزاز افروخت - و در همین سال
از انتقال آله وردی خان عالم گیر شاهی بصوبه دارمی آله آباد قامت
مباهات برآراسته از اصل و اضافه بمنصب چهار هزار و سه سوار
دو امپه بلند پایه گشت - و در سال چهاردهم از خدمت معزول شده
سعادت ملازمت اندوخت - و بذابر چهل روزی چند بسلب منصب
معاتب گردید - و در همین سال بمحالی مورد انظار عاطفت گشت

(۲) نسخه [ب] کوه بار *

و چون در سال هفدهم از پیشگاه خلافت و جهانبانی فوجداری
ایرج بار نامزد گردید بعلمت ابا و امتناع ازان کار از منصب برطرف
شده گوشه انزوا برگزید - و در سال هیزدهم بتازگی مشمول عواطف
خسروانه گشته بخطاب امیر خان و اضافه منصب درجه پیمای
علو مرتبت شد - و بایالت صوبه بهار رخصت یافت - و در اینجا
بمالش عالم و اسمعیل و دیگر افغانان شاهجهان پور و کانت کوله
مساعی موفور بظهور آورده آنها را (که بعد از استیلای افواج پادشاهی
پنجاه قلعه درآمده بودند) دستگیر نمود - و در سال نوزدهم بتقبیل
آستان سلطنت افتخار اندوخته در رکاب شاه عالم بهادر بیساق
کابل مرخص شد *

(۲)

از دیر این مرز و بوم بسکونت گزینی گروهها گروه افغان بلغاک خانه
شورش و فساد گردیده - خصوص در عهد عرش آشیانی - که هر جوق
بخود سری و فتنه گری کردن افراخته و از عصیان منشی باهم یکتائی
گزیده غبار طغیان برانگیختند - عساکر پادشاهی بقصد استیصال
آن مفتنان بد سرشت مدتها آن زمین را بی سپر سم ستوران داشت
چون بقتل و غارت از اندازه افزون خرابی تمام بآن جمع نافرجام
راه یافت هرچند بعیاره بزوایای ناکامی و پیغولهای گمنامی
در ساختند لیکن هنوز اطفای ناپره بغی و فساد آن اشرار بالکلیه
واقع نشده همواره مهم کهنه لنگ درمیان بوده به نیروی شمشیر زنی

(۲) نسخه [ب] از دیر باز این مرز و بوم *

سعید خان بهادر ظفر جنگ اکثر خار بن شورش این طایفه بد سرشت
(۲)

کنده گردید - و پس ازان بتوالی مرور و عبور موکب فردوس آشیانی
بدارالملک کابل و آمد و شد افواج گران پادشاهی (که بتسخیر بلخ
و بدخشان و جهات مهم قندهار ازین راه تعیین یافته) بیشتر ازینها
تُرک شورش انگیزی نموده پای ادب در دامن اطاعت پیچیدند
و بسیاری از خود سران (که در مرزو بوم خود بسربرده گردن بر بقیه
باچ گذاری نمی دادند) از حد خویش قدم فراتر گذاشتند - بالجملة
مهمات آن ولایت نظم و نسق شایسته گرفته صورت امنی بظاهر پدید
آمد - و پس از آنکه نوبت فرمان روائی بخالد مکان رسید بنابر
مستی و فراغت دوستی صوبه داران آن جسارت اندیشان تبه رای
هوای فساد در دماغ پندار افکنده لوای خلاف و عصیان برافراشتند
و چون زنبور خانه دفعه بر شوریده مثل مور و ملخ بر جوشیدند
و مانند خیل زاغ و زغن فضای آن ناحیه را در گرفتند - چه فوجهای
پادشاهی دستخوش قاراج آن نکوهیده کاران گردیدند - و امرای عمده
در مقابل آنها غیر از خود را بغارت دادن و کشته شدن طرف
نمیستند - آخر الامر ریای پادشاهی بحسن ابدال برافراخته شد
و تدابیر بسیار بکار رفت - قلع ریشه فساد آنها نگردید - و بعد
معاودت بلاهور شاهزاده محمد معظم بخطاب شاه عالم بهادر
امتیاز یافته تعیین آن مهم گشت - و پادشاه زاده بتفرس درست

(۲) در [بعضی نسخه] بتوالی و تواتر عبور موکب *

و زای صائب خود یا از غیب دانی (که اهل دول اکثر ملهم می باشند)
بغدر بست آن مملکت برهم خورده منحصر بصوبه دار می امیر خان
دانسته تجویز آن کار بحضور بر نگاشت - خان مذکور در سال بیستم
سنه (۱۰۰۸) هزار و هشت هجری چهارم شهر محرم از تغیر
اعظم خان کوکه بنظم آن صوبه ریاست ناموری برافراخت - و ابتدا
بهرادری آغر خان بمالش افغانان حوالی پشاور از قرار واقع پرداخته
فوجی بسرکردگی خان مذکور بر امغانات کسبیل نمود - و آغر خان
دران نواحی افغانان کشی زیاده نموده با ایمل خان (که بشاه شهرت
یافته دران کوهستان سکه بنامش میزدند) کار بمشت و گریبان
رسانید - و از جسارت و پردلی درین حالت (که مردمش راه هزیمت
سپرده بودند) قدم ثبات افشرد - نزدیک بود که از پای در آید - بر خه
هوا خواهان او جان نثاریها نموده غذایش گرفته ازان مهملکه بر آوردند
و امیر خان پس از ضرب دست نمایان بتدریج چنان بتالیف
و استمالت آن بیگانگان شهرستان آدمیت پرداخت که سران آن طایفه
از وحشت و رمیدگی برآمده بی وسواس پیش او آمد و شد
میکردند - و حساب بر میداشتند - و در حکومت بیست و دو ساله
هرگز چشم زخمی بار نرسید - و هیچ زبونی و بد عملی نکشید
در سال چهل و دوم بیست و هفتم شوال سنه (۱۱۰۹) یک هزار
و یکصد و نه هجری جهان گذران را وداع نمود - در مذهب امامیه

(۲) نسخه [ب] در هم زده (۳) نسخه [ج] مشتم *

متعصب بود - و زره‌های بسیار بفضلا و صلاحی ولایت ایران میفرستاد
 بدارالخلافة در مقبره پدرش مدفون گردید - ^(۱) امیر بود تمام دانش
 خرد آئین - مدبران روزگار و متدبران آموزگار نسخه تدبیرات کایه
 و جزیه اگر از حاشیه ضمیرش بردارند سزااست - فکر حکمت آمیزش
 سوء المزاج فساد را از طبیعت ملکی برآورد - و سبابه نبض شناس
 زمانه او رگ خواب فتنه گرفت - کارهای دست بسته اش دست
 ستمگران بر پشت عجز بر بست - و کوششهای پای برجای او
 هرزه گردان کوی ^(۲) دهزی را از پا نشانید - بنیاد جور برافکند - بال و پر
 از ستم برگزند - ^(۳) باخذ اقبال والا دولت - که هرچه ریاض اندیشه اش نهال
 تدبیر کاشت بثمرات تقدیر بارور گردید - بر لوحه ارادت او جز نقش
 مراد نداشت - و بر صفحه امیدش غیر معنی مقصود صورت نبست
^(۴) سرگروه‌های افغان را (که سر خود سرب یکسر و گردن از فلک برتر
 می افراشتند) چنان بربقه استمالت کشید که بایلی آرزومند گشتند
 و آن وحشی نژادان رمیده آشنائی را چنان صید اخلاص و دوستی
 نمود که خود را بفتراک اطاعت بستند - از نیرونگ پردازیهای
 درست اندیشه او سران آن قوم باهم بساط منازعت گسترده در پی
 یکدیگر افتادند - غریب تر آنکه هر یکی باصلاح کار خود بصوابدید او
 قوسل می جست *

(۲) در [بعضی نسخه] بال پرواز ستم (۳) نسخه [ج] بلند اقبال
 والا دولت (۴) نسخه [ا ب] سرگروه‌های *

گویند نویته کم طایفه از طوائف افغانان ماند که گرد ایمل خان
 فراهم نیامد - هرکه دران کوهستان بود آنوقت چند روزه برداشته حاضر
 شد - حشره و انبوهی مجتمع گردید - که تلافی و تدارک آن بفرج
 صوبه دار کابل ممکن نبود - امیر خان مضطرب گشته از عبدالله خان
 خویشگی (که از مشاهیر منصبداران و اعیان کمکیان بود - و بفراسمت
 و کیاست معروف) مکاتیب مزوره بسرار هر طایفه نویسانید - که ما
 مدتها منتظر لطیفه غیبی بودیم - که سلطنت بافغانان منتقل شود
الحمد لله که امید دیرین برآمد - لیکن از اوضاع این شخص (که
 پادشاهی برداشته اند) مطلع نیستم - اگر قابل سلطنت باشد
 بغویسند - ما هم خود را برسانیم - که اختیار فوکر می مغل ناچار است
 آنها در جواب تعریف ایمل خان نوشته ترغیب آمدن نمودند - عبدالله
خان باز نوشت که این اوصاف مسلم - اما عمده در ریاست عدالت
 و رعایت سویت است در جانب و اجانب - بنابر امتحان بار
 تکلیف نمایند که آنچه ملک بتصرف آمده بمیان قوم تقسیم نمایند
 اگر حریف و میل دارد ظاهر خواهد شد - سران طوائف برزای او
 عمل نموده بار پیغام کردند - او ایستادگی کرد - که ملک قلیل بمردم
 کثیر چگونه بخش شود - بمجرد این حرف دو روی و اختلاف
 پدید آمد - بسیاری از جهاه و عوام برخاسته رفتند - ناگزیر
 شروع بتقسیم نمود - چون البته مراعات شیعه خود و آنها (که
 قریب تر بودند) واجب دید دگر باره گرد نزاع و غبار تذازع برخاست

هریک از سران و سرداران زاده موطن خود گرفته بعیدالله خان ممنونیه نوشتند - زوجه محترمه اش مشهور بصاحبجی دختر نیک اختر علی مردان خان امیرالامرا عجب کدبانوی عاقله و ضابطه کار شناس بود - بیشتر در مقدمات ملکی و مالی شریک و سهیم میشد و به نیک اندیشی و معامله فهمی کارهای عمده متمشی می نمود *

گویند شبی از سوانح کابل فوت امیر خان گوش زد خلد مکان گردید - همان وقت ارشد خان را (که مدتی دیوان کابل بود - و در آن ایام بدیوانی خالصه اختصاص داشت) طلب داشته باضطراب فرمود - که سخت امری دریداد - که امیرخان درگذشته - و ملکی (که مہیای هزار شور افزایی و فتنه انگیزی ست) خالی مانده - تا رسیدن سردار دیگر مبدا فسادے سرکشد - خان مزبور بجرأت عرض کرد که امیر خان زنده است - که میگوید مرده - پادشاه حواله بسوانح داد - گفت مسلم - لیکن ضبط و ربط و رتی و فتنی آن ملک را بمسته بصاحبجی ست - تا او هست احتمال تخلل ندارد - خلد مکان همان وقت بآن مدبره کاردان نوشت - که تا رسیدن شاهزاده شاه عالم بهادر بخبرداري پردازد *

گویند چون برآمد^(۲) و در آمد از آن کوهستان پر شر و شور صوبه داران را خالی از دشواری نیست لشکر سردارے مرده چکونه بمسلامت برمی آید - صاحبجی فوت امیر خان را چنان مخفی کرد

(۲) در [اکثر نسخه] برآمد در آمد *

که املا مدائی و ندائی باغد نشد - و شخصی را مشابه بامیر خان ساخته در پالکی آئینه دار نشانده طی منازل می نمود - و شباه هر روز میدید - و مجرا میگرفت - بعد از آنکه از کوهستان برآمد بتعزیمت پرداخت *

گویند تا رسیدن بهادر شاه (که مدتی ممتد کشید) صاحبجی زیاده بند و بست آن ولایت نمود - چون اکثر قبائل سران افغانه بتعزیمت امیر خان آمده بودند همه را باعزاز نزد خود نگهداشته بافغانان پیغام کرد - که آنچه مرسوم شماست بگیریید - و دست فتنه انگیزی و هزنی کوتاه ساخته پا از اندازه فراتر ننهید - و الا این گوی و میدان - اگر من غالب آمدم تا قیام قیامت نامه بر صفحه درزگار خواهد ماند - آنها از سر انصاف بتجدید عهد و پیمان پرداخته اصلا سر از اطاعت او نه پیچیدند *

از برخی ثقات شنیده شد که این بانوی عصمت آئین در ایام جوانی (روزت چو دول سوار از کوچه میگذشت - فیل خاصه پادشاهی (که در تمام فیلان سر حلقه بود) در عین شورش مستی از (و پر پیدا شد - هر چند ارباب اهتمام خواستند که آنرا برگردانند فیلبان (که این قوم خالی از شرارت نمی باشند - و غرور خاصگی پادشاهی سرباری بود) هرگز ممنوع نگردید - و بے محابا فیل راند - هر چند ازین طرف دست به تیرهای ترکش بردند فیل خرطوم خود را بر چو دول انداخته خواست که در پیچیده بمالد - که از آن چو دول را

بر زمین انداخته بدر زدند - آن شیر زن بدوکان مرافق (که محاذی چو درش بود) بر جسته بکجرا آن خزیده دروازه بر بست - امیر خان روزی چند از غیرت هندوستان زائی بتهاجر و ناخوشی پرداخت اعلیٰ حضرت بمواجه فرمودند - که او کار مردانه کرد - و ستر خود و ناموس تو نگاهداشت - اگر فیل بخراطوم پیچیده بعالمی می نمود کدام آبرو می ماند *

بالجملة امیر خان را از صاحبجی فرزندی نشد - و چون او بر خان مزبور سخت غالب بود در کمال اخفا مدخولها نگاهداشته اولاد بسیار بهم رسانید - و آخر الامر بر صاحبجی هم ظاهر گشته بنظر التفات و تربیت برنواخت - و پس از آنکه دو سال بعد فوت امیر خان در بند و بست کابل گذرانیده بپرهان پور رسید چون از پیشگاه خلافت برخصمت بیت الله مجاز شده بود پسران را روانه حضور نموده خود به بندر سورت شتافت - پستر بذایر تقایش مال امیر خان حکم رفت - که صاحبجی نیز بحضور بیاید - تا رسیدن فرمان جهاز او راهی شده بود - دران اماکن شریفه بمسبب صرف مبلغهای خطیر شریف مکه و غیره باعزاز و احترام پیش آمدند پسرکلان امیر خان بخطاب میرخانی و منصب هزاری شش صد سوار سرافرازی یافته با صبیح بهره مند خان میربخشی کد خدا شد و در عهد بهادر شاه بنیابت آصف الدوله بنظم صوبه لاهور چندی مامور بود - دیگرے از پسرانش میرزا جعفر عقیدت خان است

که در زمان خلد منزل بصوبه داری پتله شتافته پستر به بخشیکری پادشاهزاده عظیم الشان متعین گشت - و احوال میرزا ابراهیم مرحمت خان و میرزا اسحق امیر خان (که پیش از همه برادران علم اشتهار و ناموری برافراخته - و هر دو با خدیجه بیگم زوجة روح الله خان ثانی از یک مادر اند) جداگانه نقش پذیر خامه گشته - و دیگر پسران چندان اعتبار نیافتند - مثل هادی خان که بنیابت مرحمت خان به پتله رفته - و سیف خان که بفوجداری پورنیه می پرداخت و اسد الله خان که بتجویز نظام الملک آصف جاه به بخشیکری دکن فایز گشته *

• امانت خان ثانی •

میر حسین پسر سیوم امانت خان خوابی ست - بحسن رشادت و جوهر فراست جلیس و انیس والد خویش بود - پس از رحلت آن آگاه دل پسندیده اخلاق نصبت بسایر اخوان منظور نظر خلیفة الرحمن حضرت خلد مکان گردیده با کم منصبیها نقش اعتبار درست نشست گویا (من برکة البرامكة) بقیة همه اعتبارات بود که والد مرحومش داشت - که همه این سلسله مشمول نوازش خانه زاد پروری بودند گویند روزی پادشاه قدر شناس ببار عام برآمد - خان مذکور با پسر چون برپا پوده در آمد چو بداری (که این طایفه از عضویت

(۲) در [بعضی نسخه] من برکة البرامكة بقیة همه اعتبارات بود - و در

نسخه [ب] بجای بقیة القیة نوشته *

و گزندگی قاطبه شایان چوب و لایق دار است) دست پسر گرفته باز داشت - خان مذکور از قوط غضب و خشم پاس ادب و حفظ حضور ننموده برگشته آن سلاطین را زیر مشمت گرفت - و رفته عرض نمود - که هرگاه خانه زادن بامثال این مردم ننگ و غیرت خود بای دهند در کار حضرت ازینها چه توقع ناموس و حمیت است پادشاه بخاطر داشت او تمام چوکی آنروز ازین فرقه بر طرف فرمود *

بالجمله چون کاردانی خان مشارالیه دل نشین پادشاه شده بود در ایام قریب باختتام سال سی و یکم (که بلده بیجاپور بدزول ظفر شمول موکب سلطانی رشک امصار و اقطار گردید) در آغاز سال سی و دوم بخطاب پدر فرق اعزاز برافراخته موافق ناموری اندوخت و بدیوانی صوبه دارالظفر بیجاپور متعین گشت - چون آخر سال سی و سیوم ریایات فیروزی آیات از قصبه بدری (که هفده کروهی شمالی بیجاپور است) باعتزاز آمده سواد قطب آباد کلمه^(۲) مضاف^(۳) تورکل (که جنوبی بیجاپور بمسافت دوازده کروه بر کنار دریای کشناسمت) مضروب خیام نصرت اعتصام گردید خان مومنی الیه از دیوانی بیجاپور بدفتردارای تن از تغیر حاجی شفیع خان پایه اعتبار بلند تر افراخت - و در سال سی و ششم از تغیر معمر خان بکراسمت خجسته بنیان جبهه کادوانی افراخت - و باضافه سواران و منصب از اصل و اضافه بهزار و پانصدی نهصد سوار درجه اعزاز پیمود

(۲) نسخه [ب] کلمه (۳) در [بعضی نسخه] نورکل •

و در همین سال طلب حضور شده خدمت بیوتاتی رکاب از انتقال خواجه عبدالرحیم خان تفویض یافت - و درین ضمن مکرر بقلعه دارای ارک خجسته بنیان هم مامور گشته و آخرها به متصدی گری بندر مبارک سورت اختصاص گرفته رخصت یافت - و مهمات آنجا را بشکرف کاری و نیک اندیشی متمشی گردانیده بکفایت سرکار والا و امنیت رعایا در پیشگاه خلافت درجه استعسان یافته بفزونی منصب تحصیل شادکامی نمود - نظر بر اسباب رفاه و ترقیات سترگ دنیوی در باره او مظنون خلایق بود - بمموم بی مهری فلک بهار دولتش در آغاز بهزان گرانید - که سال چهل و سیوم سنه (۱۱۱۱) یکهزار و یکصد و یازده هجری بگل چینی باغ همیشه بهار جنان خرامید - بدرون معموره مذکور متصل شهر پناه مدفون است چهار پسر داشت - اولین میر حسن مرحوم - که بصبیغه عقیقه محمد مراد خان اوزبک عقد ازدواج داشت - پدر والده راقم حروف است در مقامات کلمه در عین شباب بشیوع و بای جان ربا در گذشت پسر ایشان کمال الدین علی خان - که باخلاق ستوده و سلامت نفس ممتاز هممران - در حالت تحریر بمتصدی گری محالات خجسته بنیان قبول آصف جاه مامور است - دومین میر سید محمد ارادت مند خان - که بدامادی عم خویش دیانت خان میر عبدالقادر اختصاص داشت - در عهد خلد مکان به بیوتاتی خجسته بنیان و در عهد خلد منزل بدیوانی برهان پور چهره امتیاز افراخت - سیومین میر

سید احمد نیازمند خان - که بکرات دیوانی برار سرانجام داده در
ادایل عهد خیمرو زمان ببنگاله شتافت - جعفر خان ناظم آنجا بمابقیه
محبت و احسان والد مرحومش قدوم او را باعزاز تلقی نموده
بداروغگی نواره (که عمده ترین خدمات آن صوبه است) نامزد
شاخه از بارگاه خلافت بخطاب امانت خان و اضافه منصب امتیاز
بخشید - و بعد از سپری گشتن او بفوجداری محالات آن صوبه
می پرداخت - در سال (۱۱۵۷) هزار و یکصد و پنجاه و هفت
داعی حق را لبیک اجابت گفت - چهارمین میر محمد تقی
قدوسی خان - که عمده حقیقی این نگارنده بار منسوب است - در
عهد خلدنزل ببخشیدگری بروهان پور سرافرازی یافت - در حادثه
میر احمد خان ناظم آنجا (که در جنگ مرهه شهید شد) اکثر
متصدیان آن بلده بگرفت و گیر آمدند - هر یک برویو رنگ از جنگ
آن فرقه بد آهنگ رهائی جست - او از ساده لوحی خود را به بود
را نموده ببلای خطیر دان - و استغفار بر خود نپسندید - اخلاف
همه باقی ست *

* ارشد خان مهر ابوالعلا *

مشهور زاده و خویش امانت خان خوافی ست - مدتها زمینهای
صوبه کابل داند - در سال چهل و دوم جلوس خاند مکان بحضور
رسیده از انتقال کفایت خان بخدمت دیوانی خالصه سر عزت
برافراخت - و بشیره امانت و دیانت و حسن (سانی در کارها) قسم

در مزاج پادشاه جا کرد که محسود اقران گردید - از آنجا (که ملک
فاتوان بین چیره دستی که را بدیده رضا نمی بیند - و همیشه سنگ
تفرقه بر شیشه خانه مراد مردم میزند) درز چند بفراموشی نفی
نکند - و باسوده دلی در چند بر نیارد - که بحکم کارکنان قضا و قدر
سال چهل و پنجم مطابق سنه (۱۱۱۲) هزار و یکصد و دوازده
هجری بخواب راسین رفت - پسر گلانش میر غلام حسین است
که بخطاب کفایت خان مخاطب گردید - از دو پسر مانده بود
یک پسر هیدر که آخر خطاب پدر یافته - و دومین پسر سید محمد
که بخطاب جید خود نامور گشته *

* اسماعیل خان مکه *

سابق لوگری سبذی در ذایع حوادث آن مکنون - سال
بی و پنجم جلوس خلدن مکان منصب التماس ذوالفقار خان بهادر
بنامب بفرزیر بفرزیر سوار و خطاب خانی سر برافراخته
همراه بهادر مذکور بمهم کشایش قلعه خنچی نامور گردید - سال
بی و هفتم چون در ایام محاصره قلعه مزبور میان محمد کام بخش
و اسد خان و ذوالفقار خان محبت به بیدرگی کشید ذوالفقار خان
بسمت از محاصره برداشتن مصلحت وقت دیده افواج و افرای را
از هر چال طلب داشت - نام برده (که آن طرف قلعه جای مورچال او
بود) زود نتوانست رسید - سختاکه روزی و غیره مقامیر (که در

انتهاز قابو بودند) در میان آمده با وی بجنگ پیوستند - از آنجا که جمعیت او قایل بود زخمی و اسیر مرده گشته یک سال مقید مانده بسعی اچم نایر (که از سابق شناسائی داشت)^(۲) زر معتدبه داده از دست آنها مخلصی یافته سال سی و هشتم بعقبه بوسی خلافت آئینه بخت را جلاداد - و باضافه هزارى ذات و خدمت (۱) داری از انندی تا مرتضى آباد فرق عزت برافراخت - سال چهل و یکم بتعلقه فوجداری اسلام گدده عرف راهبري از تغیر عبدالرزاق خان لاری مشمول عواطف شد - سال چهل و پنجم بفوجداری بنی شاه درک رایت بلند رتبی برافراشت - خاتمه احوالش بنظر نیامده *

* ابونصر خان پسر شایسته خان *

سال بیست و سیوم جلوس خلد مکان از تغیر لطف الله خان بخدمت عرض مکرر امتیاز پذیرفته سال بیست و چهارم (که سلطان محمد اکبر آثار بغی بعمره ظهور آورد - و در رکاب پادشاه فوج کم بود - بنابران اسد خان بطایه جانب قلاب بهکر مامور شد) او نیز بهمراهی خان مذکور دستوری یافت - بستر قوربیگی شده سال بیست و پنجم معزول گردید - پس از آن بنظم صوبه کشمیر شتافته سال چهل و یکم از آنجا تغیر گردیده بعزل مکرر خان بصوبه داری لاهور سرافتخار برافراخت - و بوجه از منصب افتاده سال چهل و پنجم

(۲) نسخه [ب] داشت از دست آنها (۳) نسخه [ب] از مندی

تا مرتضى آباد *

مشمول عواطف شده از تغیر مختار خان بحکومت مالوه و از اصل و اضافه بمنصب سه هزارى هزار و پانصد سوار سرمایه اعزاز اندوخت - بعد از آن چندتای تعینات صوبه بنگاله بود - سال چهل و نهم بصوبه داری آورده و از اصل و اضافه بمنصب سه هزارى در هزار و پانصد سوار آئینه بخت را جلاداد - بعد از آن بر سرگذشت او اطلاع نشده *

* امان الله خان *

نبیره آله وردی خان عالمگیر شاهي ست - پدرش غالباً امان الله خان است پسر خان مذکور - که بعد فوت پدر بفوجداری نواحی آگره تعین گردیده خطاب خانی یافت - و در سال بیست و دوم بفوجداری گوالیار مقرر شده در جنگ مورچال بیجاپور مردانه شربت زاینین در کشید - مشار الیه گویا خطاب پدر یافته بمنصب هزارى پانصد سوار در خانه زادن روشناس و منصبداران کار طلب امتیاز داشت - در اواخر عهد عالمگیری بجگرداری و جانبازی خویش پیش آمده بمرتبه امارت اوج پیما گردید - چون در آغاز سال چهل و هشتم پادشاه جهان آیین همت بتسخیر قلاع اشقیا گماشت از کشایش قلعه راجگده را پرداخته عذرا عزیمت بانفتاح حصار تورنا (که چهار کورهی قلعه مذکور است) ساخت *

مشهور است که در اواخر عهد خلد مکان اکثر قلاع متعلقه سیوا

(۲) نسخه [ج] امان الله است *

(که از دست گماشتگان او انتزاع شده) امرای تردد کار بتحصیل
مجرای خود رزم بمقتضای قلعہ می رسانیدند - و آنها تسلیم
قلعہ می نمودند - و این ماجرا بی کم و کاست بیادشاه میرسید
چنانچه مکرر اتفاق افتاد که همان قدر مبلغ بعد فتح در انعام
صاحب اهتمام غایت شد - مگر این قلعہ - که بزرگ مردانگی و ضرب
شمیر بدست اولیای دولت قاهره آمد - تفصیل این اجمال آنکه
تربیت خان از جانب دروازه بمورچال درالی نشمن - و مستند
امین خان بهادر از جانب دیگر راه برآمد بر مصوران محدود
ساخت - سلطان حسین مشهور بمیر ملک از طرفه و امان الله خان
از هونج کمر جانفشانی بر بست - تا آنکه یانزد هم ذی القعدة سنه
(۱۱۱۵) یک هزار و یکصد و پانزده هجری هکتم شب امان الله خان
از طرفه که بود چند نفر پیاده ^(۲) را تحویل بپایان کرد که اولاً یک
از آنها وداع جان گویان تا سنگچین قلعہ رسیده مال بعضی کنند بر سنگ
محکم نمود - تا بیست و پنج نفر از آن جوق بمردن کمند بلای کوه
الوند مانند برآمده داخل قلعہ شدند - و آرازه گرفت و گیر در زدند
خان مزبور و عطاء الله خان برادرش و چند تن دست از جان شستها
پاشنه کوب در رسیدند - و حمید الدین خان (که در جانب کوهین
فرست جوین می گشت) بشنیدن این خبر بوضع پیش رفتها (پسمان
در کمر بسته بعقب رسید - و دفعه کفار را که بمقاومت برخاستند

بتیغ بی دریغ آوردند - و بقية السیف بارک خزیده امان طلبیدند
قلعہ بفتح الغیب نامی گشت - و امان الله خان باضافه پانصدی
دو صد سوار در اسبه فرق اعتبار افراخت - و آزان بعد مورد اعطاف
خسروانی گشته همواره بتلاشهای شایان در تقدیم امور ماموره انواع
تعمین و آفرین می اندوخت - و باضافهای بی در پی چهره مباحثات
می افروخت - پس از فتح واکندیره در جایزه نیکو خدمتی بعتای
نقاره بلند آوازه گردید - و پس از واقعه ناگزیر خلد مکان بهمراهی
محمد اعظم شاه از دکن بهندوستان شتافته در جنگ بهادر شاه
زد و خورد بهادرانه نموده زخمهای کاری برداشت - و حیات مستعار را
بدرود نمود *

• ابراهیم خان •

خلف ارشد امیر الامرا علی مردان خان است - در سال
بیست و ششم سنه (۱۰۶۳) هزار و شصت و سه هجری از پیشگاه
صاحب قران ثانی از راه تفضل و مهربانی بخطاب خانی چهره
کامرانی افروخته سرمایه شادمانی اندوخت - چون سال سی و یکم
بدرش در گذشت از اهل و اضافه بمنصب چهارهزاری سه هزار سوار
لوائی بلند نامی افراخت - و در محاربه سموگده در میمنه فوج
داراشکوه منتظم بوده بعد از شکست از نا تجربگی و کوتاه اندیشی
وفات شاهزاده مراد بخش را موصول مقصود انگاشته برگزید - چه
آن پادشاهزاده نخوت و غرور آماده از نابخردی و بیدانسی باشتهار

عارضه اعلیٰ حضرت خطبه و سکه در مملکت گجرات بذا خود
نموده خویشتن را مروج الدین نامیده پادشاه مستقل می اندیشید
و چاپلوسیهای مزدورانه عالم گیري و مواعید کاذبه عرقوبی آن مدبر
پخته کار (که باقتضای مصلحت وقت بآن خام خیال مسلوک میشد)
بر موان پندار او افزوده غره تر ساخت - با آنکه پس از جنگ
داراشکوه و خلع اعلیٰ حضرت و سلب اختیار ایشان زمام (تق و فتق)
سلطنت من حیث الاستقلال بقبضه اقتدار عالم گیري در آمد - لیکن
آن سرشار نشه بیخوردی و نادانی بی باصل کار نبوده بندهای
پادشاهی را بتجویز خطاب و باضافه ده پانزده بر مذامب و مواجیب
و انواع دلجوئی و استمالت جانب خود می کشید - ازین جهت
جمع گول همراهی او اختیار کردند - چون خلد مکان ازان اجتماع
نامفید و از حرکات بی اندازه آن ساده لوح بلید بحدوث آشوب
و فتن متفطن گشت در لباس دوستی کارش باتمام رسانید *

تبیین این اجمال آنکه روزی (که عالمگیر پادشاه بعزم تعاقب
دارا شکوه از اکبرآباد بر آمد - و گذر سامی معسکر اتبال گردید)
مراد بخش از رفاقت بهلو لاهی نموده با بیست هزار سوار (که
فراهم آورده بود) در شهر متوقف گشت - مردم بسیاری بطمع جاه
و حشم از لشکر عالمگیري نیز جدا شده بدو پیوستند - و جمعیت او
سمت ازدیاد پذیرفت - خلد مکان کسی فرستاده مستفسر وجه
تخالف و تقاعد از مرافقت شد - او پریشانی را عذر خواه آورد

لاحرم محمد اورنگ زیب بهادر بیست و یک رویه ارسال داشته
پیغام کرد - که بر طبق قرار داد پس از انصرام این مهم ثلث غنائم
با ولایت پنجاب و کابل و کشمیر بآن مسند آرای سلطنت تفویض
خواهد یافت - مراد بخش کوچ کرده همراهی گزید - چون ظاهر
قصبه متهمرا مضرب خیام شد رای پادشاه بآن قرار یافت که او را
(که هر روز از اوضاعش بر تخالغ خاطر می افزاید) از میان بردارد
لهذا مکرر اظهار شوق ملاقات نموده استشاره ملکی را بهانه طلب
ساخت - هر چند خیر اندیشان او (که استشمام رایحه غدر می نمودند)
سر باز زدند آن ساده لوح محض و احمه پنداشته گفت - با وصف
عهد و پیمان موکد بقرآن مظنه بخاطر راه دادن از طریقه مسلمانان
دور است * * ع * * صید را چون اجل آید سوی میدان رود *
(۲)
دوم شوال سنه (۱۰۶۸) یکهزار و شصت و هشت بشکار سوار شده بود
که خلد مکان بغتة باظهار درد شکم قلق و اضطراب بجای رسانید
که در شکارگاه خبر بار (رسیده) آن بکید و مکر نا آشنا عطف عنان
نموده یک سر بدولت خانه ایشان فرود آمد - خلد مکان بتعظیم
و احترام پیش آمده بخلوگاه برده طعام کشیدند - و پس ازان
بساط استراحت مهید گردانیده قرار یافت که بعد از قیلولة بکنگاش
ملکی پردازند - او بکمال بی تکلفی یراق را کرده بخواب رفت
خلد مکان خود بحرم سرا شتافته پرستارے را فرستاد - که سایر

(۲) نسخه [ب] سوار شده بود خلد مکان •

فراق را برداشته آورد - درین وقت شیخ میر (که در کمین بود)
 با جمعی در رسید - از آواز سپهر و سلاح جوانان چون بیدار شد صحبتی
 دیگر مشاهده نمود - نفس سرد برآورده گفت که با همچو من
 درست اخلاص نرد دعا باختن و حرمت قرآن نداشتن سزوار قبول
 خلد مکان در آن وقت پس پرده ایستاده بود - جواب داد که املا
 در بغای پیمان فتوریه راه نیافته - جان آن برادر مضمون و مامون است
 لیکن از باشه چند گرد شما جمع آمده - و کج تلاشی و بد معاشری بافراط
 کشیده - روزی چند یا در دایره انزوا کشیدن لازم - همان زمان مقید
 ساخته با دلیر خان و شیخ میر روانه دارالخلافه گردید - شهباز خان
 خواجه سرا (که منصب پنج هزاره داشت - و عمده دولتش بود)
 با در سه معتبر دیگر که همراه بودند گرفتار گشت - و لشکر او وقت
 خبردار شد که کار از دست رفته بود - ناچار هر یک بملازمین پادشاهی
 رسیده در خور مرتبه نوازش یافت - ابراهیم خان نیز به سجده گاه خجالت
 جنبه سالی سعادت گشت - اما در همان ایام بنابر جهت از منصب
 معزول گشته در دارالخلافه بسالیانه موظف گردید - و در سال دهم
 از پیشگاه خلافت بمقصد پنج هزاره پنج هزار سوار تحصیل افتخار
 نموده بصوبه داری کشمیر مامور شد - و پس از انتقال خلیل الله خان
 بصوبه داری لاهور نوازش یافت - و در سال یازدهم از تغیر لشکر خان
 بصوبه داری بهار مرخص گشت - و باز سال نوزدهم ترک نوکری
 کرده منزوی گردید - و در سال بیست و یکم از تغیر قوام الدین خان

بیادالت کشمیر مامور شد - و پس از آن بصاحب صوبگی مملکت وسیع
 بنگاله سربرافراخت - و چون در سال چهل و یکم دارائی آن الکه فسیحه
 بشاهزاده محمد اعظم درمیدن خلف شاه عالم بهادر مفوض گشت
 او از تغیر سپه دار خان بظلم الکاآباد شتافت - و پس از آن بحکومت
 لاهور امتیاز یافته سال چهل و چهارم چون آن صوبه بشاهزاده شاه عالم
 مقرر شد خان مزبور بحفاظت کشمیر (که آب و هوای آنجا بمزاج او
 خیل موافقت داشت) مامور گردید - و در سال چهل و ششم از تغیر
 وکلای شاهزاده محمد اعظم شاه (که بدر خواست خود حضور طلب
 گشته بود) بقدر دست صوبه احمدآباد گجرات بدر تفویض یافت
 و بنابر بعد مسافت (که تا رسیدنش مدتی میکشید) شاهزاده
 بیدار بخت ناظم مالوه بحراست آنصوبه تعیین شد - و پس از رسیدن
 ابراهیم خان با احمدآباد (که هنوز جا گرم نکرده) شاهزاده که انتظار او
 داشت از بیرون شهر کوچ هم نکرده بود که خبر واقعه خلد مکان رسید *
 گویند ابراهیم خان (که خود را اعظم شاهی می گرفت) فوراً
 بشاهزاده مبارک باد گفته فرستاد - بیدار بخت در جواب گفت
 که قدر عالم گیر پادشاه را ما میدانیم - چه شد که یک چندی
 فلک بکام ما گردید - الحال مردم خواهند دانست که بکدام دیوانه
 سرکار می افتد - پس از آنکه خلد منزل تخت آرای سلطنت شد
 (۲) نسخه [ب] محمد عظیم (۳) نسخه [ج] ناموده بود (۴) نسخه
 [ج] سرکاره افتاد .

محمد عظیم الشان بسبب ناخوشی بنگاله اراده اخذ و جر ازو داشت - خانخانان مراعات خاندان و عمدگی او منظور داشته غایبانه واسطه کارهایش گشت - و از پیشگاه خلافت با ارسال فرمان صوبه داری کابل و غذایت خطاب علی مردان خان مورد نوازش ساخت - خان مذکور بنشارو شتافته توقف گزید - اما بند و بست آن صوبه بقسمی که بایست ازو صورت نگرفت - لهذا صوبه داری آنجا بذامر خان قرار یافت - او بابراهم آباد سودهرة (که سی کرهیی لاهور است و بطریق وطن داشت) آمده چند ماهی گذشته بود که باجل طبعی درگذشت - خلف رشیدش زبردست خان است - که در ایام صوبه داری پدر خود در بنگاله بر رحیم خان نام افغانی (که سر فساد برداشته خود را رحیم شاه نامیده بود) فوج کشیده جنگ معب رو داد - و افغان مزبور شکست فاحش یافت - و سال چهل و دوم عالمگیری بنظم صوبه اوده و از اصل و اضافه بمنصب سه هزار و دوهزار و پانصد سوار و سال چهل و نهم از گذاشت محمد اعظم شاه بنسق صوبه اجمیر و از اصل و اضافه بمنصب چهار هزار و سه هزار سوار قامت قابلیت آراست - و دیگرے یعقوب خان است که در عهد خلد منزل بنیابت آصف الدوله صوبه دار لاهور شده بود - و پس از فوت پدر بخطاب ابراهیم خانی امتیاز یافته - گویند بشاه عالم

(۴) در [بعضی نسخه] نگذشته بود (۳) نسخه [ج] زبردست خان است

که احوالش علیحدہ تحریر یافته و دیگرے یعقوب خان است که *

نگین یمنی گذرانده بود - که جرم ذاتی او نقش الله و محمد و عی نگین افتاده - هر چند پژوهش رفت که شاید عمای باشد آخر باتفاق مبصران مشخص شد که امای ست *

* احسن خان سلطان حسن *

عرف میر ملنگ همشیره زاده محمد مراد خان است - از روشناسان بارگاه عالمگیری بود - و بمنصبی درخور سرفراز - سال پنجاه و یکم چون پادشاه در خود آثار ضعف و از محمد اعظم شاه (که نامی بشجاعت بر آورده - و امرای صاحب مدار را رام ساخته) نسبت بکام بخشش رو به بی اعتدالی مشاهده نمود از آنجا که پاس شاهزاده درم مد نظر داشت نام برده را ببخشی گری او بر نواخته در باره خبر داری تاکید فرمود - لهذا او همواره کمر بسته در سواری آمد و رفت در بار اعتمام قرار واقع می کرد - محمد اعظم شاه مکرر شکایت او با پدر ظاهر ساخت - فایده نبخشید - آخر بزیخت النساء بیگم همشیره اعیانی خود شقه نوشت - و دران مذرج نمود که تدارک شوخی آن بی ادب کار نیست - اما پاس حضرت مانع است پادشاه بعد ملاحظه در جواب شقه دستخط فرمود که این همه مغلوب هراس نشود - محمد کام بخشش را جائی رخصت می نمایم پس ازین شاهزاده مرقوم را اسباب سلطنت غذایت کرده بجانب بیجاپور فرستاد - پس از وصول بقلعه پریزده چون خبر ارتحال پادشاه رسید اکثر امرای متعینه بی اطلاع برخاسته رفتند - سلطان

حسن در جذب قلوب مابقی کوشیده بعد رسیدن بیجاپور سعی جمیله بکار برد - که سید نیاز خان قلعه دار کلید سپرده بملازمت پیوست - شاهزاده او را بمنصب پنج هزاره و خطاب احسن خان و خدمت میر بخشی گری سر یانند گردانید - و چون شاهزاده از بیجاپور کوچیده گلبهرگه را بتصرف آورده بر واکنیکره (که باز بتصرف پیرما نایک زمیندار رفته) آمد در تسخیر آن هم خان مذکور ترددات بتقدیم رسانید - پستار پسر شاهزاده را بطریق توره همراه گرفته بر سر کرنول رفت - و از آنجا زر گرفته بجانب ارباکت (که داود خان پتئی بفوجدار می پرداخت شتافت - و دقیقه از دقائق خیرخواهی شاهزاده فرونگذاشت - و با قلمت زر و عسرت بر لشکر بانصرام مهمات طریق جانفشانی پیمود - و باز بشاهزاده ملحق گردید - پس از رسیدن بچهار منزلی حیدرآباد در استمالت رستم دل خان سبزواری (که صوبه دار آنجا بود) پرداخته او را بملازمت شاهزاده آورد - چون حکیم محسن خان مخاطب بتقرب خان (که بیایه وزارت امتیاز داشت) باحسن خان شیوه حسد (که خانه برانداز دولتهای کهنه است) ورزیده همیشه شاهزاده را حرفهای بے اصل رسانیده خاطر او را از خان مزبور متذفر می ساخت دران ایام (که مابین خان مذکور و رستم دل خان مراسم جوشش نظر بدولتخواهی شاهزاده پیش از پیش مرعی بود) تقرب خان ظاهر نمود که اینها در فکر و مشورت

دستگیر ساختن حضرت اند - شاهزاده (که در اصل مزاج بسودا مجبول و دران ایام از کثرت افکار آن نشه دو بالا گردیده بود) پس از کشتن رستم دل خان (که در احوالش مبین شده) خان مزبور را از خانه طابیده محبوس ساخت - و بانواع تعذیب روانه ملک عدم گردانید گویند هرچند مردم پیش ازین واقعه باو خبر رسانیدند (که شاهزاده در تدبیر حبس شماست) او (که همواره مساک دولتخواهی می سپرد) قبول این معنی نکرد - این مقدمه در سنه (۱۱۲۰) هزار و یکصد و بیست هجری بوقوع آمد - برادر کلانش میر سلطان حسین سال دوم بهادرشاهی بدولت ملازمت رسیده بمنصب هزاره دو مند سوار و خطاب طالع یار خان چهره عزت برافروخت *

* امیر خان سندهی *

میر عبدالکریم نام داشت - پسر امیر خان بن امیر ابو القاسم نمکین مشهور است - چون جدش را ناهیه بهکر در ایام حکومت خویش دلنشین افتاد دران گل زمین طرح وطن ریخته عاقبت خانه خود را بر ساخت - پدرش نیز در ایالت تنه بمقتضای اجل جان سپرده در جوار والد خویش مدفون شد - ازین جهت مسقط الراس و محل نشو و نماى اکثر ازین خاندان آن مرز و بوم است - لهذا سندهی زبان زد گردیده - و الا اینها از سادات هرات اند - چنانچه در احوال نامه نیاگانش مبرهن گشته - و نیز در ترجمه امیر خان

مرحوم گذشته - که او مثل پدر خود کثیر الاولاد بود - و در سن صد سالگی هم از توالد و تئاسل باز نایستاده - میر عبد الکرم کوچک ترین برادران است - از اینجا [که برای خدمت حضور سلاطین (که معبر بخوامی ست) جز امرا زادگان و خانه زادان معتبر شایستگی ندارند] مشار الیه در بدو حال بخوامی اختصاص گرفت و پس از آن بسرداری خواصان سوافرازی یافت - و چون عروج دولت و معون ثروت در طالع او مودع دست تقدیر بود در سال بیست و پنجم (که بلده ارنکباد بقدم سعادت لزوم پادشاهی خجسته بنیاد گردید) مومنی الیه منظور نظر تربیت خسروانی گشته بخدومت داروغگی جا نماز خانه اعتبار قرب خدمت اندوخت - و پستور خدمت امانت هفت چوکی بانضمام جا نماز خانه یافت - و چون پیش آمد و ترقی او مرکوز خاطر پادشاهی بود داروغگی نقاش خانه نیز تفویض پذیرفت - و در آخر سال بیست و هشتم بتقصیر معاتب شده از داروغگی جانماز خانه معزول گردید - و چون در سال بیست و نهم شاهزاده شاه عالم بهادر با خانجهان بهادر افواج ابوالحسن والی قلنگ را زده و برداشته بلده حیدرآباد را بتصرف در آورد مصحوف مشار الیه خلعت و جواهر پادشاهزاده و امرای عظام متعینه ارسال یافت - چند کسی دیگر هم از روشناسان (که هر کدام بکاره مامور شده بود) با هم یکتائی ورزیده براه افتادند - چون بچهار کورهی حیدرآباد رسید شیخ نظام حیدرآبادی با جمعیتی ریخته همراهان را

عرضه تلف گردانید - نجابت خان و اصالت خان (که قلیچ خان ناظم ظفرآباد برسم بدرقه داده بود) بمسابقه معرفتی (که با مخالف داشتند) بدر پیوستند - جواهر و خلایع مرسله و دیگر اسباب و متاع سوداگری و رهگذاری مردم (که قافله گویان همراه شده بودند) بغارت رفت - میر عبد الکرم را (که زخمی شده در میدان افتاده بود) دستگیر کرده نزد ابوالحسن بردند - پس از چهار روز او را از گلکنده بحوالی حیدرآباد بمعسكر شاهزاده رسانیده خود را یکسو کشیدند محمد مراد خان حاجب خبر یافته بخانه خود برد - و بانواع داجوئی پیش آمد - و بعد التیام زخمها ملازمت پادشاهزاده نمود - و احکام ارشاد پیام (که بگذارش زبانی حواله او بود) برگذارن - و از خدمت ایشان رخصت شده با خانجهان بهادر (که طلب حضور شده بود) بآستان سلطنت جبهه سا گردید - و در ایام محاصره گلکنده چون شریف خان کروره گنج اردو بتحصیل جزیه هر چهار صوبه دکن رخصت یافت خدمت کردوگی گنج به نیابت خان مذکور ضمیمه خدمتش گردید - و در همین ایام داروغگی جرمانه نیز بوی تعلق گرفت - و در سال سی و سیوم بجایزه نیکو خدمتی کروره گنج (که فرادانی و ارزانی برابر قحط و غلای حیدرآباد نمود فاحش کرد) در بارگاه خلافت مستلزم مجری گردیده بخطاب ملتفت خان مورد التفات شایان گشت - بعد از آن از انتقال خواجه حیات خان خدمت

آبدار خانه نیز بار مفروض شد - و در سال سی و ششم بخدمت
قرب رتبت داروغگی خواصان از انتقال انور خان پسر وزیر خان
شاهجهانی و از اصل و اضافه بمنصب هزاری سر عزت برافراخته
در تقرب و مزاج دانی محسود امائل شد - و در سال چهل
و پنجم بخطاب خانه زاد خان تحصیل ناموری نمود - و پس ازان
از کمال عنایت بافزایش لفظ میر بر خانه زاد خانی چهره عزت
افروخت - و بعد آن بخطاب میر خان مخاطب گردید - و در سال
چهل و هشتم پس از تسخیر حصار تورنا بخطاب موردی پدرش
امیر خان سربارچ ناموری سود - و در آنوقت بر زبان پادشاه گذشت
که پدر شما میر خان (که امیر خان شد) در برابر الف یک لک روپیه
در جناب اعلیٰ حضرت فردوس آشیانی پیشکش کرده بود - شما
چه می گذرانید - عرض نمود هزار هزار جان فدای ذات مقدس باد
جان و مال همه تصدق حضرت است - روز دیگر مصحف مجید
بخط یا قوت از نظر گذرانید - فرمودند چیزه گذرانیدید که دنیا
و مافیها بهای آن نتواند شد - بعد فتح واکنکیره بافروزی پانصدی
از اصل و اضافه بمنصب سه هزاری کامیاب دولت گردید - و در
اواخر عهد خلد مکان مقرب آن حضرت خاقان بود - و در مصاحبت
و محرمیت فوق نداشت - چه شب و روز بباریابی حضور تفوق
می اندوخت - در مآثر عالم گیری آورده که در مقامات دیواپور
سه گروهی واکنکیره انحرافی بمزاج پادشاه عارض شد - و اشتداد

و استیلاي آن بجائی رسید که گاه گاه مدهوشی (رمیدان - ازانجا) که
سن بنود رسیده) یاس تمام بمردم (و آورد - نزدیک بود که از هول
آن حادثه ملک بهم برآید *
امیر خان نقل کرد که روزی درین ایام در نهایت ضعف زیر
لب میگفتند *

* بهشتاد و نود چون در رسیدی *
* بسا سختی که از دوران کشیدی *
* وزانجا چون بصد منزل رسانی *
* بود مرگے بصورت زندگانی *
مرا که گوش بران افتاد زون بعرض رسانیدم - که حضرت سلامت
شیخ گنجه (رحمه الله) برای تمهید یک بیعت این همه ابیات گفته
و آن این است *

* پس آن بهتر که خود را شاد داری *
* دران شادی خدا را یاد داری *
فرمودند باز بخوانید - چند مرتبه تکرار یافت - اشاره رفت نوشته
بدهید - نوشته دادم - مدتی می خواندند - توانائی بخش قوت
عطا کرد - صباح آن بدیوان مظالم برآمدند - فرمودند که بیعت شما
مارا صحت کامل داد - و طرفه طاقتی بجان ناتوان آورد - خان مذکور
بجودت فهم و حدت ادراک و شگرفی حیثیت و بلذی استعداد (که
ازان بقابلیت تعبیر رود) ممتاز بود - در محامره بیجاپور روزی

[که پادشاه برای ملاحظه دمدمه (که برابر کنگره قلعه بوده بودند) سوار تخت (ران تا کنار خندق تشریف آورد - و از جانب قلعه گولهای توپ چرخ آشوب از بالای تخت میگذشت] مشار الیه (که در آن وقت داروغه جانماز خانه بود) هنوز با بعزمه اعتبار نگذاشته بداهه مصرع تاریخ * فتح بیجاپور زودی می شود *
بر پارچه کاغذی بقلم سرب نوشته از نظر گذرانید - پادشاه بغال نیک برگرفته فرمودند - خدا کند چنین باشد - در همان هفته افتتاح قلعه صورت انصرام گرفت - و بعد تسخیر حصار گلکنده * مصرع *
* فتح قلعه گولکنده مبارک باد * تاریخ یافته
از پیشگاه خلافت مورد تحسین گشت - و چون مواد پذیر و خود آرائی آماده داشت کله گوشه نخوت بر سر بیازی کج میگذاشت - و با کم منصبی از جمیع نوئیزان بلند مقدار یکسر و گردن برخود می بالید - امیرزادهای خاندان در جلو راه میرفتند نگاه درست بجانب کسی نمیکرد - نقش اعتبارش در بارگاه سلطنت آن چنان بر کرسی نشست که عمدها دست نگر و منت پذیر او بودند - چون حکم شده بود [که سوای کسی (که پالکی بار از سوکار پادشاهی عذایت شده) دیگری از پادشاهزاده و امرا پالکی سوار در کلال بار نیاید] پس از چند جمله الملک اسد خان و او (که در آنوقت ملتفت خان بود) باجارت سوار آمدن فرق افتخار افراختند بعد از آن بهره مند خان و مخلص خان و روح الله خان مجاز گشتند

ازین جا رتبه او توان شناخت - که چه قدر در دل پادشاه جا کرده در دیانت هم قدم میگذاشت - اهل روزگار بفرومایش او جنس هر دیار بقیمت نصف و ثلث ارسال می کردند - دیده و دانسته نگاه می داشت - و در پرده قدغن استیجاب حصص ارز می نمود (۲) و بعد ارتحال خلد مکان همراه محمد اعظم شاه رفته چون صاحب جمعیت و فوج نبود در گوالیار همراه بنگاه ماند - و پس از آنکه تخت خسروی بجالوس بهادر شاه زیبایش گرفت و امرای عهد سلف از مخلص و مخالف بافرونی مغاصب کام دل اندوختند او نیز از اصل و اضافه بمنصب سه هزار پانصد سوار مورد مرحمت شد لیکن آن قرب و مصاحبت کو - و آن ناز و تبختر با که - ناچار بقلعه داری اکبر آباد در ساخته گوشه گزید - و از نا دیدنیها راست منعم خان خانخانان (که در اهلیمت و حرمت یکتای روزگار بود) از دیرین بزرگداشتها صوبه داری آگره نیز بوی تفویض نمود - و پستور از صوبه داری معزول شده بقلعه داری میگذرانید *

چون در واسط عهد محمد فرخ سیر پادشاه مرحوم بغابر استقلال سادات باره و هنر بامور سلطنت راه یافته باقتضای مصلحت پیش آمد امرای عالمگیری در افتاد عذایت الله خان و حمیدالدین خان بهادر و محمد نیاز خان همه بتازگی مورد نوازش گشتند خان مذکور را نیز از آگره طلب حضور نمود بداروغگی خواصان

(۲) در [بعضی نسخه] حصص از سر می نمود *

ممتاز گردانیدند - و پس از خلع آن پادشاه مرحوم چون زمام سلطنت بقبضه اقتدار سادات باره در آمد او را از تغیر افضل خان صدرالصدور خدمت مدارت کل نامزد کردند - گویند قطب الملک بمراعات پیشین رتبه تعظیم و توقیر او از دست نمیداد - و برگوشه مسند خود می نشاند - در همین ایام داعی حق را لبیک اجابت گفت - پسرانش هیچ کدام رشد نکرده با اندوخته پدر بسزد نمودند مگر ابوالخیر خان - که بنابر قرابت با خاندوران خواجه عام در عهد پادشاه مرحوم خطاب خانی یافته جمعیت و دستگاه داشت و همراه خان مزبور بسر می برد - میر ابوالوفا ندیر ضیاء الدین خان برادر کلان امیر خان نسبت به پسران او نام داشت - و در اواخر عهد خلد مکان بداد و غری جانماز خانه درجه اعزاز می پیمود - و قابلیت و استعداد او ذهن نشین پادشاه بود - چنانچه روزی عرضه داشت پادشاهزاده بهادر شاه بخط رمز از نظر گذشت - چون رمز معلوم نمیشد پادشاه بیاض خاص بمیر مذکور حواله نمود - که ما دوسه رمز واضح نوشته گذاشته ایم - آنرا با این سنجیده استنباط مطلب نمایند - ^(۲) مشار الیه بیادری دقت نظر و سرعت فکر رموز مستوره مسطوره باستخراج آورده مضمون عرضه داشت را نوشته گذرانید - و درجه استعسان یافت *

* آصف الدوله جمله الملک اسد خان *

محمد ابراهیم نام پسر ذوالفقار خان قرامانلو ست - نواسه

(۲) نسخه [ب] رموز مسطوره باستخراج *

صادق خان میر بخشی و خویش یمین الدوله آصف خان میشد - از حدائث سن و ریعان شیباب بحسن صورت و تناسب ظاهری منظور مراحم و عواطف اعلی حضرت بوده در هم سالان و اقرب امتیاز تمام داشت - سال بیست و هفتم بخطاب اسد خان و خدمت آخته بیکی نوازش یافته آخرها ببخشی گری دوم پایه اختیار افراخت - چون سریر خلافت بجایوس عالم گیری مزین شد مشمول عذابت گشته مدتها سرگرم بخشی گری دوم بوده سال پنجم بمنصب چهار هزاره دو هزار سوار تحصیل افتخار نمود - سال سیزدهم بعد فوت وزیر معظم جعفر خان بتفویض نیابت وزارت و مرحمت خنجر مرصع و دو بیوره پان بدست خاص مباحات اندوخته - حکم شد که رساله پادشاهزاده محمد معظم نویسد - و مهر پادشاهزاده دیانت خان منجم می کرده باشد - و در همین سال از بخشی گری دوم معزول گشته در سال چهاردهم از انتقال لشکر خان بانصباب خدمت ^(۲) میر بخشی گری اعلام سرافرازی برافراخت - و غره ذی الحجه سال شانزدهم اسد خان استعفا نیابت نمود - حکم والا پیرایه مدور گرفت که امانت خان دیوان خالصه و کفایت خان دیوان تن یائین تر از مهر دیوان اعلی مهر خود کرده مهمات دیوانی سرانجام دهند - دهم شعبان سال نوزدهم آن خان ستوده اطوار باز بنوازش درات مرصع کار و خدمت جلیل القدر وزارت اعظم بلندنامی یافت

(۲) نسخه [ج] بانصباب خدمت *

و آخر سال بيستم (که خانجهان بهادر کولکناش از دکن معزول و معائب گردید - و تا تعيين صوبه دار نظم مهمات آنجا بدليل خان نامزد گشت) جمله الماک با لشکر فراوان و سامان شايان بدکن رخصت يافته بخجسته بنديان رسیده بود که برخه اخذ و جر بعرض پادشاه رسيد - شاه عالم بنظم دکن مرخص شد - و اسد خان برگشته در مبادی سال بيست و دوم در کشن گدھے مضاف صوبه اجمير ملازمت نمود - و چون سال بيست و پنجم رايات پادشاهي بمالش سنبهای بهونسله (که پادشاهزاده محمد اکبر را در ملک خود جای داده بود) بعزيمت دکن در اهتراز آمد جمله الماک را با شاهزاده عظيم الدين در اجمير گذاشتند - تا راجپوتيه دران نواح غبار شورش نتوانند برانگيخت - پس ازان در سال بيست و هفتم در احمد نگر بتقبيل عتبه خلافت جبهه افروز گشته بعد فتح بيجا پور بعنايت مسند وزارت با تکیه گاه زربفت و سوزنی چکن روز مربع نشين چاربالش استقلال گردید * * ع * * زيبا شده مسند وزارت * تاريخ است و پس از کشايش قلعه گلکنده باضافه هزار سوار بعلو مرتبت هفت هزاري هفت هزار سوار مرقعي شد - و سال سي و چهارم به تخنيه غنيم آن روی دريای کشنا و انفتاح قلعه نغد بال عرف غازي پور و نظم و نسق بالاگهات کرناٹک حيدر آباد تعيين گشت - جمله الماک بعد تصرف نند بال در کويه (که سرحد کرناٹک است) چهاوني داشت پادشاهزاده محمد کام بخش از حضور بانتزاع قلعه واکنيره

دستوري يافت - چون روح الله خان بانصرام آن مهم مامور شد او بامتثال حکم جهان مطاع بکمک جمله الماک عنان توجه انعطاف داد - پس از وصول موکب شاهي بکويه سال سي و هفتم حکم رسيد (۲) که هردو بکمک ذوالفقار خان (که محاصره خنچي دارد) متوجه شوند بعد از رسيدن آنجا بغابر لخته دواعي ميان پادشاهزاده و جمله الماک رنجش واقع شد - و بسعايت بدسگالان فتنه پزوه سرگراني و آشفتگی طرفين گرمي گرفت - جمله الماک بدست آريز مراسلات مخفيه پادشاهزاده (که با رای قلعه نشين بوساطت بعضی نا عاقبت اندیشان درميان داشت) بحضور نوشته مجاز گردید - که رار دليمت بونديله شب و روز حلقه در خانه پادشاهزاده بوده بے رخصت اسد خان سواري و ديوان و آمد و شد مردم بيگانه نشود - درين اثنا از جاسوسان قلعه رو متحقق گشت - که کام بخش بذاسازي و رغم جمله الماک در شب تار قرار رفتن قلعه داده - لهذا اسد خان بکنکاش ذوالفقار خان و ساير سرداران لشکر فوج محاصره قلعه را ببنگاه طلبیده گستاخانه بخانه پادشاهزاده درآمده نظر بند ساخت - و از خنچي برخاسته حسب الحکم کام بخش را روانه حضور نمود - و خود چنده در سکر توقف ورزید - پس ازان طلب حضور گشته از مقدمه کدورت اسر پادشاهزاده راحمه بسيار بخاطرش جا داشت - روز ملازمت چون

(۲) در [بعضی جا] خنچي نوشته (۳) نسخه [۱] که بارامای قلعه نشين (۴) نسخه [ج] سکر - و در [بعضی نسخه] سکر *

بسلامگاه رسید مائفت خان داروغه خواصان قریب تخت استاده بود
آهسته خواند * * ع * * در عفو لذتست که در انتقام نیست *
پادشاه فرمودند که بجای خواندید - اجازت قدمبوس داده محفوف
عواطف ساختند *

و چون خلد مکان در سال چهل و سیوم سنه (۱۰۱۰) یک هزار و ده
هجری پس از اقامت چهار ساله در اسلام پوری معروف بهرم پوری
بعزیمت حق طویمت جهاد بتسخیر قلاع و تخریب آلکه سیوای بهونسله
قدم جهان کشا در رکاب یک (ان گیتی نور) گذاشت نواب قدسیه
زینت النساء بیگم را با خدمه محل همانجا نگاهداشته اسد خان
بحراست و حفاظت تعیین گردید - و در سال چهل و پنجم مبادی
مهم که یازدها حسب الطلب از بنگاه باستلام آستانه اقبال آشیانه
شرف اندرخته بخطاب امیر الامرا چهره امتیاز افرورخت - و فتح الله
خان و حمیدالدین خان و راجه جیسنگه بهسرکردگی او تعیین تسخیر
آن قلعه فلک شکوه گشتند - بعد فتح چون کسله عارض مزاج امیر الامرا
گردید حکم عذایمت شیم عز مدور یافت که از طرف اندرون دیوان
عدالت (که بموجب حکم بدیوان مظالم موسوم گشته) برآه (و برآمده
در کتیره بتفاوت یکذرع زینة حجرة بنشیند - تا سه روز نشست
پس ازان حکم شد که عصا بدهند - بعد ارتحال خلد مکان پادشاهزاده
محمد اعظم شاه نیز باعزاز و احترام او کوشیده در امر وزارت
استقلالش افزود - و چون از گوالیار متوجه جنگ بهادر شاه شد

اسد خان را با بنگاه و همشیره اعیانی خود زینت النساء بیگم (که
خلد منزل مخاطب به بیگم صاحب نمود) در آنجا گذاشت - چون
فسیم فیروزی از صهبایز دی عذایمت بهرچم بهادر شاه وزید آن شاه
مروت کیش حلم آئین نظر بر دیوین بزدگی و قدم اعتبار او از راه
فوازش طلب حضور ساخت - برخه باز یابان قرب گفتند که با اعظم شاه
شریک غالب جمیع کارها او بود - فرمود که در آن آشوب اگر پسران ما
در دکن می بودند بتقاضای وقت رفاقت عمومی خود می نمودند
بعد ملازمت بخطاب نظام الملک آصف الدوله و خدمت و کالت (که
در سواف ایام صاحب اختیار جمیع مهم ملکی و مالی میشد)
و نواختن نوبت در حضور سر عزتش از فلک برین گذرانید - و چون
پادشاه رعایت خاطر منعم خان خانخانان (که حقوق بسیار ثابت کرده
وزیر اعظم بالاستقلال بود) ^(۲) اهم می شمرد و وزیر باید که سر دیوان
ایستاده کاغذ بدستخط وکیل مطلق رساند چنانچه یکان دفعه
بعمل آمد و این معنی برخانخانان گرانی کرد لهذا مقرر شد
که آصف الدوله که کیر سن دریافته مشغول عیش و نشاط است
بشاهجهان آباد رفته بفراغت و آسودگی بگذراند - و کالت را نیابة
ذوالفقار خان سرانجام نماید - لیکن در جذب اقتدار خانخانان سوای
صهر و کالت (که بر اسناد و احکام بعد مهر وزارت میشد) دیگر امری
در و کالت نماند - آصف الدوله در دار الخلافه پنج وقت نوبت

کامروانی نواخته زیست گوارا و عافیت مهیا داشت - چون نوبت سلطنت
بجهاندار شاه رسید و ذوالفقار خان رائق و فائق خلافت گردید
مراقب نوکری از میان برخاست - دوسه باری که بدربار رفت
یالکی سواره بدیوان عام فرود آمده متصل تخت نشست - پادشاه
در مخاطبات عمو می گفت - پس از آنکه جهاندار شاه از آگوه
شکست خورده گریخت و یکسر بخانه آصف الدوله رسید خواست
تا دیگر باره ساز و سرانجام فراهم آورده بکارزار پردازد - ذوالفقار
خان نیز رسیده درین کار مبالغه از حد برد - آسید خان (که مرد
تجربه کار کهنه درکار و نیک نفس عافیت طلب بود) راضی نشده
بپسر گفت - که معزالدین بادمیان خمر و انهماک لهو و لعب
و سفله نوازی و ناقدر شناسی قابل فرمان روایی نمانده - چه لازم
که چنین کسی را بطرف برده فساد تازه بر پا و فتنه خوابیده بیدار
کنیم - و باعث خرابی ملک و تضییع عالم شویم - خدا عالم است
که مآل کار بکجا منجر شود - هر که از نژاد تیموریه سر برآرا گردد
ما و شما را اطاعت او لازم است - همان روز او را مقید ساخته بقلعه
فرستاد - و ندانست که تقدیر بر تقدیرش میخندد - و این مآل گزینی
و عاقبت اندیشی موجب افزای جان شیرین پسر و زوال آبرو و دولت
موروثی او گردد - اما چون استطلاع بتقدیر و دیده در پی بسرائر آن
مقدور بشر نیست آدم بیچاره بدان جهت ملوم و مطعون چرا باشد

بایست وقت و صلاح مآل همین بود - مگر گویند که حمیت و غیرت
یا عرف و طبیعت بل انصاف و مروت اقتضای آن نمیکرد که پادشاه
هزد با این همه حقوق و نوازش در چنین وقتی حادثه زده باعتماد او
بخانه اش در آید - و استشاره احوال خود کند - او را گرفته بدشمن
دهد - که با سوء حال بکشد - اگر خود از پیروی قاب قطره و پویه
نداشت بآنها را میگذاشت - بهر دشت و محرا که قاعد ادبارشان
میکشید می شتافتند - و خود زیاده بر آنچه کشید می کشید - بهر
تقدیر محمد فرخ سیر چون دید که شاه و وزیر مدبر تباہ هوش
بدار الخلافه رفته - مبادا بطرفی سرکشند - و فتنه نو بر خیزد
معرفت میرجمله سمرقندی باستمال نامهای پیاپی بزام پسر
و پدر بانواع نوازش و چاپلوسی دل و سواس زده هر دو را مطمئن
ساخت - گویند سادات باره (که درین امور شریک مصلحت پادشاه
نبودند) تا اینجا نمی دانستند - بلکه یقین داشتند که اینها بعمره
خواهند در آمد - چرا مضمون احسان خود نباید کرد - پیغام کردند
که بمعرفت ما ملازمت نمایند - تا ضرورت بحال شما عاید نگردد
چون کار کزان تقدیر در فکر دیگر بودند پدر و پسر باعتماد مواعید
عزوبیه پادشاهی غره گشته اعتدا بسادات باره نکرده رجوع بآنها
کسر شان خود دانستند - میرجمله چون از پیغام سادات مطلع شد
شتابان تقرب خان شیرازی را نزد آصف الدوله فرستاد که اگر استرضای
پادشاه مطلوب است زینهار بقطب الملک و امیر الامرا متوسل نشود

گویند که تسم قران هم در میان آورد - هرگاه پادشاه بباره پله دهلی رسید
آصف الدوله با ذوالفقار خان بطمانیذت تمام رفته ملازمت نمودند
پادشاه بعنايت جواهر و خلعت و کلمات نوازش تسلي بخش
گشته رخصت نمود - و فرمود که ذوالفقار خان بذاير مصلحت
برخی امور حاضر باشد - آصف الدوله نکوهش مآل از سیمای حال
در یافته با دل زار و چشم خون فشان بخانه آمد - همان روز ذوالفقار
خان را قسمی که در احوال او تحریر یافته کشتند - فردای آن اسد
خان را محبوس ساخته خانه اش بضبط در آورده چیزی نگذاشتند
و صد روپیه یومیه جهت اخراجات او از سرکار پادشاهی قرار یافت - در
جشن جلوس خواستند جواهر و خلعت برای او بفرستند - حسین علی
خان امیرالامرا استدعا نمود که خود ببرد - گویند امیرالامرا بهمان
دیرین روش آداب بتقدیم رسانید - او هم بدستور قدیم در محبی
و نهاب دست بر سینه گذاشته پان بدست خود داده رخصت کرد
و در سال پنجم سنه (۱۱۲۹) هزار و یکصد و بیست و نه بعمر
نود و چهار سالگی ازین دار پرمال درگذشت - چنین امیر نیک طینت
کم آزار و متکمل با وقار بحسن صورت و نیکوئی شیم (که
با زبردستان برفق و مدارا و با هم چشمان بشان و تمکین باشد)
در امرای قریب العهد دیگر نگذشته - از ابتدای نشو و نما
یکامیابی و کامرانی بسر برده همواره بطاس مراد در شش میزد
(۲)

نواد دغاباز فلک دست آخر بار کج باخت - و قزاق انقلاب نزدیک
بمذول بر امن آباد جمعیت او دو اسبه قاخت - از چرخ بے مروت
صبح نشاطی ندید که شام کدر و تها سر نرد - و لقمه حلوائی بکام
نریخت که صد نواله زهر نیامیخت - این وفادشمن با که پیوست
که نگسیخت - و با هرکه نشست زرد بر خاست * * بیت *

* پشیمان می شود زرد از عطای خویشتن گردون *

* چو خور گر قرص ناله صبح بخشد شام میگیرد *

از خوبیهای جملة الملک نقل کنند که چون خلد مکان در سال چهل
و هفتم بعد تسخیر قلعه کندانه موسوم ببخشنده بخش باراده
انقضای برشکال در محبی آباد پونا آمد کیف ما اتفاق دایره امیرالامرا
در زمین پستی واقع شد - و خیمه عنایت الله خان دیوان خالصه
و تن بر مکان مرتفع - پس از سرور چند روز (که خان مزبور جای
سراپرده محل سرا محوط هم ساخته بود) نسبت خواجه سرای
امیرالامرا (که صاحب اختیار سرکار او بود) گفته فرستاد - که ازین مکان
بر خیزید - که خیمه نواب ایستاده خواهد شد - خان گفت خوب است
اما مهلتی بدهند تا جای دیگر درین مثل بهم رسد - او تند ترک
جواب داد - عنایت الله خان ناچار بمکانه دیگر انتقال نمود
این ماجرا بهادشاه رسید - مصحوب حمید الدین خان بجملة الملک
پیغام شد - که شما این جا را بعنايت الله خان بدهید - و خود

برخاسته بجای دیگر بروید - اسد خان اندک مکث کرد - حکم شد که بخانه عذایم الله خان رفته معذرت خواهید - اتفاقا در آن وقت عذایم الله در حمام بود - جمله الملك آمده در دیوانخانه نشست و او جلد برآمد - امیرالامرا دستش گرفته بخانه آورد - و یک تقویر پارچه اقامت گویان تواضع کرد - و تا انتهای مدت صحبت و رفاهت و پس ازان هم هیچ گاه بهیچ وجه اظهار گله و بیدماغی ننمود و در مهربانی و دلداري افزود - چنین کسان هم در زیر آسمان بوده اند گویند اخراجات محل و اهل نغمه و نشاط آنقدر داشت که مداخل بدان وفا نمی کرد - و بسبب بواسیر دایمی ب ضرورت بر زمین نمی نشست - همیشه در خانه بمهد نشینی میگذرانید - سوای ذوالفقار خان عذایم الله نام پسر از بطن نول بانی مخاطب برانی داشت - خط را خوب می نوشت - بداد و غمی جواهر خانه و منصب مناسب امتیاز یافت - بحکم پادشاه دختر ابوالحسن حیدر آبادی را بعقد او در آوردند - اما بارباش وضعی افتاده سودائی بهم رسانید - و رخصت دارالخلافه یافته ناهنجار روی پیش گرفت همواره از سوانح دهلی نالش او بعرض میرسید - در همان حالت درگذشت - پسرش صالح خان در عهد جهاندار شاه خطاب اعتقاد خان و منصب عمده یافته بود - براهش میرزا کاظم از هم نشینی قوامان و بزم سازنگیان یک قلم ننگ و ناموس را بتاراج داده باقیع اسالیب

(۲) نسخه [۱] نول بالی - و نسخه [ج] نول بای (۳) نسخه [۱] شایگان •

درهای (سوائی) بروزگار خود می کشود *

(۲)
* امیرالامرا سید حسین علی خان *

برادر خرد قطب الملك عبدالله خان است - که بجای خود مذکور شود - قطب الملك وزیر اعظم محمد فرخ سیر پادشاه بود و سید حسین علی خان بمنصب امیرالامرائی تارک مباحات با آسمان می شود - اینها از اعظم سادات باره اند - و اکبر شرفای هذ - هر دو برادر فرقدین فلک سیادت و نیرین سپهر امارت بودند - متکلی باکثر شمائل سذیه - و خصائل رضیه - خصوص سخارت و شجاعت که ازین دو صفت والا آثار غرا بظهور رساندند - و نقشهائی که طراز صفحه دوات باشد) بر لوح روزگار نشانند - و از مبادی ایام عروج تا منتهی بخوبی و نیکنامی بسر بردند - و از آبیاری عدل و احسان عرصه هذ را رشک فردوس برین ساختند - لیکن در اواخر ایام دولت راه غلط پیمودند - و تا روز قیامت داغ بدنامی با خود بردند - اما نزد ارباب انصاف منشی عزل پادشاه محض پاس آبرو و حفظ جان عزیز بود - اینها مدد العمر جانفشانیها نمودند - و لوازم دولتخواهیها بتقدیم رسانیدند - پادشاه چشم از حقوق پوشیده در مدد قلع و قمع افتاد - و تا زنده بود همین خیال در سر داشت آخر این رای سقیم باعث زوال سلطنت شد - و دولت پادشاه و سادات هر دو برهم خورد *

(۲) نسخه [ب] خان بهادر *

قاضی شهاب الدین ماک العلماء (قدس سره) در مذاقب السادات
می فرماید: که امارت صحت سیادت خلق محمدی است^(۲)
و سخاوت هاشمی و شجاعت حیدری - باید که سید صمیم النسب
ازین ملکات بهره رافی داشته باشد - و احیاناً بحکم نفس اماره اگر
مرتکب عصیان شود آخر کار سببی در میدهد که باعث نجات اخروی
می گردد - مصداق این کلام درین هر دو برادر مشاهده افتاد - که
مظالم ازین عالم رفتند - و غارت شهادت بر رو مالیدند - نام اصلی
قطب الملک حسن علی است - و نام اصلی امیرالامرا حسین علی
شهادت اول بزهر واقع شد - و شهادت ثانی بخنجر - امیرالامرا
اگرچه برادر خرد قطب الملک است اما در سخاوت و شجاعت
و علو همت و تمکین و وقار از برادر کلان فایق بود - در عهد خلد مکان
بحکومت رنجهور و آخرها بفوجداری هژدون بیان^(۳) می پرداخت
چون برادرش بعد رحلت خلد مکان در لاهور مشمول عواطف شاه عالم
گردید سید حسین علی خان با فوج شایسته در حوالی دهایی دولت
ملازمت پادشاه دریافت - و در جنگ محمد اعظم شاه مصدر جلائل
تورانات گشته بمنصب سه هزار و عذایت نقاره سربلند گردید
و بواسطت شاهزاده عظیم الشان بنیابت صوبه داری عظیم آباد پتله
رخصت یافت - در اواخر عهد خلد مکان صوبه داری بنگاله بسپه دار

(۲) نسخه [ب] که آثار صحت سیادت (۳) نسخه [ج] هندول

بیانه می پرداخت •

خان مخاطب باعزالدوله خانجهان بهادر از تغیر شاهزاده عظیم الشان^(۲)
مقرر گشت - محمد فرخ سیر خلف عظیم الشان (که بنیابت پدر
در بنگاله بود) طلب حضور شده پتله رسید - چون مدتها بخود سری
گذرانیده و نسبت برادران دیگر نزد جد و پدر رتبه نداشت رفتن
حضور شاق و ناگوار پنداشته بعدر عسرت اخراجات اوقات پرستی
میکرد - تا آنکه شاه عالم شفقار شد - محمد فرخ سیر خطبه و سکه
بنام پدر نموده در فراهم آوردن مردم همت گماشت - درین اثنا خبر
گشته شدن عظیم الشان رسید - در ربیع الاول سنه (۱۱۲۳) ثلث و عشرين
و مائه و الف خود سریر آرای سلطنت گشت - و سید حسین علی
خان ناظم پتله را بوعده عذایت مستمال ساخته رفیق گردانید - و ازین
جهت سید حسن علی خان ناظم آله آباد نیز طریق رفاقت سپرد
در کمتر زمانی افواج کثیره مجتمع گشت - اما بذابر قلت خزان
تا رسیدن اکبر آباد دوازده هزار سوار پیش نمود - حسین علی خان در
روز جنگ (که در حوالی مستقر الخلافه با جهاندار شاه اتفاق افتاد)
باتفاق حسن بیگ صف شکن خان (که نایب صوبه داری اودیسه بود)
و زین الدین خان پسر بهادر خان زوهیله بمقابل ذوالفقار خان
(که توپ و ضرب زن بسیار پیش رو چیده ایستاده بود) اسپان تاخته
بزنجهور توپخانه در آمد - چون عرصه رغا بر خود تنگ دید بآئین
ناموس پرستان هژد پیاده گشته بزخمهای طاقت ربا بزمین افتاد

(۲) نسخه [ج] بعزالدوله •

و آن در سردار با جماعه دار بسیار مردانه زندگي سپردند - حسين علي خان پس ازین فتح نمایان بخطاب اميرالامرا بهادر فيروز جنگ و منصب هفت هزاره هفت هزار سوار و خدمت عمده مير بخشيداري کوس بلند مرتبگي نواخت - و در سال دوم با فوج گران سنگين به تذبیه اجیت سنگهه رانهور (که لوی سرکشي و تمر در وطن خود مي افراشت) مامور گردید - تا ميرتهه هرجا تعلقه او بود لکد کوب تاراج و پی سپر غارت ساخت - راجه از بیم ناکي به بيکانير بدر زده باستوار جاها خزید - درین يساق آنچه از اجرای حکم اميرالامرا نقل کنند این ست که چون دیهات اجیت سنگهه و جیسنگهه باهم مخلوط اند و رعایای تعلقه اولین بهراس در بغرار میگذاشتند بتاراجیان حکم میشد - که مواضع ویران را بنما ساخته آتش زنند - و بآباد مزاحمت نرسانند - رعایای اجیت سنگهه این (۲) دیده معرفت رعایای جیسنگهه تول گرفته مي آمدند - همان وقت سزاران تعیین میشدند که بتاراجیان بگویند که آتش فرو نشانند - و آنچه گرفته اند مسترد سازند املا درین حکم تخلف نمیشد - سزاران آن اشیاء منهبیه را بالتمام در دیه جمع میکردند - بعضی ثقات (که از مردم دیهات بسیار استفسار کردند) باتفاق میگفتند - که غیر از سوختن دیگر هیچ نقصانی بها نشده راجه چون خرابی خود دید از مال کار اندیشیده وکلای معتبر فرستاده بتقبل پیشکش و فرستادن کزور ابهی سنگهه پسر کلان خون بحضور

و دادن مجیه پادشاه (که بزبان عرف آن دیار دوله نامند) مستدعی عفو جرائم گردید - چون مير جمله در حضور صاحب دستخط پادشاهی شده هرکه بار رجوع مي آورد منصب و جاگیر دستخط کرده میداد و هر روز مزاج پادشاه را از سادات مذکور تر مي ساخت اميرالامرا بمصالحه راضي شده کزور را همراه گرفته باستعجال مراجعت کرد - و فوجی جهت دوله گذاشت - که متعاقب بدار درین سفر غریب قضیه اتفاقي رو داد *

گویند چون اميرالامرا بشازده گروهی ميرتهه رسید معتبران راجه با یک هزار و پانصد سوار جهت مصالحه آمده ملازمت نمودند و استدعای مقام کردند - چون اشتهار داشت (که اظهار ایفای فروغ از راستي ندارد - و بحيله وري مي خواهند نگاه دارند - تا راجه باحمال و ائقال بدر رود) حسين علي خان پیغام کرد که اگر مصالحه واقعي ست تا (سیدن کزور شما مقید و مسلسل باشید - آنها اول از راه ننگ و عار راضي نگشته آخر قبول کردند - اميرالامرا چار کس معتبر را زنجیر کرده حواله جماعه داران عمده نمود - چون جماعه داران همراه گرفته از دیوانخانه برآمدند لچهای لشکر بمجرد دیدن این حالت بر دیره آنها دویدند - جنگ در پیوست - هرچند مردم بممانعت تعیین شدند اما لچها همه را بچشم زدنی بتلف جان و مال در آوردند - اميرالامرا آن چار کس را از قید برآورده معذرت خواست - و بآنها نیز قیقین شد که این حرکت بے اراده سرزده

براجه نوشتند - لیکن راجه پیش از آن بشنیدن این ماجرا فرار نموده بود
 ناچار امیرالامرا بمیرتهه شتافته توقف نمود - تا مصالحه صورت گرفت
 و پس از رسیدن دهایی تقریب صوبه داری دکن در میان آمد
 حسین علی خان میخواست که خود ملتزم حضور باشد - و نیابت
 بدستور ذوالفقار خان بغام داؤد خان مقرر شود - پادشاه بگفته مشیران
 دمساز راضی نمیشد - تا آنکه گفتگوی خصوصیت آمیز در میان آمده
 بطول انجامید - و بعد اللتیا و اللتی قرار یافت که میر جمله اول
 بصوبه داری بته رهگرا گردد - بعد از آن امیرالامرا (که عزل و نصب
 کل خدمات دکن باختیارش مفوض گشته) رخصت شود - چنانچه
 سال چهارم سنه (۱۱۲۷) هزار و یکصد و بیست و هفت روانه دکن
 گشته وقت رخصت بالمواجهه عرض کرد که اگر در غیبت من
 میر جمله بحضور رسید یا بقطب الملک قسم دیگر سلوک شد در عرض
 بیست روز مرا رسیده دانند - چون بمالوه رسید راجه چیسنکجه سوانی
 صوبه دار آنجا از سر راه کناره گزید - تا ملاقات واقع نشود - امیرالامرا
 بحضور نوشت - که این حرکت از اگر بر طبق اشاره است حکم شود
 از همین جا برگردم - و الا فرداست که داؤد خان هم این مسلک
 پیش خواهد گرفت - چون ابتدای سلطنت واسطه جان بخشی داؤد
 خان سادات شدند و بتازگی امیرالامرا نیابت صوبه داری برهان پور
 از پادشاه بذاش مقرر کرد او از گجرات بدان معموره رسیده

تمکن گزیده بود - در جواب فرمان رسید که در ازای قباحات نا فهمی
 چیسنکجه عزل و نصب او را باختیار شما گذاشتیم - و از داؤد خان
 وقوع چنین حرکات چه احتمال دارد - احیاناً اگر مصدر ادای نامناسبی
 شود روانه حضور نمایند - اما از بددلی و سفله مزاجی که پادشاه
 داشت بواسطت خاندوران مخفی داؤد خان تحریض مخالفت
 نمود - چون امیرالامرا از نریده عبور کرد ظاهر شد که داؤد خان سر رشته
 موافقت گسیخته خیال ملاقات هم در سر ندارد - حسین علی خان
 در فکر اصلاح او فتاده بتقصیل (که در ذکر احوال داؤد خان رقمزد
 کلمک احوال نویس شده) پیغامها بمیان آمد - حاصل آنکه در صورت
 توافق ملاقات لازم - و در شکل تخلف روانه حضور باید شد - از ما
 مزاحمت نیست - داؤد خان پای جهالت افشوده کار پیر خاش
 رسانید - ناچار یازدهم رمضان در فدای آن شهر عرصه مبارزت آراسته
 گشت - و جنگ بشایستگی رو داد - با آنکه تغذک کاری داؤد خان
 رسیده بود مردانه در آمده متصل امیرالامرا دیگر باره بجنگ
 در پیوسته نقد جان در باخت - امیرالامرا پس ازین فتح صولت افزا
 (که رعب افزای سران و سرکشان دکن گردید) خجسته بخیان را
 اقامت جا ساخته فوج بسرکردگی ذوالفقار بیگ بخشی به تذبیه
 کهندو دیهاریه سیداپتی راجه ساهو (که در صوبه خاندیس قلعها
 (۳)

(۲) در [بعضی نسخه] روانه حضور شوند (۲) در [بعضی نسخه] که رو

و بهاریه و در [بعضی] کهندو و بهاریه •

احداث کرده تهانه قايم مي نمود - و باخذ چو تهه شورش آماي آن ضلع
بوده قافلها را بتاراج مي برد (تعيين کرد - و در برگشته بهانيير با اشقيا^(۲)
دوچار گشته بآريزش در آمد - مرهته باندک زد و خورد بآنين
و سمی که دارند منتشر گشته فرار گزیدند - فوج جنگ دکن نادیده
(که از خم و چم مرهته آگاه نبود) شادان و نازان دنبال آنها گرفت
که ناکاه آن تبه کاران بهيئت مجموعي چنان گرم و گيرا هجوم آوردند
که ذوالفقار بيک (که از فرط تهور پيش آهنگ همه بود) با جمع
گشته گشته باقي فوج يغمائي شد - هر چند سيف الدين علي خان
و راجه محکم سنگه بهمالش آن گروه شقاوت پزوه تعيين شدند و تا بذور
سورت شتافتند و پس ازان محکم سنگه تا ستاره (که ممکن و بنگاه
ساهو ست) دتيقه از نهپ و تالان فرورنگداشت اما جبر اين کسر
و تلافی اين شکست موافق صولت و شکوه اميرالامرا صورت نگرفت
نظر بر اسباب ظاهر (که رفور خزائن و کثرت سپاه و عزم بلادن
و شجاعت فطري حسين علي خان داشت) مي بايست شرمه
ضالۀ مرهته بسرچنگهای رسا و مالشهای مستوفي سر حساب ميشدند
ليکن [چون پادشاه بتحريرک و اغواي دولت براندازان خود غرض
بدستور داؤد خان در باب مخالفت اميرالامرا به سرداران جنوبی دکن
حتی راجه ساهوی بهونسله (که بزور و تحکم راجه دکن گشته)
بايما و صراحت کوتاهي نمیکرد - و در دهلي با قطب الملک هر روز

(۲) نسخه [ج] بهانيير .

صحبت تازه و نزاع نو برمي انگيخت - که هر ساعت صدای بگير
و بکش بگوش ميرسيد - و او از تذهائي و بيدهاكي ترغيب آمدن ببرادر
مي نوشت [لا علاج اميرالامرا از دشمن خانه بدشمن بيگانه ساخته^(۲)
در سنه (۱۱۳۰) يک هزار و يکصد و سي هجري معرفت سنگراجي ملها
و محمد انور خان برهان پوزي مصالحه با راجه ساهو (بشرط عدم
تاخت و تاراج ملک و تعرض شوارع و طرق و نگاهداشتن پانزده هزار
سوار در رکاب ناظم) قرار داده اسغان چو تهه و ديسمکهي شش صوبه
دکن پمهر خود با تذخواه کوکن و غيره مالک (که راج قدیمش
مي نامند) حواله نموده گماشتگان او را همه جا شريک و دخيل^(۳)
ساخت - اگرچه درين سودا بمقتضای وقت سود و بهبود پنداشت
اما نظر بمآل زيانه سترگ اندوخت - و نيل بدنامي برچهره حال خود
تا مرور دهور کشيد - هر چند که خذلان دين و خفض اسلام عيادا بالله
درين کار منوي و مضمر او نباشد ليکن در ضمن تسلط کفر از يک بده رسيد
و هر روز سر بيدلديگي کشيد - اما مخلص دور بين در مي يابد که
درين کار شامت و وبال عايد روزگار کيست - و چون مصالحه با مرهته^(۴)
و ايقاي عهد و پيمان برفاقت و ناخوشيهای پادشاه با قطب الملک
همه دراعی انتهاض اميرالامرا بود بهندوستان نيز آمد آمد
پزيانها شايع گشت - پادشاه بخيال محال و سد راه شدن اميرالامرا

(۲) نسخه [۱] شکر اچي - و نسخه [ب] شکر اچي (۳) در [چند نسخه]

که ايشداران (۴) نسخه [ج] مساله با مرهته .

محمد امین خان چین بهادر را بپهانه بزد و بستم مالوه که سر راه دکن است مرخص ساخت - و پس ازان (که بحرف طرازی و کاربرد ازی اعتقاد خان بتازگی شاه و وزیر نرد و لا باهم باختند) ^(۲) پادشاه اخلاص خان را (که با هر دو برادر اخلاص مند گفته میشد) باصلاح مزاج حسین علی خان و باز داشتن از عزیمت حضور مرخص کردند - امیرالامرا (که تصمیم عزیمت کرده باستماع دوستی تازه شاه و وزیر متوقف بود و انتظار خبر ثانی می کشید) باز برهم زدگی مسموع شده غره محرم سنه (۱۱۳۱) هزار و صد و سی و یک با فوج دکن و مرهته بشوکت و صولت تمام از خجسته بنیاد رکضت نمود - و معین الدین نام مجهول الحال را بپسری شاهزاده اکبر برداشته باظهار هواخواهی و فدویت پادشاه نوشت - که در تعلقه راجه ساهو سرے کشیده بود دستگیر گردیده - نزد خود طلبیدم - در امثال این امور احتیاط و تقید صلاح دولت دانسته خود بحضور می آم - اواخر ماه ربیع الاول در حوالی دار الخلافه جانب لائ فیروزشاه دایره نمود - و خلاف ضابطه حضور نوبت نواخته داخل خیمه شد - و مکرر بدانگ بلند گفت که من از نوکری پادشاه برآمدم - و پس از آنکه بوساطت قطب الملک تکالیفی چند با شروط و عهده پذیرا یافت بدجم ربیع الآخر ملازمت نموده گذارش گله کرد - و مشمول نوازش و مرحمت بیکران رخصت یافت - و باز هشتم ماه مذکور بشهرت سپردن شاهزاده جمالی سوار

(۲) نسخه [ب] نرد دغا (۳) نسخه [ب] نهضت نمود .

شده بحویلی شایسته خان (که از پیشگاه خلافت بار عزایت شده بود) داخل گشت - قطب الملک با مهاراجه ببزد و بستم قلعه شتافته هیچ کس را در آنجا نگذاشتند - چون فوت قابو معبر بسوء تدبیر است و اغماض چنین وقت خیر باد جان و آبروی خود گفتن مباشر امر عظیم و مرتکب کار خطیر گشتند - چنانچه در ذکر قطب الملک مرقوم خامه گردیده - و هنوز دو ماه نگذشته بود که نیکو سیر پسر پادشاهزاده محمد اکبر (که در قلعه اکبر آباد مقید بود) باتفاق احشام آنجا علم خلاف برافراشت - امیرالامرا بر جاذب استعجال رسیده در محاصره سه ماه و چند روز بسازش هزاریهای احشام آنجا قلعه برگرفت و اموال قلعه را متصرف گشت - و چون قطب الملک بمقابل راجه جیسنگه سوانی (که بقصد مخالفت از آنیدر برآمده بود) بفتکچور سیکری رسید امیرالامرا نیز ملحق شد - و بعد مصالحه راجه میان برادران بر سر اموال آگره کدورتها بر خاست - و پیغامهای درشت و تلخ از طرفین گذارش یافت - اما آخر کار از پخته کاری راجه رتن چند شیوع و اعلان نیافته به بیمزگی تمام قلیله ازان بقطب الملک عاید شد چون مشیت ایزد بیهمال (که بمصلحتهای او که تواند پی برد) بدان تعلق گرفته بود (که هر دو برادر بباد کامیابی لب تر ساخته شورابه بیمرادی در کشند - و گامی چند بمقصود شتافته ره سپر ناکامی گردند) مساهله سترگ و غلط فاحش سرزد - که با تصدی چنین امر خطیر (که دولای عظیم بچرخ آرند) بملاحظه یک دیگر

سرپر آرای هندوستان نگشتند - اگر یکی بدیگری سر فروتنی و انقیاد
 فرود می آورد یا امیرالامرا (که بعاشقان و جلالت قدر و عز می بلند و همی
 بجا و شجاعتی مفرط و دانشی درست شهرت تمام داشت - و بصولت
 و مهابت و عیب افزای در و نزدیک بود) قطب الملک را از میان
 برداشته مربع نشین چار بالش سلطنت میشد اغلب که پیش میرفت
 و زمانه دراز دولت در خانواده ایشان امتداد می گرفت - چنانچه
 باستانی نامها از احوال گذشتگان آگاهی می بخشد - بالجمله
 بنابر هنگامه^(۲) چهیله رام و گرد هر بهادر امیرالامرا با محمد شاه پادشاه
 و قطب الملک از فتح پور با گره معارفت نموده تا انفصال قضیه
 اقامت آنجا ناگزیر افتاد - چون گرد هر بهادر پس از فوت چهیله رام^(۲)
 سر استکبار می خارید حیدر قلی خان با محمد خان بتکش تعیین
 گشته بوساطت راجه رتن چند باشتی و مصالحه خاطر ازان^(۳)
 طرف را پرداختند - درین ضمن فلک نقشه نو بر صفحه روزگار کشید
 نظام الملک بهادر فتح جنگ (که بحسن تدبیر و نیروی پردایی ممتاز
 امرای عالمگیری ست) استشمام رایحه غدر و عذاب از سادات نموده
 گام سرعت بدکن برگرفت - و در کمتر زمانی دلار خان بخشی
 امیرالامرا را (که با فوج چیده جرار بتعاقب بود) و عالم عای خان
 برادر زاده و متبذای حسین علی خان را (که بنیابت صوبه داری دکن
 می پرداخت - و با فوج مرهمه و متعینه آنجا بعزم قتال باستقبال رسیده)

(۲) در [بعضی نسخه] چهیله رام (۳) نسخه [ج] مساله ۵

بآویزشهای پی در پی دست خوش تاراج جان و مال ساخت - غریب
 حالتی بحسین علی خان رو داد - نمی دانست که مال کار بکجا
 خواهد کشید - و هوش و حواس باخته هر روز تدبیر می اندیشید
 برخه گفتند که چون قبیله نواب در دکن است با رسال فرمان
 صوبه داری دکن نظام الملک را مستمال باید ساخت - و بمرد
 و تدبیر بتلافی و تدارک باید پرداخت - درین اثنا خبر رسید که سید
 مبارک خان بخاری قلعه دار موروثی دولت آباد با آنکه از طرف
 حسین علی خان بتغیر جاگیر آزاده خاطر بود بهاس ناموس سیادت
 زه و زاد امیرالامرا را با توابع و اسباب پیش از رسیدن نظام الملک
 بخجسته بنیاد در قلعه جا داده از دستبردهای اعادی مصون و
 محفوظ نگاهداشت - باره هوش رفته بجا آمد - بمشورت و کنکاش
 بسیار پادشاه را همراه خود گرفته نهم ذی القعدة بعزیمت دکن
 با پنجاه هزار سوار موجودی سوای آنکه نگاهداشت علی العموم شروع
 کرده و باطراف و جوانب زرها برای سپاه فرستاده از اکبر آباد
 کوچ نمود *

سبحان الله این دو برادر سیما امیرالامرا سخاوت و کرم و حلم
 و مواسات فطری داشتند - هرگز مجوز ستم و بیداد بمتنفذ نشدند
 اما مقلب القلوب نوعی صرف دلها نمود که پیش آوردهای سادات
 هر چند میدانستند (که زوال دولت اینها متضمن خانه براندازی ماست)
 آهی این کشتی غرق شود با هم می گفتند - از بیگانگان چه توان گفت

چون اعتماد الدوله محمد امين خان چين بهادر بظاير قربان^(۲)
 قريبه خود با نظام الملك متوهم گشته با وجود عهد و پيمان
 اميرالامرا جزم کرد که آخر کار دست از هم برونخواهند داشت
 بفکر غدر افتاد - و مير حيدر کاشغري را (که از ترکان دوغلات بود - وجد
 کلانش مير حيدر صاحب تاريخ رشيدى همواره ملتزم رکاب بابوي
 و همايوني بود - و چندان بفرمان روائى کشمير رسیده - و از جهت
 ميرشمشيري اينها را ميرگويند) بران داشت که منتظر قابو گشته
 بکند و حيله بقطع رشته حيات اميرالامرا اقدام نمايد *

گويند سواى والده پادشاه و صدر النساء محل و سعادت خان
 نيشاپوري (که از فوجدارى هندون بيانه بحضور رسیده با محمد امين
 خان همراز گشته بود) ديگرى ازین شر سر آورده^(۳) آگهي نداشت
 اگرچه به ثبوت رسیده که شب (که حامل ابن سانحه بود) مير جمله
 باظهار هواخواهي باميرالامرا ازین مقوله اطلاع داد - جواب گفت
 که من مگر خربوزه ام - که کسى بکار زند - و اصلا التفات نکرد - بهر تقدير
 ششم ذى الحجه (۱۱۳۲) هزار و صد و سي و دو سال دوم از جلوس
 که منزل توره (که از فتحپور سي و پنج کوه عرفى ست) مخيم عساکر گردید
 اعتماد الدوله ببهانه تهوع و برهم زدگى دل به پيش خان حيدر قلبي
 خان مير آتش فرود آمد - و حسين علي خان بعد از داخل شدن
 پادشاه بمحل سرا برگشته پالکي سواره راه خانه گرفت - همين که

(۲) نسخه [ج] امين خان بهادر (۳) در [بعضى نسخه] سر ياد داده *

متصل دروازه کلال بار رسيد مير حيدر که روشناس و راه حرف داشت
 احوال خود نوشته بدست اميرالامرا داد - و شروع به ضعيف نالى
 زبانى نمود - چون ديد که او مشغول خواندن است آنچنان بچستى
 و چالاکي خنجر آبدار بپهاوى آن بهادر نامدار رسانيد که کارش
 بآخر انجاميد - و نور الله خان پسر اسدالله خان مشهور بنواب اوليا
 که پياده همراه ميرفت بضرب شمشير مير حيدر را از پا در آورد
 مغلان از هر طرف دريده نور الله خان را از هم گذرانيدند - و سر
 اميرالامرا جدا کرده نزد پادشاه بردند - چون مردم حسين علي خان
 برسيدن منزل هر يک بجائى و مقامى قرار گرفته غافل از شعبده بازى
 فلک دوار بودند دران وقت نتوانستند رسيد - مگر سيد غيرت خان^(۲)
 که بمجرد استماع بے آنکه بجمع مردم پردازد با معدودى رسیده
 کشته گشت - و جوق ديگر هم دست و پاى بے حاصل زدند - پس
 ازین هنگامه لاش اميرالامرا (که به بيحرمتى افتاده بود) با لاش
 غيرت خان و نور الله خان بحکم پادشاهي نماز جنازه خوانده
 و تابوتها را بزر بقت گرفته خواستند روانه اجمير نمايند - اما
 بظاير کوچ کهار ميسر نيامد - و زربقت هم لچها کشيده بردند - بعد
 ازان باجمير نقل کرده در جوار پدرش سيد عبد الله خان مرحوم
 مدفون ساختند *

از بعضى ثقات مسموع شده که پيش ازین واقعه مرد صالح در رويا

(۲) نسخه [ب] غوث خان *

دید که سید الشهدا ثالث ائمه اثنا عشر کرام (علیه و طی آباءه السلام)
 خطاب بامیر الامرا کردند - و فرمودند که * بلغ وعدک - و غلب عدوک *
 پس ازان سانحه چون حساب نمودند هر فقره تاریخ بود - با منعیت
 تقلیب - میر عبد الجلیل حسینی واسطی بلگرامی (رحمه الله)
 قصیده غرائی در مرثیه حسین علی خان گفته - تا تاریخ دریغجا
 ثبت گردید *
 * ابیات *

* آثار کربلاست عیان از جبین همد *
 * زد جوش خون آل نبی از زمین همد *
 * شد ماتم حسین علی تازه در جهان *
 * سادات گشته اند مصیبت نشین همد *
 * از داغ دل زدند چراغان اشک جوش *
 * این است نوبهار گل آتشین همد *
 * گیتی چرا سیاه نگردد ز درد غم *
 * خاموش شد چراغ نشاط آفرین همد *
 * نیلای سمت زین معامله پیراهن عرب *
 * رز خون گریه سرخ شد سمت آستین همد *
 * رستم نشان حسین علی خان شهید شد *
 * از خنجر که بود نهان در کمین همد *
 * آن مودر که از قلم تیغ بارها *
 * تحریر کرد نسخه فتح مبین همد *

* مذهب او شدند ازان سرکشان دهر *
 * کز داغ ضبط کرد نشان بر سرین همد *
 * تیغش بر روز معرکه خصم تیره بخت *
 * چون برق میشکافت صف آهین همد *
 * فرزند مصطفی خلف الصدق مرتضی *
 * کز روی فخر بود بدانش یمین همد *
 * همد از شهادتش تن بے روح گشته است *
 * یعنی که بود او نفس واپسین همد *
 * عالم چو قبر در نظر خلق شد سیاه *
 * افتاد تا ز خاتم دهر آن نگین همد *
 * از دست ابن ملجم ثانی شهید شد *
 * گوئی ز کوفه است گل ماتمین همد *
 * همد اینچنین مصیبت عظمی ندیده است *
 * دیدیم داستان شهر و سزین همد *
 * کاهیده است صبر و تفاور شد سمت غم *
 * ایذهانصیب ماست ز غث و سمین همد *
 * ای دوستان آل و مهربان اهل بیت *
 * غمگین شوید بهر حسین حزین همد *
 * تا حق اهل بیت رسالت ادا شود *

* بر رغم این جماعه منصوبه باین هذ *

* سال شهادتش قلم واسطی نوشت *

۱۱۳۲

* قتل حسین کرد یزید لعین هذ *

حق این است که در قریب العهد کم امیور باین خوبی گذشته - باکتر
ستوده خواها متفرد بود - و در همت و مردت یکتا - وفور طعام و کثرت
اطعام سوکار او مشهور است - اجرای بلغور خانها از غله خام و پخته
و احداث مجالس یازدهم و دوازدهم هر ماه در بلاد عظیمه دکن نموده
که تا حال جاریست - درین مجالس با مشائخ و فقرا بخصوع
و انکسار بنفس خود خدمت می نمود - پیش از آمدن دکن (۲)
مهم سازی نمی گرفت - پس ازان محکم سنگه و دیگر متصدیان باظهار
کمی مداخل و افزونی خرج مزاجش را برین آوردند - معینا
گویند اموال ملا عبدالغفور بهر ملک التجار بذر سورت (که زیاده
بر یک کرور روپیه بود) حیدر قای خان متصدی بذر باوجود وارث
ضبط نمود - در همان ایام انقلاب سلطنت رو داد - و عبدالحي پسر
متوفی باستغاثه بحضور رسید - و جهت معافی اموال پانزده اک
روپیه نذر بامیر الامرا نوشته داد - روزی یگانه تر از را طلعبیده نذر را
با اموال بخشید - و خلعت داده رخصت وطن نمود - و گفت امشب
مرا بر سر مال این مرد با نفس خود مجادله افتاد - آخر بر نفس
طامع غالب آمدم *

(۲) در [بعضی نسخه] از برآمدن دکن *

* امقاد خان فرخ شاهی *

محمد مراد نام کشمیری اصل است - در عهد خلد منزل بوکالت
جهاندار شاه و منصب هزاره و خطاب رکالت خانی امتیاز داشت
و در ایام جهاندار شاه ترقی کرده چون نوبت سلطنت محمد فرخ سیر
رسید داخل کشنیها گشت - اما ربط سابق با سادات باعث
بیان بخشش او شده منصب هزار و پانصدی و خطاب محمد مراد خان
یافت - و داخل یساوان تزک گردید - چون محمد امین خان بخشش
دوم بمالوه رخصت یافت (تا شاید سد راه امیر الامرا از دکن تواند
شد) در کوچ توقف میکرد - محمد مراد خان بسزاولی تعیین گشت
با دهن دریدگی و زبان درازی که داشت فایده نکرد - سر دیوان
آمده عرض نمود - که اطاعتی در سر ندارم - که سزاولی کسی موثر شود
پادشاه جواب ندادند - باز بے محابا عرض کرد - که اگر درین وقت
اغماض شود هیچ نمی ماند - پادشاه گفتند چه باید کرد - گفت ببند
حکم شود که رفته بگویند - همین وقت کوچ نماید - والا بخشیکری تفر
فرمودند شما ابلاغ حکم کنید - رفته آن قدر تشدد بکار برد که همان
روز کوچ نمود - این جرأت و دولخواهی پسند پادشاه شده بارباب
خلوت فرمودند - و بوسیله هم وطنی صاحبه نسوان والده پادشاه
بیشتر مورد عنایت گشت - چون پادشاه بذایر مخالفت و مذازع
با سادات باره و تسلط و اختیار آنها مکرر و متالم بود هر روز فکر
تازه و مشورتی نو در استیصال آنها مینمود - و از کم فطرتی و بے جرأتی

بجائے نمیرسید - روزے و کالت خان قابو یافته پادشاه درین مقدمه
چندان بندونگی افسانه و افسون باغ سبز جلوه داد و گفت بے آنکه
کار اهل خلاف بمصاف رسد در اندک فرصت شیراز تساط آنها از هم
می باشد که فرخ سیر (که لوازم دانش و تمیز فرونشاندن بود) اصلا بکنه
کار پی نبرده فریفته او گشت - و در همه کارها محرم همراز و یار و مساز
کرده در ایام معدود بمنصب هفت هزاره ده هزار سوار برآورد
و بخطاب رکن الدوله اعتقاد خان بهادر فرخ شاهي بلند مرتبه ساخت
روزے نبود که جواهر نمینه و اجناس نفیسه بار مرحمت نمی شد
سرکار مراد آباد را صوبه قرار داده موسوم برکن آباد فرموده در جاگیرش
بطریق التمغا عنایت شد - و بصوابدید او جهت برانداختن دولت
سادات سربانده خان از پنده و نظام الملک بهادر فتح جنگ از مراد آباد
و مهاراجه اجیت سنگه از جوده پور وطنش طلب حضور گشتند
و با هر یک هر روز صحبت مشورت منعقد میگشت - اگر کسی اظهار مینمود
(که اگر بیک خلعت وزارت عنایت شود استقلال قطب الملک میبکاهد
و بمرد و هفت تمام بحال او (راه خواهد یافت) میفرمودند برای
وزارت بهتر از اعتقاد خان کسی نیست - امرا [که از پیش آمد
چنین مرد کم امل (که بهرزه گوئی و بد وضعی شهره عالم بود)
دل پری داشتند] کی بوزارت او راضی بوده دل نهاد کار میشدند
ناچار بهلو تهی میکردند - و فی الواقع چه طور سودائی بود - ارتکاب

(۲) نسخه [ب] راه یابد (۳) در [بعضی نسخه] دل بوی داشتند .

مهاک و تعب کشی و جان کنی ازین کس باشد - و وزارت و دولت
نصیب دیگرے *

* من عاشق و معشوق بکام دگران است *

* چون غره شوال که عید رمضان است *

و غریب تر آنکه با این همه توقع کارهای خطیر ازین امرا اکثرے را
بتغیر جاگیر و خدمت آزاده خاطر فرمودند - و قطب الملک آنرا
مغتنم پنداشته باستمالت و اعانت هر یک پرداخته ممنون خود
میساخت - و این فکرهای لطایل و کنکاشهای باطل که * مصرع *

* نهان کی ماند آن رازے کز سازند محفلها *

فصل چون
بقطب الملک میرسید او برای حفظ آبرو شروع بنگاهداشت عام
کرده بحسین علی خان امیرالامرا نوشت - که کار از دست رفته - زود
از دکن باید رسید - پادشاه از تصمیم عزیمت امیرالامرا آگاه گشته
از سرنو بفکر التیام و اصلاح افتاده اعتقاد خان و خاندوران را بخانه
قطب الملک فرستاده تجدید عهد و پیمان بایمان غلاظ و شداد درمیان
آورد - از طرفین تدارک مافات قرار یافت - هنوز ماهی نگذشته بود که
بطفل مزاجی و کم حوصلگی پادشاه این همه مراتب آشتی نسیمنسبیا
گردیده غبار کدورت و ناخوشی طرفین بیش از پیش تهییج گرفت
و بکرات همین صحبت رو داد - بعضی امرای تجربه کار گزاره گزینی را
وقایه آبرو فهمیده خود را کشیدند - و چون امیرالامرا از دکن
رسید پس از استحکام عهد و شرائط ملازمت دریافت - اما اوضاع

پادشاهی و برهم کاری مردم دیده توقع اصلاح برداشت - و بفکر دیگر
افتاد - هشتم ربيع الثاني بتقریب ملازمت ثاني قطب الملك را
باتفاق اجیت سزگهه ببزد و بست قلعه ارک فرستاد - غیر از اعتقاد
خان کسی از مردم پادشاهی در قلعه نماند - قطب الملك با پادشاه
شکوه و اعاده بے عزایتها سر کرد - محمد فرخ سیر هم بر آشفته
جواب میداد - تا آنکه منجر بحرفهای خشن شده - اعتقاد خان
خواست که بمسخران ابله فریب میانجی گری نماید - چون از طرفین
سر رشته اختیار از دست رفته بود سید عبدالله خان او را مخاطب
بدشنام ساخته گفت - از قلعه بر آرند - پادشاه برخاسته بمحل رفتند
و اعتقاد خان جان بدر بردن غنیمت دانسته راه خانه گرفت
قطب الملك شب با احتیاط تمام در قلعه گذرانیده صبح نهم
ربیع الآخر پادشاه را مقید نمود - و تا آن وقت بر هیچ کس معلوم نبود
که در قلعه چه گذشت - عوام کشته شدن عبدالله خان شهرت دادند
اعتقاد خان باظهار فدویت با جمعیت خود سوار شده در بازار سعدالله
خان بمقابل فوج امیر الامرا خر حمله نموده دست و پای بیحاصلی
میزد - که نوبت جلوس رفیع الدرجات بلند آوازه گشت - اعتقاد خان را
بخفت تمام دستگیر ساخته خانه او را بضبط در آوردند - و بهاز یافت
جواهر نفیسه (۲) که باو انعام شده بود - و اکثری متفرق ساخته (ذات
و خوار می کشید - فرخ سیر را بعد سلطنت شش سال و چهار ماه

(۲) در [بعضی نسخه] جاگیر و منصب که باو •

سواى یازده ماه فرمانروائی جهاندار شاه (که در ایام پادشاهی خود
داخل کرده بود) از سلطنت خلع نموده بالای تریبولیه قلعه ارک که جای
تنگ و تاریک است محکول نموده بتعذیب تمام نگاهداشتند - گویند
نور بصروش بالکایه زایل نشده بود *
از ثقة عمده که مقرب سادات بود مسموم شده که چون قرار یافت
(که میل به چشم او باید کشید) قطب الملك بے آنکه بکسی ظاهر نماید
سرمه دان استعمالی خود را سر دیوان به نجم الدین علی خان دان
که حکم پادشاه است - رفته میل به چشم فرخ سیر کشند - درین وقت
فرخ سیر جزع بسیار کرد - و بجائے رسانید که ناچار بزیر کشیدند
پس از آن که دید در بصارت نقصانی نشده در اخفای آن میکوشید
و هرگاه چیزی میخواست می گفت - برین بصیر ترحم نمایند
قطب الملك و امیر الامرا تبسم کرده میگفتند - که بخيال او گویا ما
مطلع نیستیم - بهر تقدیر از ساده لوحی بمسخران بوعده مناصب
عمده مشورت بر آوردن خود میکرد - که نزد راجه جیسنگهه سوانی (ساندن
چون این خبر بصاحب مداران خلافت رسید باقتضای صلاح مملکت دوبار
مسموم نمودند - از سخت جانی کارگرس نیوتان - آخر بتسمه کشی
که بدعت مستحذنه او بود رهگرایی فنا ساختند - روزی که تابوتش
بمقبره همایون پادشاه می بردند طرفه بلوای عام واقع شد - در سه هزار
مرد و زن شهر خصوص آنچه و فقیر بازاری جمع گشته گریه کنان همراه
میرفتند - و سنگها بمردم سادات زده نفرین میکردند - و تا سه روز

بر قبرش مجتمع گشته مولود خوانی نمودند *

سبحان الله مردم درین مقدمه حیدری و نعمت الهی شده اند

یکه میگوید *

* رباعی *

* دیدی که چه با شاه گرامی کردند *

* صد جور و جفا ز راه خامی کردند *

* تاریخ چو از خرد بچشم فرمود *

۱۱۳۱

* سادات بوی نمک حرامی کردند *

دیگر گفته *

* رباعی *

* با شاه سقیم آنچه شاید کردند *

* از دست حکیم هر چه آید کردند *

* بقراط خرد نسخه تاریخ نوشت *

۱۱۳۱

* سادات دواش آنچه باید کردند *

اما بر ظاهر است که در ازای حقوق پادشاهی قدیم و جدید (که

بر ذمه خانه زادان موروثی ثابت و متحقق است - سیما در حق این

در برادر که در نوکری باقائی (سیدند) مدور این حرکت قبیح

ازینها (که ظلم مریخ بود با کفران نعمت که هر یک بانفراجه در

ردالت و شناعة تام تمام بود) نه حق حقیق است - حاشا و کلا - بل

اینها هم طرفه خدمت بتقدیم رسانیدند - که ببدل جان و ایثار مال

کوتاهی نکرده پادشاه هندوستان ساختند - لیکن بنظر انصاف نه این

حق است - بل ادای حق است - و مقتضای نمک خوارگی - اما

نفس خود کام چه میگوید - و عقل دور اندیش معاش چه میفرماید

آیا دفع شریبش از وقوع بقدر میسر واجب نیست - مفعمت خویش

جبدای نفس انسانی شده - اگر سبقت درین امر نمیگردند بتلاف

جان و آبرو گرفتار میگشتند - اگر چه بعدوان دیگر هم حفاظت ازین بلیه

میسر بود - که در مبادی حال آنها از خدمات حضور دست کشیده

بکار عمده سرحدی اکتفا می نمودند - حب جاه و ریاست که بدترین

ذمائم است نگذاشت - و در بیوقت مدعیان باین هم کی میگذاشتند

بهر تقدیر اگر باطل کار وانگرفتند خود محمد فرخ سیر ماده فساد

سلطنت خود گشته از بی تجربگی و نابخردی غلطها از سرزد - اول

منصب والای وزارت را [که اصلا مناسبتی بسادات باره ندارد - چه

در عهد عرش آشیانی تا زمان خلد مکن (که بآغاز و انجام دستور العمل

سلطنت هندوستان اند) سادات باره بمنصب عمده ترقی کردند - اما

اقل مرتبه بدیوانی صوبه یا متصدی گری پادشاهزاده نامزد نگشتند [

بایستی باینها تفویض نمیکرد - و اگر نظری بر حقوق آنها از راه قدرانی

و اقتضای مروت زمام خلافت بقضه اقتدار آنها داده بود بایستی

جگفته سخن سزان خود غرض (که در برده دولتخواهی کل هزاران بدخواه

آماده می کنند) این قسم نوکران اخلاص کیش را (که جان و مال خود

برای او دریغ نکردند - و آینه نیز بجهت موجد از آنها بداندیشی متصور

نبود) باین مرتبه نمیپرسانید - آنچه دید از خود دید - و هر چه کشید

از خود کشید - قلم جولانی شد - و بجای رسید - عفا الله عنهم *

اعتقاد خان دولت و عزت بباد داده مدتی خانه نشین بود - چون
امیرالامرا به تیغ انتقام کشته گردید قطب الماک^(۲) بشاهجهان آباد
رفته باستمالت اکثر امرای قدیم و جدید (که از عرصه روزگار بدر
رفته در گوشه انزوا بناکامی بسر می بردند) پرداخت - از انجمله
اعتقاد خان را بیکالی منصب خوشدل ساخته مبلغی بپرداخت خرج
و نگاهداشت رساله داد - اما چنانچه او میخواست نقش مرادش
نقشست - زیاده بچند کرده زناقت ننموده بدلهای بر گشت
و تا زیست مزدوری بوده باجل طبعی در گذشت - هر چند بسخاقت
و جلالت مشهور بود لیکن فیض عام داشت - در کم فرصتی دولت خود
عالم را کامیاب ساخت - با این همه مردم بچیزهای بد نسبت میکردند
* نکته * دولت مزیل عیب نمی باشد * * بیت *

* غنی از دولت دنیا نگرود عیب کس زایل *

* که زر نتواند از روی محک بردن سیاهی را *

بلکه مظهر آنست *

* شعر *

* عیب ناقص در لباس زر کجا پنهان شود *

* ماه نو چون پیرهن پوشد کلف عریان شود *

^(۳)

* اعتماد الدوله محمد امین خان چمن بهادر *

بسر میر بهاء الدین بن عالم شیخ است - که احوالش در ضمن

ترجمه تلخیص خان عابد خان پیرایه ترقیم یافته - میر بهاء الدین مدتها

(۲) نسخه [۱] و قطب الملک (۳) نسخه [ب] خان بهادر *

بجا نشینی بزرگان خود می پرداخت - چون انوشه خان والی اردکنج
با پدر خود عبدالعزیز خان حاکم بخارا بمنازعت پیش آمد میر
باتهام اتفاق با پسر مذکور کشته گردید - خان مذکور دست از وطن
برداشتن عزیمت دیار هند نمود - و سال سی و یکم جلوس خلد مکان
بدکن پانابه غریب کشوده شرف اندوز ملازمت پادشاهی گردید
و بمرحمت منصب دو هزار سوار و خطاب خانی سرمایه
ناموری اندوخت - و همراه خان فیروز جنگ (که بتسخیر قلاع و تنبیه
غنیم مامور میشد) سر رشته تعیناتی بدست آورد - و سال چهل و دوم
چون قاضی عبدالله صدر فوت نمود او حسب الطلب از انجا بحضور
رسیده بعد از خلعت صدارت کل و انعام سه عدد انگشتری
زمره میذاکار نقش بلند رتبی درست کرد - و در هنگامه^(۲) [که موکب
پادشاهی بتسخیر قلعه کهیلنا (که بعد فتح به تسخیر لدا موسوم شده)
متوجه گردیده محاصره آن بمیان آمد] خان مذکور باضافه دو صد
سوار امتیاز یافته تعیین گشته که از کتل انبیه گهات بتل موکن^(۳) شتافته
از آن طرف راه آمد و شد بر محصورین قلعه مذکور مسدود سازد - خان
مذکور کمر همت بسته بدانجاذب شتافت - و تردد نمایان بظهور آورده
پشته (که بدست مقاهر بود) بکشتش و کوشش مستخاص گردانید
و در جلدی آن بخطاب بهادری بلند آوازه گشت - و سال چهل و هشتم
از اصل و اضافه بمنصب سه هزار و پانصدی هزار و در صد سوار چهره

(۲) در [بعضی نسخه] و هنگامیکه (۳) در [بعضی نسخه] بملکوکن *

کامیابی برافروخت - و سال چهل و نهم در محاصره قلعه واکیکیره و تعائب زمیندار آنجا (که وادی فرار پیموده بود) خدمات شایسته بتقدیم رسانیده از اصل و اضافه بمنصب چهار هزار و دویست سوار چهارم بخت را نور آگین ساخت - و پستتر به تنبیه مقاهیر مامور شده چون سالم و غانم برگشت سال پنجاه و یکم باضافه سه صد سوار و خطاب چین بهادر رایت امتیاز برافراشت - و چون همواره سلطان کام بخش تعیین گردیده بود در چند روز خبر رحلت خلدن مکن شنیده بے اطلاع احدی از آنجا نزد اعظم شاه آمد - و صحبت آنجا نالدیچسپ دیده از اثنای راه (که شاهزاده مزبور جانب هندوستان متوجه بود) جداقی گزیده بارونگاباد آمد - و پس ازان (که خلدن منزل ظفر یافته بعزیمت جنگ با سلطان کام بخش برادر خود رایت توجه بدکن برافراخت) در بملازمت پیوسته بعد مراجعت خسروانی بهندوستان بتفویض خدمت فوجداری مرادآباد قامت قابلیت آراست - و سال چهارم جلوس آن پادشاه با جمعی بهمم کرد دامن همت بر کمر عقیدت زد - چون نوبت سلطنت به محمد فرخ سیر رسید بوساطت قطب الملک و حسین علی خان دولت ملازمت دریافته از اصل و اضافه بمنصب شش هزار و خطاب اعتماد الدواہ نصرت جنگ و تقرر بخشش گوی دوم درجه اعتلا پیمود - و سال پنجم جلوس آن پادشاه به بند و بست صوبه مالوه

(۲) نسخه [ب] بے اطلاع از آنجا .

دستوری پذیرفت - و چون دران ایام حسین علی خان از دکن روانه بازگاہ خلافت شده کسی را نزد خان مذکور (که متصل اجین بگردآردی جمعیت سرگرم بود) پیامهای لطف آمیز رعیت افزا گفته فرستاد - از بے انتظار حکم سلطانی راهی دارالخلافت شد ازین جهت بپای عتاب درآمده از خدمت و منصب معزول گردید درین ضمن (که حسین علی خان بدارالخلافت رسیده محمد فرخ سیر را مقید گردانید) خان مذکور با جمعیت خود رفته با مردم سادات ملحق شد - در عهد سلطنت سلطان رفیع الدرجات ببحالی منصب قدیم و بخشش گوی دوم آب رفته بجو آورد - و بعد چندی میان او و حسین علی خان صحبت برهم شده بنقض باطن انجامید - و چون حسین علی خان در اوائل سلطنت فردوس آرامگاه بعنوانی (که در احوالش بذوک خامه گذشته) کشته گردید و غیرت خان همشیره زاده اش طریق گستاخی پیموده جیب زندگی را بچنگ اجل در داد خان مذکور از اصل و اضافه بمنصب هشت هزار و شش سوار در اسبه سه اسبه و یک کرور و پنجاه لک دام بطریق انعام و تسلیم تعلقه وزارت و خطاب وزیر الممالک بوالا پایه امارت تصاعد نمود و در همان سال بعد چهار ماه از تقرر وزارت مطابق سنه (۱۱۲۲) هزار و صد و سی و سه هجری رخت زندگانی را ته کرد - امیر بود شجاعت نشان و سیر فکر - رفقا خصوص مغایه را در کار ساریهای معاملات (که خود هم میگرفت) رعایت میکرد - در کم فرصتی ایام وزارت

از نوکران پادشاهی هر که شکایت بجاگیری پیش او برد از محال^(۲)
پانپانی جاگیر از مقرر کرده چو پدار خود را محصل نموده سند جاگیر
تیار ساخته بدست خود بآن کس می سپرد - پسرش اعتمادالدوله
قمرالدین خان است - که ترجمه اش علیحدہ نوکریز خامه شده *

* اخلاص خان اخلاص کیش *

هندو پسر بود از قوم کهتری بلخی - نام اصلی او دیبی داس^(۳)
نیاگانش قانون گوئی قصبه کلانور (که از دارالسلطنت لاهور بمافله
چهل کوه است) داشتند - نام برده از سن صبی بمسب علوم مشغوف
بود - و در دارالسلطنت سکونت ورزیده و بصحبت علما و فقر
رسیده صاحب استعداد گشت - و چون با ملا عبدالله سیالکوٹی
نسبت شاگردی داشت بواسطت او ملازمت خادم مکان حاصل نموده
باخلاص کیش موسوم گردید - و بمذنب کم سال بیست و پنجم
مشرف متاع خانه و سال بیست و ششم مشرف جانماز خانه و سال
بیست و نهم مشرف عرائض و سال سییم پیش دست روح الله خان
میربخشی از تغیر یار علمی بیگ و سال سی و سیوم از تغیر شرف الدین
واقع نویسنده کچهری خانسامان و پستتر امین جزیه صوبه بیدر و سال^(۴)
سی و نهم امین و فوجدار برگذند اندور از تغیر محمد کاظم شد
و درین سال منصب او چهار صدی سه صد و پنجاه سوار مقرر
(۲) در [بعضی نسخه] پانپانی (۳) نسخه [۱] نالی (۴) در [اکثر
نسخه] صوبه بیدر *

گردیده سال چهل و یکم باز بخدمت پیش دستی روح الله خان
خانسامان چهره عزت برافروخت - و سال پنجاهم از راه عنایت نام او
بلفظ محمد مصدر شده بوکالت شاه عالم بهادر مقرر گشت - پس
از ارتحال خلد مکان چون اعظم شاه بنابر وکالت مذکوره از ناخوش
بود بواسطت بسالت خان میرزا سلطان نظر باظهار بے تقصیری
پرداخته پروانگی گرفته در اورنگباد ماند - و بعد تسلط خلد منزل
بحضور آمده از اصل و اضافه بمنصب دو هزار و پانصدی یک هزار
سوار و خطاب اخلاص خان و تفویض خدمت عرض مکرر بساط
بلند مرتبگی گسترده - گویند چون سر دربار برای عرض تعلقه مذکور
پیش میرفت از آنجا که پادشاه هم عالم بود بتقریب مقدمات علمی
گفتگو بطول میکشید - تعلقه داران دیگر ساکت شده کزایه میکردند
که الحال کشاف و مشکوة درمیان آمد - امور دنیوی موقوف باید
داشت - چون همت پادشاه و وزیر آنوقت بسیار بلند افتاده بود
درخواست هیچ یک رد نمیشد - خان مزبور (که در مقصدی گری
بسختی و دقت زبان زد بود) بخانخانان ظاهر نمود که نهال عالم نوازی
پادشاه جز بیجاگیری اکثر مردم بار نخواهد آورد - خانخانان
بد نامی تحقیق این امور قبیح نسبت بخود دانسته تکلیف آن
باخلاص خان نمود - خان مزبور هم متحمل تشنیع مردم نشده دست
ازان کشید - و مستعد خان محمد ساقی^(۲) برین کار مقرر گردید - و در

(۲) در [بعضی جا] محمد شافی نوشته *

وقت جهاندار شاه ذوالفقار خان دیوانی تن بر تعلقه سابق افزوده
با خود رفیق ساخت - و در عهد محمد فرخ سیر (که هنگامه دار و گیر
بلند شده بود - و بعضی امرا نظر بر او نیز داشتند) تطب الماک
و حسین علی خان پاس رابطه قدیم مرعی داشته او را بوطن خود (که
قصبه جانشین^(۲) باشد) روانه نمودند - پستر بیادشاه عرض نموده
استاد بحالی منصب و جاگیر سابق فرستاده طاب داشتند - اگرچه
بغایر راستگی مزاج باو کوری راضی نبود اما بمبالغه هر دو برادر آمده
ملازمت نمود - و بخدمت میر منشی گری و تحریر تاریخ متضمن
واقعات آن عهد مامور گردید - و پس از برداشتن محمد فرخ سیر
بمنصب هفت هزارگی ترقی کرد - و در عهد فردوس آرام گاه نیز
بخدمت مذکور می پرداخت - مرد مزاج گرفته دربار دیده بود
غیر از لباس سفید نمی پوشید - گویند در کم منصوبی نیز آمده
عزت او می کردند - واقعات محمد فرخ سیر بقید قلم در آورده
به پادشاه نامه موسوم کرد - بوقت موعود چهره را بزقاب عدم پوشید *

* امین خان دکنی *

پسر خانزمان شیخ نظام است - در جنگ محمد اعظم شاه با اتفاق
فرید برادر دیگر مقدمه الجیش و هراول برادران خود خان عالم^(۳)
و منور خان بود - تلاش و تردد در خور نام و نشان خانواده خویش
بسیار نمود - چون روزی چند از حیاتش باقی بود سالم ماند - گویند

(۲) یا جانشین باشد (۳) در [اکثر نسخه] فرید صاحب برادر دیگر ه

وقت (که خان عالم و منور خان بمقابله عظیم الشان عذر سبک ساختند)
آن هر دو برادر پیش آهنگ بجانب چپ شاهزاده ریخته مردم
روبرو را برداشته عقب برآمدند - آنها چون بسوی یسار خویش
نگاه کردند بنگاه شاهزاده بنظر در آمد - برگشته با سی سوار پروانه وار^(۲)
خود را همان طرف زدند - خلد منزل بعد فتح متوجه احوال خان
مستور شده با آنکه طرف مخالف بود اما از آنکه بقیه ایست از دود
شجاعت و پردای مشمول نوازش گردانیده بصوبه داری ناندیر
مباهی ساخت - و پس از آن بوجداری سرا (که عبارت از کرناک
بیجاپور است - و آن آکائست وسیع زر خیز) مامور گردید - و چون^(۳)
پیوسته بدان سرکار ولایات متصرفه زمینداران متفرق است هر کدام
بقدر مرز و بوم خویش پیشکش پادشاهی ادا مینماید - از انجمله
میسوریا (که مرزبان سربرنگ پتن است - و آن مملکتست بجمع افزون
از چهار کروزر ریه) و در دکن هیچ زمیندار با اعتبار ساز و سرانجام
و بسطت ملک و رفور خزائن سهم و نظیر چه که بعشر عشر آن
نمی رسد) پیشکش مقرری دارد - فوجدار سرا هم باندازه زور خویش
قلیل و کثیر می ستاند - و در صورت زیاده طلبی بفوج کشی می انجامد
چنانچه با خان مذکور اتفاق افتاده فوج گران بسرداری دلاوا (که^(۴)
عبارت از بخشی لشکر است) بمقابله تعیین گردید - بعد تلافی فریقین

(۲) نسخه [ب] مردانه وار (۳) در [بعضی نسخه] مامور گردید (۴)

نسخه [ب] بسرداری و لوی

و کوششهای مردانه طرفین مردم خان مذکور از کثرت مخالف همت
باخته راه قرار گزیدند - آن بهادر با سه صد جوان دلدار پای ثبات
افشوده نزدیک بود که نقد جان در باز - ناگاه تیورے از دست او بمردار
رسیده بکوی عدم برد - هزیمت صورت نصرت گرفت - و شکست
رنگ فتح پذیرفت - نقش حکومت درست نشست - و عمل
قرار واقع نقش بست - مردم اطراف و جوانب حساب برداشتند
و در دستها بصری و سرداری بشناختند - پستربخان مذکور فوجدارهی
کرنول مفوض گشته در عهد فرخ سیر بتجویز حیدر قلی خان
دیوان مستقل دکن بصوبه داری برار نامزد گردید - نایب او دخل
یافته هنوز خود در بالکانه محال قبول قدیم خویش بود - که از
آمد آمد امیرالامرا حمید علی خان از کوته اندیشی بخویشتن داری
زده استقبال را لخته بمکث انداخت - امیرالامرا پس از فراغ
جنگ داود خان از همراهان خویش اسد علی خان جولاق را (که
جد او از ترکان علی مردان خانی بود) بضط برادر فرستاد - و بعد ازان
که ملازمت دریافت صوبه مذکور بدر وا گذاشت - و چون عوض خان
بهادر از حضور بحکومت آنجا تعیین گردید خان مزبور بایالت
ناذیر شتافت - و از آزری و بی انصافی باغواهی زمینداران پرکنه
بودن مضاف ناذیر با جاگیردار آنجا ماندها تا (که پدرش کاهوجی^(۳)
سرکیا از مرهتبهای پنججزاری بود - و در عهد خلد مکان مصدر کارها

(۲) یا بکوعدم باشد (۳) نسخه [ب] ماندها نام که .

شده) برخاش بیجا سر کرده بعهد و پیمان بدست آورده از پا
در آرد - و پس ازان بمسابقه نزع بفکر مالش جکیمت یلمه (که نرمال
بتغلب گرفته) افتاد - آن بومی دریا فته بفتح سنگه متبغای راجه
سافو (که مکاسد از آن ضلع بود) استعانت جست - قضا را وجه دیگر
(که یاز اندیشه آن بدسگال کردن) پیدا شد - تفصیلش آنکه در همان
ایام ملج مرهته قرار یافته نیل این بدنامی بر ناصیه احوال امیرالامرا
قا قیام قیامت کشیده شد - چنان مقرر گشت که از محال که بسبب
استحکام مکان و زور طلبی حکام و مرزبان چوتنه متعذر الوصول باشد
امیرالامرا اعانت نماید - چون در تعلقه خان مزبور در هنگامه
شورش افزائی اشقیا هم از برخی جاها یکدام بطریق چوتنه نداده بودند
یا رصف مکرر فوشت و خواند امیرالامرا تن باین عار و ننگ نداد
و در ادای چوتنه تهارن صریح بکار برد - آن صوبه از تغیر او بمیرزا علی
یوسف خانی (که از اشجعان روزگار بود) نامزد گردید - خان مذکور
(که بشهرت عزل در استقلالش اختلال واقع شده بود) بتقریب شادی
حبیه خود بدالکله شتافت - که یکدفعه فتح سنگه باتفاق جکیمت
میرسرش رسید - از نظر بر خاندان و عنوان خود کرده از بسیاری خصم
فیزدیشیده با مردم کم باستقبال رفته - از آنجا (که درین انقلاب آباد
اقبال با ادبار توام - و دولت و نکبت بهم است) خان مسطور
(که بهروزش سپری شده خسران و زیان باری آورده بود) بدست
آن ناکسان اسباب و ائانه امارت را باخته و ننگ و ناموس چندین ساله

بباد داده آخرها رهائی یافته بدالکذبه نشست - پس از آن رسید
عالم علی خان بهادر در ایام صاحب اختیارى دکن مجدداً او را بجایى
موبه فاندیر مستمال ساخته در جنگ (که با نواب فتح جنگ اتفاق
افتاده) بسردارى دست راست تعیین فرمود - آن نابکار تیره روزگار
بخلاف سپاهي پیشگان و نام آوران دست بکار نبرده تماشائی گردید
و خط بطلان بر کارنامه‌ای نیاگان خویش کشید - اگرچه بعد فتح
فتح جنگ بتعلقه مرخص نمود اما وقارش از دلها برخاست - و اعتبار
در دیده‌ها نماند - در همان ایام (که عوض خان بهادر بخاطر شلاقش در
مقدمه بازگردانید بوار ^(۲) دل بری داشت) باعث عزل او شده متهور
خان بهادر خویشگی را بجایش نصب نمود - او بمجرد استماع این خبر
نزد نواب فتح جنگ (که در آن وقت متوجه ادربی بودند) شتافت
اما روی نیافت - برگشته بقصبه ^(۳) پرمزی محال جاگیر خود (که دوازده
کرومى پته‌ری سمت) آمده فروکش نمود - و در محلات مشروط فاندیر
مزاحم عمل گردید - هرچند خان منصوب در اصلاح کوشید از جهالت
و نادانی برآه نیامد - و آخر کار خود را در قید او داده مدتی
زندانی ماند - چون پسرش مقرب خان (که در احوالش نیز اشعار
باین سرگذشت رفته) بنوکری سرفراز گردید باستشفاع او رهائی
یافته دیهات پنججاه هزار روپیه از بالکندة باخراجات او مقرر شد

(۲) نسخه [ب] دل بری داشت (۳) نسخه [ب] پرمزی (۴) در

[بعضی نسخه] عامل .

و مدتی دست نگر پسر پسر برده چون از دست او بجان آمده بود
در سال ششم محمد شاهي خود را بخجسته بخیان رسانیده دست
التجا بدامن معاضدت و مساعدت عوض خان بهادر زده بجایى جاگیر
و منصب امیدوارها اندوخت - درین اثنا آصف جاه از هندوستان
قدم فرمود - و جنگ مبارز خان در میان آمد - باتقاضای وقت استمال
تازه یافته کمر رفاقت بمیان عزیمت بریست - و تهیه سرانجام
روزى چند در شهر مانده به آمد - چون از ادبار زدگی و ذلت کشی
پی در پی عقل و هوش باخته مسخ شده بود از خام خیالی ورق
برگردانده راه برگردانید - و باهوار و شبگیر بمبارز خان (که مخفی و پنهان
سلسله جنابان عهد و پیمان شده بود) در پیوست - روز جنگ بآنکه
تلاش و ترقی از سرزند بآب تیغ مخالفان نقش هستی او از صفحه
روزگار محو و ناچیز گشت - و کان ذلک فی سنة (۱۱۳۷) سبع و ثلثین
و مائة و الف *

* امین الدوله امین الدین خان بهادر منجهلی *

از شیخ زادهای قصبه مذکور است - که از دارالخلافه شرقی
شمالی واقع شده - نسبش به تمیم انصاری میرسد - خان مذکور آغاز
ملازم پیشگی بنوکری جهاندار شاه ^(۲) عز افتخار اندوخت - و در عهد
محمد فرخ سیر داخل یسارلان گردید - و در عهد فردوس آرامگاه
پیش آمد نموده بپایه میرتوزکی مرتقی شد - و رفته رفته بمنصب

(۲) در [بعضی نسخه] عز افتخار *

چهار هزاری و پستتر بیایه شش هزاری شش هزار سوار و خطاب
امین الدوله و عطای محال سنبهیل بکامل سه لک روپیه در تین لوای^(۲)
ناموری برافراخت - مشغوف یار باشی و عیش پرستی بود - در
همان عهد بعد رفتن نادر شاه از هندوستان روانه ملک عدم گشت
عمارت و باغ و سرا در موطن خود بسیار بکیفیت بنا نهاده - از
پسرانش امین الدین خان و ارشد خان نام و نشانی داشتند *

* اعتماد الدوله قمرالدین خان بهادر *

میر محمد فاضل نام پسر اعتماد الدوله محمد امین خان
بهادر است - در آخر عهد خلدگان بمنصب در خور و خطاب قمرالدین
خان نامور گردیده در عهد محمد فرخ سیر بمنصب عمده و بخشیکری
احدیان مرتقی گشته در سال چهارم با عبدالصمد خان دلیر جنگ
بمهم کرد تعیین یافت - و سال اول جلوس فردوس آرامگاه بعد
گشته شدن حسین علی خان (که غیرت خان همشیره زاده اش با اتفاق
مردم باره بر لشکر پادشاهی هجوم آورد) نام برده آثار دلوری
بظهور رسانیده پستتر بمنصب شش هزاری شش هزار سوار و تفویض
تعلقه بخشی گری دوم از گذاشت پدر خود و داروغگی غسل خانه
ضمیمه تعلق احدیان مدارج ترقی پیمود - و چون پدرش بدار القرار
شتافت اگرچه برای وزارت نظام الماک آصف جاه از دکن طلب
حضور کردند او باضافه منصب و خطاب اعتماد الدوله سر بلذدی

(۲) در [بعضی نسخه] بکابل .

اندوخت - چون آصف جاه بعد تفویض وزارت صحبت خود
کوک ندیده دل از بودن حضور برگرفت و بتقریب بدکن معاودت
نمود تعلقه وزارت در سنه (۱۱۳۷) هزار و یکصد و سی و هفت
هجری بنام او قرار یافت - مدت ها بعیش و سرور گذرانید - یکبار
در سنه (۱۱۴۷) هزار و یک صد و چهل و هفت هجری (که بالاجبی او
مرهته در ضاع مالوه هنگامه برپا کرد) او باتفاق خاندوران هر یک با فوج
علیهده تعیین شد - و چهار جنگ غالبانه کرد - و مقدمه بصلح
انجامید - و بار دوم همراه پادشاه بمهم علی محمد خان (رهیله) که
آثار طغیان بظهور آورده بود (از شاه جهان آباد برآمد - اما برغم
عمده الملک و صفدر جنگ واسطه افغان مزبور شده بملازمت
پادشاهی آورد - و دفعه سیوم همراه شاهزاده (که بعد سلطنت
باحمد شاه ملقب گشته) با فوج بسیار بارانده مقابل احمد شاه
درانی (که از لاهور اینطرف آمده بود) تا سر هژد رفت - روزیکه
مقابل قرار داده بودند ناگاه گولاه اجل از توپخانه قضا باز رسید
و مطابق سنه (۱۱۶۱) یک هزار و یکصد و شصت و یک هجری بدار
باقی پیوست - فراغت درست بود - و بحسن خلق و شیوه تواضع
و فیض سانی نامی بذیکم بر آورده مقبول خاطر مغیر و کبیر گردید
روادار اذیت هیچ کس نشد - املاک پدرش (که بعضی بتعدی
بتصرف آمده بود) قیمت راجبی نموده تتمه بمالکان (سانید
و هر که بفروخت راجبی نشده مسترد گردانید - ادب مقبول

مزاجش بود - گویند در ایامی (که آصف جاه بدار الخلافه میرفت) نظر بکلان سالی او با وصف وزیر بودن برای خدمت او بر می خاست بعد درگذشتن او پسرش میرمنو چابک دستي بکار برده با چند هزار سوار بر سر اعدا تاخت - و آنها را قسمی از میدان برداشت که راه وطن پیش گرفتند - بدین تقریب بخطاب معین الملک رستم هندی مخاطب شده صوبه دار لاهور و ملتان گشت - و در سنه (۱۱۶۲) هزار و یکصد و شصت و دو هجری (که شاه درانی از کابل متصل لاهور وارد شد) جنگ سهل بمیان آمده بصلح انجامید - شاه بدستور نادر شاه از سیالکوٹ و گجرات و ادرنگ آباد و پسرور چهار محال پیشکش خود مقرر کرده برگردید - و در سنه (۱۱۶۵) یک هزار و یکصد و شصت و پنج هجری باز بلاهور رسیده تا چهار ماه جنگ داشت - و بذاق آدینه بیگ خان و کورامل نوکران خود مغلوب گردیده بملازمت پیوست - شاه از جانب خود نایب لاهور مقرر کرده مراجعت نمود معین الملک سنه (۱۱۶۷) هزار و یکصد و شصت و هفت هجری (روزه بشکار رفت - و طعام خورده درد احشا بهم رسید - از اسب فرود آمده خواست قی کند - نشد - و دست هم اجابت نکردید - ناگاه جان بحق سپرد - و سند حکومت لاهور شاه بذاق پسرش (که دوساله بود) کرده فرستاد - بذاق پسر سن او مادرش مستوای بر مهمات بود - ازین جهت رفقا متذکر شدند - درین ضمن پسر مذکور باجل (۲) نسخه [ب] از تذهبه و سند و سیالکوٹ (۳) نسخه [۱] بر سرور *

طبعی قوت نمود - و حکومت بخود بیگم یعنی مادر طفل مزبور عاید شد - بعد چندی خواجه عبدالله خان پسر عبدالصمد خان بیگم را قید نموده نیابت صوبه از شاه طلب داشت - و از هنگامه تئخواه سپاه پای استقامت او از جا رفت - و کار بیگم رجوع گرفت - پس از آن میرزا جان نامی جماعه دار بیگم را مقید نمود - و آخر بصلح منجر شد - پسر عماد الملک بر لاهور دویده بیگم را بقید آورد چنانچه در احوال عماد الملک مفصل پیرایه نگارش پذیرفته - و پسر دیگر اعتماد الدوله انتظام الدوله خانخانان است - که در عهد احمد شاه بتعلقه وزارت از تغیر مقرر جنگ سرفراز شد - و سنه (۱۱۶۷) هزار و یکصد و شصت و هفت هجری بدست اقارب خود کشته گردید و یکی از پسرانش فخر الدوله است - که یک سال قبل از تحریر وارد دکن گشته در رقابت نظام الدوله آصف جاه می گذراند - بحال مقرر این اوراق مهربانی دارد - دیگر اخلاف هم ازو باقی مانده *

* امیر الامرا فازی الدین خان بهادر فیروز جنگ *

پسر کلان نظام الملک آصف جاه و برادر اعیانی ناصر جنگ است نام اصلی او میر محمد پناه - پیوند خویشی با قمرالدین خان وزیر داشت - پدر او را از صغر سن بحضور فردوس آرامگاه گذاشت - در آنجا نشو و نما یافته ابتدا ببخشی گری احدیان سرفرازی پذیرفت - و در سنه (۱۱۵۳) هزار و یک صد و پنجاه و سه هجری (که پدرش بانقال خاندوران بخدومت میر بخشیکری سرفراز شده بدکن آمد)

از بنیابت تعلقه مزبور بدایه بلندرتبگی برآمد - و پس از فوت پدرش در عهد احمد شاه قریب سه سال سادات خان میربخشی بود - پستر تعلقه مرقوم و خطاب امیرالامرائی بنام او قرار یافت پس از شهادت ناصر جنگ خاطرش بحکومت ملک دکن کشید اتفاقا دران ایام (که ایلچی شاه درانی رسیده بود) مقدر جنگ ماهار را و هولکر را حسب ایمای پادشاه بوعده مبلغ خطیر همراه گرفته بحضور آمد - و پیش از رسیدن او جارید خان پیغامهای شاه را قبول نموده ایلچی را رخصت نمود - مقدر جنگ حیران شد که هولکر را چه علاج نماید - امیرالامرا با هولکر اتفاق بسته او را برین (امی ساخت که موبه داری دکن بنام امیرالامرا مقرر شود - او دست از تقاضای زرموعوده خواهد برداشت - لهذا از پیشگاه سلطنت بصوبه داری دکن و خطاب نظام الملک سرعزت برافراخت - پستر سند موبه خاندیس بنام مرهته بمهر خود کرده داده بامید اعانت آنها در عین برسات گل ولای موبه مالوه طی کرده وارد بلده برهان پور گردید - پستر باورنگ آباد آمده هفده روز توقف نمود - و بمرگ مفاجات (که طعام خورده بمستراح رفت - و برآمده قی کرد) مطابق سنه (۱۱۶۵) هزار و یکصد و شصت و پنج هجری بمملک بقا پیوست استعداد علمی داشت - و آخرها همتی در مزاج او بهم رسیده بود پسرش غازی الدین خان ثالث است - که خطاب عمادالملک یافته و احوالش جداگانه سمت ارتعاش پذیرفته *

• ابوالخیر خان بهادر امام جنگ •

(۲) از شیخ زادهای فاروقی سمت - نمیش بشیخ فریدالدین شکر گنج میرسد - وطن املی بزرگانش میرپور سرکار خیرآباد اودهده است (۳) (۴) از چغده بشکوه آباد سکونت گرفته بشکوه آبادی زبان زد گشت پدرش شیخ بهادرالدین در عهد خلدملک بمنصب و تعلقه مدارت و اعتساب شکوه آباد سرفراز بود - نامبرده ابتدا بمنصب سه صدی سرانصد گردیده مدتی برفاقت مرحمت خان در شادی آباد ماند و صوبه مالوه بود - سالی (که نظام الملک آصف جاه از مالوه عزیمت دکن نمود) نام برده مرافقت او گردید - چون مرد سپاهی کار دیده و درین مقدمات رای درست داشت منظور نظر تربیت گردیده در بزم مشورت دخیل گشت - و بمنصب در هزار و پانصدی و خطاب خانی و عطای جاگیر در غور عز امتیاز یافته بفوجداری نبی نگر عرف اُنزور توال قامت لیاقت آراست - چون در سنه (۱۱۳۶) هزار و یکصد و سی و شش هجری آن امیر بظنیر از دارالخلافه مراجعت بدکن نمود خواجه قلی خان قلعه دار دهار و فوجدار ماند و موبه مالوه را همراه گرفته خان مذکور را در آنجا گذاشت - پستر (که قطب الدین علی خان بنگوری بتعلقات مزبوره از حضور منصوب گردید) نام برده پیش آصف جاه آمده چون نظم موبه خاندیس بحفیظ الدین خان (۲) در [بعضی نسخه] رحمه الله علیه میرسد (۳) [نسخه] ب [نیاگانش] (۴) در [بعضی نسخه] راهر پور یا رامپور (۵) در [بعضی نسخه] بنی نگر عرف اُنزور و

مقرر شد تعینات او گردید - و در تذبیه افواج مرهته تردد نمایان
 ظهور آورد - رفته رفته از اصل و اضافه بمنصب چهار هزار
 سوار و خطاب بهادر و عطای علم و نقاره رایت اعتبار برافراخت
 و گاه بفرجدارئی گلشن آباد و لخته به نیابت خاندیس و چندی
 بخدمت فوجدارئی سرکار بگلانه نامزد گشت - و در عمل ناصرجنگ
 خطاب شمشیر بهادر یافته نایب صوبه خجسته بنیاد شد - و در عمل
 مظفر جنگ باز بنظامت خاندیس سربلندی پذیرفت - و در عمل
 ملابت جنگ از اصل و اضافه بمنصب پنج هزار و چهار هزار سوار
 و عطای پالکی چهار دار سربلندگشته بخطاب امام جنگ مخاطب
 شده در جنگی (که وقت دیوانی راجه رگهناقه داس با مرهته رو داد)
 سرکردگی مثل هراوی داشت - گویند بآرزوی شهادت دران جنگ
 جویای مرگ بود - اما بحسب اقتضای تقدیر بعد جنگ به فقره
 قلیله مطابق سنه (۱۱۶۱) هزار و یکصد و شصت و شش هجری
 یا بعدم سرا گذاشت - مرد جری بود - در گفتگو بے باک - مناسبت
 بمذکورات علمی هم داشت - سالی (که بابو نایک نام سردار مرهته
 جمعیت بسیار فراهم آورده برای گرفتن چوته کرناک حیدر آباد
 بآن سمت شتافت) او با فوجی از سرکار تعیین شد - که رفته باتفاق
 انور الدین خان تعلقه دار کرناک مذکور و عبدالذبی خان فوجدار کرپه
 و بهادر خان فوجدار کرنول به تذبیه او پرداخت - چنانچه ناختن او بر
 فوج مقاهیر و گرفتن اشیا و اسباب آنها قسمی (که شکست فاحش

یافته آن سردار دیگر برنخاست) زبان زد خاص و عام است - دو پسر
 از باقی ماند - کلانی ابوالبرکت خان بهادر امام جنگ - جوهر جرات
 داشت - در جوانی در گذشت - و دومین شمس الدوله ابوالخیر
 خان بهادر تیغ جنگ - که در حالت تحریر مورد عذابت نظام الدوله
 آصف جاه است - و بمنصب پنج هزار و پنج هزار سوار و علم و نقاره
 و تیواداری محال یلغرب صوبه بیدر سرافراز - اخلاق حمیده و توفیق
 کلمه الخیر دارد *

• ابوالمنصور خان بهادر صفدر جنگ •

میرزا مقیم نام خواهرزاده و خویش برهان الملک است - پدرش
 خطاب سیادت خان داشت - نام برده پس از فوت خسر از پیشگاه
 فردوس آرامگاه بنظم صوبه آورده مامور گردید - و به تذبیه مفسدان
 آن جا پرداخته مفقود ساخت - و در سنه (۱۱۵۵) هزار و یکصد و
 پنجاه و پنج هجری برطبق حکم پادشاه بکومک علی وردی خان ناظم
 صوبه بنگاله (که افواج مرهته درانجا غدار فساد برداشته بود) بعظیم آباد
 پتله شتافت - در جلدی آن قلعه رهتاس و چنانچه بارمرحمت شد - چون
 ناظم مذکور متوهم شده حکم پادشاه متضمن موقوفی کومک رسانید
 او بصوبه خود مراجعت کرد - و سنه (۱۱۵۶) هزار و یکصد و پنجاه
 و شش هجری حسب الطالع بحضور آمده باضمام داروغگی توپخانه
 چهار رشادت برافراخت - و سنه (۱۱۵۹) هزار و یکصد و پنجاه و نه
 هجری صوبه آله آباد نیز از انتقال عمده الملک امیر خان بوی قرار

گرفت - و در سال (۱۱۶۱) هزار و یکصد و شصت و یک هجری (که
شاه درانی از تندهار قاصد هژد گشته از لاهور این طرف آمد) از
بر وفق حکم پادشاهی همراه سلطان احمد شاه تا سرهند شتافته پس از
کشته شدن اعتماد الدوله قمرالدین خان پای استقامت محکم داشته
توردن شایسته بظهور آورد - تا آنکه شاه درانی معاودت نمود - چون بعد
یک ماه از آن بیست و هفتم ربیع الثانی سنه مذکور فرودس آرامگاه
به نعیم جاردانی پیوست و احمد شاه پادشاه بر تخت سلطنت
نشست و در ایام معدود خبر ارتحال آصف جاه از دکن رسید
مقدور جنگ بخاطر جمع خلعت وزارت پوشید - از انجا (که با علی
محمد خان (وهله خاطر پری داشت) قائم خان بنگش را بر سر
سعد الله خان پسر (وهله مزبور تحریک کرد - چون قائم خان با برادران
بتفصیل (که در احوال پدر او محمد خان بنگش ثبت یافته) کشته شد
پادشاه را برداشته بر سر احمد خان بنگش برادر قائم خان برده
تقاضای اموال قائم خان نمود - پادشاه در بلده کول توقف فرمود
و مقدور جنگ بدریا گنج (که فرخ آباد از انجا بیست کرده است)
شتافت - مادر احمد خان آمده بر شصت و یک روپیه معامله انفصال
کرد - پادشاه معاودت بدار الخلافه فرمود - و مقدور جنگ برای
تخصیل زر قرار داده قدری توقف ورزیده بضبط محالات متعلقه
احمد خان پرداخت - و نولرای نامی را از قوم کایته (که ابتدا در
سرکارش نوکر کمزبه بود - و رفته رفته ترقی پیدا گشته نایب موبه

آورده گردید) در قنوج داشته خود بحضور آمد - نام برده در هنگامه
افغانه بکار آمد - مقدور جنگ با اجتماع فوج پرداخته باتفاق سورجمل
جانت بر سر احمد خان بنگش شتافت - و معرکه کارزار آراسته شکست
فاحش یافته سنه (۱۱۶۳) هزار و یکصد و شصت و سه هجری
بدار الخلافه رسید - درین ضمن احمد خان بنگش در موبه آله آباد
و اورده گرد فساد برداشته از نهب و غارت و سوختن مکانها دقیقه
فرورنگداشت - لهذا مقدور جنگ در سال دیگر با ملهار هولکر و جی ابا
سند هیبه (که هر دو سردار معتبر مرهته بودند) اتفاق جسته بعزیمت
مقابله احمد خان کمر همت چست بست - این مرتبه هزیمت
بر افغانه افتاد - آنها رفته در دامن کوه مداریه (که شعبه ایست از کوه
کمالیون) پناه گرفتند - و آخر بعجز گرانیده خاطرو خواه مقدور جنگ
صلح قرار یافت - درین اثنا (که آمد آمد شاه درانی از لاهور
بجانب دهلی زبانزد شد) او بموجب فرمان پادشاه هولکر را بوعده
زر خطیر همراه گرفته سنه (۱۱۶۵) هزار و یکصد و شصت و پنج هجری
بدار الخلافه آمد - چون جاوید خان بهادر خواجه سرا (که مدار علیه
سلطنت بود) با قلندر خان ایلچی شاه درانی دارد مدار کرده ادرا
برگردانید مقدور جنگ داخل بلده شده از انجا (که با خواجه سرای
مذکور دلجمعی نداشت) روزیکه بخانه اش وارد گشته بود ادرا از هم
گذرانیده مهمات سلطنت بقبضه اقتدار در آورد - و پس از آن پادشاه
بتحریک انتظام الدوله خانخانان پسر قمرالدین خان باو پیغام کرد

که داروغگی غسل خانه و توپخانه را بگذارند - او بمطالب پی برده روزی چند خانه نشین شده درخواست رخصت تعلقه نمود - چون منظور نگردید ب رخصت برآمده بر در کروهی بلده مزبور توقف گزید - و هر روز فساد در قد کشیدن بود - تا آنکه مقدر جنگ شاهزاده جعلي را بتوزکي برداشت - و احمد شاه تعلقه وزارت از تغیر او بانظام الدوله مقرر فرمود - و عماد الملک بمکاربه مقدر جنگ برخاسته تا شش ماه جنگ در میان بود - آخر بوساطت انتظام الدوله بقرار بحالی صوبه آله آباد و او دهه صلح صورت گرفت - مقدر جنگ بتعلقه خود عازم گردیده هفدهم ذي الحجه سنه (۱۱۶۷) هزار و یکصد و شصت و هفت هجری در گذشت - پسرش شجاع الدوله است که ترجمه اش جداگانه سمت ایراد پذیرفته *

* آصف الدوله امیر الممالک *

سیومین پسر نظام الملک آصف جاه است - نام اصلی او سید محمد - در حین حیات پدر بخطاب خانی و اسم ملائمت جنگ بهادر مخاطب گردیده بصوبه داری حیدرآباد اختصاص گرفت - و پس از فوت پدر چون نامر جنگ شهید برای دفع فتنه مظفر جنگ متصل بزد و پهلچری شتافت او نیز همراه بود - پس از وقوع شهادت نامر جنگ باتفاق مظفر جنگ مراجعت نمود - چون در اثنای راه مظفر جنگ بر دست افاغنه کشته شد از انجا (که او نسبت بدیگر برادران کلان سال بود) بر مسند حکومت نشست - و از حضور

احمد شاه پادشاه باضافه منصب و خطاب آصف الدوله ظفر جنگ پیرایه امتیاز یافت - و ثانیاً لفظ امیر الممالک افزوده شد - راجه (۲) رگهناقه داس (که مدار مهمات او بود) جمع از کلاه پوشان فرانسیس را (که همراه مظفر جنگ کمر عزیمت بسته بودند) دلدھی نموده رفیق ساخت - و بارزنگ آباد رسیده سنه (۱۱۶۴) هزار و یکصد و شصت و چهار هجری بملک مرهته شتافته بآنها بقتال پرداخت - آخر صلح بمیان آورده بحیدرآباد رفت - و در اثنای راه رگهناقه داس بدست سپاه ملازم کشته گشت - و رکن الدوله سید لشکر خان وکیل مطلق سرکار او شد - و سال دوم (که غازی الدین خان فیروز جنگ برادر کلانش بصوبه داری دکن مامور شده باتفاق مرهته بخجسته بنیان (سید) اگرچه او در چند روز گذشت اما مرهته بدستاورز اسناد او اکثر ملک خاندیس و بعضی محالات صوبه خجسته بنیان کشیده گرفت کارهای خانگی او مدت حکومتش منوط برای کار پردازان بود - چون سغد صوبه داری دکن بذا بمبرار او نظام الدوله آصف جاه (که از سابق بنام ولیعهدی دخیل امور مملکت بود) از پیشگاه سلطنت صدور یافت ناچار او را بکنجه برنشانند - و در حبس گاه مطابق سنه (۱۱۷۷) هزار و یکصد و هفتاد و هفت هجری انتقال نمود - و شهرت یافت که نگهدارانش کشتند •

(۲) نسخه [ب] فرانسیس (۳) در [بعضی نسخه] سال دوم آن که (۴)

در [بعضی نسخه] در گذشت •

* اسمعیل خان بهادر پنی *

پدرش سلطان خان بصیحة جماعه داري ميگردانيد - صبیة او
بصومست خان منصوب بود - و او پسر عظمت خان است - که در
جنگ سيد دلادر علي خان (۲) و بروی فيل عضد الدوله عوض خان
پياده شده جان نثار گويد - پسر سرمست خان و سلطان خان برتبه
جاگیر داري مرتقي گشتند - اسمعیل خان با هزار سوار بشیوة ارثي
در سرکار ملايت جنگ و نظام الدوله آصف چاه نوکر بود - چون طالعش
عروج داشت رفته رفته بغيابت نظامت و متصدي گری محالات
صوبه برار چهره عزت برافروخت - چون با جانوجي بهوسله (۳) که در آن
وقت تعلقه دار صوبه مذکور از جانب مرهته بود) از سابق معرفت
داشت بکمدار و مریز نقش عمل داري را درست ساخت - و مدتها
واقع و فائق مهمات آنجا ماند - آخرها بغاير اعتیاد بمکيفات دماغش
از کار رفته آثار خود سري بعرضه ظهور در آورد - و این معني باعث
وحشت مزاج نظام الدوله آصف چاه گردیده تادیب او مصمم فرمود
و سالی (که جهت تذبیه پسران رگهوجي بهوسله سمت ناگپور فہضت
نمود) اگرچه نامبرده کشته شدن (کن الدوله کار پردازان سواران آن نوین
بازد مکان را قوطیة اصلاح شمرده خود را با جمعیت قلیل متصل
لشکرش رسانید التفات نیافته حرفهای غضب شنید - خواست بمکان

(۲) نسخه [ب] غوث خان (۳) در [بعض جا] بهر سله نوشته (۴)

نسخه [ب] از دیان مکيفات •

خود برگردن - درین ضمن فوجی (که بر سر او تعیین شده بود) نمودار
گردید - ناچار با سي چهل سوار (که در آن وقت شرط رفاقت
ادا نمودند) اسپ بمیدان آورد تاخته مغوف بر قندازان را برهم زده
در میان فوج سواران در آمد - بهر که می رسید شمشیرت حواله میکرد
چون بدنش جراحت بسیار داشت در وسط فوج رسیده از اسپ
درافتاد - و مطابق سغه (۱۱۸۹) هزار و یکصد و هشتاد و نهم هجری
جان بیجان آفرین سپرد - پسرانش ملايت خان و بهلول خان مورد
قرع شده محال بالاپور و بدینور پی بي و کریم کانون صوبه برار
بجاگیر یافتند - و با جمعیت ینوکري مي پردازند *

* حرف الباء *

* پیرام خان خانان *

بعده واسطه بعلي شکر بیگ بهار او (که از اعظم طوائف ترکمان
جرا قوئیلو ست) میروست - در زمان ارتفاع دولت این سلسله مثل
قرا یوسف و پسرانش قرا سکندر و میرزا جهان شاه (که بسطانت عراق
عرب و آنز بایجان رسیدند) علي شکر بیگ ولایت همدان و دینور
و کردستان اقطاع یافت - تا حال آن ولایت بقلمرو علي شکر مشهور است
پسرش پیر علي بیگ در زمان حسن پادشاه آقا قوئیلو (که باستیصال

(۲) در [بعض نسخه] بیجان آفرین (۳) نسخه [ب] میر علي بیگ •

قراقرم (پوراخت) بکسار شاهان آمده نزد سلطان محمود میرزا
روز چند بسر برده بفارس شتافت - و با حاکم شیراز محاربه کرده
منهزم گشت - و در همان ایام بر دست امرای سلطان حسین میرزا
کشته شد - و پس از آن پسرش یار بیگ در زمان شاه اسماعیل صفوی
از عراق بر آمده در بدخشان سکونت گرفت - و از آنجا نزد امیر خسرو
شاه بقندرز رفت - و پس از انقضای دولت او با پسر خود سیف علی
بیگ (که پدر بیرام خان باشد) ملازم بابر پادشاه گردید - بیرام خان
در بدخشان متولد شد - و بعد از فوت پدر ببلخ رفته تحصیل علم
می نمود - در شانزده سالگی بخدمت جغتو آشیانی آمده روز بروز
در ظل عنایت تربیت می یافت - تا بمعادت قرب و مصاحبت
و امارت رسید - و در قضیه نامرضیه قزوچ جان سپاریها کرده ^(۲) سنبهل رویه
افتاد - و براجعه مترسین (که از زمینداران معتبر آن سرزمین بود)
در قضیه لکهذور التجا بود - چون این خبر بشیر خان رسید طلبداشت
در راه مالوه بار پیوست - شیرخان برخاسته معانقه کرد - و در جالب
خاطرش سخنان فریبده گفت - و بتقریب بر زبانش گذشت - هر که
اخلاص دارد خطا نمیکند - بیرام خان در جواب گفت چنین است
هر که اخلاص دارد خطا نخواهد کرد - و از نزدیک برهان پور بهزار گونه
بیقراری باتفاق ابو القاسم حاکم گوالیار فرار نموده سمت گجرات
راهی شد - در راه ایلیچی شیر خان (که از گجرات می آمد) آگاه گشته

(۲) در [بعضی نسخه] سنبهل *

کس فرستاد - و ابو القاسم را (که بصورت وجهه نموده داشت) همراه
گرفت - بیرام خان از نیک ذاتی و جوان مردی بمبالغه گفت - که من
بیرام خانم - ابو القاسم مرد می بجای آورده گفت - این ملازم من است
میخواهد که فدای من شود - دست ازین باز دارند - بیرام خان بدین
طریق نجات یافته بگجرات پیش سلطان محمود رفت - و ابو القاسم را
از ناشناسی از هم گذرانیدند - بارها شیرخان میگفت - که همان زمان
(که بیرام خان گفت - که هر که اخلاص دارد خطا نمیکند) فهمیده بودم که
با ما نمی سازد - سلطان محمود گجراتی نیز تکلیف رفاقت کرد - بیرام
خان قبول نمود - و رخصت سفر حجاز گرفته بندر مبارک سورت آمد
و از آنجا بولایت هر دوار شتافته بعزم ملازمت جغتو آشیانی ره گرای
ولایت سندیه گردید - تا آنکه هفتم محرم سنه (۹۵۰) نهصد و پنجاه
در رقتی [که پادشاه از ولایت مالدیو مراجعت کرده در قصه جون
(که بر کنار آب سندیه واقع است - و بکثرت حدائق و انهار ممتاز
اکثر بلاد آنجا است) طرح اقامت انداخته بودند] شرف قدمبوس
دریافته مورد عنایت گردید - حسب اتفاق روزیکه داخل جون میشود
پیش از ملازمت اول گذرش ^(۳) بر جنگ گاه افتاد - که فوج پادشاهی
با ازغونیان محاربه داشت - بیرام خان خود را آماده جنگ ساخته
مردانه کارزار کرد - چنانچه سپاه نصرت قرین متحیر ماندند - که همانا
از جنود غیبی است - و چون ظاهر شد که بیرام خان سمت غریو از مردم

(۲) نسخه [ج] داشت گرفت (۳) در [اکثر نسخه] گذارش •

برخواست - و در سفر عراق عمده ملازمان و فاکیش بود - شاه ایران هم او را بحسن فراست و تهذیب اخلاقش منظور نظر ساخت چون شاه عالی قدر بجهت انبساط خاطر جنت آشیانی گاه بزم جشن ترتیب میفرمود و گاه طوطی شکاری می انداخت روزی (که صحبت چوگان بازی و تبق اندازی بود) او را بخطاب خانی سرفراز کرد - بعد معاودت از عراق با منشور نصائح شاهي و فرمان موعظت بخیان همایونی نزد میرزا کامران رفته بفکر صحیح خود چنان بخاطر آورد که بمیرزا (که نشسته باشد) هر دو منشور دادن مناسب نیست - و استاده تعظیم بجا آوردن از میرزا مستبعد - مصحف بدست گرفته برسم پیشکش آورد - میرزا بجهت تعظیم آن راست ایستاد - در آنوقت هر دو منشور گذرانید - و چون جنت آشیانی بعد فتح قندهار (که بموجب وعده شاه بقزلباشیه سپرده) ازاده تسخیر کابل مصمم کردند مأمور برای اهل و عیال ضرور بود - لهذا قلعه را جبرا از آنها گرفته حواله بیرام خان نمودند و بشاه معذرت نوشتند - که بیرام خان فدوی طرفین است - بار حواله کردیم - و چون در سنه (۹۶۱) نهصد و شصت و یک بعضی فتنه سازان از جانب بیرام خان سخنان غیر موقع پیدایش رسانیدند خود بقندهار آمدند - ظاهر شد که آنچه گفته اند از صدق پرتو نداشت - مورد نوازش شد - و در یساق همدوستان عمده جمیع سرداران و پیش قدمان معرکه او بوده به نیروی شهادت و جسارت فتحهای نمایان کرد خصوص در جنگ ماچیدواره - که بسرداری خود بمردم قلیل با افغانه

بسیار جنگ کرده غالب آمد - و سره ند و غیره پرگنات جاگیر یافته بخطابهایی عالیه (یار وفادار و برادر نیکو سیر - و فرزند سعادت مند) اختصاص گرفت - و در سنه (۹۶۳) نهصد و شصت و سه باتالیقی شاهزاده محمد اکبر ممتاز گشته به تنبیه سکندر خان سور و انتظام مهم صوبه پنجاب با شاهزاده تعیین یافت - و در همین سال دوم ربیع الآخر روز جمعه (که عرش آشیانی در قصبه کلانور مضاف پنجاب بر تخت جلوس نمودند) بیرام خان وکیل السلطنت شد - و حل و عقد امور خلافت و (تق و فتنه جنود نصرت برای صواب نمایی او تفویض یافت و بخطاب والای خانخاان کوس ناموری بلند آوازه ساخته در مخاطبات بخان بابا مخاطب گشت - و در سنه (۹۶۵) نهصد و شصت و پنج با سلیمه سلطان بیگم (که جنت آشیانی در حیات خود با بیرام خان نامزد کرده بودند) عقد ازدواج اتفاق افتاد *

از صبیحه میرزا نورالدین محمد و خواهرزاده جنت آشیانی ست میرزا پسر علاءالدین محمد - و از پسر خواجه حسین - که بخواجهزاده (۲) چغانیان شهرت دارد - و نبیره زاده خواجه حسن عطار - و ایشان بیواسطه فرزند خواجه علاءالدین - که خلیفه خواجه نقشبند اند - صبیحه شه بیگم دختر علی شکر بیگ جد سیوم بیرام خان (که در خانه سلطان محمود بن سلطان ابوسعید بود) بخواجه زاده منسوب شده - بملاحظه این نسبت گیتی ستانی دختر خود کلبرگ بیگم را بمیرزا انتساب

فرمودند - و بدین مناسبتها این نسبت واقع شد - بیگم طبع موزون داشته مخفی تخلص میکرد - این شعر مشهور ازوست * * شعر *
 * کاکلت را من زمستی رشته جان گفته ام *
 * مست بودم زین سبب حرف پریشان گفته ام *
 بعد فوت بیرام خان عرش آشیانی بیگم را بنکاح خود آوردند - در سال هفتم جهانگیری فوت کرد *

سبحان الله باین قرب و منزلت و آن استقلال و اقتدار و آن همه دانایی و معامله دانی و وفور اخلاص و عقیدت امور چند از نیرنگی تقدیر بر لوحه ظهور نقش بست - که مزاج عرش آشیانی از آن بزرگ منش منحرف گشت - و فی الحقیقت فتنه سازان حسد آگین از ناتوان بینی و خون غرضی یکم را بصدر رسانیده مزاج پادشاه نوجوان را برگردانیدند - و خوشامد سازان خانه برانداز طبع آن امیر کهن سال را از جا بردند - که آنچه بایست بمراعات آن نمود اخت - چنانچه روزی بیرام خان بکشتی سیر دریای جون میکرد - یکی از فیلبان پادشاهی از جوش مستی بآب درآمد بطرف کشتی دوید - اگرچه فیلبان بزور تمام نگاهداشت اما خانخانان بتوهمی که داشت اضطراب بسیار نمود - و پادشاه بمراعات خاطر او فیلبان را نزد او فرستادند او حفظ توره نموده فیلبان را گردن زد - ازین حرکت نهایت مزاج پادشاه بر آشفت - و هفتمت او و ترک مدارا بدر تصمیم نمودند - چنانکه در سنه (۹۴۷) نهصد و شصت و هفت عرش آشیانی از آگره بیهانه

شکار درانه دهلی شدند - و در اینجا رسیده بطایب امرا احکام فرستادند و شهاب الدین احمدخان باستصواب ماهم انکه بتمشیت مهمات ملکی مامور شد - خانخانان میخواست خود را بملازمت رسانند - عرش آشیانی پیغام فرستادند که درین مرتبه دیدنها نخواهد شد - بهتر اینکه بحضور نیاید - برخه برانند که پادشاه بعزیمت صرف شکار برآمده چون بسکندر آباد دهلی رسید بترغیب ماهم انکه بشوق ملازمت مریم مکانی ازخای عذرا بدهلی نمود - هیچ از جانب بیرامخان عباری بر حاشیه خاطر نبود - اگرچه حسد و اشرار از ابتدا در فکر آن بودند (که طرح دیگر بر روی کار خودها آورده مدعا یاب شوند) و بقابو سخن (که موجب التفاتی شود) بحضور میگفتند خصوص ادهم خان و مادرش ماهم انکه اما چون صفای عقیدت بیرام خان در مرات ضمیر پادشاهی منطبق بود آن حرفهای بی فروغ پذیرائی نمی یافت - لیکن چون گفته اند *
 * هر چند باغیار عنایت نظری هست *

* گوئیم بدیشان که سخن را اثری هست *

اهل عذاب (که فرصت جو بودند) درین وقت کدورتها ذهن نشین ساختند *

بالجملة او هم از راه درست اعتقاد می خود ااثاث سلطنت را باامرای عمده درانه حضور کرده درخواست سفر حجاز نمود - و باز بوساوس بد نفسان چند خود را بمیوات انداخت - و چون آرازه فوج

پادشاهی بتعاقب او شهرت گرفت همه مردم پادشاهی آرزو جدا شدند
او هم امن توغ و علم و نقاره و سایر ادوات امارت مصحوب حسین تلی
بیک همشیر زاده خود بحضور فرستاد - و بامرا (که نامزد تعاقب
شده بودند) نوشت - که من از همه دست برداشته ام - برای چه
تصدیع میکنید - مرا از مدتها زیارت عتبات عالیات نصب العین همت
بود - الحال سر رشته روائی مقصود بدست افتاد - فاجاز امرا نیز
برگشتند - چون رای مالدیو راجه خود هیور سر راه گجرات بود و با خان
فزع داشت از قاکور به بیکانیر شناخت - و رای کلیان ملی زمیندار آنجا
تقدم اخلاص پیش آمده لوازم مهمانداری بتقدیم رسانید - درین اثنا
شهرت یافت که ملا پیر محمد از گجرات رسیده بتعاقب مامور
شد - فتنه انگیزان مزاج بیبرام خان بر شورانیدند - و قرار مخالفت
داده بپنجاب عثمان تاب ساختند - و باز بغریب کلبه سرایان
تیره بخت پرده از روی کار برداشته در به پنجاب گذاشت - و در
جمع مردم کوشیده بامرای اطراف نوشت - که اراده سفر حجاز
داشتم - لیکن چون معلوم شد (که ماهم افکه و غیره مزاج پادشاهی را
متصرف ساخته آردگی مرا بخود نسبت میدهند) لهذا بخاطر
رسید که یک دفعه سزای بد کرداران داده متوجه سفر مبارک شوم
و ملا پیر محمد شروانی را (که درینولا علم و نقاره یافته متعهد
اخراج من گشته) در یابم *

(۲) نسخه [ج] نامزد شده بودند *

بالجملة همین چیزها باعث برآشفتهگی او شده مغلوب غضب
گردید - و نتوانست خود را باز داشت - مقتنان هم فرصت دیده
زیاده تر مزاجش را بشورش آوردند - بهر تقدیر چون بغی خانخانان
اعلان رسید عرش آشیانی آنکه خان را محظوظ ساخته خود هم متعاقب
از دهلی برآمدند - دران وقت خانخانان در گرفتن جالذهر اهتمام
داشت - آمدن آنکه خان معلوم کرده بمقابله شناخت - و بعد معاربه
سخت خانخانان هزیمت یافته در تلوار (که جائی ست مستحکم
در کوه سواک) بر اجه آنجا راجه گفیس یزاع جست - چون میست
و حصول موکب اکبری بنواحی کوهستان رسید مردم پیش آهنگ او از قلعه
برآمده جنگ نمودند - گویند دران زد و خورد سلطان حسن خان
جلایر از لشکر پادشاهی کشته شد - و سر او را بریده نزد خانخانان
بردند - بے اختیار گریسته گفت زندگی من گرای آن نمیداند که باعث
خون این قسم جماعه شوم - بقاسف تمام جمال خان غلام خود را بحضور
فرستاده درخواست عفو جرائم نمود - عرش آشیانی منعم خان را با
امرای دیگر درون کوه فرستاد - که بعد درست طمأنینه افزای خاطر
بیبرام خان شده بملازمیت بدارند - در ماه محرم سنه ۹۶۸ نهصد و شصت
و هشت سال پنجم خانخانان بحوالی اردو رسید - جمیع امرا پذیرا
گشته باعزاز تمام آوردند - و چون زودتر آمد (پاک در کردن انداخته
سر پدای پادشاهی گذاشت - و به های های گریست - عرش آشیانی

(۲) نسخه [ب] بمقابل (۳) یا گیش

از کمال رأفت در آغوش گرفته رو پاک از گردن او برداشتند - و پرسش احوال فرموده بدستور معین حکم نشستن فرمودند - و خلعت فاخره (که در بر داشتند) التفات فرموده رخصت زیارت اماکن شریفه دادند چون بشهر یثرب متعلقه گجرات (که پیش ازین بفهرواله موسوم بود) رسید چند روز جهت آسایش محمل اقامت کشاد - در آن ایام موسی خان فولادی حاکم آن شهر بود - و طوائف افغانان بر سر او جمع آمدند از آن جمله مبارک خان لوحانی (که پدر او در جنگ ماچھیوارة بقتل رسیده بود) انتقام بخاطر آورد - و نیز زن کشمیری سلیم شاه با دختره که از او بود همراه قافله بیروم خان عزیمت حجاز داشت و مقرر شده بود که به پسر بیروم خان نسبت نمایند - ازین رهگذر هم افغانان شورش داشتند - روز جمعه چهاردهم جمادی الاول سنه مذکور بیروم خان بسیر کولاب (که سیرگاه آن شهر است - و بسپس اندک شهرت دارد - چه هزار بتخانه در رویه آن حوض است) رفته - در وقت فرود آمدن از کشتی آن جاهل چنان وانمود که برای دیدن آمده وقت ملاقات خنجره حواله کرد - که کارش تمام شد - درین وقت نلمه (الله اکبر) بر زبان خانخانان رسیده ازین عالم در گذشت و بسعادت شهادت (که از مدتها بدعا میخواست - و از اهل الله استدعا میکرد) فایز گردید - گویند حجامت و غسل (روز چهارشنبه بذیمت شهادت از سالها ناغه نمی کرد - چنانچه در زمان استقلال یکی از سادات سادات لوح این را شنید - و در مجلس او برخاسته گفت - به نیت

شهادت نواب فاتحه خوانیم - تبسم کرده گفت - میر این چه غم خواری ست - شهادت میخواهم - اما نه باین زودی *
القصه از وقوع این سانحه هر کدام از ملازمان بجای شتافت و بیروم خان در خاک و خون افتاده - جمع از فقرا قالب خونین ادرا برداشته حوالی مقبره شیخ حسام (که از مشائخ آنجا بود) بخاک سپردند - و بعد از آن بسعی حسین قلی خان خانجهان بمشهد مقدس مدفون گشت - قاسم ارسلان مشهدی در تاریخ این واقعه گوید - و گویند او پیش ازین سانحه بمدتی در خواب دریافته گفته بود *

* بیروم بطواف کعبه چون بسمت احرام *

* در راه شد از شهادتش کار تمام *

* در واقعه هاتفه پی تاریخش *

* گفتا که شهید شد محکم بیروم *

نعلش خان را بدهلی نقل نموده حسب وصیت در سنه (۹۸۵)

نصد و هشتاد و پنج بمشهد رفویه بردند - بیروم خان در شعر بسیار

درست سلیقه بود - تصاویر غرا و در اشعار استادان دخلهای بجا دارند

و آنها را جمع نموده دخلیه نام کرده - گویند زمانه (که بیروم خان در قندهار

بود) جنت آشیانی این رباعی نوشتند *

* رباعی *

(۲) در [بعضی نسخه] حسین علی خان (۳) در [بعضی نسخه] قصائد

غرا دارد - و در اشعار استادان دخلهای بجا *

* ای آنکه انیس خاطر محزوننی *

* چون طبع لطیف خویشتن موزونی *

* بے یاد تو من نیم زمانے هرگز *

* اما تو بیدار من محزون چونی *

* بیدارم خان در جواب نوشت *

* رباعی *

* ای آنکه بذات سایه بیچونی *

* از هر چه ترا وصف کنم افزونی *

* چون میدانی که بیتو چون میگردد *

* چون میپرسی که در فراقم چونی *

گویند شیخ همایون پادشاه با خان مخاطبه داشت - و او را غفلتی

دست داد - فرمودند بتو میگویم - خان متذبه شده گفت پادشاهم

حاضر - لیکن شنیده ام که در ملازمت سلاطین حفظ چشم و در خدمت

درویشان نگاهداشتن دل و پیش علما پاسبانی زبان باید کرد - درین

فکر بودم - که چون در حضرت هرسه چیز جمع شده - کدام یک را

توانم نگاهداشت - پادشاه را این لطیفه او بداده خوش آمد

(۲)

تحسین نمودند *

صاحب طبقات اکبری نوشته که بیست و پنج کس از ملازمان

بیرام خان بمنصب پانجهزاری رسیده صاحب علم و نقاره شدند

حق این ست که بیرام خان بفضل و کمال و صلاح و تقوی و همت

(۲) نسخه [ج] فرمودند *

و کرم آراستگی داشت - و مدبر شجاع و کار دان قوی دل بود - نظر

بر اسباب ظاهر حق عظیم برین خانواده عالیله تیموریه ثابت کرد

در چندین تخیل ایام [که هنوز سلطنت همایون پادشاه انتظام نگرفته بود

که از میان رفت - و پادشاهزاده خورده سال ناتجربه کار - سوی پنجاب

تمام مالک از تصرف بدر رفته - افغانان با آن همه کثرت و هجوم بدعوی

سلطنت لوی انا و لاغیری می افراشتند - و در هر گوشه و کنار واقعه طلبان

طبل مخالفت می زدند - امرای چغتیله (که دلداده اقامت هندوستان

نبودند) مشورت رفتن کابل میدادند - میرزا سایمان قابو یافته در کابل

خطبه خود خواند [بمحض نیروی جگرداری و ثبات پائی و حسن

قدبیر صایبه و فکر رضیه بیرام خان آب رفته بجو آمد - و سلطنت را

استقرار به هم رسید - عرش آشیانی هم بانواع دلجوئی و نوازش جمیع

مهام مفروض بدر داشته قسمها ازو گرفت - که آنچه مناسب و صلاح کار

باشد بعمل آرد - مداهنه و مراعات کسی منظور نباشد - و از لومنت لایم

نترسد - و این مصرع خواند *

* دوست گو دوست شود هر دو جهان دشمن باش *

چون روز اقتدار و تسلط خانخانان زیاده تر شد خار خار حسد

(۲)

در دلها شکست - ناتوان بیدان حسد پیشه به شقیقه سازی و نهامی

دروغ و راست را با هم می یافتند - و یکی را بصد رسانیده مزاج

پادشاهی منحرف می ساختند - خانخانان هم در اقتدار و استقلال

(۲) نسخه [ج] نفاق پیشه *

خود دیگرے را بچشم اعتبار نیاورده اعتقاد ایشان آنها نمی کرد
 اما بد مظنکی و توهم بخود راه داده بود - که زود از جا در می آمد
 پس از بوهمزنگی هم خانخانان اصلا اراده بغی نداشت - بمجرد
 ابلاغ پیغام پادشاهی (که میر عبداللطیف قزوینی آورد) اثنائه و اسباب
 امارت بحضور فرستاده اراده سفر حجاز نمود - فتنه اندرزان طرفین
 نگذاشتند - مخالفان بزمینداران سر راه نوشتند - که نگذارند بسلامت
 بدر رود - و موالف باغرا و اغوا برداخت - که مردمی (که در هیچ مرتبه
 نبودند) برانداختن شما را بحسن تدبیر خود بسته بکامیابی نازش
 نمایند - و شما را با این همه حقوق بذلت و خواری برآرد - مردن
 بظاموس به از زیستن بعار است - و بجائے رسانیدند که موجب خسار
 و نکال او گردید * فکته * آدمی را خویشتن بینی و حب جاه بروز بد
 می نشاند - و در مهالک و آفات می اندازد - ازین است که حب دنیا
 راس الخطایا ست *

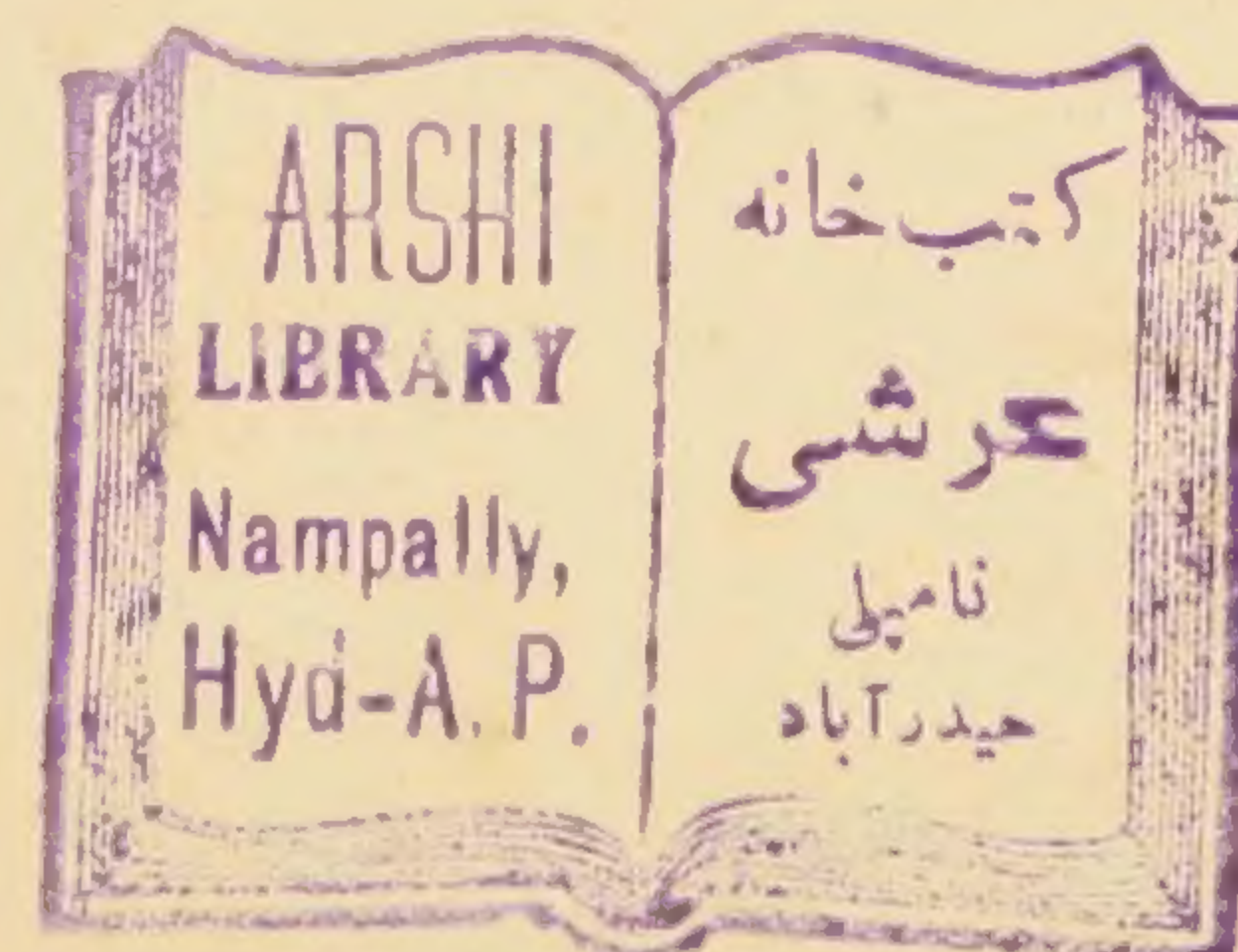
* آفت سر و برگ هوس آرائی جاه است *

* سر باختن شمع ز سامان کلاه است *

* بهادر خان شیبانی *

محمد سعید نام - برادر خانزمان علی قلی خان - و از امرای
 پنجهزاری اکبری ست - در وقت نهضت الویه همایونی بتسخیر
 هندوستان زمین داور بدر تقویض یافته بود - بعد چند از بدسورشتی

(۲) در [بعضی نسخه] برافند *

ایمانی جناب آقای دکتر ...
 سازمان کتابخانه، موزه و مرکز اسناد آستان قدس

